

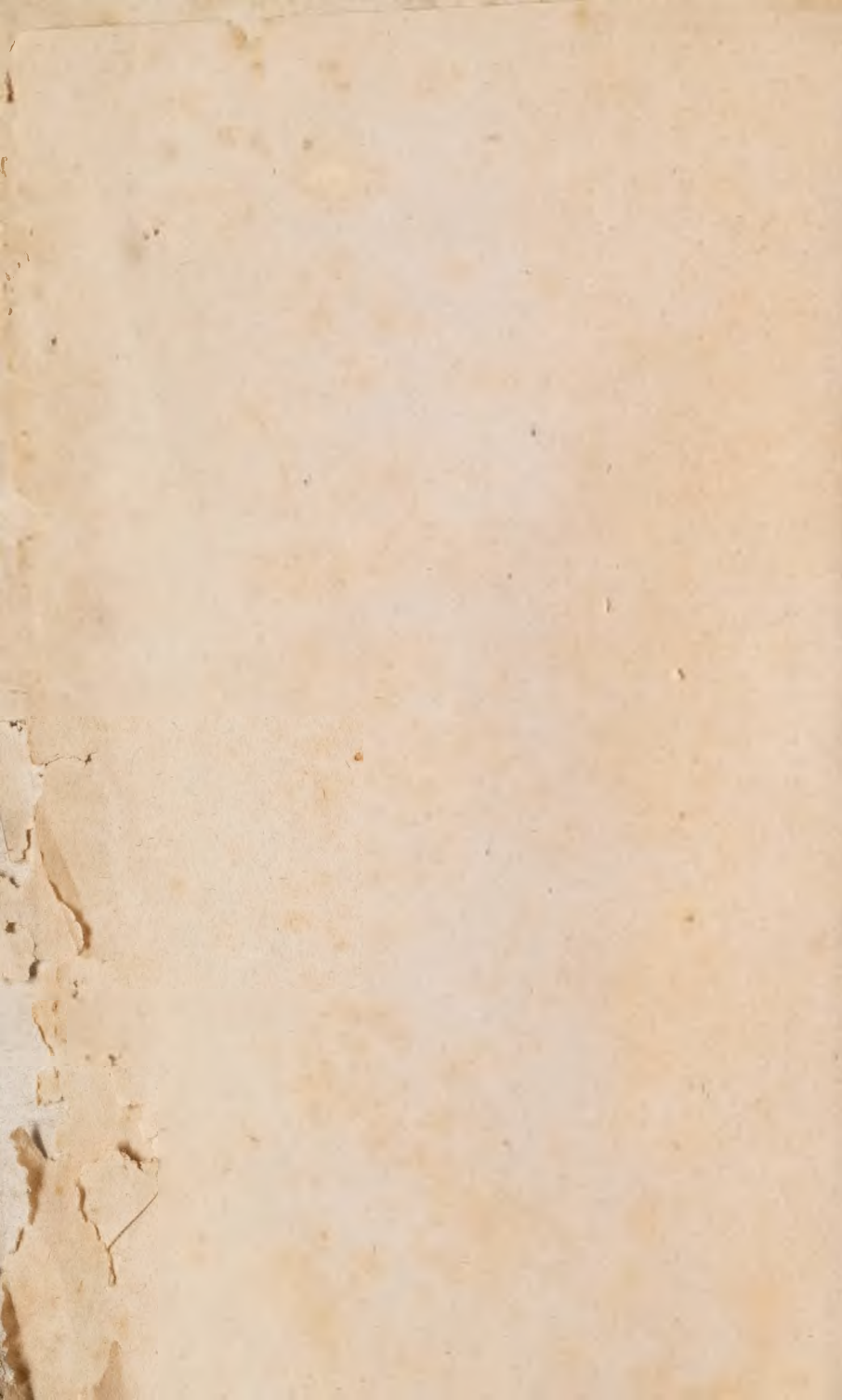
8
era
ene
ions



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΟΥ

ii
D. 42





ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΤΑΤΑΓΩΝ



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΛΑΤΕΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ,

Οἱ προσετέθησαν ἀκραιώσεις, καὶ τῶν αὐτοσημῶν σχησμῶν περὶ
τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας καὶ ἱστορίας ἀκολουθία.

Προστίθηται δὲ ἀπάντη τῶν ΑΔΕΛΦΩΝ ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ, παιδείας
ἕνεκα τῶν τὴν Ἑλλάδα φωνῆν διδάσκαυμένων Ἑλλήνων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ἘΚΔΙΔΟΝΤΑΙ Τὸ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΡΑ ΤῶΝ Κ. Γ. ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ ΚΑΙ
Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ἘΚ ΤῶΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙῶΝ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ ΚΑΙ Π. ΜΑΝΤΖΑΡΑΚ

1838.

THE OXFORD
UNIVERSITY PRESS

Confidential
Goodman & Pooton
20 Nov 1878
C. Pooton

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΩΝ

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΟΧΑΣΜΩΝ

Περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ἝΛΛΗΝΑΣ, ΚΑΙ ἘΞΑΙΡΕΤΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΣΜΥΡΝΑΙΟΥΣ.

ΙΔΟΥ καὶ ὁ τέταρτος τῆς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τόμος προ-
βαίνει εἰς τὸ φῶς, ὁπότε ἔπαυσε νὰ βλέπη τὸ φῶς ὁ συνεργή-
σας εἰς αὐτὴν ΜΙΧΑΗΛ Ὁ ΖΩΣΙΜᾶΣ.

Τῆς Ἑλλάδος ὁ μέγας εὐεργέτης οὗτος ἀπέθανεν εἰς τὴν
πόλιν Λιβόρνον, τὴν πρώτην Ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους,
ἀρῆσας ὄχι μόνον εἰς τῶν ὑποίων τὴν ἀναγέννησιν ἐφρόντιζεν
Ἑλλήνων τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ καὶ τῶν ὅσοι μεταξὺ τῶν ἄλλο-
γενῶν τιμῶσι τὰ καλὰ, μνήμην ἀθάνατον. Ἡ πατρίς αὐτοῦ καὶ
μήτηρ Ἑλλάς ἐτίμησε τὸν τάφον του μὲ ἐπιγραφὴν μάρτυρα
τῆς πρὸς αὐτὴν ἀγάπης του.

Ἐὰν ὅμως αὐτὸς ἔπαυσε νὰ ζῆ, μὴ διὰ τοῦτο φαντασθῶσιν
οἱ ἔχθροί, ἢ φοβηθῶσιν οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδος, ὅτι μέλλει
νὰ παύσῃ καὶ ἡ ἔκδοσις τῆς ἙΛΛΗΝΙΚῆΣ ΒΙΒΛΙΟΘῆΚΗΣ.
Ἀρῆκε τὴν προτίδχ τῆς πατρίδος, κληρονομίαν εἰς τοὺς μετ'
αὐτὸν καὶ ἑταιρέτως εἰς τοὺς τιμιωτάτους ἀδελφούς του· τοὺς
ὁποίους ὁ θάνατος ἐξέρησε τὸν φίλον ἀδελφόν, ἀλλ' ὄχι καὶ
τὴν ἀδιάκοπον προθυμίαν τῶν εἰς τὸ γένος εὐεργεσιῶν.

Τῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας προξενηθέντων ἀπὸ τοῦ ΖΩΣΙΜΑΔΑΣ καλῶν τὸ κάλλιστον εἶναι, ὅτι πολλαπλασιάζοντες τὰ ὄργανα καὶ μέτα τῶν φώτων, τῶν ὁποίων ἴδιον εἶναι νὰ ἀνάπτωσιν εἰς τὰς ψυχὰς ἔρωτα περισσοτέρων φώτων (1), ἐπαρακίνησαν εἰς μίμησιν πολλοὺς τοῦ γένους πλουσίους, διδάσκοντες μὲ τὸ φιλογενὲς αὐτῶν παράδειγμα (2), ὅτι ὄχι ὁ πλοῦτος, ἀλλ' ἡ ὀρθὴ τοῦ πλούτου μεταχειρίσις εἶναι καλὴ νὰ τοὺς δοξάζῃ. Καὶ πῶς ἄλλως δύναται τις ὀρθότερον νὰ τὸν μεταχειρισθῇ παρὰ ἐξοδεύων αὐτὸν εἰς τὸ νὰ σκεπάζῃ τῆς ἐλευσίνης του πατρίδος τὴν γύμνωσιν; Ἀπὸ τοὺς φρονίμους μιμητὰς τούτους δίκαιον εἶναι κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἐπαινεθῶσιν οἱ πολῖται τῆς Σμύρνης.

Ἐὖγε! φίλτατοι Σμυρναῖοι. Ἐὰν ἐφάνητε ὑςζροὶ τῶν Χίων

(1) “ Ὅσω γὰρ πλέον ἐστὶ τὸ προσειλημμένον ἐκ φιλοσοφίας, τοσούτω μᾶλλον ἐνοχλεῖ τὸ ἀπολειπόμενον. „ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Πῶς ἂν τις αἰσθ. ἐαυτ. προκόπτ. ἐπ' ἀρετῇ, § 4.

(2) Σεῖς δὲ, ἂν εὐρίσκεσθε τινὲς ἀκόμη πολλὰ ὀλίγοι πλούσιοι Γραικοί, τῶν ὁποίων ἢ πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἀσυμπάθεια ἐξισύται μὲ τῶν καλῶν παραδειγμάτων τὴν καταφρόνησιν, ἀκούσατε τῆς τελευταίου τούτους λόγους· καὶ ἐὰν μὴδ' οὗτοι σὰς φέρουσιν εἰς αἰσθησιν, δὲν εἰσθε πλέον ἄξιοι μὴδ' ὀνειδισμοῦ. Τίς ὠνείδιτε ποτὲ τοὺς λίθους ὡς ἀναισθητοὺς; Διότι σὰς τιμῶσιν οἱ κόλακες καὶ οἱ ψωμοζῆται, μὴ νομίζετε διὰ τοῦτο ὅτι εἰσθε τίμιοι. Διότι δὲν ἐπράξατε ποτὸν ἄφ' ὅσα οἱ πολιτικοὶ νόμοι ἐμποδίζουσι κακὰ, μὴ φαυτασθήτε ἵτι εἰσθε ἐνάρετοι. Ἡ ἀληθινὴ τιμὴ καὶ ἀρετὴ συνίστανται ὄχι ἂν ὑσάρην ἐπραξέ τις κακὰ, ἀλλ' ἂν ὅσα θυνάμενος ἠμέλησε νὰ ἐνεργήτῃ κακὰ. Ἡ τοιούτη ἀμέλεια θέλει καταμαρτυρίσειν εἰς τὴν ἐπερχομένην γενεάν, ὅτι ἐσάθητε κακομοῖρα καὶ πάτης ἀνάξια τιμῆς ἀνθρωπιάρια.

καὶ τῶν Κυθωνιατῶν, ἡ προθυμία μὲ τὴν ὁποίαν ἐσυγκροτήσατε τὸ νέον τῶν ἐπιστημῶν γυμνάσιον, ἔδειξεν ἀρκετὰ, ὅτι τὸ ὑσέρημα δὲν ἦτον ἀκολούθημα καταφρονήσεως παιδείας, ἀλλὰ φόβου ἀποτελέσμα μὴ δὲν εὑρετε τοιαύτης λαμπρᾶς πόλεως ἄξιον διδάσκαλον. Μόλις ἐφάνη ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸν ἐκαλέσατε, ἢ μᾶλλον εἶπεν τὸν ἀρπάξατε, διὰ νὰ παραδώσετε εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἀγαπητά σας τέκνα.

Ἐξω τῶν χρεωστούμενων τῆς Ἑλλάδος ὅλης εἰς ἐσᾶς χριστιανῶν, ὧ φίλοι Σμυρναῖοι, ὅτι τὴν ἐκδικεῖτε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς τὰς ἀδίκους λοιδορίας, εἰς πολλὰ ὀλίγων χρόνων διάστημα, τῶν ὅσα τώρα σπεύρετε θέετε θερίσει τοὺς καρπούς πολλαπλασίους· εἰς πολλὰ ὀλίγων χρόνων διάστημα θέλει σᾶς πληροφορήσειν ἡ κοινὴ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς ἦτο καρπὸς τῆς κοινῆς ἀπαιδευσίας. Ἐὰν, ὡς ἀρχίσατε, αὐξάνετε καθημέραν τὸν εἰς τὰ καλὰ ζῆλον, δὲν εἶναι ἀμφισβολία ὅτι θέλετ' ἀποκαταστήσει τὴν Σμύρνην εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς δόξαν καὶ λαμπρότητα.

Ἡ πόλις, ὧ φίλοι Σμυρναῖοι, τὴν ὁποίαν κατοικεῖτε, καὶ εἰς τῶν προγόνων ἡμῶν τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους, καὶ ἀφ' οὗ ὑπετάχθη ἢ Ἑλλάς εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐχρημάτισε πρώτη τῶν Ἰωνικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῆς μικρᾶς Ἀσίας πόλεων (1). Τὰ πρωτεῖα ταῦτα δὲν τὰ ἔλαξε διὰ τὸν πλοῦτον· πλουσιώτερον ἴσως παρὰ τοὺς τότε Σμυρναίους εἶπθε σήμερον ἐσεῖς. Τὰ ἔδωκαν εἰς αὐτὴν

(1) Ὡς τὸ μαρτυροῦσι πολλὰ διαφόρων ἐποχῶν νομίσματα Σμυρναϊκὰ μὲ τοιαύτην ἐπιγραφὴν, ΣΜΥΡΝ. ΠΡΩ. ΑΣΙΑΣ.

αί ἐπίσημαι καὶ τέχναι, τὰ γυμνάσια καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς σοφίας, οἱ ἄριστοι τεχνῖται, τῶν ὁποίων τὰ δημιουργήματα ἐκτάσθησαν τὴν Σμύρνην ὅλην ὅλης τῆς Ἰωνίας καὶ καύχημα (1), οἱ σωτῆρες τῶν ἰδίων πολιτῶν ἰατροὶ (2), καὶ ἄλλα τοιαῦτα προτερήματα, τὰ ὅποια γεννῶνται ἀπὸ τὴν φρόνιμον τοῦ πλού-

(1) Ὡς τὸ μαρτυρεῖ πάλιν ἄλλη παλαιὰ ἐπιγραφή (Ὄξον. μαρμαρ. ἐπιγρ. λέ, λς, λζ', σελ. 51, Ἡ ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΛΛΕΙ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΕΙ ΚΑΙ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ. . . ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ κ. τ. λ. Ἀφ' ὅσα λέγει ὁ Ἀριστιδεῖδης (σελ. 64-69 ἐκδ. Φλωρεντ. 1517) περὶ τῶν ἀγορῶν, τῶν θεάτρων, τῶν λουτρῶν, τῶν ναῶν, τῶν ἀνδριάντων, καὶ τῆς παιδείας τῶν κατοίκων τῆς Σμύρνης, τὸ ἥμισυ ἀρκεῖ νὰ τὴν ἐξισώσῃ μὲ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων. Μηδὲ πρέπει νὰ φέρῃ τινὰ εἰς ἐκπληξιν ἢ σημερινῆ τῆς ἀσχημία, παραβαλλομένη μὲ τὴν παλαιὰν αὐτῆς καλλονήν. Εξῆρισε τοὺς φωτισμένους κατοίκους τῶν Παρισίων, καὶ εἰς τόπου αὐτῶν βάλε Σκυθας, ἢ Σκυθῶν ὁμοίους ἄλλους τινὰς ἀπαιδευτοὺς οἰκητορας· καὶ μετὰ πολλὰ ὀλίγον χρόνου διάστημα ἢ λαμπρὰ τῶν φώτων μητροπολις αὕτη θέλει καταστήσει εἰς ἐλεεινότεραν τῆς Σμύρνης κατάστασιν.

(2) Πόσον ἐπρόκοψεν εἰς τὴν Σμύρνην ἡ ἰατρικὴ φαίνεται μάλιστα ἀπὸ πολλὰ νομίσματα παλαιὰ κομμένα εἰς τιμὴν αὐτῆς ἀπὸ τοὺς Σμυρναίους, καὶ τὰ ὅποια ἐσύναξεν ὁ Ἀγγλος ἰατρός Μσάδης εἰς συνταγμάτιον ἐπιγραφόμενον, *De nummis quibusdam a Smyrnicis in Medicorum honorem percussis*. Κατὰ τὸν Στράβωνα (Βιβλ. ΙΒ', σελ. 580), ἡ Σμύρνη εἶχε γυμνάσιον ἰατρικῆς ἐξάρχουσον, ὅπου διδάτκαλος ἐχρημάτισε ποτὲ περίφημος ὁ Ἰκέσιος ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τῶν Ἐρασιστρατειῶν. Ἄλλ' ἡ ἰατρικὴ νὰ προκόψῃ δὲν εἶναι δυνατόν, ὅπου δὲν συμπροκόπτουσιν ἐν ταυτῶ καὶ τὰ ἄλλα τῆς φιλοσοφίας μέρη· ὅλοι σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι ἦσαν σύγχρονοι τοῦ ἰατροφιλοσόφου Ἰπποκράτους.

του μεταχειρίσιν, καὶ κάμνουσι τὰς πόλεις σεβασμίας, ὅχι μόνον εἰς ἄλλας πόλεις, ἀλλὰ, τὸ θαυμαστότερον, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κρατοῦντας (1), καὶ χωρὶς τῶν ὁποίων ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι πλὴν μέταλλα καὶ ἀπὸ τούτων λίθους αὐτοὺς ἀχρηστώτερα.

Θέλετε νὰ καταστήσετε τὸν πλοῦτον ἀληθῶς πρᾶγμα χρήσιμον; Ἰδοὺ καιρὸς ἐξοδεύσατε μέρος αὐτοῦ, κατὰ μίμησιν τῶν προγόνων, εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Σμύρνης, ἐμβιβάζοντες πάλιν εἰς αὐτὴν, ὅσα ἀπ' αὐτὴν ἐξώρισε καλὰ τῆς ἀπαιδευσίας τὸ σκότος. Καὶ καθὼς ἐκεῖνοι ὁμονόησαν (2) μὲ ἄλλας πόλεις τὴν ὁποίαν τὸ κοινὸν συμφέρον ἐξήτει τότε πολιτικὴν ὁμόνοιαν, οὕτω καὶ σεῖς ὁμονόησατε μὲ τὰς γείτονας πόλεις, τὴν Χίον λέγω καὶ τὰς Κυθωνίας, ὁμόνοιαν ἠθικὴν, ἐπειδὴ τὸ κυριώτατον τέλος τῆς παιδείας τῶν ἐθνῶν εἶναι ἡ χρησιμότης. Εἰς ἐσᾶς, ὦ φίλοι Σμυρναῖοι, τοὺς πρώτους τῆς Ἀσίας, ἀνήκει νὰ δώσετε τοιοῦτον παράδειγμα. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς

(1) Οἱ Ῥωμαῖοι, κύριοι τῶν Ἰωνῶν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, ἀφῆκαν ὅμως εἰς τὴν Σμύρνην πολλὰ ἐλευθερίας προνόμια, ὅποια ἦσαν τὸ νὰ κόπτη νομίσματα, τὰ λεγόμενα Ἀυτόνομα, νὰ ἔχη Σύγκλητον ἰδίαν, καὶ νὰ ὀνομάζη Πρυτάνεις. Ἴδε περὶ τούτων ἀπάντων τὸ Νομισματικὸν Λεξικὸν τοῦ Ράσχου, Τόμ. Α', μέρ. α', σελ. 1402, καὶ Τόμ. Δ, μέρ. α', σελ. 348--349, καὶ μέρ. β', σελ. 1209--1324.

(2) Ὅτι πολλὰ πόλεις τῆς Ἰωνίας καὶ ἄλλαι μακροῦτεροι ὁμονόησαν πολιτικῶς μὲ τοὺς Σμυρναίους, τὸ μακροῦτερον πάλιν τὰ νομίσματα, τῶν ὁποίων ἀρκοῦσι τρία μόνον παραδείγματα, ΕΦΕΣ. ΣΜΥΡΝ. ΟΜΟ.—ΧΙΩΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ.—ΟΜΟ. ΣΜΥΡ. ΛΑΚΕΔΑΙ.

ὄσοι συνδράμωσιν εἰς τὴν τοιαύτην ὁμόνοιαν· εἰς τοὺς καταφρονητάς αὐτῆς τί πρέπει, νὰ τὸ ἐκφωνήσω δὲν τολμῶ (1).

Εἰς τὰς χεῖράς σας εἶναι, φίλοι Σμυρναῖοι, νὰ μιμηθῆτε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ θεοῦ. Μία μόνη σταθερὰ ἀπόφασις, νὰ διώξετε ἀπὸ τὴν πατρίδα τὸ σκότος τῆς ἀπαιδευσίας, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ

(1) Ὁμόνοιαν ἐννοῶ τοιαύτην. Τὰ τρία γυμνάσια, τῆς Σμύρνης, τῆς Χίου καὶ τῶν Κυθωνιῶν, νὰ λογίζωνται ἐν δένδρον καρποφόρον διηρημένον εἰς τρεῖς κλάδους· εἰς ποταμὸς σοφίας, σχισμένος εἰς τρεῖς διώρυχας· οἱ τρεῖς διδάσκαλοι, τρεῖς ἀδελφοί. Οἱ ἐπίτροποι τῶν τριῶν γυμνασίων, τῆς Χίου τῆς Σμύρνης καὶ τῶν Κυθωνιῶν, νὰ μὴ νομίζωνται μῆτε Κυθωνιάται, μῆτε Σμυρναῖοι, μῆτε Χίοι, ἀλλ' Ἕλληνες, μίας μητρὸς τῆς Ἑλλάδος τέκνα, κοινοῦντες πρὸς ἀλλήλους ὅ,τι συμφέρει εἰς τὴν κοινὴν τοῦ ἔθνους ἀναγέννησιν. Ἐορτὴ κατ' ἔτος καὶ πανηγυρις τριήμερος εἰς ἀνάμνησιν τῆς τριπλῆς ταύτης ὁμοιοῦς νὰ γίνεταί· τὸ πρῶτον ἔτος εἰς τὴν πρώτην διὰ κλήρου λαχοῦσαν πόλιν, ὅπου καθεμία τῶν λοιπῶν δύο νὰ πέμψη συνεορτασὰς ἕξ μαθητάς· τὸ δεύτερον ἔτος νὰ εορτάσῃ ἡ δευτέρα εἰς τὸν κληρὸν πόλις, δεχομένη ὡσαύτως τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων δύο πεμπομένους δώδεκα μαθητάς· τὸ τρίτον ἢ τρίτην τοῦ κλήρου, μὲ τὸν αὐτὸν τῶν πεμπομένων ἀπὸ τὰς ἄλλας ἀριθμὸν. Οἱ πεμπόμενοι πρέπει νὰ ἐκλέγονται ἀπὸ τοὺς πλέον προκόποντας μαθητάς, διὰ νὰ λαμβάνωσι τῆς ἀποστολῆς καὶ πρεσβείας ταύτην τὴν τιμὴν, ὡς τῆς προκοπῆς αὐτῶν ἀμοιβὴν. Ἡ δὲ αὐτοὺς ὀπαπὴν καὶ τοῦ ταξειδίου καὶ τῆς ἐπιστροφῆς νὰ γίνεταί ἀπὸ τὴν δεχομένην πόλιν. Τὴν πρώτην ἡμέραν πρέπει νὰ καλῶνται μετὰ πάσης τιμῆς αὐτοὶ καὶ ἄλλοι δώδεκα μαθηταὶ τῆς δεχομένης πόλεως οἱ προκομμενέστεροι, εἰς συμπόσιον τοῦ Ἀρχιερέως. Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς εορτῆς νὰ συμποσιάζωσι μὲ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ γυμνασίου· καὶ τὴν τρίτην μὲ τοὺς δημογέροντας τῆς πόλεως. Ὡ Ἑλλάς, Ἑλλάς! Ἄς μάθω, ὅτι ἔδωκας

πάλιν τὴν πατρίδα εἰς τὴν ζήλευμένην αὐτῆς προτέραν κατὰ σα-
σιν. Εἶπατε νὰ γεννηθῇ φῶς, καὶ τὸ φῶς θέλει σᾶς καταλάμψη
πανταχόθεν.

Σμυρναῖοι, Χῖοι, Κυθωνιάται, καὶ ἀπλῶς ὅσοι ὀνομάζεσθε
Ἕλληνας, τώρα μάλιχα εἰς τὰς ἀρχάς τῆς παλιγγενεσίας τοῦ
γένους ἔχετε χροίαν νὰ συγκρατῆσθε καὶ νὰ ὑπερασπίζετε ἀλ-
λήλους, διὰ νὰ φυλάττεσθε ἀπὸ τὰς ἐνέδρας τῶν ἐχθρῶν τῆς
ἀναγεννήσεως ἡμῶν.

Ἀρκετὰ, ὦ φίλοι Ἕλληνας, ἐλάλητα περὶ τῶν ἀληθινῶν ἐχθρῶν
τῆς φιλοσοφίας, κρυπτομένων εἰς τὸ προσωπεῖον τῆς θρησκείας.
Καιρὸς εἶναι νὰ σᾶ φανερώσω ἐν ἄλλο εἶδος ἐχθρῶν τόσον ἐπι-
κινδυνώτερον, ὅσον εἶναι πανουργότερον. Εἶναι τῆς αὐτῆς μ' ἐκεί-
νου ρίζης βλασφήματα· ἀλλὰ τόσον ἀπέχουν ἀπὸ τὸ νὰ κατα-
τρέχουσι τὴν φιλοσοφίαν, ὥς ἐπαγγέλλονται εἰς τὸ φαινόμενον
καὶ συμπράκτορες καὶ συνεργοὶ τῆς κοινῆς τοῦ γένους παιδείας.

Εἰς τὰ μεγάλα τῶν ἐθνῶν ἠθικὰ, ἢ πολιτικὰ πρὸς τὸ καλὸν
κινήματα, τρία εἶδη ἀνθρώπων ἀναφαίνονται ἐνεργοὶ τοῦ νέου
δράματος. Οἱ πρῶτοι, πολλὰ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, ἀφιερό-
νουσιν ὅλας τῆς ψυχῆς αὐτῶν καὶ τοῦ σώματος τῆς δυνάμεις
εἰς τὴν πρὸς τὰ καλὰ μεταβολὴν τοῦ ἔθνους. Αἱ δυνάμεις αὐτῶν

τοιαῦτα ἢ παρόμοια σημεῖα τῆς ἀγάπης τῶν φώτων, καὶ ἄς παύσω
πᾶραυτα νὰ ζῶ.

Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἡέρος νιῆς Ἀχιλλῶν,

Ποίησον ὃ αἶθρον, ὅς ὃ ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι·

Ἐν δὲ φάει καὶ ὄλισσον, ἐπεὶ νύ τοι εὖχθεν οὕτως!

ἐξανάγκης εἶναι μικραὶ, ἐπειδὴ εἶναι καὶ αὐτοὶ μέλη ἔθνους ἀδυνατου, καὶ ζῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην τοῦ χρόνου περίοδον, ὅταν τὸ ἔθνος ἀρχίζῃ νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀδυναμίαν του. Ἀλλὰ τὰς μεταχειρίζονται ἀδόλως εἰς τὴν, νὰ εἶπω οὕτως, ἀναζύμωσιν τῆς πατρίδος των· καὶ τοῦτο μόνον, πολλὰ μικρὸν, ἀλλ' ἐπαινετὴν ὅμως, ἔχουσι παρὰ τοὺς ἄλλους προτέρημα.

Τοὺς δευτέρους ἢ ἀναζύμωσις αὕτη δὲν ἀρέσκει παντάπασι· διότι ἀπὸ μόνην τὴν παλαιὴν ζύμην ἐτρέφοντο, καὶ ἀπ' αὐτὴν μόνην ἐδοξάζοντο. Καὶ ἐκ τούτου αἱ θορυβώδεις κατὰ τῆς φιλοσοφίας κραυγαί, καὶ οἰανάσιχυντοι διωγμοὶ κατὰ τῶν ὀλίγων αὐτῆς ὑπαδῶν, καὶ τῆς κοινῆς τοῦ γένους παιδείας συνεργῶν.

Μηδὲ τοὺς τρίτους, μήτε τοῦ γένους ἢ παιδεία, μήτ' οἱ συνεργοῦντες εἰς αὐτὴν εἶναι δυνατὸν ν' ἀρέσῃσι. Πανουργότεροι ὅμως, ὡς εἶπα, παρὰ τοὺς δευτέρους, εὐρισκόμενοι μεταξὺ δύο κακῶν, τῆς ἀδυναμίας νὰ ἀληθῶς φιλοσοφήσωσι, καὶ τῆς νὰ τραρῶσι πλέον ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν ἀπελπισίας, ἐπένοησαν νὰ κίμωσι πραγματείας τὴν παιδείαν τοῦ γένους· Ἀποστατοῦσι λοιπὸν εἰς τὸ φαινόμενον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των ἐχθροὺς τῆς φιλοσοφίας, ἀπὸ τὴν μὲ τοὺς ὁποίους ἀναστροφὴν μήτε τροφὴν μήτε τιμὴν πλέον ἐλπίζεται, καὶ γίνονται τῶν ἀληθινῶν φίλων τῆς σοφίας ψευδάδελφοι.

Εἰς ἔθνος, τὸ ὅποιον ἀρχίζει νὰ φωτίζεται, ἡ διάκρισις τῶν τοιούτων εἶναι πρᾶγμα τόσον δυσκολώτερον, ὅσον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐκ πολλοῦ φωτισμένα ἔθνη εὐδοκίμουσιν πολλάκις, ἂν καὶ πρὸς πολλὰ μικρὸν χρόνου διάστημα, πλέον οἱ πραγματευταὶ παρὰ τοὺς ἀληθινούς ἐργάτας τῆς παιδείας.

Εἶναι παλαιά, ὄχι σημερινή, ἡ δυσκολία τῆς διακρίσεως τοῦ σοφιστοῦ ἀπὸ τὸν ἀληθῆ φίλον τῆς σοφίας. Δύσκολα γνωρίζεται ὁ σοφιστὴς διὰ τὸ περικαλύπτον πανταχόθεν αὐτὸν σκότος· δύσκολα καὶ τῆς σοφίας ὁ φίλος, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κοινοῦ λαοῦ πρὸς τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας (1).

Μὲν ὅλον τοῦτο εἶναι ἀναγκαία σήμερον καὶ εἰς τὴν προκοπὴν καὶ εἰς τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ἡ τοιαύτη διάκρισις· εἰς τὴν προκοπὴν, διότι ὅσην τιμὴν προσφέρει εἰς τοὺς ἀναισχύντους πόρνους τῶν Μουσῶν, ἄλλο τόσον ἐμποδίζει τὸν πληθυσμὸν τῶν ἀληθινῶν ἐραστῶν· εἰς τὴν δόξαν, ἐπειδὴ εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ δοξασθῆ τὸ ἔθνος, ἐνόςφω δοξάζει τοὺς ἀδόξους, καὶ ὑποφέρει νὰ χειραγωγῆται ἀπὸ σοφιστὰς πτωχαλιζόνας.

Τοιαύτην διάκρισιν νὰ προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς ἄλλο δυνατὸν δὲν εἶναι παρὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς παιδείας. Ὄταν τῶν ἐπίσημῶν τὸ φῶς ἐμβάσῃ καὶ εἰς πολλῶν ἀνεπιστημόνων κεφαλὰς τὰς ΟΡΘΑΣ ΔΟΞΑΣ (2), τότε καὶ ὁ κοινὸς λαὸς ἐκ μόνης τῆς ἀναγνώσεως θέλει διακρίνει τοὺς ἀληθινοὺς προνοητὰς τῆς δόξης τοῦ ἀπὸ τοὺς παρὰ τὸ ἴδιον ἄλλο μὴ φροντίζοντιας συμφέρον.

(1) “ Ὁ μὲν (σοφιστὴς) ἀποδιιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα, τριβῆ προσαπτόμενος αὐτῆς, διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου, κατανοῆσαι χαλεπός. . . Ὁ δὲ γε φιλόσοφος, τῆ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ λογισμῶν προσκαίμενος ἰδέα, διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτῆς χώρας, οὐδαμῶς εὐπετῆς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμματα, κροτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα, . ΠΛΑΤΩΝ, Σοφιστ. σελ. 254.

(2) Ἰδὲ Πλουτάρχου Μέρ. Α, Αὐτοσχ. 50χ. σελ. λά.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν μῆτε λαλεῖ μῆτε γράφει παρ' εἰς ὅσα ὀπωςδήποτε ἔχει εἶδῃσιν, μηδ' ἐπιχειρεῖ τὰ ὑπερβαίνοντα πολὺ τὴν δύναμιν του.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν τότε μόνον γράφει (1), ὅταν ἐλπίζῃ νὰ ὠφελήσῃ κοινῶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐξαιρέτως τὴν πατρίδα του. Ἰδίου κέρδους ἀφορμὴ εἶναι αἰσχρὸν εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τὸ νοήσῃ. Τιμῆς ἐλπίς εἶναι συγχωρημένον· ἀλλ' οὕτως, ὥστε νὰ τὴν δέχεται μετ' εὐχαριστίας, προσφερομένην, μᾶλλον ὡς περισσοτέρας ὠφελείας κέντρον, παρὰ ὡς τῆς προξενηθείσης ἀπὸ τοὺς κόπους του πληρωμὴν· ὅταν δὲν προσφέρεται, νὰ μὴν τὸν μέλη, μηδὲ πρόφασιν ἀργίας νὰ μεταχειρίζεται τὴν σέφησιν τῆς τιμῆς. Εἶναι δοῦλος τῆς πατρίδος του· τὴν παρ' αὐτῆς τιμὴν, ἔχει χάριν· ἂν ἡ πατρίς σιωπήσῃ, πάλιν εὐχαριστεῖ, ὅτι καὶ δὲν τὸν ἀτίμασεν. Ἄν κατὰ δυστυχίαν τὸν ἀτιμάσῃ, λυπεῖται (2), ὅχι τὸσον δι' ἑαυτὸν, ὅσον ὅτι ἡ πατρίς τὸν ἐμποδίζει νὰ τὴν ὠφελήσῃ περισσύτερον.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν δὲν κολακεύει μῆτε τὴν πατρίδα, μῆτ'

(1) Ἐλεγεν ὁ Ἀπολλώνιος (παρὰ Φιλοστράτ. Βιβλ. Δ, κεφ. 33, σελ. 173), “ Παλαμῆθης εὔρε γράμματα, οὐχ ὑπὲρ τοῦ γράφειν μόνον, ἢ ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ γινώσκειν ἃ θεῖ μὴ γράφειν ἢ. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐμποδίσῃς νὰ γράφῃ τὸν ὅστις νομίζει, ὅτι παρὰ χαρτίον καὶ καλαμάριον τίποτ' ἄλλο δὲν χρειάζεται εἰς τὸ γράφειν;

(2) Ἐγραφε πρὸς τὸν Ἀντίπατρον ὁ Ἀριστοτέλης, ἀφοῦ ἐσερήθη τὰς ψηφισθείσας εἰς αὐτὸν τιμὰς ἀπὸ τοὺς Δελφοῦς· “ Ὑπὲρ τῶν ἐν Δελφί, φοῖς ψηφισθέντων μοι, καὶ ὧν ἀφήρημαι νῦν, οὕτως ἔχω, ὡς μῆτε μοι σφύδρα μέλλειν ὑπὲρ αὐτῶν, μῆτε μοι μηδὲν μέλλειν ἢ. Πρὸ ομο. Ἑλληνικ. Βιβλ. ιοθ΄ κ. σελ. 184.

ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ κἀνένα. Τὰ καλὰ ἐπαινεῖ ἀδολῶς· τὰ κακὰ κατηγορεῖ με παρρησίαν, καὶ τοὺς προξένους τῶν κακῶν θεατρίζει, ὅταν ἀνασχόντως ἐπιμένωσιν εἰς τὸν κατὰ τῆς φιλοσοφίας πόλεμον.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφεῖν τιμᾷ τοὺς συναγωνιζομένους μ' αὐτὸν τὸν καλὸν τῆς παιδείας τοῦ γένους ἀγῶνα, καὶ συντρέχοντας τὸν αὐτὸν εἰς τὰ καλὰ καὶ τίμια δρόμον. Ἐάν ποτε νομίση, ὅτι ἐπλανήθησαν, προθυμεῖται νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν· ἀλλὰ καὶ τότε ὄχι με τρόπους καὶ λόγους ἀξιόους ἀναθραμμένων νεῖς ἀγροίκους· ἀλλὰ με εὐσχημοσύνην, μεῖλαρότητα, με ἀνθρωπότητα (1), καὶ ἀπλῶς, ὡς ἐπιθυμεῖ ἀδελφὸς ἀδελφόν νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν πλάνην.

(1) Ἡ παιδεία ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους Ἀνθρωπότης Humanitas· διότι ἴδιον αὐτῆς εἶναι νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀληθῶς ἈΝΘΡΩΠΟΝ. Καὶ καθὼς ἡμεῖς διακρίνομεν τὰ λεγόμενα κοινὰ γράμματα ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ, οὕτως ἐκεῖνοι ὠνόμαζαν τὰ μὲν πρῶτα ἀπαρῶν λακτικῶς Κοινὰ γράμματα, communes literas, τὴν δὲ γνῶσιν τῶν Ῥωμαίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων (οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐχρημάτισαν μαθηταί, μιμηταί καὶ πολλάκις μεταφρασταί τῶν Ἑλληνικῶν), Ἀνθρωπότητα Humanitatem· καὶ τὸν ἔχοντα τὴν τοιαύτην γνῶσιν (τὸν ἀπὸ μᾶς ὠνομαζόμενον Λόγιον ἢ καὶ Λογιώτατον) Ἀνθρωπευμένον, ἢ Ἀνθρωπισμένον Humanum. Ἡ λέξις ἐπέρασε καὶ εἰς τοὺς Ἰταλοὺς καὶ εἰς τοὺς Γάλλους με τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ἡ Γαλλικὴ φράσις αὕτη, Il a fait ses humanités chez un tel, ἰσοδυναμεῖ σχεδὸν με τὴν Γραικικὴν, Ἐμαθητεύθη τὰ Ἑλληνικὰ, ἢ τὰ Γραμματικὰ, εἰς τὸν θεῖνα. Τῆς σημειώσεώς μου ταύτης συμπεράσμα, ἀναγκαῖον νὰ τυπωθῇ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἑλ-

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν λαλεῖ καὶ γράφει μὲ σκοπὸν, ὅχι νὰ ἀρέσῃ τὸν ἀπαιδευτὸν ὄχλον, τοῦ ὁποίου τὴν τιμὴν φοχάζεται ὡς τιμὴν κακοῦ κριτοῦ, ἀλλὰ νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα του καὶ ἂν ἡ πατρίς του κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχη πλὴν τρεῖς, ἢ καὶ δύο, ἢ καὶ μόνον ἓνα πρόσφορον κριτὴν του, προτιμᾷ τούτου τὴν σιωπηρὰν ψῆφον παρὰ πολλῶν ἀνθρωπίσκων (1) κρότον, εἰς τὸν ὁποῖον ἠδύνονται τῶν σοφιστῶν τὰ ὄτα.

Ἄλλ' εἶναι τάχα ἱκανὸς τὸν ὁποῖον ἔλεγα τῆς παιδείας πληθυσμὸν, νὰ προξενήσῃ τὴν ὀρθὴν τῶν πραγμάτων κρίσιν εἰς τὸ γένος; Ὅχι βέβαια, ἐὰν ὁ πληθυσμὸς τῆς παιδείας δὲν διηρθώσῃ ἐνταυτῷ καὶ τὴν παιδικὴν ἀνατροφὴν. Αἱ ὀρθαὶ δόξαι, ἀρκετὴ σοφία τοῦ κοινοῦ λαοῦ, τότε μόνον εἶναι σταθεραὶ, ὅταν τὰς ἀποκτήσῃ σύνορα εἰς αὐτὴν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

ληνικῆς γλώσσης νέων εἶναι τοῦτο. Εἰς τὰς φιλολογικὰς διαλέξεις πᾶς τις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἦναι ὑπολήψεως ἢ γνώμης διαφόρου τῶν ἄλλων. Ὅστις ὅμως ἐκφράζει τὴν γνώμην του μὲ λόγους ἀναξίους τῶν μαθητευθέντων τὰ, ὡς λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Γάλλοι, Γράμματα ἀνθρωπικὰ (les humanités), φανερόναι τὴν ἀπανθρωπίαν του. Ὅταν δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας τὴν τοιαύτην ἀπανθρωπίαν, (ἄνδρας τιμωμένους ἀπὸ τὸ γένος ὅλου), μεταχειρίζεται λόγους ἀσχημονεσέρους τῶν πρώτων, δείχνει τὴν ἀλογίαν του. Ἄλλ' ὅταν φέρῃ τὴν τοιαύτην ἀσχημοσύνην ἕως νὰ τοὺς ονειδίσῃ καὶ διὰ σωματικὰ ἄρρωστῆματα, τότε κηρύττει, φεῦ! ὅτι εἶναι Ἀνθρωπίμορον θηρίον.

(1) “ Ἐπι τε ἡ εὐθήθεια αὐτῶν πάνυ ἀσεία, τὸ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντας, μηδὲ ἀληθεῖς, σεμνύνεσθαι ὡς τι ὄντας, εἰ ἄρα ἀνθρωπίσκους, τινὰς ἐξαπατήσαντες εὐδοκιμήσουσιν ἐν αὐτοῖς, ΠΛΑΤΩΝ Φαῖδρ. σελ. 243.

Εἰς ἡμᾶς (καὶ πρέπει νὰ φανερωθῇ εἰς τὸ ἔθνος ἢ πληγὴ, διὰ νὰ ζητηθῇ καὶ νὰ εὐρεθῇ κοινῶς ἀπ' ὅλους ἡ θεραπεία τῆς) εἶναι σχεδὸν ἄγνωστον ἀκόμη τί καὶ πόσῃ ἀνάγκῃ, πρᾶγμα εἶναι ἡ παιδικὴ ἀνατροφή. Τοιαύτη ἄγνοια προέχεται ἀπὸ τὴν κοινὴν τοῦ γένους δυστυχίαν, δὲν εἶναι τῆς κακίας ἡμῶν ἀποτέλεσμα.

Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάστασιν τῆς φύσεως ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὰ θηρία (1), ἢ νὰ εἶπω ἀληθέστερον, εἶναι καὶ θηριώδης ἐκείνων· ἐπειδὴ παρὰ τῶν θηρίων τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχας ὄπλον ἰσχυρότερον ἔχει τὸν νοῦν. Ἄλλο νὰ τὸν ἡμερώσῃ δὲν δύναται παρὰ ἡ πολιτικὴ κοινωνία, ὅταν ὀδηγούμενη ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν θέσῃ νόμους τοιοῦτους, ὅποιοι νὰ σκεπάζωσιν ἐξίσου καὶ τὸν δυνατὸν καὶ τὸν ἀδύνατον ἀπὸ τὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀδικίας.

Ἄλλ' οἱ νόμοι τότε μόνον ἰσχύουσι, τότε μόνον γίνονται τῶν διὰ τοὺς ὁποίους ἐνομοθετήθησαν ἀληθινὴ σκέπη καὶ σωτηρία, ὅταν αἱ ψυχαὶ προετοιμασθῶσιν διὰ τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς

(1) Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀφανισθείσας τοῦ Φιλήμονος κωμωδίας (παρὰ τῆς Στοβ. β', σελ. 31), ἐπιγραφομένην ἈΓΡΟΙΚΟΣ, εὕρισκετο ἡ ζῶσα εἰκὼν αὐτῆ τῆς, διὰ παιδικῆς ἀνατροφῆς ἔλλειψιν, ἀγροίκου καὶ θηριώδους διαγωγῆς πολλῶν ἀνθρώπων·

Φεῦ! ὡς πονηρὸν ἐστὶν ἀνθρώπου φύσις
 Τὸ σύνολον. Οὐ γὰρ ἄν ποτ' ἐδέηθη νόμου.
 Οἶσι τι τῶν ἄλλων διαφέρειν θηρίων
 Ἄνθρωπον; Οὐδὲ μικρὸν, ἀλλὰ σχήματι·
 Πλάγι' ἐστὶ τᾶλλα, τοῦτο δ' ὈΡΘΟΝ ΘΗΡΙΟΝ.

εἰς τὸ σέβας καὶ τὴν φυλακὴν τῶν νόμων. Ἡ καλὴ παιδικὴ ἀνατροφὴ, ἐξορίζουσα ἀπὸ τῆς ἀπαλῆς ψυχῆς τῶν παιδίων παρὰ τὴν φόβον τῶν νόμων πάντα φόβον ἄλλον, διδάσκει τοὺς πολίτας, ὅτι διὰ τοῦτο πρέπει νὰ φοβῶνται τοὺς νόμους, διὰ νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς ὁμοίους τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοῦτο νὰ εἶναι δοῦλοι τῶν νόμων, διὰ νὰ μὴ γίνωνται ἀνδράποδα τῶν παρ' αὐτοὺς δυνατωτέρων κἀνεὸς συμπολιτῶν.

Ὅταν ἀντὶ ταύτης τῆς ἀνατροφῆς αἱ ψυχαὶ δὲν λάβωσι κάμμιαν, ἢ λάβωσι τοιαύτην, ὅποια νὰ τοὺς κάμη νὰ φοβῶνται καὶ τῆς σκιάς τῶν ἀνθρώπων, ἀνθρώπισκοι ἔχοντες τοιαῦτα ψυχάρια ἐπιστρέφουν εἰς τῆς φύσεως τὴν κατάστασιν, ἢ μᾶλλον, γίνονται καὶ ἀπ' αὐτοὺς τῆς φύσεως τοὺς ἀνθρώπους ἀγριώτεροι· διότι ἐκεῖνοι τόσον μόνον ἀδικοῦν, ὅσον τοὺς συμφέρει νὰ πληρώσωσι τὰς ἀναγκαΐας τοῦ σώματος χρείας, παρὰ τὰς ὁποίας ἄλλας δὲν γνωρίζουν· οἱ δὲ κακῶς ἀναθραμμένον τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀνθρώποι ἀδικοῦν πρὸς τούτους καὶ διὰ νὰ τρυφῶσιν. Ἐκεῖνοι πολεμοῦν τοὺς ὁμοίους τῶν, διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὴν πείναν· οὔτοι καὶ διὰ νὰ εὐχαρισήσωσι τὴν λαιμαργίαν αὐτῶν. Ἐκεῖνοι διὰ νὰ σκεπάσωσι τὸ γυμνὸν αὐτῶν σῶμα· οὔτοι καὶ διὰ νὰ τολήσωσι μὲ πολυτελεῖ φορέματα. Ἐκεῖνοι μεταχειρίζονται μόνον τὴν λεοντήν, τὴν φυσικὴν ἰσχὺν καὶ βίαν λέγω· οὔτοι προσθέτουν καὶ τὴν ἀλωπεκὴν, τὸ ψεῦδος, τὴν κολακειάν, τὴν ἀπάτην, τὸν δόλον, τὰς κρυφὰς ἐνέδρας, καὶ ὅλα· ἀπλῶς τὰς μηχανὰς τῶν ἀνδραπόδων. Ἀρκεῖ εἰς ἐκείνους νὰ ἐμπνέωσι τύσον μόνον φόβον εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπου χρείαν ἔχουν, διὰ νὰ μὴ καταδυναστευθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους· οὔτοι δὲν εὐχαρισθῶνται εἰς τὸ νὰ

ἦναι φοβεοί, ἐν καὶ δὲν τιμῶνται ὡς δίκαιοι, ὅταν ἀδικῶσιν, ὡς σοφοί, ὅταν ἀτοφῶσι, καὶ ὡς φρόνιμοι, ὅταν μαίνωνται. Τοιαῦτα εἶναι τῆς ἐκ νεότητος ἀπαιδευτικῆς, ἢ κακῆς καὶ δουλικῆς ἀνατροφῆς, τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα (1).

Διὰ τοῦτο ἔλεγα (2), καὶ νὰ λέγω δὲν θέλω παύσειν, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ φροντίσωμεν καὶ περὶ τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς τοῦ γένους. Αἱ ἐπιστῆμαι ἤρχισαν νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλὰ διὰ νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπ' αὐτὰς οἱ νέοι, καὶ ἀπ' αὐτοὺς ὕλον τὸ γένος, χρεῖα εἶναι νὰ ἔρχωνται εἰς αὐτὰς προετοιμασμένοι μὲ ὀρθὴν παιδικὴν ἀνατροφὴν. Εἰ δὲ μὴ, θέλουσι (μὴν ἀμφισβῆλωμεν) τὰς μεταχειρισθῆν, ὡς μεταχειρίζονται πολὺ λάκις τὸν πλοῦτον, ὅσοι δὲν ἐγεννήθησαν ἀπὸ γονεῖς πλουσίους, ἀλλὰ, ταλαιπωρημένοι πολλὸ μέρος τῆς ζωῆς ἀπὸ καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς ζωὴν ἀναγκαίων τὴν ἔνδειαν, ἐπλουτίσθησαν ἐξαίφνης ἀπὸ τὴν τύχην.

Ἡ φροντίς τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς ἀνήκει μάλιστα εἰς τοὺς

(1) " Σμικροὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχὰς· τὴν γὰρ αὖξιν καὶ τὸ
 ,, εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἢ ἐκ νέων δουλεία ἀφήρηται, ἀναγκά-
 ,, ζουσα πράττειν σκολιὰ, μεγάλους κινδύνους καὶ φόβους ἔτι ἀπα-
 ,, λαίς ψυχαῖς ἐπιβάλλουσα. Οὓς οὐ δύναμενοι μετὰ τοῦ δικαίου καὶ
 ,, ἀληθοῦς ὑποφέρειν, εὐθύς ἐπὶ τὸ ψευδὸς τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδι-
 ,, κεῖν τρεπόμενοι, πολλὰ κάμπτονται καὶ συγκλῶνται ὡσθ' ὕγιες
 ,, οὐδὲν ἔχοντες τῆς διανοίας, εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσι,
 ,, ὅεινοί τε καὶ σοφοὶ γεγονότες, ὡς οὔονται ,, ΠΛΑΤΩΝ, Θεαι-
 τητ. σελ. 173.

(2) Ἰδ. Πλουτάρχ. Μέρ. Α, Αὐτοσχεδ. τοχατμ. σελ. μ'.

διδασκάλους τῶν ἐπισημῶν. Δὲν τοὺς λανθάνει ὅτι διὰ νὰ προ-
 ξενιθῇ τοιοῦτον εὐτύχημα εἰς τὸ γένος, πρέπει καθὼς εἰς τῶν
 ἐπισημῶν, οὕτω καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ πλέον ἔτι
 τῶν λεγομένων Κοινῶν γραμμαμάτων τὴν παράδοσιν, νὰ λάβῃ
 τὸν τόπον τῆς παλαιᾶς μεθόδου μεθόδως φιλοσοφικῆ. Χωρὶς
 τῆς φιλοσοφίας τὸν λύχον ὅσως ἐλπίζει νὰ προκόψῃ εἰς τίποτε
 (καὶ τοῦτο σημαίνει νὰ τὸ κερδήσῃ, χωρὶς νὰ ζημιωθῇ τὸν νοῦν
 καὶ τὰ ἦθη του), ἐλπίζει πρᾶγμα ἀδύνατον.

Εἰς τοῦ τετάρτου τόμου τούτου τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης
 τοὺς Αὐτοσχεδίουσ στοχασμοὺς εἶχα γνώμην νὰ ἀκολουθήσω
 (εἰς εἶδος Λεξικοῦ, ὡς ἔκαμα εἰς τὸν τρίτον) τὴν παράθεσιν
 τῆς γλώσσης ἡμῶν μετὰ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν. Πολλὰ περιστά-
 σεῖς ὀχληραὶ με ἐμπόδισαν νὰ πληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν μου
 ταύτην.

Μεταξὺ τῶν εἰκόνων τοῦ παρόντος τόμου, εἰς τὸν βίον
 τοῦ Ἀλκιβιάδου, παρὰ τοῦ περιφήμου, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀξιεπαί-
 νου τούτου ἀνδρός, ἔθεσα καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ διδασκάλου του
 Σωκράτους. Τόπος εἰς αὐτὴν ἀρμοδιώτερος (ἐπεὶ δὴ κατὰ δυ-
 συχίαν βίον τοῦ Σωκράτους δὲν ἔχομεν) ἦτο τῶν Ἠθικῶν
 τοῦ Πλουτάρχου ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐξαιρέτως, τὸ ἐπιγραφό-
 μενον, Περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου. Ἀλλὰ φο-
 βούμενος, μὴ ὁ θάνατος, προφθᾶσκει τῶν Ἠθικῶν τὴν ἔκ-
 δοσιν, με στερήσῃ τὴν ἡδονὴν νὰ γνωρίσω εἰς τοὺς ὁμογενεῖς
 μου τὴν μορφήν τοῦ θεοῦ τούτου ἀνδρός, ἐσπούδασα νὰ τὴν
 βάλω εἰς τοὺς Βίους, καὶ ἐξαιρέτως εἰς ἐκείνου τὸν βίον,
 τοῦ ὁποίου ματαίως ὁ φιλόσοφος καὶ φιλόανθρωπος Σωκράτης

ἰσπούδασε νὰ χειραγωγῆσῃ τὴν νεότητα εἰς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος. Ἀπόδειξις καὶ τοῦτο πολλὰ χρήσιμος καὶ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τοὺς παῖδα, πόσον ὀλίγην ἰσχὺν ἔχουσιν εἰς τῶν νέων τὰς ψυχὰς καὶ αὐτοὶ τῆς ἰε. ἄς φιλοσοφίας οἱ λόγοι, ὅταν αἱ ψυχαὶ δὲν ἦναι προετοιμασμένοι μετ' ὀρθὴν παιδικὴν ἀνατροφὴν.

Ἄν ἄλλος κἀνεὶς, ὁ Ἀλκιβιάδης βέβαια, ἐγεννήθη σολισμένος μ' ὅλα τῆς τύχης καὶ τῆς φύσεως τὰ προτερήματα. Εὐγένεια, πλοῦτος, εὐφρία ψυχῆς, καὶ κάλλος σώματος ἐξάριετον, ὅλα ἐσυντρεξάν εἰς τὸ νὰ τὸν κάμωσιν ἐράσμιον εἰς τοὺς συμπολίτας του· καὶ τίποτε δὲν τὸν ἔλειπεν εἰς τὸ νὰ κατασταθῇ καὶ ὠφέλιμος εἰς αὐτοὺς, τίποτε εἰς τὸ νὰ ὑπερβάλῃ ὅλους τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀληθῶς μεγάλους ἀνδρας, καὶ ν' ἀφήσῃ εἰς τοὺς μετ' αὐτὸν τὴν ἀπελπισίαν νὰ τὸν ὑπερβάλωσι.

Ὁ βαθὺς ὁμῶς καὶ φρόνιμος Σωκράτης ἐκατάλαβεν, ὅτι ὁ Ἀλκιβιάδης, μόνος ἱκανὸς, διὰ τὰ πολλὰ καὶ μέγαρα του προτερήματα, νὰ ζηρήξῃ τὴν τότε κλονουμένην Ἑλλάδα, ἦτο καὶ καλὸς νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν πτώσιν αὐτῆς, ἐπειδὴ κατὰ δυστυχίαν τὸν ἔλειπεν ἡ ὀρθὴ ἀνατροφή, ἣτις μονῆ σώζει καὶ αὐξάνει εἰς τοὺς ἔχοντας τὰ προτερήματα, καὶ τ' ἀναπληροῦναι μετ' ἡ ἀρετὴν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας.

Εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην λοιπὸν ὁ Σωκράτης (τοῦ ὁποίου ἔργον ἦτο νὰ χειραγωγῆ τοὺς νέους τῆς πατρίδος του εἰς τὴν ἀρετὴν) ἔδειξε περισσοτέραν ἀγάπην καὶ σπουδὴν παρά εἰς τοὺς ἄλλους· ἐπειδὴ ἀπ' ἐκείνον ἤλπιζε καὶ περισσοτέραν ὠφέλειαν ἢ πατρίς, ἀπ' ἐκείνον ἔπρεπε νὰ φοβῆται καὶ μεγαλητέραν βλάβην. Καὶ ἐκ ταύτης τῆς περισσοτέρας σπουδῆς ἐγεννήθη ἡ βορβορώδης

συκοφαντία κατὰ τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους, ἀνδρὸς ἔχοντος γυναῖκα καὶ τέκνα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐφριξε νὰ ἀνακινήσῃ εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς ἄγαμος ἡσυχαστής, μὲ σκοπὸν νὰ ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὴν φιλοσοφίαν.

Ἀλλὰ μῆτε αἰ συμβουλαὶ μῆτε τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς τοῦ Σωκράτους, ἔσχυσαν νὰ ἐκριζώσωσιν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναθραμμένου εἰς τοῦ πλούτου τὴν τρυφὴν νέου τοῦς αὐξηθέντας βλαστὸς τῆς κακοηθείας· καὶ τὸν ὅποιον ἡ φύσις ἐγέννησε τῆς πατρίδος του σωτήρα, οὗτος αὐτὸς τὴν ἀπώλεσεν, ἀνάψας εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς τὴν πυρκαϊᾶν τῶν ἀδίκων πολέμων.

Εἰς ἐσᾶς μάλισα, φίλοι Σμυρναῖοι, πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ τὸ παράδειγμα τοῦτο. Ἐσεῖς μάλισα ἔχετε τόσον περισσοτέραν χρείαν νὰ δώσετε χρηστὴν ἀνατροφὴν εἰς τὰ τέκνα σας, ὅσον εἰσθε παρὰ σχεδὸν ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς ἄλλας πόλεις· πλουσιώτεροι. Εἰς πολλὰ παρόμοια τοῦ Ἀλκιβιάδου παραδείγματα σηριγμένη, πολυχρόνιος πείρα, ἔδειξεν, ὅτι ὁ πλοῦτος γίνεται πολλάκις ἀρετῆς ἐμπόδιον (1), καὶ τῆς κακίας παρὰ ταύτης συνεχέστερον ὄργανον (2). Ἡ παιδικὴ ἀνατροφή διδάσκει

- (1) Κακὸν τι παίδευσ' ἦν ἄρ' εἰς εὐανδρίαν
Ὁ πλοῦτος ἀνθρώποισιν, αἱ τ' ἄγαν τρυφαί.
Πενία δὲ δύστηνον μὲν, ἀλλ' ὅμως τρέφει
Μοχθοῦντ' ἀμείνω τέκνα καὶ δραστήρια.

ΕΥΡΥΠΠΙΔ. πρὸς τὸν Στοβαίου, 4 ε', σελ. 518.

- (2) " Πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρετῆς ἐστίν, ἔξουσίαν μὲν τῆ ῥαθυμίας παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοῦς νέους παρακαλῶν, ". ἸΣΟΚΡΑΤ. πρὸς Δημόνικα. σελ. 2.

καὶ τοῦ πλούτου τὴν ὀρθὴν χρῆσιν, καὶ τῆς πενίας τὴν ἐντιμὸν
 θεραπείαν, ἢ τὴν φιλόσοφον ὑπομονήν. Αὕτη μόνη φυλάττει,
 καὶ τὸν πλούσιον ἀπὸ τὴν μωρίαν νὰ στοχάζεται τοὺς ἐνδεεσέ-
 ρους ὡς ὑποδεεσέρους του, καὶ τὸν πένητα ἀπὸ τὸ νὰ κολακεύῃ
 τοὺς πλουσίους, καὶ νὰ ζητῇ ἀπὸ τὴν ἀπάτην καὶ τὸ ψεῦδος ὃ,
 τι πρέπει νὰ προσμένῃ ἀπὸ τοὺς κόπους του. Αὕτη μόνη κάμνει
 καὶ τὸν ἄσοφον νὰ τιμᾷ τὴν σοφίαν, καὶ τὸν σοφὸν νὰ μὴ τὴν
 καταισχύνη μετὴν θηριώδη βαρβαρότητα τῶν ἡθῶν του. Χωρὶς
 αὐτὴν ὁ χρυσοῦς εἰς τοῦ πλουσίου τὰς χεῖρας, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι
 εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σοφοῦ, γίνονται φθαρᾶς, παρὰ τὴν εἰς χεῖρας
 μεθυσμένου ἢ μαινομένου μάχαιραν, ὄργανα ὀλεθριώτερα. Τὰ
 τέκνα σας, φίλοι Ἕλληνες, δύνανται ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ καταστα-
 θῶσιν ἀστρονόμοι, χημικοὶ, φυσικοὶ, καὶ ἀπλῶς ν' ἀποκτήσωσι
 πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν· περισσότερὰν ὅμως βλάβην, παρὰ
 ὠφέλειαν λάβει θέλουν ἀπὸ ταύτας, ἂν ἡ παιδικὴ ἀνατροφή
 δὲν φθάσῃ νὰ τοὺς καταστήσῃ χρησίμους ἀνθρώπους.

Τοὺς ὁποίους λοιπὸν ἐκαλέσατε διδασκάλους τῶν ἐπιστημῶν,
 εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ παρᾶδώσετε καὶ τῆς κοινῆς παιδικῆς ἀνα-
 τροφῆς τὴν φροντίδα· ἐπειδὴ αὐτοὶ μονοειναι ἱκανοὶ νὰ σας δεί-
 ξωσι τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέτρα, νὰ ἀναμορφώσετε, ὡς εἶπα,
 καὶ τῶν λεγομένων Κοινωνογράμμάτων τὰ σχολεῖα, ὅπου
 μάλιστα εἶχει γλώσσαν ἢ παιδικὴν ἀνατροφήν, καὶ τῆς ἐλληνικῆς
 γλώσσης τὴν παραδόξιν. Ἀναυτὸν τὰς συμβουλὰς ἀκούετε,
 θέλουν ἀπολαύσει τὰ τέκνα σας ὅχι τὰ μὲ τὰ ὅποια ἐπεριπαι-
 ζόμεθα ἕως τὴν ἄμαθῆματα, ἀλλὰ τὴν μεθοδικὴν τῆς θου-
 μαστῆς τῶν ἡμετέρων προγόνων γλώσσης εἰδησιν. Τοιαύτη εἶ-

δησις χωρὶς τῆς φιλοσοφίας τὴν συνεργίαν δὲν ἀποκτᾶται, καθὼς μηδ' αὐτὴ ἡ φιλοσοφία (εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον τοὺς Γραικοὺς) ὡς ἐντελής νὰ καυχηθῆ δὲν ἐμπορεῖ, ἐάν δὲν γνωρίζῃ τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχηγῶν τῆς φιλοσοφίας Ἑλλήνων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξαρχῆς ἐγράφησαν γλῶσσαν, καὶ ὄχι ἀπ' ἄλλογενῶν φήμην, ἢ παράδοσιν.

Τοιαύτην εἶδησιν τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης διὰ ν' ἀποκτηθῶσι, φίλοι Σμυρναῖοι, τὰ τέκνα σας, συμβουλή πρώτη τῆς φιλοσοφίας εἶναι νὰ προμηθεύσετε τὴν πλουσίαν Σμύρνην μὲ βιβλιοθήκην πλουσίαν.

Εἰς ταύτην τὴν βιβλιοθήκην, παρὰ τῶν ἐπισημῶν τὰ ἀναγκαῖα συγγράμματα, πρέπει νὰ εὐρίσκωνται ὄλων ὄλαι τῶν ἑλληνικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων αἱ διάφοροι ἐκδόσεις, συνωδευμένοι μὲ τὰς διορθώσεις καὶ τὰς ἐξηγήσεις τῶν νεωτέρων Κριτικῶν.

Παρὰ τὰς ἐκδόσεις ταύτας ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἔχη ἡ βιβλιοθήκη σας, καὶ ὅσας ἔγραψαν χωρὶς τὰς οἰρηθέντες Κριτικοὶ φιλολογικὰς παρατηρήσεις, συντελούσας καὶ αὐτὰς εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Διὰ νὰ καταλάβετε, φίλοι Σμυρναῖοι, πόσον εἶναι ἀναγκαῖα ἡ τοιαύτη βιβλιοθήκη, δότε, παρακαλῶ, προσοχὴν ὀλίγην εἰς τοὺς ἐξῆς σοχασμούς. Μ' ὅλον ὅτι ἀπ' ἴσως ἀκόμη κανένα δὲν τοὺς ἠκούσατε, εὐκόλα τοὺς καταλαμβάνει ὅστις δὲν ἔχασεν ὀλίγελα τὴν δύναμιν τοῦ συλλογίζεσθαι.

Αἱ διάφοροι τῶν πραγμάτων ἐπισημαὶ καὶ γνώσεις δὲν ἐγεννήθησαν σύγχρονοι μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅτι βλέπομεν καθ'

ἡμέραν εἰς τὰ νήπια, τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τὴν ἀρχὴν, καὶ συμβαίνει τὴν σήμερον εἰς ὅσα εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὴν νηπιότητα τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ αὐτῶν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαιῶν εἰς τὴν ζωὴν, οἱ ἀνθρωποικαταρχὰς δὲν εἶχαν ἠκαμμίαν, ἢ παρὰ πολλὰ σκοτεινὰς ἰδέας. Ὁ πολὺς χρόνος καὶ ἡ μακρὰ πεῖρα τοὺς ἐδίδαξαν κατὰ μικρὸν, πῶς νὰ τρέφονται. πῶς νὰ ἐνδύονται, πῶς νὰ κατοικῶσι, πῶς μετ' ἀλλήλων νὰ λαλῶσι καὶ νὰ συνανατρέφονται. Πολλὰς ἐτῶν ἑκατοντάδας ἐχρειάσθη ὁ ἀνθρώπος διὰ ν' ἀφήσῃ τοὺς ἀγρίους τῶν δένδρων καρπούς, καὶ νὰ μάθῃ νὰ κατασκευάζῃ σίτινον ἄρτον· πολλὰς, διὰ νὰ ῥίψῃ τὰ δέρματα τῶν ζώων καὶ νὰ ἐνδυθῇ ὑφαντὰ φορέματα· πολλὰς διὰ νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὰ σπήλαια τῆς γῆς, καὶ νὰ κατοικήσῃ καλύβας· πολλὰς, διὰ νὰ καταφρονήσῃ πάλιν ταύτας, καὶ νὰ κτίσῃ οἴκους· πολλὰς, διὰ νὰ φέρῃ τὴν πτωχὴν καὶ ἀμορφὸν του γλῶσσαν εἰς κατὰστατιν νὰ ἐκφράξῃ ἀνεμποδίτως τὰς ἀναγκαιὰς τοῦ χρείας, καὶ περισσοτέρας, διὰ νὰ τὴν ὑψώσῃ εἰς τοιαύτην τελειότητα, ὅποιαν βλέπομεν εἰς τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων τὰ συγγράμματα.

Τὴν αὐτὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς γνώσεις καὶ ἐπιστήμας θαυμικὴν καὶ βραδείαν ἀπὸ τὸ ἀτελὲς εἰς τὸ τέλειον προχώρησιν ἠκολούθησαν ὅλα χωρὶς ἐξαιρέσιν τὰ ἔθνη. Τὸ νὰ κατηγορήσῃ τις κανὲν ἀπ' αὐτὰ, ὅτι δὲν τὰς εἶχεν ἀπαρχῆς τελείας εἶναι τῆς αὐτῆς ἀλογίας καὶ νὰ κατηγορῇ τέλειον ἄνδρα, ὅτι δὲν εἶχεν ἀνδρὸς γνώσιν εἰς αὐτὰ τὰ σπάργανα.

Ἀφοῦ ὁμως εὐρεθῶσιν εἰς κανὲν ἔθνος, καὶ τελειωθῶσιν ὑπωσδήποτε, πολλὰι γνώσεις πραγμάτων, ὅσα ἔθνη δὲν ἀρ-

πύξουσι μετὰ χαρᾶς τὰς τελειωμένας ταύτας γνώσεις, ἢ ἀφοῦ τὰς ἔχασαν, δὲν σπουδάζουσιν νὰ τὰς ἀναλάβωσι, τί ἄλλο δείχνουσι μὲ τὴν ἀμέλειαν ταύτην, πλὴν ὅτι προτιμῶσι νὰ μείνωσιν αἰωνίως νήπιοι;

Πῶς γόητεσ' ὀνομάσει, φίλτατοι ὁμογενεῖς, τὸν, ὅστις, ἀφοῦ σιρέλη τῆς ἀρτοποιίας ἢ τέχνης, τρέφεται μὲ βαλάνα; ΜΩΡΟΝ. Πῶς τὸν, ὅστις, ἀφοῦ ἔμαθον οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐργάζωνται τὸ λιναρίον καὶ τὸ μαλλίον, περιόργεται σκετασμένος μὲ ζῶον ἀλόγων, ὡς ἄλογοι, ἀκκτέργασα δέρματα; ΜΩΡΟΝ. Πῶς τὸν, ὅστις πλησίον, ἢ καὶ μέσα, εἰς πύλεις κτισμένας, κρύπτεται ὡς θηρίον εἰς τῆς γῆς τὰς τρύπας ἢ διάγει τὴν ζωὴν του εἰς ἀμάξιον, ὡς Σκύθης; ΜΩΡΟΝ. Πῶς τὸν, ὅστις, βλέπων ἄλλα ἔθνη διδασκόμενα τὴν τέχνην τοῦ λαλεῖν καὶ γράφειν, ψελλίζει γλῶσσαν βάρβασον, ἢ τῆς γλώτσης τῶν πρώτων κατοίκων τῆς γῆς ὁμοίαν (1), μὴδ' εἶναι καλῶς νὰ συνδέσῃ μῆτε λόγους, μῆτε

(1) Ἄρκουσι εἰς παράδειγμα, οἱ Σῖναι, οἱ κοινῶς ὀνομαζόμενοι Κινέζοι, τοὺς ὁποίους, διότι εἶναι ὀλιγώτερον νήπιοι παρά τὰλλα βάρβαρα ἔθνη, ἐγκωμίασαν τινεὶ ὑπέριμετρα, ὡς ἔχοντες ἀνδρικήν ἠλιείαν γνώσιν. Ἡ γλώττά τῶν φέρει ἀκόμη νηπιότητος σημεῖα ἀναριθμητὰ ὅθεν καὶ ἡ μάθησις αὐτῆς εἶναι τίσον δύσκολος, καὶ ἡ μέθοδος τῆς μαθήσεως τίσον ἀμέθοδος, ὥστε μετὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα χρόνων μελέτην, κανεὶς σχεδὸν ἀπὸ τοὺς λογίους Μανδυρίους αὐτῶν δὲν τολμᾷ νὰ καυχήσῃ ὅτι τὴν γνωρίζει ἐντληθεῖς. Καὶ τί συμβαίνει ἐκ τούτου; Ἐπειδὴ, ἀφοῦ τις θαυμάσῃ τούτους χρόνους εἰς τὴν προφορὰν ὀρθογραφίαν καὶ σύνταξιν τῶν λέξεων, φυσικὰ δὲν τὴν μένει πλέον καιρὸς νὰ ἐξετάσῃ τὰ διὰ τῶν λέξεων σημαίνόμενα πράγματα, καὶ νὰ λάβῃ καθαρὰς αὐτῶν ἰδέας, χωρὶς τῶν ὁποίων ἐπιστήμη πραγ-

φράσεις, διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς τοὺς ὁμοίους του τί νοεῖ, τί συλλογίζεται; καὶ τοῦτον ἀδιδάκτως θέλετ' ὀνομάσει ΜΩΡΟΝ. Ἀναμνήσθων εἶναι λοιπὸν, ἀγαπητοί μου ὁμογενεῖς, ὅτι οἱ διδάσκοντες ἡμᾶς νὰ κλείσωμεν τῆς Ἑλλάδος τὰς πύλας εἰς τὴν φιλοσοφίαν, χωρὶς τῆς ὑποίας ἡ τελείωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἶναι ἀδύνατος, μᾶς διδάσκουσι νὰ μείνωμεν, ὡς ἐπιθυμοῦν νὰ μείνωσιν αὐτοὶ, αἰωνίως νήπιοι καὶ μωροί.

Ἀλλὰ καὶ ἄρτον τρώγομεν, ἤθελεν ἕως εἰπεῖ τις ἀπὸ τοῦς θαυμαστάς τῶν τοιούτων διδασκάλων, καὶ ἐνδύματα λαμπρὰ φοροῦμεν, καὶ πολυτελεῖς οἴκους κατοικοῦμεν. Παράδειγματος μόνον χάριν ὀνομάσθησαν ταῦτα, καὶ ἂν ἦσαν ἀφ' ὅ,τι τὰ νομίσουσι τελειότερα (1), δὲν εἶναι πλὴν πολλὰ μικρὸν μέρος

μύτων δὲν ἀποκτᾶται, οἱ Σῖνοι εἶναι γενημένοι ἀπὸ πολλὰς τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐπιπέρας. Ἐχουσιν ὅμως ἀντ' αὐτῶν, κατ' ὀργὴν θεοῦ, τοιαῦτα καλὰ γραμματικά, ὅποια εἶχαμεν ἕως τήρα, καὶ μᾶς συμβουλεύουσι νὰ μὴ παύσωμεν νὰ ἔχωμεν οἱ ἡμέτεροι Μανδρακοῖνοι.

(1) Τὸ τέλειον δὲν εἶναι μίτε τὸ λαμπρὸν, μίτε τὸ πολυτελές, ἀλλὰ τὸ εὐχρηστον καὶ πρῶσφορον εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸν ὁποῖον γινεται, εἰς ὀλίγα λόγια, τὸ τεχνικόν· τὸ ὁποῖον, δὲν ἀποκτᾶται πλὴν μὲ πολυχρόνιον φιλοσοφικὴν προσοχὴν εἰς πολλὰς ὕλας καὶ πολλὰ πράγματα ἐνταυτῷ. Εἶναι καὶ τοῦτο φιλοσόφου πρακτικῆς ἀξίον θεώρημα, ὅτι ἡ ἀποποιικὴ τέχνη ἀκολουθεῖ τὴν τελείωσιν τοῦ διανοητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς. Ὁ καλὰ κατασκευασμένος ἄρτος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται εἰς τὰ πλέον φωτισμένα, ἢ τοῦλάχιστον τὰ ὀλιγότερον ἀμαθῆ ἔθνη. Παράδειγμα τῶν πρώτων παλαιῶν μὲν εἶναι αἱ Ἀθηναί, ὅπου ὡς φαίνεται ἀπὸ πολλὰς κωμικῶν ῥήσεις (παρ' Ἀθην. Γ, σελ. 112-113), ἐκατασκευάζετο τῆς Ἑλλάδος ὁ καλῆ-

τῶν ἀπειρῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τελειότητα γνώσεων ἀπὸ τὰς ὁποίας καὶ εἰς αὐτὰ τὰ φωτισμένα ἔθνη λείπουσιν ἀκόμη πολλὰ, καὶ τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα σωτήριον εἶναι ἢ ἐπὶ πλέον καὶ πλέον ἡμέρωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δὲν εἶναι πρώτη φορά, εἰς τὴν ὁποίαν ἐράνησαν ἀρτοφάγα θηρία, σολισμένα μὲ ἐνδύματα λαμπρὰ, καὶ κατοικοῦντα εἰς λαμπρότερα παλάτια.

Μί' ἀπὸ τὰς συντελούσας ταύτας εἰς ἡμέρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτήμια, ἢ δρασικωτέρα βέβαια (1), εἶναι ἡ γνώσις τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἧτις ἀποκτᾶται διὰ τῆς Γραμματικῆς τέχνης, ἐὰν αὕτη παραδίδωται ὡς πρέπει.

τερος ἄρτος· νέον δὲ, οἱ Γάλλοι, καὶ ἐξαιρέτως οἱ Παρίτιοι, τῶν ὁποίων ἡ τέχνη τῆς ἀρτοποιίας παρηγορεῖ καμμίην φορὰν καὶ τὰ κατὰ δυσυχίαν εἰς βαρβάρους ὑποκείμενα καὶ μὲ βάρβαρον ἄρτον τρεφόμενα ἔθνη, μὲ τὰ ὀνομαζόμενα Γαλλικὰ ψωμῖα (Φραγκιλίας Pains Français), διότι κατασκευάζονται ἀπὸ Γάλλους, ἢ Γάλλων μιμητὰς ἀρτοποιούς. Παράδειγμα τῶν δευτέρων εἰς τὴν δυσυχὴ Ἑλλάδα εἶναι οἱ παρὰ τοὺς ἄλλους φρονιμώτεροι, καὶ διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον δυστυχήσαντες, Χίιοι, τῶν ὁποίων ἡ καλὴ ἀρτοποιία εἶναι εἰς ὅλους γνωστὴ καὶ περὶφημος.

(1) Λέγει ὁ Οὐτίδιος (B, Ἐπιστολ. 9, 48) περὶ τῶν ὀνομασθέντων Ἀνθρωπικῶν γραμμάτων, ἡγουν τῆς Γραμματικῆς τέχνης, ὅτι

Emollit mores, nec sinit esse feros,

ἡγουν “ Μαλακύνει τὰ ἦθη, καὶ διώκει τὴν ἀγριότητα „ Φανερόν ὅτι ἐνόησε τὴν ἀληθῶς Καλὴν Γραμματικὴν ἐπειδὴ ἀπὸ τῆν ἕως τῶρα παραδιδομένην εἰς τὰ σχολεῖα, πολλοὶ ἀπὸ μᾶς ἔμειναν ἀμάλατοι, τι-νὲς δὲ καὶ παντάπασιν ἐθηριώθησαν, διὰ τὴν ὅτι ἔμαθον τάχα τίποτε ὀλιθριον οἴησιν.

Τῆς Γραμματικῆς τὸ λαμπρότερον μέρος εἶναι ἡ Κριτικὴ (1). καὶ τὸ παλαιὸν Γραμματικὸς καὶ Κριτικὸς, ἦσαν λέξεις συνώνυμοι. Ἀλλὰ συνέβη καὶ εἰς αὐτὴν ὅ,τι καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἀνθρωπίνας γνώσεις, ἤγουν ἐπροχώρησεν, ὡς ἔλεγα πρὸ μικροῦ, καὶ ὡς εἶπα ἄλλην φοράν (2), βαθμηδὸν ἀπὸ τὸ ἀτελὲς εἰς τὸ τέλειον. Ἡ προχώρησις αὐτῆς ἐγένεν εἰς τριακοσίων σχεδὸν καὶ πενήντα χρόνων διάστημα, ἀφοῦ οἱ φυγόντες τὴν δουλωθεῖσαν Ἑλλάδα ὀλ.γοι σοφοὶ Γραικοὶ ἔφεραν τῆς φιλολογίας τὰ πρῶτα σπέρματ' εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Οἱ κερποὶ τούτων εὐρίσκονται εἰς τὰς διαφόρους ἐκδόσεις τῶν Ἑλληνικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ εἰς ἄλλα πάμπολλα Λατινιστὶ γραμμένα βιβλία, τῶν ὁποίων τὰ περιστότερα μὴδ' ὅτι εἶναι εἰς τὸν κόσμον γνωρίζουσι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Γραμματικοδιδασκάλους καὶ Γραμματικοσυνθέτας ἡμῶν (3). Ἐρωτῶ τώρα, ὄχι τοὺς Γραμματικούς,

(1) Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Γραμματικῆς Διουσίου τοῦ Θρακικοῦ (εἰς τὴν Ἑλληνικ. βιβλιοθήκ. τοῦ Φαβρικίου, Τόμ. ζ' σελίδ. 311) εὐρίσκω ταύτην τῆς Γραμματικῆς τὴν διαίρεσιν. "Μέρη δὲ αὐτῆς εἰσιν, , ἕξ. Πρῶτον ἀνάγνωσις ἐντριβῆς κατὰ προσωδίαν. Δεύτερον, ἐξήγησις, , κατὰ τοὺς ἐνυπάρχοντας ποιητικοὺς τρόπους. Τρίτον, γλωσσῶν, , τε καὶ ἰσοριῶν πρόχειρος ἀπόδοσις. Τέταρτον, ἐτυμολογίας εὑρεσις. , Πέμπτον, ἀναλογίας ἐκλογισμὸς. Ἑκτον, ΚΡΙΣΙΣ ποιημάτων, ὃ δὴ, , ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ἐστὶ πάντων τῶν ἐν τῇ τέχνῃ, ,

(2) Ἰσοκράτ. Μέρ. Α, Αὐτοσχ. σοχασμ. σελ. μδ'.

(3) Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἡμετέροισιν νέοις μέλλουσι νὰ συντάξωσιν εἰς τὸ ἐξῆς Γραμματικὴν, δύνανται νὰ μάθωσι ἀφ' ὅσα εἶπα, ποῖα καὶ πόσα ἐφόδια πρέπει νὰ ἔχη ὁ Γραμματικοσυνθέτης. Ὅσοι δὲ ἐσύνταξαν κακῶς Γραμματικὰς, τοὺς παρακαλῶ νὰ μὴ ταράττωνται· δὲ

ἀλλὰ τοὺς ὅσοι ἔμαθαν νὰ συλλογίζωνται, ἂν ἴναι δυνατὸν νὰ μάθωμεν ἀληθῶς Κ α λ ἄ γ ρ α μ μ α τ ι κ ἄ, ἐνόσω δὲν γνωρίζομεν ὅσα εἰς ὅσον χρόν.υ διάστημα ἀπὸ σοφῶν πλήθους τόσον ἐγράφησαν εἰς τελείωσιν τῆς Γραμματικῆς. Ἐποῦ, ἂν ἴναι δίκαιον ἐνόσω εἰ ἀλλογενεῖς ἀναγινώσκουσι τοὺς κόπους τῶν ἡμετέρων προγόνων εἰς διορθωμένας ἐκδόσεις, νὰ τοὺς λαμβάνωμεν ἡμεῖς, οἱ καυχώμενοι ἐκείνων ἀπόγονοι, ἐσκαλμένους ἀπὸ χεῖρας ἀγραμμάτων ἐκδοτῶν· ἢ ἂν ἴναι τίμιον, ἐνόσω τρυφῶσιν ἐκεῖνοι τὸν καθαρὸν ἄρτον τῆς ἐλληνικῆς τραπέζης, νὰ λιμάζωμεν ἡμεῖς, ἢ νὰ τρεφόμεθα μετὰ τὰ πύριυρα τῆς ἡμετέρας Γραμματικῆς. Ὅχι, φίλοι ὁμογενεῖς· μήτε δίκαιον, μήτε τίμιον, κρίνει τὸ θέλετε.

Διὰ νὰ ἐξαλείψετε ὅμως τοιαύτην κατασχύνην, ὅσον εἶναι δυνατὸν ἐγρήγορα, ἀπὸ τῆν Ἑλλάδα, δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποκτήσετε βιβλιοθήκην, ὡς εἶπα, πλουσίαν· ἀνάγκη εἶναι (τὸ καταλαμβάνετε καλῶ) καὶ νὰ καταστήσετε τοὺς σπουδαττάς τῶν Ἄ ν-

νανται καὶ αὐτοὶ νὰ ἐξαλείψωσι τὸ ὄνειδος, συντάττοντες καλῆτέρας. Μικρὰ ζημίαι εἶναι σύνταξις κακῆς Γραμματικῆς, καὶ ἀκόμη μικρότερα τὸ νὰ ζεῖρηθῇ τις τὴν ὑπόληψιν ὅτι εἶναι Γραμματικὸς. Ἀπ' ὅλας τὰς ζημίας ἡ μεγαλύτερα, ἔλεγεν ὁ φιλόσοφος Ἐπικτήτος, εἶναι ἡ ζημίαι τῆς ἀνθρωπότητος. " Εἰ δ' ἀντὶ ἀνθρώπου, ἡμέρου ζῶου καὶ κοινω-
 ,, μικροῦ, θηρίου γέγονας βλαβερὸν, ἐπίβουλον, θητικὸν, οὐδὲν ἀ-
 ,, πολώλειας; ἀλλὰ δεῖ σε κέρμα ἀπολέσαι, ἵνα ζημιωθῆς; ἄλλου δ' οὐ-
 ,, δενὸς ἀπώλεια ζημιῶσι τὸν ἄνθρωπον; Εἰ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΝ μὲν τις ἀπο-
 ,, βάλων, ἢ Μουσικὴν, ζημίαν ἡγοῦ τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς· εἰ δ' αἰδῶ
 ,, καὶ καταβολὴν καὶ ἡμερότητα, ἀποβαλεῖς, οὐδὲν ἡγῆ τὸ πρᾶγμα; ,,
 ἈΡΡΙΑΝ. Ἐπικτ. Διατρ. Βιβλ, Β, κεφ. 10.

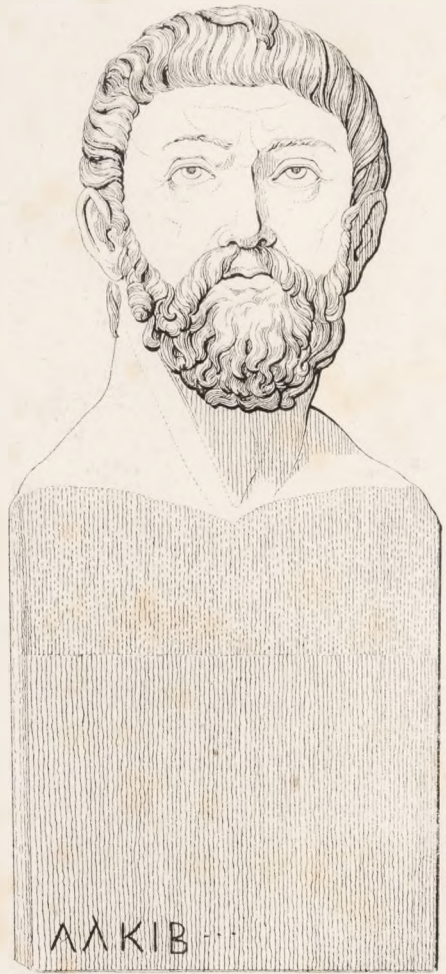
θρωπικῶν γραμμάτων ἱκανοὺς νὰ ὤφελθῶσιν ἀπὸ τὰ βιβλία. Τοῦτο δὲ νὰ κατορθώσετε δὲν εἶναι δυνατὸν, ἐὰν εἰς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ γυμνάσιον δὲν βάλετε καὶ διδάσκαλον τῆς Λατινικῆς.

Ταῦτα, φίλοι Συμωναῖοι, φίλοι Χῆι, φίλοι Κυδωνιᾶται, φίλοι Ἕλληνας, μὰ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνάστασιν! εἶναι τὰ δραστήρια βοηθήματα, ἣ μέσα, τῆς μαθήσεως τῶν ἀληθῶς Καλῶν γραμματικῶν. Ἄλλα παρὰ ταῦτα οὔτις ἐπαγγέλλεται νὰ σᾶς δεῖξῃ, μὴν ἀμυβᾶλλετε ὅτι σᾶς περιπαίξει.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΒΙΩΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ.

Αλκιβιάδης	Σελίδι	1
Κοριολάνος		43
'Αλκιβιάδου καὶ Κοριολάνου σύγκρισις.		79
Τιμολέων.		85
Αἰμίλιος Πάβλος		121
Τιμολέοντος καὶ Παύλ. Αἰμ. σύγκρισις.		160
Πελοπίδας.		163
Μάρκελλος.		201
Πελοπίδου καὶ Μαρκελλου σύγκρισις.		234
Ἀρισταίδης.		239
Μάρκος Κάτων.		271
Ἀρισταίδου καὶ Κάτωνος σύγκρισις.		302
Φιλοποίμην.		309
Τ. Κοῖντ. Φλαμινῖος		333
Φιλοποίμ. καὶ Τ. Κ. Φλαμινίου σύγκρισις .		356





ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΟΥΑΤΙΚΑΝΩΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Σελ. 1 Τομ. II

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ,

Η

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

Τὸ Ἀλκιβιάδου γένος ἄνωθεν Εὐρυσάκην τὸν Αἴαντος ἀρχηγὸν ἔχειν δοκεῖ· πρὸς δὲ μητρὸς Ἀλκμαιωνίδης ἦν, ἐκ Δεινομάχης γεγονώς τῆς Μεγακλέους. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ Κλεινίας ἰδiosis ὄλω τριήρει περὶ Ἀρτεμίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν ὕστερον δὲ Βοιωτοῖς μαχόμενος περὶ Κορώνειαν ἀπέθανε. Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου Περικλῆς καὶ Ἀρίστων οἱ Ξανθίππου, προσήκοντες κατὰ γένος, ἐπετρόπευον. Λέγεται δ' οὐ κακῶς, ὅτι τῆς Σωκράτους πρὸς αὐτὸν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας οὐ μικρὰ πρὸς δόξαν ἀπέλαυσεν· εἶγε Νικίου μὲν καὶ Δημοσθένους καὶ Λαμάχου καὶ Φορμίωνος, Θρασυβούλου τε καὶ Θηραχμένους, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν γενομένων κατ' αὐτὸν, οὐδενὸς οὐδ' ἡ μήτηρ ὀνόματος τέτευχεν, Ἀλκιβιά-

δου δὲ καὶ τίτθην, γένος Λάκαινα, Ἀμύκλαν ὄνομα, καὶ Ζώ-
 πυρον παιδαγωγὸν ἴσμεν, ὧν το μὲν Ἀντισθένης, τὸ δὲ Πλάτων,
 ἰσόρηκε. Περὶ μὲν οὖν τοῦ κάλλους Ἀλκιβιάδου οὐδὲν ἴσως δεῖ
 λέγειν, πλὴν ὅτι καὶ παιδᾶ καὶ μειράκιον καὶ ἄνδρα, πλὴν συ-
 νανθήσαν τῇ ἡλικίᾳ καὶ ὥρα τοῦ σώματος, ἐράσμιον καὶ ἡδὺν
 παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Εὐρυπίδης ἔλεγε, πάντων τῶν καλῶν καὶ
 τὸ μετόπωρον καλόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦτο Ἀλκιβιάδῃ μετ' ὀλίγων
 ἄλλων δι' εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν σώματος ὑπῆρξε. Τῇ δὲ φωνῇ καὶ
 τὴν τραυλότητα ἐμπρέψαι λέγουσι, καὶ τῷ λάλῳ πιθανότητα
 παρασχεῖν χάριν ἐπιτελοῦσαν. Μέννηται δὲ καὶ Ἀριστοφάνης;
 αὐτοῦ τῆς τραυλότητος, ἐν οἷς ἐπισκώπτει Θεώρον·

Εἰτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρὸς με τραυλίσσας.

“ Ὅλας Θεώρον; τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει. ”

Ὁρθῶς γε τοῦτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισε.

Καὶ Ἀρχιππος τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου σκώπτων Βαδίζεις, φησὶ,
 διακεχυθὼς, θουμάτιον ἔλκων, ὅπως ἐμφορῆς τῷ πατρὶ μάλιτα
 δόξειεν εἶναι, κλασαυγενεῦσθεταί τε καὶ τραυλίζεται.

B. Τὸ δ' ἦθος αὐτοῦ πολλὰς μὲν ὕψυρον, ὡς εἰπὸν, ἐν πράγ-
 μασι μεγάλοι καὶ τύχαις πολυτρόποις ἀνομοιότητος πρὸς αὐτὸ
 καὶ μεταβολὰς ἐπεδείξατο. Φύσει δὲ πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων
 παθῶν ἐν αὐτῷ, τὸ φιλόνηκον ἰσχυρότατον ἦν, καὶ τὸ φιλόπρω-
 τον, ὡς ὀηλὸν ἐστὶ τοῖς παιδικαῖς ἀπομνημονεύμασι. Ἐν μὲν γὰρ
 τῷ παλαίῳ πιεζόμενος, ὑπὲρ τοῦ μὴ πεσεῖν ἀναγκαζὼν πρὸς τὸ
 σῶμα τὰ ἄμματα τοῦ πιεζόντος, οἷος ἦν ἀπαφαγεῖν τὰς χεῖρας.
 Ἀφέντος δὲ τὴν λαβὴν ἐκείνου, καὶ εἰπόντος· Δάανει, ὦ Ἀλκι-
 βιάδη, καθάπερ αἱ γυναῖκες· Οὐκ ἔγωγε, εἶπε, ἀλλ' ὡς οἱ λείον-
 τε. Ἐπι δὲ μικρὸς ὧν ἔπαιξε, ἀσπραγάλαις ἐν τῷ σενωπῷ τῆς
 δὲ βολῆ· καθηκούσης εἰς αὐτὸν, ἀμαξία φρεσίων ἐπέηρι. Πρῶτον
 μὲν οὖν ἐκέλευε περιμεῖναι τὸν ἄγοντα τὸ ζεῦχος, ὑπέπιπτε γὰρ
 ἡ βολὴ τῇ παρόδῳ τῆς ἀμάξης. Μὴ πειθόμενου δὲ δι' ἀγροικίαν,

ἀλλ' ἐπάγοντος, οἱ μὲν ἄλλοι παῖδες δίσκον, ὁ δ' Ἀλκιβιάδης καταβαλὼν ἐπὶ σῶμα πρὸ τοῦ ζεύγους, καὶ παρατείνας ἑαυτὸν, ἐκέλευεν οὕτως, εἰ βούλεται, διεξιθεῖν ὡς τὸν μὲν ἀνθρωπὸν ἀνακροῦσαι τὸ ζεῦγος ὀπίτω, δίσκοντα, τοὺς δ' ἰδόντας ἐκπλαγῆναι καὶ μετὰ βοῆς συνδραμεῖν πρὸς αὐτόν. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸ μανθάνειν ἦγε, τοῖς μὲν ἄλλοις ὑπέκουε διδατκάλοις ἐπισικῶς, τὸ δ' αὐτεῖν ἔφρευεν ὡς ἀγεννὲς καὶ ἀνελευθερον. Πλήκτρον μὲν γὰρ καὶ λύρα, χρῆσιν οὐδὲν οὔτε σχήματος, οὔτε μορφῆς ἐλευθέρῳ πρεπούσης διαφθεῖρειν, αὐλοὺς δὲ φυσῶντος ἀνθρώπου σῶματι καὶ τοὺς συνήθεις ἂν πάνυ μόλις διαγινῶναι τὸ πρόσωπον. Ἔτι δὲ τὴν μὲν λύραν τῷ χρωμένῳ συμφθέγγεσθαι καὶ συναῶδιν, τὸν δ' αὐλὸν ἐπιτομιζεῖν καὶ ἀποφράττειν ἐκάστου τὴν τε φωνὴν καὶ τὸν λόγον ἀφαιρούμεναν. « Αὐλείτωσαν οὖν (ἔφη) ἠθναίων παῖδες· οὐ γὰρ ἴσασι διαλέγεσθαι. Ἡμῖν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς οἱ πατέρες λέγουσιν, ἀρχηγέτις Ἀθηνᾶ καὶ πατρῶος Ἀπόλλων ἐστίν· ὧν ἡ μὲν ἔρριψε τὴν αὐλὸν, ὁ δὲ καὶ τὸν αὐλητὴν ἐξέδειρε. » Τοιαῦτα παίζων ἅμα καὶ σπουδάζων ὁ Ἀλκιβιάδης αὐτόν τε τοῦ μαθηματος ἀπέστησε καὶ τοὺς ἄλλους. Ταχὺ γὰρ διήλθεν ὁ λόγος εἰς τοὺς παῖδας, ὡς εὖ ποιῶν ὁ Ἀλκιβιάδης βδελύττετο τὴν αὐλητικὴν, καὶ χλευάζει τοὺς μανθάνοντας. Ὄθεν ἐξέπεσε κομιδῆ τῶν ἐλευθέρων διατριβῶν, καὶ προσηλακίσθη παντάπασι ὁ αὐλός.

Γ. Ἐν δὲ ταῖς Ἀντιφῶντος λουδοραῖαις γέγραπται, ὅτι παῖς ὢν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπέδρα πρὸς Δημοκράτη τινὰ τῶν ἐρασῶν βουλομένου δ' αὐτόν ἀποκηρύττειν Ἀρίφρονος, Περικλῆς οὐκ εἶπασεν, εἰπὼν· Εἰ μὲν τέθνηκεν, ἡμέρα μιᾷ διὰ τὸ κήρυγμα φανεῖσθαι πρότερον· εἰ δὲ σῶς ἐστίν, ἄσωσον αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίον ἔσεσθαι. Καὶ ὅτι τῶν ἀκολουθούντων τινὰ κτείνειεν ἐν τῇ Σιβυρτίῳ παλαίῳρα ξύλῳ πατάξας. Ἀλλὰ τούτοις μὲν οὐκ ἄξιον ἴσως πιστεύειν, ἅ γε λουδορεῖσθαι τις αὐτῷ δι' ἔχθραν ὁμολογῶν εἶπεν.

Δ. Πῶς δὲ πολλῶν καὶ γενναίων ἀθροισμένων καὶ περιεπόντων,

οί μὲν ἄλλοι καταφανεῖς ἦσαν τὴν λαμπρότητα τῆς ὥρας ἐκπεπληγμένοι καὶ θεραπεύοντες· ὁ δὲ Σωκράτους ἔραως μέγα μαρτύριον ἦν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐφυΐας τοῦ παιδός· ἦν ἐμπαινομένην τῷ εἶδει καὶ διαλάμπουσάνεορων, φοβούμενος δὲ τὸν πλοῦτον, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν προκαταλαμβάνοντα κολακείαις καὶ χάρισιν ἀγῶν καὶ ξένων καὶ ξυμμάχων ὄχλον, οἷος ἦν ἀμύνειν καὶ μὴ περιορᾶν, ὡς φυτὸν ἐν ἀνθεὶ τὸν οἰκεῖον καρπὸν ἀποβάλλον καὶ διασθειρον. Οὐδένα γὰρ ἢ τύχη περιέσχεν ἔξωθεν καὶ περιέφραξε τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς τοσοῦτον, ὥς ἄτρωτον ὑπὸ φιλοσοφίας γενέσθαι, καὶ λόγοις ἀπρόσιτον παρρησίαν καὶ δηγμὸν ἔχουσιν· ὡς Ἀλκιβιάδης εὐθύς ἐξ ἀρχῆς θρυπτόμενος καὶ ἀποκλειόμενος ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν ἐξομιλούντων εἰσακοῦσαι τοῦ νοθετοῦντος καὶ παιδεύοντος, ὅμως ὑπ' εὐφυΐας ἐγνώρισε Σωκράτη καὶ προσήκατο, διασχῶν τοὺς πλουσίους καὶ ἐνδοξοὺς ἐραστὰς. Ταχὺ δὲ ποιησάμενος συνήθη, καὶ λόγων ἀκούσας οὐχ ἡδονὴν ἀνάνδρον ἐρατοῦ θηρεύοντος, οὐδὲ φιλημάτων καὶ ψάσειςων προσητοῦντος, ἀλλ' ἐλέγχοντος τὸ σαθρὸν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πιεζοῦντος τὸν κενὸν καὶ ἀνάητον τύρον,

Ἐπταξ' Ἀλέκτωρ οὐλοῦν ὡς κλίνας πτερόν.

Καὶ τὸ μὲν Σωκράτους ἡγήσατο πρᾶγμα τῷ ὄντι θεῶν ὑπερησίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν εἶναι καὶ σωτηρίαν. Καταφρονῶν δ' αὐτῷ ἑαυτοῦ, θαυμάζων δ' ἐκείνον, ἀγαπῶν δὲ τὴν φιλορροσύνην, αἰσχυνόμενος δὲ τὴν ἀρετὴν, ἐλάνθανεν εἰδωλον ἔρωτος, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων, ἀντέρωτα κτώμενος· ὥσε θαυμάζειν ἅπαντας ὁρῶντας αὐτὸν Σωκράτει μὲν συνδειπνοῦντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ συσκηνοῦντα τοῖς δ' ἄλλοις ἐρασταῖς χαλεπὸν ὄντα καὶ δυσχείρωτον, ἐνίοις δὲ καὶ παντάπασι σοβαρῶς προσφερόμενον, ὡσπερ Ἀνύτῳ τῷ Ἀνθεμίωνος. Ἐτύγχανε μὲν γὰρ ἐρῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου, ξένους δὲ τινα ἐσιῶν, ἐκάλει καλεῖνον ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Ὁ δὲ τὴν μὲν κλησὶν ἀπέπειπατο, μεθυσθεὶς δ' οἴκοι μετὰ τῶν ἐταί-



ΣΟΚΡΑΤΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤ ΜΟΥΣΕΙΟΥ .

Σελ. 179 Π

ρων, ἐκόμασε πρὸς τὸν Ἄνυτον, καὶ ταῖς θύραις ἐπιστὰς τοῦ ἀνδρῆνος, καὶ θεασάμενος ἀργυρῶν ἐκπωμάτων καὶ χρυσῶν πλήρεις τὰς τραπέζας, ἐκέλευσε τοὺς παῖδας τὰ ἡμίση λαβόντας οἰκαδὲ κομίζειν πρὸς αὐτόν. Εἰσελθεῖν δ' οὐκ ἤζιωσεν, ἀλλὰ ταῦτα πᾶσι ἀπῆλθε. Ἰῶν οὖν ζένων δυσχεραίνοντων, καὶ λεγόντων, ὡς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηράνως εἶη τῷ Ἄνυτῳ κεχρημένος ὁ Ἀλκιβιάδης· Ἐπιεικῶς μὲν οὖν, ὁ Ἄνυτος ἔφη, καὶ φιλανθρώπως· ἃ γὰρ ἔζην αὐτῷ λαβεῖν ἅπαντα, τούτων ἡμῖν τὰ ἡμίση καταλέλοιπεν.

Ε. Οὕτω δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐρασταῖς ἐχρητο· πλὴν ἓνα μετοικικὸν ἄνθρωπον, ὧς φασιν, οὐ πολλὰ κεκτημένον, ἀποδύμενον δὲ πάντα, καὶ τὸ συναχθὲν εἰς ἑκατὸν σατῆρας· τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσφέροντα, καὶ δεόμενον λαβεῖν, γελᾶστας καὶ ἠσθεῖς, ἐκάλειπεν ἐπὶ δεῖπνον. Ἐσιτάσας δὲ καὶ φιλοφρονηθεὶς, τὸ τε χρυσίον ἀπέδωκεν αὐτῷ, καὶ προσέταξε τῇ ὑπερῷα τοὺς ὄνομαζομένους τὰ τέλη τὰ δημόσια ταῖς τιμαῖς ὑπερβάλλειν ἀντωνούμενον. Παρχιτουμένου δὲ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὸ πολλῶν ταλάντων εἶναι τὴν ὠνὴν, ἠπειλήσασκεν μασιγῶσαι, εἰ μὴ ταῦτα πράττοι· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ἐγκαλῶν τι τοῖς τελῶναις ἴδιον. Ἐωθεν οὖν προελθὼν ὁ μέτοικος εἰς ἀγορὰν, ἐπέθηκε τῇ ὠνῇ τάλαντον. Ἐπεὶ δ' οἱ τελῶναι συσσεφόμενοι καὶ ἀγανακτοῦντες ἐκέλευσαν ὀνομάζειν ἐγγυητὴν, ὡς οὐκ ἂν εὐρίντος, θρυβουμένου τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναχωροῦντος, ἔσως ὁ Ἀλκιβιάδης ἄπωθεν, πρὸς τοὺς ἄρχοντας, Ἐμὲ γράψατ', ἔφη, ἐμὸς φίλος ἐστίν· ἐγγυῶμαι. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ τελῶναι, ἐξῆπτορήθησαν. Βιωθότες γὰρ αἰεὶ ταῖς δευτέραις ὠναῖς χρεωλυτεῖν τὰς πρώτας, οὐχ ἐώρων αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν οὔσαν τοῦ πράγματος. Εἶδόντο δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀργύριον διδόντες· ὁ δ' Ἀλκιβιάδης οὐκ εἶα λαβεῖν ἑλαττον ταλάντου· διδόντων δὲ τὸ τάλαντον, ἐκέλευσεν ἀποστῆναι λαβόντα. Κόλασιν μὲν οὕτως ὠρέθησεν.

ς. Ὁ δὲ Σωκράτους ἔρωσ πολλοὺς ἔχων καὶ μεγάλους ἀνταγωνιστάς, πῆ μὲν ἐκράτει τοῦ Ἀλκιβιάδου, δι' εὐφυΐαν ἀπτομένων τε τῶν λόγων αὐτοῦ, καὶ τὴν καρδίαν σρεφόντων, καὶ δάκρυα ἐκχεόντων ἔσι δ' ὅτε καὶ τοῖς κόλαξι, πολλὰς ἡδονὰς ὑποβάλλουσι, ἐνδιδούς ἑαυτὸν, ἀπωλίσθαινε τοῦ Σωκράτους, καὶ δραπέτεύω ἀταχνῶς ἐκνηγεῖτο, πρὸς μόνον ἐκείνον ἔχων τὴν αἰδέσθαι καὶ τὸ φοβέσθαι, τῶν δ' ἄλλων ὑπερορῶν. Ὁ μὲν οὖν Κλεάντης ἔλεγε, τὸν ἐρώμενον ὑπ' ἑαυτοῦ μὲν ἐκ τῶν ὄτων κρατεῖσθαι, τοῖς δ' ἀντεραγαῖς πολλὰς λαβὰς παρέχειν ἀθικτοῦς ἑαυτοῦ τὴν γαστέρα λέγων, καὶ τὰ ἰσθία, καὶ τὸν λαυμόν. Ἀλκιβιάδης δ' ἦν μὲν ἀμέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος· ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης, ὑποψίαν τοιαύτην διδῶσιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοῦ τῆς φιλοτιμίας ἐπιλαβανόμενοι καὶ τῆς φιλοδοξίας οἱ διαφθείροντες, ἐνέβαλον οὐ κατ' ὄραν εἰς μεγαλοπραγμοσύνην, ἀναπέιθοντες, ὡς, ὅταν πρῶτον ἄρξῃται τὰ δημόσια πράττειν, οὐ μόνον ἀμαυρώσοντα τοὺς ἄλλους στρατηγούς καὶ δημαγωγούς εὐθύς, ἀλλὰ καὶ τὴν Περικλέους δύναμιν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ δόξαν ὑπερβαλούμενον. Ὡσπερ οὖν ὁ σίδηρος ἐν τῷ πυρὶ μαλασσόμενος αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ πυκνοῦται, καὶ σύνεισι τοῖς μορίοις εἰς αὐτὸν, οὕτως ἐκείνον ὁ Σωκράτης, θρυψείως διάπλεων καὶ χανόντητος ὁσάκις ἀν λάβῃ, πιέζων τῷ λόγῳ καὶ συσέλλων, ταπεινὸν ἐποίει καὶ ἀτολμον, ἡλικίων ἐνδεὴς ἔσι καὶ ἀτελής πρὸς ἀρετὴν, μανθίνοντα.

Z. Τὴν δὲ παιδικὴν ἡλικίαν παραλλάσσων, ἐπέστη γραμματοδιδασκάλῳ, καὶ βιβλίον ἤτησεν Ὀμηρικόν. Εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου, μηδὲν ἔχειν Ὀμήρου, κονδύλιον καθιζόμενος αὐτοῦ, παρῆλθεν. Ἐτέρου δὲ φήσαντος, ἔχειν Ὀμηρον ὑπ' αὐτοῦ διωρθωμένον· Εἰτ' ἔφη, γράμματα διδάσκεις, Ὀμηρον ἐπανορθοῦν ἱκανὸς ὢν, (καὶ) οὐχὶ τοὺς νέους παιδεύεις; Περικλεῖ δὲ βουλόμενος ἐντυχεῖν, ἐπὶ θύρας ἦλθεν αὐτοῦ. Πυθόμενος δὲ, μὴ σχολάζειν,

ἀλλὰ σκοπεῖν καθ' ἑαυτὸν, ὅπως ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις, ἀπὸν ὁ Ἀλκιβιάδης· Ἔπειτα, ἔφη, βέλτιον οὐκ ἦν σκοπεῖν αὐτὸν, ὅπως οὐκ ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις; Ἐτι δὲ μειράκιον ὠνέστρατα ἔσκατο τὴν εἰς Πετιδαίαν στρατείαν, καὶ Σωκράτη οὐσκήνην εἶχε, καὶ παρασάτην ἐν τοῖς ἀγῶσιν. Ἰσχυρὰς δὲ γενομένης μάχης, κρίσευσαν μὲν ἀμρότεροι τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου τραύματι περιπετόντος ὁ Σωκράτη, πρέτη καὶ ἤμυνε, καὶ μάλιστα δὴ προδήλως ἔσωσεν αὐτὸν μετὰ τῶν ὀπλῶν. Ἐγένετο μὲν οὖν τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ Σωκράτου τὸ ἀριτεῖον. Ἐπει δ' οἱ στρατηγοὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ σπουδάζοντες ἐραίνοντο περιθεῖναι τὴν δόξαν, ὁ Σωκράτης, βουλόμενος αὔξασθαι τὸ φιλότιμον ἐν τοῖς καλοῖς αὐτοῦ, πρῶτος ἐναρτύρει καὶ παρεκάλει στρανοῦν ἐκεῖνον καὶ δίδουαι τὴν πανοπλίαν. Ἐτι δὲ τῇ ἐπὶ Δελίῳ μάχῃ γενομένης, καὶ φευγόντων Ἀθηναίων, ἔχων ἵππον ὁ Ἀλκιβιάδης, τοῦ δὲ Σωκράτους πεζῆ μετ' ὀλίγων ἀποχωροῦντος, οὐ παρήλασεν ἰδὼν, ἀλλὰ παρέπεμψε καὶ περὶ ἤμυνε, ἐπικαιμένων τῶν πολεμίων καὶ πολλοὺς ἀναιρῶντων. Καὶ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπράχθη.

Ἡ Ἴππονίω δὲ, τῷ Καλλίου πατρὶ, καὶ δόξαν ἔχοντι μεγάλην καὶ δυνάμιν ἀπὸ πλοῦτος καὶ γένους, ἐνέτριψε κόνδυλον, οὐχ ὑπ' ὀργῆς ἢ διαφορᾶς τινος προαχθεῖς, ἀλλ' ἐπὶ γέλωτι, συνθέμενος πρὸς τοὺς ἐταίρους. Περιβόητος δὲ τῆς ἀσελγείας ἐν τῇ πόλει γενομένης, καὶ συναγανακτούντων, ὡς περὶ εἰδῆς, ἀπάντων, ἀμ' ἡμέρᾳ παρῆν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἴππονίου, καὶ τὴν θύραν κόψας, εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ θεῖς τὸ ἱμάτιον, παρεδίδου τὸ σῶμα ματιγοῦν καὶ κολάζειν κελεύων. Ὁ δὲ συνέγνω, καὶ τὴν ὀργὴν ἀφῆκεν ὕστερον δὲ (καὶ) τῆς θυγατρὸς Ἰππαρέτης ἐποιήσατο νυμφίον. Ἐνιοὶ δὲ φασιν, οὐχ Ἴππονίον, ἀλλὰ Καλλίαν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, δοῦναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἰππαρέτην ἐπὶ δέκα ταλάντοις· εἴτα μὲν τὸν περὶ οὐσίας, ἀλλὰ πάλιν δέκα πρὸς

εισπράττει τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς τοῦτο συνθέμενον, εἰ γένοιτο παῖδες. Ὁ δὲ Καλλίας ἐπιβουλὴν δεδοικώς, προσῆλθε τῷ δήμῳ τὰ χρήματα διδοὺς καὶ τὸν οἶκον, ἄν περ αὐτῷ συμπέσῃ μὴ καταλιπόντι γενεὰν ἀποθανεῖν. Εὐτακτος δ' οὕτω καὶ φίλανδρος ἢ Ἰππαρέτη, λυπουμένη δ' ὑπ' αὐτοῦ περὶ τὴν γάμον, ἐταίρως ξέναις καὶ ἀσταῖς συνόντος, ἐκ τῆς οἰκίας ἀπιούσα, πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὤχετο. Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου μὴ φροντίζοντος, ἀλλὰ τρυφῶντος, ἔδει τὸ τῆς ἀπολείψεως γράμμα παρὰ τῷ ἄρχοντι θέσθαι, μὴ δὲ ἐταίρων, ἀλλ' αὐτὴν παροῦσαν. Ὡς οὖν παρῆν τοῦτο πράττουσα κατὰ τὸν νόμον, ἐπέξελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ συναρπάσας αὐτὴν, ἀπέλθε δι' ἀγορᾶς οἴκαδε κομίζων, μηδενὸς ἐναντιωθῆναι, μηδ' ἀφελῆσθαι τολμήσαντος. Ἐμεινε μέντοι παρ' αὐτῷ μέχρι τελευτῆς. Ἐτελεύτησε δὲ μετ' οὐ πολὺν χρόνον, εἰς Ἐφεσον τοῦ Ἀλκιβιάδου πλεύσαντος. Αὕτη μὲν οὖν οὐ παντελῶς ἔδοξεν ἢ βία παράνομος, οὐδ' ἀπάνθρωπος εἶναι. Καὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ διὰ τοῦτο προάγειν τὴν ἀπολείπουσαν εἰς τὸ δημόσιον αὐτὴν, ὅπως ἐγγένηται τῷ ἀνδρὶ συμβῆναι καὶ κατασχεῖν.

Θ. ὄντος δὲ κυνὸς αὐτῷ θαυμαστοῦ τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος, ὃν ἐβδομήκοντα μῶν ἐωνημένος ἐτύγχανεν, ἀπέκοψε τὴν οὐρὰν, πάγκαλον οὖσαν. Ἐπιτιμώντων δὲ τῶν συνήθων, καὶ λεγόντων, ὅτι πάντες ἐπὶ τῷ κυνὶ δάκνονται καὶ λοιδοροῦσιν αὐτὸν, ἐπιγέλσας· γίνεται τοίνυν, εἶπεν, ὁ βούλομαι. Βούλομαι γὰρ Ἀθηναίους τοῦτο λαλεῖν, ἵνα μὴ τι χεῖρον περὶ ἐμοῦ λέγωσι.

1. Πρώτην δ' αὐτῷ πᾶρδον εἰς τὸ δημόσιον γενέσθαι λέγουσι μετὰ χρημάτων ἐπίδοσέως, οὐκ ἐκ παρασκευῆς, ἀλλ' ἀπὸ πικρῶν, θορυβούντων Ἀθηναίων, ἔρεσθαι τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου· πυθόμενον δὲ, χρημάτων ἐπίδοσιν γίνεσθαι, παρελθεῖν καὶ ἐπιδούνα· τοῦ δὲ δήμου κροτοῦντος καὶ βοῶντος, ὑπ' ἡδονῆς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὄρτυγος, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων ἐν τῷ ἱματίῳ. Πτοηθέντος οὖν καὶ διαφυγόντος, ἔτι μᾶλλον ἐκβοῆσαι τοὺς Ἀθη-

ναίους, πολλοὺς δὲ συνθηρᾶν ἀναστάντας, λαβεῖν δ' αὐτὸν Ἀντίο-
 χον τὸν κυβερνήτην, καὶ ἀποδοῦναι· διὸ καὶ προσφιλέστατον τῷ
 Ἀλκιβιάδῃ γενέσθαι· Μεγάλας δ' αὐτῷ κλεισιάδας ἐπὶ τὴν πολι-
 τείαν ἀνοίγοντος τοῦ τε γένους καὶ τοῦ πλούτου, τῆς τε περὶ
 τὰς μάχας ἀνδραγαθίας, φίλων τε πολλῶν καὶ οἰκείων ὑπαρ-
 χόντων, ἀπ' οὐδενὸς ἤξιον μᾶλλον, ἢ τῆς τοῦ λόγου χάριτος,
 ἰσχύειν ἐν τοῖς πολλοῖς. Καὶ ὅτι μὲν δυνατὸς ἦν εἰπεῖν, οἷτε
 κωμικοὶ μαρτυροῦσι, καὶ τῶν ῥητόρων ὁ δυνατώτατος ἐν τῷ
 κατὰ Μειδίου, λέγων, τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ δεινότατον εἰπεῖν
 γενέσθαι πρὸς τοῖς ἄλλοις. Εἰ δὲ Θεορράτῳ πιστεύομεν, ἀνδρὶ
 φληκῶ καὶ ἱστορικῷ παρ' ὄντινον τῶν φιλοσόφων, εὐεῖν μὲν
 ἦν τὰ δέοντα καὶ νοῆσαι πίντων ἰκανώτατος ὁ Ἀλκιβιάδης· ζήτων
 δὲ μὴ μόνον, ἀλλὰ δεῖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς
 ῥήμασιν, οὐκ εὐπορῶν δὲ, πολλάκις ἐσφάλλετο, καὶ μεταξὺ
 λέγων, ἀπεσιώπα καὶ διέλειπε, λέξεως διαφυγούσης αὐτὸν, ἀ-
 ναλαμβάνων καὶ διασκοπούμενος.

ΙΑ. Αἰ δ' ἵπποτροφίαι περιβόητοι μὲν ἐγένοντο καὶ τῷ πλη-
 θει τῶν ἀρμάτων· ἐπτά γὰρ ἄλλος οὐδεὶς καθῆκεν Ὀλυμπιάσιν
 ἰδιώτης, οὐδὲ βασιλεὺς, μόνος δ' ἐκεῖνος. Καὶ τὸ νικῆσαι δὲ
 καὶ δεῦτερον γενέσθαι καὶ τέταρτον, ὡς Θουκυδίδης φησιν, ὁ δ'
 Εὐριπίδης, τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν
 ἐν τούτοις φιλοτιμίαν. Λέγει δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ ἄσματι
 ταῦτα·

Σὲ δ' αἰέτομαι, ὦ Κλεινίου παῖ.

Καλὸν ἄ νικά· κάλλιστον δ'

(Ὁ μηδὲν ἄλλος Ἑλλάνων)

Ἄρματι πρῶτα δοξαμεῖν,

Καὶ δεῦτερα, καὶ τρίτα,

Βῆναι δ' ἀπονητί,

Τρίς τσεφθέντ' ἐλαία

Κάρυκι βοᾶν παραδοῦναι.

ΙΒ. Τοῦτο μέντοι τὸ λαμπρὸν ἐπιφανέστερον ἐποίησεν ἡ τῶν πόλεων φιλοτιμία. Σκηνὴν μὲν γὰρ αὐτῷ κεκοσμημένην διαπρεπὺς ἔστησαν ἑρέτιοι, τροφὸς δὲ ἵπποις καὶ πλῆθος ἰερείων παρεῖχεν ἡ Χίων πόλις, οἶνον δὲ Λέσθιοι, καὶ τὴν ἄλλην ὑποδοχὴν, ἀφειδῶς ἐπιῶντι πολλούς. Καὶ μὴν καὶ διαβολὴ τις ἡ κακοήθεια γενομένη περὶ τὴν φιλοτιμίαν ἐκείνην πλείονα λόγον παρέτχε. Λέγεται γὰρ, ὡς ἦν Ἀθηνῆσι Διομήδης, ἀνὴρ οὐ πονηρὸς, Ἀλκιβιάδου φίλος, ἐπιθυμῶν δὲ νέικην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πυνθανόμενος ἄρμα δημόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἀργεὶ μέγα δυνάμενον καὶ φίλους ἔχοντα πολλοὺς, ἐπεισεν αὐτῷ πρίασθαι τὸ ἄρμα. Πριάμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδην χαίρειν εἶπασε χαλεπῶς φέροντα καὶ μαρτυρόμενον θεοῦς καὶ ἀνθρώπους. Φαίνεται δὲ καὶ δίκη συστᾶτα περὶ τούτου, καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τοῦ ζεύγους ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου παιδὸς, ἐν ᾧ Τιτιάς ἐστίν, οὐ Διομήδης, ὁ δὲ κασάμενος.

ΙΓ. Ἐπεὶ δ' ἀρῆκεν αὐτὴν εἰς τὴν πολιτείαν ἐπιμεράκιον ὄν, τοὺς μὲν ἄλλους εὐθύς ἐταπεινώσασκεν δημαγωγούς, ἀγῶνα δ' εἶχε πρὸς τε Φαίακα τὸν ἑρασιστράτου, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου· τὸν μὲν, ἤδη καθ' ἡλικίαν προήκοντα, καὶ στρατηγὸν ἄριστον εἶναι δοκοῦντα· Φαίακα δ' ἀρχόμενον, ὥσπερ αὐτὸς, αὐξάνεσθαι τότε, καὶ γνωρίμων ὄντα πατέρων, ἐλαττούμενον δὲ ταῖς τ' ἄλλοις καὶ περὶ τὸν λόγον. Ἐν τευκτικὸς γὰρ ἴδιον καὶ πιθανὸς ἐδόκει μᾶλλον, ἢ φέρειν ἀγῶνας ἐν δῆμῳ δυνατός. Ἦν γὰρ, ὡς Εὐπολὶς φησι,

Λαλεῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν.

Φέρεται δὲ καὶ λόγος τις κατ' Ἀλκιβιάδου ὑπὸ Φαίακος γεγραμμένος, ἐν ᾧ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται, καὶ ὅτι, τῆς πόλεως πολλὰ πομπεῖα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κεκτημένης, Ἀλκιβιάδης ἐχρήτη πᾶσιν αὐτοῖς ὥσπερ ἰδίῳ πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν διαίταν.

Ἦν δέ τις Ἵπερβόλος Περιθοίδης, οὐ μέμνηται μὲν ὡς ἀνθρώπου πονηροῦ καὶ Θουκυδίδης, τοῖς δὲ κωμικοῖς ὁμοῦ τι πᾶσι διατριβὴν ἀεὶ σκωπόμενος ἐν τοῖς θεάτροις παρεῖχεν. Ἄτρεπτος δὲ πρὸς τὸ κακῶς ἀκούειν καὶ ἀπαθὴς ὢν, ὀλιγωρῖα δόξης, ἦν ἀναισχυντίαν καὶ ἀπόνειαν οὔσταν, εὐτυλίμιαν ἔνιαι καὶ ἀνδρείαν καλοῦσιν, οὐδενὶ μὲν ἤρεσκεν, ἐχρῆτο δ' αὐτῷ πολλάκις ὁ δῆμος, ἐπιθυμῶν προπηλακίζειν τοὺς ἐν ἀξιώματι καὶ συκοφαντεῖν. Ἄναπεισθεῖς οὖν ὑπ' αὐτοῦ τότε, τὸ ὄσρακον ἐπιφέρειν ἔμελλεν, ὦ κολούοντες ἀεὶ τὸν προὔχοντα δόξῃ καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν ἐλαύνουσι, παραμυθούμενοι τὸν φόβον μᾶλλον, ἢ τὸν φόβον. Ἐπεὶ δὲ δῆλον ἦν, ὅτι ἐνὶ τῶν τριῶν τὸ ὄσρακον ἐποίησουςι, συνήγαγε τὰς σάσεις εἰς ταὐτὸν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ διαλεχθεὶς πρὸς τὸν Νικίαν, κατὰ τοῦ Ἵπερβόλου τὴν ὄσρακοφορίαν ἔτρεψεν. Ὡς δ' ἐνιοί φασιν, οὐ πρὸς Νικίαν, ἀλλὰ πρὸς Φαίακα διαλεχθεὶς, καὶ τὴν ἐκείνου προσλαβὼν ἑταιρίαν, ἐξήλασε τὸν Ἵπερβόλον, οὐδ' ἂν προσδοκῆσαντα. Φυῖλος γὰρ οὐδέεις ἐνέπιπτεν εἰς τοῦτον τὸν κολασμὸν, οὐδ' ἄδοξος, ὡσπερ καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς εἴρηκε τοῦ Ἵπερβόλου μνησθεῖς·

Καὶ τι πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἄξια,
 Αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν τιμμάτων ἀνάξια.
 Οὐ γὰρ τοιούτων εἶνεκ' ὄσραχ' εὐρέθη.

Περὶ μὲν οὖν τούτων ἐν ἑτέροις μᾶλλον εἴρηται τὰ ἰσοροῦμενα.

11. Τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ὁ Νικίας οὐχ ἦττον ἠνία θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἢ τιμώμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Πρόξενος μὲν γὰρ ἦν ὁ Ἀλκιβιάδης τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς ἀλόντας αὐτῶν περὶ Πύλον ἄνδρας ἐθεράπευσεν. Ἐπεὶ δ' ἐκείνοι τε διὰ Νικίου μάλις τῆς εἰρήνης τυχόντες, καὶ τοὺς ἄνδρας ἀπολαβόντες, ὑπερηγάπων αὐτόν· ἐν τε τοῖς Ἑλλησι λόγος ἦν, ὡς Περικλέους μὲν συνάψαντος αὐτοῖς, Νικίου δὲ λύσαντος τὸν πόλεμον, οἱ τε πλεῖστοι τὴν εἰρήνην, Νικίαιον ὀνόμαζον· οὐ

μετρίως ἀνιώμενος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ φθονῶν, ἐβούλευε σύγ-
 χυσινόρκιον. Καὶ πρῶτον μὲν Ἀργείους αἰσθανόμενος μίσει καὶ
 φόβῳ τῶν Σπαρτιατῶν ζητοῦντας ἀποστροφὴν, ἐλπίδας αὐτοῖς
 ἐνεδίδου κρυφα τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας, καὶ παρεθάρρυνε
 πέμπων καὶ διαλεγόμενος τοῖς προσεῴσι τοῦ δήμου, μὴ δε-
 διέναι, μηδ' ὑπεῖκιν Λακεδαιμονίοις, ἀλλὰ πρὸς Ἀθηναίους
 τρέπεσθαι, καὶ περιμένειν ὅσον οὐδέπω μεταμελομένους καὶ τὴν
 εἰρήνην ἀφιέντας. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τε τοὺς Βοιωτοὺς
 ἐποιήσαντο συμμαχίαν, καὶ Πάνακτον οὐχ ἔστῳσαν, ὥσπερ ἔδει,
 τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν, ἀλλὰ καταλύσαντες, ὀργιζομένους
 λαβῶν τοὺς Ἀθηναίους, ἔτι μᾶλλον ἐξετράχυνε. Καὶ τὸν Νικίαν
 ἐθροῦθει καὶ διέβαλλεν εἰκότα κατηγορῶν, ὅτι τοὺς ἐν Σφακτη-
 ρίᾳ τῶν πολεμίων ἀποληθέντας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἐθέλησεν ἐξελεῖν
 στρατηγῶν, ἐτέρων δ' ἐξελόντων ἀφῆκε καὶ ἀπέδωκε, χαριζό-
 μενος Λακεδαιμονίοις· εἴτ' ἐκείνους μὲν οὐκ ἔπεισε, φίλος ὢν,
 Βοιωτοῖς μὴ συνόμνυσθαι, μηδὲ Κορινθίοις, Ἀθηναίοις δὲ κω-
 λυεὶ τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων φίλον εἶναι καὶ σύμμαχον, εἰ
 μὴ δόξειε Λακεδαιμονίοις. Ἐκ δὲ τούτου κακῶς φερομένῳ τῷ
 Νικίᾳ παρῆσαν ὥσπερ κατὰ τύχην πρέσβεις ἀπὸ τῆς Λακεδαί-
 μονος, αὐτόθεν τε λογους ἐπειρικεῖς ἔχοντες, καὶ πρὸς πᾶν τὸ
 συμβιβασικὸν καὶ δίκαιον αὐτοκράτορες ἦκειν φάσκοντες. Ἀπο-
 δεξαμένους δὲ τῆς βουλῆς, τοῦ δὲ δήμου τῇ ὑπεραία μέλλοντος
 ἐκκλησιάζειν, δέισας ὁ Ἀλκιβιάδης, διεπράξατο τοὺς πρέσβεις ἐν
 λόγοις γενέσθαι πρὸς αὐτόν. Ὡς δὲ συνῆλθον, ἔλεγε· « Τί πεπόν-
 θατε, ἄνδρες Σπαρτιάται; πῶς ἔλαθεν ὑμᾶς, ὅτι τὰ τῆς βουλῆς
 αἰεὶ μέτρια καὶ φιλόανθρωπα πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντάς ἐστιν, ὁ
 δὲ δῆμος μέγα φρνεῖ, καὶ μεγάλων ὀρέγεται; καὶ ἄν φάσκητε κύ-
 ριοι πάντων ἀφῆχθαι, προσάπτων καὶ βιαζόμενος ἀγνωμονήσει.
 Φέρε δὲ, τὴν εὐήθειαν ταύτην ἀφέντες, εἰ βούλεσθε χρῆσασθαι
 μετρίοις Ἀθηναίοις, καὶ μηδὲν ἐκβιασθῆναι παρὰ γνώμην, οὕτω

διαλέγεσθε περὶ τῶν δικαίων, ὡς οὐκ ὄντες αὐτοκράτορες. Συμπράξομεν δ' ἡμεῖς Λακεδαιμονίοις χαριζόμενοι.» Ταῦτα δ' εἰπὼν ὄρκους ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ μετέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Νικίου παντάπασι πιστεύοντας αὐτῷ, καὶ θαυμάζοντας αὐτοῦ ἅμα τὴν δεινοτητα καὶ σύνεσιν, ὡς οὐ τυχόντος ἀνδρὸς οὖσαν. Τῇ δ' ὑστεραία συνήχθη μὲν ὁ δῆμος, εἰσῆλθον δ' οἱ πρέσβεις. Ἐρωτώμενοι δ' ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου πάνυ φιλανθρώπως, ἐφ' οἷς ἀριγόμενοι τυγχάνουσιν, οὐκ ἔφασαν ἕκειν αὐτοκράτορες. Εὐθύς οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐνέκειτο μετὰ κραυγῆς καὶ ὀργῆς, ὥσπερ οὐκ ἀδικῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος, ἀπίστους καὶ παλιμβόλους ἀποκαλῶν, καὶ μηδὲν ὑγιὲς μήτε πράξειν, μήτ' εἰπεῖν ἕκοντας. Ἐπηγανάκτει δ' ἡ βουλή, καὶ ὁ δῆμος ἐχάλειπαινε· τὸν δὲ Νικίαν ἐκπληξίς εἶχε καὶ κατῆφεια τῶν ἀνδρῶν τῆς μεταβολῆς, ἀγνοῦντα τὴν ἀπάτην καὶ τὸν δόλον.

ΙΕ. Οὕτω δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκπεσόντων, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης, εὐθύς Ἀργεῖους καὶ Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους συμμάχους ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. Καὶ τὸν μὲν τρόπον οὐδεὶς τῆς πράξεως ἐπῆναι, μέγα δ' ἦν τὸ πεπραγμένον ὑπ' αὐτοῦ, διαστῆσαι καὶ κραδᾶναι Πελοπόννησον ὀλίγου δεῖν ἄπασαν, καὶ τοσαύτας ἀσπίδας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ περὶ Μαντινείαν ἀντιτάξαι Λακεδαιμονίοις, καὶ πορρωτάτω τῶν Ἀθηνῶν ἀγῶνα κατασκευάσαι καὶ κίνδυνον αὐτοῖς, ἐν ᾧ μέγα μὲν οὐδὲν ἡ νίκη προσέθηκε κρατήσασιν, εἰ δ' ἐσφάλισαν, ἔργον ἦν τὴν Λακεδαιμονία περιγενέσθαι. Μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθύς ἐπέθετοντο καταλύειν ἐν Ἀργεὶ τὸν δῆμον οἱ Χίλιοι, καὶ τὴν πόλιν ὑπήκουον ποιεῖν. Λακεδαιμονιοὶ δὲ παραγενόμενοι κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν. Αὐτοὶ δὲ τῶν πολλῶν ἐξενεγκαμένων τὰ ὄπλα καὶ κρατησάντων, ἐπελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, τὴν τε νίκην ἐβεβαίωσε τῷ δήμῳ, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη συνέπεισε καθεῖναι, καὶ προσμίζαντας τῇ θαλάσῃ, τὴν πόλιν ἐξάψαι παντάπασι τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως. Καὶ τέκ-

τονας και λιθουργούς εκ τῶν Ἀθηνῶν ἐκόμισε, και πᾶσαν ἐνεδείκνυτο προθυμίαν, οὐχ ἦττον ἑαυτῷ κτώμενος, ἢ τῇ πόλει, χάρι' και ἰσχύιν. Ἐπεισε δὲ και Πατρεις ὁμοίως τείχεσι μακροῖς συνάψαι τῇ θαλάσῃ τὴν πόλιν. Εἰπόντος δὲ τινος τοῖς Πατρεῦσιν, ὅτι καταπιῶνται ὑμᾶς Ἀθηναῖοι ἴσως, εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης, κατὰ μικρὸν και κατὰ τοὺς πόδας, Λακεδαιμόνιοι δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν και ἀθρόως. Οὐ μὴν ἀλλὰ και τῆς γῆς συνεβούλευεν ἀντέχεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, και τὸν ἐν Ἀγραύλου προβαλλόμενον ἀεὶ τοῖς ἐφήβοις ὄρκον ἔργῳ βεβαιοῦν. Ὀμνύουσι γὰρ ὄροις χρήσεσθαι τῆς Ἀττικῆς, πυροῖς, κριθαῖς, ἀμπέλαις, ἐλαιαῖς· οἰκίαν ποιεῖσθαι διδασκόμενοι τὴν ἡμέρον και καρποφόρον.

15. Ἐν δὲ τοιούτοις πολιτεύμασι και λόγοις, και φρονήματι και δεινότητι, πολλὴν αὖ πάλιν τὴν τρυφὴν τῆς διαίτης, και περὶ πότους και ἔρωτας ὑβρίσματα, και θηλυτῆτα· ἐσθήτων ἀλουργῶν ἐλκομένων δι' ἀγορᾶς, και πολυτέλειαν ὑπερήφανον, ἐκτομάς τε κατασρωμάτων ἐν ταῖς τριήρεσιν, ὅπως μαλακώτερον ἐγκαθεύδοι, κειρίαις, ἀλλὰ μὴ σανίσι τῶν σρωμάτων ἐπιβαλλομένων, ἀσπίδος τε διαχρύσου ποίησιν, οὐδὲν ἐπίσημον τῶν περὶ τῶν ἔχουσαν, ἀλλ' ἔρωτα κεραυνοφόρον. Ἄπερ ὀρώντες οἱ μὲν ἔνδοξοι μετὰ τοῦ βδελύττεσθαι και δυσχεραίνειν, ἐφοβοῦντο τὴν ὀλιγωρίαν αὐτοῦ και παρανομίαν, ὡς τυραννικὰ και ἀλλόκοτα· τοῦ δὲ δήμου τὸ πάθος τὸ πρὸς αὐτὸν οὐ κακῶς ἐξηγούμενος ὁ Ἀριστοφάνης ταῦτ' εἶρηκε·

Ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δὲ, βούλεται δ' ἔχειν.

Ἔτι δὲ μᾶλλον τῇ ὑπονοίᾳ πιέζων·

Μάλιστα μὲν λέοντα μὴ ἔν πόλει τρέφειν·

Ἦν δ' ἐκτρέφῃ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

Ἐπιδόσεις γὰρ και χορηγίαι, και φιλοτιμήματα πρὸς τὴν πόλιν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείποντα, και δόξα προγόνων, και λόγου δύναμις, και σώματος εὐπρέπεια, και ῥώμη μετ' ἐμπειρίας τῶν

πολεμικῶν καὶ ἀλκῆς, πάντα τᾶλλα συγχωρεῖν ἐποίησε καὶ φέρειν μετρίως τοὺς Ἀθηναίους, ἀεὶ τὰ πρατότατα τῶν ὀνομάτων τοῖς ἀμαρτήμασι τιθεμένους, παιδιᾶς καὶ φιλάνθρωπίας. Οἷον ἦν καὶ τὸ Ἀγάθαρχον τὸν ζωγράφον εἰλεῖν, εἶτα γράψαντα τινὸς οἰκίαν, ἀρεῖναι θεωρησάμενον καὶ Ταυρέαν ἀντιχορηγοῦντα βραπίσαι, φιλοτιμούμενον ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ τὸ Μηλίαν γυναῖκα ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ἐξελόμενον, καὶ συνόντα θρέψαι παιδάριον ἐξ αὐτῆς. Καὶ γὰρ τοῦτο φιλάνθρωπον ἐκάλου. Πηλὸν δὲ τοῦ Μηλίους ἡβηδὸν ἀποσφαγῆναι τὴν πλείστην κίτ' ἀν' ἔσχε, τῷ ψηφίσματι συνειπῶν. Ἀριστοφάντος δὲ Νεμέαν γράψαντος, ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς καθήμενον Ἀλκιβιάδην ἔχουσαν. ἔθεοντο καὶ συνέτρехον χαίροντες· οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ τούτοις ἐδυσχέραινον, ὡς τυραννικῶς καὶ παρανόμοις. Ἐδόκει δὲ καὶ Ἀρχέστρατος οὐκ ἀπὸ τρόπου λέγειν, ὡς ἡ Ἑλλάς οὐκ ἂν ἦνεγκε δύο Ἀλκιβιάδας. Ἐπεὶ δὲ Τίμων ὁ μισάνθρωπος εὐήμερήσαντα τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ προπεμπόμενον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῶς, οὐ παρήλθεν οὐδ' ἐξέκλινεν, ὥσπερ εἴωθει τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἀπαντήσας καὶ δεξιωσάμενος· Ἐὐ γ', ἔφη, ποιεῖς αὐξάνμενος, ὃ παῖ· μέγα γὰρ αὕξη κακὸν ἅπασιν τούτοις· οἱ μὲν ἐγέλων, οἱ δ' ἐβλάσφημον. ἐνίοις δὲ καὶ πᾶν τοῖς λεχθέν ἐπέστρεφεν. Οὕτως ἄκριτος ἦν ἡ δόξα περὶ αὐτοῦ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀνωμαλίαν.

12. Σικελίας δὲ καὶ Περικλέους ἔτι ζῶντος, ἐπεθύμουν Ἀθηναῖοι, καὶ τελευτήσαντος ἤπτοντο, καὶ τὰς λεγομένας βοιθείας καὶ συμμαχίας ἔπεμπον, ἐκάστοτε τοῖς ἀδικουμένοις ὑπὸ Συρακουσίων ἐπιθάβρας τῆς μείζονος στρατείας τιθέντες. Ὁ δὲ παντάπασιν τὸν ἔρωτα τοῦτον ἀναρλέξας αὐτῶν καὶ πείσας μὴ κατὰ μέτρον, μηδὲ κατὰ μικρὸν, ἀλλὰ μεγάλῳ στόλῳ πλεύσαντας ἐπιχειρεῖν καταστρέφεσθαι τὴν νῆσον, Ἀλκιβιάδης ἦν, τὸν τε δῆμον μέγала πείσας ἐλπίζειν, αὐτὸς τε μείζονων ὀρεγόμενος. Ἀρχὴν γὰρ εἶναι, πρὸς ἃ ἠλπίζει, διανοεῖτο τῆς στρατείας οὐ τέλος ὥσπερ οἱ

λοιποί, Σικελίαν. Καί Νικίας μὲν, ὡς χαλεπὸν ἔργον ὄν τὰς Συρακούσας ἐλεῖν, ἀπέτρεπε τὸν δῆμον. Ἀλκιβιάδης δὲ Καρχηδόνα καὶ Λιβύην ὀνειροπολῶν, ἐκ δὲ τούτων προσγενομένων, Ἰταλίαν καὶ Πελοπόννησον ἤδη περιβαλλόμενος, ὀλίγου δεῖν ἐφόδια τοῦ πολέμου Σικελίαν ἐποίητο. Καὶ τοὺς μὲν νέους αὐτόθεν εἶχε ἤδη ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένους· τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἠκροῶντο πολλὰ θαυμάσια περὶ τῆς στρατείας περαιόντων, ὥςτε πολλοὺς ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς ἡμικυκλίοις καθέζεσθαι, τῆς τε νήσου τὸ σχῆμα καὶ θέσιν Λιβύης καὶ Καρχηδόνας ὑπογράφοντας. Σωκράτη μέντοι τὸν φιλόσοφον, καὶ Μέτωνα τὸν ἀστρολόγον, οὐδὲν ἐλπίσαι τῇ πόλει χρηστὸν ἀπὸ τῆς στρατείας ἐκείνης λέγουσι· ὁ μὲν, ὡς ἔοικε, τοῦ συνήθους δαιμονίου γενομένου καὶ προσημαίνοντος· ὁ δὲ Μέτων, εἴτε δείσας ἐκ λογισμοῦ τὸ μέλλον, εἴτε μαντικῆς τινὶ τρόπῳ χρησάμενος, ἐσκήψατο μεμημέναι, καὶ λαβῶν δᾶδα καιομένην, οἷος ἦν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ὑράπτειν. Ἔνιοι δὲ φασί, προσποίημα μὲν μανίας μηδὲν ἐσκευάσθαι τὸν Μέτωνα, καταπρῆσαι δὲ τὴν οἰκίαν νύκτωρ, εἰθ', ἔωθεν προελθόντα, δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἐπὶ συμφορᾷ τηλικαύτῃ τὸν υἱὸν αὐτῶ παραθῆναι τῆς στρατείας. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ἔτυχεν ὦν ἡξίου, παρακρουσάμενος τοὺς πολίτας.

III. Ὁ δὲ Νικίας ἄκων μὲν ἠρέθη στρατηγός, οὐχ ἥκιστα τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τὸν συνάρχοντα φεύγων. Ἐραίνετο γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ τοῦ πολέμου βέλτιον ἕξειν, μὴ προἰεμένους τὸν Ἀλκιβιάδην ἄκρατον, ἀλλὰ μιχθείσης πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τῆς Νικίου προνοίας. Καὶ γὰρ ὁ τρίτος στρατηγὸς Λάμαχος ἡλικία προήκων, ὅμως ἐδόκει μηδὲν ἧττον εἶναι τοῦ Ἀλκιβιάδου διάπυρος καὶ φιλοκίνδυνος ἐν τοῖς ἀγῶσι. Βουλευομένων δὲ περὶ πλῆθους καὶ τρόπου παρασκευῆς, ἐπεχείρησεν αὐθις ὁ Νικίας ἐνίστασθαι καὶ καταπαύειν τὸν πόλεμον. Ἀντειπόντος δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ κρατήσαντος, ἔγραψε τῶν ῥητόρων Δημόστρατος, καὶ εἶπεν,

εἶπεν, ὡς χρεὶ τούτους στρατηγοὺς ἀντοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τοῦ πολέμου παντός. Ἐπιψηφισαμένου δὲ τοῦ δήμου, καὶ γενομένων ἐτοιμῶν πάντων πρὸς τὸν ἔκπλουν, οὐ χρεὶσά παρῆν οὐδὲ τὰ τῆς ἐορτῆς. Ἀθωνίων γὰρ εἰς τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας καθηκόντων, εἰδῶλα πολλαχοῦ νεκροῖς ἐκκομιζομένοις ὅμοια προὔκειντο ταῖς γυναῖξι, καὶ ταφὰς ἐμιμοῦντο κοπτόμεναι, καὶ θρήνους ἤδον. Ἡ μέντοι τῶν Ἑρμῶν περικοπή, μιᾶ νυκτι τῶν πλείστων ἀκρωτηριασθέντων τὰ πρόσωπα, πολλοὺς καὶ τῶν περιτρονούντων τὰ τριαῦτα διετάραξεν. Ἐλέχθη μὲν οὖν, ὅτι Κορίνθιοι διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας, ὡς ἐπισχέσεως ἐσομένης πρὸς τῶν οἰωνῶν, ἢ μεταγνώσεως τοῦ πολέμου, ταῦτα δράσειαν. Οὐ μὴν ἤπτετό γε τῶν πολλῶν οὐθ' οὗτος ὑλόγος, οὐθ' ὁ τῶν σημείων δεινὸν εἶναι μηδὲν οἰομένων, ἀλλ' οἷα φιλεῖ φέρειν ἄκρατος ἀκολάσων νέων εἰς ὕβριν ἐκ παιδιᾶς, ὑποφερομένων· ὄργῃ δ' ἅμα καὶ φόβῳ τὸ γεγονός λαμβάνοντες, ὡς ἀπὸ συνωμοσίας ἐπὶ πράγμασι μεγάλοις τετολμημένον, ἅπασαν ἐξήταζον ὑπόνοιαν πικρῶς, ἥτε βουλή συνιοῦσα περὶ τούτων, καὶ ὁ δῆμος ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πολλάκις.

ΙΘ. Ἐν δὲ τούτῳ δούλους τινὰς καὶ μετοίκους προήγαγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δῆμαγωγός, ἄλλων τ' ἀγαλμάτων περικοπὰς, καὶ μυσηρίων παρ' οἶνον ἀπομιμήσεις, τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν φίλων κατηγοροῦντας. Ἐλεγον δὲ, Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τοῦ κήρυκος, Πολυτίωνα δὲ τὰ τοῦ δαδούχου, τὰ δὲ τοῦ ἱεροφάντου τὸν Ἀλκιβιάδην, τοὺς δ' ἄλλους ἐταίρους παρεῖναι καὶ μυεῖσθαι, μύσας προσαγορευομένους. Ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται Θεσσαλοῦ τοῦ Κίμωνος εἰσαγγείλαντος Ἀλκιβιάδην ἀσεβεῖν περὶ τὴν θεῶν. Τραχυνομένου δὲ τοῦ δήμου, καὶ πικρῶς πρὸς Ἀλκιβιάδην ἔχοντος, καὶ τοῦ Ἀνδροκλέους (ἦν γὰρ οὗτος ἐχθρὸς ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ Ἀλκιβιάδου) παροξύνοντος, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐταράχθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. Αἰσθόμενοι

δὲ, τοὺς τε ναύτας, ὅσοι πλεῖν ἔμελλον εἰς Σικελίαν, εὖνους ὄντας αὐτοῖς, καὶ τὸ στρατιωτικὸν, Ἀργείων δὲ καὶ Μαντινέων χιλίων ὄντων ὀπλιτῶν ἀκούοντες ἀναφανδὸν λεγόντων, ὡς δὲ Ἀλκιβιάδῃ στρατεύοντο διαπόντων καὶ μακρὰν στρατείαν, ἐκνήθε τις ἀγνωμονῆ περὶ τοῦτον, εὐθὺς ἀποστήσειθαι ἀνεθάρρουν καὶ παρίσαντο τῷ καιρῷ πρὸς τὴν ἀπολογίαν, ὥστε τοὺς ἐχθροὺς πάλιν ἀθυμεῖν καὶ φοβεῖσθαι, μὴ περὶ τὴν κρίσιν ὁ δῆμος ἀμβλύτερος αὐτῷ γένηται, διὰ τὴν χροίαν. Πρὸς ταῦτα οὖν τεχνάζουσι, τῶν ῥητόρων τοὺς οὐ δοκοῦντας ἐχθροὺς τοῦ Ἀλκιβιάδου, μισοῦντας δ' αὐτὸν οὐχ ἥττον τῶν ὀμολογούντων, ἀνισαμένους ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ὡς ἀποπόνεσιν αὐτοκράτορι στρατηγῷ τηλικαίτης ἀποδειγμένῳ δυνάμει, ἠθροισμένης στρατιᾶς καὶ τῶν συμμάχων, μεταξὺ συγληροῦντας δικασήριον, καὶ ὕδωρ διαμετροῦντας, ἀπολλύναι τὸν καιρὸν. « Ἀλλὰ νῦν μὲν ἀγαθὴ τύχη πλεέτω, τοῦ δὲ πολέμου διαπραχθέντος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀπολογείσθω παριῶν. » Οὐκ ἐλάνθανε μὲν οὖν ἡ κακοθεία τῆς ἀναβολῆς τὸν Ἀλκιβιάδην, ἀλλ' ἔλεγε παριῶν, ὡς δεινόν ἐστιν αἰτίας ἀπολιπόντα καθ' ἑαυτοῦ καὶ διαβολὰς, ἐκπέμπεσθαι μετέωρον ἐπὶ τοσαύτης δυνάμει. Ἀποθανεῖν γὰρ αὐτῷ προσήκειν μὴ λύσαντι τὰς κατηγορίας, λύσαντι δὲ καὶ φανέντι καθαρῷ, τρέπεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, μὴ δεδοικότε τοὺς συκοφάντας.

Κ. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθεν, ἀλλὰ πλεῖν ἐκέλευον αὐτὸν, ἀνήχθη μετὰ τῶν συστρατῆγων ἔχων τριήρεις μὲν οὐ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὶν ἀποδρούσας, ὀπλίτας δὲ πεντακισχιλίους καὶ ἑκατὶν, τοξίτας δὲ καὶ σφειδονήτας καὶ ψιλοὺς περὶ τριακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον. Προσβαλὼν δ' Ἰταλίαν, καὶ Ῥήγιον ἔλων, εἰσηγήσατο γνώμην, ὅτῳ τρόπῳ πολεμητέον ἐστί. Καὶ Νικίου μὲν ἀντιλέγοντος, Λαμάχου δὲ προσθεμένου, πλεύσας εἰς Σικελίαν, προσηγάγετο Κατάνην, ἄλλο δ' οὐδὲν ἔπραξε, μετὰ κευπητος ὑπὸ τῶν Ἀθη-

ναίων ἐπὶ τὴν κρίσιν εὐθὺς γε όμενος. Πρῶτον μὲν γάρ, ὡσπερ εἴρηται, ψυχραὶ τινες ὑποψίαι καὶ διαβολαὶ κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου προσέπιπτον ἀπὸ δούλων καὶ μετόικων. Ἐπειτα τῶν ἐχθρῶν ἀπόντος αὐτοῦ καθαπτομένων σφοδρότερον, καὶ τοῖς περὶ τοὺς Ἑρμᾶς ὑβρίσμασι καὶ τὰ μυσικὰ συμπλεκόντων, ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐπὶ νεοτερισμῶ συνωμοσίας πεπραγμένα, τοὺς μὲν ὁπωσοῦν ἐπαιτιαθέντας ἐνέβαλον ἀκρίτους εἰς τὸ δεσμοκτήριον, ἤχθοντο δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην μὴ λαβόντες ὑπὸ τὰς ψήφους τότε, μηδὲ κρίναντες ἐπ' αἰτίαις τηλικαύταις. Ὁ δὲ τῇ πρὸς ἐκείνον ὀργῇ παρὰ πεσῶν οἰκέτης, ἢ φίλος, ἢ συνήθης, χαλεπωτέροις αὐτοῖς ἐχρήσατο. Τοὺς δὲ μηνύσαντας ὁ μὲν Θουκυδίδης ὀνομάσαι παρηκεν, ἄλλοι δ' ὀνομάζουσι Διοκλείδαν καὶ Τεύκρον, ὧν καὶ Φρύνηός ἐστιν ὁ κωμικός ταυτὶ πεποιηκός:

ὦ φίλταθ' Ἑρμῆ, καὶ φυλάσσου, μὴ πεσῶν
 αὐτοῦ παρακρούση, καὶ παράσχης διαβολῆν
 Ἐτέρῳ Διοκλείδῃ βουλομένα κακόν τι θράν.
 Ε. Φυλάξομαι. Τεύκρω γὰρ οὐχὶ βούλομαι
 Μήνυτρα δοῦναι τῷ παλαμναίῳ ξένῳ.

Καίτοι θέβαιον οὐδὲν, οὐδ' ἰσχυρόν οἱ μηνύοντες ἐδείκνυσαν. Βίς δ' αὐτῶν ἐρωτώμενος, ὅπως τὰ πρόσωπα τῶν Ἑρμοκοπιδῶν γνωρίσειε, καὶ ἀποκρινάμενος, ὅτι πρὸς τὴν σελήνην, ἐσφάλη τοῦ παντός, ἔνης καὶ νέας οὔσης, ὅτε ταῦτ' ἐδράττο· (ὁ) θόρυβον μὲν παρέσχε τοῖς νοῦν ἔχουσι, τὸν δῆμον δ' οὐδὲ τοῦτο μαλακώτερον ἐποίησε πρὸς τὰς διαβολάς, ἀλλ' ὡσπερ ὥρμησεν ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἐπάύσατο φέρων καὶ καταβάλλων εἰς τὸ δεσμοκτήριον, οὐ τις κατεῖποι.

ΚΑ. Τῶν οὖν δεθέντων καὶ φυλαττομένων ἐπὶ κρίσει τότε καὶ Ἀνδοκίδης ἦν ὁ ῥήτωρ, ὃν Ἑλλάνικος ὁ συγγραφεὺς εἰς τοὺς Ὀδυσσεῶς ἀπογόνους ἀνήγαγεν. Εἰδόκει δὲ μισοδῆμος καὶ ὀλιγαρχικός ὁ Ἀνδοκίδης· ὑποπτον δ' οὐχ ἤκιστα τῆς τῶν Ἑρμῶν

περικοπῆς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἑρμῆς, ὁ πλησίον αὐτοῦ τῆς οἰκίας, ἀνάθημα τῆς Αἰγυπτίας φυλῆς, ἰδρυμένος· ἐν γὰρ ὀλίγοις πάντι, τῶν ἐπιφανῶν μόνος σχεδὸν ἀκέραιος ἔμεινε· διὸ νῦν Ἀνδοκίδου καλεῖται, καὶ πάντες οὕτως ὀνομάζουσι, τῆς ἐπιγραφῆς ἀντιμαρτυρούσης· συνέβη δὲ τῷ Ἀνδοκίδῃ μάλιστ' αὐτὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐχόντων ἐν τῷ δεσιωτηρίῳ γενέσθαι συνήθη καὶ φίλον, ἐνδοξὸν μὲν οὐχ ὁμοίως ἐκείνῳ, συνέσει δὲ καὶ τόλμῃ περιττῶν, ὄνομα Τιμαίων. Οὗτος ἀναπεθεὶ τὴν Ἀνδοκίδην ἑαυτοῦ κατήγορον καὶ τινῶν ἄλλων γενέσθαι μὴ πολλῶν ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τοῦ δήμου, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἄδηλα πᾶσι, τοῖς δὲ δυνατοῖς φοβερῶτατα· βέλτιον δὲ σωθῆναι ψευδόμενον, ἢ μετὰ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἀποθανεῖν ἀδόξως· καὶ τὸ κοινῇ σκοποῦντι συμφέρον ὑπάρχειν, ὀλίγους καὶ ἀμφιβόλους προέμενον, πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐξελέσθαι τῆς ὀργῆς. Ταῦτα τοῦ Τιμαίου λέγοντος καὶ διδάσκοντος, ὁ Ἀνδοκίδης ἐπέσθη. Καὶ γενόμενος μηνυτὴς καθ' ἑαυτοῦ καὶ καθ' ἑτέρων, ἔσχε τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἄδειαν αὐτός· οὐς δ' ὠνόμασε, πάντες πλὴν τῶν φυγόντων ἀπώλοντο. Καὶ πίσεως ἐνεκα προσέβηκεν αὐτοῖς οἰκείας ἰδίας ὁ Ἀνδοκίδης. Οὐ μὲν ὅ γε δῆμος τὴν ὀργὴν ἀπασαν ἀφῆκεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ μᾶλλον, ἀπαλλαγείς τῶν Ἑρμοκοπιδῶν, ὡσπερ σχολάζοντι τῷ θυμῷ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ὄλος εἶρη. Καὶ τέλος ἀπέστειλε τὴν Σαλαμινίαν πρὸς αὐτὸν οὐ φαύλως αὐτό γε τοῦτο προττάξας μὴ βιάσθαι, μηδ' ἄπτεισθαι τοῦ σώματος, ἀλλὰ τῷ μετρίῳ λόγῳ κεχρησθαι, κελεύοντας ἀκολουθεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, καὶ πείθειν τὸν δῆμον. Ἐφοβοῦντο γὰρ ταραχῆς τοῦ στρατεύματος ἐν πολεμίᾳ γῆ, καὶ σάσιν, ὃ ῥαδίως ἀν' ἐξαιρεγάσατο βουλευθείς ὁ Ἀλκιβιάδης. Καὶ γὰρ κθύμουν ἀπιόντος αὐτοῦ, καὶ πολλὴν τριβὴν προσεδόκων καὶ μῆκος ἀργῶν ἐν τῷ Νικίᾳ τὸν πόλεμον ἔξειν, καθάπερ μύωπος ἀφηρημένου τῶν πράξεων. Ὁ γὰρ Λάμαχος ἦν μὲν πολεμικὸς καὶ

ἀνδρώδης, ἀξίωμα δ' οὐ προσήν, οὐδ' ὄγκος αὐτῷ διὰ πηνίαν.

ΚΒ. Εὐθύς μὲν οὖν ἀποπλέων ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀφείλετο Μετ-
σλήνην Ἀθηναίους. Ἦσαν γὰρ οἱ μέλλοντες ἐνδιδῆναι τὴν πόλιν, οὐ-
κέτινος εἰδὼι σαφέστατα, (τοῖς) τῶν Συρακουσίων φίλοις ἐμῆνυσε
καὶ διέθιμε τὴν πρῶσιν. Ἐν δὲ Θουρίοις γενόμενος, καὶ ἀποβάς
τῆς τριήρους, ἐκρυψεν ἑαυτὴν, καὶ διέφυγε τοὺς ζητοῦντας. Ἐ-
πιγνόντος δέ τινος καὶ εἰπόντος· Οὐ πιστεύεις, ὦ Ἀλκιβιάδη,
τῇ πατρίδι; Τὰ μὲν ἄλλ', ἔρη πάν·α· περὶ δὲ τῆ· ψυχῆς τῆς
ἐμῆς, οὐδὲ τῇ μητρὶ, μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς
λευκῆς ἐπενέγκῃ ψῆρον. Ὑπερον δ' ἀκούσας, ὅτι θάνατον αὐτοῦ
κατέγνωκεν ἡ πόλις· Ἄλλ' ἐγώ, εἶπε, δεῖξω αὐτοῖς, ὅτι ζῶ. Τὴν
μὲν οὖν εἰσαγγελίαν οὕτως ἔχρυσαν ἀναγράφουσι· « Θεσσαλὸς
Κίμωνος Λακκιᾶδης, Ἀλκιβιάδην Κλεινίου Σκαμβωνίδην εἰσήγ-
γειλεν ἀδικεῖν περὶ τῷ θεῷ, τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρη, ἀπο-
μιμούμενον τὰ μυστήρια, καὶ δεικνύοντα τοῖς αὐτοῦ ἑτέροις ἐν
τῇ οἰκίᾳ τῆ· ἑαυτοῦ, ἔχοντα σολήν, οὔν περ ἱεροφάντης ἔχων δει-
κνύει τὰ ἱερά, καὶ ὄνομά·οντα αὐτῶν μὲν ἱεροφάντην, Πιλυτίωνα
δὲ δαδοῦχον, κήρυκα δὲ θεόδωρον Φηγαίᾳ· τοὺς δ' ἄλλους ἐταί-
ρους, μύστας προσαγορεύοντα καὶ ἐπόπτας, παρὰ τὰ νόμιμα καὶ
τὰ καθεστῆκότα ὑπὸ τ' Εὐμολπιδῶν καὶ κηρύκων καὶ τῶν ἱερέων
τῶν ἐξ Ἐλευσίνος » Ἐρήμην δ' αὐτοῦ καταχρόντες, καὶ τὰ χρήμα-
τα δημεύσαντες, ἔτι καταρᾶσθαι προσεφηρίσαντο πάντας ἱερεῖς
καὶ ἱερείας, ὧν μόνην φασὶ Θεανῶ τιν Μένωνος Ἀγραυλῆθεν ἀντει-
πεῖν πρὸς τὸ ψήφισμα, φάσκουσαν, εὐχῶν, οὐ καταρῶν ἱερείαν γε-
γονέναι.

ΚΓ. Τοσούτων δὲ καταψηρισμένων Ἀλκιβιάδου καὶ κατεγνω-
σμένων, ἐτύγχανε μὲν ἐν Ἄργει διατρίβων, ὡς τότε πρῶτον ἐκ
Θουρίων ἀποδράς εἰς Πελοπόννησον διεκομίσθη. Φυβούμενος δὲ
τοὺς ἐχθρούς, καὶ παντάπασι τῆς πατρίδος ἀπεγνωκώς, ἔπεμφεν
εἰς Σπάρτην, ἀξιῶν ἄδειαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πίσιν ἐπὶ μείζοσι
χρείαις καὶ ὠφελείαις, ὧν πρότερον αὐτοὺς ἀμυνόμενος ἐβλάψε.

Δόντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ δεξαμένων, παλαιγερόμενος προ-
 θύμως, ἐν μὲν εὐθὺς ἐξεργάτατο, μέλλοντας καὶ ἀναβάλλο-
 μένους βοηθεῖν Συρακουσίους, ἐγείρας καὶ παροῦσιναι πέμψαι
 Γύλιππον ἄρχοντα, καὶ θραῦσαι τὴν ἐκεῖ τῶν Ἀθηναίων δύ-
 ναμιν· ἕτερον δὲ, κινεῖν τὸν αὐτόθεν πόλεμον ἐπὶ τοὺς Ἀθη-
 ναίους· τὸ δὲ τρίτον καὶ μέγιστον, ἐπιτελεῖσθαι Λακέρειαν, οὗ
 μᾶλλον οὐδὲν διεργάσατο καὶ κατοικοφθόρησε τὴν πόλιν. Εὐδο-
 κίμων δὲ δημοσίᾳ, καὶ θαυμαζόμενος οὐχ ἥττον ἰδίᾳ, τοὺς
 πολλοὺς κατεδημαγώγει, καὶ κατεγαθήτεσε τῇ διαίτη λακωνίζων·
 ὡσθ' ὀρώοντας ἐν χρῶκυριῶντα, καὶ ψυχρολουτῶντα, καὶ μάζη
 συνόντα, καὶ ζωμῶ μέλανι χρώμενον, ἀπιτεῖν καὶ διαπαρεῖν, εἴ-
 ποτε μάγειρον ἐπὶ τῆς οἰκίας οὗτος ἀνὴρ ἔσχευ, ἢ προσέβλεψε
 μυρεψόν, ἢ Μιλησίᾳς ἠνέσχετο θίγειν χλανίδου· Ἦν γὰρ, ὡς
 φασι, μία δεινότης αὐτῆ τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ, καὶ μηχανὴ θή-
 ρας ἀνθρώπων, συνεξομοιοῦσθαι καὶ συνομοπαθεῖν τοῖς ἐπιτη-
 δεύμασι καὶ ταῖς διαίταις, ὄξυτέρας τρεπυμένῳ τροπᾷ τοῦ
 χαμαιλέοντος. Πλὴν ἐκεῖνος μὲν, ὡς λέγεται, πρὸς ἐν ἑξαδυνατεῖ
 χρῶμα τὸ λευκὴν ἀφομοιοῦν ἑαυτόν· Ἀλκιβιάδῃ δὲ, διὰ χρηστὴν
 ἰόντι καὶ πονηρῶν ὁμοίως, οὐδὲν ἦν ἀμίμητον, οὐδ' ἀνεπιτηδεύ-
 τον. Ἄλλ' ἐν Σπάρτῃ γυμναστικὴς, εὐτελής, σκυθρωπὴς· ἐν Ἰωνίᾳ
 χλιδανός, ἐπιτερπής, ῥάθυμος· ἐν Θράκῃ μεθυστικός· (ἐν Θεττα-
 λίᾳ) ἰππασικός· Τιταφέρνῃ δὲ τῷ σατράπῃ συνῶν, ὑπερέβαλεν
 ὄγκῳ καὶ πολυτελείᾳ τὴν Περσικὴν μεγαλοπρέπειαν· οὐχ αὐτὴν
 ἐξίσις οὕτω ῥαδίως εἰς ἕτερον ἐξ' ἐτέρου τρόπον· οὐδὲ πᾶσαν δεχό-
 μενος τῷ ἥθει μεταβολὴν, ἀλλ', ὅτι τῇ φύσει χρώμενος ἔμελλε
 λυπεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας, εἰς πᾶν αἰεὶ τὸ πρόσφορον ἐκείνοις
 σχῆμα καὶ πλάσμα κατεδύετο καὶ κατέφευγεν· Ἐν γοῦν τῇ Λα-
 κεδάιμονι, πρὸς τὰ ἑξῶθεν ἦν εἰπεῖν· « Οὐ πᾶσις Ἀχιλλεύος, ἀλλ'
 ἐκεῖνος εἶη ἂν αὐτὸς οἶον Λυκοῦργος ἐπαίδευσε· » τοῖς δ' ἀλκιθι-
 νοῖς ἂν τις ἐπεφώνησεν αὐτοῦ πάθει καὶ πράγμασιν· « Ἔσιν ἡ

πάλαι γυνή. » Τιμαίαν γάρ, τὴν Ἄγιδος γυναῖκα τοῦ βασιλέως, στρατεύου εἶναι καὶ ἀποδηλοῦντος, οὕτω διέφθειρεν, ὥστε καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδου, καὶ μὴ ἀρνεῖσθαι καὶ τεκνύσκειν παιδάριον ἄρβεν, ἐξ ᾧ μὲν Λεωτυχίδην κληῖσθαι, τὸ δ' ἐντὸς αὐτοῦ ψιθυρίζομενον ὄνομα πρὸς τὰς φίλας καὶ τὰς ὀπαδῶνς ὑπὸ τῆς μητρὸς, Ἀλκιβιάδην εἶναι· τοσοῦτος ἔρωσ κατεῖχε τὴν ἀνθρωπιν. Ὁ δ' ἐντροφῶν ἔλεγεν, οὐχ ὕβρει τοῦτο πράττειν, οὐδὲ κρατούμενος ὑφ' ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως Λακεδαιμονίων βασιλεύσωσιν οἱ ἐξ αὐτοῦ γεγονότες. Οὕτω πραττόμενα ταῦτα πολλοὶ κατηγοροῦν πρὸς τὸν Ἄγιν. Εἰπίστευσε δὲ τῷ χρόνῳ μάλιστα, ὅτι, σεισμοῦ γενομένου, φοβηθεὶς ἐξέδραμε τοῦ θαλάμου παρὰ τῆς γυναικὸς· εἶτα δέκα μηνῶν οὐκέτι συνῆλθεν αὐτῇ, μεθ' οὗς γενόμενον τὸν Λεωτυχίδην ἀπέφηεν ἐξ αὐτοῦ μὴ γεγονέναι. Καὶ διὰ τοῦτο τῆς βασιλείας ἐξέπεσεν ὕπερον ὁ Λεωτυχίδης.

ΚΔ. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῶν Ἀθηναίων δυστυχίαν ἐπρέσβευσαν εἰς Σπάρτην ἅμα Χίοι, καὶ Αἰεσβίοι, καὶ Κυζικηνοὶ, περὶ ἀποστάσεως. Πραττόντων δὲ Βοιωτῶν μὲν Αἰεσβίοις, Φαρναβάζου δὲ Κυζικηνοῖς. Ἀλκιβιάδην πειθθέντες, εἶλοντο Χίοις πρὸ πάντων βοηθεῖν. Ἐκπλεύσας δὲ καὶ αὐτὸς ἀπέστησεν ὀλίγου δεῖν ἅπασαν Ἰωνίαν, καὶ πολλὰ συνὼν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοῖς, ἔβλεπε τοὺς Ἀθηναίους. Ὁ δ' Ἄγις, ἐχθρὸς μὲν ὑπῆρχεν αὐτῷ διὰ τὴν γυναῖκα, κακῶς πεπονηὸς ἦχετο δὲ καὶ τῇ δόξῃ. Τὰ γὰρ πλεῖστα γίνεσθαι καὶ προσχωρεῖν δι' Ἀλκιβιάδην λόγος ἦν. Τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν οἱ δυνατώτατοι καὶ φιλοτιμώτατοι ἦδη τὸν Ἀλκιβιάδην ἐβαρύνοντο διὰ φθόνον. Ἰσχυσαν οὖν καὶ διεπράξαντο τοὺς οἰκοθεν ἀρχοντας ἐπισεῖλαι πρὸς Ἰωνίαν, ὅπως ἀπακτείνωσιν αὐτόν. Ὁ δ' ἡσυχῇ προγενοὺς καὶ φοβηθεὶς, τῶν μὲν πράξεων πασῶν ἐκοινώνει τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὸ δ' εἰς χειρὰς ἰέναι παντάπασιν ἔφρουγε. Τισαρέφην δὲ, τῷ βασιλέως σατράπη, δούς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας, εὐθύς ἦν

παρ' αὐτῷ πρῶτος καὶ μέγιστος. Τὸ μὲν γὰρ πολύτροπον καὶ περιττὸν αὐτοῦ τῆς δεινότητος, οὐκ ὦν ἀπλοῦς, ἀλλὰ κακότητος καὶ φιλοπόνηρος, ἐθαύμαζεν ὁ βάρβαρος· ταῖς δὲ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ συσχολάζειν καὶ συνδιαιτᾶσθαι χάρισιν οὐδὲν ἦν ἀτεγκτον ἦθος, οὐδὲ φύσις ἀνάλωτος. Ἀλλὰ καὶ δεδιόσι καὶ φθονῶσιν, ὁμῶς τὸ συγγενέσθαι καὶ προσιδεῖν ἐκείνον, ἠδονήν τινα καὶ φιλοφροσύνην παρεῖχε. Ἐὰλλ' οὖν ὦμος ὦν καὶμισέλλην ἐν τοῖς μάλιστα Περσῶν ὁ Τισαφέρνης, οὕτως ἐνεδίδου τῷ Ἀλκιβιάδῃ κολακευόμενος, ὥσθ' ὑπερβάλλειν αὐτὸν ἀντικολακεύων ἐκείνος. Ὡν γὰρ ἐκέκτητο παραδείσων τὸν κάλλιπον, καὶ ὑδάτων καὶ λειμώνων ὑγιεινῶν ἕνεκεν, καὶ διατριβῆς ἔχοντα καὶ καταφυγὰς ἡσκημένας βασιλικῶς καὶ περιττῶς, Ἀλκιβιάδην καλεῖν ἔθετο· καὶ πάντες οὕτω καλοῦντες καὶ προσαγορεύοντες διετέλου.

ΚΕ. Ἀπρηγνούς οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης τὰ τῶν Σπαρτιατῶν ὡς ἄπινα, καὶ φοβούμενος τὸν Ἄγιν, ἐκάκου καὶ διέβαλλε πρὸς τὸν Τισαφέρνην, οὐκ ἔων βοήθειν αὐτοῖς προθύμως, οὐδὲ καταλύειν τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ γλίσχρως χορηγοῦντα θλίβειν καὶ ἀποκναίειν ἀτρέμα, καὶ ποιεῖν ἀμφοτέρους βασιλεῖ χειροθήεις, καὶ καταπόνους ὑπ' ἀλλήλων. Ὁ δ' ἐπέθετο βραδίως, καὶ δῆλος ἦν ἀγαπῶν καὶ θαυμάζων· ὡς' ἀποβλέπεσθαι τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δ' Ἀθηναίους καὶ μεταμέλεσθαι τοῖς γνωσθεῖσι περὶ αὐτοῦ, κακῶς πάσχοντας, ἄχθεσθαι δὲ κλέπεινον ἤδη καὶ φοβεῖσθαι μὴ παντάπασι τῆς πόλεως ἀνααιρεθείσης, ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένηται μισούμενος. Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε πάντα τὰ πράγματα τοῖς Ἀθηναίοις σχεδὸν ὑπῆρχε· κάκειθεν ὀρμώμενοι τῇ ναυτικῇ δυνάμει, τὰ μὲν ἀνεκτῶντο τῶν ἀφροσύτων, τὰ δ' ἐρήλαττον, ἀμωσγέπως ἔτι τοῖς πολεμίοις κατὰ θάλατταν ὄντες ἀξίμαχοι, Τισαφέρνην δὲ φοβούμενοι, καὶ τὰς λεγομένας ὄσον οὔπω παρεῖναι Φοινίσσας τριήρεις πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν οὔσας, ὡν ἀφικομένων οὐδεμία σωτηρίας ἐλπὶς ὑπελείπετο

τῆ πόλει. Ταῦτα δ' εἰδὼς Ἀλκιβιάδης, ἔπεμπε κρύφα πρὸς τοὺς ἐν Σάμῳ δυνατοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίδας ἐνδιδοὺς παρέξειν τὸν Τισσαφέρην φίλον, οὐ τοῖς πολλοῖς χαριζόμενος, οὐδὲ πιστεύων ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις, εἰ τολμησίαν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ παύσαντες ὑβρίζοντα τὸν δῆμον, αὐτοὶ δὲ ἐαυτῶν σώξουσιν τὰ πράγματα καὶ τὴν πόλιν. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σφόδρα προσεῖχον τῷ Ἀλκιβιάδῃ· τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς, Φρύνιχος ὁ Δειραδιώτης, ὑποπτεύσας, ὅπερ ἦν, τὸν Ἀλκιβιάδην οὐδέν τι μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας δεόμενον, ζητοῦντα δὲ πάντως κατελθεῖν, ἐκ διαβολῆς τοῦ δῆμου προθεραπεύειν καὶ ὑποδύεσθαι τοὺς δυνατοὺς, ἀντίστατο. Κρατούμενος δὲ τῆ γνώμῃ, καὶ φανερώς ἰδὼν τοῦ Ἀλκιβιάδου γεγονότως ἐχθρὸς ἐξήγγειλε κούρα πρὸς Ἀσύχον τὸν τῶν πολυμίων ναύαρχον, ἐγκλευόμενος συλλάσσεσθαι καὶ συλλαμβάνειν ὡς ἐπαμφοτερίζοντα τὸν Ἀλκιβιάδην. Ἐλελήθει δ' ἄρα προδότης προδότῃ διαλεγόμενος. Τὸν γὰρ Τισσαφέρην ἐκπεπληγμένος ὁ Ἀσύχος, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ὁρῶν παρ' αὐτῷ μέγαν ὄντα, κατεμήνυσε τὰ τοῦ Φρυνίχου πρὸς αὐτόν. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εὐθὺς εἰς Σάμον ἔπεμψε τοὺς τοῦ Φρυνίχου κατηγορήσαντας. Ἀγανακτούντων δὲ πάντων καὶ συνισαμένων ἐπὶ τὸν Φρύνιχον, οὐχ ὁρῶν ἑτέραν διαφυγὴν ἐκ τῶν παρόντων, ἐπεχείρησεν ἰᾶσθαι μείζονι κακῷ τὸ κακόν. Αὐθις γὰρ ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἀσύχον, ἐγκαλῶν μὲν ὑπὲρ τῆς μνηστειῶσεως, ἐπαγγελόμενος δὲ τῆς ναὺς καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων ὑποχείριον αὐτῷ παρέξειν. Οὐ μὴν ἔβλαψέ γε τοὺς Ἀθηναίους ἢ τοῦ Φρυνίχου προδοσία, διὰ τὴν Ἀσύχου παλιμπροδοσίαν. Καὶ γὰρ (καὶ) ταῦτα κατεῖπε τοῦ Φρυνίχου πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. Ὁ δὲ Φρύνιχος προαισθόμενος καὶ προσδεχόμενος δευτέραν κατηγορίαν παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, φθάσας αὐτὸς προεῖπε τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι μέλλουσιν ἐπιπλεῖνοί πολέμιοι, καὶ παρήνευσε πρὸς ταῖς ναυσὶν εἶναι, καὶ περιτειχίσαι τὸ στρατόπεδον. Ἐπεὶ δὲ πραττόντων

ταύτ' Ἀθηναίων, ἔκε γράμματα πάλιν παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου φυλάττεσθαι κελεύοντος τὸν Φρύνιχον, ὡς προδιδόντα τοῖς πολεμίοις τὸν ναύσταθμον, ἠπίστησαν, οἰόμενοι τὴν Ἀλκιβιάδην εἰδῶτα σαφῶς τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν καὶ διάνοιαν, ἀποχρῆσθαι πρὸς τὴν Φρυνίχου διαβολὴν, οὐκ ἀληθῶς. Ὑστερον μέντοι τὸν Φρύνιχον, ἐνὸς τῶν περιπόλων Ἑρμῶνος ἐν ἀγορᾷ πατάξαντος ἐγχειριδίῳ καὶ διαρθείραντος, οἱ Ἀθηναῖοι, δίκης γενουμένης, τοῦ μὲν Φρυνίχου προδοσίαν κατεψηφίσαντο τεθνηκότως, τὸν δ' Ἑρμῶνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ συστάντας ἐσφαίνωσαν.

Κς. Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε κρατήσαντες οἱ Ἀλκιβιάδου φίλοι, πέμπουσι Πείσανδρονεῖς ἀτυκινήσοντα τὴν πολιτείαν, καὶ παρὰ θαρσύνοντα τοὺς δυνατοὺς τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ καταλύειν τὸν δῆμον, ὡς ἐπὶ τούτοις τοῦ Ἀλκιβιάδου Τισαφέρνην αὐτοῖς φίλον καὶ σύμμαχον παρέξοντος. Αὕτη γὰρ ἦν πρόφασις, καὶ τοῦτο πρόσχημα τοῖς καθιστάσι τὴν ὀλιγαρχίαν. Ἐπεὶ δ' ἰσχυσαν καὶ παρέλαβον τὰ πράγματα οἱ πεντακισχίλιοι λεγόμενοι, τετρακῶσιοι δὲ ὄντες, ἐλάχισα τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσεῖχον ἤδη, καὶ μαλακώτερον ἤπτοντο τοῦ πολέμου, τὰ μὲν, ἀπιρροῦντες ἔτι πρὸς τὴν μεταβολὴν ξενοπαθοῦσι τοῖς πολίταις, τὰ δ', οἰόμενοι μᾶλλον ἐνδύσειν αὐτοῖς τοὺς Λακεδαιμονίους, αἰεὶ πρὸς ὀλιγαρχίαν ἐπιτηδείως ἔχοντας. Ὁ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν δῆμος ἄκων ὑπὸ δέους ἡσυχίαν ἦγε· καὶ γὰρ ἀπεσφάγησαν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐναντιουμένων φανερῶς τοῖς τετρακῶσις. Οἱ δ' ἐν Σάμῳ ταῦτα πυνθανόμενοι καὶ ἀγανακτοῦντες ὄρμηκτο πλεῖν εὐθύς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ· καὶ μεταπεμφόμενοι τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ στρατηγὸν ἀποδείξαντες, ἐκέλευον ἡγεῖσθαι καὶ καταλύειν τοὺς τυράννους. Ὁ δ' οὐχ οἷον ἄντις ἐξαιρέτης χάριτι τῶν πολλῶν μέγας γεγονώς, ἔπαθε καὶ ἠγάπησε, πάντα δεῖν εὐθύς οἰόμενος χαρίζεσθαι καὶ μηδὲν ἀντιλέγειν τοῖς ἐκ πλάνης καὶ

φυγάδος αὐτὴν νεῶν τοσοῦτω καὶ στρατοπέδου καὶ δυνάμειος τηλικαύτης ἀποδειξασιν ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν ἄλλ' ὅπερ ἦν ἄρχοντι μεγάλῳ προσήκον, ἀνθίστασθαι φερομένοις ὑπ' ἀρχῆς, κωλύσας ἐξαμαρτεῖν, τότε γοῦν τὰ πράγματα τῆ πόλει περιφανῶς ἔσωσεν. Εἰ γὰρ ἄναντες ἀπέπλευσαν οἴκαδε, τοῖς μὲν πολεμίοις εὐθὺς ἔχειν ὑπῆρχεν ἀμαχεῖ Ἰωνίαν ἅπασαν, Ἑλλάσποντον, καὶ τὰς νήσους, Ἀθηναίοις δὲ πρὸς Ἀθηναίους μάχεσθαι, τὸν πόλεμον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλόντας· ὁ μόνος ἢ μάλιστα μὴ γενέσθαι διεκώλυσεν ὁ Ἀλκιβιάδης, οὐ μόνον πείθων καὶ διδάσκων τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα τοὺς μὲν ἀντιβόλων, τῶν δ' ἐπιλαμβανόμενος. Συνέπραττε δ' αὐτῷ καὶ Θρασύβουλος ὁ Σταιριεὺς ἅμα πκρῶν καὶ κεκραυγῶς· ἦν γὰρ, ὡς λέγεται, μεγαλοφρονότατος Ἀθηναίων. Ἐκείνῳ τε δὴ καλὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ δεύτερον, ὅτι ὑποσχόμενος τὰς Φοινίσσας ναῦς, ἃς προσεδέχοντο Λακεδαιμόνιοι, βασιλέω πέμψαντος, ἢ μεταστήσειν πρὸς αὐτούς, ἢ διαπραξέσθαι μηδὲ πρὸς ἐκείνους κομισθῆναι, διὰ ταχέων ἐξέπλευσε. Καὶ τὰς μὲν ναῦς ἐκφανείσας περὶ Ἄσπενδον οὐκ ἤγαγεν ὁ Τισαφέρνης, ἀλλ' ἐψεύσατο τοὺς Λακεδαιμονίους· τὴν δ' αἰτίαν τοῦ ἀποτρέψαι παρ' ἀμφοτέρους ὁ Ἀλκιβιάδης εἶχε, καὶ μᾶλλον ἔτι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὡς διδάσκων τὸν βάρβαρον αὐτούς ὑπ' αὐτὸν περιορᾶν ἀπολλυμένων τοὺς Ἕλληνας. Οὐ γὰρ ἦν ἄδηλον, ὅτι τοῖς ἑτέροις δύναμις τοσαύτη προσγενομένη, τοὺς ἑτέρους ἀφηρεῖτο κομιδῇ τὸ κράτος τῆς Θαλάσσης.

KZ. Ἐκ τούτου κατελύθησαν μὲν οἱ τετρακόσιοι, τῶν Ἀλκιβιάδου φίλων προθύμως συλλαμβανομένων τοῖς τὰ τοῦ δήμου φρονούσι. Βουλομένων δὲ τῶν ἐν ἄξει καὶ κελουόντων κατιέναι τὸν Ἀλκιβιάδην, αὐτὸς ὤετο δεῖν μὴ κεναιῖς χερσὶ μηδὲ ἀπρακτοῖς, οἴκτω καὶ χάριτι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνδόξως κατελθεῖν. Διὸ πρῶτον μὲν ὀλίγαις ναυσὶν ἐκ Σάμου περιέπλει τὴν Κνιδίω καὶ

Κιῶν θάλασσαν ἐκεῖ δ' ἀκούσας Μίνδαρον τὸν Σπαρτιάτην εἰς Ἑλλάσποντον ἀναπλεῖν τῷ σόλῳ παντὶ, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπακολουθεῖν, ἠπειγέτο βοηθῆσαι τοῖς στρατηγοῖς. Καὶ κατὰ τύχην εἰς τοῦτο καιροῦ συνήνυτε πλέων ὀατωκαίδεκα τριήρεσιν, ἐν ᾧ πάσαις ὁμοῦ ταῖς ναυσὶ συμπεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ καὶ διαναυμαχοῦντες περὶ Ἄβυδον ἀμφοτέροι, τοῖς μὲν ἠττώμενοι μέρεσι, τοῖς δὲ νικῶντες, ἄχρι δέιλης ἀγῶνι μεγάλῳ συνείχοντο. Καὶ παρέτχε μὲν ἐναντίαν δόξαν ἀμφοτέροις ἐπιφανεῖς, ὥσε θαρρεῖν μὲν τοὺς πολεμίους, θορυβεῖσθαι δὲ τοὺς Ἀθηναίους. Ταχὺ δὲ σημεῖον ἄρας ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος ψίλιον, ὄρμησεν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς κρατοῦντας κα διώκοντας τῶν Πελοποννησίων. Τρεψάμενος δ' αὐτοὺς ἐξέωσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ προσκείμενος ἔκοπτε τὰς ναῦς, καὶ συνετίτρωσκε τῶν ἀνδρῶν ἐκνεόντων, καὶ Φαρναβάζου πεζῆ προσβοηθούντος αὐτοῖς καὶ μαχομένου παρὰ τὴν θάλασσαν ὑπὲρ τῶν νεῶν. Τέλος δὲ τῶν μὲν πολεμιῶν τριάκοντα λαβόντες, ἀνασώσαντες δὲ τὰς αὐτῶν, τρόπαιον ἔρησαν. Οὕτω δὲ λαμπρᾷ χρησάμενος εὐτυχίᾳ, καὶ φιλοτιμύμενος εὐθὺς ἐγκαλλωπίσασθαι τῷ Τιταφέρνῃ, ξένια καὶ δῶρα παρασκευασάμενος, καὶ θεραπείαν ἔχων ἡγεμονικὴν, ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. Οὐ μὲν ἔτυχεν, ὧν προσεδόκησεν· ἀλλὰ πάλαι κακῶς ἀκούων ὁ Τιταφέρνης· ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ φοβούμενος αἰτίαν λαθεῖν ἐκ βασιλέως, ἔδοξεν ἐν καιρῷ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀφίχθαι, καὶ συλλαβῶν αὐτὸν εἶρξεν ἐν Σάρδεσιν, ὡς λύσιν ἐκείνης τῆς διαβολῆς τὴν ἀδικίαν ταύτην ἐσομένην.

ΚΗ. Τριάκοντα δ' ἡμερῶν διαγενομένων, ὁ Ἀλκιβιάδης ἔπου ποθὲν εὐπορήσας, καὶ ἀποδράς τοὺς φύλακας, εἰς Κλαζομενὰς διέφυγε. Καὶ τὸν μὲν Τιταφέρνην προσδιέβαλεν, ὡς ὑπ' ἐκείνου μεθιμένος, αὐτὸς δὲ πλεύτας εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, καὶ πυθόμενος Μίνδαρον ὁμοῦ καὶ Φαρναβάζον ἐν Κυζίκῳ γεγονέναι, τοὺς μὲν στρατιώτας παρώρμησεν, ὡς ἀνάγκην οὔσαν

αὐτοῖς καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν καὶ νῆ Δία τειχομαχεῖν πρὸς τοὺς πολεμίους· χρήματα γάρ οὐκ εἶναι μὴ πάντη κρατοῦσι. Πληρώσας δὲ τὰς ναῦς καὶ κατὰρας εἰς Προκόνησον, ἐκέλευσεν ἐντὺς περιβάλλειν τὰ λεπτὰ πλοῖα καὶ παραφυλάσσειν, ὅπως μηδεμίᾳ τοῖς πολεμίῳ ἐπιπλέοντος αὐτοῦ γένοιτο μηδαμῶθεν προαίσθησις. Ἔφυγε δὲ καὶ πολλὸν ὄμβρον ἐξαίφνης ἐπιπεσόντα, καὶ θροντὰς καὶ ζόφον, συνεργῆσαι καὶ συνεπικρύψαι τὴν παρασκευὴν. Οὐ γὰρ μόνον τοὺς πολεμίους ἔλαθεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀθηναίους, ἀπεγνωκότας ἤδη, ἐμβῆναι καλεύσας, ἀνίχθη. Καὶ μετὰ μικρὸν ὁ τε ζόφος διελύθη, καὶ κατώρθησαν αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες, αἰωρούμεναι πρὸ τοῦ λιμένος τῶν Κυζικηνῶν. Δείσας οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης, μὴ διὰ τὸ πλήθος αὐτὸν προϊδόντες εἰς τὴν γῆν καταρύγῳσι, τοὺς μὲν στρατηγοὺς ἐκέλευσεν ἡσυχῇ πλεόντας ὑπολείπεσθαι, αὐτὸς δὲ τεσσαράκοντα ναῦς ἔχων ἐφαίνετο, καὶ προὔκαλεῖτο τοὺς πολεμίους. Ἐπεὶ δ' ἐξηπάτηντο, καὶ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ τοσαύτας ἀντεξήλασαν, αὐτοὶ μὲν εὐθύς ἐξήπτοντο καὶ συνεπλέκοντο, τῶν δ' ἄλλων ἤδη μαχομένοισι ἐπιφερομένων, ἐκπλαγέντες ἔφευγον. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εἴκοσι ταῖς ἀρίσταις διεκπλεύσας καὶ προσβαλὼν τῇ γῇ καὶ ἀποβάς, ἐνεκείτο τοῖς φεύγουσιν ἐκ τῶν νεῶν καὶ πολλοὺς ἐξθεῖρε. Μίνδαρος δὲ καὶ Φαρναβάζου προσβοηθούτων κρατήσας, τὸν μὲν Μίνδαρον ἀνείλεν ἐρρωμένως ἀγωνιζόμενον, ὁ δὲ Φαρναβάζος ἔφυγε. Πολλῶν δὲ καὶ νεῶν καὶ ὄπλων κρατήσαντες, τὰς τε ναῦς ἀπάσας ἔλαβον, χειρωσάμενοι δὲ καὶ Κυζικον, ἐκλιπόντος τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν Πελοποννησίων διατρεφέντων, οὐ μόνον τὴν Ἑλλάσποντον εἶχον βεβαίως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης θαλάσσης ἐξήλασαν κατὰ κράτος τοὺς Λακεδαιμονίους. Ἐάλω δὲ καὶ γράμματα λακωνικῶς φράζοντα τοῖς Ἐφόροις τὴν γεγεννημένην ἀτυχίαν « Ἐρρεῖ τὰ καλά· Μίνδαρος ἀπεσσοῦα· πεινῶντι τῶνδρες· ἀπαρέομε, τί χρὴ δρᾶν· »

ΚΘ. Οὕτω δ' ἐπήρθησαν οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου στρατευσάμενοι, καὶ τοσοῦτον ἐρρόνησαν, ὥς ἀπαξιούν ἔτι τοῖς ἄλλοις καταμιγνύναι στρατιώταις ἑαυτούς, πολλάκις ἠττημένοις, ἀηττήτους ὄντας. Καὶ γὰρ οὐ πολλῶ πρότερον συνεβεβήκει πταίσαντος περὶ Ἑρπσον τοῦ Θρασύλλου, τὸ χαλκοῦν ἀνεστάναι τρόπαιον ὑπὸ τῶν Ἑρπείων ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν Ἀθηναίων. Ταῦτ' οὖν ὠνείδιζον οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου τοῖς μετὰ τοῦ Θρασύλλου, μεγαλύνοντες αὐτούς καὶ τὸν στρατηγόν, ἐκείνοις δὲ μῆτε γυμνασίων, μῆτε χώρας, ἐν στρατοπέδῳ κοινωνεῖν ἐθέλοντες. Ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζος ἰππέας τε πολλοὺς ἔχων καὶ πεζοὺς ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἐμβεβληκόσιν εἰς τὴν Ἀβυθηνὸν, ὁ (δ') Ἀλκιβιάδης, ἐκβοηθήσας ἐπ' αὐτῶν, ἐτρέψατο καὶ κατεδίωξεν ἄχρι σότους μετὰ τοῦ Θρασύλλου· καὶ ἀνεμίγνυντο, καὶ κοινῇ φιλοφρονούμενοι καὶ χαίροντες, ἐπανήεσαν εἰς τὸ στρατόπεδον. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ, σήσας τρόπαιον, ἐλεηλάττει τὴν Φαρναβάζου χώραν, οὐδενὶς ἀμύνασθαι τολμῶντος. Ἱερεῖς μέντοι καὶ ἱερείας ἔλαθε μὲν, ἀλλ' ἀφήκεν ἄνευ λύτρων. Χαλκηδονίοις δ' ἀφεστῶσι καὶ δεδεγμένοις φρουρὰν καὶ ἀρμοσὴν Λακεδαιμονίων ὠρμημένος πολεμεῖν, ἀκούσας ὅτι τὴν λείαν πᾶσαν ἐκ τῆς χώρας συναγαγόντες εἰς Βιθυνοὺς ἐκτίθενται, φίλους ὄντας, ἤκεν ἐπὶ τοὺς ὄρους ἄγων τὸ σράτευμα· καὶ κήρυκα προσπέμψας, ἐνεκάλει τοῖς Βιθυνοῖς. Οἱ δὲ δείσαντες, τὴν τε λείαν ἀπέδωσαν αὐτῷ, καὶ φιλίαν ὡμολόγησαν.

Λ. Ἀποτειχιζομένης δὲ τῆς Χαλκηδόνος ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ὁ Φαρνάβαζος ἤκεν, ὡς λύσιον τὴν πολιορκίαν· καὶ Ἴπποκράτης ὁ ἀρμοστής ἐκ τῆς πόλεως συναγαγὼν τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν, ἐπεχειρεῖ τοῖς Ἀθηναίοις. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἅμα πρὸς ἀμφοτέρους ἀντιτάξας τὸ σράτευμα, τὸν μὲν Φαρναβάζον αἰσχρῶς φεύγειν ἠνάγκασε, τὸν δ' Ἴπποκράτη διεθρεψε, καὶ συχνοὺς τῶν περὶ αὐτὸν ἠττηθέντας. Εἴτ' αὐτὸς μὲν ἐκπλεύσας εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἠργυρολόγει, καὶ Σηλυβρίαν εἶλεν, ἀφειδήσας

ἑαυτοῦ παρὰ τὸν καιρὸν. Οἱ γὰρ ἐνδιδόντες τὴν πόλιν, συνέ-
 θεντο μὲν ἀνασχέσειν πυρσὺν αὐτῷ μεσοῦσης νυκτός· ἠναγκά-
 σθησαν δὲ τοῦτο ποιῆσαι πρὸ τοῦ καιροῦ, τῶν συνωμοτῶν φο-
 βηθέντες, τινὰ ἐξάφνης μεταβαλόμενον. Ἀρθέντος οὖν τοῦ πυρσοῦ,
 μηδέπω τῆς στρατιᾶς οὔσης ἐτοίμης, ἀναλαβὼν ὅσον τριάκοντα
 (τῶν) περὶ αὐτὸν, ἠπειγέτο δρόμῳ πρὸς τὰ τείχη, τοὺς ἄλ-
 λους ἔπεσθαι κατὰ τάχος κελεύσας. Ἀνοιχθείσης δὲ τῆς πόλης
 αὐτῷ, καὶ προσγενομένων τοῖς τριάκοντα πελταστῶν εἴκοσι, πα-
 ρεισπεσῶν εὐλὺς ἦσθετο τοὺς Σηλυβριανούς ἐξ ἐναντίας μετὰ
 τῶν ὄπλων ἐπιφερομένους. Ἐπεὶ δ' ὑπὸς ἀντι μὲν οὐκ ἐφαίνετο
 σωτηρία, πρὸς δὲ τὸ φυγεῖν, ἀήττητος ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 ἐν ταῖς στρατηγαίαις γεγωνώς, φιλονεικότερον εἶχε, τῇ σάλπιγγι
 σημήνας σιωπῆν, ἐκέλευσεν ἓνα τῶν παρόντων ἀνειπεῖν· Ση-
 λυβριανοῖς Ἀθηναίους ἐναντία ὄπλα μὴ τίθεσθαι. Τοῦτο τὸ κή-
 ρυγμα τοὺς μὲν ἀμβλυτέρους ἐποίησε πρὸς τὴν μάχην, ὡς τῶν
 πολεμίων ἔνδον ὄντων ἀπάντων· οἱ δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἠδίου ἐγέ-
 νοντο πρὸς τὰς διαλύσεις. Ἐν ᾧ δὲ συστάντες ἀλλήλοις ἐδίδουσαν
 λόγον, ἐπῆλθεν ἡ στρατιὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τεκμαιρόμενος, ὕπερ
 ἦν, εἰρηνικὰ φρονεῖν τοὺς Σηλυβριανούς, ἔδδισε, μὴ τὴν πόλιν
 οἱ ἠρᾶκες διαρπάσωσιν. Ἦσαν δὲ πολλοὶ χάριτι τοῦ Ἀλκιβιά-
 δου καὶ δι' εὐνοίαν στρατευόμενοι προθύμως. Ἀπέπεμψεν οὖν τού-
 τος ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως, τοὺς δὲ Σηλυβριανούς δεηθέντας
 οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀλλὰ χρήματα λαβὼν, καὶ φρουρὰν ἐγκατα-
 σήσας, ἀπῆλθεν.

ΛΑ. Οἱ δὲ πολιορκοῦντες τὴν Χαλκηδόνα στρατηγοί, σπονδὰς
 ἐποιήσαντο πρὸς Φαρνάβαζον ἐπὶ τῷ χρήματα λαβεῖν, καὶ Χαλ-
 κηδονίους ὑπηκόους πάλιν Ἀθηναίοις εἶναι, τὴν δὲ Φαρνάβαζου
 χώραν μὴ ἀδικεῖν· Φαρνάβαζον δὲ πρέσβεις Ἀθηναίων πρὸς
 βασιλέα πομπὴν μετ' ἀσφαλείας παρασχεῖν· Ὡς οὖν ἐπανελθόντα
 τὸν Ἀλκιβιάδην ὁ Φαρνάβαζος ἠξίου καὶ αὐτὸν ὁμῶσαι περὶ

τῶν ὁμολογημένων, οὐκ ἔφη πρότερον, ἢ ἐκεῖνον, αὐτοῖς ὁμόσαι. Γενομένων δὲ τῶν ὄρκων, ἐπὶ Βυζαντίους ἀφεςῶτας ἦλθε, καὶ περιετείχιζε τὴν πόλιν. Ἀναξιλᾶου δὲ καὶ Λυκουργου καὶ τινῶν ἄλλων συνθεμένων ἐπὶ σωτηρίᾳ παραδώσειν τὴν πόλιν, διαδοῦς λόγον, ὡς ἀνίστησιν αὐτοὺς πράγματα νεώτερα συνιστάμενα περὶ τὴν Ἰωνίαν, ἡμέρας ἀπέπλει ταῖς ναυσὶ πάσαις, νυκτὸς δ' ὑποσρέψας, αὐτὸς μὲν ἀπέβη μετὰ τῶν ὀπλιτῶν, καὶ προσελθὼν τοῖς τεύχεσιν ἡσυχίαν ἤγεν· αἱ δὲ νῆες ἐπὶ τὸν λιμένα πλεύσασαι, καὶ βιαζόμεναι κραυγῇ τε πολλῇ καὶ θορύβοις καὶ ψόφοις, ἅμα μὲν ἐξέπληττον τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τοὺς Βυζαντίους, ἅμα δὲ τοῖς ἀττικίζουσι παρείχον ἐπ' ἀδείας τὸν Ἀλκιβιάδην δέχεσθαι, πάντων ἐπὶ τὸν λιμένα καὶ τὰς ναῦς βοηθούντων. Οὐ μὴν ἀμαχεὶ προσεχώρησαν· οἱ γὰρ παρόντες ἐν τῷ Βυζαντίῳ Πελοποννήσιοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ Μεγαρεῖς, τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐτρέψαντο καὶ καθεῖρξαν εἰς τὰς ναῦς πάλιν, τοὺς δ' Ἀθηναίους ἔνδον ὄντας αἰσθόμενοι, καὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς, ἐχώρουν ὁμοῦτε. Καρτερᾶ δὲ μάχης γενομένης, ἐνίκησεν Ἀλκιβιάδης τὸ δεξιὸν κέρασ ἔχων, Θηρακμένης δὲ τὸ εὐώνυμον, καὶ τῶν πολεμίων τοὺς περιγενομένους, ὅσον τριακοσίους, ζῶντας ἔλαβε. Βυζαντίων δὲ μετὰ τὴν μάχην οὐδεὶς ἀπέθανεν, οὐδ' ἔφυγεν. Ἐπὶ τούτοις γὰρ οἱ ἄνδρες παρέδωκαν τὴν πόλιν, καὶ ταῦτα συνέθεντο, μηδὲν αὐτοῖς ἴλιον ὑπεξεσόμενοι. Διὸ καὶ δίκην προδοσίας ἐν Λακεδαιμόνι φεύγων ὁ Ἀναξίλαος, ἐφάνη τῷ λόγῳ τὸ ἔργον οὐκ αἰσχύνων. Ἐφη γάρ, οὐκ ὦν Λακεδαιμόνιος, ἀλλὰ Βυζάντιος, οὐδὲ τὴν Σπάρτην κινδυνεύουσαν, ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον ὄρων, τῆς μὲν πόλεως ἀποτετελιχισμένης, μηδενὸς δ' εἰσαγομένου, τὸν δ' ὄντα σίτον ἐν τῇ πόλει Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ἐρεθιόντων, Βυζαντίων δὲ πεινῶντων σὺν τέχνοις καὶ γυναιξίν, οὐ προδοῦναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πολέμων καὶ κακῶν ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν, μιμούμενος τοὺς ἀρίστους Λακεδαιμονίων,

δαιμονίων, οἷς ἐν καλὸν ἀπλῶς καὶ δίκαιόν ἐστι τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀκούσαντες, ἠθέσθησαν καὶ ἀπέλυσαν τοὺς ἄνδρας.

ΑΒ. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης, ἰδεῖν τε ποθῶν ἤδη τὰ οἴκοι, καὶ ἔτι μᾶλλον ὀρθῆναι βουλόμενος τοῖς πολίταις νενικηκῶς τοὺς πολεμίους τοσαυτάκις ἀνήχη, πολλαῖς μὲν ἀσπίσι καὶ λαφύροις κύκλω κεκοσμημένων τῶν Ἀττικῶν τριηρῶν, πολλὰς δ' ἐφέλικόμενος αἰχμαλώτους, ἔτι δὲ πλείω κομίζων ἀκροσόλια τῶν διεφθαρμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ κεκρατημένων. Ἦσαν γὰρ οὐκ ἐλάττους συναμφότεραι διακοσίων. Ἄδὲ Δοῦρις ὁ Σάμιος, Ἀλκιβιάδου φάσκων ἀπόγονος εἶναι, προσίθησι τούτοις, αὐλεῖν μὲν εἰρεσίαν τοῖς ἐλαύνουσι Χρυσόγονον τὸν Πυθιονίκεν, κελεύειν δὲ Καλλιπίδην τὸν τῶν τραγωιδῶν ὑποκριτήν, στρατοὺς καὶ ξυστίδας καὶ τὸν ἄλλον ἐναγώγιον ἀμπεχομένους κόσμον, ἰστίω δ' ἄλουργῶ τὴν ναυαρχίδα προσφέρεισθαι τοῖς λιμέσιν, ὥσπερ ἐκ μέθης ἐπικωμάζοντος, οὔτε Θεόπρωπος, οὔτ' Ἐρρως, οὔτε Ξενοφῶν γέγραφεν· οὔτ' εἰκὸς ἦν οὕτως ἐντρυφῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις, μετὰ φυγὴν καὶ συμφορὰς τοσαύτας καταρχόμενον. Ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ δεδιὼς κατήγετο, καὶ καταχθεὶς οὐ πρότερον ἀπέβη τῆς τριήρους, πρὶν σὰς ἐπὶ τοῦ κατασρώματος ἰδεῖν Εὐρυπτόλεμόν τε τὸν ἀνεψιὸν παρόντα, καὶ τῶν ἄλλων φίλων καὶ οἰκείων συγχνοὺς ἐκδεχομένους καὶ παρακαλοῦντας. Ἐπεὶ δ' ἀπέβη, τοὺς μὲν ἄλλους στρατηγούς οὐδ' ὄραν ἐδόκουν ἀπαντῶντες οἱ ἄνθρωποι, πρὸς δ' ἐκεῖνον συντρέχοντες, εἰδῶν, ἠσπάζοντο, παρέπεμπον, ἐσεφάνουν προσιόντες· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι προσελθεῖν, ἄπωθεν ἐθεῶντο, καὶ τοῖς νέοις ἐδείκνυσαν οἱ πρεσβύτεροι. Πολὺ δὲ καὶ τὸ δακρῦον τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέκρατο, καὶ μνήμη πρὸς τὴν παρροῦσαν εὐτυχίαν τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων, λογιζομένοις, ὡς οὔτ' ἂν Σικελίας διήμαρτον, οὔτ' ἄλλο τι τῶν προσδοκηθέντων ἐξέφυγεν αὐτοὺς ἐάσαντας Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τῶν τότε πραγμάτων

καὶ τῆς δυνάμεως ἐκεῖνης, εἰ νῦν τὴν πόλιν παραλαβὼν ὀλίγου δέουσαν ἐκπεπωκέναι τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν δὲ μόλις τῶν προαγείων κρατοῦσαν, αὐτὴν δὲ πρὸς ἑαυτὴν σρασιάζουσαν, ἐκ λυπρῶν ἔτι λειψάνων καὶ ταπεινῶν ἀναστήσας, οὐ μόνον γε τῆς θαλάσσης τὸ κράτος ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ πεζῇ νικῶσαν ἀποδείκνυσι πανταχοῦ τοὺς πολεμίους.

ΑΓ. Τὸ μὲν οὖν ψήφισμα τῆς καθόδου πρότερον ἐκεκέρυτο, Κριτίου τοῦ Καλλαίσχρου γράψαντος, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐλεγείαις πεποιήκεν, ὑπομιμνήσκων τὸν Ἀλκιβιάδην τῆς χάριτος ἐν τούτοις.

Γνώμη δ' ἦ σε κατήγχε', ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν

Εἶπον, καὶ γράψας τοῦτογον ἔδρασα τίθε.

Σφραγίς δ' ἡμετέρης γλώττης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται.

Τότε δὲ, τοῦ δήμου συνελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ τὰ μὲν αὐτοῦ πάθη κλαύσας, καὶ ὀλοφύραμενος, ἐγκαλέσας δὲ μικρὰ καὶ μέτρια τῷ δήμῳ, τὸ δὲ εὖμπαν ἀναθεῖς αὐτοῦ τινὶ τύχῃ πονηρᾷ, καὶ φθονερῶ δαίμονι, πλείεσα δ' εἰς ἐλπίδας τῶν πολιτῶν καὶ πρὸς τὸ θαρρῆειν διαλεχθεὶς καὶ παρορμήσας, σφαῖνοις μὲν ἐσφρανώθη χρυσοῖς, ἤρεθθη δὲ καὶ κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν σρατιηγὸς αὐτοκράτωρ. Εἴσηφίσαντο δὲ τὴν οὐσίαν ἀποδοῦναι αὐτῷ, καὶ τὰς ἀράς ἀφοσιώσασθαι πάλιν Εὐμολπίδας καὶ Κήρυκας, ἃς ἐποιήσαντο τοῦ δήμου προστάξαντος. Ἀφοσιουμένων δὲ τῶν ἄλλων, Θεόδωρος ὁ ἱεροφάντης, Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπεν, οὐδὲ κατηρασάμην αὐτῷ κακὸν οὐδὲν, εἰ μηδὲν ἀδικεῖ τὴν πόλιν.

ΑΔ. Οὕτω δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου λαμπρῶς εὐήμεροῦντος, ὑπέθραπτεν ἐνίοις ὁμοῦς ὁ τῆς καθόδου καιρὸς. Ἢ γὰρ ἡμέρα κατέπλευσεν, ἔδρατο τὰ Πλυντήρια τῇ θεῷ. Δεῦσι δὲ τὰ ὄργια Πραξιεργίδαί Θραγγλιῶνος ἕκτη φθίνοντος ἀπόρρητα, τόν τε κόσμον καθελόντες, καὶ τὸ ἔδος κατακαλύψαντες. Ὄθεν ἐν ταῖς μάλισα τῶν ἀπορράδιων τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπρακτον Ἀθηναῖοι

νομίζουσιν. Οὐ φιλοφρόνως οὖν, οὐδ' εὐμενῶς ἐδόκει προσδεχομένη τὸν Ἀλκιβιάδην ἢ θεὸς παρακαλύπτεσθαι καὶ ἀπελαύνειν ἑαυτῆς. Οὐ μὴν ἀλλὰ πάντων γεγονότων τῷ Ἀλκιβιάδῃ κατὰ γνώμην, καὶ πληρουμένων ἑκατὸν τριηρῶν, αἱ αὖτις ἐκπλεῖν ἔμελλον, φιλοτιμία τις οὐκ ἀγεννῆς προσπεσοῦσα κατέσχευεν αὐτὸν ἄχρι μυσηρίων. Ἀφ' οὗ γὰρ ἐπετειχίσθη Δεκέλεια, καὶ τῶν εἰς Ἐλευσίνα παρόδων ἐκείτων οἱ πολέμιοι παρόντες, οὐδένα κόσμον εἶχεν ἢ τελετὴ πεμπομένη κατὰ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ θυσίαι καὶ χοροὶ καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ' ὕδον ἱερῶν, ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἰακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο. Καλὸν οὖν ἐφαίνετο τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ πρὸς θεῶν ὁσιότητα, καὶ πρὸς ἀνθρώπων δόξαν, ἀποδοῦναι τὸ πάτριον σχῆμα τοῖς ἱεροῖς, παραπέμψαντα περὶ τὴν τελετὴν, καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τοὺς πολεμίους· ἢ γὰρ ἀτρεμήσαντα κομιδῇ κολούσειν καὶ ταπεινώσειν τὸν Ἄγιν, ἢ μάχην ἱερὰν καὶ θεοφιλῆ περὶ τῶν ἀγιοτάτων καὶ μεγίστων ἐν ὄψει τῆς πατρίδος μαχεῖσθαι, καὶ πάντας εἶζειν μάρτυρας τοῖς πολίτας τῆς ἀνδραγαθίας. Ὡς δὲ ταῦτ' ἔγνω, καὶ προεῖπεν Εὐμολπίδαις καὶ Κήρυξι, σκοποὺς μὲν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκάθισε, καὶ προδρόμους τινὰς ἄμ' ἡμέρᾳ προεξέπεμψεν. Ἱερεῖς δὲ καὶ μύσας καὶ μυσαγωγούς ἀναλαβόν, καὶ τοῖς ὅπλοις περικαλύψας, ἦγεν ἐν κόσμῳ καὶ μετὰ σιωπῆς, θέαμα σεμνὸν καὶ θεοπρεπὲς τὴν στρατηγίαν ἐκείνην ἐπιδεικνύμενος, ὑπὸ τῶν μὴ φθονούντων ἱεροφαντίαν καὶ μυσαγωγίαν προσαγορευομένην. Μηδενὸς δὲ τῶν πολέμιων ἐπιθέσθαι τολήσαντος, ἀσφαλῶς ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν, ἤρθη μὲν αὐτὸς τῷ φρονήματι, καὶ τὴν στρατιάν ἐπῆρεν ὡς ἄμαχον καὶ ἀήττητον οὔσαν ἐκείνου στρατηγοῦντος, τοὺς δὲ φορτικούς καὶ πένητας οὕτως ἐδημαγώγησεν, ὥς ἔρᾳν ἔρωτα θαυμαστὸν ὑπ' ἐκείνου τυραννεῖσθαι, καὶ λέγειν ἐνίοις καὶ προσιέναι παρακελευομένους, ὅπως τοῦ φθόνου κρείττων γενόμενος, καὶ καταβαλὼν ψήφισματα, καὶ νόμους, καὶ φλυάρους ἀπολλύν-



τας τὴν πόλιν, εἰς ὧν, πράξῃ καὶ χρήσεται τοῖς πράγμασι, μὴ δεδιώς τοὺς συκοφάντας.

ΑΕ. Αὐτὸς μὲν οὖν ἐκεῖνος ἦν εἶχε διάνοιαν περὶ τῆς τυραννίδος, ἀδελφόνεσιν· οἱ δὲ δυνατώτατοι τῶν πολιτῶν φοβηθέντες ἐσπούδασαν αὐτὸν ἐκπλεῦσαι τὴν ταχίστην, τὰ τ' ἄλλα ψευδοσάμενοι, καὶ συνάρχοντας, οὓς ἐκεῖνος ἠθέλησεν. Ἐκπλεύσας οὖν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ, καὶ προσβαλὼν Ἄνδρῳ, μάχη μὲν ἐκράτησεν αὐτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ὅσοι παρήσαν, οὐχ εἶλε δὲ τὴν πόλιν. Ἀλλὰ τοῦτο τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων πρῶτον ὑπῆρξε κατ' αὐτοῦ τοῖς ἔχθροῖς. Ἔοικε δ', εἴ τις ἄλλος, ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δόξης καταλυθῆναι καὶ Ἀλιβιάδης. Μεγάλη γὰρ οὖσα, καὶ τόλμης καὶ συνέσεως γέμουσα ἀφ' ὧν κατιώρθωσεν, ὑποπτον αὐτοῦ τὸ ἐλλείπον, ὡς οὐ σπουδάσαντος, ἀπιστία τοῦ μὴ δυνῆσθαι παρεῖχε· σπουδάσαντα γὰρ οὐδὲν ἂν διαφυγεῖν. Ἢλιπίζον δὲ καὶ Χίους ἐαλωκότας ἀκούσεσθαι, καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίαν. Ὄθεν ἠγανάκτουν, μὴ ταχὺ πάντα, μηδ' εὐθέως, ὡς ἐβούλοντο, πυνθανόμενοι διαπεπραγμένον οὐχ ὑπολογιζόμενοι τὴν ἀχρημασίαν, ἀφ' ἧς πολέμων πρὸς ἀνθρώπους βασιλέα μέγαν χρηγῆν ἔχοντας, ἠναγκάζετο πολλὰς ἐκπλέων καὶ ἀπολείπων τὸ στρατόπεδον, μισθοὺς καὶ τροφὰς προΐζειν. Καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον ἐγκλημα διὰ ταύτην ἔλαβε τὴν αἰτίαν. Λυσάνδρου γὰρ ἐπὶ τὴν ναυαρχίαν ἀποσταλέντος ὑπὸ Λακεδαιμονίων, καὶ τετρώβολον ἀντιτριώβολον τῷ ναύτῃ διδόντος ἐξ ὧν ἔλαβε παρὰ Κύρου χρημάτων, αὐτὸς ἤδη γλίσχρος χρηγῆν καὶ τὸ τριώβολον, ἀπῆρεν ἀργυρολογῆσαι ἐπὶ Καρίας. Ὁ δ' ἀπολειφθεὶς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιμελητῆς Ἀντίλοχος, ἀγαθὸς μὲν ἦν κυβερνήτης, ἀνόητος δὲ τὰλλα καὶ φορτικὸς· ἔχων δὲ πρόσαγμα παρὰ τοῦ Ἀλιβιάδου, μηδ' ἂν ἐπιπλέωσιν οἱ πολέμιοι, διανουμαγεῖν, οὕτως ἐξύβρισε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε τὴν αὐτοῦ πληρωσάμενος τριήρη καὶ τῶν ἄλλων μίαν ἐπιπλεῦσαι τῇ Εὐρέσῳ, καὶ παρὰ τῆς πρώρας τῶν πολε-

μίων νεῶν, πολλὰ καὶ πρᾶττων καὶ φθειγόμενος ἀκόλαστα καὶ βωμολόχα, παρεξελάνειν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον Λύσανδρον ὀλίγαις ναυσὶν ἐπαναχθεὶς ἐδίωκεν αὐτόν, τῶν δ' Ἀθηναίων ἐπιβοηθούντων, πύσαις ἀναχθεὶς καὶ κρατήσας, αὐτόν τε διέφθειρε τὸν Ἀντίοχον, καὶ ναῦς ἔλαβε πολλὰς καὶ ἀνθρώπους, καὶ τροπαιὸν ἔστησεν. Ὡς δὲ ταῦτ' ἤκουσεν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπανεληθὼν εἰς Σάμον, ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ προύκαλεῖτο τὸν Λύσανδρον. Ὁ δ' ἠγάπα νενικηκώς, καὶ οὐκ ἀντανήγετο.

ΛΣ. Τῶν δὲ μισούντων τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν τῷ στρατοπέδῳ, Θρασύβουλος ὁ Θράσιωνος, ἐχθρὸς ὢν, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας κατηγορήσων. Καὶ τοὺς ἐκεῖ παροξύνας ἔλεγε πρὸς τὸν δῆμον, ὡς Ἀλκιβιάδης διέφθορε τὰ πράγματα καὶ τὰς ναῦς ἀπολώλεκεν, ἐν τρυφῶν τῇ ἀρχῇ, καὶ παραδιδούς τὴν στρατηγίαν ἀνθρώποις ἐκ πότων καὶ ναυτικῆς σπερμολογίας δυναμένοις παρ' αὐτῷ μέγιστον, ὅπως αὐτὸς ἐπ' ἀδείας χρηματίζεται περιπλέων, καὶ ἀκολαστῆν μεθυσκόμενος καὶ συνῶν ἐταίραις Ἄβυθιναῖς καὶ Ἰωνίσι, ἐφορμούντων δὲ ὀλίγου τῶν πολεμίων. Ἐνεκάλουν δ' αὐτῷ καὶ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν, ἃ κατασκευάσεν ἐν Θράκῃ περὶ Βισάνθην, αὐτῷ καταφυγῆν, ὡς ἐν τῇ πατρίδι μὴ δυναμὸς βιοῦν, ἢ μὴ βουλόμενος. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι πεισθέντες, ἑτέρους εἶλοντο στρατηγούς, ἐνδεικνύμενοι τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὀργὴν καὶ κακόνειαν. Ἄ δ' ἤ πυθανόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ δεδοικώς, ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ στρατοπέδου παντάπασιν καὶ συναγαγὼν ξένους, ἐπολέμει τοῖς ἀβασιλεύτοις Θραζῖν ἰδίᾳ, καὶ πολλὰ χρήματα ζυγήγαγεν ἀπὸ τῶν ἀλίσκομένων καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἅμα τοῖς προσοικουσίην ἀδείαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων παρείχεν. Ἐπεὶ δ' οἱ περὶ Τυδέα καὶ Μένανδρον καὶ Ἀδείμαντον στρατηγοὶ πάσας ὁμοῦ τὰς ὑπαρχούσας τότε ναῦς τοῖς Ἀθηναίοις ἔχοντες ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, εἰώθεσαν ἐπιπλεῖν τῷ Λυσάνδρῳ ναυλοχοῦντι περὶ Λάμψακον, ἅμ' ἡμέρᾳ, προκαλούμενοι, καὶ πάλιν ἀναστρέφειν

ὀπίσω, καὶ διημερεύειν ἀτάκτως καὶ ἀμελῶς, ἅτε δὴ καταφρονοῦντες· ἐγγὺς ὢν ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ περιεΐδεν, οὐδ' ἠμέλησεν, ἀλλ' ἵππῳ προσελάσας ἐδίδασκε τοὺς στρατηγούς, ὅτι κακῶς ὀρμουῖσιν ἐν χωρίοις ἀλιμένοις καὶ πόλιν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πρόρρωθεν ἐκ Σησοῦ τὰ ἐπιτήδεια λαμβάνοντες, καὶ περιορῶντες τὸ ναυτικόν, ὅταν ἐπὶ τῆς γῆς γένηται, πλανώμενον, ὅποι τις θέλοι, καὶ διασπειρόμενον, ἀντεφορμουῖντος αὐτοῖς στόλου, πρὸς ἐπιταγμα μοναρχικόν εἰθισμένου σιωπῇ πάντα ποιεῖν.

ΑΖ. Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ παραινούντος εἰς Σησὶν μεθορμίσαι τὸν στόλον, οὐ προσεῖχον οἱ στρατηγοί. Τυδεὺς δὲ καὶ πρὸς ὕβριν ἐκέλευσεν ἀποχωρεῖν· οὐ γὰρ ἐκείνον, ἀλλ' ἑτέρους στρατηγεῖν. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ὑπονοήσας τι καὶ προδοσίας ἐν αὐτοῖς, ἀπήει, καὶ τοῖς προπέμπουσι τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου γνωρίμων ἔλεγεν, ὅτι μὴ προπηλακισθεῖς οὕτως ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ὀλίγαις ἂν ἡμέραις ἠνάγκασε Λακεδαιμονίους διαναυμαχεῖν αὐτοῖς ἄλοντας, ἢ τὰς ναῦς ἀπολιπεῖν. Ἐδόκει δὲ τοῖς μὲν ἀλαζονεύεσθαι, τοῖς δ' εἰκότα λέγειν, εἰ Θραῶκας ἐκ γῆς ἐπαγαγῶν πολλοὺς ἀκοντιστὰς καὶ ἵππεῖς, προσμάχοιτο καὶ διαταράττοι τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Ὅτι μέντοι τὰς ἀμαρτίας τῶν Ἀθηναίων ὀρθῶς συνεῖδε, ταχὺ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν. Ἄφνω γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀπροσδοκῆτως τοῦ Λυσάνδρου προσπεσόντος, ὀκτῶ μόναι τριήρεις ἐξέφυγον μετὰ Κόνωνος, αἱ δ' ἄλλαι, μικρὴν ἀπολείπουσαι διακοσίων, ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι. Τῶν δ' ἀνθρώπων τρισχιλίους ἐλὼν ζῶντας ἀπέσφαξεν ὁ Λύσανδρος. Ἐλαβε δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ τὰς ναῦς ἐνέπρησε, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καθεῖλεν. Ἐκ δὲ τούτου φοβηθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης ἄρχοντας ἤδη καὶ γῆς καὶ θαλάττης τοὺς Λακεδαιμονίους, εἰς Βιθυνίαν μετέστη, πολλὰ μὲν ἄγων χρήματα, πολλὰ δὲ κομιζῶν, ἔτι δὲ πλείω καταλιπὼν ἐνοῖς ᾧκει τείχεσιν. Ἐν δὲ Βιθυνία πάλιν, οὐκ ὀλίγα τῶν ἰδίων ἀπολέσας, καὶ περικοπεῖς ὑπὸ

τῶν ἐκεῖ Ἰσρακίων, ἔγνω μὲν ἀναίθαινειν πρὸς Ἀρταξέρξην, ἑαυτὸν τε μὴ χειρόνα θεμιτοκλέους πειρωμένῳ βασιλεῖ φανεῖσθαι νομίζων, καὶ κρείττονα τὴν πρόφασιν. Οὐ γὰρ ἐπὶ τοὺς πολίτας, ὡς ἐκεῖνον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὑπουργήσειν, καὶ δεήσεσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. Εὐπορίαν δὲ τῆς ἀνόδου μετ' ἀσφαλείας μάλιστα Φαρνάβάζον οἰόμενος παρέξιεν, ὧχετο πρὸς αὐτὸν εἰς Φρυγίαν, καὶ συνδιήγε θεραπέων ἅμα καὶ τιμώμενος.

ΛΠ. Ἄθηναῖοι δὲ χαλεπῶς μὲν ἔφερον τῆς ἡγεμονίας ἀποσπερθηθέντες. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφελόμενος αὐτῶν ὁ Λύσανδρος ἀνδράσι τριάκοντα παρέδωκε τὴν πόλιν, οἷς οὐκ ἐχρήσαντο σώζεσθαι δυνάμενοι λογισμοῖς, ἀπολωλότων ἤδη τῶν πραγμάτων συνίσταν, ὀλοφυρόμενοι καὶ διεξιόντες τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν καὶ ἀγνοίας ὧν μεγίστην ἐποιοῦντο τὴν δευτέραν πρὸς Ἀλκιβιάδην ὀργήν. Ἀπερρέφη γὰρ οὐδὲν ἀδικῶν αὐτός· ἀλλ' ὑπερέτη χαλεπήναντες ὀλίγας ἀποβαλόντι νυῖς χισχροῦς, αἴσχιον αὐτοὶ τὸν κράτιστον καὶ πολεμικώτατον ἀφείλυντο τῆς πόλεως στρατηγόν. Ἐπι δ' οὖν ὁμοῦς ἐκ τῶν παρόντων ἀνέρε· ἔτις ἐλπίς ἀμυδρά, μὴ παντάπασιν ἔρρειν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων, Ἀλκιβιάδου περιόντος. « Οὐτε γὰρ πρότερον ἠγάπησε φεύγων ἀπραγμόνως ζῆν καὶ μεθ' ἡσυχίας, οὔτε νῦν, εἰ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἰκανῶς ἔχει, περιόψεται Λακεδαιμονίους ὑβρίζοντας, καὶ τοὺς τριάκοντα παρ-οινοῦντας. » Ταῦτα δ' οὐκ ἦν ἄλογον ὀνειροπολεῖν οὕτως τοὺς πολλοὺς, ὅποτε καὶ τοῖς τριάκοντα φροντίζειν ἐπὶ καὶ διαπυθάνεσθαι, καὶ λόγον ἔχειν πλεῖστον ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε καὶ διενοεῖτο. Τέλος δὲ Κριτίας ἐδίδασκε Λύσανδρον, ὡς Ἀθηναίων οὐκ εἶσι δημοκρατουμένων ἀσφαλῶς ἄρχειν Λακεδαιμονίοις τῆς Ἑλλάδος· Ἀθηναίους δὲ, κὰν πράως πάνυ καὶ καλῶς πρὸς ὀλιγαρχίαν ἔχωσιν, οὐκ εἶσαι ζῶν Ἀλκιβιάδης ἀτρεμεῖν ἐπὶ τῶν καθεστώπων. Οὐ μὴν ἐπέισθηγε πρότερον τούτοις ὁ Λύ-

σανδρος, ἢ παρὰ τῶν οἴκοι τελῶν σκυτάλην ἔλθεῖν, κελεύουσιν ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι τὸν Ἀλκιβιάδην· εἴτε κακίωνων φοβηθέντων τὴν ὀξύτητα καὶ μεγαλοπραγμοσύνην τοῦ ἀνδρός, εἴτε τῷ Ἄγιδι χαριζομένων.

ΑΘ. Ὡς οὖν ὁ Λύσανδρος ἔπεμψε πρὸς τὸν Φαρονάβαζον ταῦτα πράττειν κελεύων, ὁ δὲ Μαγαίῳ τε τῷ ἀδελφῷ καὶ Σουσαμίθρῃ τῷ θείῳ προσέταξε τὸ ἔργον, ἔτυχε μὲν ἐν κίωμῃ τινὶ τῆς Φρυγίας· ὁ Ἀλκιβιάδης τότε δικαιώμενος, ἔχων Τιμάνδραν μετ' αὐτοῦ τὴν ἑταίραν. Ὅψιν δὲ κατὰ τοὺς ὕπνους εἶδε τοιαύτην· ἐδόκει περικεῖσθαι μὲν αὐτὸς τὴν ἐσθῆτα τῆς ἑταίρας, ἐκείνην δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς ἀγκύλαις ἔχουσιν αὐτοῦ κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὡσπερ γυναικὸς, ὑπογράφουσαν καὶ ψιμμιθιούσαν. Ἔτεροι δὲ φασιν ἰδεῖν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμοντας αὐτοῦ τοὺς περὶ τὸν Μαγαῖον ἐν τοῖς ὕπνοις, καὶ τὸ σῶμα καιόμενον. Ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν οὐ πολὺ γενέσθαι λέγουσι πρὸ τῆς τελευτῆς· οἱ δὲ πεμφθέντες πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ κύκλω τὴν οἰκίαν περιστάντες, ἐνεπίμπρασαν. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, τῶν μὲν ἱματίων τὰ πλεῖστα καὶ τῶν σρωμάτων συναγαγὼν, ἐπέρριψε τῷ πυρὶ· τῇ δ' ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα περιελίξας, τῇ δὲ δεξιᾷ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον ἐξέπεσεν ἀπαθὴς ὑπὸ τοῦ πυρός, πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἱμάτια, καὶ τοὺς βαρβάρους ὀφθεις διεσκέδασεν. Οὐδεὶς γὰρ ὑπέμεινεν αὐτὸν, οὐδ' εἰς χεῖρας συνῆλθεν, ἀλλ' ἀποσάντες ἔβαλλον ἀκοντίοις καὶ τοξέμασιν. Οὕτω δ' αὐτοῦ πεπόντος, καὶ τῶν βαρβάρων ἀπελθόντων, ἡ Τιμάνδρα τὸν νεκρὸν ἀνείλετο, καὶ τοῖς αὐτῆς περιβαλοῦσα καὶ περικαλύψασα χιτωνίσκοις, ἐκ τῶν παρόντων ἐκῆδευτε λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως. Ταύτης λέγουσι θυγατέρα γενέσθαι Λαίδα, τὴν Κορινθίαν μὲν προσαγορευθεῖσαν, ἐκ δὲ Ἰκκάρων, Σικελικοῦ πολισμάτος, αἰχμάλωτον γενομένην. Ἐνιοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα περὶ τῆς Ἀλκιβιάδου τελευτῆς ὁμολογοῦσι

τούτοις· αἰτίαν δέ φασιν οὐ Φαρνάβαζον, οὐδὲ Λύσανδρον, οὐδὲ Λακεδαιμονίου· παρασχέιν, αὐτὸν δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην. γνωρίμων τινῶν διεφθαρκότα γύναιον ἔχειν σὺν αὐτῷ· τοῦ δ' ἀδελφοῦ· τοῦ γυναιου τὴν ὕβριν οὐ μετρίως φέρωντας, ἐμπροσθαί τε τὴν οἰκίαν νύκτωρ, ἐν ἧ' δικαιτώμενος ἐτύγγανεν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ καταβαλεῖν αὐτὸν, ὡσπερ εἴρηται, διὰ τοῦ πυρὸς ἐξᾶλλόμενον.



ΠΛΟΥΤΑΡΧ. ΜΑΡΚΙΟΣ ΓΑΙΟΣ

ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ.

Ο Μαρκίων οἶκος ἐν Ῥώμῃ τῶν Πατρικίων πολλοὺς παρέσχεν ἐνδόξους ἀνδρας, ὧν καὶ Μάρκιος ἦν Ἄγκος ὁ Νουμᾶ θυγατρειδοῦς, καὶ μετὰ Τύλλον Ὁσίλιον βασιλεὺς γενόμενος. Μάρκιου δ' ἦσαν καὶ Πόπλιος καὶ Κόϊντος, οἱ πλεῖστον ὕδωρ καὶ κάλλιψον ἐν Ῥώμῃ καταγαγόντες· καὶ Κηνωφῖνος, ὃν δις ἀπέδειξε τιμητὴν ὁ Ῥωμαίων δῆμος· εἶτα ὑπ' αὐτοῦ πεισθεὶς ἐκείνου, νόμον ἔθετο καὶ ἐψηφίσατο μηδενὶ τὴν ἀρχὴν δις ἐξεῖναι μετελθεῖν. Γάϊος δὲ Μάρκιος, ὑπὲρ οὗ τάδε γέγραπται, τραφεὶς ὑπὸ μητρὶ χήρᾳ, πατὴρ ὄρφανός, ἀπέδειξε τὴν ὄρφανίαν ἄλλα μὲν ἔχουσαν κακὰ, πρὸς δὲ τὸ γενέσθαι σπουδαῖον ἀνδρα, καὶ διαφέροντα τῶν πολλῶν, οὐδὲν ἐμποδῶν οὔσαν· ἄλλως δὲ τοῖς φαύλοις αἰτιᾶσθαι καὶ ψέγειν παρέχουσαν αὐτὴν ὡς ἀμελείᾳ διαφθείρουσαν. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ ἐμαρτύρησε καὶ τοῖς τὴν φύσιν ἡγουμένοις, ἐὰν οὔσα γενναία καὶ ἀγαθὴ παιδείας ἐνδεὴς γένηται, πολλὰ τοῖς χρηστοῖς ὁμοῦ φαῦλα συναποτίκτειν, ὥσπερ εὐγενῆ χώραν ἐν γεωργίᾳ θεραπείας μὴ τυχοῦσαν. Τὸ γὰρ ἰσχυρὸν αὐτοῦ πρὸς ἅπαντα τῆς γνώμης καὶ καρτερόν, ὁρμὰς τε μεγάλας καὶ τελεσιουργοὺς τῶν καλῶν ἐξέφερε· θυμοῖς τε αὐτὸν πάλιν χρώμενον ἀκράτοις καὶ φιλονεικίαις ἀτρέπτοις, οὐ ῥᾶδιον οὐδ' εὐάρμοσον ἀνθρώποις συνεῖναι παρεῖχεν· ἀλλὰ τὴν ἐν ἡδοναῖς καὶ πόνοις καὶ ὑπὸ χρημάτων ἀπάθειαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, καὶ ὀνομάζοντες ἐγκράτειαν καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ἐν ταῖς πολιτικαῖς αὐτὸν πάλιν ὁμιλίαις ὡς ἐπαχθὴ καὶ ἄχαριν καὶ ὀλιγαρχικὸν ἐδυσχέροιον. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο Μουσῶν εὐμενείας ἀπο-

λαύουσιν ἄνθρωποι τοσοῦτον, ὅσον ἐξημερῶσαι τὴν φύσιν ὑπὸ λόγου καὶ παιδείας, τῷ λόγῳ δεξαμένην τὸ μέτριον, καὶ τὸ ἄγαν ἀπιβαλοῦσαν. Ὀλως μὲν οὖν ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἡ Ῥώμη μάλισα τῆς ἀρετῆς τὸ περὶ τὰς πολεμικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἐκύδαινε πράξεις, καὶ μαρτυρεῖ τὸ τὴν ἀρετὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνὶ τῷ τῆς ἀνδρείας ὀνόματι προσαγορευέσθαι, καὶ τοῦτο τοῦ γένους ὄνομα κοινὸν ὑπάρχειν, ὡς τὴν ἀνδρείαν ἰδίᾳ καλοῦσιν.

Β. Ὁ δὲ Μάρκιος ἐτέρων μᾶλλον ἐμπαθῆς γεγονὼς πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας, εὐθύς ἐκ παιδῆς τὰ ὄπλα διὰ χειρὸς εἶχε. Καὶ τῶν ἐπικτητῶν οὐδὲν ἔργον οἰόμενος εἶναι τοῖ· μὴ τὸ σύμφυτον ὄπλον καὶ συγγενὲς ἐξηρτυμένον ἔχουσι καὶ παρεσκευασμένον, οὕτως ἤσκησε τὸ σῶμα πρὸς ἅπασαν ἰδέαν μάχης, ὥστε καὶ θεῖν ἐλαφρὸν εἶναι, καὶ βάρους ἔχειν ἐν λαβαῖς καὶ διαπάλαις πολέμου δυσσεβίστατον. Οἱ γοῦν ἔριν ἔχοντες εὐψυχίας ἀεὶ καὶ ἀρετῆς πρὸς αὐτὸν, ἐνοῖς ἐλείποντο, τὴν τοῦ σώματος ἠτιῶντο Ῥώμην, ἀτρεπτον οὔσαν, καὶ πρὸς μηδένᾳ πόνον ἀπαγορεύουσιν.

Γ. Ἐστρατεύσατο δὲ πρώτην στρατείαν ἔτι μειράκιον ὢν, ὅτε Ταρκυνίῳ τῷ Βασιλεύσαντι τῆς Ῥώμης, εἴτ' ἐκπεσόντι, μετὰ πολλὰς μάχας καὶ ἤττας, ὥσπερ ἔσχατον κύβον ἀφιέντι, πλεῖστοι μὲν Λατίνων, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν συνεστράτευον, καὶ συγκατῆγον ἐπὶ τὴν Ῥώμην, οὐκ ἐκείνῳ χαριζόμενοι μᾶλλον, ἢ φόβῳ τὰ Ῥωμαίων αὐξήμενα καὶ φθόνῳ καταβᾶλλοντες. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πολλὰς τροπὰς ἐπ' ἀμρότερα λαμβανούσῃ, Μάρκιος ἀγωνιζόμενος εὐρώσως ἐν ὄψει τοῦ Δικτάτωρος ἄνδρα Ῥωμαῖον πεσόντα πλησίον ἰδὼν, οὐκ ἠμελησεν, ἀλλ' ἔστη πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπιφερόμενον τῶν πολεμίων ἀμυνόμενος ἀπέκτεινεν. Ὡς οὖν ἐκράτησεν ὁ στρατηγὸς, ἐν πρώτοις ἐκεῖνον ἐσφάνωσε δρυὸς σφάνῳ. Τοῦτον γὰρ ὁ νόμος τῷ πολίτῃ ὑπερασπίσαντι τὸν σφάνον ἀποδέδωκεν· εἴτε δὴ μάλισα τιμῆσας δι' Ἀρκάδας τὴν δρῦν, βαλανηράγους ὑπὸ τοῦ θεοῦ χρησιμῶ προσ-

αγορευθέντας, εἴτε ὡς ταχὺ καὶ πανταχοῦ δρυὺς οὔσαν εὐπο-
 ρίαν στρατευομένοις, εἴτε Διὸς Πολιέως ἱερὸν ὄντα τὸν τῆς δρυὸς
 στέφανον οἰόμενος ἐπὶ σωτηρία πολίτου δίδοσθαι προπόντως. Ἔστι
 δ' ἡ δρυὺς τῶν μὲν ἀγρίων καλλικαρπότερον, τῶν δὲ τιθασῶν
 ἰσχυρότατον. Ἦν δὲ καὶ σιτίον ἀπ' αὐτῆς, ἢ βάλανος, καὶ ποτὸν,
 τὸ μελίτιον. Ὅψον δὲ παρῆγε τὰ πλείεστα τῶν νεμομένων τε καὶ
 πτηνῶν, θήρας ὄργανον φέρουσα τὸν ἰζόν. Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ μάχῃ
 καὶ τοὺς Διοσκόρους ἐπιφανῆναι λέγουσι, καὶ μετὰ τὴν μάχην
 εὐθύς ἠθῆναι βρομένοις ἰδρῶτι τοῖς ἵπποις ἐν ἀγορᾷ τὴν νίκην
 ἀπαγγέλλοντας, οὗ νῦν παρὰ τὴν κρήνην νεῶς ἔστιν αὐτοῖς ἰδρυ-
 μένος. Ὄθεν καὶ τὴν ἡμέραν, ἐπινίκιον οὔσαν, ἐν τῷ Ἰουλίῳ μη-
 νὶ τὰς εἰδούς, Διοσκόροις ἀνιερώκασι.

Δ. Νέων δ', ὡς εἴοικεν, ἀνδρῶν ἐπιφάνεια καὶ τιμὴ τὰς μὲν
 ἐλαττωρῶς φιλοτίμους φύσεις πρωϊαίτερον παραγενομένη σθένυνσι,
 καὶ ἀποπίμπλησι ταχὺ τὸ διψῶδες αὐτῶν καὶ ἀψίκαρον τὰ δ'
 ἐμβριθῆ καὶ θέβαια φρονήματα αὔξουσιν αἱ τιμαὶ καὶ λαμπρύ-
 νουσιν, ὡσπερ ὑπὸ πνεύματος ἐγειρόμενα πρὸς τὸ φαινόμενον
 καλόν. Οὐ γὰρ ὡς μισθὸν ἀπολαυθέντες, ἀλλ' ὡς ἐνέχυρον
 διδόντες, αἰσχύνονται τὴν δόξαν καταλιπεῖν, καὶ μὴ τοῖς αὐτῶν
 ἔργοις ὑπερβαλέσθαι. Τοῦτο παθῶν καὶ ὁ Μάεκιος, αὐτὸς αὐτῶ
 ζῆλον ἀδραγαθίας προὔθηκε, καινὸς τ' αἰεὶ βουλόμενος εἶναι
 ταῖς πράξεσιν, ἀριστείαις ἀριστείας συνῆπτε, καὶ λάφυρα λαφύροις
 ἐπέφερε, καὶ τοῖς προτέροις αἰεὶ τοὺς ὑτέρους ἡγεμόνας εἶχε περὶ
 τῆς ἐκείνου τιμῆς ἐρίζοντας, καὶ μαρτυρίας ὑπερβαλέσθαι. Πολ-
 λῶν γέ τοι τότε Ῥωμαίων ἀγώνων καὶ πολέμων γενομένων, ἐξ
 οὐδενὸς ἀσφράνωτος ἦλθεν, οὐδ' ἀγέραςος. Ἦν δὲ τοῖς μὲν
 ἄλλοις ἡ δόξα, τῆς ἀρετῆς τέλος, ἐκείνῳ δὲ τῆς δόξης, ἢ τῆς
 μητρὸς εὐφροσύνη. Τὸ γὰρ ἐκείνην ἐπαινούμενον ἀκοῦσαι, καὶ
 στεφανούμενον ἰδεῖν, καὶ περιβαλεῖν δακρύουσαν ὑφ' ἡδονῆς,
 ἐντιμώτατον αὐτὸν ἐνόμιζε ποιεῖν καὶ μακαριώτατον. Τοῦτο δ'

ἀμέλει καὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν φασὶν ἐξομολογήσασθαι τὸ πάθος, εὐτυχίαν ποιούμενον αὐτοῦ μεγίστην, ὅτι τὴν ἐν Λεύκτροις στρατηγίαν αὐτοῦ καὶ νίκην ὕπατῆρ καὶ ἡ μήτηρ ἔτι ζῶντες ἐπεῖθον. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀμφοτέρων ἀπέλαυσε τῶν γονέων, συνηδομένων καὶ συνευημερούντων. Μάρκιος δὲ τῇ μητρὶ καὶ τὰς τοῦ πατρὸς ὀφείλειν χάριτας οἴομενος, οὐκ ἐνεπίμπλατο τὴν Οὐολουμνίαν εὐφραίνων καὶ τιμῶν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα βουλομένης καὶ δεομένης ἔγημε, καὶ τὴν οἰκίαν ὤκει, γενομένων παιδίων, ὁμοῦ μετὰ τῆς μητρός.

Ε. Ἦδη δὲ καὶ δόξαν αὐτοῦ καὶ δύναμιν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐν τῇ πόλει μεγάλην ἔχοντας, ἡ βουλή τοῖς πλουσίοις ἀμύνουσα πρὸς τὸν δῆμον ἐσαΐασε, πολλὰ καὶ δεινὰ πάσχειν ὑπὸ τῶν δανειστῶν δοκοῦντα. Τοὺς μὲν γὰρ κεκτημένους μέτρια, πάντων ἀφῆροῦντο τῶν ὄντων, ἐνεχυρασμοῖς καὶ πράσσει· τοὺς δὲ παντελῶς ἀπῆρους, αὐτοὺς ἀπῆγον, καὶ τὰ σώματα καθείργνυσαν αὐτῶν, ὡτειλὰς ἔχοντα τετρωμένων πολλὰς καὶ πεποννηκότων ἐν ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατείαις· ὧν τὴν τελευταίαν ἐδέξαντο πρὸς Σαθίνους, τῶν τε πλουσιωτάτων ἐπαγγεῖλαμένων μετριάσειν, καὶ τῆς βουλῆς τὸν ἄρχοντα Μάρκον Οὐαλέριον ἐγγυήσασθαι ψηφισαμένης. Ἐπεὶ δὲ κάκεινην ἀγωνισαμένους τὴν μάχην προθύμως καὶ κρατήσασι τῶν πολεμίων, οὐδὲν ἐγένετο παρὰ τῶν δανειστῶν ἐπιεικὲς, οὐδ' ἡ βουλή προσεποιεῖτο μεμνησθαι τῶν ὠμολογημένων, ἀλλ' ἀγομένου· πάλιν περιεώρα καὶ ρυσιαζόμενους, θόρυβοι δὲ καὶ συστάσεις ἦσαν ἐν τῇ πόλει πονηραὶ, καὶ τοὺς πολεμίους οὐκ ἔλαθε ταραχωδιῶς ἔχων ὁ δῆμος, ἀλλ' ἐμβαλόντες ἐπυρπολοῦν τὴν χώραν, τῶν δ' ἀρχόντων εἰς τὰ ὄπλα τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καλούντων, οὐδεὶς ὑπήκουεν· οὕτω διέστησαν αἰγνώμαι πάλιν τῶν ἐν τέλει. Καὶ τινες μὲν ᾤοντο δεῖν ὑφίσθαι τοῖς πένησι, καὶ χαλάσαι τὸ σύντονον ἄγαν καὶ νόμιμον· ἔνιοι δ' ἀντέτεινον, ὧν ἦν καὶ Μάρκιος, οὐ τὸ τῶν χρημάτων μέγιστον

ἡγούμενος, ἀρχὴν δὲ καὶ πεῖραν ὕβρεως ὄχλου καὶ θρασύτητος ἐπανισχυμένου τοῖς νόμοις, εἰ σωφρονοῦσι, παύειν καὶ σθενύνειν παρακελευόμενος.

Γ. Συνιούσης δὲ περὶ τούτων πολλάκις ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τῆς βουλῆς, καὶ μηδὲν τέλος ἐκφερούσης, συσάντες οἱ πένητες ἄφνω, καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἀπέλιπον τὴν πόλιν· καὶ καταλαβόντες ὄρος, ὃ νῦν ἱερὸν καλεῖται, παρὰ τὸν Ἀνίηνα ποταμὸν ἐκαθέζοντο, πράττοντες μὲν οὐδὲν βίαιον οὐδὲ στασιαστικόν, ἐκπεπτωκέναι δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν πλουσίων πάλαι βοῶντες, ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ τόπον ἐνταφῆναι πανταχοῦ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῖς παρέξειν, ὧν πλεόν οὐδὲν οἰκοῦσι τὴν Ῥώμην ὑπάρχειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ τιτρώσκεισθαι καὶ ἀποθνήσκεν ὑπὲρ τῶν πλουσίων στρατευομένοις. Ταῦτ' ἔδρυσεν ἡ βουλὴ, καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς μάλις καὶ δημοτικὸς τῶν πρεσβυτέρων ἐξαπέστειλε. Προηγόρει δὲ Μενήκιος Ἀγρίππας· καὶ πολλὰ μὲν τοῦ δήμου δεόμενος, πολλὰ δ' ὑπὲρ τῆς βουλῆς παρρησιαζόμενος, τελευτῶντι τῷ λόγῳ περιῆλθεν εἰς σχῆμα μύθου διαμνημονευόμενον. Ἔφη γάρ, τοῦ ἀνθρώπου τὰ μέλη πάντα πρὸς τὴν γαστέρα στασιάσαι, καὶ κατηγορεῖν αὐτῆς, ὡς μόνης ἀργοῦ καὶ ἀσυμβόλου καθεζομένης ἐν τῷ σώματι, τῶν δ' ἄλλων εἰς τὰς ἐκείνης ὀρέξεις πόνους τε μεγάλους καὶ λειτουργίας ὑπομενόντων· τὴν δὲ γαστέρα τῆς εὐηθείας αὐτῶν καταγελάξῃ, ἀγνοούντων, ὅτι τὴν τροφὴν ὑπολαμβάνει μὲν εἰς αὐτὴν ἀπασαν, ἀναπέμπει δ' αὐτῆς ἐξ αὐτῆς καὶ διανέμει τοῖς ἄλλοις. Οὕτως οὖν, ἔφη, καὶ τῆς συγκλήτου λόγος ἐστίν, ὧ πολλῖται, πρὸς ὑμᾶς· τὰ γὰρ ἐκεῖ τυγχάνοντα τῆς προσηκούσης οἰκονομίας βουλευόμενα καὶ πράγματα πᾶσιν ὑμῖν ἐπιφέρει καὶ διανέμει τὸ χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον.

Ζ. Ἐκ τούτου διηλλάγησαν, αἰτησάμενοι παρὰ τῆς βουλῆς, καὶ τυχόντες, ἀνδρας αἰρεῖσθαι πέντε προσάτας τῶν δεομένων βοηθείας, τοὺς νῦν δημάρχους καλουμένους. Εἵλοντο δὲ πρῶτους,

οἱ ἐχρήσαντο καὶ τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόσι, τοὺς περὶ Βρούτον Ἰούνιον καὶ Σικίνιον Βέλλουτον. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις εἰς ἔν ἦλθεν, εὐθύς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦσαν οἱ πολλοὶ, καὶ παρεῖχον αὐτοὺς τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ Μάρκιος, οὐτ' αὐτὸς ἠδόμενος οἷς ὁ δῆμος ἴσχυεν, ἐνδούσης τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ τῶν ἄλλων Πατρικίων πολλοὺς ὄρων τὸ αὐτὸ πεπονθότας, ὕμως παρεκάλει, μὴ ἀπολείπεσθαι τῶν δημοτικῶν ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, φαίνεσθαι διαφέροντας αὐτῶν.

Η. Ἐν δὲ τῷ Οὐολούσκων ἔθνει, πρὸς οὓς ἐπολέμουν, ἡ Κοριολάνων πόλις ἀξίωμα μέγιστον εἶχε. Ταύτην οὖν τοῦ ὑπάτου Κορινίου περιστρατοπεδεύσαντος, οἱ λοιποὶ Οὐολούσκοι δέισαντες, ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους συνεβοήθουν πανταχόθεν, ὡς πρὸς τῇ πόλει ποιησόμενοι μάχην, καὶ διχόθεν ἐπιχειρήσαντες αὐτοῖς. Ἐπεὶ δ' ὁ Κορίνιος διελὼν τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἀπῆντα τοῖς ἔξωθεν ἐπιούσι τῶν Οὐολούσκων, Λάρκιον δὲ Τίτον, ἄνδρα Ῥωμαίων ἐν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε, καταφρονήσαντες οἱ Κοριολάνοι τῶν παρόντων, ἐπεξῆλθον, καὶ προσμαχόμενοι τὸ πρῶτον ἐκράτουν, καὶ κατεδίωκον εἰς τὴν χάρακα τοὺς Ῥωμαίους. Ἐνθα δὲ Μάρκιος ἐκδραμῶν σὺν ὀλίγοις, καὶ καταβαλὼν τοὺς προσμίζαντας αὐτῷ μάλιστα, τοὺς δ' ἄλλους τῆσθε ἐπιφερομένους, ἀνεκαλεῖτο μεγάλη βοῆ τοὺς Ῥωμαίους. Καὶ γὰρ ἦν, ὡς περὶ ἡξίου τὸν στρατιώτην ὁ Κάτων, οὐ χειρὶ καὶ πληγῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ τόνῳ φωνῆς καὶ ὄφει προσώπου φοβερός ἐ τυχεῖν πολεμῶ καὶ δυσυπόστατος. Ἀθροίζομένων δὲ πολλῶν καὶ συνισταμένων περὶ αὐτὸν, ἀπεχώρουν οἱ πολέμιοι δέισαντες. Ὁ δ' οὐκ ἠγάπησεν, ἀλλ' ἐπηκολούθει, καὶ συνῆλauen ἤδη προτροπᾶδην φεύγοντας ἄχρι τῶν πυλῶν. Ἐκεῖ δ' ὄρων ἀποτρεπομένους τοῦ διώκειν τοὺς Ῥωμαίους, πολλῶν μὲν ἀπὸ τοῦ τείχους βελῶν προσφερομένων, τὸ δὲ συνεισπεσεῖν τοῖς φεύγου

σιν εἰς πόλιν ἀνδρῶν πολεμικῶν γέμουσαν, ἐν τοῖς ὄπλοις ὄντων, οὐδενὸς εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι τολμῶντος, ὅμως ἐπισηὰς παρεκάλει καὶ παρρηθάρυεν ἀνεψῆχθαι βοῶν ὑπὸ τῆς τύχης τῆς διώκουσι μᾶλλον, ἢ τοῖς φεύγουσι, τὴν πόλιν. Οὐ πολλῶν δὲ βουλομένων ἐπακολουθεῖν, ὡς ἄμενος διὰ τῶν πολεμίων ἐνήλατο ταῖς πύλαις καὶ συνεισέπεσε, μηδενὸς τὸ πρῶτον ἀντισχεῖν, μηδ' ὑποστῆναι τολμήσαντος, ἔπειτα δ' ὡς κατεῖδον ὀλίγους παντάπασιν ἐνδον ὄντας, συμβοηθῶντων καὶ προσμαχομένων ἀναμεμιγμένοις ὁμοῦ φίλοις καὶ πολεμίσις, ἅπιστον ἀγῶνα λέγεται, καὶ χειρὸς ἔργοις, καὶ ποδῶν τάχει, καὶ τολμήμασι ψυχῆς ἀγωνιζόμενος ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατῶν ἀπάντων, πρὸς οὓς ὀρούσειε, τοὺς μὲν ἐξῴσαι πρὸς τὰ ἔσχατα μέρη, τῶν δ' ἀπειπαμένων καὶ καταβαλόντων τὰ ὄπλα, πολλὴν ἄδειαν τῷ Λαοκίῳ παρασχεῖν ἐξωθεν ἐπάγοντι τοὺς Ῥωμαίους.

Θ. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀλούσης, καὶ τῶν πλείστων ἐν ἀρπαγαῖς ὄντων καὶ διαφορῆσει χρημάτων, ὁ Μάρκιος ἠγανάκτει καὶ ἐβόα, δεινὸν ἠγούμενος, τοῦ ὑπάτου καὶ τῶν σὺν ἐκείνῳ πολιτῶν τάχα που συμπεπτωκότων τοῖς πολεμίσις καὶ διαμαχομένων, αὐτοὺς χρηματίζεσθαι περιόντας, ἢ προφάσει χρηματισμοῦ τὸν κίνδυνον ἀποδιδράσκειν. Ἐπεὶ δ' οὐ πολλοὶ προσεῖχον αὐτῷ, τοὺς βουλομένους ἀναλαβῶν, ἐβόδιζε τὴν ὕδον, ἢ τὸ σράτευμα παρακχωρηκὸς ἤσθητο· πολλάκις μὲν ἐποτρύνων τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ παρακαλῶν μὴ ἐνδιδόναι, πολλάκις δὲ τοῖς θεοῖς εὐχόμενος μὴ ἀπολεισθῆναι τῆς μάχης, ἀλλ' εἰς καιρὸν ἐλθεῖν, ἐν ᾧ συναγωνιᾶται καὶ συγκινδυνεύσει τοῖς πολίταις. Ἦν δὲ τότε τοῖς Ῥωμαίοις ἔθος εἰς τάξιν καθισταμένοις, καὶ μέλλουσι τοὺς θυρεοὺς ἀναλαμβάνειν, καὶ περιζώννυσθαι τὴν τῆβεννον, ἄμυ καὶ διαθήκας ἀγράφους τίθεσθαι, τριῶν ἢ τεττάρων ἐπακουόντων, ὀνομάζοντας τὸν κληρονόμον. Ταῦτα δὲ πράττοντας ἤδη τοὺς στρατιώτας Μάρκιος, ἐν ὧσι τῶν πολεμίων ὄντων, κατελάμβανε.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐνίοις διατράξεν ὀφθεῖς μετ' ὀλίγων αἵματος περιπλεως καὶ ἰδρωτῆς· ἐπεὶ δὲ προσδραμῶν τῷ ὑπάτῳ περιχαρῆς τὴν δεξιὴν ἐνέβαλε, καὶ τῆς πόλεως ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν, ὁ δὲ Κομίνιος περιπτύξαστο αὐτὸν καὶ κατησπάσατο, τοῖς μὲν πυθομένοις τὸ γεγενημένον κατόρθωμα, τοῖς δ' εἰκάσαι, θάρσος παρέστη, καὶ βοῆ παρεκάλουν ἄγειν καὶ συνάπτειν. Ὁ δὲ Μάρκιος ἠρώτησε τὸν Κομίνιον, πῶς διακεκόσμηται τὰ τῶν πολεμίων ὄπλα, καὶ πού τέτακται τὸ μαχίμωτατον. Ἐκείνου δὲ φήσαντος αἰεσθαι τὰς κατὰ μέσον σφαίρας Ἀντιατῶν εἶναι, πολεμικωτάτων καὶ μηδενὶ φρονήματος ὑφιεμένων· Ἀξιώσσε τοίνυν, ὁ Μάρκιος ἔφη, καὶ αἰτοῦμαι, κατὰ τούτους τάξον ἡμᾶς τοὺς ἄνδρας. Ἔδωκεν οὖν ὁ ὑπάτος, θαυμάσας αὐτοῦ τὸ πρόθυμον. Ὡς δ' ἦσαν ἐμβολαὶ ὁράτων, καὶ τοῦ Μαρκίου προσεδραμόντος, οὐκ ἀντέσχον οἱ κατὰ σῶμα τῶν Θυολούσκων, ἀλλ' ὦ προσέμιξε μέρει τῆς φάλαγγος, εὐθύς διεκέκοπτο, τῶν *δ' *ἐκατέρωθεν ἐπισρεφόντων καὶ περιλαμβανόντων τοῖς ὅπλοις τὸν ἄνδρα, δείσασθ' ὑπάτος τοὺς κρατίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἐξέπεμπεν. Ἰσχυρᾶς δὲ περὶ τὸν Μάρκιον μάχης γενομένης, καὶ πολλῶν ἐν ὀλίγῳ νεκρῶν πεσόντων, ἐγκείμενοι καὶ καταβιάζόμενοι τοὺς πολεμίους ἐώσαντο, καὶ τρεπόμενοι πρὸς δίωξιν αὐτῶν, τὸν Μάρκιον ἤξιον, ὑπὸ τε καμᾶτου βαρῶν ὄντα καὶ τραυμάτων, ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Εἰπὼν δ' ἐκεῖνος, ὅτι νικίωντων οὐκ ἔστι τὸ κάμνειν, ἐφείπετο τοῖς φεύγουσιν. Ἡττήθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν στρατεύμα, πολλῶν μὲν διασφαρέντων, πολλῶν δ' ἀλόντων.

1. Τῇ δ' ὑστεραία τοῦ Μαρκίου παρὰ γενομένου, καὶ τῶν ἄλλων ἀθροιζομένων πρὸς τὸν ὑπάτον, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τοῖς θεοῖς τὴν πρόπουσαν ἀποδοὺς ἐπὶ τηλικούτοις καταρθώμασιν εὐσημίαν, πρὸς τὸν Μάρκιον τρέπεται. Καὶ πρῶτον μὲν αὐτοῦ θαυμαστὸν ἔπαινον εἶπε, τῶν μὲν αὐτὸς ἐν τῇ μάχῃ γεγονώς θεατῆς, τὰ δὲ τοῦ Μαρκίου μαρτυροῦντος. Ἐπειτα, πολλῶν

χρημάτων καὶ ἵππων γεγονότων αἰχμαλώτων, καὶ ἀνθρώπων, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα πάντα πρὸ τοῦ νέμειν τοῖς ἄλλοις. Ἄνευ δ' ἐκείνων ἀριστεῖον αὐτῷ κεκοσμημένον ἵππον ἐδώρησατο. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπαινεσάντων, ὁ Μάρκιος προελθὼν, τὸν μὲν ἵππον ἔφη δέχεσθαι, καὶ χαίρειν τοῖς ἐπαίνοις τοῦ ἀρχοντος, τὰ δ' ἄλλα, μισθόν, οὐ τιμὴν ἠγούμενος, ἔαν, καὶ ἀγαπήσειν ὡς εἰς ἕκαστος τὴν νέμειν. « Ἐξάριετον δὲ μίαν αἰτοῦμαι χάριν (ἔφη), καὶ δέομαι λαβεῖν. Ἦν μοι ξένος ἐν Οὐολούσκοις καὶ φίλος, ἀνὴρ ἐπιεικὴς καὶ μέτριος. Οὗτος ἀλάωκε νῦν, καὶ γέγονεν ἐκ πλουσίου καὶ μακαρίου δούλος. Πολλῶν οὖν αὐτῷ κακῶν παρόντων, ἐν ἀφελείᾳ ἀρκεῖ, τὴν προᾶσιν. » Ἐπὶ τούτοις λεχθεῖσι βοή τε μείζων ἀπήντησε τῷ Μαρκίῳ, καὶ πλείονες οἱ θαυμάζοντες ἐγένοντο τὸ μὴ κρατούμενον ὑπὸ χρημάτων τάνδρως, ἢ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδραγαθίαν. Καὶ γὰρ οἷς φθόνου τι καὶ ζήλου πρὸς αὐτὸν ὑπέκειτο τιμώμενον ἐκπρεπῶς, κακείνοις τότε τοῦ λαβεῖν μεγάλα, τῷ μὴ λαβεῖν, ἄξιος ἔδοξε· καὶ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν ἠγάπησαν, ἀφ' ἧς κατεφρόνει τηλικούτων, ἢ διῶν ἠξιοῦτο. Τὸ μὲν γὰρ εὖ χρῆσθαι χρήμασι κάλλιον ἐστίν, ἢ ὄπλοις· τοῦ δὲ χρῆσθαι, τὸ μὴ δεῖσθαι χρημάτων σεμνότερον.

ΙΑ. Ἐπεὶ δ' ἐπαύσατο βοῆς καὶ θορύβου τὸ πλῆθος, ὑπολαβὼν ὁ Κομίνιος· Ἄλλ' ἐκείνας μὲν, εἶπεν, ὧ συστρατιῶται, τὰς δωρεὰς οὐ δύνασθε βιάζεσθαι μὴ δεχόμενον τὸν ἄνδρα, μηδὲ βουλούμενον λαβεῖν· ἦν δ' οὐκ ἔστιν ἐπὶ τούτῳ διδομένην ἀπόσασθαι, δῶμεν αὐτῷ, καὶ ψηφισώμεθα καλεῖσθαι Κοριολάνον, εἰ μὴ καὶ πρὸ ἡμῶν ἢ προᾶξις αὐτῇ τοῦτο δέδωκεν. Ἐκ τούτου τρίτον ἔσχεν ὄνομα τὸν Κοριολάνον. Ἡ καὶ μάλιστα δῆλόν ἐστιν, ὅτι τῶν ὀνομάτων ἴδιον ἦν ὁ Γάιος· τὸ δὲ δεύτερον, οἰκίας, ἢ γένους κοινόν, ὁ Μάρκιος· τῷ δὲ τρίτῳ ὕστερον ἐχρήσατο, πράξιώς τινος, ἢ τύχης, ἢ ιδέας, ἢ ἀρετῆς ἐπιθέτω. Καθάπερ Ἕλληνας ἐτίθεντο πράξιώς μὲν ἐπώνυμον, τὸν Σωτῆρα καὶ τὸν Καλλίνικον· ιδέας

ἐξελθεῖν ἀναγκάσαντες. Πρὸς δὲ τὴν στρατείαν παντάπασιν ἀπαγορευόντων, αὐτὸς ὁ Μάρκιος τοὺς τε πελάτας ἀναλαβὼν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ἔπεισε, κατέδραμε τὴν Ἀντιατῶν χώραν. Καὶ πολὺν μὲν σῆτον εὐρῶν, πολλῇ δὲ λεία θερμμάτων καὶ ἀνδραπόδων περιτυχῶν, αὐτῷ μὲν οὐδὲν ἐξείλετο, τοὺς δὲ στρατευσαμένους πολλὰ μὲν ἄγοντας ἔχων, πολλὰ δὲ φέροντας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην. Ὡς τε τοὺς ἄλλους μεταμελομένους καὶ φθονούντας τοῖς εὐπορήσασιν, ἄχθεσθαι τῷ Μαρκίῳ καὶ βαρύνεσθαι τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν, ὡς ἐπὶ τὸν δῆμον αὐξομένην.

ΙΔ. Ὀλίγου δὲ χρόνου μετῆει μὲν ὑπατείαν ὁ Μάρκιος, ἐκάμπτοντο δ' οἱ πολλοὶ, καὶ τὸν δῆμον αἰδῶς τις εἶχεν, ἄνδρα καὶ γένει καὶ ἀρετῇ πρῶτον ἀτιμάσαι καὶ καταβαλεῖν ἐπὶ τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις εὐεργετήμασι. Καὶ γὰρ ἔθος ἦν τοῖς μετιοῦσι τὴν ἀρχὴν παρακαλεῖν καὶ δεξιοῦσθαι τοὺς πολίτας, ἐν ἱματίῳ κατιόντας εἰς τὴν ἀγορὰν ἀνευ χιτῶνος· εἴτε μᾶλλον ἐκταπεινοῦντες ἑαυτοὺς τῷ σχήματι πρὸς τὴν δέησιν, εἴτε δεικνύντες, οἷς ἦσαν ὠτειλαί, προφανῆ τὰ σύμβολα τῆς ἀνδρείας. Οὐ γὰρ ὑποψία δῆπου διανομῆς ἀργυρίου καὶ δεκασμῶν, ἄζωτον ἐβούλοντο προσιέναι καὶ ἀχίτωνα τοῖς πολίταις τὸν δεόμενον αὐτῶν. Ὅψε γὰρ μετὰ πολὺν χρόνον ὦν καὶ πρᾶσις ἐπεισῆλθε, καὶ συνεμίγη ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ψήφοις ἀργύριον. Ἐκ δὲ τούτου καὶ δικασῶν θίγουσα καὶ στρατοπέδων ἡθωροδοκία περιέστηεν εἰς μοναρχίαν τὴν πόλιν, ἐξ ἀνδραποδισαμένη τὰ ὄπλα τοῖς χρημασιν. Οὐ γὰρ κακῶς ἔοικεν εἰπεῖν ὁ εἰπὼν, ὅτι πρῶτος κατέλυσε τὸν δῆμον ὁ πρῶτος ἐσιάσας καὶ δεκάσας. Φαίνεται δὲ κρυφα καὶ κατὰ μικρὸν ὑπορρέον, οὐκ εὐθύς ἐκδηλον ἐν Ρώμῃ γενέσθαι τὸ κακόν. Οὐ γὰρ ἴσμεν, ὅστις ἦν ὁ δεκάσας πρῶτον ἐν Ρώμῃ δῆμον, ἢ δικαστήριον Ἀθήνησι δὲ λέγεται πρῶτος ἀργύριον δοῦναι δικασαῖς Ἄνυτος ὁ Ἀνθεμίωνος, προδοσίας περὶ Πύλου κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἤδη τελευτῶσιν,

ἑπηνίκα τὸ χρυσοῦν ἔτι γένος καὶ ἀκήρατον ἐν Ρώμῃ τὴν ἀγορὰν κατεῖχεν.

ΙΕ. Ἀλλὰ τοῦ γε Μάρκιου πολλὰς ὑπεραίνοντος ὡπειλάς ἀπὸ πολλῶν ἀγόνων, ἐν οἷς ἐπρώτευσεν, ἑπτακαίδεκα ἔτη συνεχῶς στρατευόμενος, ἐδυσωποῦντο τὴν ἀρετὴν, καὶ λόγον ἑλληλοῖς ἐδίδουσαν, ὡς ἐκείνον ἀποδείζοντες. Ἐπεὶ δὲ τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ τὴν ψῆφον ἔδει φέρειν, ἐνθάσῃς, ὁ Μάρκιος εἰς ἀγορὰν ἐνέβαλε σοβαρῶς ὑπὸ τῆς βουλῆς προπεμπόμενος, καὶ πάντες οἱ Πατριῆσιοι περὶ αὐτὸν ἐγένοντο φανεροὶ πρὸς μηδὲν οὔτω μηδέποτε σπουδάσαντες, ἐξέπεσον αὖθις οἱ πολλοὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, εἰς τὸ νευεσθῆναι καὶ φθονεῖν ὑποφρονοῦμενοι. Προσῆν δὲ τῷ πάθει τούτῳ καὶ δόξας, εἰ γένοιτο τῆς ἀρχῆς κύριος ἀνὴρ ἀριστοκρατικῶς, καὶ τοσοῦτον ἔχων ἐν τοῖς Πατριῆσιοις ἀξίωμα, μὴ παντάπασιν ἀφέλοιτο τοῦ δήμου τὴν ἐλευθερίαν. Οὔτω δὲ φρονήσαντες, ἀπεψήφισαν τὸν Μάρκιον. Ὡς δ' ἀνηγορεύθησαν ἔτεροι, βαρέως μὲν ἦνεγκεν ἡ βουλή, δοκοῦσα προπεπιλακίσθαι μᾶλλον ἑαυτὴν, ἢ τὸν Μάρκιον, αὐτὸς δ' ἐκείνος οὐ μετριῶς ἔτχεν. οὐδ' ἐπεικῶς πρὸς τὸ συμβεβηκὸς, ἅτε δὴ πλείστα τῷ θυμοειδεῖ καὶ φιλονεικῶ μέρει τῆς ψυχῆς, ὡς ἔχοντι μέγεθος καὶ φρόνημα, κεχορημένος, τὸ δ' ἐμβριθὲς καὶ τὸ πρᾶον, οὐ τὸ πλείστον ἀρετῆ πολιτικῆς μέτεστιν, ἐγκεκραμένον οὐκ ἔχων ὑπὸ λόγου καὶ παιδείας, οὐδὲ τὴν ἐρημίαν ζήνοικον, ὡς Πλάτων εἶλεγεν, αὐθάδειαν εἰδὼς ὅτι δεῖ μάλιστα διαφεύγειν ἐπιχειροῦντα πράγμασι κοινοῖς καὶ ἀνθρώποις ὀμιλεῖν, καὶ γενέσθαι τῆς πολλὰ γελωμένης ὑπ' ἐνίων ἀνεξικακίας ἐραστὴν. Ἀλλ' ἀπλοῦς τις ὢν αἰεὶ καὶ ἀτενής, καὶ τὸ νικᾶν καὶ κρατεῖν ἀπάντων πάντως, ἀνδρείας ἔργον ἠγούμενος, οὐκ ἀσθενείας καὶ μαλακίας, ἐκ τοῦ πονοῦντος καὶ πεπονήτους μάλιστα τῆς ψυχῆς, ὡσπερ οἶδημα, τὸν θυμὸν ἀναδιδούσης, ἀπῆει ταραχῆς μερὸς ὢν, καὶ πικρίας πρὸς τὸν δῆμον. Οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ τῶν Πατριῆσιῶν ὁ τίπερ ἦν ἐν τῇ πόλει μάλιστα

γαυρούμενον εὐγενείᾳ καὶ ἀνοῦν, αἰεί τε θυμασῶς ἐσπουδάκεσαν περὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τότε προσκείμενοι καὶ παρόντες οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, τὸν θυμὸν ἐξερόπιζον αὐτοῦ, τῷ συναγανακτεῖν καὶ συναλγεῖν. Ἦν γὰρ ἡγεμῶν αὐτοῖς καὶ διδάσκαλος εὐμενὴς τῶν πολεμικῶν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ ζῆλον ἀρετῆς ἀνευ φόβου πρὸς ἀλλήλους γαυρῶσαι τοὺς κατορθοῦντας.

15. Ἐν τούτῳ δὲ σίτος ἦκεν εἰς Ῥώμην, πολὺς μὲν ὠνητὸς ἐξ Ἰταλίας, οὐκ ἐλάττων δὲ δωρητὸς ἐκ Συρακουσῶν, Γέλιωνος τοῦ τυράννου πέμπαντος. Ὡς τε τοὺς πλείους ἐν ἐλπίσει γενέσθαι χρησαῖς, ἅμα τῆς ἀπορίας καὶ τῆς διαφορᾶς τὴν πόλιν ἀπαλλαγῆσθαι προσδοκῶντας. Εὐθύς οὖν βουλῆς ἀθροισθείσης, περιχυθεὶς ὁ δῆμος ἐξώθεν ἐκαραδύκει τὸ τέλος, ἐλπίζων ἀγοράτε χρησεσθαι φιλανθρωπῶ, καὶ προῖκα τὰς δωρεὰς νεμησεσθαι. Καὶ γὰρ ἔνδον ἦσαν οἱ ταῦτα τὴν βουλήν πείθοντες. Ὁ μέντοι Μάρκιος ἀναγὰς, σφόδρα κατήψατο τῶν χαριζομένων τοῖς πολλοῖς, δημαγωγούς, καὶ προδότας ἀποκαλῶν τῆς ἀριστοκρατίας καὶ σπέρματα πονηρὰ θρασυτητος καὶ ὕβρεως εἰς ὄχλον ἀφειμένα τρέφοντας κατ' αὐτῶν· ἃ καλῶς μὲν εἶχε μὴ περιιδεῖν ἐν ἀρχῇ φυόμενα, μηδ' ἰσχυρὸν ἀρχῇ τηλικαύτῃ ποιῆσαι τὸν δῆμον, ἥδη δὲ καὶ φοβερόνειναι, τῷ πάντα βουλομένοις αὐτοῖς ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν ἄκοντας βιάζεσθαι, μηδὲ πείθεσθαι τοῖς ὑπάτοις, ἀλλ' ἀναρχίαν ἔχοντας, ἡγεμόνας ἰδίου ἀρχοντας προσαγορεύειν. Ἐπιδόσεις μὲν οὖν καὶ διανομὰς, ὡσπερ Ἑλλήνων οἱ κρείτιστα δημοκρατούμενοι, καθέζεσθαι ψηφίζομένους, ἔφη παντελῶς εἰς κοινὸν ὄλεθρον τὴν ἀπειθειαν αὐτῶν ἐφοδιάζειν. Οὐ γὰρ χάριν γε δήπου φήσουσιν ἀπολαμβάνειν τῶν στρατειῶν, ἃς ἐγκατέλιπον, καὶ τῶν ἀποστάσεων, αἷς προήκοντο τὴν πατρίδα, καὶ τῶν διαβολῶν, ἃς ἐδέξαντο κατὰ τῆς βουλῆς· ἀλλ' ὑφειμένους διὰ φόβον, καὶ κολακεύοντας ἡμᾶς ταῦτα διδόναι καὶ συγχωρεῖν ἐλπίσαντες, οὐδὲν ἐξουσι πέραις ἀπειθείας, οὐδὲ παύσσονται δια-

φερόμενοι καὶ γασιάζοντες. Ὡς τοῦτο μὲν ἐστὶ κομιδὴ μανικόν· εἰ δὲ σωφρονούμεν, ἀγαιρησόμεθα τὴν δημαρχίαν αὐτῶν, ἀι αἰρεσιν οὖσαν ὑπατείας, καὶ διάσασιν τῆς πόλεως, οὐκέτι μιᾶς, ὡς πρότερον, οὔσης, ἀλλὰ δεδεγμένης τομὴν μηδέποτε συμφύνασι, μηδ' ὁμοφρονῆσαι, μηδὲ παύσασθαι νοσοῦντας ἡμᾶς καὶ ταρασσομένους ὑπ' ἀλλήλων ἔσσουσιν.

12. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ὁ Μάρκιος, ὑπερφυῶς εἶχε τοὺς νέους συνενθουσιῶντας αὐτῷ, καὶ τοὺς πλουσίους ὀλίγου δεῖν ἅπαντας, μόνον ἐκείνον ἄνδρα τὴν πόλιν ἀήττητον ἔχειν καὶ ἀκολάκευτον βοῶντας. Ἐνιοὶ δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἠναντιοῦντο, ὑρρωζόμενοι τὸ ἀποθησόμενον. Ἀπέβη δὲ χρηστὸν οὐδέν. Οἱ γὰρ δήμαρχοι παρόντες, ὡς ἤσθοντο τῇ γνώμῃ κρατοῦντα τὸν Μάρκιον, ἐξέδραμον εἰς τὸν ὄχλον μετὰ βοῆς, παρακελεύόμενοι συνίσασθαι καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς τοὺς πολλοὺς. Ἐκκλησίας δὲ θρυβώδους γενομένης, καὶ τῶν λόγων, οὗς ὁ Μάρκιος εἶπεν, ἀναγορευθέντων, ὀλίγον ἐδέησεν ἐμπροσθεῖν ὑπ' ὀργῆς φερόμενος εἰς τὴν βουλὴν ὁ δῆμος· οἱ δὲ δήμαρχοι τοῦ Μαρκίου τὴν αἰτίαν ἐποιοῦντο, καὶ πέμποντες ἐκάλουν αὐτὸν ἀπολογησόμενον. Ὡς δὲ πρὸς ὕβριν τοὺς πεμφθέντας ἐξήλασεν ὑπερήτας, αὐτοὶ μετὰ τῶν ἀγορανόμων ἦκον ἄζοντες βία τὸν ἄνδρα, καὶ τοῦ σώματος ἐπέλαυθάνοντο. Συσάντες δ' οἱ Πατρίκιοι τοὺς μὲν δημάρχους ἀπετρίψαντο, τοῖς δ' ἀγορανόμοις καὶ πληγὰς ἐπέβαλον. Τότε μὲν οὖν ἐσπέρα καταλαβοῦσα τὴν ταραχὴν διέλυσεν· ἅμα δ' ἡμέρα τὸν δῆμον ὀρῶντες, ἐξηγριωμένον οἱ ὑπάται, καὶ συντρέχοντα πανταχόθεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔδεισαν ὑπὲρ τῆς πόλεως· καὶ τὴν βουλὴν ἀθροίσαντες, ἐκέλευον σκοπεῖν, ὅπως ἐπιεικέσι λόγοις καὶ δόγμασι χρηστοῖς πραῦνωσι καὶ κατασῆσωσι τοὺς πολλοὺς, ὡς οὐ φιλοτιμίας οὖσαν ὥσαν, οὐδ' ὑπὲρ δόξης ἀμιλλαν, εἰ σωφρονούσιν, ἀλλὰ καιρὸν ἐπισφαλῆ καὶ ὄξυν, εὐγνώμονος πολιτείας καὶ φιλανθρώπου δεόμενον. Εἰζάντων δὲ τῶν

πλείστων, προελθόντες, ὡς ἐνῆν μάλισα, τῷ δήμῳ διελέγοντο καὶ καταπεράυνον, ἀπολούμενοί τε τὰς διαβολὰς ἐπεικτικῶς, καὶ τῷ νουθετοῦντι καὶ δάκνοντι μετρίως χρώμενοι· περὶ δὲ τιμῆς ὠνίων καὶ ἀγορᾶς οὐδὲν διήσειςθαι πρὸς αὐτοὺς φάσκοντες.

III. Ὡς οὖν ἐνεδίδου τὸ πολὺ τοῦ δήμου, καὶ φανερόν ἦν τῷ κοσμίως καὶ σωφρόνως ἀκούειν, ἀγόμενον καὶ κηλούμενον, ἀνέστησαν οἱ δήμαρχοι, τῇ μὲν βουλῇ σωφρονούσῃ τῶν δήμων ἀνωπεύξιν, ὅσα καλῶς ἔχει, φάσκοντες, τὸν δὲ Μάρκιον ἀπολογεῖσθαι κελεύοντες, εἰ μή φησιν ἐπὶ συγχύσει τῆς πολιτείας καὶ καταλύσει τοῦ δήμου, τὴν τε βουλήν παροξύνειν, καὶ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν ἀπειθῆσαι· τέλος δὲ τοὺς ἀγορανόμους τύπτων ἐν ἀγορᾷ καὶ προπηλακίζων, ἐμφύλιον, ὅσον ἐπ' αὐτῷ, πόλεμον ἐξεργάσασθαι, καὶ προαγαγεῖν εἰς ὄπλα τοὺς πολίτας. Ἐβλεγον δὲ ταῦτα, βουλόμενοι τὸν Μάρκιον, ἢ ταπεινὸν ἀποδείξαι, παρὰ φύσιν ὑφέντα τὸ φρόνημα, καὶ θεραπεύοντα τὴν δήμον, ἢ τῇ φύσει χρώμενον, ἀνῆκτον ἀπεργάσασθαι τὴν πρὸς αὐτὸν ὀργήν· ὃ μᾶλλον ἤλπίζον, ὀρθῶς σοχαζόμενοι τοῦ ἀνδρός. Ἔστη μὲν γὰρ ὡς ἀπολογησόμενος, καὶ παρέσχεν αὐτῷ σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν ὑπὸ δήμου· ὡς δ' ἤρξατο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, δεητικῶν τινα λόγον προσδεχομένους, οὐ μόνον ἐπαχθεὶ παρρησία χρῆσθαι, καὶ πλείονι κατηγορίᾳ τῆς παρρησίας, ἀλλὰ καὶ τόνῳ φωνῆς καὶ διαθέσει προσώπου τὴν ἐγγύς ὑπεροψίας καὶ ὀλιγωρίας ἀφοβίαν ἐπιδεικνύμενος, ὃ μὲν δήμος, ἐξετραχύνθη, καὶ φανεροὺς ἦν δυσανασχετῶν καὶ βαρυνόμενος τοῖς λεγομένοις· τῶν δὲ δημάρχων ὁ θρασυτάτος Σικίννιος, μικρὰ τοῖς συνάρχουσι διαλεχθεὶς, εἴτ' εἰς μέσον ἀναγορεύσας, ὡς θάνατος ὑπὸ τῶν δημάρχων τοῦ Μαρκίου κατέγνωσται, προσέταξε τοῖς ἀγορανόμοις, ἀναγαγόντας αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἄκραν, εὐθύς ὥσαι κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. Ἀποτομένων δὲ τῶν ἀγορανόμων τοῦ σώματος, ἔδοξε μὲν καὶ τῶν δημοτῶν πολλοῖς φρικτὸν εἶναι τὸ γιγνόμενον καὶ ὑπερήφανον· οἱ δὲ Πα-

τρίκιοι παντάπασιν ἐκστάντες καὶ περιπαθήσαντες, ὄρμησαν ἀπὸ κραυγῆς βοηθεῖν· οἱ δὲ, καὶ χερσὶ τοὺς ἐπιλαμβανομένους ἀνείργοντες, καὶ καταμιγνύοντες ἑαυτοῖς τὸν Μάρκιον· ἔνιοι δὲ καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντες, ἐδέοντο τῶν πολλῶν, ἐπειδὴ λόγου τε καὶ φωνῆς οὐδὲν ἔργον ἦν ἐν ἀκροσμία τοσαύτῃ καὶ θορύβοις· ἄχρις οὗ συμφρονήσαντες οἱ φίλοι καὶ οἰκεῖοι τῶν δημάρχων, ὡς ἄνευ φόνου πολλοῦ τῶν Πατρικίων οὐκ ἔστιν ἐξάγαγεῖν, οὐδὲ κολάσαι τὸν Μάρκιον, ἔπεισαν αὐτοὺς ἀφελεῖν τῆς τιμωρίας τὸ ἀλλόκοτον καὶ βαρὺ, μὴ βίξ, μηδ' ἄκριτον ἀποκτινύντης, ἀλλὰ τῷ δήμῳ ψῆρον ἐπενεγκεῖν ἀποδόντας. Ἐκ τούτου καταστὰς ὁ Σικίνιος ἠρώτα τοὺς Πατρικίους, τί βουλόμενοι τὸν Μάρκιον ἀφαιροῦνται τοῦ δήμου βουλομένου κολάζειν. Ἐκείνων δὲ πάλιν ἀντερωτῶντων· Τί μὲν οὖν διανοεῖσθε, καὶ τί βούλεσθε ὑμεῖς, ἄνδρα Ῥωμαίων ἐν τοῖς ἀρίστοις ἄνευ κρίσεως ἐπὶ τιμωριανώλῃν καὶ παρὰ νόμον οὕτως ἄγοντες; Ἀλλὰ ταύτην μὲν, εἶπεν ὁ Σικίνιος, ὑμεῖς μὴ ποιεῖσθε προφασιν διαγορᾶς καὶ σάσεως πρὸς τὸν δῆμον· ὃ γὰρ ἀξιοῦτε, δίδωσιν ὑμῖν. κριθῆναι τὸν ἄνδρα· Σοὶ δὲ, Μάρκιε, προαγορεύομεν εἰς τρίτην ἀγορὰν παρῆναι, καὶ πείθειν τοὺς πολίτας, εἰ μηδὲν ἀδικεῖς, ὡς ψήφῳ κρινοῦντας.

ΙΘ. Τότε μὲν οὖν ἠγάπησαν οἱ Πατρικιοὶ τὴν διάλυσιν, καὶ τὸν Μάρκιον ἀσμένως ἔχοντες ἀπέηλθον. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῆς τρίτης ἀγορᾶς (ἀγορᾶς δὲ ποιοῦσι Ῥωμαῖοι δι' ἡμέρας ἐννάτης, Νουνδίνας καλοῦντες), ἐλπίδα μὲν αὐτοῖς παρέσχε διακρούσεως τρατεία γενομένη πρὸς Ἀντιάτας, ὡς μῆκος ἔξρυσσα καὶ χρόνον, ἐν ᾧ χειροθήης ὁ δῆμος ἔσαι, τῆς ὀργῆς ἀπομαρνανθείσης, ἢ παντελῶς ἐκπεσούσης δι' ἀσχολίαν καὶ πόλεμον. Ἐπειτα δ', ὡς ταχὺ διαλυσάμενοι πρὸς τοὺς Ἀντιάτας ἐπανῆλθον, ἐγένοντο σύνοδοι τῶν Πατρικίων πολλὰκις, δεδιότων, καὶ σκοποῦντων, ὅπως τίν τε Μάρκιον οὐ προήσονται, τόν τε δῆμον αὐθις οὐ παρέξουσιν ἐκταράττειν τοῖς δημαγωγοῖς. Ἄππιος μὲν οὖν

Κλαυδίου αίτιαν ἔχων ἐν τοῖς μάλιστα μισόδημος εἶναι, διεμαρτύρατο, λέγων, τὴν τε βουλὴν αὐτοὺς ἀναιρήσειν, καὶ προήσθαι παντάπασι τὴν πολιτείαν, εἰ κύριον τῆς ψῆφου κατὰ τῶν Πιατρικίων δέξονται γενόμενον τὸν δῆμον. Οἱ δὲ πρῆσβύτατοι καὶ δημοτικώτατοι τούναντίον ἤξιουν, οὐ χαλεπὸν, οὐδὲ βαρύν, ἀλλὰ πρᾶον καὶ φιλόανθρωπον ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἔτρεσθαι τὸν δῆμον. Οὐ γὰρ κατατρονοῦντι τῆς βουλῆς, ἀλλ' οἰομένῳ καταφρονεῖσθαι, τιμὴν καὶ παραμυθίαν γενήσεσθαι τὴν κρίσιν, ὥσθ' ἔμα τὴν ψῆφον λαβόντας ἀποθῆσθαι τὴν ὀργήν.

Κ. Ὁρῶν οὖν ὁ Μάρκιος εὐνοία μὲν αὐτοῦ, φόβῳ δὲ τοῦ δήμου, τὴν σύγκλητον ἀπορουμένην, ἠρώτησε τοὺς δημάρχους, τίνα κατηγοροῦσιν αὐτοῦ, καὶ περὶ τίνος κριθησόμενον ἐπὶ τὸν δῆμον ἐξάγουσιν. Εἰπόντων δ' ἐκείνων, ὅτι τυραννίς ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, καὶ τυραννεῖν διανοούμενον ἀποδείξουσιν αὐτὸν, οὕτως ἐξαναστὰς, αὐτὸς ἔφη πρὸς τὸν δῆμον ἤδη βαδίζειν, ἀπολογησόμενος· καὶ μηδένα τρόπον κρίσεως, μηδὲ, ἂν ἄλλῳ, κολάσεως παραιτεῖσθαι· μόνον ὅπως, ἔρη, τοῦτο κατηγορήσητε, καὶ μὴ ψεύσθε τὴν βουλὴν. Ὡς δ' ὁμολόγησαν, ἐπὶ τούτοις ἡ κρίσις ἐγένετο. Συνελθόντος δὲ τοῦ δήμου, πρῶτον μὲν οὐ κατὰ λόχους, ἀλλὰ κατὰ φυλάς ἐξίαζοντο γίνεσθαι τὴν ψηφοφορίαν, τῶν εὐπύρων καὶ γνωρίμων καὶ στρατευομένων, τὸν ἄπορον καὶ πολυπράγμονα, καὶ τοῦ καλοῦ φροντίζοντα μηδὲν ὄχλον ἐπίπροσθεν ταῖς ψήφοις ποιοῦντες. Ἐπειτα, τὴν τυραννίδος ἀφέντες αίτιαν, ἀναπόδεικτον οὔσαν, ἐκείνων πάλιν ἐμέμνηντο τῶν λόγων, οὓς ὁ Μάρκιος πρότερον εἶπεν ἐν τῇ βουλῇ, κωλύων μὲν ἐπευωνίσαι τὴν ἀγορὰν, ἀρελέσθαι δὲ τὴν δημαρχίαν τοῦ δήμου κελεύων. Καινῶν δὲ κατηγορήσαν αὐτοῦ κατηγορήμα, τὴν διανομὴν τῶν λαφύρων, ἃ λαβῶν ἐκ τῆς Ἀντιατῶν χώρας, οὐκ ἀνήνεγκεν εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλὰ διένειμε τοῖς μεθ' αὐτοῦ στρατευομένοις· ὅφ' οὐ δὴ καὶ μάλιστα λέγεται διαταραχθῆναι τὸν Μάρκιον. Οὐ γάρ

προσεδόκησεν, οὐδ' εὐπόρησε πρὸς τὸν ὄχλον ἐκ τοῦ παραυτίκα λόγων πιθανῶν, ἀλλ' ἐπαινοῦντι τοὺς στρατευσαμένους ἐθορύβησαν αὐτῷ πλείονες ὄντες οἱ μὴ στρατευσάμενοι. Τέλος δ' οὖν ταῖς φυλαῖς τῆς ψήφου δ' ἰθείσης, αἱ καθαιρούσαι τρεῖς ἐγένοντο. Ἦν δὲ τίμημα τῆς καταδίκης αἰδίου φυγῆ. Μετὰ δὲ τὴν ἀναγόρευσιν ὁ μὲν δῆμος οὐδέποτε, νικήσας μάχῃ πολέμιους, τοσοῦτον ἐφρόνησεν, ὅσον τότε φρονῶν καὶ γεγηθὼς ἀπήει. Τὴν δὲ βουλὴν ἄχος ἔσχε καὶ κατήφεια δεινὴ, μεταμελομένην καὶ δυσφρονοῦσαν ἐπὶ τῷ μὴ πάντα ποιῆσαι καὶ παθεῖν πρότερον, ἢ περιθεῖν ὑβρίσαντα καὶ χρησάμενον ἐξουσίᾳ τοσαύτῃ τὴν δῆμον. Οὐδὲν δ' ἔδει τότε πρὸς διάγνωσιν, ἐσθλῆτος, ἢ παρασῆμων ἐτέρων, ἀλλ' εὐθύς ἦν δῆλος, ὅτι δημότις ὁ χαίρων. καὶ ὁ δυσφροῶν, ὅτι Πατρικίος.

ΚΑ. Πλὴν αὐτὸς ὁ Μάρκιος, ἀνέκπληκτος καὶ ἀταπεινώτος, καὶ σχήματι καὶ βαδίσματι καὶ προσώπῳ καθεστῆκός, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἐφαίνετο πεπονθῶσιν ἀσυμπαθῆς ἑαυτῷ μόνος, οὐχ ὑπὸ λογισμοῦ καὶ πράότητος, οὐδὲ τῷ φέρειν μετρίως τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ἐμπαθῆς ὡν ὑπ' ὀργῆς καὶ βαρυφροσύνης· ὕπερ ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοὶ λύπην οὔσαν. Ὄταν γὰρ εἰς θυμὸν μετὰβῆ ἡ καθ' ἕπερ ἐκπυρωθεῖσα, τὸ ταπεινὸν ἀποβάλλει καὶ ἀργόν· ἢ καὶ δικαῖ· δρασικὸς ὁ θυμούμενος, ὡς θερμὸς ὁ πυρέττων, οἷον ἐν σφυγμῷ καὶ διατάσει καὶ ὄγκῳ γενομένης τῆς ψυχῆς. Ἐδήλωσε δὲ τοῖς ἔργοις αὐτίκα μάλα τὴν διάθεσιν ταύτην ὁ Μάρκιος. Εἰσελθὼν γὰρ οἴκαδε, καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα μετὰ κλαυθμοῦ καὶ βοῆς ἄλογουρμένης ἀσπασάμενος, καὶ κελεύσας μετρίως φέρειν τὸ συμβεβηκός, εὐθύς ἀπιὼν ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς πύλας. Ἐκεῖ δὲ τῶν Πατρικίων ὁμοῦ τι πάντων προπεμπόντων αὐτὸν, οὔτε τι λαβῶν, οὔτε τινὸς δεηθεῖς ἀπηλλάττετο, τρεῖς ἢ τέτταρας πελάτας ἔχων περὶ αὐτόν. Ἡμέρας δ' ὀλίγας ἐν τισιν ἀγροῖς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πολλῶν διενεχθεὶς λογισμῶν, οἷους ὁ θυμὸς

ὑπέβαλλεν, ὡς' οὐτ' εἰς καλὸν οὔτε συμφέρον οὐδὲν, ἀλλ' ἢ τὸ Ῥωμαίους μετελθεῖν, ἐγίνωσκε πόλεμόν τινα βαρὺν καὶ ὄμορον ἀναστῆσαι ἐπ' αὐτούς. Ὄρησεν οὖν διαπειράσθαι πρῶτον Οὐολούσκων, ἀκμάζοντας μὲν εἰδῶς ἔτι καὶ σώμασι καὶ χρήμασι ταῖς δὲ γεγενημέναις ἐναγχος ἤτταις οὐ τοσοῦτον ἀπολωλέναι τῆς δυνάμεως, ὅσον ἐγγεγονέναι φιλονεικίας αὐτοῖς καὶ ὀργῆς, οἰόμενος.

ΚΒ. Ἦν δέ τις ἀνὴρ ἐξ Ἀντίου πόλεως, διά τε πλοῦτον καὶ ἀνδρείαν καὶ γένους ἐπιφάνειαν, ἀξίωμα βασιλικὸν ἔχων ἐν πᾶσιν Οὐολούσκοις, ὄνομα Τύλλος Ἀμφίδιδος. Ἰπὸ τούτου μισούμενον ὁ Μάρκιος ἑαυτὸν, ὡς οὐδένα Ῥωμαίων, ἐγίνωσκε. Πολλάκις γὰρ ἐν ἀπειλαῖς καὶ προκλήσεσι κατὰ τὰς μάχας γενόμενοι, καὶ κημπάσαντες διὰ τὸ ἐνάμιλλον, οἷα νεανιῶν πολεμικῶν φιλοτιμίαι καὶ ζῆλοι φέρουσι, ἴδιον προσεκτήσαντο τῷ κοινῷ τὸ κατ' ἀλλήλων ἔχθος. Οὐ μὴν ἀλλὰ μέγεθός τι φρονήματος ἔχοντα τὸν Τύλλον ὀρῶν, καὶ μάλιστα δὴ Οὐολούσκων ἐπιθυμοῦντα Ῥωμαίους λαβῆν παρασχίντας ἐν μέρει κακῶσαι, μαρτυρίαν ἀπέλιπε τῷ εἰπόντι·

Θυμῷ μάχεσθαι χαλεπὸν· ὁ γὰρ ἂν θέλη, ψυχῆς ὠνεῖται.

Λαβῶν γὰρ ἐκθήτα καὶ σκευὴν, ἐν ἧ μάλιστα μὴ δόξειν, ὅς ἦν, ἔμελλεν ὀρώμενος, ὡσπερ Ὀδυσσεύς,

Ἄνδρῶν δυσμενέων κατέθυ πύλιν

ΚΓ. Ἦν δ' ἐσπέρα, καὶ πολλοὶ μὲν αὐτῷ προσετύγχανον, ἐγνώριζε δ' οὐδεὶς. Ἐβάδιζεν οὖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Τύλλου, καὶ παρεισελθὼν ἄφνω πρὸς τὴν ἐσίαν ἐκάθιζε σιωπῆ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐγκαλυψάμενος, ἤσυχίαν ἤγεν. Οἱ δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν, θαυμάσαντες, ἀναστῆσαι μὲν οὐκ ἐτόλμησαν (ἦν γάρ τι καὶ περὶ αὐτὸν ἀξίωμα καὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς σιωπῆς), ἔφρασαν δὲ τῷ Τύλλῳ περὶ δεῖπνον ὄντι τὴν ἀτοπίαν τοῦ πράγματος. Ὁ δ' ἐξαναστὰς ἦκε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνέκρινε, Τίς ἀναφικταὶ καὶ τίτινων

δεόμενος. Οὕτως οὖν ὁ Μάρκιος ἀποκαλυφάμενος, καὶ μικρὸν ἀνασχών· Εἰ μήπω με γινώσκεις, ὦ Τύλλε, εἶπεν, ἀλλ' ὄρων ἀπίστεϊς, ἀνάγκη με κατήγορον ἑμαυτοῦ γενέσθαι· Γαίός εἰμι Μάρκιος, ὁ πλείστ' σε καὶ Οὐολούσκους ἐργασάμενος κακὰ, καὶ τὴν οὐκ ἐῶσαν ἀρνεῖσθαι ταῦτα περιφέρων προσηγορίαν, τὸν Κοριολάνον. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο τῶν πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ἐκείνων ἐκτεσάμεν ἔπαθλον, ἢ τὸ παράστημον ὄνομα τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας. Καὶ τοῦτό μοι περίεστιν ἀναγαίρετον· τὰ δ' ἄλλα ὁμοῦ πάντα φθόνῳ δῆμῳ καὶ ὕβρει, μαλακίᾳ δὲ καὶ προδοσίᾳ τῶν ἐν τέλει καὶ ἰσοτίμῳ ἀπεσέρημαι, καὶ φυγὰς ἐλήλαμαι, καὶ γέγονα τῆς ἐσίας τῆς σῆς ἰκέτης, οὐχ ὑπὲρ ἀδείας καὶ σωτηρίας (τί γὰρ ἔδει με δεῦρο ἔκειν φοβούμενον ἀποθανεῖν;), ἀλλὰ δίκας λαβεῖν χρήζων, καὶ λαμβάνων ἤδη παρὰ τῶν ἐμβαλόντων, τῷ σὲ ποιεῖν ἑμαυτοῦ κύριον. Εἰ μὲν οὖν ἐπί σοι θυμὸς ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις, ἴθι, ταῖς ἑμαῖς συμφοραῖς, ὦ γενναῖε, χρῆσαι, καὶ κοινὸν εὐτύχημα ποίησον Οὐολούσκων τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν, τοσοῦτόν βέλτιον ὑπὲρ ὑμῶν πολεμήσοντος, ἢ πρὸς ὑμᾶς, ὅσῳ πολεμοῦσι βέλτιον οἱ γινώσκοντες τὰ παρὰ τοῖς πολεμίοις τῶν ἀγνοούντων. Εἰ δ' ἀπέριηκας, οὐτ' ἐγὼ βούλομαι ζῆν, οὔτε σοὶ καλῶς ἔχει σῶζειν, πάλαι μὲν ἐχθρὸν ἄνδρα καὶ πολέμιον, νῦν δ' ἀνωφελῆ καὶ ἄχρηστον. Ὡς οὖν ταῦτα ὁ Τύλλος ἤκουσεν, ἤσθη τε θαυμαστῶς καὶ τὴν δεξιάν ἐμβαλὼν· Ἀνίστασο, εἶπεν, ὦ Μάρκιε, καὶ θάρσει. Μέγα γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν ἔχεις, διδοὺς σεαυτὸν· ἔλπιζε δὲ μείζονα παρὰ Οὐολούσκων. Καὶ τότε μὲν εἰς τὰ φιλοφρονούμενος τὸν Μάρκιον· ἐν δὲ ταῖς ἐπιούσαις ἡμέραις ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ πολέμου καθ' ἑαυτούς.

ΚΔ. Τὴν δὲ Ῥώμην ἦτε τῶν Πατρικίων δυσμένεια πρὸς τὸν δῆμον, οὐχ ἥκιστα τὴν τοῦ Μαρκίου καταδίκην αἰτίαν ἐχόντων ἐτάραττε καὶ πολλὰ δαιμόνια μάντεις καὶ ἱερεῖς καὶ ἰδιῶται πρυσήγγελλον ἄξια φροντίδος. Ἐν δὲ λέγεται τοιοῦτό τι γενέσθαι.

Τίτος ἦν Λατίνος, ἀνὴρ οὐκ ἄγαν ἐπιφανής, ἀπράγμων δὲ καὶ μέτριος ἄλλως, καὶ καθαρὸς δεισιδαιμονίας, ἔτι δὲ μᾶλλον ἀλαζονείας. Οὗτος ὄναρ εἶδεν, ὡς τοῦ Διὸς εἰς ὄψιν ἦκοντος αὐτῷ, καὶ κελύοντος εἶπεῖν πρὸς τὴν σύγκλητον, ὅτι κακὸν τὸν ὄρχησιν ἔσειλαν αὐτῷ πρὸ τῆς πομπῆς καὶ ἀτερπέσατον. Ἰδὼν δὲ τὴν ὄψιν, ἔλεγε μὴ πάνυ φροντίσαι τὸ πρῶτον· ὡς δὲ καὶ δευτέρων ἰδὼν καὶ τρίτον ἠμέλησε, παιδός τε χροιστοῦ θάνατον ἐπιθεῖν, καὶ τοῦ σώματος ἄφνω παρεθέντος ἀκρατῆς γενέσθαι. Ταῦτα δ' ἐν κλινιδίῳ φοράδην κομισθεὶς εἰς τὴν σύγκλητον ἀπήγγειλεν. Ἀπαγγείλας δ' ὡς φασιν, εὐθύς ἤσθετο ῥωννύμενον αὐτοῦ τὸ σῶμα, καὶ ἀναστὰς ἀπῆει δι' αὐτοῦ βαδίζων. Θαυμάσαντες οὖν οἱ βουλευταὶ, πολλὴν ἐποίησαντο τοῦ πράγματος ζήτησιν. Ἦν δὲ τοιοῦτον οἰκέτην τις αὐτοῦ παραδοῦς οἰκέταις ἐταίροις, ἐκέλευσεν ἐξάγειν δι' ἀγορᾶς μασιγοῦντας, εἴτ' ἀποκτεῖναι. Ταῦτα πράττουσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν ἀνθρώπον αἰκίζομένους, σρορᾶς τε παντοδαπᾶς ὑπ' ὀδύνης στροφόμενον, καὶ κινήσεις ἄλλας ἀτερπεῖς τῷ περιπαθεῖν κινούμενον, ἢ πομπὴ κατὰ τύχην ἠκολουθήκει. Καὶ πολλοὶ μὲν ἐδυσχέρανον τῶν παρόντων, οὐτ' ὄψιν ἰλαρὰν ὕρωντες, οὔτε κινήσεις πρεπούσας· οὐδεὶς δ' ἐπεξῆλθεν, ἀλλὰ λαιδηροῖαι μόνον ἐγένοντο καὶ κητᾶραι τῷ πικρῶς οὔτω κολάζοντι. Καὶ γὰρ ἐχρῶντο πολλῇ πρὸς τοὺς οἰκέτας ἐπεικία τότε, δι' αὐτουργίαν, καὶ τὸ κοινωνεῖν διαίτης, ἡμερώτερον ἔχοντες πρὸς αὐτοὺς καὶ συνηθέστερον. Ἦν δὲ μεγάλη κόλασις οἰκέτου πλημμελήσαντος, εἰ ζύλον ἀμάξης, ᾧ τὸν ῥυμὸν ὑπερείδουσιν, ἀράμενος, διεξέλθαι παρὰ τὴν γειτνίασιν. Ὁ γὰρ τοῦτο παθὼν, καὶ ὀφθείς παρὰ τῶν συνοίκων καὶ γειτόνων, οὐκέτι πίσιν εἶχεν. Ἐκαλεῖτο δὲ Φουρκίφερ· ὃ γὰρ οἱ Ἕλληνες ὑποσάτην καὶ σήριγμα, τοῦτο Ῥωμαῖοι Φούρκην ὀνομάζουσιν.

ΚΕ. Ὡς οὖν ὁ Λατίνος ἀπήγγειλε τὴν ὄψιν αὐτοῖς, καὶ διηπόρου, ὅστις ἦν ὁ τῆς πομπῆς τότε προηγούμενος ἀτερπέης καὶ κακῆς

κακὸς ὄρχηστῆς, ἀνεμνήσθησαν ἔνιοι διὰ τὴν ἀτοπίαν τῆς τιμωρίας ἐκείνου τοῦ θεράποντος, ὃν μασιγοῦντες ἐξήλασαν δι' ἀγορᾶς, εἴτ' ἐθανάτωσαν. Συμφωνησάντων οὖν τῶν ἱερέων, ὃ τε δεσπότης δίκην ἔδωκε, καὶ τῷ θεῷ τὴν πομπὴν καὶ τὰς θέας αὐθις ἐξ ἀρχῆς ἐπετέλουν. Ἔοικεν οὖν ὁ Νουμᾶς τὰ τ' ἄλλα τῶν ἱερῶν σοφώτατος ἐξηγητῆς γεγονέναι, καὶ τοῦτο παγκάλως γε νομοθετῆσαι πρὸς εὐλάβειαν αὐτοῖς. Ὄταν γὰρ ἄρχοντες ἢ ἱερεῖς πράττωσι τι τῶν θείων, ὃ κήρυξ πρῆεισι μεγάλη φωνῇ βοῶν· Οὐκ ἄγε. Σημαίνει δ' ἡ φωνή· Τοῦτο πράττε· προσέχειν κελεύουσα τοῖς ἱεροῖς, καὶ μηδὲν ἔργον ἐμβάλλειν μεταξὺ, μηδὲ χρεῖαν ἀσχολίας, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκαίῳ τινὶ τρόπῳ καὶ διὰ βίας περαινόμενα. Θυσίας δὲ καὶ πομπὰς καὶ θέας οὐ μόνον ἐξ αἰτίας τηλικαύτης, ἀλλὰ καὶ διὰ μικρὰς Ῥωμαίοις ἔθος ἐστὶν ἀναλαμβάνειν. Ἴππου τε γὰρ ἑνὸς τῶν ἀγόντων τὰς καλουμένας Θήσσας ἀτονήσαντος, καὶ πάλιν τοῦ ἡνιόχου τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὰς ἡνίας συλλαβόντος, αὐθις ἐψηφίσαντο τὴν πομπὴν ἐπιτελεῖν. Ἐν δὲ τοῖς κάτω χρόνοις μίαν θυσίαν τριακοντάκις ἐποίησαν, ἀεὶ τίνος ἐλλείμματος, ἢ προσκρούματος, γίνεσθαι δοκοῦντος. Τοιαύτη μὲν εὐλάβεια πρὸς τὰ θεῖον Ῥωμαίων.

ΚΓ. Ὁ δὲ Μάρκιος καὶ Τύλλος ἐν Ἀντίῳ τοῖς δυνατωτάτοις κρύφα διελέγοντο, καὶ παρεκάλουν, ἕως στασιάζουσιν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους, τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν τῶν δὲ δυσωπουμένων, ὅτι σπονδαὶ διέτεις ἦσαν αὐτοῖς καὶ ἀνοχαὶ γεγενημέναί, πρόσφασιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι παρέσχον, ἐκ τίνος ὑποψίας, ἢ διαβολῆς, ἐν θέαις καὶ ἀγῶσι κηρύζαντες ἀπιέναι Οὐολούσκους πρὸ ἡλίου δύνοντος ἐκ τῆς πόλεως. Ἔνιοι δὲ φασιν, ἀπάτη τοῦ Μαρκίου καὶ δόλῳ γενέσθαι τοῦτο, πέμψαντος εἰς Ῥώμην πρὸς τοὺς ἀρχοντας οὐκ ἀληθῆ κατήγορον τῶν Οὐολούσκων, ὡς ἐν ταῖς θέαις διανοουμένων ἐπιθέσθαι τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐμπιπρᾶν. Πάντας μὲν γὰρ αὐτοὺς τὸ κήρυγμα τοῦτο δυσμενεσέρους ἐποίησε

τοῖς Ῥωμαίοις· ὁ δὲ Τύλλος ἐπὶ μείζον αἵρων τὸ πρᾶγμα καὶ παραζώνων, τέλος ἔπεισε, πέμψοντας εἰς Ρώμην, τήν τε χώραν ἀπαιτεῖν, καὶ τὰς πόλεις, ὅσας ἀφῆρηνται πολέμῳ τῶν Οὐλοῦσκων. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν πρέσβειων ἀκούσαντες ἠγανάκτησαν, καὶ ἀπεκρίναντο, προτέρους μὲν ἀναλήψεσθαι τὰ ὄπλα τοὺς Οὐλοῦσκους, ὑτέρους δὲ καταθήσεσθαι Ῥωμαίους. Ἐκ τούτου συναγαγὼν ἐκκλησίαν πάνδημον ὁ Τύλλος, ἐπεὶ τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, συνεβούλευε τὸν Μάρκιον καλέσαι, μηδὲν αὐτῷ μνησικακοῦντας, ἀλλὰ πιστεύσαντας, ὅτι συμμαχῶν ὠφελήσει, ὅσα πολέμων οὐκ ἔβλαψεν.

KZ. Ἐπεὶ δὲ κληθεὶς ὁ Μάρκιος, καὶ διαλεχθεὶς πρὸς τὸ πλῆθος, οὐχ ἤττον ἀπὸ τῶν λόγων, ἢ τῶν ὄπλων, ἀνὴρ δεινὸς ἐφάνη καὶ πολεμικὸς, καὶ τὸ φρονεῖν καὶ τολμᾶν περὶ τὸς, ἀποδείκνυται μετὰ Τύλλου στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τοῦ πολέμου. Δεδιδῶς δὲ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ παρεσκευάσθαι τοὺς Οὐλοῦσκους ἔδει, μὴ πολὺς γενόμενος τὸν καιρὸν ἀρέληται τῆς πράξεως, τὰ μὲν ἄλλα τοὺς κατὰ πόλιν δυνατοὺς καὶ ἄρχοντας ἐκέλευε συναγεῖν καὶ πορίζειν, αὐτὸς δὲ τοὺς προθυμοτάτους ἄνδρα καταλόγου πείσας ἐκόντας αὐτῷ συνελθεῖν, ἐπέβαλεν εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἄρῳ, καὶ μηδενὸς προσδοκῶντος. Ὄθεν κῦπώρησε λείας τοσαύτης, ὅσην ἄγοντας καὶ φέροντας, καὶ χρωμένους ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοὺς Οὐλοῦσκους ἀπειπεῖν. Ἦν δὲ μικρότατον ἔργον αὐτῷ τῆς στρατείας ἐκείνης, ἢ εὐπορία, καὶ τὸ πολλὰ βλάψαι καὶ κακῶσαι τὴν χώραν· οὐ δ' ἔνεκα ταῦτ' ἔπραττε, μέγα, τὸ τοὺς Πατρικίους προσδιαβαλεῖν τῷ δήμῳ. Τὰ γὰρ ἄλλα πάντα λυμαινόμενος καὶ δικηθεῖρων, τοὺς ἐκείνων ἀγροὺς ἰσχυρῶς ἐρύλαχτε, καὶ οὐκ εἶα κακουργεῖν, οὐδὲ λαμβάνειν ἐξ ἐκείνων οὐδέν. Ὄθεν ἐν διαβολαῖς ἔτι μᾶλλον ἐγένοντο καὶ ταραχαῖς πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν Πατρικίοι τοῖς πολλοῖς ἐγκαλοῦντες, ὡς ἄνδρα δυνατὸν ἀδίκως ἐβλαβοῦσιν· ὁ δὲ δῆμος ἐκείνους ἡτιᾶτο διὰ μνησικακίαν

ἐπάγειν τὸν Μάρκιον, εἶτα πολεμουμένων ἐτέρων, θεατὰς καθῆσθαι φύλακα τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν χρημάτων ἔξω τὸν πόλεμον αὐτὸν ἔχοντας. Ταῦτα διαπραξάμενος ὁ Μάρκιος, καὶ μεγάλα πρὸς τὸ θαρρῆν καὶ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων τοὺς Οὐολούσκους ὠφελήσας, ἀπήγαγεν ἀσφαλῶς.

ΚΗ. Ἐπεὶ δὲ πάντα ταχὺ καὶ προθύμως ἢ τῶν Οὐολούσκων δύναμις ἠθροίσθη, πολλή φανεῖσα, μέρος μὲν ἔγνωσαν ὑπολιπεῖν ταῖς πόλεσιν ὑπὲρ ἀσφαλείας, μέρος δὲ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐλέσθαι δὲ τῶν ἡγεμονιῶν ὁ Μάρκιος ἔδωκε τῷ Τύλλῳ τὴν ἐτέραν. Ὁ δὲ Τύλλος εἰπὼν, ὡς οὐδὲν ἀρετῇ λειπόμενον αὐτοῦ τὸν Μάρκιον ὄρα, τύχη δὲ βελτίονι κεχρημένον ἐν ταῖς μάχαις ἀπάσαις, ἐκέλευσεν ἡγεῖσθαι τῶν ἐξιόντων· αὐτὸς δὲ τὰς πόλεις ὑπομένων φυλάξειν, καὶ τοῖς στρατευομένοις ὑπουργήσειν τὰ πρόσφορα. Μᾶλλον οὖν ἐπιβρωσθεὶς ὁ Μάρκιος ἐχώρει πρῶτον ἐπὶ Κίρκαιον, πόλιν ἀποικίδα Ῥωμαίων· καὶ ταύτην ἐνδοῦσαν ἐκουσίως οὐδὲν ἠδίκασε. Μετὰ δὲ ταύτην ἐπόρθει τὴν Λατίνων χώραν, ἐνταῦθα προσμαχεῖσθαι προσδεχόμενος αὐτῷ τοὺς Ῥωμαίους ὑπὲρ τῶν Λατίνων, συμμάχων ὄντων, καὶ πολλάκις αὐτοὺς ἐπικαλουμένων. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἀπρόθυμον ἐγένετο, καὶ τοῖς ὑπάτοις ὀλίγος ἔτι περιῆν τῆς ἀρχῆς χρόνος, ἐν ᾧ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο, καὶ διὰ ταῦτα τοὺς Λατίνους ἀπέπεμψαν· οὕτως ὁ Μάρκιος ἐπ' αὐτὰς τὰς πόλεις ἦγε, καὶ Τολερίνους καὶ Λαουικάνους καὶ Πεδάνους, ἔτι δὲ Βωλάνους ἀντίσαντας αὐτῷ κατὰ κράτος ἐλὼν, τὰ τε σώματα λείαν ἐποίησατο, καὶ τὰ χρήματα διήρπασε. Τῶν δὲ προσθεμένων ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο πολλήν, ὅπως μηδ' ἄκοντος αὐτοῦ βλάπτοιτο, πορρωτάτω στρατοπεδεύων, καὶ τῆς χώρας ἀπεχόμενος.

ΚΘ. Ἐπεὶ δὲ καὶ Βόλλας πόλιν οὐ πλείους σαδίους ἑκατὸν ἀπέχουσαν τῆς Ῥώμης ἐλὼν, χρημάτων πολλῶν ἐκράτησε, καὶ πάντας ὀλίγου δεῖν τοὺς ἐν ἡλικίᾳ διέφθειρε, τῶν δὲ Οὐολού-

σκων οὐδ' οἱ μένιν ἐν ταῖς πόλεσι ταχθέντες ἐκαστέμουν, ἀλλ' ἐφέροντο σὺν τοῖς ὅπλοις πρὸς τὸν Μάρκιον, ἕνα στρατηγὸν καὶ μόνον ἄρχοντα ἐαυτῶν γινώσκειν ἐκεῖνον εἶναι λέγοντες· ἦν ὄνομα κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν Ἰταλίαν μέγα, καὶ δόξα θαυμαστὴ τῆς ἀρετῆς, ἐνὸς σώματος μεταθέσει τοσοῦτον ἀπεργασσάμενης τὸ παράλογον ἐν τοῖς πράγμασι. Τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων οὐδένα κόσμον εἶχε, μάχεσθαι μὲν ἀπεγνωκότων, ἐν δὲ συστάσει καὶ λόγοις ρασιαστικοῖς ὕσπνῃραι πρὸς ἀλλήλους ὄντων· ἄχρις οὖ Λαουτίνιον ἀπηγγέλθη περιτειχιζόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων, ὅπου καὶ θεῶν ἱερά Ῥωμαίοις πατρῶων ἀπέκειτο, καὶ τοῦ γένους ἦσαν αὐτοῖς ἀρχαί· διὰ τὸ πρῶτην πόλιν ἐκείνην κτίσαι τὸν Αἰνεϊάν. Ἐκ δὲ τούτου θαυμαστὴ μὲν ἔσχε καὶ ἀθρόα μεταβολὴ γνώμης τὸν δῆμον, ἄτοπος δὲ καμιδῆ καὶ παράλογος τοὺς Πατρικίους. Ὁ μὲν γὰρ δῆμος ὄρμησε λύειν τὴν τοῦ Μαρκίου καταδικήν, καὶ καλεῖν αὐτὰν εἰς τὴν πόλιν· ἡ δὲ βουλὴ συναχθεῖσα καὶ σκοποῦσα περὶ τοῦ βουλευμάτος, ἀπέγνω καὶ διεκώλυσε, εἴτε πάντως ἐνίστασθαι φιλονεικοῦσα πᾶσιν, οἷς ὁ δῆμος ἐσπούδαζεν, εἴτ' ἄλλως χάριτι τοῦ δήμου τὸν ἄνδρα μὴ βουλομένη κατελθεῖν· εἴτε κακῆρον αὐτὸν ἤδη πεπονημένη δι' ὀργῆς, ὅτι πάντας ἐπιείει κακῶς, οὐχ ὑπὸ πάντων ἀγνωμονηθεὶς, καὶ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἔδειξεν ἐχθρόν, ἐν ἧ τὸ κυριώτατον καὶ κράτιστον μέρος ἐγίνωσκε συμπαθεῖν αὐτῷ καὶ συναδικούμενον. Ἐξενεχθείσης δὲ τῆς γνώμης εἰς τοὺς πολλοὺς, ὁ μὲν δῆμος ἄκυρος ἦν τοῦ ψήφου καὶ νόμῳ τι ποιεῖν ἄνευ προβουλευμάτος.

Α. Ὁ δὲ Μάρκιος ἀκούσας ἐτι μᾶλλον ἐξετραχύνθη, καὶ τὴν πολιουκίαν ἀπολιπὼν, ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπ' ὀργῆς ἐχώρει, καὶ περὶ τὰς λεγομένας Κλοικείας τάφρους κατεστρατοπέδευσε, τεσσαράκοντα τῆς πόλεως σταδίους ἀφεσώως. Ὁρθεὶς δὲ φοβερὸς, καὶ πολὺν θόρυβον παρασχών, ὁμοῦ ἐν τῷ παρόντι τὴν γᾶσιν ἔπαυσεν· οὐδεὶς γὰρ ἐτι τοῖς πολλοῖς ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν, οὔτ'

ἀρχων, οὔτε βουλευτῆς· περί τοῦ τὸν Μάρκιον καταγαγεῖν· ἀλλ' ὀρώντες ἐν τῇ πόλει διαδρομὰς γυναικῶν, καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱερασίας καὶ δάκρυα πρεσβυτῶν καὶ δεήσεις, πάντα δ' ἐνδεᾶ τόλμης καὶ σωτηρίων λογισμῶν, συνέγνωσαν ὀρθῶς τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς διαλλαχὰς τοῦ Μαρκίου τραπέσθαι· τὴν δὲ βουλὴν τοῦ παντὸς ἀμαρτάνειν, ὅτε παύσασθαι καλῶς εἶχεν, ὀργῆς καὶ μνησικακίας ἀρχομένην. Ἔδοξεν οὖν πᾶσι πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν Μάρκιον, ἐκείνῳ τε καθόδῳ διδόντας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὸν πόλεμον αὐτοῖς λύσαι δεομένους. Οἱ δὲ πεμθέντες ἀπὸ βουλῆς ἦσαν μὲν ἐπιτήδειοι τῷ Μαρκίῳ, προσεδέχοντο δὲ πολλὴν περί γε τὰς πρώτας ἀπαντήσεις φιλοφροσύνην παρ' ἀνδρῶς οἰκείου καὶ συνήθους. Ἐγένετο δὲ τοιοῦτον οὐδὲν, ἀλλὰ διὰ τοῦ στρατοπέδου τῶν πολεμίων ἀχθέντες, ἐνετύγχανον αὐτῷ μετ' ὄγκου καθεζομένῳ καὶ βαρύτερος οὐκ ἀνεκτῆς. Ἐχων δὲ τοὺς πρώτους τῶν Οὐλοούσκων περὶ αὐτὸν, ἐκέλευε λέγειν, ὧν δεόμενοι τυγχάνουσιν. Εἰπόντων δὲ λόγους ἐπιεικεῖς καὶ φιλανθρώπους ἐν ἤθει τῷ πρέποντι, καὶ παυσαμένων, ἀπεκρίνατο τὰ μὲν πικρῶς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ πρὸς ὀργὴν ὧν ἔπαθε, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν Οὐλοούσκων, ὡς στρατηγός, ἀποδοῦναι τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν, ὅσῃν ἀπετέμοντο πολέμῳ, κελύων, καὶ ψηφίσασθαι Οὐλοούσκοις ἰσοπολιτείαν, ἥνπερ Λατίνοις· ἄλλην γὰρ οὐκ εἶναι θέσαιον, ἢ τὴν ἐπὶ ταῖς ἴσους καὶ δικαίους ἀπαλλαγὴν τοῦ πολέμου. Χρόνον δὲ βουλῆς ἔδωκεν αὐτοῖς ἡμέρας τριάκοντα καὶ τῶν πρέσβεων ἀπελθόντων, εὐθὺς ἀνέζεσθαι ἐκ τῆς χώρας.

ΛΑ. Τοῦτο δὴ πρῶτον αἰτίημα τῶν Οὐλοούσκων οἱ πόλιαι βαρανόμενοι τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ φθονοῦντες, ἐλάβδανον ὧν ἦν καὶ ὁ Τυλλός, ἰδίᾳ μὲν ὑπὸ Μαρκίου μηδὲν ἀδικούμενος, ἐν δ' ἀνθρωπίνῳ πάθει γεγονώς. Ἠχθετο γὰρ ἡμαυρωμένος παντὶ πᾶσι τῇ δόξῃ, καὶ παρροῶμενος ὑπὸ τῶν Οὐλοούσκων, πάντα μόνον ἡγορούμενων αὐτοῖς εἶναι τὸν Μάρκιον, τοὺς δ' ἄλλους

ἀξιούντων, ὅσον ἐκεῖνος αὐτοῖς μεταδώσει δυνάμειος καὶ ἀρχῆς, ἀγαπᾶν ἔχοντας. Ὅθεν αἱ πρῶται κατηγορίαι κρύφα διεσπείροντο, καὶ συνισάμενοι πρὸς ἀλλήλους ἠγανάκτουν, καὶ προδοσίαν ἐκάλουν τὴν ἀνάξουξιν, οὐ τειχῶν, οὐδ' ὄπλων, ἀλλὰ καιρῶν, οἷς καὶ τᾶλλα πάντα σώζεσθαι καὶ πάλιν ἀπόλλυσθαι πέφυκεν, ἡμερῶν τριάκοντα τῷ πολέμῳ δεδωμένων, οὐ μείζονας οὐδὲν ἐν ἐλάχιστον χρόνῳ λαμβάνειν μεταβολάς. Καίτοι τὸν χρόνον τοῦτον ὁ Μάρκιος οὐκ ἀργὸν διῆγεν, ἀλλὰ τοὺς συμμάχους τῶν πολεμίων ἐφθειρεν ἐπιῶν καὶ περιέκοπτε, καὶ πόλεις ἑπτὰ μεγάλας καὶ πολυαθρόπους ἔλαβεν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι βοθεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμων, ἀλλ' ὄκνου πλήρεις ἦσαν αὐτῶν αἱ ψυχαί, καὶ τοῖς ἐκνεαρκηκόσι κριμιδῆ καὶ παραλελυμένοις σώμασιν ὁμοίως διέκειντο πρὸς τὸν πόλεμον. Ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος διήλθε, καὶ παρῆν αἴθις ὁ Μάρκιος μετὰ τῆς δυνάμειος ἀπάσης, ἐκπέμπουσι πρεσβείαν πάλιν τοῦ Μαρκίου δεησομένην, ὑφέσθαι τῆς ὀργῆς, καὶ τοὺς Οὐλοούσκους ἐκ τῆς χώρας ἀπαγαγόντα, πράττειν καὶ λέγειν, ὅτι ἂν ἀμφοτέροις οἴηται βέλτιον εἶναι. Φύβῳ μὲν γὰρ οὐδὲν ἐνδύσειν Ῥωμαίους· εἴαν δὲ τινος τῶν φιλανθρώπων οἴηται δεῖν τυχεῖν τοὺς Οὐλοούσκους, ἅπαν αὐτοῖς γενήσεσθαι τὰ ὄπλα καταθεμένοις. Πρὸς ταῦθ' ὁ Μάρκιος ἔφη, μηδὲν ὡς Οὐλοούσκων ἀποκρίνεσθαι στρατηγός· ὡς δὲ Ῥωμαίων ἔτι πολίτης, παραινεῖν καὶ παρακαλεῖν μετριώτερον φρονήσαντας ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἦκειν πρὸς αὐτὸν ἐν ἡμέραις τρισίν, ἃ προκαλεῖται ψιφισαμένους· εἰ δ' ἔτερα δόξειε, γινώσκειν οὐκ οὔσαν αὐτοῖς ἄδειαν αἴθις μετὰ λόγων κενῶν βαδίζουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον.

ΑΒ. Ἐπανελθόντων δὲ τῶν πρεσβέων, ἀκούσασα ἡ βουλή, καθάπερ ἐν χειμῶνι πολλῷ καὶ κλύδωνι τῆς πόλεως ἄρασα τὴν ἀφ' ἱεράς ἀφῆκεν. Ὅσοι γὰρ ἦσαν ἰερεῖς θεῶν, ἢ μυστηρίων ὀργισαί, ἢ φύλακες, ἢ τὴν ἀπ' οἰωνῶν, πάτριον οὔσαν ἐκ παλαιῶν, μαντικὴν ἔχοντες, τούτους πάντας ἀπιέναι πρὸς τὸν Μάρκιον

ἐψηφίσαντο κεκοσμημένους, ὡς ἦν ἐκάστῳ νόμος ἐν ταῖς ἱερουργίαις· λέγειν δὲ ταῦτα καὶ παρακαλεῖν, ὅπως ἀπαλλάξας τὸν πόλεμον, οὕτω διαλέγηται περὶ τῶν Οὐρολόσκων τοῖς πολίταις. Ἐδέξατο μὲν οὖν εἰς τὸ στρατόπεδον τοὺς ἄνδρας, ἄλλο δ' οὐδὲν ἔδωκεν, οὐδ' ἔπραξεν, οὐδ' εἶπε μαλακώτερον, ἀλλ', ἐφ' οἷς πρότερον, ἐκέλευε ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις, ἢ δέχεσθαι τὸν πόλεμον· Ἐπανεληθόντων οὖν τῶν ἱερέων, ἔδοξεν ἀτρεμεῦντας ἐν τῇ πόλει τὰ τεῖχη φυλάττειν, καὶ προσβάλλοντας ἀποκρούεσθαι τοὺς πολεμίους, ἐν τῷ χρόνῳ μάλιτα, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης παραλόγοις τιθεμένοις τὰς ἐλπίδας· ἐπεὶ δὲ αὐτῶν γε σωτήριον οὐδὲν ἠπίσαντο πράττοντες, ἀλλὰ ταραχῇ, καὶ πτοίᾳ, καὶ φήμῃ πονηρὰ τὴν πόλιν κατεῖχεν, ἄχρις οὗ συνέβη τι πρᾶγμα τῷ πολλακίς ὑφ' Ὀμήρου λεγομένῳ, μὴ πάνυ δὲ πείθον τοὺς πολλοὺς, ὅμοιον. Λέγοντος γὰρ αὐτοῦ καὶ ἀναφρονούντος ἐπὶ ταῖς μεγάλαις πράξεσι καὶ παραλόγοις,

Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φερσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.

καὶ τὸ,

Ἀλλά τις ἀθανάτων τρέψε φρένας, ὅς γ' ἐνὶ θυμῷ

Δίμου θῆκε φάτιν·

καὶ τὸ,

Ἦ τι οἰσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευε·

καταφρονοῦσιν, ὡς ἀδυνάτοις πράγμασι καὶ μυθεύμασιν ἀπίστοις τὸν ἐκάστου λογισμὸν τῆς προαιρέσεως ἀπίστον καθιστάντος. Οὐ ποιεῖ δὲ τοῦτο Ὀμηρος· ἀλλὰ τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινώμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δῆπου πολλακίς,

Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν·

καὶ,

ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δὲ οἱ ἦτορ

Στίθεσσι λασίοισι διάνδιχα μερμηριζέειν·

καὶ πάλιν,

— Ἀλλὰ τὸν οὐτι

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα, δαίφρονα Βελλεροφόντην.

Ἐν δὲ ταῖς ἀτόποις καὶ παραβόλοις πράξεσι καὶ φορᾶς τινος ἐν-
θουσιώδους καὶ παρασάσεως δεομέναις, οὐκ ἀναιροῦντα ποιεῖ
τὸν θεόν, ἀλλὰ κινοῦντα τὴν προαίρεσιν· οὐδ' ὄρμας ἐνεργαζόμε-
νον, ἀλλὰ φαντασίας ὄρμων ἀγωγούς· αἷς οὐδὲ ποιεῖ τὴν πρᾶ-
ξιν ἀκούσιον, ἀλλὰ τῷ ἐκούσιῳ δίδωσιν ἀρχὴν, καὶ τὸ θαρρῆν
καὶ τὸ ἐλπίζειν προσίθῃσιν. Ἢ γὰρ ἀπαλλακτέον ὅλως τὰ θεῖα
πάσης αἰτίας καὶ ἀρχῆς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἢ τίς ἂν ἄλλος εἴη τρό-
πος, ᾧ βοηθοῦσιν ἀνθρώποις καὶ συνεργοῦσιν; οὐ τὸ σῶμα δή-
που πλάττοντες ἡμῶν, οὐδὲ τὰς χεῖρας, εἰς ἃ δεῖ, μετατιθέντες
αὐτοὶ καὶ τοὺς πόδας, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς τὸ πρακτικόν καὶ προ-
αιρετικόν ἀρχαῖς τισι καὶ φαντασίαις καὶ ἐπινοίαις ἐγείροντες,
ἢ τοῦναντίον, ἀποσρέφοντες καὶ ἰσάντες.

ΔΓ. Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τότε τῶν γυναικῶν ἄλλαι μὲν πρὸς ἄλ-
λοις ἰεροῖς, αἱ δὲ πλεῖσαι καὶ δοκιμώταται περὶ τὸν τοῦ Κα-
πιτωλίνου Διὸς βωμὸν ἰκέτευον. Ἐν δὲ ταύταις ἦν ἡ Ποπλικόλα,
τοῦ μεγάλα καὶ πολλὰ Ῥωμαίους ἐν τε πολέμοις καὶ πολιτείαις
ἀφελήσαντος, ἀδελφῆ, Οὐαλερία. Ποπλικόλας μὲν οὖν ἐτεθνήκει
πρότερον, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γεγραμμένοις ἰσορήκαμεν, ἡ δὲ
Οὐαλερία δόξαν εἶχεν ἐν τῇ πόλει καὶ τιμὴν, δοκοῦσα τῷ βίῳ
μὴ κατασχύνειν τὸ γένος. Ὅπερ οὖν λέγω πάθος ἐξαπίνης πα-
θοῦσα, καὶ κατ' ἐπινοίαν οὐκ ἀθείασον ἀψαμῆνη τοῦ συμφέ-
ροντος, αὐτὴ τ' ἀνέστη, καὶ τὰς ἄλλας ἀναστήσασα πάσας, ἤκεν
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς τοῦ Μαρκίου μητρὸς Οὐολουμνίας. Ὡς δ'
εἰσῆλθε καὶ κατέλαβε μετὰ τῆς νουῦ καθεζομένην, καὶ τὰ παιδία
τοῦ Μαρκίου πρὸς τοῖς κόλποις ἔχουσαν, ἐν κύκλῳ περιήσασα
τὰς γυναῖκας αὐτῆς· « Αὐταὶ γε ἡμεῖς (εἶπεν), ὦ Οὐολουμνία,
καὶ σύ Οὐεργιλία, γυναῖκες ἤκομεν πρὸς γυναῖκας, οὔτε

βουλῆς ψηφισαμένης, οὗτ' ἄρχοντος κελεύσαντος· ἀλλ' ὁ θεὸς ἡμῶν, ὡς ἔοικεν, οἰκτείρας τὴν ἰκετείαν, ὕμνῃν παρέστησε δευρὶ τραπέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ δεηθῆναι σωτηρίαν μὲν αὐταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὑμῖν δὲ πεισθείσαις ἐπιφανεστέραν φέροντα δόξαν, ἧς αἱ Σαθίνων θυγατέρες ἔσχον, εἰς φιλίαν καὶ εἰρήνην ἐκ πολέμων συναγαγοῦσαι πατέρας καὶ ἀνδρας. Δεῦτε πρὸς Μάρκιον ἰοῦσαι μεθ' ἡμῶν, συνάψασθε τῆς ἰκετηρίας, καὶ μαρτυρήσατε τῇ πατρίδι μαρτυρίαν ἀληθῆ καὶ δικαίαν, ὅτι πῶλλὰ πάσχουσα κακῶς, οὐδὲν οὐτ' ἔπραξε δεινόν, οὐτ' ἐβούλευσε περὶ ὑμῶν δι' ὀργὴν, ἀλλ' ἀποδίδωσιν ὑμᾶς ἐκείνῳ, κἂν μηδενὸς τυγχάνειν μέλλη τῶν ἐπιεικῶν.» Ταῦτα τῆς Οὐλομένης εἰπούσης ἀνεβόησαν αἱ λοιπαὶ γυναῖκες, ἡμεῖς αὖτο δὲ ἡ Οὐλομένη· «Καὶ τῶν κοινῶν ἡμῖν συμφορῶν, ὧ γυναῖκες, ἴσον μέτεσι, καὶ ἰδίᾳ πρᾶττομεν κακῶς, ἀπολέσασθαι τὴν Μαρκίου δόξαν καὶ ἀρετὴν, τὸ σῶμα δ' αὐτοῦ τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις φρουρούμενον μᾶλλον, ἢ σωζόμενον, ἐφορᾶσαι. Μέγιστον δ' ἡμῖν τῶν ἀτυχημάτων ἐστίν, εἰ τὰ τῆς πατρίδος οὕτως ἐξησιένηκεν, ὥς' ἐν ἡμῖν ἔχειν τὰς ἐλπίδας. Οὐκ οἶδα γάρ, εἴ τινα ποιήσεται λόγον ἡμῶν ἐκείνος, εἴ γε μηδένα ποιεῖται τῆς πατρίδος, ἣν καὶ μητρὸς καὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν προετίμησεν. Οὐ μὲν ἀλλὰ χρῆσθε ἡμῖν λαβοῦσαι, καὶ κομίζετε πρὸς ἐκεῖνον, εἰ μηδὲν ἄλλο, ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἰκεσίαις ἐναποπνεῦσαι δυναμένας.»

ΑΔ. Ἐκ τούτου, τά τε παιδία καὶ τὴν Οὐεργιλίαν ἀναστῆσασα, μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐβιάδιζεν εἰς τὸ σρατόπεδον τῶν Οὐλοσκόων. Ἡ δ' ὄψις αὐτῶν τότε οἰκτρὰν καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν αἰδῶ καὶ σιωπὴν. Ἐτυχε δ' ὁ Μάρκιος ἐπὶ βήματος καθεζόμενος μετὰ τῶν ἡγεμονικῶν. Ὡς οὖν εἶδε προσιούσας τὰς γυναῖκας, ἐθαύμασεν ἐπιγνοῦς δὲ τὴν μητέρα πρώτην βραδίζουσαν, ἐβούλετο μὲν ἐμμένειν τοῖς ἀτρέπτοις ἐκείνοις καὶ ἀπαραιτήτοις λογισμοῖς· γενόμενος δὲ τοῦ πάθους ἐλάττων, καὶ συν-

ταραχθεις πρὸς τὴν ὄψιν, οὐκ ἔτλη καθεζομένῳ προσελθεῖν, ἀλλὰ καταβάς θᾶπτον ἢ βιάδην, καὶ ἀπαντήσας, πρώτην μὲν ἠσπάσατο τὴν μητέρα καὶ πλείστον χρόνον, εἶτα δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μήτε διακρύων ἔτι, μήτε τοῦ φιλοφρονεῖσθαι φειδόμενος, ἀλλ' ὡσπερ ὑπὸ ρεύματος φέρεσθαι τοῦ πάθους ἐ-αυτὸν ἐνδεδωκώς.

ΛΕ. Ἐπεὶ δὲ τούτων ἄδην εἶχε, καὶ τὴν μητέρα βουλομένην ἤδη λόγων ἄρχειν ἤσθετο, τοὺς τῶν Οὐλοῦσκων προσβούλους παρατηρήσάμενος, ἤκουσε τῆς Οὐλοῦμνίας τοιαῦτα λεγούσης· « Ὁρᾶς μὲν, ὦ παῖ, κἄν αὐταὶ μὴ λέγωμεν, ἐσθῆτι καὶ μορφῇ τῶν ἀθλίων σωμάτων τεκμαιρόμενος, οἷαν οἰκουρίαν ἡμῖν ἡσῆ φυγὴ περιεποίησε. Λόγισαι δὲ νῦν, ὡς ἀτυχέσεται πασῶν ἀφίγμεθα γυναικῶν, αἷς τὸ ἥδιστον θέαμα, φοβερῶτατον ἢ τύχη πεποίηκεν, ἐμοὶ μὲν υἱόν, ταύτῃ δ' ἄνδρα τοῖς τῆς πατρίδος τείχεσιν ἰδεῖν ἀντικαθήμενον. Ὁ δ' ἔστι τοῖς ἄλλοις ἀτυχίας πάσης καὶ κακοπραγίας παραμύθιον, εὔχεσθαι θεοῖς, ἡμῖν ἀπορώτατον γέγονεν. Οὐ γὰρ οἶόν τε καὶ τῇ πατρίδι νίκην ἄμα καὶ σοὶ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν· ἀλλ' ἄ τις ἂν ἡμῖν καταράσαιτο τῶν ἐχθρῶν, ταῦτα ταῖς ἡμετέραις ἔνεσιν εὐχαῖς. Ἀνάγκη γάρ, ἢ τῆς πατρίδος, ἢ σοῦ γέρεσθαι γυναικὶ σῆ καὶ τέκνοις. Ἐγὼ δ' οὐ περιμενῶ ταύτην μοι διαιτῆσαι τὴν τύχην ζώσῃ τὸν πόλεμον· ἀλλ' εἰ μή σε πείσαιμι φιλίαν καὶ ὁμόνοιαν (ἐκ) διαφορᾶς καὶ κακῶν θέμενον, ἀμφοτέρων γενέσθαι εὐεργέτην μᾶλλον, ἢ λυμεῖνα τῶν ἐτέρων, οὕτω διανοοῦ καὶ παρασκευάζε σεαυτὸν, ὡς τῇ πατρίδι μὴ προσμίζαι δυνάμενος, πρὶν ἢ νεκρὰν ὑπερβῆναι τὴν τεκοῦσαν. Οὐ γὰρ ἐκείνην με δεῖ τὴν ἡμέραν ἀναμένειν, ἐν ἣ τὸν υἱὸν ἐπόφομαι θριαμβεύμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἢ θριαμβεύοντα κατὰ τῆς πατρίδος. Εἰ μὲν οὖν ἀξιῶ σε τὴν πατρίδα σῶσαι Οὐλοῦσκους ἀπολέσαντα, χαλεπὴ σοὶ καὶ δυσδιαίτητος, ὦ παῖ, πρόκειται σκέψις. Οὔτε γὰρ διαφθεῖραι τοὺς πολίτας καλόν,

οὔτε τοὺς πεπιστευκότας προδοῦναι δίκαιον. Νῦν δ' ἀπαλλαγὴν κακῶν αἰτούμεθα, σωτήριον μὲν ἀμφοτέροις ὁμοίως, ἐνδοξόν δὲ καὶ καλὴν μάλλον Οὐολούσχοις, ὅτι τῷ κρατεῖν δόξουσι دیدόναί τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, οὐχ ἥττον λαμβάνοντες, εἰρήνην καὶ φιλίαν. Ὡν μάλιστα μὲν αἴτιος ἔση γινομένων, μὴ γινομένων δὲ μόνος αἰτίαν ἔξεις παρ' ἀμφοτέροις. Ἄδελφος δ' ὢν ὁ πόλεμος τοῦτ' ἔχει πρόδηλον, ὅτι σοὶ νικῶντι μὲν ἀλάστορι τῆς πατρίδος εἶναι περίεστιν ἠττώμενος δὲ δόξεις ὑπ' ὀργῆς εὐεργέταις ἀνδράσι καὶ φίλοις τῶν μεγίστων συμφορῶν αἴτιος γεγονέναι. »

Λς. Ταῦτα τῆς Οὐολουμνίας λεγούσης ὁ Μάρκιος ἠεροῶτο μηδὲν ἀποκρινόμενος. Ἐπεὶ δὲ καὶ πικραμένης, εἰσήκει σιωπῶν πολὺν χρόνον, αὖθις ἡ Οὐολουμνία· « Τί σιγᾶς (εἶπεν) ὦ παῖ; Πότερον ὀργῇ καὶ μνησικαχίᾳ πάντα συγχωρεῖν καλόν; οὐ καλὸν δὲ μητρὶ χάρισασθαι δεομένη περὶ τηλικούτων; ἢ τὴ μεμνησθαι πεπονθότα κακῶς ἀνδρὶ μεγάλῳ προσήκει, τὸ δ' εὐεργεσίας, αἷς εὐεργετοῦνται παῖδες ὑπὸ τῶν τεκόντων, σέβεσθαι καὶ τιμᾶν, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον ἐστὶ μεγάλου καὶ ἀγαθοῦ; Καὶ μὴν οὐδενὶ μάλλον ἔπρεπε τηρεῖν χάριν, ὡς σοὶ, πικρῶς οὕτως ἀχαρισίαν ἐπέξιόντι. Καί τοι παρὰ τῆς πατρίδος ἤδη μεγάλας δίκας ἀπειλήφας, τῇ μητρὶ δ' οὐδεμίαν χάριν ἀποδέδωκας. Ἦν μὲν οὖν ὀσιώτατον ἄνευ τινὸς ἀνάγκης τυχεῖν με παρὰ σοῦ δεομένην οὔτω καλῶν καὶ δικαίων· μὴ πείθουσα δὲ, τί φείδομαι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος; » Καὶ ταῦτ' εἰπούσα προσπίπτει τοῖς ποσὶν αὐτοῦ μετὰ τῆς γυναικὸς ἅμα καὶ τῶν τέκνων. Ὁ δὲ Μάρκιος ἀναβοήσας· « Οἶα εἴργασάί με, ὦ μῆτερ! » ἔξάνιτησιν αὐτήν, καὶ τὴν δεξιὴν πῖεσας σφόδρα· « Νενίκηκας (εἶπεν) εὐτυχῇ μὲν τῇ πατρίδι νίκην, ἐμοὶ δ' ὑλέθριον· ἄπειμι γὰρ ὑπὸ σοῦ μόνῃς ἠττώμενος. Τοῦτο δ' εἰπὼν, καὶ βραχέα τῇ μητρὶ καὶ τῇ γυναικὶ διαλεχθεὶς ἰδίᾳ, τὰς μὲν ἀπέπεμψεν εἰς Ρώμην πάλιν, αὐτὰς δεομένας, τῆς δὲ νικτὸς παρελθούσης, ἀπήγαγεν Οὐολούσκους, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐδ'

ὁμοίως διακειμένους ἅπαντας. Οἱ μὲν γὰρ ἐμέμψοντο καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πράξιν, οἱ δ' οὐδέτερα, πρὸς διάλυσιν καὶ εἰρήνην οἰκείως ἔχοντες. Ἔνιοι δὲ δυσχεραίνοντες τὰ πραπτόμενα, τὸν Μάρκιον ὅμως οὐ πονηρὸν ἐνόμιζον, ἀλλὰ συγγνωσὸν, ἐπικλασθέντα τηλικαύταις ἀνάγκαις. Ἀντεῖπε δ' οὐδείς, ἀλλὰ πάντες εἶποντο, τὴν ἀρετὴν μᾶλλον αὐτοῦ θαυμάζοντας, ἢ τὴν ἐξουσίαν.

ΑΖ. Ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος ἐν ὕψω φόβῳ καὶ κινδύνῳ καθεισθήκει τοῦ πολέμου παρόντος, αἰθροῖν παρ᾽ ἑστραπέχε μᾶλλον λυθέντος. Ἄμα γὰρ ἀφεώρων τοὺς Οὐλοῦσκους ἀναζευγνύοντας οἱ περὶ τὰ τεῖχη, καὶ πᾶν εὐθὺς ἱερὸν ἀνέωγει, σφραγισσομένων, ὡς περ ἐπὶ νίκῃ, καὶ θύοντων. Μάλιστα δὲ τῇ περὶ τὰς γυναῖκας ἀγαπήσει καὶ τιμῇ τῆς τε βουλῆς τοῦ τε πλήθους ἅπαντος, ἔνδηλος ἦν ἡ χαρὰ τῆς πόλεως, καὶ λεγόντων καὶ νομιζόντων γενέσθαι τῆς σωτηρίας περιφανῶς ἐκείνας αἰτίας. Ψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς, ὅτι ἂν αὐταῖς ἀξιόσωσι γενέσθαι πρὸς δόξαν, ἢ χάριν, τοῦτο ποιῆσαι καὶ παρατρεῖν τοὺς ἄρχοντας· οὐδὲν ἠξίωσαν ἄλλο, ἢ Τύχης Γυναικείας ἱερὸν ἰδρῦσασθαι, τὸ μὲν ἀνάλωμα συμβαλλόμεναι παρ' αὐτῶν, ἱερουργίας δὲ καὶ τιμᾶς, ὅτιαι θεοῖς πρέπουσι, δημοσίᾳ τῆς πόλεως ἀναλαβοῦσης. Ἐπεὶ δ' ἡ βουλὴ τὴν μὲν φιλοτιμίαν ἐπήνεσε, δημοσίαις δὲ δαπάναις ἐποιήσατο τὸν νεὼν καὶ τὸ ἔδος, οὐδὲν ἤττον αὐταὶ χρήματα συνειπνεγκοῦσαι δεύτερον ἄγαλμα κατεσκευάσαν, ὃ δὴ καί εἰσι Ῥωμαῖοι καθιστάμενον ἐν τῷ ἱερῷ φθέγγεσθαι τι τοιοῦτον· ΘΕΟΦΙΛΕΪ ΜΕ ΘΕΣΜῶ ΓΥΝΑΪΚΕΣ ΔΕΔΩΚΑΤΕ.

ΑΗ. Ταύτην καὶ δις γενέσθαι τὴν φωνὴν μυθολογοῦσιν, ἀγενήτοις ὅμοια καὶ χαλεπὰ πεισθῆναι πειθόντες ἡμᾶς. Ἰδίοντα μὲν γὰρ ἀγάλματα φανῆναι καὶ διακρυβοῦντα, καὶ τινὰς μεθιέντα νοτίδας αἱματώδεις, οὐκ ἀδύνατόν ἐστι. Καὶ γὰρ ξύλα καὶ λιθοὶ πολλάκις μὲν εὐρώτα συνάγουσι γόνιμον ὑγρότητος, πολλὰς δὲ χροῖας ἀνιᾶσιν ἐξ ἑαυτῶν, καὶ δέχονται βαρῆς ἐκ τοῦ περιέχον-

τος· οἷς ἔνια σημαίνειν τὸ δαιμόνιον, οὐδὲν ἂν δόξῃε κωλύειν. Δυνατὸν δὲ καὶ μυγμῶ καὶ σναγμῶ φόρον ὁμοιον ἐκβάλλειν ἀγάλματα, κατὰ ῥῆξιν, ἢ διάσασιν μορίων βιαιοτέραν ἐν βάθει γενομένην· ἔναρθρον δὲ φωνήν, καὶ διάλεκτον οὕτω σαφῆ καὶ περιττὴν καὶ ἀρτίστομον, ἐν ἀψύχῳ γενέσθαι παντάπασιν ἀμήχανον· εἰ μὴδὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν θεὸν ἄνευ σώματος ὀργανικοῦ καὶ διηρμοσμένου μέρεσι λογικοῖς γέγονεν ἡχεῖν καὶ διαλέγεσθαι. Ὄπου δ' ἡμᾶς ἡ ἱστορία πολλοῖς ἀποδιδάχεται καὶ πιθανοῖς μάρτυσιν, ἀνόμοιον αἰσθήσει πάθος ἐγγινόμενον τῷ φανταστικῷ τῆς ψυχῆς, συναναπειθεὶ τὸ δόξαν· ὡσπερ ἐν ὕπνοις, ἀκούειν οὐκ ἀκούοντες, καὶ βλέπειν οὐ βλέποντες δοκοῦμεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς ὑπ' εὐνοίας καὶ φιλίας πρὸς τὸν θεὸν ἄγαν ἐμπαθῶς ἔχουσι, καὶ μὴδὲν ἀθετεῖν, μὴδ' ἀναινεῖσθαι τῶν τοιούτων δυναμένοις, μέγα πρὸς πίσιν ἐστὶ τὸ θαυμάσιον καὶ μὴ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως. Οὐδὲν γὰρ οὐδαμῶς ἀνθρωπίνῳ προσέοικεν, οὔτε φύσιν, οὔτε τέχνην, οὔτ' ἰσχὺν· οὔτ' εἴ τι ποιεῖ τῶν ἡμῖν ἀποιήτων, καὶ μηχανᾶται τῶν ἀμηχάνων, παραλογόνες· ἀλλὰ μᾶλλον ἐν πᾶσι διαφέρων, πολὺ μάλιστα τοῖς ἔργοις ἀνόμοιός ἐστι καὶ παρηλλαγμένος. Ἀλλὰ τῶν μὲν θείων τὰ πολλὰ, καθ' Ἡράκλειτον, ἀπισίῃ διαφυγάνει μὴ γινώσκεισθαι.

ΛΘ. Τὸν δὲ Μάρκιον, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἄντιον ἀπὸ τῆς στρατείας, μισῶν πᾶν καὶ βαρυνόμενος διὰ εὐδοίαν ὁ Τύλλος ἐπεβούλευεν ἀνελεῖν εὐθύς, ὡς, εἰ νῦν διαρῦγοι, λαβὴν ἑτέραν οὐ παρεῖχοντα. Πολλοὺς δὲ συστήσας καὶ παρασκευάσας ἐπ' αὐτὸν, ἐκέλευσεν εὐθύνας ὑποσχεῖν τοῖς Οὐλολούσκοις ἀποδίδντα τὴν ἀρχὴν· ὁ δὲ φοβούμενος ἰδιώτης γενέσθαι, τοῦ Τύλλου στρατηγούontos καὶ δυναμένου μέγιστον ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις, ἔλεγε τὴν (μὲν) ἀρχὴν ἀποδώσειν Οὐλολούσκοις, ἐὰν κελεύωσι· καὶ γὰρ λαβεῖν πάντων κελυόντων· εὐθύνας δὲ δίδοναι καὶ λόγον, οὐδὲ νῦν παραιτεῖσθαι τοῖς βουλομένοις Ἄντια τῶν. Γενομένης οὖν ἐκκλη-

σίας, οἱ παρσκευασμένοι τῶν δημαγωγῶν ἀνίσταμενοι παρῴζονον τὸ πλῆθος. Ἐπεὶ δ' ἀναστάντι τῷ Μαρκίῳ τὸ μὲν ἄγαν θορυβοῦν ὑπ' αἰδοῦς ἐνεδίδου καὶ παρῆχεν ἀδεῶς λέγειν, οἱ δὲ θέλτισοι καὶ μάλιστα χαίροντες εἰρήνῃ τῶν Ἀντιατῶν ἐγένοντο φανεροὶ μετ' εὐνοίας· ἀκουσόμενοι καὶ δικαίως κρινούντες, ἔδεισεν ὁ Τύλλος τὴν ἀπολογίαν τοῦ ἀνδρός. Ἦν γάρ ἐν τοῖς μάλιστα δεῖνός εἰπεῖν· καὶ τὰ πρόσθεν ἔργα μείζονα τὴν χάριν εἶχε τῆς ὑπερον αἰτίας. Μᾶλλον δ' ὅλως τὸ ἔγκλημα τοῦ μεγέθους τῆς χάριτος ἦν μαρτύριον. Οὐ γὰρ ἂν ἔδοξεν ἀδικεῖσθαι, τὴν Ῥώμην ὑποχείριον μὴ λαβόντες, εἰ μὴ τοῦ λαθεῖν ἐγγὺς ἐγένοντο διὰ Μάρκιον. Οὐκέτ' οὖν ἔδοξε διαμελλεῖν, οὐδὲ πειρᾶσθαι τῶν πολλῶν· ἀλλ' ἐγκραγόντες οἱ θρασυτάτοι τῶν συνεσῳτων, ὡς οὐκ ἔστιν ἀκουσέον, οὐδὲ περιπτέον Οὐλολούσκους τὸν προδότην τυραννοῦντα, καὶ μὴ κατατιθέμενον τὴν ἀρχὴν, προσπεσόντες ἀθροοὶ διεφθειραν αὐτὸν, καὶ προσήμυεν οὐδεὶς τῶν παρόντων. Ὅτι δὲ τοῖς πλείστοις οὐκ ἐπράχθη κατὰ γνώμην, ἐδήλωσαν αὐτίκα, συνδραμόντες ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τὸ σῶμα καὶ θάψαντες ἐντίμως, καὶ τὸν τάφον ὄπλοις καὶ λαφύροις κοσμήσαντες, ὡς ἀριστέως καὶ στρατηγοῦ. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν τελευτὴν πυθόμενοι, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀπεδείξαντο σημειοῦν οὔτε τιμῆς, οὔτ' ὀργῆς πρὸς αὐτόν· αἰτησαμέναις δὲ ταῖς γυναιξίν ἐπέτρεψαν ἀποπενθῆσαι δέκα μῆνας, ὡς περ ἔθος ἦν ἐκάστη πατέρα καὶ παιδὰ καὶ ἀδελφόν. Οὗτος γὰρ ἦν ὅρος τοῦ μακροτάτου πένθους, ὃν ὥρισε Νουμᾶς Πομπήλιος, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γεγραμμένοις δεδήλωται. Τὸν δὲ Μάρκιον εὐθὺς ἐπόθει τὰ Οὐλολούσκων πράγματα. Πρῶτον μὲν γὰρ σασιάσαντες πρὸς Αἰλιανούς συμμάχους καὶ φίλους ὄντας ὑπὲρ ἡγεμονίας, ἄχρι τραυμάτων καὶ φόνων προῆλθον· ἔπειτα μάχῃ κρατηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, ἐν ἧ Τύλλος ἀπέθανε, καὶ τὸ ἀνθρῶν μάλιστα τῆς δυνάμεως διεφθάρη, διαλύσεις αἰσχίστας ἠγάπησαν, ὑπήκοοι γενόμενοι, καὶ τὸ προσαπτόμενον αὐτοῖς ποιήσειν ὁμολογήσαντες.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ. ΚΑΙ ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ.

ΕΚΚΕΙΜΕΝΩΝ δὲ τῶν πράξεων, ὅσας ἠγοῦμεθα λόγου καὶ μνή-
μης ἀξίας εἶναι, τὰς μὲν πωλεμικὰς ἐπ' οὐδέτερον ποιούσας ῥοπὴν
μεγάλην ὄραν ἔσιν. Ὁμαλῶς γὰρ ἀμρότεροι πολλὰ μὲν στρατιωτι-
κῆς ἔργα τόλμης καὶ ἀνδρείας, πολλὰ δὲ καὶ τέχνης καὶ προνοί-
ας στρατηγοῦντες ἐπεδείξαντο· πλὴν εἰ μὴ τις θέλῃ τὸν Ἀλκιβι-
άδην, ὅτι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐν πολλοῖς ἀγῶσι
νικῶν καὶ κατορθῶν διετέλεσεν, ἀποφαίνειν τελειότερον στρατηγόν.
Ἐπεὶ τό γε παρόντας καὶ ἄρχοντας ὀρθοῦν ἀεὶ προδήλως τὰ οἰ-
κεῖα, καὶ προδηλότερον ἀπάλιν βλάπτειν μελιτταμένους, ἀμ-
φοτέροις ὑπῆρξε. Πολιτείαν δὲ, τὴν μὲν Ἀλκιβιάδου τὴν ἄγαν
λαμυράν, καὶ τὸ μὴ καθαρῶν ἀναγωγίας καὶ βωμολοχίας, ἐν
τῷ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν τοῖς πολλοῖς, οἱ σίωφρονες ἐξεδελύττοντο·
τὴν δὲ Μαρκίου παντάπασιν ἄχαριν καὶ ὑπερήφανον καὶ ὀλιγαρ-
χικὴν γενομένην ἐμίσησεν ὁ Ῥωμαίων δῆμος. Οὐδετέραν μὲν οὖν
ἐπαινετέον· ὁ δὲ δημαγωγῶν καὶ χαριζόμενος, τῶν ὅπως οὐ
δόξουσι δημαγωγεῖν προπηλακίζόντων τοὺς πολλοὺς, ἀμεμπτό-
τερος. Αἰσχρὸν μὲν γὰρ τὸ κίλακεῦν δῆμον ἐπὶ τῷ δύνασθαι·
τὸ δ' ἰσχύειν ἐκ τοῦ φοβερὸν εἶναι, καὶ κακοῦν καὶ πιέζειν, πρὸς
τῷ αἰσχροῦ καὶ ἄδικόν ἔσιν.

B. Ὅτι τοίνυν ἀπλοῦς τις ὁ Μάρκιος ὑπέληπται τῷ τρόπῳ
γεγονέναι καὶ αὐθέκαστος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης πανοῦργος ἐν τῇ πο-
λιτείᾳ καὶ ἀναλήθης, οὐκ ἄδελόν ἔστι. Μάλιστα δὲ κατηγοροῦσιν
αὐτοῦ κακοῦθειαν καὶ ἀπάτην, ἣ τούτους Λακεδαιμονίων πρέσβεις
παρακρουσάμενος, ὡς Θουκυδίδης ἰσόρηκε, τὴν εἰρήνην ἔλυσεν.

Ἄλλ' αὐτὴ μὲν ἡ πολιτεία, καίπερ εἰς πόλεμον αὐτὴς ἐμβαλοῦσα
 τὴν πόλιν, ἰσχυρὰν ἐποίησε καὶ φοβεράν, τῆς Μαντινέων καὶ Ἀρ-
 γείων συμμαχίας, δι' Ἀλκιβιάδου προσγενομένης. Μάρκιος δ' ὅτι
 μὲν ἀπάτη καὶ αὐτὸς ἐξεπολέμωσε Ῥωμαίους καὶ Οὐολούσκους,
 διαβαλὼν ψευδῶς τοὺς ἴκοντας ἐπὶ τὴν θέαν, Διονύσιος ἰσόρη-
 κεν· ἡ δ' αἰτία φαυλότερον ποιεῖ τὸ ἔργον. Οὐ γὰρ ἐκ φιλονεικίας,
 οὐδὲ πολιτικῆς μάχης, ἢ ἀμίλλης, ὡς ἐκεῖνος, ἀλλ' ὄργῃ χαρι-
 ζόμενος, παρ' ἧς οὐδένα φησὶν ὁ Δίων ἀπολαβεῖν χάριν, πολλὰ
 τῆς Ἰταλίας μέρη συνετάραξε, καὶ πολλὰς πόλεις οὐδὲν ἀδικούσας,
 τῷ πρὸς τὴν πατρίδα θυμῷ παρανόλωσε. Καίτοι καὶ Ἀλκιβιά-
 δης δι' ὄργην μεγάλων αἵτις συμφορῶν κατέστη τοῖς πολίταις.
 Ἄλλ' ὅτε πρῶτον ἐγὼ μεταμελουμένους εὐγνωμόνησε· καὶ πάλιν
 ἀπὸ ῥῆφεις, οὐκ ἐπίσθη τοῖς στρατηγοῖς ἀμαρτάνουσιν, οὐδὲ
 παρεῖδε κακῶς βουλευομένους καὶ κινδυνεύοντας· ἀλλ' ὅπερ
 Λεϊσείδης ἐπαινεῖται μάλιστα πράξας πρὸς Θεμιστοκλέα, τοῦτ'
 ἐποίησε πρὸς τοὺς τότε ἄρχοντας, οὐ φίλους ὄντας, ἐλθῶν, καὶ
 φράσας τὸ δέον καὶ διδάξας. Μάρκιος δὲ πρῶτον μὲν ὕλην κακῶς
 ἐποίησε τὴν πόλιν, οὐχ ὑπ' ὕλης παθῶν, ἀλλὰ τοῦ βελτίστου καὶ
 κρατίστου μέρους συναδικηθέντος αὐτῷ καὶ συναλγήσαντος· ἔπειτα
 πολλὰς πρεσβείαις καὶ δεήσεσι μίαν ἰωμένων ὄργην καὶ ἀνίαν,
 οὐ τεγχεῖς, οὐτ' εἴξας, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῷ διαφθεῖραι τὴν πατρίδα
 καὶ καταβαλεῖν, οὐχ ὅπως ἀπολάβῃ καὶ κατέλθῃ, βαρὺν πόλεμον
 καὶ ἀποπονδὸν ἐπανηρημένον. Τοῦτῳ γε φησὶ τις διαφέρειν. Ἀλκι-
 βιάδην μὲν γὰρ ἐπιβουλεύομενον ὑπὸ Σπικρατιῶν, διὰ δέος
 ἅμα καὶ μῖστος αὐτῶν μεταστῆναι πρὸς Ἀθηναίους. Μαρκίῳ δὲ
 πάντα δίκαια ποιοῦντας Οὐολούσκους, οὐ καλῶς εἶχεν ἐγκατα-
 λιπεῖν. Καὶ γὰρ ἡγεμῶν ἀποδέδεικτο, καὶ μεγίστην πίσιν εἶχε με-
 τὰ δυνάμειος, οὐχ ὡς ἐκεῖνος, ἀποχρωμένων μᾶλλον, ἢ χρωμένων
 αὐτῷ Λακεδαιμονίων, ἐν τῇ πόλει περιούτων, καὶ κυλινδούμενος
 αὐτὸς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τέλος εἰς τὰς Τισαφέρνου χειρὰς ἀφῆκεν
 αὐτόν.

αὐτόν· εἰ μὴ νῆ Δία μὴ φθαζῆναι· τὰς Ἀθήνας παντάπασι, πο-
θῶν κατελοεῖν, ἐθεράπευε.

Γ. Χρήματα τοίνυν ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης καὶ λαβεῖν οὐκ εὖ πιλ-
λάκις ἐκ δωροδοκιῶν, καὶ διαλέσθαι κακῶς εἰς τρυφήν καὶ ἀκο-
λασίαν ἰσθόρηται· Μάρκιον δὲ, σὺν τιμῇ διδόντες οἱ στρατηγοί,
λαβεῖν οὐκ ἔπεισαν. Διὸ καὶ μάλιστα τοῖς πολλοῖς ἐπαχθὴς ἦν
ἐν ταῖς περὶ χρηρῶν διαφοραῖς πρὸς τὸν δῆμον, ὡς οὐκ ἐπὶ κέρ-
δεσιν, ἀλλὰ δι' ὕβριν καὶ περιφρόνησιν τοῖς πένησιν ἐπιηραζῶν.
Ἀντίπατρος μὲν οὖν ἐν ἐπιστολῇ τινι γράφων περὶ τῆς Ἀριστοτέ-
λους τοῦ φιλοσόφου τελευτῆς· πρὸς τοῖς ἄλλοις, φησὶν, ὁ ἀνὴρ
καὶ τὸ πείθειν εἶχε· τὰς δὲ Μαρκίου πράξεις καὶ ἀρετὰς τοῦτο
μὴ προσὸν ἐπαχθεῖς ἐποίησεν αὐτοῖς τοῖς εὖ παθοῦσι, τὸν ὄγκον
αὐτοῦ καὶ τὴν ἐρημίαν σύνοικον, ὡς Πλάτων εἶπεν, αὐθάδειαν
μὴ ὑπομεινάντας. Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου τὸναντίον ἐπισημμένου
χρηῖσθαι τοῖς ἐντυγχάνουσιν οἰκείως, οὐδὲν θαυμαστὸν, ἐν οἷς
κατώρθου, τὴν δόξαν ἀνθεῖν μετ' εὐνοίας καὶ τιμῆς εὐημεροῦσαν·
ὅπου καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἕνια πολλάκις χάριν εἶχε καὶ ὄραν.
Ὅθεν οὗτος μὲν οὐ μικρὰ βλάβας, οὐδ' ὀλίγα τὴν πόλιν, ὅμως
ἀπεδείκνυτο πολλάκις ἡγεμῶν καὶ στρατηγός· ἐκεῖνος δὲ μετιῶν
ἐπὶ πολλάκις ἀριτεταῖς καὶ ἀνδραγαθίαις ἀρχὴν προσήκουσαν,
ἐξέπεσεν. Οὕτω τὸν μὲν, οὐδὲ πάσχοντες κακῶς, ἐδύναντο μι-
σεῖν οἱ πολῖται· τῷ δὲ περιτὴν θαυμαζόμενῳ μὴ φιλεῖσθαι.

Δ. Καὶ γάρτοι Μάρκιος μὲν οὐδὲν ἀπεδείξατο τῇ πόλει στρα-
τηγῶν, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις κατὰ τῆς πατρίδος· Ἀλκιβιάδου
δὲ καὶ στρατηγούμενος πολλάκις καὶ στρατηγούντος ἀπέλαυσαν οἱ
Ἀθηναῖοι, καὶ παρῶν ἐκράτει τῶν ἐχθρῶν, ὅσον ἐβούλετο, καὶ μὴ
παρόντος, ἴσχυσαν αἱ διαβολαί. Μάρκιος δὲ παρῶν ὑπὸ Ῥωμαί-
ων κατεδικάσθη, παρόντα δὲ Οὐλοῦσκει διέφθειραν, οὐ δικαί-
ως μὲν οὐδ' ὁσίως· αἰτίαν δὲ τοῦ εὐλόγου παρέσχεν αὐτός, ὅτι
δημοσίᾳ τὰς διαλύσεις μὴ προσδεξάμενος, ἰδίᾳ δὲ πεισθεῖς

ὑπὸ τῶν γυναικῶν, οὐκ ἔλυσε τὴν ἔχθραν, ἀλλὰ τοῦ πολέμου μένοντος, ἀπώλεσε τὸν καιρὸν καὶ διέφθειρε. Πείσαντα γὰρ ἔδει τοὺς πεπιστευκότας ἀπελθεῖν, εἰ τοῦ πρὸς ἐκείνους δικαίου πλείον ἐποιεῖτο λόγον. Εἰ δὲ μηδὲν ἐφρόντιζεν Οὐλύσκων, ἀλλὰ τὴν ὄργην ἐμπλήσαι τὴν ἑαυτοῦ βουλόμενος ἐνήγε τὸν πόλεμον, εἰς ἔληξεν, οὐ διὰ τὴν μητέρα καλῶς εἶχε φείσασθαι τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ σὺν τῇ πατρίδι τῆς μητρὸς. Μέρος γὰρ ἦν καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ τῆς πατρίδος, ἦν ἐπολιόρκει. Τὸ δὲ δημοσίαις ἰκεσίαις καὶ δεήσει πρέσβων καὶ λιταῖς ἱερέων ἀπηνῶς χρυσάμενον, εἶτα χαρίσασθαι τῇ μητρὶ τὴν ἀναχώρησιν, οὐ τῆς μητρὸς ἦν τιμῆ, ἀλλ' ἀτιμία τῆς πατρίδος, οἰκτώ καὶ παραιτήσει διὰ μίαν γυναικῶν σωζομένης, ὡς οὐκ ἀξίας σιόζεσθαι διαύτην. Επίφθονος γὰρ ἡ χάρις, καὶ ὠμὴ καὶ ἀχάριστος ἀληθῶς, καὶ πρὸς οὐδετέρους ἔχουσα τὸ εὐγνωμον· ἀνεχώρησε γὰρ μήτε πεισθεῖς ὑπὸ τῶν πολεμουμένων, μήτε πείσας τοὺς συμπολεμοῦντας. Ὡν αἴτιον ἀπάντων, τὸ ἀνομιλίητον τοῦ τρόπου, καὶ λίαν ὑπερήφανον καὶ αὐθαδές, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν ἐπαχθές ἐσι τοῖς πολλοῖς, τῷ δὲ φιλοτίμῳ προσόν, γίνεται παντάπασιν ἄγριον καὶ ἀπαραίτητον. Οὐ γὰρ θεραπεύουσι τοὺς πολλοὺς, ὡς μὴ δεόμενοι τιμῆς, εἶτα χαλεπαίνουσι μὴ τυγχάνοντες. Ἐπεὶ τὸ γε μὴ λιπαρῆ, μηδὲ θεραπευτικὸν ὄχλων εἶναι, καὶ Μέτελλος εἶχε, καὶ Ἀριστείδης, καὶ Ἐπαμινώνδας· ἀλλὰ τῷ καταφρονεῖν ἀληθῶς ὧν δῆμό· ἐσι καὶ δοῦναι καὶ ἀφελέσθαι κύριος, ἐξοστρακιζόμενοι καὶ ἀποχειροτονοῦμενοι καὶ καταδικαζόμενοι πολλάκις, οὐκ ὠριζόντο τοῖς πολίταις ἀγνωμονοῦσιν, ἀλλ' ἠγάπων αὐτοὺς μεταμελομένους, καὶ διηλλάττοντο παρακαλούντων. Τὸν γὰρ ἥκιστα θεραπευτικὸν ἥκιστα πρέπει τιμωρητικὸν εἶναι τῶν πολλῶν· ὡς τὸ χαλεπαίνειν μάλις μὴ τυγχάνοντα τῆς τιμῆς, ἐκ τοῦ σφόδρα γλίχασθαι φούμενον.

Ε. Ἀλκιβιάδης μὲν οὖν οὐκ ἠρνεῖτο τιμώμενος χαίρειν, καὶ

δυσφορεῖν παρορέμενος· ὅθεν ἐπειρᾶτο προσφιλῆς εἶναι τοῖς παροῦσι καὶ κεχαρισμένος· Μάρκιον δὲ θεραπεύειν μὲν οὐκ εἶα τοὺς τιμᾶν δυναμένους καὶ αὐξίνει, τὸ ὑπερήφανον, ὀργὴν δὲ καὶ λύπην ἀμελουμένῳ τὸ φιλότιμον παρεῖχε. Καὶ ταῦτ' ἔστιν, ἃ τις ἂν αἰτιάσαιτο τοῦ ἀνδρός· τὰ δ' ἄλλα πάντα λαμπρά. Σωφροσύνης δὲ καὶ χρημάτων ἐγκρατείας ἕνεκα τοῖς ἀρίστοις καὶ καθαρωτάτοις τῶν Ἑλλήνων ἄξιον αὐτὸν παραβάλλειν, οὐκ Ἀλκιβιάδῃ μὰ Δία, τῷ θραρυτάτῳ περὶ ταῦτα, καὶ ὀλιγωροτάτῳ τοῦ καλοῦ γενομένῳ.

ΗΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

ΤΑ μὲν Συρακουσίων πράγματα πρὸ τῆς Τιμολέοντος εἰς Σικελίαν ἀποστολῆς οὕτως εἶχεν. Ἐπεὶ Δίων μὲν ἐξελάσας Διονύσιον τὸν τύραννον, εὐθύς ἀνηρέθη θόλῳ, καὶ διέστησαν οἱ σὺν Δίῳ Συρακουσίους ἐλευθερώσαντες· ἡ δὲ πόλις, ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταβάλλουσα συνεχῶς τύραννον, ὑπὸ πλήθους κακῶν μικρὸν ἀπέλιπεν ἔρημος εἶναι· τῆς δ' ἄλλης Σικελίας, ἡ μὲν ἀνάστατος καὶ ἄπολις παντάπασιν ἤδη διὰ τοὺς πολέμους ὑπῆρχεν, αἱ δὲ πλεῖσται πόλεις ὑπὸ βαρβάρων μιγάδων καὶ στρατιωτῶν ἀμίσθων κατεῖχοντο, ῥαδίως προσιεμένων τὰς μεταβολὰς τῶν δυναστειῶν· Διονύσιος ἔπει δεκάτῳ ξένους συναγαγὼν, καὶ τὸν τότε κρατοῦντα τῶν Συρακουσίων Νυσαῖον ἐξελάσας, ἀνέλαβε τὰ πράγματα πάλιν, καὶ καθεστήκει τύραννος ἐξ ἀρχῆς, παραλόγως μὲν ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως τὴν μεγίστην τῶν πώποτε τυραννίδων ἀπολέσας, παραλογώτερον δ' αὐθις, ἐκ φυγᾶδος καὶ ταπεινοῦ τῶν ἐχθάλιντων κύριος γενόμενος. Οἱ μὲν οὖν ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων ἐδοῦλεον οὐτ' ἄλλως ἐπεικεῖ τυράνῳ, καὶ τότε παντάπασιν ὑπὸ συμφορῶν ἀπηγριωμένῳ τὴν ψυχὴν· οἱ δὲ βέλτιστοι καὶ γνωριμώτατοι πρὸς Ἰκέτην τραπέντες τὸν δυναστεύοντα τῶν Λεοντίνων, ἐπέτρεψαν αὐτοῦς ἐκεῖνῳ, καὶ στρατηγὸν εἶλοντο τοῦ πολέμου, βελτίῳ μὲν οὐδενός ὄντι τῶν ὁμολογουμένως τυράννων, ἑτέραν δ' οὐκ ἔχοντες ἀποσροφὴν, καὶ πιεσθέντες Συρακουσίῳ τὸ γένος ὄντι, καὶ κεκτημένῳ δύναμιν ἀξιόμαχον πρὸς τὸν τύραννον.

Β. Ἐν τούτῳ δὲ Καρχηδονίων στόλῳ μεγάλῳ παραγενομένων εἰς Σικελίαν, καὶ τοῖς πράγμασιν ἐπαιωρουμένων, φοβηθέντες οἱ Σικελιώται, πρεσβείαν ἐβούλοντο πέμπειν εἰς τὴν Ἑλλάδα,

καὶ παρὰ Κορινθίων βοήθειαν αἰτεῖν, οὐ μόνον διὰ τὴν συγγένειαν, οὐδ' ἀφ' ὧν ἤδη πολλάκις εὐεργέτηντο πιστεύοντες ἐκεῖνοις, ἀλλὰ καὶ καθόλου τὴν πόλιν ὀρώωντες φιλελεύθερον καὶ μισοτύραννον οὖσαν αἰεὶ, καὶ τῶν πολέμων τοὺς πλείους καὶ μεγίστους πεπολεμηκυῖαν, οὐχ ὑπὲρ ἡγεμονίας καὶ πλεονεξίας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Ὁ δ' Ἰκέτης, ἄτε δὴ τῆς στρατηγίας ὑπόθεσιν τὴν τυραννίδα πεποιημένος, οὐ τὴν Συρακουσίων ἐλευθερίαν, κρύφα μὲν ἤδη πρὸς τοὺς Καρχηδονίους διείλεκτο, φανερώς δὲ τοὺς Συρακουσίους ἐπήνει, καὶ τοὺς πρέσβεις εἰς Πελοπόννησον συνεξέπεμψεν· οὐ βουλόμενος ἐλθεῖν συμμαχίαν ἐκείθεν, ἀλλ' ἐάν, ὅπερ εἰκὸς ἦν, οἱ Κορίνθιοι διὰ τὰς Ἑλληνικὰς ταραχὰς καὶ ἀσχολίας ἀπειπίωσι τὴν βοήθειαν, ἐλπίζων ῥᾶον ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους τὰ πράγματα μετᾶξιν, καὶ χρῆσθαι συμμαχοῖς καὶ συναγωνισταῖς ἐκείνοις ἐπὶ τοὺς Συρακουσίους, ἢ κατὰ τοῦ τυράννου. Ταῦτα μὲν οὖν ὀλίγον ὕστερον ἐξηλέγχθη.

Γ. Τῶν δὲ πρέσβεων παραγενομένων, οἱ Κορίνθιοι κήδεσθαι μὲν αἰεὶ τῶν ἀποικίδων πόλεων καὶ μάλιστα τῆς Συρακουσίων εἰωθότες, οὐδενὸς δ' αὐτοῖς τότε τῶν Ἑλληνικῶν κατὰ τύχην παρενοχλοῦντος, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ σχολῇ διάγοντες, ἐψηφίσαντο προθύμως βοηθεῖν. Ζητούμενου δὲ στρατηγοῦ, καὶ τῶν ἀρχόντων γραφόντων καὶ προβαλλομένων τοὺς εὐδοκιμεῖν ἐν τῇ πόλει σπουδάζοντας, εἰς ἐκ τῶν πολλῶν ἀναγὰς ὠνόμασε Τιμολέοντα τὸν Τιμοδήμου, μήτε προσιόντα τοῖς κοινοῖς ἔτι, μήτ' ἐλπίδος τοιαύτης γενόμενον, ἢ προαιρέσεως, ἀλλὰ θεοῦ τινος, ὡς ἔοικεν, εἰς νοῦν ἐμβalόντος τῷ ἀνθρώπῳ. Τοσαύτη καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν εὐθύς ἔλαμψε τύχης εὐμένεια, καὶ ταῖς ἄλλαις πράξεσιν ἐπικολούθησε χάρις, ἐπικοσμοῦσα τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. Ἦν μὲν οὖν γονέων ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει, Τιμοδήμου καὶ Δημαρίτης, φιλόπατρις δὲ καὶ πρῶτος διαφερόντως, ὅσα μὴ σφόδρα

μισοτύραννος εἶναι καὶ μισοπόνηρος. Ἐν δὲ τοῖς πολέμοις οὕτω καλῶς καὶ ὀμαλῶς ἐκέκρατο τὴν φύσιν, ὥστε πολλὴν μὲν ἐν νέῳ σύνεσιν, οὐκ ἐλάττω δὲ γηρῶντος ἀνδρείαν ἐπιφάνεσθαι ταῖς πράξεσιν. Ἀδελφὸν δ' εἶχε Τιμοφάνην, πρεσβύτερον, οὐδὲν αὐτῷ προσόμοιον, ἀλλ' ἔμπληκτον, καὶ διεσθαρμένον ἔρωτι μοναρχίας ὑπὸ φίλων φαύλων καὶ ξένων στρατιωτικῶν ἀεὶ περὶ αὐτὸν ὄντων, ἔχειν τι δοκοῦντα βραγδαῖον ἐν ταῖς στρατείαις καὶ φιλοκίνδυνον. Ἡ καὶ τοῖς πολίταις προσαγόμενος, ὡς ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ δραστήριος, ἐφ' ἡγεμονιῶν ἐτάττετο. Καὶ πρὸς ταῦτα Τιμολέων αὐτῷ συνήργει, τὰ μὲν ἀμαρτήματα παντάπασιν ἀποκρύπτων, ἢ μικρὰ φαίνεσθαι ποιῶν, ἢ δ' ἡ φύσις ἐξέφερεν ἀγρία κατακοσμῶν καὶ συναύξων.

Δ. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀργεῖους καὶ Κλεωναίους μάχῃ τῶν Κορινθίων ὁ μὲν Τιμολέων ἔτυχεν ἐν τοῖς ὀπλίταις τεταγμένος, τὸν δὲ Τιμοφάνην τῶν ἱππέων ἡγούμενον καταλαμβάνει κίνδυνος ὀξύς. Ὁ γὰρ ἵππος αὐτὸν ἀπεσεύσατο, πληγῇ περιπεσὼν, εἰς τοὺς πολεμίους· καὶ τῶν ἐταίρων οἱ μὲν εὐθὺς ἐσκορπίσθησαν φοβηθέντες, οἱ δὲ παραμείναντες, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς μαχόμενοι, χαλεπῶς ἀντεῖχον. Ὡς οὖν ὁ Τιμολέων κατεῖδε τὸ συμβεβηκὸς, ὀρόμῳ προσβοηθήσας, καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ Τιμοφάνους κειμένου προθέμενος, καὶ πολλὰ μὲν ἀκοντίσματα, πολλὰς δὲ πληγὰς ἐκ χειρὸς ἀναδεδιζάμενος εἰς τὴν σῶμα καὶ τὰ ὄπλα, μόλις ἐώσατο τοὺς πολεμίους, καὶ διέσωσε τὸν ἀδελφόν. Ἐπεὶ δ' οἱ Κορινθιοὶ, δεδιότες, μὴ πάθουεν, οἷα καὶ πρότερον, ὑπὸ τῶν συμμάχων, ἀποβαλόντες τὴν πόλιν, ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένους, τετρακοσίους, καὶ τούτων ἄρχοντα Τιμοφάνην κατέστησαν. Ὁ δὲ τῶν καλῶν καὶ δικαίων ὑπεριδὼν, εὐθέως ἐπέβαινε, ἐξ ὧν ποιήσεται τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῷ, καὶ συχνοὺς ἀνελὼν ἀκρίτους τῶν πρώτων πολιτῶν, ἀνέδειξεν αὐτὸς ἑαυτὸν τύραννον. Βαρῶς δὲ φέρων ὁ Τιμολέων, καὶ συμφορὰν ποιούμενος ἑαυτοῦ τὴν ἐκείνου κακίαν,

ἐπεχείρησε μὲν αὐτῷ διαλέγεσθαι, καὶ παρακαλεῖν, ἀρέντα τὴν
 μανίαν καὶ δυσυχίαν τῆς ἐπιθυμίας ἐκείνης, ζητεῖν τινα τῶν
 ἡμαρτημένων ἐπανάρθωσιν πρὸς τοὺς πολίτας. Ἀπωσαμένου δ'
 ἐκείνου καὶ καταφρονήσαντος, οὕτω παραλαβῶν τῶν μὲν οἰκείων
 Αἰσχύλον, ἀδελφὸν ὄντα τῆς Τιμοφάνους γυναικὸς, τῶν δὲ φίλων
 τὸν μάντιν, ὃν Σάτυρον μὲν Θεόπομπος, Ἐφρος δὲ καὶ Τίμαιος
 Ὄρθαγόραν ὀνομάζουσιν, καὶ διαλιπὼν ἡμέρας ὀλίγας, αἴθις
 ἀνέβη πρὸς τὸν ἀδελφόν· καὶ περιστάντες αὐτὸν οἱ τρεῖς καθιέ-
 ταιον, ἀλλὰ νῦν γε χρυσάμενον λογισμῷ μεταβάλλεσθαι. Τοῦ δὲ
 Τιμοφάνους πρῶτον μὲν αὐτῶν καταγελῶντος, ἔπειτα δὲ πρὸς
 ὄργην ἐκφερομένου καὶ χαλεπαίνοντος, ὁ μὲν Τιμολέων ἀποχω-
 ρήσας μικρὴν αὐτοῦ, καὶ συγκαλυψάμενος, εἰσήκει θακρῶν
 ἐκείνοι δὲ τὰ ξίφη σπατάμενοι, ταχὺ διαφθείρουσιν αὐτόν.

Ε. Τῆς δὲ πράξεως διαδοθηθείσης, οἱ μὲν κράτιστοι τῶν Κο-
 ρινθίων ἐπήρουν τὴν μισοπονηρίαν καὶ μεγαλοψυχίαν τοῦ Τιμο-
 λέοντος, ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ φιλοκίεις, ὅμως τὴν πατρίδα τῆς
 οἰκίας, καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον προετίμησε τοῦ συμφέροντος,
 ἀριτεύοντα μὲν ὑπὲρ τῆς πατρίδος διασώσας τὸν ἀδελφόν, ἐπι-
 βουλεύσαντα δ' αὐτῇ καὶ καταδουλωσάμενον ἀποκτείνας. Οἱ δὲ
 μὴ δυνάμενοι ζῆν ἐν τῇ δημοκρατία, καὶ πρὸς τοὺς δυνάστας ἀπο-
 βλέπειν εἰωθότες, τῷ μὲν θανάτῳ τοῦ τυράννου προσεποιούντο
 χαίρειν, τὸν δὲ Τιμολέοντα λοιδοροῦντες, ὡς ἀσεβὲς ἐξείργασμέ-
 νον καὶ μυτῶδες ἔργον, εἰς ἀθυμίαν περιέστησαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν
 μητέρα δυστροφεῖν πυθόμενος, καὶ φωνάσσει δεινὰς καὶ κατάρκας
 ἐπ' αὐτόν ἀρᾶσθαι φρικώδεις, ἐβιάδιζε παραμυθησόμενος, ἡ δὲ
 προσιδεῖν οὐχ ὑπέμεινε τὴν ὄψιν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἀπέκλεισε,
 τότε δὴ παντάπασι περίλυπος γενόμενος, καὶ συνταραχθεὶς τὴν
 δianoian, ὥρμησε μὲν ὡς διαφθερῶν ἑαυτὸν, ἀπέχεσθαι τροφῆς.
 Τῶν δὲ φίλων οὐ περιδόντων, ἀλλὰ πᾶσαν δέησιν καὶ πᾶσαν
 ἀνάγκην προσενεγκημένων, ἔγνω ζῆν καθ' ἑαυτὸν ἐκ μέσου γενό-

μενος· καὶ πολιτείαν μὲν ἄπασαν ἀφῆκε, τοὺς δὲ πρώτους χρό-
 νους οὐδὲ κατιῶν εἰς πόλιν, ἀλλ' ἀθλημονῶν καὶ πλανώμενος
 ἐν τοῖς ἐρημοτάτοις τῶν ἀγρῶν διέτριβεν.

ΣΤ. Οὕτως αἱ κρίσεις, ἂν μὴ βεβαίότητα καὶ ξόωμην ἐκ λόγου
 καὶ φιλοσοφίας προσλάβωσιν ἐπὶ τὰς πράξεις, σείονται καὶ πα-
 ραφέρονται βραδίως ὑπὸ τῶν τυχόντων ἐπαίνων καὶ ψόγων, ἐκ-
 κρουόμενοι τῶν οἰκείων λογισμῶν. Δεῖ γάρ οὐ μόνον, ὡς ἔοικε,
 τὴν πράξιν καλὴν εἶναι καὶ δικαίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν, ἀφ'
 ἧς πράττεται, μόνιμον καὶ ἀμετάπτωτον· ἵνα πράττωμεν δο-
 κιμάσαντες, μὴ δ' ὥσπερ οἰλίχνοι, τὰ πλήσμια τῶν ἐδεσμάτων
 ὀξυτάτη διώκοντες ἐπιθυμία, τάχιτα δυσχεραίνουσιν ἐμπλησθέν-
 τες, οὕτως ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς πράξεσι συντελεσθείσαις ἀθυμῶμεν δι'
 ἀσθένειαν, ἀπομαραινομένης τῆς τοῦ καλοῦ φαντασίας. Αἰσχρὸν
 γὰρ ἢ μετάνοια ποιεῖ καὶ τὸ καλῶς πεπραγμένον· ἢ δ' ἐξ ἐπιτή-
 μης ὠρμημένη καὶ λογισμοῦ προαίρεσις, οὐδ' ἀνπαίσωσιν αἱ
 πράξεις, μεταβάλλεται. Διὸ Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος τοῖς ὑπὸ
 Λεωσθένους πραττομένοις ἐναντιωθεὶς, ἐπειδὴ κατορθοῦν ἐκείνος
 ἐδύνατο, καὶ θύοντας ἐώρα καὶ μεγαλαυχουμένους τῇ νίκῃ τοὺς
 Ἀθηναίους, εἶπεν, ὡς ἐβούλετο ἂν αὐτῷ ταῦτα μὲν πεπραχθαι,
 βεβουλεῦσθαι δ' ἐκείνα. Σφοδρότερον δ' Ἀριστίδης ὁ Λοκρός, εἰς
 ὧν τῶν Πλάτωνος ἐταίρων, αἰτοῦντος μὲν αὐτὸν γυναῖκα Διο-
 νυσίου τοῦ πρεσβυτέρου μίαν τῶν θυγατέρων, ἥδιον ἂν ἔφη
 νεκρὰν ἰδεῖν τὴν κόρην, ἢ τυράννω συνοικοῦσαν. Ἀπεκτείναντος
 δὲ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' ὀλίγον χρόνον τοῦ Διονυσίου, καὶ
 πυθόμενου πρὸς ὕδριν, εἰ τὴν αὐτὴν ἔτι γινώμην ἔχειν περὶ τῆς
 ἐκδόσεως τῶν θυγατέρων, ἀπεκρίνατο, τοῖς μὲν γεγεννημένοις
 λυπεῖσθαι, τοῖς δ' εἰρημένοις μὴ μεταμέλεσθαι. Ταῦτα μὲν οὖν
 ἴσως μείζονος καὶ τελειότερας ἀρετῆς εἰσιν.

Z. Τὸ δὲ Τιμολέοντος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις πάθος, εἴτ' οἰκ-
 τος ἦν τοῦ τεθνηκότος, εἴτε τῆς μητρὸς αἰδώς, οὕτω κατέκλασε

καὶ συνέτριψεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, ὡς' εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν διαγενομένων, μηδεμιᾶς ἐπιφανοῦς, μηδὲ πολιτικῆς ἀψασθαι πράξεως. Ἀναγορευθέντος οὖν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δήμου προθύμως δεξαμένου καὶ χειροτονήσαντος, ἀναστὰς Τηλεκλείδης, ὁ τότε καὶ δυνάμει καὶ δόξῃ πρωτεύων ἐν τῇ πόλει, παρεκάλει τὸν Τιμολέοντα περὶ τὰς πράξεις ἀγαθὴν ἀνδραεῖναι καὶ γενναῖον. Ἄν μεν γὰρ, ἔφη, καλῶς ἀγωνίσῃ, τύραννον ἀνηρηκέναι δόξομεν· ἂν δὲ φαύλως, ἀδελφόν. Παρασκευάζομένου δὲ τοῦ Τιμολέοντος τὸν ἔκπλου, καὶ στρατιώτας συνάγοντος, ἐκομίσθη γράμματα πρὸς τοὺς Κορινθίους παρ' Ἰκέτου, μινύοντα τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ καὶ προδοσίαν. Ὡς γὰρ τάχις τὰς πρὸςθεῖς ἐξέπεμψε, τοῖς Καρχηδονίοις προσθέμενος ἀναφανδὸν, ἔπραττε μετ' ἐκείνων, ὅπως Διονύσιον ἐκβαλὼν Συρακοῦσιν, αὐτὸς ἔσαι τύραννος. Καὶ δεδουκῶς, μὴ, πρότερον ἐλθούσης ἐκ Κορίνθου δυνάμειος καὶ στρατηγοῦ, διαφύγωσιν αἱ πράξεις αὐτὸν, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν τοῖς Κορινθίοις φράζουσαν, ὡς οὐδὲν θεοὶ πράγματα καὶ δαπάνας ἔχειν αὐτοῦς, πλέοντας εἰς Σικελίαν καὶ κινδυνεύοντας, ἄλλως τε καὶ Καρχηδονίων ἀπαγορευόντων, καὶ παραφυλαττομένων ναυτὶ πολλαῖς τὸν στόλον, οὓς αὐτὸς ἀναγκασθεὶς, ἐκείνων βραδυνόντων, ποιήσαιτο συμμάχους ἐπὶ τὸν τύραννον. Τούτων δὲ τῶν γραμμάτων ἀναγνωσθέντων, εἰ καὶ τις ἠπίως εἶχε πρότερον τῶν Κορινθίων πρὸς τὴν στρατείαν, τότε πάντας ἢ πρὸς τὸν Ἰέτιν ὄργῃ παρώξυνεν, ὥστε συγχορηγῆσαι προθύμως τῷ Τιμολέοντι, καὶ συμπαρασκευάσαι τὸν ἔκπλου.

Η. Γενομένων δὲ τῶν νεῶν ἐτοίμων, καὶ τοῖς στρατιώταις, ὧν ἔδει, πορισθέντων, αἱ μὲν ἰέρειαι τῆς Κόρης ὄναρ ἔδοξαν ἰδεῖν τὰς θεὰς πρὸς ἀποδημίαν τινὰ σελλομένας, καὶ λεγούσας, ὡς Τιμολέοντι μέλλουσι συμπλεῖν εἰς Σικελίαν. Διὸ καὶ τρίτηρ κατασκευάσαντες ἱεράν οἱ Κορινθιοὶ, ταῖν θεαῖν ἐπωνόμασαν. Αὐτὸς δ' ἐκεῖνος εἰς Δελφοὺς πορευθεὶς, ἔθυσεν τῷ θεῷ, καὶ καταβαί-

νοντος εἰς τὸ μαντεῖον αὐτοῦ, γίνεται σημεῖον. Ἐκ γὰρ τῶν κρεμαμένων ἀναθημάτων ταινία τις ἀπορῥυεῖσα, καὶ φερομένη, σφράγους ἔχουσα καὶ νίκας ἐμπεποικιλμένης, περιέπεσε τῇ κεφαλῇ τοῦ Τιμολέοντος, ὡς δοκεῖν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θεοῦ σφραγισμένον ἐπὶ τὰς πράξεις προπέμπεσθαι. Ναῦς δὲ Κορινθίας μὲν ἔχων ἑπτὰ, Κερκυραίας δὲ δύο, καὶ τὴν δεκάτην Λευκαδίων προσπαρασχόντων, ἀνήχθη· καὶ νυκτὸς ἐμβαλὼν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ πνεύματι καλῶ χρώμενος, ἐθάξεν αἰφνιδίως βραγέντα τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ τῆς νεῶς ἐκχέαι πολὺ καὶ περιφανές πυρ. Ἐκ δὲ τούτου λαμπὰς ἀρθεῖσα ταῖς μουσικαῖς ἐμφορῆς, καὶ συμπαραθέουσα τὸν αὐτὸν δρόμον, ἧ μάλιτα τῆς Ἰταλίας ἐπέιχον οἱ κυβερνήται, κατέσκηψεν. Οἱ δὲ μάντις τὸ φάσμα τοῖς ὀνειράσι τῶν ἱερείων μαρτυρεῖν ἀπεφαίνοντο, καὶ τὰς θεὰς συνεφραπτομένης τῆς στρατείας προφαίνειν ἐξ οὐρανοῦ τὸ σέλας. Εἶναι γὰρ ἱεράν τῆς Κόρης τὴν Σικελίαν· ἐπεὶ καὶ τὰ περὶ τὴν ἀρπαγὴν αὐτοῦθι μυθολογοῦσι γενέσθαι, καὶ τὴν νῆσον ἐν τοῖς γάμοις ἀνακαλυπτήριον αὐτῇ δοθῆναι.

Θ. Τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν θεῶν οὕτω τὸν σόλον ἐθάρρυνε, καὶ σπεύδοντες *ὡς* τὸ πέλαγος διαπλέοντες, ἐκομίζοντο παρὰ τὴν Ἰταλίαν. Τὰ δ' ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀγγελλόμενα πολλὴν ἀπορίαν τῷ Τιμολέοντι, καὶ δυσθυμίαν τοῖς στρατιώταις παρεῖχεν. Ὁ γὰρ Ἰκέτης, μάχη νενικηκὼς Διονύσιον, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῶν Συρακουσῶν κατειληφώς, ἐκεῖνον μὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὴν καλυμμένην Νῆσον συνεσαλμένον αὐτὸς συνεπολιόρκει καὶ συμπεριετείχετο· Καρχηδονίους δὲ φροντίζειν ἐκέλευεν, ὅπως οὐκ ἐπιβήσοιτο Τιμολέων Σικελίας, ἀλλ' ἀπωσθέντων ἐκείνων, αὐτοὶ καθ' ἡσυχίαν διανεμοῦνται πρὸς ἀλλήλους τὴν νῆσον. Οἱ δὲ πέμπουσιν εἴκοσι τριήρεις εἰς Ρήγιον, ἐφ' ὧν ἔπλεον πρεσβευταὶ παρ' αὐτοῦ πρὸς Τιμολέοντα, κομίζοντες λόγους τοῖς πραττομένοις ὁμοίους. Παράλογαί γὰρ εὐπρεπεῖς καὶ προφάσεις ἦσαν

ἐπὶ μοχθηροῖς βουλευμάσιν, ἀξιούντων, αὐτὸν μὲν, εἰ βούλοιο, Τιμολέοντα σύμβουλον ἦκειν παρ' Ἰκέτην, καὶ κοινωνὸν εὖ διαπεπραγμένων ἀπάντων· τὰς δὲ ναῦς καὶ τοὺς στρατιώτας ἀποσέλλειν εἰς Κόρινθον, ὡς τοῦ πολέμου μικρὸν ἀπολείποντος συνηρῆσθαι, Καρχηδονίων δὲ κωλύειν τὴν διάβασιν, καὶ μάχεσθαι πρὸς βιαζομένους ἐτοιμῶν ὄντων. Ὡς οὖν καταπλεύσαντες εἰς τὸ Ρήγιον οἱ Κορινθιοί, τοῖς τε πρεσβεύμασι τούτοις ἐνέτυχον, καὶ τοὺς Φοίνικας οὐ πρόσω ναυλοχρῶντας κατεῖδον, ἤχθοντο μὲν ὑβρισμένοι, καὶ παρὶς αὐτοῖς ὄργη πρὸς τὸν Ἰκέτην καὶ δέος ὑπὲρ Σικελιωτῶν, οὓς σαφῶς ἐώρων ἄλλα λειπόμενους καὶ μισθὸν Ἰκέτῃ μὲν προδοσίας, Καρχηδονίοις δὲ τυραννίδος. Ἐδόκει δ' ἀμήχανον ὑπερβαλέσθαι καὶ τὰς αὐτόθι τῶν βαρβάρων ναῦς διπλασίας ἐφορμούσας, καὶ τὴν ἐκεῖ μετ' Ἰκέτου δύναμιν, ἣ στρατηγήσοντες ἤκειον.

I. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων τοῖς πρεσβευταῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν Καρχηδονίων ἐντυχῶν ἐπεικῶς, ἔρη πείθεσθαι μὲν οἷς κελεύουσι (τί γὰρ ἂν καὶ περαίνειν ἀπειθῶν;) ἐθέλειν δὲ ταῦτα πόλεως Ἑλληνίδος καὶ φίλης κοινῆς τῆς Ρηγίωνων ἐναντίον ἀκούσας καὶ εἰπὼν ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ γὰρ αὐτῷ τοῦτο πρὸς ἀσφάλειαν διαφέρειν, κλεῖνους ἐμμενεῖν βεβαιοῦτερον οἷς ἐπαγγέλλονται περὶ Συρακουσίων, δῆμῳ μάρτυρι τὰς ὁμολογίας παρακαταθεμένους. Ταῦτα δ' ὑπέτεινεν αὐτοῖς ἀπάτην ἐπὶ τῇ διαβάσει τεχνάζων· καὶ συνετέχναζον οἱ τῶν Ρηγίωνων στρατηγοὶ πάντες, ἐπιθυμοῦντες ἐν Κορινθίοις τὰ πράγματα τῶν Σικελιωτῶν γενέσθαι, καὶ φοβούμενοι τὴν τῶν βαρβάρων γειτνίασιν. Διὸ συνῆγον ἐκκλησίαν, καὶ τὰς πύλας ἀπέκλειον, ὡς μὴ πρὸς ἄλλο τι τρέπεσθαι τοὺς πολίτας· καὶ περιελθόντες εἰς τὸ πλῆθος, ἐχρῶντο μήκει λόγων, ἕτερος ἐτέρῳ παραδιδούς τὴν αὐτὴν ὑπίθεσιν, πρὸς οὐδὲν τέλος, ἀλλὰ διάγοντες ἄλλως τὴν χρόνον, ἕως ἀναρθῶσιν αἱ τῶν Κορινθίων τριήρεις, καὶ Καρχηδονίους

ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατέχοντες ἀνυπόπτως, ἄτε καὶ τοῦ Τιμολέοντος παρόντος, καὶ παρέχοντος δόκησιν ὕσον οὕπῳ πρὸς τὸν λόγον ἀνίστασθαι καὶ δημηγορεῖν. Ὡς δ' ἀπήγγειλέ τις αὐτῷ κρύφα, τὰς μὲν ἄλλας τριήρεις ἀνῆχθαι, μίαν δὲ τὴν ἐκείνου περιμένειν ὑπολειμμένην, διεκδύς τὸν ὄχλον, ἅμα τῶν περὶ τὸ βῆμα Ῥηγίωνων συνεπικρυπτόντων, καὶ καταβῆς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐξέπλευσε διὰ ταχέων· καὶ κατήχθησαν εἰς Ταυρομένιον τῆς Σικελίας, ὑποδεχομένου καὶ καλοῦντος αὐτοὺς ἔτι πάλαι προθύμως Ἀνδρομάχου, τοῦ τὴν πόλιν ἔχοντος καὶ δυναστεύοντος. Οὗτος ἦν πατὴρ Τιμαίου τοῦ ἱστορικοῦ· καὶ πολὺ κράτις τῶν τότε δυναστεύοντων ἐν Σικελίᾳ γενόμενος, τῶν τε ἑαυτοῦ πολιτῶν ἡγεῖτο νομίμως καὶ δικαίως, καὶ πρὸς τοὺς τυράννους φανερῶς ἦν αἰεὶ διακείμενος ἀπεχθῶς καὶ ἀλλοτρίως. Διὸ καὶ Τιμολέωντι τότε τὴν πόλιν ὀρυπητήριον παρέσχε, καὶ τοὺς πολίτας ἔπεισε συναγωνίζεσθαι τοῖς Κορινθίοις, καὶ συνελευθεροῦν τὴν Σικελίαν.

ΙΑ. Οἱ δ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ Καρχηδόνιοι, τοῦ Τιμολέοντος ἀνηγμένου, καὶ τῆς ἐκκλησίας διαλυθείσης, χαλεπῶς φέροντες τὸ κατεστρατηγῆσθαι, διατριβὴν τοῖς Ῥηγίοις παρέχον, εἰ φοίνικες ὄντες οὐκ ἀρέσκοντο τοῖς δι' ἀπάτης πραττομένοις. Πέμπουσι δ' οὖν εἰς τὸ Ταυρομένιον πρεσβευτὴν ἐπὶ τριήρους, ὃς πολλὰ διαλεχθεὶς πρὸς τὸν Ἀνδρόμαχον ἐπαχθῶς καὶ βαρβαρικῶς ἀνατεινόμενος, εἰ μὴ τὴν ταχίστην ἐκβάλῃ τοὺς Κορινθίους, τέλος ὑπτίαν τὴν χειρὰν δεῖξας, εἴτ' αὐθις κατασρέψας, ἠπέλιψε τῆσ' αὐτὴν οὖσαν αὐτῷ τὴν πόλιν, τοιαύτην ποιήσειν. Γελάσας δ' ὁ Ἀνδρόμαχος, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο· τὴν δὲ χειρὰ, νῦν μὲν ὑπτίαν, ὡς ἐκεῖνος, νῦν δὲ προσηπὴ προτείνας, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ βούλοιτο τὴν ναῦν ἀντὶ τοιαύτης γενέσθαι τοιαύτην. Ὁ δ' Ἰκέτης πυθόμενος τὴν τοῦ Τιμολέοντος διάβασιν, καὶ φοβηθεὶς, μετεπέμψατο πολλὰς τῶν Καρχηδονίων τριήρεις. Ὅτε καὶ παντάπασιν συνέβη τοὺς Συρακού-

σίους ἀπογνῶναι τὴν σωτηρίαν, ὕρῶντας, τοῦ μὲν λιμένος αὐτῶν Καρχηδονίους κρατοῦντας, τὴν δὲ πόλιν Ἰκέτην ἔχοντα, τῆς δ' ἄκρας κυριεύοντα Διονύσιον, Τιμολέοντα δὲ, ὡς περ ἐκ κρασπέδου τινὸς λεπτοῦ, τῆς Ταυρομενιτῶν πολίχνης, τῇ Σικελίᾳ προσηρητημένον, ἀπ' ἐλπίδος ἀσθενοῦς, καὶ βραχείας δυνάμεως. Χιλίων γὰρ αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ τροφῆς τούτοις ἀναγκαίας, πλεόν οὐδὲν ὑπῆρχεν. Οὐδ' ἐπίστυον αἱ πόλεις, διάπλευαι κακῶν οὔσαι, καὶ πρὸς ἅπαντας ἀπηγριωμένοι τοὺς ἡγουμένους στρατοπέδων, μάλιστα διὰ τὴν Καλλίππου καὶ Φάρακος ἀπιστίαν· ὧν ὁ μὲν Ἀθηναῖος ὦν, ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, ἀμφοτέροι δὲ φάσκοντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἔκειν καὶ καταλύειν τοὺς μονάρχους, χρυσὸν ἔδειξαν τῇ Σικελίᾳ τὰς ἐν τῇ τυραννίδι συμφορὰς, καὶ μακαριωτέρους δοκεῖν ἐποίησαν τοὺς κατασρέψαντας ἐν τῇ δουλείᾳ τῶν ἐπιδόντων τὴν αὐτονομίαν.

IV. Οὐδὲν οὖν ἐκείνων βελτίονα τὸν Κορινθίων ἔσσεσθαι προσδοκῶντες, ἀλλὰ ταῦτά πάλιν ἔκειν ἐπ' αὐτοὺς σοφίσματα καὶ δελεάσματα μετ' ἐλπίδων χρηστῶν, καὶ φιλανθρώπων ὑποσχέσεων, εἰς μεταβολὴν δεσπότης καινοῦ τιθασσευομένου, ὑπώπτευον, καὶ διεκρούοντο τὰς τῶν Κορινθίων προκλήσεις, πλὴν Ἀδρανιτῶν· οἱ πόλιν μικρὰν μὲν, ἱερὰν δ' οὔσαν Ἀδρανοῦ, θεοῦ τινος τιμωμένου διαφερόντως ἐν ὅλῃ Σικελίᾳ, κατοικοῦντες, ἐσασίασαν πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰκέτην προσαγόμενοι καὶ Καρχηδονίους, οἱ δὲ πρὸς Τιμολέοντα διαπεμπόμενοι. Καί πως ἀπ' αὐτομάτου συνέτυχε, σπευδόντων ἀμφοτέρων, εἰς ἓνα καιρὸν ἀμφοτέροις γενέσθαι τὴν παρουσίαν. Ἀλλ' Ἰκέτης μὲν ἦκε πεντακισχιλίους στρατιώτας ἔχων, Τιμολέοντι δὲ οἱ σύμπαντες ἦσαν οὐ πλείους χιλίων διακοσίων· οὗς ἀναλαβὼν ἐκ τοῦ Ταυρομενίου, σταδίῳ πρὸς τὸ Ἀδρανὸν ὄντων τετραράχοντα καὶ τριακοσίων, τῇ μὲν πρώτῃ τῶν ἡμερῶν οὐ πολὺ μέρος τῆς ὁδοῦ προέλαβε, καὶ κατηλίεσατο· τῇ δ' ὑπεραίᾳ συντόμως ὑδεύσας, καὶ χαλεπὰ

χωρία διελθὼν, ἤδη τῆς ἡμέρας καταφερομένης, ἤκουσεν ἄρτι προσμιγνύσασθαι τὸν Ἰκέτην τῷ πολυχνίῳ, καὶ καταπρατοπεθεύειν. Οἱ μὲν οὖν λοχαγοὶ καὶ ταξίαρχοι τοὺς πρώτους ἐπέστησαν, ὡς ἐμπαροῦσι καὶ διαναπαυσαμένους χρησόμενοι προθυμοτέρους· ὁ δὲ Τιμολέων ἐπιπορευόμενος ἐδίδετο ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἀλλ' ἄγειν κατὰ τάχος, καὶ συνάπτειν τοῖς πολεμίοις ἀσυντάκτοις οὖσιν, ὡς εἰκὸς ἄρτι παυομένους ὁδοιπορίας, καὶ περὶ σκηνάς καὶ δεῖπνον ἀσχόλους ὄντας. Καὶ λέγων ἅμα ταῦτα, τὴν ἀσπίδα λαβὼν ἠγείτο πρῶτος, ὥσπερ ἐπὶ νίκην πρόδηλον. Οἱ δ' εἶποντο τεθαρρηκότες, ἔλαττον ἢ τριάκοντα σταδίους ἔτι τῶν πολεμίων ἀπέχοντες. Ὡς δὲ καὶ τούτους διήλθον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ταραττομένους καὶ φεύγουσιν, ὡς πρῶτον ἦσθοντο προσιόντας. Ὄθεν δὴ ἀνηρέθησαν μὲν οὐ πολλῶ πλείους τριακοσίων, ἐξέλωσαν δὲ δις τοσοῦτοι ζῶντες· ἐλήφθη δὲ τὰ στρατόπεδον. Οἱ δ' Ἀδρανῆται τὰς πύλας ἀνοίξαντες προσέθεντο τῷ Τιμολέοντι, μετὰ φρίκης καὶ θαύματος ἀπκγγέλλοντες, ὡς ἐνισταμένης τῆς μάχης· οἱ μὲν ἱεροὶ τοῦ νεῶ πυλῶνες αὐτόματοι διανοιχθεῖεν, ὀρθεῖν δὲ τοῦ θεοῦ τὸ μὲν δόρυ σειόμενον ἐκ τῆς αἰγμῆς ἄκρας, τὸ δὲ πρόσωπον ἰδρῶτι πολλῶ ῥεόμενον.

ΙΓ. Ταῦτα δ' ὡς ἔοικεν, οὐ τὴν τότε νίκην ἐσήμαινε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς μετὰ ταῦτα πράξεις. αἷς ἐκεῖνος ὁ ἀγὼν ἀρχὴν εὐτυχῆ παρέσχε. Καὶ γὰρ πόλεις εὐθύς ἐπιπροσθευόμεναι προσετίθεντο τῷ Τιμολέοντι, καὶ Μάμερκος, ὁ Κατάνης τύραννος, πολεμιστῆς ἀνὴρ καὶ χρημασιν ἐρρωμένος, ἔδωκεν αὐτὸν εἰς συμμαχίαν. Τὸ δὲ μέγιστον, αὐτὸς Διονύσιος ἀπειρηκῶς ἤδη ταῖς ἐλπίσι, καὶ μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπολιτοκτεῖσθαι, τοῦ μὲν Ἰκέτου καταφρόνησεν αἰσχυρῶς ἠττημένου, τὸν δὲ Τιμολέοντα θαυμάζων, ἐπεμψεν ἐκείνῳ καὶ Κορινθίοις παραδιδύς αὐτὸν καὶ τὴν ἀκρόπολιν. Δεξάμενος δ' ὁ Τιμολέων τὴν ἀνέλπιστον εὐτυχίαν, ἀποσέλλει τοὺς περὶ Εὐκλείδην καὶ Τηλέμαχον ἄνδρας Κορινθίους

εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ στρατιώτας τετρακοσίους, οὐχ ὁμοῦ πάντα, οὐδὲ φανερώς· ἀδύνατον γὰρ ἦν, ἐρρομούντων πολεμίων· ἀλλὰ κρύφα καὶ κατ' ὀλίγους παρεισπεσόντας. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται παρέλαβον τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ τυραννεῖα μετὰ τῆς παρὰ τικουῆς, καὶ τῶν χρησίμων πρὸς τὸν πόλεμον. Ἴπποι τε γὰρ ἐνήσαν οὐκ ὀλίγοι, καὶ πᾶσα μηχανημάτων ἰδέα, καὶ βελῶν πλῆθος· ὀπλων δ' ἀπέκειντο μυριάδες ἑπτὰ τεθησαυρισμένων ἐκ παλαιοῦ· στρατιῶται δὲ δισχιλίοι τῷ Διονυσίῳ παρήσαν, οὓς ἐκεῖνος, ὡς τᾶλλα, τῷ Τιμολέοντι παρέδωκεν. Αὐτὸς δὲ χρήματα λαβὼν καὶ τῶν φίλων οὐ πολλούς, ἔλαθεν ἐκπλεύσας τὸν Ἰκέτην. Καὶ κομισθεὶς εἰς τὸ τοῦ Τιμολέοντος στρατόπεδον, τότε πρῶτον ἰδιώτης καὶ ταπεινὸς ὄφθεις, ἐπὶ μιᾶς νεῶς καὶ χρημάτων ὀλίγων εἰς Κόρινθον ἀπεσάλτη γεννηθεὶς μὲν καὶ τραρεῖς ἐν τυραννίδι τῆς πατρῶν ἐπιφανεσάτη καὶ μεγίστη, κατατῶν δὲ ταύτην ἔτη δέκα, δώδεκα δ' ἄλλα μετὰ τὴν Δίωνα στρατεῖαν ἐν ἀγῶσι καὶ πολέμοις διαφορηθεὶς· ἃ δ' ἔπραξε τυραννῶν, οἷς ἔπαθεν ὑπερβαλόμενος. Καὶ γὰρ υἱῶν ἐνηλίκων θανάτους, καὶ θυγατέρων καταπορνεύσεις παρθένων ἐπέειδε, καὶ τὴν αὐτὴν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα ζῶσαν μὲν, εἰς τὸ σῶμα ταῖς ἀσελγεσάταις ὑπὸ τῶν πολεμίων ἠδοναῖς παρανομιθεῖσαν, βίᾳ δ' ἀποθανοῦσαν μετὰ τῶν τέκνων, καὶ καταποντισθεῖσαν εἰς τὸ πέλαγος. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς περὶ Δίωνα ἀκριβῶς γέγραπται.

ΙΔ. Τοῦ δὲ Διονυσίου καταπλεύσαντος εἰς Κόρινθον, οὐδεὶς ἦν Ἑλλήνων, ὃς οὐχὶ θεάσασθαι καὶ προσειπεῖν ἐπάθησεν αὐτόν. Ἀλλ' οἱ μὲν χαίροντες ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, διὰ μῖσος ἄσμενοι συνῆλθον, οἷον ἐρριμμένον ὑπὸ τῆς τύχης πατήσοντες· οἱ δὲ πρὸς τὴν μεταβολὴν τρεπόμενοι καὶ συμπαιθῶντες, ἐθεῶντο πολλὴν ἐν ἀσθενείᾳ τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ προδήλοισ τὴν τῶν ἀδήλων αἰτιῶν καὶ θεῶν δύναμιν. Οὐδὲν γὰρ οὔτε φύσει ὁ τότε καιρὸς, οὔτε τέχνης, ὅσον ἐκείνον τύχης ἔργον ἐπεδείξατο, τὸν Σικελίας ὀλί-

γον ἔμπροσθεν τύραννον, ἐν Κορίνθῳ διατρίβοντα περὶ τὴν ὑπό-
 πωλιν, ἣ καθήμενον ἐν μυροπωλίῳ, πίνοντα κεκραμένον ἀπὸ
 τῶν καπηλείων, καὶ διαπληκτιζόμενον ἐν μέσῳ τοῖς ἀφ' ἑώρας
 ἐργαζομένοις γυναίκοις, τὰς δὲ μουσουργοὺς ἐν ταῖς ᾠδαῖς διδά-
 σκοντα, καὶ περὶ θεατρικῶν ἀσμάτων ἐρίζειν σπουδάζοντα πρὸς
 ἐκείνας καὶ περὶ μέλους ἁρμονίας. Ταῦτα δ' οἱ μὲν ἄλλως ἀλύ-
 οντα, καὶ φύσει βῆθυμον ὄντα καὶ φιλικόλαστον, ᾤοντο ποιεῖν
 τὸν Διονύσιον· οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ καταφρονεῖσθαι καὶ μὴ φοβερὸν
 εἶναι τοῖς Κορινθίοις, μηδ' ὑποπτον, ὡς βαρυνόμενον τὴν με-
 ταβολὴν τοῦ βίου, καὶ πραγμάτων ἐφιέμενον, ἐπιτηδεύειν, καὶ
 ὑποκρίνεσθαι παρὰ φύσιν, πολλὴν ἀβελτερίαν ἐπιδεικνύμενον
 ἐν τῷ σχολάζειν.

ΙΕ. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ λόγοι τινὲς αὐτοῦ μνημονεύονται, δι-
 ὶν ἐδόκει συμφέρεσθαι τοῖς παροῦσιν οὐκ ἀγεννῶς. Τοῦτο μὲν
 γὰρ, εἰς Λευκάδα καταχθεῖς, πόλιν ἀπωκισμένην ὑπὸ Κορινθίων,
 ὡσπερ τὴν Συρακουσίαν, ταῦτόν ἔφη πεπονηθῆναι τοῖς ἐν ἀμαρ-
 τήμασι γεννομένοις τῶν νεανίσκων. Ὡς γὰρ ἐκείνοι τοῖς μὲν ἀδελ-
 φοῖς ἰλαρῶς συνδιατρίβουσι, τοὺς δὲ πατέρας αἰσχυρόμενοι φεύ-
 γουσιν· οὕτως αὐτὸς κίθουμένος τὴν μητρόπολιν, ἠδέως ἂν αὐ-
 τόθι μετ' ἐκείνων κατοικεῖν. Τοῦτο δ' ἐν Κορίνθῳ ξένου τινὸς
 ἀγροικότερον εἰς τὰς μετὰ τῶν φιλοσόφων διατριβὰς, αἷς τυραν-
 νῶν ἔχαιρε, χλευάζοντος αὐτὸν, καὶ τέλος ἐρωτῶντος, τί δὴ τῆς
 Πλάτωνος ἀπολαύσεις σοφίας; Οὐδὲν, ἔφη, σοὶ δοκοῦμεν ὑπὸ
 Πλάτωνος ὠφελῆσθαι, τύχης μεταβολὴν οὕτω φέροντες; Πρὸς
 δὲ τὸν μουσικὸν Ἀριστόξενον, καὶ τινας ἄλλους, πυνθανομένους,
 ὁπόθεν αὐτῷ, καὶ τίς ἢ πρὸς Πλάτωνα γένοιτο μέμψις, πολλῶν
 ἔφη κακῶν τὴν τυραννίδα μετῆν οὔσαν, οὐδὲν ἔχειν τηλικούτον,
 ἢ λίγον τὸ μηδένα τῶν λεγομένων φίλων μετὰ παρρησίας διαλέγε-
 σθαι· καὶ γὰρ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνων ἀποσερηθῆναι τῆς Πλάτωνος
 εὐνοίας. Ἐπεὶ δὲ τῶν βουλομένων τις εὐφυῶν εἶναι, σκώπτων

τὸν Διονύσιον ἐξέσειε τὸ ἱμάτιον εἰσιὼν πρὸς αὐτὸν, ὡς δὴ πρὸς τύραννον, ἀντισκώπτων ἐκεῖνος, ἐκέλευε τοῦτο ποιεῖν, ὅταν ἐξῆλθῃ παρ' αὐτοῦ, μή τι τῶν ἐνδον ἔχων ἀπέλθῃ. Φιλίππου δὲ τοῦ Μακεδόνοιο παρά πτότην τινὰ λόγον μετ' εἰρωνείας ἐμβαλόντος περὶ τῶν μελῶν καὶ τῶν τραγωιδιῶν, ἃς ὁ πρεσβύτερος Διονύσιος κατέλιπε, καὶ προσπειρουμένου διαπορεῖν, ἐν τίνι χρόνῳ ταῦτα ποιεῖν ἐκεῖνος ἐσχόλαζεν, οὐ φαύλως ἀπήντησεν ὁ Διονύτιος εἰπὼν· Ἐν ᾧ σὺ, κἀγώ, καὶ πάντες οἱ μακάριοι δοκοῦντες εἶναι, περὶ κώθωνα διετρίβομεν. Πλάτων μὲν οὖν οὐκ ἐπέδεν ἐν Κορίνθῳ Διονύσιον, ἀλλ' ἔτυχεν ἤδη τεθνηκόσι· ὁ δὲ Σινωπεὺς Διογένης ἀπαντήσας αὐτῷ πρῶτον· Ὡς ἀναξίως, ἔφη, Διονύτιε, ζῆς. Ἐπιστάτος δ' ἐκείνου, καὶ εἰπόντος· Εὐ πικεῖ, ὦ Διόγενες, συναχθόμενος ἡμῖν ἠτυχηκόσι· Τί γάρ; εἶπεν ὁ Διογένης, οἶε μὲ σοι συναλγεῖν, οὐ διαγανακτεῖν, ὅτι τοιοῦτον ἀνδράποδον ὄν, καὶ τοῖς τυραννείοις, ὥσπερ ὁ πατήρ, ἐπιτήδειος ἐγγηράτας ἀποθανεῖν, ἐνταῦθα παίζων καὶ τρυφῶν διάγεις μεθ' ἡμῶν; Ὡς μοι παραβάλλοντι τούτοις τὰς Φιλίππου φωνὰς, ἃς ἀφίησι περὶ τῶν Λεπτινίου θυγατέρων ὀλοφυρόμενος, ὡς ἐκ μεγάλων ἀγαθῶν τῶν τῆς τυραννίδος εἰς ταπεινῶν ἀφιγμένων δίκαιαν, φαίνεσθαι θρήνους γυναικίαις ἀλαβάρους καὶ πορφύρας καὶ χρυσία ποθοῦσης. Ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἀλλότρια τῆς τῶν βίων ἀναγραφῆς, οὔτε ἄχρηστα δόξειν οἴομεθα μὴ σπεύδουσι, μήτ' ἀσχολουμένοις ἀκραταῖς.

ΙΣΤ. Τῆς δὲ Διονυσίου δυστυχίας παραλόγου φανείσης, οὐκ ἦπτον ἢ Τιμολέοντες εὐτυχία τὸ θαυμαστὸν ἔσχεν. Ἐπίθας γὰρ Σικελίας ἐν ἡμέραις πεντήκοντα, τὴν τ' ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσῶν παρέλαβε, καὶ Διονύσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν. Ὄθεν ἐπιβρώσθεντες οἱ Κορίνθιοι πέμπουσιν αὐτῷ διαχιλίους ὀπλίτας, καὶ διακοσίους ἵππους, οἳ κομισθέντες ἄχρι Θουρίων, τὴν ἐκείθεν περαιώσιν, ὑπὸ Καρχηδονίων πολλαῖς ναυσὶ κατεχομένης τῆς

θαλάσσης, ἄπορον ὀρώντες, ὡς ἦν ἀνάγκη καιρὸν περιμένοντας ἀτρεμεῖν αὐτόθι, πρὸς κάλλιστον ἔργον ἀπεχρήσαντο τῇ σχολῇ. Θουρίων γὰρ * τῶν * ἐπὶ Βρεττίους στρατευόντων, τὴν πόλιν παραλαβόντες, ὡς περ πατρίδα καθαρῶς καὶ πισῶς διεφύλαξαν. Ὁ δ' Ἰκέτης τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσῶν ἐπολιόρκει, καὶ σῆτον ἐκώλυεν εἰσπεῖν τοῖς Κορινθίοις. Τιμολέοντι δὲ δύο ξένους παρασκευάσας δολοφονήσοντας αὐτὸν, ὑπέπεμψεν εἰς Ἄδρανόν, οὔτ' ἄλλως περὶ τὸ σῶμα συντεταγμένην ἔχοντι φυλακὴν, καὶ τότε παντάπασι διὰ τὸν θεὸν ἀνειμένως καὶ ἀνυπόπτως σχολάζοντι μετὰ τῶν Ἄδρανιτῶν· οἱ δὲ πεμφθέντες κατὰ τύχην πυθόμενοι μέλλοντα θύειν αὐτὸν, ἤκον εἰς τὸ ἱερὸν ὑπὸ τοῖς ἱματίοις ἐγχειρίδια κομίζοντες, καὶ τοῖς περιεσῶσι τὸν βωμὸν ἀναμιχθέντες ἐγγυτέρω κατὰ μικρὸν ἐπεχείρουν. Καὶ ὅσον οὔπω παρακελευομένων ἀλλήλοις ἐνάρχεσθαι, παίει τις αὐτῶν τὸν ἕτερον κατὰ τῆς κεφαλῆς ξίφει, καὶ πεσόντος, οὔθ' ὁ παίσας ἔμεινεν, οὔθ' ὁ μετὰ τοῦ πληγέντος ἦκιν, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὡς περ εἶχε τὸ ξίφος, φεύγων πρὸς τινα πέτραν ὑψηλὴν ἀνεπήδησεν· ἄτερος δὲ τοῦ βωμοῦ λαβόμενος, ἄδειαν ἤτεῖτο παρὰ τοῦ Τιμολέοντος ἐπὶ τῶ πάντα μηνύσαι. Καὶ λαβὼν, ἐμήνυσε καθ' αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ τεθνηκότος, ὡς πεμψθεῖεν ἐκεῖνον ἀποκτενοῦντες. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς πέτρας κατῆγον ἕτεροι, βοῶντα μηδὲν ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀνηρηκέναι δικαίως τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ πατρὸς τεθνηκότος, ὃν ἐκεῖνος ἀπεκτονήκει πρότερον ἐν Λεοντίοις. Καὶ μαρτυροῦντας εἶχεν ἐνίοις τῶν παρόντων, θαυμάζοντας ἅμα τῆς τύχης τὴν εὐμηχανίαν, ὡς δι' ἐτέρων ἕτερα κινουσα, καὶ συνάγουσα πάντα πόρρωθεν καὶ συγκαταπλέκουσα τοῖς πλείστον διαφέρειν δοκοῦσι καὶ μηδὲν ἔχειν πρὸς ἄλληλα κοινόν, ἀεὶ τοῖς ἀλλήλων χρῆται καὶ τέλει καὶ ἀρχαῖς. Τὸν μὲν οὖν ἄνθρωπον ἐσεφάνωσαν οἱ Κορινθιοὶ δέκα μναῖς, ὅτι τῷ φυλάττοντι δαίμωνι τὸν Τιμολέοντα πάθος ἔχρησε δίκαιον, καὶ τὸν ἐκ πολλοῦ παρόντα θυμὸν αὐτῷ,

πρότερον οὐ κατανόησε, ἀλλὰ μετ' αἰτίας ἰδίας πρὸς τὴν ἐκείνου σωτηρίαν ἀπὸ τύχης διετήρησεν. Ἡ δ' εἰς τὸν παρόντα καιρὸν εὐτυχία, καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα ταῖς ἐλπίσιν ἐπῆρεν, ὀρῶντας ὡς ἱερὸν ἄνδρα, καὶ σὺν θεῷ τιμωρὸν ἦκοντα τῇ Σικελίᾳ, τὸν Τιμολέοντα σέβασθαι καὶ φυλάττειν.

ΙΖ· Ὡς δὲ ταύτης διήμαρτε τῆς πείρας ὁ Ἰκέτης, καὶ πρὸς Τιμολέοντα πολλοὺς ἐώρα συνισαμένους, μεμψάμενος αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅτι, τηλικαύτης παρουσίας τῆς Καρχηδονίων δυνάμεως, ὡσπερ αἰσχυρόμενος αὐτῇ κατὰ μικρὰ χρῆται, καὶ λάθρα, κλέπτων καὶ παρεισάγων τὴν συμμαχίαν, μετεπέμπετο Μάγωνα τὸν στρατηγὸν αὐτῶν μετὰ τοῦ στόλου παντός. Ὁ δ' εἰσέπλει φοβερὸς, ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καταλαμβάνων τὸν λιμένα, πεζῶν δὲ μυριάδας, ἐξ ἀποβιβάζων καὶ καταστρατοπεδεύων ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων· ὥστε πάντας οἴεσθαι τὴν πάλαι λεγομένην καὶ προσδοκωμένην ἐκβαρβάρωσιν ἦκειν ἐπὶ τὴν Σικελίαν. Οὐδέποτε γὰρ Καρχηδονίοις ὑπῆρξε πρότερον, μυρίους πολεμήσασιν πολέμους ἐν Σικελίᾳ, λαβεῖν τὰς Συρακούσας. Ἀλλὰ τότε δεξαμένου τοῦ Ἰκέτου καὶ παραδόντος, ἦν ὄραν τὴν πόλιν στρατόπεδον βαρβάρων οὔσαν. Οἱ δὲ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Κορινθίων κατέχοντες, ἐπισφαλῶς καὶ χαλεπῶς ἀπήλλαττον, τροφῆς μὲν ἰκανῆς οὐκ ἔτι παρούσης, ἀλλ' ἐνδεόμενοι, διὰ τὸ φρουρεῖσθαι τοὺς λιμένας, αἰεὶ δ' ἐν ἀγῶσι καὶ μάχαις περὶ τὰ τεῖχη, καὶ πρὸς πᾶν μηχανήματα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας μερίζοντες αὐτούς.

ΙΗ· Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων παρεβόηθει, σῆτον ἐκ Κατάνης μικραῖς ἀλίαισι καὶ λεπτοῖς ἀκατίοις ἀποστέλλων, ἃ μάλιστα χεიმῶνι παρεισέπιπτε διὰ τῶν βαρβαρικῶν τριηρῶν, ὑποπορευόμενα, πρὸς τὸν κλύθωνα καὶ τὸν σάλον ἐκείνων διςαμένων. Ἄδη συνορῶντες οἱ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐβούλοντο τὴν Κατάνην ἐλεῖν, ἐξ ἧς ἔπλει τὰ ἐπιτηδεῖα τοῖς πολιορκουμένοις· καὶ λαβόντες τῆς δυνάμεως τὴν μαχιμωτάτην, ἐξέπλευσαν

ἐκ τῶν Συρακουσῶν. Ὁ δὲ Κορίνθιος Νέων (οὗτος γὰρ ἦν ἄρχων τῶν πολιορκουμένων) κατιδὼν ἀπὸ τῆς ἄκρας τοὺς ὑπολειμμένους τῶν πολεμίων ἀργῶς καὶ ἀμελῶς φυλάττοντας, ἐξαίφνης ἐπέπεσε διεσπαρμένοις αὐτοῖς· καὶ τοὺς μὲν ἀνελών, τοὺς δὲ τρεφόμενος, ἐκράτησε καὶ κατέσχε τὴν λεγομένην Ἀχραδινὴν· ὃ κράτιστον ἐδόκει καὶ ἀθραυστότατον ὑπάρχειν τῆς Συρακουσίων μέγας πόλεως, τρόπον τινὰ συγκειμένης ἐκ πλειόνων πόλεων. Εὐπορήσας δὲ καὶ σίτου καὶ χρημάτων, οὐκ ἀφῆκε τὸν τόπον, οὐδ' ἀνεχώρησε πάλιν ἐπὶ τὴν ἄκραν, ἀλλὰ φραζόμενος τὸν περιβόλον τῆς Ἀχραδινῆς, καὶ συνάψας τοῖς ἐρύμασι πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, διεφύλαττε. Τοὺς δὲ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐγγὺς ἤδη τῆς Κατάνης ὄντας, ἱππεὺς ἐκ Συρακουσῶν καταλαβὼν, ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀχραδινῆς. Καὶ συνταραχθέντες ἀνεχώρησαν διὰ ταχέων, οὔτε λαβόντες, ἐρ' ἦν ἐξῆλθον, οὔτε φυλάζαντες, ἦν εἶχον.

ΙΘ. Ταῦτα μὲν οὖν ἔτι τῇ προνοίᾳ καὶ ἀρετῇ δίδωσί τινα πρὸς τὴν τύχην ἀμοιβεσθήσασιν· τὸ δ' ἐπὶ τούτοις γενόμενον παντάπασιν ἔοικε συμβῆναι κατ' εὐτυχίαν. Οἱ γὰρ ἐν τοῖς Θουρίοις διατρίβοντες στρατιῶται τῶν Κορινθίων, ἅμα μὲν δεδιότες τὰς Καρχηδονίων τριήρεις, αἱ παρεφύλαττον αὐτοὺς μετὰ Ἄννωνος, ἅμα δ' ἐρ' ἡμέρας πολλὰς ἐξηγριωμένης ὑπὸ πνεύματος τῆς θαλάσσης, πεζῇ διὰ Βρεττίων ὤρμησαν πορεύεσθαι. Καὶ τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιάζόμενοι τοὺς βαρβάρους, εἰς Ρήγιον κατέβαινον, ἔτι πολὺν χειμῶνα τοῦ πελάγους ἔχοντας. Ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων ναύαρχος, ὡς οὐ προσεδόκα τοὺς Κορινθίους, καὶ μάτην ὤετο καθέσθαι, πείσας αὐτὸς ἑαυτὸν νοσηκέναι τι τῶν σφοδρῶν καὶ πανούργων πρὸς ἀπάτην, στρανώσασθαι τοὺς ναύτας κελεύσας, καὶ κοσμήσας τὰς τριήρεις ἀσπίσιν Ἑλληνικαῖς καὶ φοινικίσιν, ἔπλει πρὸς τὰς Συρακούσας. Καὶ παρὰ τὴν ἀκρόπολιν χρώμενος ῥοθίῳ μετὰ κρότου καὶ γέλωτος, ἐβόα τοὺς

Κορινθίους ἦκειν νενικηκῶς καὶ κεχειρωμένους, ἐν τῇ θαλάττῃ λαβῶν διαπλέοντας· ὡς δὴ τινα δυσθυμίαν τοῖς πολιορκουμένοις παρέξων. Ἐκείνου δὲ ταῦτα ληροῦντος καὶ φρενακίζοντος, ἐκ τῶν Βρεττίων καταβεβηκότες οἱ Κορίνθιοι εἰς τὸ Ῥήγιον, ὡς οὐδεὶς παρεφύλαττε, καὶ τὸ πνεῦμα κατετίθεσμένον παραλόγως, ἀκύμονα τὸν πύρον ἰδεῖν καὶ λειὸν παρεῖχε, ταχὺ πληρώσαντες τὰ προθυμῖα καὶ τὰς ἀλιάδας τὰς παρούσας, ἀνίηγοντο, καὶ διεκομίζοντο πρὸς τὴν Σικελίαν οὕτως ἀσφαλῶς καὶ διὰ τῆς αὐτῆς γαλήνης, ὥστε τοὺς ἵππους παρὰ τὰ πλοῖα παρανηγομένους ἐκ ῥυτῆρων ἐφέλκεσθαι.

Κ. Περαιωθέντων δὲ πάντων, ὁ Τιμολέων δεξιόμενος αὐτούς, τήν τε Μεσσηνίαν εὐθὺς εἶχε, καὶ συνταξόμενος ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας, οἷς εὐτύχει καὶ κατώρθου, μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, πεποιθῶ· οὐ γὰρ ἦσαν οἱ σὺν αὐτῷ πλείους τετρακισχιλίων. Ἀγγελιομένης δὲ τῆς ἐφόδου τῷ Μάγωνι, θρορυβούμενος καὶ δεδοικῶς, ἔτι μᾶλλον εἰς ὑποψίαν ἦλθεν, ἐκ τοιαύτης προφάσεως. Ἐν τοῖς περὶ τὴν πόλιν τενάγῃσι, πολὺ μὲν ἐκ κρηνῶν πότιμον ὕδωρ, πολὺ δ' ἐξ ἐλῶν καὶ ποταμῶν καταρρέοντων εἰς τὴν θάλατταν δεχομένοις, πλήθος ἐγγέλεων νέμεται, καὶ δαψίλεια τῆς ἄγρας τοῖς βουλομένοις ἀεὶ πάρεσι. Ταύτας οἱ παρ' ἀμφοτέροις μισθοῦ στρατευόμενοι, σχολῆς οὔσης καὶ ἀνοχῶν, συνεθήρουν. Οἷα δ' Ἕλληνας ὄντες, καὶ πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἔχοντες ἰδίων ἀπεχθειῶν πρόφασιν, ἐν μέν ταις μάχαις διεκινδύνεον εὐρώσως, ἐν δὲ ταις ἀνοχαῖς προσφοιτῶντες ἀλλήλους διελέγοντο. Καὶ τότε κοινὸν περὶ τὴν ἀλιεῖαν ἔχοντες ἔργον, ἐν λόγοις ἦσαν, θαυμάζοντες τῆς θαλάσσης τὴν εὐφυΐαν, καὶ τῶν χωρίων τὴν κατασκευήν. Καί τις εἶπε τῶν παρὰ τοῖς Κορινθίοις στρατευομένων· « Τοσαύτη μέντοι * τὴν * πόλιν τὸ μέγεθος, καὶ τοσοῦτοις ἐξήσηκῆ μένην καλοῖς, ὑμεῖς Ἕλληνας ὄντες ἐκβαρβαρῶσαι προθυμῆσθε, τοὺς κακίστους καὶ φονικωτάτους Καρχηδονίους ἐγγυτέρω κατοι-

κίζοντες ἑμῶν, πρὸς οὓς ἔδει πολλάς εὐχεσθαι Σικελίας προ-
 κείσθαι τῆς Ἑλλάδος ἢ δοκαίτε τούτους στρατὸν ἀγείραντας ἀπὸ
 φυλῶν Ἰρακλείων καὶ τῆς Ἀτλαντικῆς ἡκεῖν θαλάττης δεῦρο,
 κινδυνεύονταῖς ὑπὲρ τῆς Ἰκέτου δυνατείας; ὅς εἰ λογισμὸν εἶχεν
 ἡγεμόνος, οὐκ ἂν ἐξέβαλε τοὺς πατέρας, οὐδ' ἐπῆγε τῇ πατρίδι
 τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ καὶ τιμῆς καὶ δυνάμειω; ἐτύγχανεν, ὅσῃς
 πρέπει, Κορινθίους καὶ Τιμολέοντα πείσαι; ». Τούτους τοὺς λό-
 γους οἱ μισθοφόροι διεθρόησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ παρέσχον
 ὑποψίαν τῷ Μάγωνι προδίδόσθαι, χρῆζοντι πάλαι προφάσεως.
 Διὸ, καὶ δεσμένου τοῦ Ἰκέτου παραμένειν, καὶ διδάσκοντος, ὅσῳ
 βελτίονες εἰσὶ τῶν πολεμίων, μᾶλλον οἴμενος ἀρετῇ καὶ τύχῃ
 λείπεσθαι Τιμολέοντος, ἢ πληθεῖ δυνάμειω ὑπερβάλλειν, ἄρας
 εὐθύς ἀπέπλευσεν εἰς Λιβύην, αἰσχρῶς κατ' οὐδένα λογισμὸν
 ἀνθρώπινον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφε'ς Σικελίαν.

ΚΑ. Τῇ δ' ὕστεραίη παρῆν ὁ Τιμολέων ἐπὶ μάχην συντεταχ-
 μένος. Ὡς δὲ τὴν φυγὴν ἐπινοήσαντο, καὶ τὴν ἐρημίαν ἐώρων
 τῶν νεωρίων, γελᾶν αὐτοῖς ἐπῆγει τὴν ἀνανδρίαν τοῦ Μάγωνος·
 καὶ περιόντες ἐκήρυττον ἐν τῇ πόλει μήνυτρα τῷ φράσαντι τὸν
 Καρχηδονίων στόλον ὅπῃ σφᾶς ἀπιδίδρακεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ, τοῦ
 Ἰκέτου φιλομαχοῦντος ἔτι, καὶ τὴν λαβὴν οὐ προἰεμένου τῆς πό-
 λεως, ἀλλὰ ἐμπεφυκίτος οἷς κατεῖχε μέρεσι, καρτεροῖς οὔσι καὶ
 δυσπρὸς μάχοις, διελὼν ὁ Τιμολέων τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν, ἢ
 βιαύτατον ἦν, παρὰ τὸ βέλτερον τοῦ Ἀνάπυ προσέβαλλεν, ἄλ-
 λους δ' ἐκ τῆς Ἀγραδινῆς ἐκέλευεν ἐπιχειρεῖν, ὧν Ἰσίας ἡγεῖτο ὁ
 Κορινθίος. Τοὺς δὲ τρίτους ἐπῆγον ἐπὶ τὰς Ἐπιπολάς Δείναρ-
 χος καὶ Δημόρετος, οἱ τὴν ὑτέραν ἀγαγόντες ἐκ Κορίνθου βο-
 ῆθειαν. Ἀμα δὲ καὶ πανταχόθεν τῆς ἐφ' ὅδου γενομένης, καὶ τῶν
 περὶ τὸν Ἰκέτην ἀνατραπέντων καὶ φευγόντων, τὸ μὲν ἀλῶναι
 τὴν πόλιν κατ' ἄρας, καὶ γενέσθαι ταχέως ὑποχείριον, ἐκπε-
 σόντων τῶν πολεμίων, δίκαιον ἀναθεῖναι τῇ τῶν μαχομένων ἀν-

δραγαθία, καὶ τῆ δεινότητι τοῦ στρατηγού· τὸ δὲ μήτ' ἀποθανεῖν
 τινα, μήτε τρωθῆναι τῶν Κορινθίων, ἴδιον ἔργον αὐτῆς ἡ Τιμο-
 λέοντος ἐπεδείξατο τύχη, καθάπερ διαμιλλωμένη πρὸς τὴν ἀρετὴν
 τοῦ ἀνδρός, ἵνα τῶν ἐπαινουμένων αὐτοῦ τὰ μακαριζόμενα
 μᾶλλον οἱ πυνθανόμενοι θαυμάζωσιν. Οὐ γὰρ μόνον Σικελίαν
 πᾶσαν, οὐδ' Ἰταλίαν εὐθὺς ἠφήμη κατέσχευεν, ἀλλ' ἡμερῶν ὀλί-
 γων ἡ Ἑλλάς διήγει τὸ μέγεθος τοῦ κατορθώματος· ὥσε τὴν τῶν
 Κορινθίων πόλιν ἀπισοῦσαν, εἰ διαπέπλευκεν ὁ στόλος, ὁμοῦ καὶ
 σεσωσμένους καὶ νενικηκότας ἀκούειν τοὺς ἀνδρας. Οὕτως εὐ-
 ρόησαν αἱ πράξεις, καὶ τοσοῦτω κάλλει τῶν ἔργων τὸ τάχος ἡ
 τύχη προσέθηκεν.

ΚΒ. Γενόμενος δὲ τῆς ἀκρας κύριος, οὐκ ἔπαθε Δίῳι ταυτὸ
 πάθος, οὐδ' ἐφείσατο τοῦ τόπου διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν πολυτέ-
 λειαν τῆς κατασκευῆς, ἀλλὰ τὴν ἐκείνου διαβαλοῦσαν, εἴτ' ἀπο-
 λέσσασαν ὑποψίαν φυλαζόμενος, ἐκήρυξε τῶν Συρακουσίων τὸν
 βουλούμενον παρεῖναι μετὰ σιδήρου, καὶ συνεπάπτεσθαι κατα-
 σκαπτομένων τῶν τυραννικῶν ἐρυμάτων. Ὡς δὲ πάντες ἀνέβησαν
 ἀρχὴν ἐλευθερίας ποιησάμενοι βεβαιοτάτην τὸ κήρυγμα καὶ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, οὐ μόνον τὴν ἀκραν, ἀλλὰ καὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰ
 μνημεῖα τῶν τυράννων ἀνέτρεψαν καὶ κατέσκαψαν. Εὐθὺς δὲ
 τὸν τόπον συνομαλύνει, ἐννοχοδότησε τὰ δικαστήρια, χαριζόμενος
 τοῖς πολίταις, καὶ τῆς τυραννίδος ὑπερτέραν ποιῶν τὴν δημοκρα-
 τίαν. Ἐπεὶ δὲ τὴν πόλιν ἔλῳν οὐκ εἶχε πολίτας, ἀλλὰ τῶν μὲν
 ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς γάσσει διασφραζέντων, τῶν δὲ τὰς
 τυραννίδας φυγόντων, ἡ μὲν ἐν Συρακούσαις ἀγορὰ δι' ἐρημίαν
 οὕτω πολλὴν καὶ βαθεῖαν ἐξέφυσεν ὕλην, ὥσε τοὺς ἵππους ἐν
 αὐτῇ κατανέμεσθαι, τῶν ἵπποκόμων ἐν τῇ χλόῃ κατακειμένων·
 αἱ δ' ἄλλαι πόλεις, πλὴν παντελῶς ὀλίγων, ἐλάφῳ ἐγένοντο
 μεστὰ καὶ συῶν ἀγρίων· ἐν δὲ τοῖς προασείοις καὶ περὶ τὰ τείχη
 πολλάκις οἱ σχολὴν ἄγοντες ἐκυνηγέτουν, ὑπήκουε δ' οὐδείς τῶν

ἐν τοῖς ἐρύμασι καὶ φρουρίοις κατοικούντων, οὐδὲ κατέβαιναν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ φρίκη καὶ μῦσος εἶχε πάντα ἀγορᾶς καὶ πολιτείας καὶ βήματος, ἐξ ὧν ἀνέφυσαν αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν τυράννων ἔδοξε τῷ Τιμολέοντι καὶ τοῖς Συρακουσίοις γράψαι πρὸς τοὺς Κορινθίους, ὅπως πέμψωσιν οἰκίτορας εἰς τὰς Συρακούσας ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἦτε γὰρ χώρα σχολάζειν ἔμελλε, καὶ πολὺν πόλεμον ἐκ Διῶλης προσεδέχοντο, πυνθανόμενοι τοὺς Καρχηδονίους τοῦ μὲν Μάγωνος ἑαυτὸν ἀνελόντος ἀνασαυρωκέναι τὸ σῶμα, διὰ τὴν στρατηγίαν ὀργισθέντας, αὐτοὺς δὲ συνάγειν μεγάλην δύναμιν, ὡς ἔτους ὄρα διαβησομένους εἰς Σικελίαν.

ΚΓ. Τῶν δὲ γραμμάτων τούτων παρὰ τοῦ Τιμολέοντος κομισθέντων, καὶ πρέσβειων ἅμα παρόντων Συρακουσίων, καὶ δεομένων ἐπιμεληθῆναι τῆς πόλεως, καὶ γενέσθαι πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς οἰκιστᾶς, οὐχ ἤρπασαν οἱ Κορίνθιοι τὴν πλεονεξίαν, οὐδὲ προσεποίησαν αὐτοῖς τὴν πόλιν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἐπιόντες τοὺς ἱερούς ἀγῶνας ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ τὰς μεγίστας τῶν πανηγύρεων, ἀνηγόρευον ὑπὸ κηρύκων, ὅτι Κορίνθιοι καταλευκότες τὴν ἐν Συρακούταις τυραννίδα, καὶ τὸν τυραννὸν ἐξελιγακότες, καλοῦσι Συρακουσίους καὶ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν τὸν βουλόμενον οἰκεῖν τὴν πόλιν, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἐπ' ἴσοις καὶ δίκαιοις τὴν χώραν διαλαχόντας. Ἐπειτα διαπέμποντες ἀγγέλους εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς νήσους, ὅπου πλείστους ἐπυνθάνοντο τῶν φυγάδων διεσπαρμένους κατοικεῖν, παρεκάλουν ἰέναι πάντας εἰς Κόρινθον, ὡς Κορινθίων ἀσφαλῆ πομπὴν καὶ πλοῖα καὶ στρατηγούς παρεξόντων ἰδίους τέλεσιν εἰς Συρακούσας. Κηρυσσομένων δὲ τούτων, ἡ μὲν πόλις τὸν δικαιοτάτον καὶ κάλλιστον ἀπελάμβανεν ἔπαινον καὶ ζῆλον, ἐλευθεροῦσα μὲν ἀπὸ τῶν τυράννων, σώζουσα δ' ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ἀποδιδούσα δὲ τοῖς πολίταις τὴν χώραν. Οἱ δὲ συνελθόντες εἰς Κόρινθον, οὐκ ὄντες ἱκανοὶ τῷ πλῆθος, ἐδεήθησαν ἐκ Κόρινθου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος παραλαβεῖν συνοίκους· καὶ

γενόμενοι μυρίων οὐκ ἐλάττους, κατέπλευσαν εἰς Συρακούσας Ἡδὴ δὲ καὶ τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας πολλοὶ τῷ Τιμολέοντι συνελθούθεισαν καὶ γενομένοις αὐτοῖς ἐξακισμυρίοις τὸ πλῆθος, ὡς Ἄθανις εἶρηκε, τὴν μὲν χώραν διένειμε, τὰς δ' οἰκίας ἀπέδοτο χιλίων ταλάντων, ἅμα μὲν ὑπολειπόμενος τοῖς ἀρχαίοις Συρακουσίοις ἐξωνεῖσθαι τὰς αὐτῶν, ἅμα δὲ χρημάτων εὐπορίαν τῷ δήμῳ μηχανώμενος, οὕτω πενημένῳ καὶ πρὸς τὰλλα καὶ πρὸς τὸν πόλεμον, ὥστε καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἀποδόσθαι, ψήφου διαφερομένης ὑπὲρ ἐκείνου, καὶ γινόμενης κατηγορίας, ὥσπερ ἀνθρώπων εὐθυνας διδόντων. Ὅτε δὲ φασὶ τὸν Γέλωνος ἀνδριάντα τοῦ παλαιοῦ τυράννου διατηρῆται τοὺς Συρακουσίους, καταχειροτονοῦμένων τῶν ἄλλων, ἀγαμένους καὶ τιμῶντας τὸν ἄνδρα τῆς νίκης, ἣν πρὸς Ἰμέρα Καρχηδονίους ἐνίκησεν.

ΚΔ. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀνὰ ἴσους καὶ πληρουμένης, ἐπιρροόντων πανταχόθεν εἰς αὐτὴν τῶν πολιτῶν, βουλούμενος ὁ Τιμολέων καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐλευθερῶσαι, καὶ παντάπασιν ἐκκόψαι τῆς Σικελίας τὰς τυραννίδας, ἐπὶ τὰς χώρας αὐτῶν στρατεύων, ἱκέτην μὲν ἠνάγκασεν, ἀποσάντα Καρχηδονίων, ὑμολογῆσαι τὰς ἀκροπόλεις κατασκάψειν, καὶ βιοτεύσειν ἰδιώτην ἐν Λεοντίοις· Λεπτίνου δὲ, τοῦ τυραννοῦντος Ἀπολλωνίας καὶ συγχῶν ἄλλων πολιχνίων, ὡς ἐκινδύνευε κατὰ κράτος ἀλιῶναι, παραδόντος αὐτὸν φεισάμενος εἰς Κορίνθον ἀπέστειλε, καλὸν ἡγούμενος ἐν τῇ μητροπόλει τοὺς τῆς Σικελίας τυράννους ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποβρωεῖσθαι φυγαδικῶς καὶ ταπεινῶς ζῶντας. Τοὺς δὲ μισθοφόρους βουλούμενος ἐκ τῆς πολεμίας ὠφελεῖσθαι καὶ μὴ σχολάζειν, αὐτὸς μὲν εἰς τὰς Συρακούσας ἐπανῆλθε, τῇ κατασάσει τῆς πολιτείας προσέζων, καὶ τοῖς ἤκουσιν ἐκ Κορίνθου νομοθέταις Κεράλῳ καὶ Διονυσίῳ τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα συνδιαθήσων. Τοὺς δὲ περὶ Δείναρχον καὶ Δημάρετον εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐξέπεμψεν ἐπικράτειαν· οἱ πόλεις πολλὰς

ἀριστάντες τῶν βαρβάρων, οὐ μόνον αὐτοὶ διῆγον ἐν ἀφθόνις, ἀλλὰ καὶ χρήματα παρεσκευάζον εἰς τὸν πόλεμον ἀπὸ τῶν ἀλίσκομένων.

ΚΕ. Ἐν τούτῳ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλέουσιν εἰς τὸ Λιλύθαιον, ἄγοντες ἑπτὰ μυριάδας στρατοῦ, καὶ τὴν ἰήρεις διακοσίας, καὶ πλοῖα χίλια, κομίζοντα μηχανὰς καὶ τέθριππα καὶ σίτον ἀφθονον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν, ὡς οὐκ ἔτι ποιησόμενοι κατὰ μέρος τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὁμοῦ πάσης Σικελίας ἐξελάσοντες τοὺς Ἕλληνας. Ἦν γὰρ ἡ δύναμις ἐξαρκούσα καὶ μὴ νοσοῦντας, μηδὲ διεσθραμμένους, ὑπ' ἀλλήλων συλλαβέσθαι Σικελιώτας. Πυθόμενοι δὲ πορθεῖσθαι τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν, εὐθὺς ὄργῃ πρὸς τοὺς Κορινθίους ἐχώρουν, Ἀσδρούβα καὶ Ἀμίλκα στρατηγούντων. Τῆς δ' ἀγγελίας ὀξέως εἰς Συρακούσας ἀφικουμένης, οὕτω κατεπλάγησαν οἱ Συρακούσιοι πρὸς τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, ὥστε μόλις τῷ Τιμολέοντι τρισχιλίους ἀπὸ τοσούτων μυριάδων, ὄπλα λαβόντας, τολμῆσαι συνελθεῖν. Οἱ δὲ μισθοφόροι τετρακισχίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν· καὶ τούτων αὐθις ὅσον χίλιοι καθ' ὅδον ἀποδειλιάσαντες ἀνεχώρησαν, ὡς οὐχ ὑγκαίνοντος τοῦ Τιμολέοντος, ἀλλὰ μαινομένου παρ' ἡλικίαν, καὶ πρὸς ἑπτὰ μυριάδας πολεμίων μετὰ πεντακισχιλίων πεζῶν καὶ χιλίων ἵππέων βραδίζοντος, καὶ διακρῶντος ὑδὸν ἡμερῶν ὀκτώ τὴν δύναμιν ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν· ὅθεν οὔτε σωθῆναι τοῖς φεύγουσιν, οὔτε ταφῆναι τοῖς πεσοῦσιν αὐτῶν ὑπάρξει. Τούτους μὲν οὖν Τιμολέων κέρδος ἡγεῖτο πρὸ τῆς μάχης φανεροῦς γεγονότας, τοὺς δ' ἄλλους ἐπιρρώσας, κατὰ τάχος ἦγε πρὸς τὸν Κρίμησον ποταμὸν, ὅπου καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἤκουσε συνάπτειν.

ΚΣΤ. Ἀναβαίνοντι δὲ αὐτῷ πρὸς λόφον, ὃν ὑπερβαλόντες ἔμελλον κατόψεσθαι τὸ στρατεύμα καὶ τὴν δύναμιν τῶν πολεμίων, ἐμβάλλουσιν ἡμίονοι σέλινα κομίζοντες· καὶ τοῖς στρατιώταις εἰσῆλθε, πονηρὸν εἶναι τὸ σημεῖον, ὅτι τὰ μνήματα τῶν

νεκρῶν εὐώθιχεν ἐπεικῶς σφραγῶν σελίνους· καὶ παρημιρία τις ἐκ τούτου γέγονε, τὸν ἐπισφαλῶς νοσοῦντα, Δεῖσθαι τοῦτον τοῦ σελίνου. Βυολόμενος οὖν αὐτοὺς ἀπαλλάξαι τῆς δεισιδαμνίας, καὶ τὴν δυσελπισίαν ἀφελεῖν Ὁ Τιμολέων, ἐπισήσας τὴν πορείαν, ἄλλα τε πρέποντα τῷ καιρῷ διελέχθη, καὶ τὸν σφραγὸν αὐτοῖς ἔφη πρὸ τῆς νίκης κομιζόμενον, αὐτομάτως εἰς τὰς χειρας ἤκειν. Οἱ γὰρ Κορίνθιοι σφραγοῦσι τὰ Ἴσθμια νικῶντας, ἱερὸν καὶ πάτριον σέμμα (τὸ) τοῦ σελίνου νομίζοντες. Ἔτι γὰρ τότε τῶν Ἰσθμίων, ὡσπερ νῦν τῶν Νεμείων, τὸ σέλινον ἦν σφραγος· οὐ πάλαι δ' ἡ πίσυς γέγονεν. Ἐντυχὼν οὖν ὁ Τιμολέων, ὡπερ εἴρηται, τοῖς στρατιώταις, καὶ λαθῶν τῶν σελίνων, κατασέψατο πρῶτος αὐτὸς, εἶτα οἱ περὶ αὐτὸν ἡγεμόνες καὶ τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ μάντις, κατιδόντες ἀετοὺς δύο προσφερομένους, ὧν ὁ μὲν δράκοντα τοῖς ὄνυξιν ἔφερε διαπεπαρμένον, ὁ δ' ἔπιτατο κεκλαγὼς μέγα καὶ θαρραλέον, ἐπεδείκνυον τοῖς στρατιώταις, καὶ εἰς προσευχὰς θεῶν καὶ ἀνακλήσεις ἐτρέποντο πάντες.

KZ. Τὸ μὲν οὖν ἔτος ἰσαμένου θέρους εἶχεν ὥραν, καὶ λήγοντι μηνὶ Θαραγλιῶνι, πρὸς τὰς τροπὰς ἤδη συνῆπτε τὸν καιρὸν. Οὐμίχλην δὲ τοῦ ποταμοῦ πολλὴν ἀναδιδόντος, πρῶτον μὲν ἀπεκρύπτετο ζόφω τὸ πεδίον, καὶ σύνοπτον οὐδὲν ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων· πλὴν ἡχήτις ἄκριτος καὶ συμμιγῆς ἄνω πρὸς τὸν λόφον ἐχώρει πρόσωθεν, ἀνισχυμένης στρατιᾶς τοιαύτης. Ὡς δ' ἀναβάντες ἐπὶ τὸν λόφον ἔστησαν οἱ Κορίνθιοι, καὶ θέμενοι τὰς ἀσπίδας διανεπαύοντο, τοῦ ἡλίου περιφερομένου καὶ μετεωρίζοντος τὴν ἀναθυμίασιν, ὁ μὲν θαλερὸς ἀήρ ἀθροιζόμενος πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ συνιστάμενος κατενέρωσε τὰς ἀκρωρείας· τῶν δ' ὑπὸ πόδας τόπων ἀνακαθαιρομένων, ὃ τε Κρίμητος ἐξεφάνη, καὶ διαβαίνοντες αὐτὸν ὤφθησαν οἱ πολέμιοι, πρῶτοι μὲν τοῖς τεθρίπποις ἐκπληκτικῶς πρὸς ἀγῶνα κατασκευασμένοις, κατόπιν δὲ τούτων μύριοις ὀπλίταις λευκάσπισι. Τούτους ἐτεκμαίροντο

Καρρχιδονίους εἶναι τῇ λαμπρότητι τῆς σκευῆς, καὶ τῇ βραδύτητι καὶ τάξει τῆς πορείας. Μετὰ δὲ τούτους τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἐπιβρόντων, καὶ τὴν διάβασιν μετ' ὠθισμοῦ καὶ ταραχῆς ποιουμένων, συνιδῶν ὁ Τιμολέων τὸν ποταμὸν αὐτοῖς ταμιεύοντα τοῦ πλῆθους τῶν πολεμίων ἀπολαβεῖν, ὅσοις ἐθέλοιεν αὐτοὶ μάχεσθαι, καὶ τοὺς στρατιώτας καθορᾶν κελεύσας τὴν φάλαγγα τῶ βεῖθρο διαλελυμένην, καὶ τοὺς μὲν ἤδη διαβεβηκότας, τοὺς δὲ μέλλοντας, προσέταξε Δημαρέτῳ λαβόντι τοὺς ἵππεῖς ἐμβάλεῖν εἰς τοὺς Καρρχιδονίους, καὶ συνταράξαι τὸν διάκρομον αὐτῶν τῆς παρατάξεως οὐπω καθεστῶσης. Αὐτὸς δὲ καταβάς εἰς τὸ πεδίον, τὰ μὲν κέρατα τοῖς ἄλλοις Σικελιώταις ἀπέδωκεν, ἀναμιξὰς ἑκατέρῳ ἐκ τῶν ξένων οὐ πολλούς. Ἐν μέσῳ δὲ περὶ αὐτὸν λαβὼν τοὺς Συρακουσίους καὶ τὸ μαχμώτατον τῶν μισθοφόρων, βραχὺν μὲν χρόνον ἐπέσχε, τὸ τῶν ἵππέων ἀποθεωρῶν ἔργον. Ὡς δ' ἐκείνους εἶδεν, ὑπὸ τῶν ἀρμάτων πρὸς τῆς τάξεως διαθεόντων, εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς Καρρχιδονίοις μὴ δυναμένους, ἀλλ' ὅπως μὴ συνταραχθεῖεν ἀναγκαζομένους ἐξελίττειν συνεχῶς, καὶ πυκνὰς ἐξ ἐπιτροφῆς ποιῆσθαι τάς ἐπελάτεις, ἀναλαβὼν τὴν ἀσπίδα, καὶ βοήσας ἔπεισθαι καὶ θαρρῆν τοῖς πεζοῖς, ἔδραξεν ὑπερφυεῖ φωνῇ καὶ μείζονι κεχρηῆσθαι τῆς συνήθους· εἶπε τῷ πάθει παρὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν οὕτω διατεινάμενος, εἴτε δαιμονίου τινός, ὡς τοῖς πολλοῖς τότε παρέστη, συνεπιφθεγξαμένου. Ταχὺ δὲ τὴν κραυγὴν ἀνταποδόντων, καὶ παρεγγυώντων ἄγειν καὶ μὴ μέλλειν, τοῖς μὲν ἵπποταῖς ἐσήμαινεν ἔξω παρὰ τὴν τάξιν τῶν ἀρμάτων παρελάσαι, καὶ κατὰ κέρας προσφέρεισθαι τοῖς πολεμίοις· αὐτὸς δὲ, τοὺς προμάχους πυκνώσας τῷ συνασπισμῷ, καὶ τὴν σάλπιγγα κελεύσας ἐπιφθεγξασθαι, προσέβαλλε τοῖς Καρρχιδονίοις.

ΚΗ. Οἱ δὲ τὴν μὲν πρώτην ἐπιδρομὴν ὑπέστησαν ἐβρωμένως, καὶ τῷ καταπεφράχθαι τὰ σώματα σιδηροῖς θώραξι καὶ χαλκοῖς

κράνεσιν, ἀσπίδας δὲ μεγάλας προβεβλήσθαι, διεκρούοντο τὸν δορατισμόν. Ἐπεὶ δ' εἰς ξίφη συνῆλθεν ὁ ἀγὼν, καὶ τέχνης οὐχ ἦττον, ἢ ῥώμης, ἐγεγόνει τὸ ἔργον, ἐξαίφνης ἀπὸ τῶν ὀφῶν βρονταὶ τε φοβεραὶ κατεβρόχυνοντο, καὶ πυρώδεις ἀσραπαὶ συνεξέπιπτον. Εἶτα ὁ περὶ τοὺς λόφους καὶ τῆς ἀκρωρείας ζόφος ἐπὶ τὴν μύχην κατιῶν, ὄμβρω καὶ πνεύματι καὶ χαλάζῃ συμμιγμένος, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἐξόπιθεν καὶ κατὰ νότου περιεχεῖτο, τῶν δὲ βαρβάρων ἔτυπτε τὰ πρόσωπα, καὶ κατήγραπτε τῆς ὄψεως, ἅμα λαίλαπος ὑγρᾶς, καὶ φλογὸς συνεχοῦς ἐκ τῶν νεφῶν φερομένης. Ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἦν τὰ λυποῦντα, καὶ μάλιστα τοὺς ἀπειροῦς· οὐχ ἦκιστα δὲ βλάψαι δοκοῦσιν αἱ βρονταὶ, καὶ τῶν ὀπλων ὀπάταχος, κοπτομένων ὕδατι βραχδαίῳ καὶ χαλάζῃ, κωλύων ἀκούεσθαι τὰ προσάγματα τῶν ἡγεμόνων. Τοῖς δὲ Καρχηδονίοις οὐκ οὖσιν εὐζώνοις τὸν ὀπλισμὸν, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται, καταπεσραγμένοις, ὃ τε πηλὸς ἐμπόδιος ἦν, οἱ τε κόλποι πληρούμενοι τῶν χιτῶνων ὕδατος, (ὥσθ') αὐτοῖς μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα χρῆσθαι βαρεῖς ἦσαν καὶ δύσεργοι, ῥᾶδιον δὲ τοῖς Ἕλλησι περιτρέπεσθαι, καὶ πεσόντες, ἀμήχανοι πάλιν ἐκ πηλοῦ μετὰ τῶν ὀπίλων ἀναστῆναι. Καὶ γὰρ ὁ Κρήνησος ὑπὸ τῶν διαβαινόντων ἐκλύσθη, μέγας ἦδη τοῖς ὄμβρωις κῆξιμένος, καὶ τὸ πεδίον τὸ περὶ αὐτὸν ὑπὸ πολλὰς συναγκείας καὶ φάραγγας ὑποκείμενον, ἐπίμπλατο βρυμάτων οὐ κατὰ πόρον φερομένων, οἷς οἱ Καρχηδόνιοι καλινδούμενοι χαλεπῶς ἀπήλλαττον. Τέλος δὲ, τοῦ χειμῶνος ἐπικειμένου, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν πρώτην τάξιν αὐτῶν, ἄνδρας τετρακοσίους, καταβαλόντων, ἐτράπη τὸ πλῆθος εἰς φυγὴν. Καὶ πολλοὶ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανόμενοι διεφθείροντο, πολλοὺς δ' ὀποταμὸς τοῖς ἔτι περαιουμένοις συμπίπτοντας ἐμβάλλων καὶ παραφέρων ἀπώλλυε, πλείους δὲ τῶν λόφων ἐριεμένους ἐπιθέοντες οἱ φίλοι κατεργάσαντο. Λέγονται γ' οὖν ἐν μυρίοις νεκροῖς τρισχίλιοι Καρχηδονίων γενέσθαι· μέγα τῇ πόλει πένθος.

Ούτε γὰρ γένεσιν, οὔτε πλούτοις, οὔτε δόξαι; ἕτεροι βελτίονες ἦσαν ἐκείνων· οὐτ' ἀποθανόντας ποτὲ μιᾷ μάχῃ πρότερον ἐξ αὐτῶν Καρχηδονίων τοσούτους μνημονεύουσιν· ἀλλὰ Λίβυσι τὰ πολλὰ καὶ Ἰβηρσι καὶ Νομάσι χρώμενοι πρὸς τὰς μάχας, ἀλλοτρίαις βλάβαις ἀνεδέχοντο τὰς ἡττας.

ΚΘ. Ἐγνώσθη δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἡ δόξα τῶν πεσόντων ἀπὸ τῶν λαφύρων. Ἐλάχιστος γὰρ ἦν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν τοῖς σκυλεύουσι λόγος· οὕτως ἄρθρονος μὲν ἦν ἄργυρος, ἄρθρονος δὲ χρυσός. Καὶ γὰρ τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ὑπόζυγιων διαβάντες ἔλαβον. Τῶν δ' αἰχμαλώτων οἱ μὲν πολλοὶ διεκλάπησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, εἰς δὲ κοινὸν ἀπεδείχθησαν πεντακισχίλιοι τῷ πλῆθους· ἦλω δὲ καὶ διακόσια τῶν τεθρίππων. Καλλίστην δὲ καὶ μεγαλοπρεπεστάτην ὄψιν ἡ Τιμολέωντος ἐπέδειξε λυτοσκηνή, περιωρευθεῖσα παντοδαποῖς λαφύροις, ἐνοῖς χίλιοι μὲν θώρακες ἐργασία καὶ κάλλι διαφέροντες, μύραι δὲ ἀσπίδες προστέθησαν. Ὀλίγοι δὲ πολλοὺς σκυλεύοντες, καὶ μεγάλας ἐντυγχάνοντες ὠρελαίας, τρίτη μάλιστα ἡμέρα μετὰ τὴν μάχην ἐσησαν τρόπαιον. Ἄμα δὲ τῇ φήμῃ τῆς νίκης ὁ Τιμολέων εἰς Κόρινθον ἐπέμψε τὰ κάλλιστα τῶν αἰχμαλώτων ὀπλων, βουλόμενος αὐτοῦ τὴν πατρίδα πᾶσιν ἀνθρώποις ζηλωτὴν εἶναι, θεωμένοις ἐν ἐκείνῃ μόνῃ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τοὺς ἐπιφανεστάτους ναοὺς, οὐχ Ἑλληνικοῖς κεκοσμημένους λαφύροις, οὐδ' ἀπὸ συγγενῶν φόνου καὶ ὁμοφύλων ἀναθημάτων μνήμας ἀτερπεῖς ἔχοντας, ἀλλὰ βαρβαρικὰ σκύλα, καλλίσταις ἐπιγραφαῖς δηλοῦντα μετὰ τῆς ἀνδρείας τῶν νενικηκότων τὴν δικαιοσύνην, ὅτι Κορίνθιοι καὶ Τιμολέων ὁ στρατηγός, ἐλευθερώσαντες τοὺς Σικελίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας ἀπὸ Καρχηδονίων, χριστήρια θεοῖς ἀνέθηκαν.

Λ. Ἐκ τούτου καταλιπὼν ἐν τῇ πολεμίᾳ τοὺς μισθοφόρους ἄγοντας καὶ φέροντας τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν, αὐτὸς ἦκεν εἰς Συρακούσας· καὶ τοὺς χιλίους μισθοφόρους ἐκαίνους,

ὑφ' ὧν ἐγκατελείφθη πρὸ τῆς μάχης, ἐξεκέρυξε τῆς Σικελίας, καὶ πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἥλιον, ἠνάγκασεν ἐκ Συρακουσῶν ἀπελθεῖν. Οὗτοι μὲν οὖν διαπλεύσαντες εἰς Ἰταλίαν, ἀπόλωντο παρασπονδισθέντες ὑπὸ Βρεττίων, καὶ δίκην ταύτην τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς τῆς προδοσίας ἐπέθηκε. Τῶν δὲ περὶ Μάμερκον, τὸν Κατάνης τύραννον, καὶ Ἰκέτην, εἴτε φθόνῳ τῶν κατορθουμένων ὑπὸ Τιμολέοντος, εἴτε προθυμῶν αὐτῶν, ὡς ἄπειρον καὶ ἄσπρονδον πρὸς τοὺς τυράννους, συμμαχίαν ποιησαμένων πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καὶ κελευστάντων πέμπειν δύναμιν καὶ στρατηγόν, εἰ μὴ παντάπασι βούλονται Σικελίας ἐκπεσεῖν, ἔπλευτε Γέσκων, ναῦς μὲν ἔχων ἐξορμηκόντα, μισθοφόρους δὲ προσλαβὼν Ἕλληνας· οὐπω πρότερον Ἕλλησι χρησαμένων Καρχηδονίων, ἀλλὰ τότε θαυμασάντων, ὡς ἀνυποτάτους καὶ μαχιμωτάτους ἀνθρώπων ἀπάντων. Συστάντες δὲ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἅπαντες ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τετρακοσίους τῶν παρὰ Τιμολέοντος ξένων ἐπικούρους περιφθέντας ἀπέκτειναν. Ἐν δὲ τῇ Καρχηδονίων ἐπικρατείᾳ περὶ τὰς καλουμένας Ἰέρεις ἐνεδρεύσαντες τοὺς μετ' Εὐθύμου τοῦ Λευκαδίου μισθοφόρους διέφθειραν. Ἐξ ὧν καὶ μάλιστα τὴν Τιμολέοντος εὐτυχίαν συνέβη γενέσθαι διώνυμον. Ἦσαν μὲν γὰρ οὗτοι τῶν μετὰ Φιλοδήμου τοῦ Φωκέως καὶ Ὀνομάρχου Δελφούς καταλαβόντων, καὶ μετασχόντων ἐκείνοις τῆς ἱεροσυλίας. Μισούντων δὲ πάντων αὐτοὺς, καὶ φυλαττομένων ἐπαράτους γεγονότας, πλανώμενοι περὶ τὴν Πελοπόννησον, ὑπὸ Τιμολέοντος ἐλήφθησαν, ἐτέρων στρατιωτῶν οὐκ εὐποροῦντος. Ἀφικόμενοι δ' εἰς Σικελίαν, ὅσας μὲν ἐκείνῳ συνηγωνίσαντο μάχης, πάσας ἐνίκων. Τῶν δὲ πλείστων καὶ μεγίστων ἀγώνων τέλος ἔχόντων, ἐκπεμπόμενοι πρὸς ἐτέρας ὑπ' αὐτοῦ βοηθείας, ἀπόλωντο καὶ κληναλώθησαν, οὐχ ὁμοῦ πάντες, ἀλλὰ κατὰ μέρος, τῆς δίκης αὐτοῖς ὑμολογουμένως, Τιμολέοντος εὐτυχίᾳ, ἐπιτιθεμένης. Ὅπως μηδεμίᾳ τοῖς ἀγαθοῖς ἀπὸ τῆς τῶν κακῶν κολάσεως ἐλάβη γένηται.

νηται. Τὴν μὲν οὖν πρὸς Τιμολέοντα τῶν θεῶν εὐμένειαν, οὐχ ἦ-πτον ἐν αἷς προσέκρουσε πράξεις, ἢ περὶ ἃς κατώρθου, θαυμάζεσθαι συνέβαινον.

ΛΑ. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Συρακουσίων ἐχαλέπαινον ὑπὸ τῶν τυράννων προπιλακιζόμενοι. Καὶ γὰρ ὁ Μάμερκος ἐπὶ τῶ ποιήματα γράφειν καὶ τραγωδίας μέγα φρονῶν, ἐκόμπαζε νικήσας τοὺς μισθοφόρους· καὶ τὰς ἀσπίδας ἀναθείς τοῖς θεοῖς, ἐλεγείον ὕβριστικὸν ἐπέγραψε·

Τάσδ' ὅστροισιογραφεῖς καὶ χρυσελεφαντηλέκτρους

Ἀσπίδας ἀσπιθίοις εἰλομεν εὐτελέσι.

Γενομένων δὲ τούτων, καὶ τοῦ Τιμολέοντος εἰς Καλαυρίαν στρατεύσαντος, ὁ Ἰκέτης ἐμβαλὼν εἰς τὴν Συρακουσίαν, λείαν τε συχνήν ἔλαβε, καὶ πολλὰ λυμηνάμενος καὶ καθυθρίσας, ἀπηλλάττετο παρ' αὐτὴν τὴν Καλαυρίαν, καταφρονῶν τοῦ Τιμολέοντος ὀλίγους στρατιώτας ἔχοντος. Ἐκεῖνος δὲ προλαβεῖν ἐλάσας, ἐδίωκεν ἰππεῖς ἔχων καὶ ψιλούς. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ἰκέτης, τὸν Δαμυρίαν διαβεβηκῶς ὑπέστη παρὰ τὸν ποταμὸν, ὡς ἀμυνόμενος. Καὶ γὰρ αὐτῷ θάρσος ἦτε τοῦ πόρου χαλεπότης, καὶ τὸ κρημνῶδες τῆς ἐκατέρωθεν ὄχθης παρεῖχε. Τοῖς δὲ μετὰ τοῦ Τιμολέοντος ἰλάρχαις ἕρις ἐμπροσθοῦσα θαυμαστὴ καὶ φιλονεικία, διατριβὴν ἐποίει τῆς μάχης. Οὐδεὶς γὰρ ἦν ὁ βουλόμενος ἐτέρου διαβαίνειν ὕστερος ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ἡξίου πρωταγωνισεῖν· καὶ κόσμον οὐκ εἶχεν ἢ διάβασις, ἐξωθούντων καὶ παρατρεχόντων ἀλλήλοις. Βουλόμενος οὖν ὁ Τιμολέων κληρῶσαι τοὺς ἡγεμόνας, ἔλαβε παρ' ἑκάστου δακτύλιον· ἐμβαλὼν δὲ πάντας εἰς τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα καὶ μίξας, ἔδειξε τὸν πρῶτον κατὰ τύχην γλυφὴν ἔχοντα τῆς σφραγίδος τρόπαιον. Ὡς δὲ τοῦτ' εἶδον οἱ νεανίσκοι, μετὰ χαρᾶς ἀνακραγόντες, οὐκ ἔτι τὸν ἄλλον ὑπέμειναν κληρὸν, ἀλλ', ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε, τὸν ποταμὸν δι-εξελάσαντες, ἐν χερσὶν ἦσαν τοῖς πόλεμίοις. Οἱ δ' οὐκ ἐδέξαντο

τὴν βίαν αὐτῶν, ἀλλὰ φεύγοντες, τῶν μὲν ὄπλων ἅπαντες ὑμᾶ-
λῶς ἐσπερήθησαν, χιλίους δ' ἀπέβαλον πεσόντας.

ΑΒ. Οὐ πολλῶι δ' ὕστερον εἰς τὴν Λεοντίνων στρατεύσας ὁ
Τιμολέων, λαμβάνει τὸν Ἰκέτην ζῶντα, καὶ τὸν υἱὸν Εὐπόλεμον,
καὶ τὸν ἱππάρχην Εὐθυμον, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν συνδεθέντας καὶ
κομισθέντας πρὸς αὐτόν. Ὁ μὲν οὖν Ἰκέτης καὶ τὸ μειράκιον, ὡς
τύραννοι καὶ προδόται κολασθέντες ἀπέθνησκον. Ὁ δ' Εὐθυμος,
ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τόλμη διαφέρων, οὐκ
ἔτυχεν οἴκτου, διὰ βλασφημίαν τινὰ πρὸς τοὺς Κορινθίους κατ-
ηγορηθεῖσαν αὐτοῦ. Λέγεται γὰρ, ὅτι, τῶν Κορινθίων ἐκστρατευ-
σαμένων ἐπ' αὐτούς, δημηγορῶν ἐν τοῖς Λεοντίνοις, οὐδὲν ἔφη
γεγονέναι φοβερόν, οὐδὲ δεινόν, εἰ

Κορίνθιαι γυναῖκες ἐξηλθον δόμων.

Οὕτως ὑπὸ λόγων μᾶλλον, ἢ πράξεων πονηρῶν, ἀνιάσθαι πεφύ-
κασιν οἱ πολλοί· χαλεπώτερον γὰρ ὕβριν, ἢ βλάβην φέρουσι. Καὶ
τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δι' ἔργων, ὡς ἀναγκαῖον, δέδοται τοῖς πολε-
μῶσιν· αἱ δὲ βλασφημίαι, περιουσία μίσους, ἢ κακίας, γίνεσθαι
δοκοῦσιν.

ΑΓ. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Τιμολέοντος, οἱ Συρακούσιοι τὰς
γυναῖκας τῶν περὶ τὸν Ἰκέτην καὶ τὰς θυγατέρας ἐν ἐκκλησίᾳ
καταστήσαντες εἰς κρίσιν, ἀπέκτειναν. Καὶ δοκεῖ τοῦτο τῶν Τι-
μολέοντος ἔργων ἀχαριστότατον γενέσθαι· μὴ γὰρ ἂν, ἐκείνου κω-
λύοντος, οὕτω τὰς ἀνθρώπους ἀποθάνειν. Δοκεῖ δ' αὐτὰς ὑπερ-
ιδεῖν, καὶ προσέθαι τῷ θυμῷ τῶν πολιτῶν, δίκην λαμβανόντων
ὑπὲρ Δίωνος τοῦ Διονύσιον ἐκβαλόντος. Ἰκέτης γὰρ ἐστὶν ὁ τὴν
γυναῖκα τοῦ Δίωνος, Ἀρέτην, καὶ τὴν ἀδελφὴν, Ἀρισομάχην,
καὶ τὸν υἱὸν ἔτι παῖδα, καταποντίσας ζῶντας, περὶ ὧν ἐν τῷ
Δίωνος γέγραπται βίῳ.

ΑΔ. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Μάμερκον εἰς Κατάνην,
καὶ περὶ τὸ ῥέυμα τὴν Ἄβολον ἐκ παρατάξεως ὑποσάντα νικήσας

καὶ τρεψόμενος, ὑπὲρ δισχιλίους ἀνεΐλεν· ὧν μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν οἱ πεμφθέντες ὑπὸ Γέσκωνος ἐπίκουροι Φοίνικες. Ἐκ δὲ τούτου Καρχηδόνιοι μὲν εἰς ἡννῆν ἐποίησαντο πρὸς αὐτὸν δεηθέντες, ὥστε τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀλύκου χώραν ἔχειν, *καὶ* τοῖς βουλομένοις ἐξ αὐτῆς μετοικεῖν πρὸς Συρακουσίους, χρήματα καὶ γενεάς ἀποδιδόντες, καὶ τοῖς τυράννοις ἀπειπάμενοι τὴν συμμαχίαν. Μάμερκος δὲ δυσθυμῶν ταῖς ἐλπίσιν, ἔπλει μὲν εἰς Ἰταλίαν, ὡς Λευκανοὺς ἐπάξιον Τιμολέοντι καὶ Συρακουσίοις. Ἐπεὶ δ' ἀποστρέψαντες οἱ σὺν αὐτῷ τὰς τριήρεις, καὶ πλεύσαντες εἰς Σικελίαν τῷ Τιμολέοντι τὴν Κατάνην παρέδωκαν, ἀναγκασθεῖς καὶ αὐτὸς εἰς Μεσσήνην κατέφευγε πρὸς Ἴππωνα, τὸν τυραννοῦντα τῆς πόλεως. Ἐπελθόντος δὲ τοῦ Τιμολέοντος αὐτοῖς, καὶ πολιορκούντος ἕκ τε γῆς καὶ θαλάττης, ὁ μὲν Ἴππων, ἀποδιδράσκων ἐπινεὸς, ἦλω· καὶ παραλαβόντες αὐτὸν οἱ Μεσσήνιοι, καὶ τοὺς παῖδας ἕκ τῶν διδασκαλείων, ὡς ἐπὶ θέαμα κάλλισον, τὴν τοῦ τυράννου τιμωρίαν, ἀγαγόντες εἰς θέατρον, ἠκίσαντο καὶ διέφθειραν· ὁ δὲ Μάμερκος ἑαυτὸν Τιμολέοντι παρέδωκεν ἐπὶ τῷ δίκην ὑποσχεῖν ἐν Συρακουσίοις, μὴ κατηγοροῦντος Τιμολέοντος. Ἀχθεῖς δ' εἰς τὰς Συρακούσας, παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ἐπεχειρεῖ μὲν τινα συγκείμενον ἕκ παλαιοῦ λόγον ὑπ' αὐτοῦ διεξιέναι· θορύβοις δὲ περιπίπτων, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὄρῳ ἀπαραίτητον, ἔθει, ῥίψας τὸ ἱμάτιον, διὰ μέσου τοῦ θεάτρου, καὶ πρὸς τι τῶν βάρων δρόμῳ φερόμενος συνέρρηξε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀποθανούμενος. Οὐ μὴν ἔτυχέ γε ταύτης τῆς τελευτῆς, ἀλλ' ἔτι ζῶν ἀπαχθεῖς, ἦν περ οἱ λησαί, δίκην ἔδωκεν.

ΛΕ. Τὰς μὲν οὖν τυραννίδας ὁ Τιμολέων τοῦτον τὸν τρόπον ἐξέκοψε, καὶ τοὺς πολέμους ἔλυσε. Τὴν δ' ὅλην νῆσον ἐξηγριωμένην ὑπὸ κακῶν, καὶ διαμεμισσημένην ὑπὸ τῶν οἰκητόρων παραλαβὼν, οὕτως ἐξημέρωσε καὶ ποθεινὴν ἐποίησε πάσιν, ὥστε πλεῖν οἰκήσοντας ἑτέροους, ὅθεν οἱ πολῖται πρότερον ἀπεδίδρασκον. Καὶ

γὰρ Ἀκράγαντα, καὶ Γέλαν, πόλεις μεγάλας, μετὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον ὑπὸ Καρχηδονίων ἀναστάτους γεγενημένας, τότε κατόκισαν, τὴν μὲν οἱ περὶ Μέγελλον καὶ Φέρισον, ἐξ Ἐλέας, τὴν δ' οἱ περὶ Γόργον, ἐκ Κέω ἐκπέυσαντες, καὶ συναγαγόντες τοὺς ἀρχαίους πολίτας. Οἷς οὐ μόνον ἀσφάλειαν ἐκ πολέμου τοσοῦτου καὶ γαλήνην ἰδρυομένοις παρασχών, ἀλλὰ καὶ τᾶλλα παρασκευάσας καὶ συμπροθυμηθεὶς, ὥσπερ οἰκιστῆς, ἠγαπάτο. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ διακειμένων ὁμοίως ἀπάντων πρὸς αὐτὸν, οὐ πολέμου τις λύσις, οὐ νόμων θέσις, οὐ χώρας κατοικισμὸς, οὐ πολιτείας διάταξις ἐδόκει καλῶς ἔχειν, ἥς ἐκεῖνος μὴ προσάψαιτο, μηδὲ κατακοσμήσειεν, ὥσπερ ἔργῳ συντελουμένῳ δημιουργὸς, ἐπιθείς τινα χάριν θεοφιλῆ καὶ πρέπουσαν.

ΛΣΤ. Πολλῶν γὰρ κατ' αὐτὸν Ἑλλήνων μεγάλων γενομένων, καὶ μεγάλα κατεργασαμένων, ὧν καὶ Τιμόθεος ἦν, καὶ Ἀγησίλαος, καὶ Πελοπίδας, καὶ ὁ μάλισα Ζηλωθεὶς ὑπὸ Τιμολέοντος Ἐπαμινώνδας, αἱ μὲν ἐκείνων πράξεις βίᾳ τινὶ καὶ πόνῳ τὸ λαμπρὸν ἐξενήνοχασι μεμιγμένον, ὥστε καὶ μέμψιν ἐνίαις ἐπιγίνεσθαι καὶ μετάνοιαν· τῶν δὲ Τιμολέοντος ἔργων, ἐξῶ λόγου θεμένοις τὴν περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνάγκην, οὐδὲν ἔστιν, ἢ μὴ τὰ τοῦ Σοφοκλέους, ὡς φησι Τίμαιος, ἐπιφωνεῖν ἔπρεπεν· “ὦ θεοὶ, τίς ἄρα Κύπρις, ἢ τίς Ἴμερος τοῦδε ζηνήψατος;”, Καθάπερ γὰρ ἡ μὲν Ἀντιμάχου ποίησις, καὶ τὰ Διονυσίου ζωγραφήματα, τῶν Κολοφωνίων, ἰσχυρὸν ἔχοντα καὶ τόνον, ἐκβεβιασμένοις καὶ καταπόνοις ἔοικε, ταῖς δὲ Νικομάχου γραφαῖς, καὶ τοῖς Ὀμήρου εἰχνοῖς, μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως καὶ χάριτος, πρόσεσι τὸ δοκεῖν εὐχερῶς καὶ ῥαδίως ἀπειργάσθαι· οὕτως παρὰ τὴν Ἐπαμινώνδου στρατηγίαν, καὶ τὴν Ἀγησιλάου, πολυπόνους γενομένας καὶ δυσάγωνας, ἢ Τιμολέοντος ἀντεξεταζομένη, καὶ μετὰ τοῦ καλοῦ πολὺ τὸ ῥαδίως ἔχουσα, φαίνεται τοῖς εὖ καὶ δικαίως λογιζομένοις, οὐ τύχης ἔργον, ἀλλ' ἀρετῆς εὐτυχούσης. Καίτοι

πάντα γ' ἐκεῖνος εἰς τὴν τύχην ἀνῆπτε τὰ κατορθούμενα· καὶ γὰρ γράφων τοῖς οἴκοι φίλοις, καὶ δημηγορῶν πρὸς τοὺς Συρακούσιους, πολλάκις ἔρη τῷ θεῷ χάριν ἔχειν, ὅτι βουλόμενος σῶσαι Σικελίαν, ἐπεγράψατο τὴν αὐτοῦ προσηγορίαν. Ἐπὶ δὲ τῆς οἰκίας ἱερὸν ἰδρυσάμενος Αὐτοματίας ἔθυσεν· αὐτὴν δὲ τὴν οἰκίαν ἱερῷ Δαίμονι καθιέρωσεν. Ὡς δ' οἰκίαν, ἣν ἐξεῖλον αὐτῷ στρατηγίας ἀριστεῖον οἱ Συρακούσιοι, καὶ τῶν ἀγρῶν τὸν ἥδιστον καὶ κάλλιστον· ἐν ᾧ καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου κατεσχόλαζε, μεταπεμφάμενος οἴκοθεν τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Οὐ γὰρ ἐπανῆλθεν εἰς Κόρινθον, οὐδὲ κατέμιξε τοῖς Ἑλληνικοῖς θορύβοις ἑαυτὸν, οὐδὲ τῷ πολιτικῷ φθόνῳ παρέδωκεν, εἰς ὃν οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν, ἀπληγία τιμῶν καὶ δυνάμεως, ἐξοκέλλουσιν· ἀλλ' ἐκεῖ κατέμεινε, τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ μεμηχανημένοις ἀγαθοῖς χρώμενος· ὧν μέγιστον ἦν τὸ πόλεις τοσαύτας καὶ μυριάδας ἀνθρώπων δι' ἑαυτὸν ἐφορᾶν εὐδαιμονούσας.

ΑΖ. Ἐπεὶ δὲ χρῆν, ὡς ἔοικεν, οὐ μόνον πᾶσι κορυδαλοῖς λόφον ἐγγίνεσθαι, κατὰ Σιμωνίδην, ἀλλὰ καὶ πάση δημοκρατία συκοφάντην, ἐπεχείρησαν καὶ Τιμολέοντι δύο τῶν δημαγωγῶν, Λαφύσιος καὶ Δημαίνετος. Ὡν Λαφυσίου μὲν αὐτὸν πρὸς τινα δίκην κατεγγυῶντος, οὐκ εἶα θορυβεῖν, οὐδὲ κωλύειν τοὺς πολίτας· ἐκὼν γὰρ αὐτὸς ὑπομῆναι τοσοῦτους πόνους καὶ κινδύνους ὑπὲρ τοῦ τοῖς νόμοις χρῆσθαι τὸν βουλόμενον Συρακουσίων. Τοῦ δὲ Δημαίνετου πολλὰ κατηγορήσαντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῆς στρατηγίας, πρὸς ἐκεῖνον μὲν οὐδὲν ἀντεῖπε, τοῖς δὲ θεοῖς ἔρη χάριν ὀφείλειν, ἣς εὖξαστο, Συρακουσίους ἐπιδὼν τῆς παρρησίας κυρίους γενομένοις. Μέγιστα δ' οὖν καὶ κάλλιστα τῶν καθ' αὐτὸν Ἑλλήνων ὁμολογουμένως διαπραξάμενος ἔργα, καὶ μόνος, ἐφ' ἃς οἱ σοφισταὶ διὰ τῶν λόγων τῶν πανηγυρικῶν αἰεὶ παρεκάλουν πράξεις τοὺς Ἕλληνας, ἐν ταύταις ἀριστεύτας· καὶ τῶν μὲν αὐτῷ κακῶν, ἃ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα κατέσχεν, ὑπὸ τῆς τύχης προεκ-

κομισθεὶς ἀναίμακτος καὶ καθαρὸς· ἐπιδειξάμενος δὲ δεινότητα μὲν καὶ ἀνδρείαν τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς τυράνοις, δικαιοσύνην δὲ καὶ πραότητα τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς φίλοις· τὰ δὲ πλεῖστα τρόπαια τῶν ἀγώνων ἀδάκρυτα καὶ ἀπενθῆ τοῖς πολίταις καταστήσας, καθαρὰν δὲ τὴν Σικελίαν ἐν οὐδ' ὅλοις ἔτεσιν ὀκτὼ αἰδίων καὶ συνοίκων κακῶν καὶ νοσημάτων παραδοὺς τοῖς κατοικοῦσιν ἦδη πρεσβύτερος ὢν ἀπημβλύθη τὴν ὄψιν, εἶτα τελέως ἐπήρωθη μετ' ὀλίγον, οὐτ' αὐτὸς ἑαυτῷ πρόφασιν παρασχών, οὔτε παροινθεὶς ὑπὸ τῆς τύχης, ἀλλὰ συγγενικῆς τινοῦ, ὡς ἔοικεν, αἰτίας καὶ καταβολῆς ἅμα τῷ χρόνῳ συνεπιθεμένης. Λέγονται γὰρ οὐκ ὀλίγοι τῶν κατὰ γένος αὐτῷ προσηκόντων ὁμοίως ἀποβαλεῖν τὴν ὄψιν, ὑπὸ γήρωσ ἀπομαρανθεῖσαν. Ὁ δὲ Ἄθηναις, ἔτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς Ἴππωνά πολέμου καὶ Μάμερκον, ἐν Μυλλαῖς ἐπὶ στρατοπέδου φησὶν ἀπογλαυκωθῆναι τὴν ὄψιν αὐτοῦ καὶ πᾶσι φανερὰν γενέσθαι τὴν πῆρωσιν· οὐ μὴν ἀποσῆναι διὰ τοῦτο πολιορκίας, ἀλλ' ἐμμεΐναντα τῷ πολέμῳ λαβεῖν τοὺς τυράννους. Ὡς δ' ἐπανῆλθεν εἰς Συρακούσας, εὐθύς ἀποθέσθαι τὴν μοναρχίαν καὶ παραιτεῖσθαι τοὺς πολίτας, τῶν πραγμάτων εἰς τὸ κάλλιστον ἡκόντων τέλος.

ΛΗ. Ἐκεῖνον μὲν οὖν αὐτὸν ὑπομείναντα τὴν συμφορὰν ἀλύπως ἦττον ἂν τις θαυμάσειε. Τῶν δὲ Συρακουσίων ἄξιον ἄγασθαι τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα τιμὴν καὶ χάριν, ἣν ἐπεδείξαντο πεπηρωμένῳ, φοιτῶντες ἐπὶ θύρας αὐτοῖ, καὶ τῶν ξένων τοὺς παρεπιδημοῦντας ἄγοντες εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ χωρίον, ὅπως θεάσαιντο τὸν εὐεργέτην αὐτῶν, ἀγαλλόμενοι καὶ μέγα φρονοῦντες, ὅτι παρ' αὐτοῖς εἴλετο καταζῆσαι τὸν βίον, οὕτω λαμπρὰς ἐπανόδου τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρεσκευασμένης αὐτῷ διὰ τῶν εὐτυχημάτων, καταφρονήσας. Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων εἰς τὴν ἐκεῖνου τιμὴν γραφομένων καὶ πραττομένων, οὐδενὸς ἦττον ἢν τὸ ψηφίσασθαι τὸν τῶν Συρακουσίων δῆμον, ὅσάκις συμπέσοι πόλε-

μος αὐτοῖς πρὸς ἀλλοφύλους, Κορινθίῳ χρῆσθαι στρατηγῶ. Καλὴν δὲ καὶ τὸ περὶ τὰς ἐκκλησίας γινόμενον ὄψιν εἰς τιμὴν αὐτοῦ παρῆγε· τὰ γὰρ ἄλλα διαύτων κρίνοντες, ἐπὶ τὰς μείζονας διασκέψεις ἐκείνον ἐκάλουν. Ὁ δὲ κοιμιζόμενος δι' ἀγορᾶς ἐπὶ ζεύγους πρὸς τὸ θέατρον ἐπορεύετο· καὶ τῆς ἀπῆνης, ὡσπερ ἐτύγχανε καθήμενος, εἰσαγομένης, ὃ μὲν δῆμος ἠσπάζετο, μιᾷ φωνῇ προσαγορεύων αὐτὸν, ὃ δ' ἀντασπασάμενος, καὶ χρόνον τινὰ δούσ ταις εὐφημίαις καὶ τοῖς ἐπαίνοις, εἶτα διακούσας τὸ ζητούμενον, ἀπεφαίνετο γνώμην. Ἐπιχειροτονηθείσης δὲ ταύτης οἱ μὲν ὑπερέται πάλιν ἀπῆγον διὰ τοῦ θεάτρου τὸ ζεῦγος, οἱ δὲ πολῖται, βοῆ καὶ κρότῳ προπέμψαντες ἐκείνον, ἤδη τὰ λοιπὰ τῶν δημοσίων καθ' αὐτοὺς ἐχρημάτιζον.

ΛΘ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ γηροτροφούμενος τιμῇ μετ' εὐνοίας, ὡσπερ πατὴρ κοινός, ἐκ μικρᾶς προφάσεως τῶ χρόνῳ συνεφαψαμένης ἐτελεύτησεν. Ἡμερῶν δὲ δοθεισῶν τοῖς μὲν Συρακουσίοις εἰς τὸ παρασκευάσαι τὰ περὶ τὴν ταφὴν, τοῖς δὲ περιόικοις καὶ ξένοις εἰς τὸ συνελθεῖν, τὰ τ' ἄλλα λαμπρᾶς χορηγίας ἔτυχε, καὶ τὸ λέχος οἱ ψήφῳ τῶν νεανίσκων προκριθέντες ἔφερον κεκοσμημένον διὰ τῶν Διονυσίων τυραννείων τότε κατεσκαμμένων. Προὔπεμπον δὲ πολλὰι μυριάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἧν ὄψις μὲν ἦν ἑορτῇ πρέπουσα, πάντων ἐστεφανωμένων καὶ καθαρὰς ἐσθῆτας φορούντων, φωναὶ δὲ καὶ δάκρυα συγκεκραμένα τῶ μακαρισμῶ τοῦ τεθνηκότος, οὐ τιμῆς ἀφοσίωσιν, οὐδὲ λειτουργίαν ἐκ προβουλεύματος, ἀλλὰ πόθον δίκαιον ἐπεδείκνυντο, καὶ χάριν ἀληθινῆς εὐνοίας. Τέλος δὲ τῆς κλίνης ἐπὶ τὴν πυρὰν τεθείσης, Δημήτριος, ὃς ἦν μεγαλοφωνότατος τῶν τότε κηρύκων, γεγραμμένον ἀνεῖπε κήρυγμα τοιοῦτον· «Ὁ δῆμος τῶν Συρακουσίων, Τιμολέοντα Τιμοδήμου, Κορίνθιον τόνδε, θάπτει μὲν διακοσίων μῶν, ἐτίμησε δ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγῶσιμουσικοῖς, ἰππικοῖς, γυμνικοῖς ὅτι τοὺς τυράννοους καταλύσας, καὶ

τοὺς βαρβάρους καταπολεμήσας, καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀναστά-
των πόλεων οἰκίσας, ἀπέδωκε τοὺς νόμους τοῖς Σικελιώταις. »
Ἐποίησαντο δὲ τὴν ταφήν τοῦ σώματος ἐν ἀγορᾷ, καὶ στοᾶς
ὑψερὸν περιβαλόντες, καὶ παλαίστρας ἐνοικοδομήσαντες, γυ-
μνάσιον τοῖς νέοις ἀνήκαν, καὶ Τιμολέοντειον προσηγόρευσαν.
Αὐτοὶ δὲ χρώμενοι πολιτεία καὶ νόμοις, οὓς ἐκεῖνος κατέστησεν,
ἐπὶ πολὺν χρόνον εὐδαιμονοῦντες διετέλεσαν.

ΠΛΟΥΤ. ΑΙΜΙΛ. ΠΑΥΛΟΣ.

ΕΜΟΙ τῆς τῶν βίων ἄψασθαι μὲν γραφῆς συνέβη δι' ἑτέρους, ἐπιμένειν δὲ καὶ φιλοχωρεῖν ἤδη καὶ δι' ἐμαυτὸν, ὡσπερ ἐν ἐσόπτρῳ, τῇ ἱστορίᾳ πειριώμενον ἀμωσγέπως κοσμεῖν καὶ ἀφομοιοῦν πρὸς τὰς ἐκείνων ἀρετὰς τὸν βίον. Οὐδενὶ γὰρ ἄλλῳ, ἢ συνδιαιτήσῃ καὶ συμβιώσει, τὸ γινόμενον ἔοικεν, ὅταν ὡσπερ ἐπιζηνούμενον ἕκαστον αὐτῶν ἐν μέρει διὰ τῆς ἱστορίας ὑποδεχόμενοι καὶ παραλαμβάνοντες, ἀναθεωρῶμεν, « ὅσσοις ἔην, οἴός τε, » τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα πρὸς γνῶσιν ἀπὸ τῶν πράξεων λαμβάνοντες·

Φεῦ, φεῦ· τί τούτου χάριμα μεῖζον ἂν λάβοις,

πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργότερον; Δημόκριτος μὲν γὰρ εὐχεσθαι φησι δεῖν, ὅπως εὐλόγῳ εἰδώλων τυγχάνωμεν, καὶ τὰ σύμφυλα καὶ τὰ χρηστὰ μᾶλλον ἡμῖν ἐκ τοῦ περιέχοντος, ἢ τὰ φαῦλα καὶ τὰ σκαιὰ, συμφέρεται, λόγον οὔτ' ἀληθῆ, καὶ πρὸς ἀπεράντους ἐκφέροντα δεισιδαιμονίας, εἰς φιλοσοφίαν καταβάλλων. Ἡμεῖς δὲ τῇ περὶ τὴν ἱστορίαν διατριβῇ, καὶ τῆς γραφῆς τῇ συνηθείᾳ, παρασκευάζομεν ἑαυτοὺς τὰς τῶν ἀρίστων καὶ δοκιμημάτων μνήμας ὑποδεχομένους αἰετὰς ψυχαῖς, εἴ τι φαῦλον, ἢ κακόηθες, ἢ ἀγεννές, αἰ τῶν συνόντων ἐξ ἀνάγκης ὁμιλίαι προσβάλλουσιν, ἐκκρούειν καὶ διωθῆσθαι, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν παραδειγμάτων ἴλω καὶ πραεῖαν ἀποσρέφοντες τὴν διάνοιαν. Ὡν ἐν τῷ παρόντι προκεχειρίσμεθά σοι τὸν Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου καὶ τὸν Αἰμιλίου Παύλου βίον, ἀνδρῶν οὐ μόνον ταῖς αἰρέσεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς τύχαις ἀγαθαῖς ὁμοίως κεχηρμένων ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ διαμφισβήτησιν παρεξόντων, πότερον εὐποτμία μᾶλλον, ἢ φρονήσει, τὰ μέγιστα τῶν πεπραγμένων κατώρθωσαν.

Β. Τὸν Αἰμιλίωv οἶκον ἐν Ῥώμῃ τῶν εὐπατριδῶν γεγονέναι καὶ παλαιῶν, οἱ πλεῖστοι συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν. Ὅτι δ' ὁ πρῶτος αὐτῶν, καὶ τῷ γένει τὴν ἐπωνυμίαν ἀπολιπὼν, Μάμερκος ἦν, Πυθαγόρου παῖς τοῦ σοφοῦ, δι' αἰμιλίαν λόγου καὶ χάριν Αἰμιλίου προσαγορευθεὶς, εἰρήκασιν ἔνοιοι τῶν Πυθαγόρα τὴν Νουμᾶ τοῦ βασιλέως παιδεύειν ἀναθέντων. Οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι τῶν εἰς δόξαν ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης προελθόντων, δι' ἀρετὴν, ἣν ἐξήλωσαν, εὐτύχησαν. Λευκίου δὲ Παύλου τὸ περὶ Κίννας ἀτύχημα τήν τε φρόνησιν ἅμα καὶ τὴν ἀνδρείαν ἔδειξεν. Ὡς γὰρ οὐκ ἔπεισε τὸν συνάρχοντα, κωλύων μάχεσθαι, τοῦ μὲν ἀγῶνος ἄκων μετέσχευ αὐτῷ, τῆς δὲ φυγῆς οὐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλὰ, τῷ συνάψαντος τὸν κίνδυνον ἐγκαταλιπόντος, αὐτὸς ἐς ὧς καὶ μαχόμενος τοῖς πολέμοις ἐτελεύτησε. Τούτου θυγάτηρ μὲν Αἰμιλία Σκηπίωνι τῷ μεγάλῳ συνώκησεν· υἱὸς δὲ Παῦλος Αἰμιλίου, περὶ οὗ τάδε γράφεται, γεγονὼς ἐν ἡλικίᾳ κατὰ καιρὸν ἀνθῶντα δόξαις καὶ ἀρεταῖς ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν καὶ μεγίστων, διέλαμψεν, οὐ ταῦτά τοις εὐδοκιμοῦσι τότε νέοις ἐπιτηδεύματα ζηλώσας, οὐδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπ' ἀρχῆς πορευθεῖς. Οὔτε γὰρ λόγον ἤσκει περὶ δίκης, ἀσπασμού, τε καὶ δεξιότητος καὶ φιλοφροσύνας, αἷς ὑποτρέχοντες οἱ πολλοὶ τὸν δῆμον ἐκτῶντο, θεραπευτικοὶ καὶ σπουδαῖοι λεγόμενοι, παντάπασιν ἐξέλιπε, πρὸς οὐδέτερον ἀφυῶς ἔχων, ὡς δ' ἑκατέρου κρείττονα τὴν ἀπ' ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πίστεως δόξαν αὐτῷ περιποιούμενος, οἷς εὐθὺς διέφερε τῶν καθ' ἡλικίαν.

Γ. Πρώτην γοῦν τῶν ἐπιφανῶν ἀρχῶν ἀγορανομίαν μετελθὼν, προεκρίθη δέκα δεῦν ἀνδρῶν συναπογραψαμένων, οὓς ὕστερον ἅπαντας ὑπατεῦσαι λέγουσι. Γενόμενος δ' ἰσρεύς, τῶν Αὐγούρων προσαγορευομένων, οὓς τῆς ἀπ' ὀρνίθων καὶ διοσημεϊῶν ἀποδεικνύουσι Ῥωμαῖοι μαντικῆς ἐπισκόπους καὶ φύλακας, οὕτω προσέσχε τοῖς πατρώοις ἔθεσι, καὶ κατενόησε τὴν τῶν παλαιῶν περὶ

τὸ θεῖον εὐλάβειαν, ὥστε τιμῆντινα δοκοῦσαν εἶναι, καὶ ζηλου-
 μένην ἄλλως ἔνεκα δόξης, τὴν ἱερωσύνην, τῶν ἀκροτάτων μίαν
 ἀποφῆναι τεχνῶν, καὶ μαρτυρῆσαι τοῖς φιλοσόφοις, ὅσοι τὴν
 εὐσέβειαν ὠρίσαντο θεραπείς θεῶν ἐπισημῆν εἶναι. Πάντα γὰρ
 ἐδράτο μετ' ἐμπειρίας ὑπ' αὐτοῦ καὶ σπουδῆς, σχολῆν τῶν ἄλλων
 ἄγοντος, ὅτε γίγνοιτο πρὸς τούτῳ, καὶ παραλείποντος οὐδέν,
 οὐδὲ καινοτομοῦντος, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνιερούσιν ἀεὶ καὶ περὶ
 τῶν μικρῶν διαφερομένου, καὶ διδάσκοντος, ὡς εἰ τὸ θεῖον εὐ-
 κλόνην τις ἠγεῖται καὶ ἀμεμρῆς εἶναι τῶν ἀμελειῶν, ἀλλὰ τῆ γε
 πόλει χαλεπὸν ἢ περὶ ταῦτα συγγνώμη καὶ παρόρασις. Οὐδεὶς
 γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθύς μεγάλῳ παρανομήματικινεὶ πολιτείαν, ἀλλὰ
 καὶ τὴν τῶν μειζόνων φρουρὰν καταλύουσιν οἱ προἰέμενοι τὴν ἐν
 τοῖς μικροῖς ἀκρίβειαν. Ὅμοιον δὲ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐθῶν τε
 καὶ πατριῶν ἐξετασθῆναι φύλακα παρῆγεν ἑαυτὸν, οὐ δημαγω-
 γῶν ἐν τῷ στρατηγεῖν, οὐδ', ὥσπερ οἱ πλεῖστοι τότε, δευτέρως
 ἀρχὰς ταῖς πρώταις μνώμενος διὰ τοῦ χαρίζεσθαι, καὶ πρῶτος
 εἶναι τοῖς ἀρχομένοις, ἀλλ', ὥσπερ ἱερεὺς ἄλλων ὀργίων δεινῶν,
 τῶν περὶ τὰς στρατείας ἐθῶν ἐξηγούμενος ἕκαστα, καὶ φοβερὸς
 ὦν τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ παραβαίνουσιν, ὠρθοῦ τὴν πατρίδα, μικροῦ
 δεῖν πάρεργον ἠγούμενος τὸ νικᾶν τοὺς πολεμίους τοῦ παιδεύειν
 τοὺς πολίτας.

Δ. Συσάντος δὲ τοῦ πρὸς Ἀντίοχον τὸν μέγαν πολέμου τοῖς
 Ῥωμαίοις, καὶ τῶν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν τετραμμένων πρὸς
 ἐκεῖνον, ἄλλος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνέστη πόλεμος, ἐν Ἰβηρίᾳ κινή-
 μάτων μεγάλων γινομένων. Ἐπὶ τοῦτον ὁ Αἰμίλιος ἐξεπέμφθη
 στρατηγός, οὐχ ἕξ ἔχων πελέκεις, ὅσους ἔχουσιν οἱ στρατηγοῦντες,
 ἀλλὰ προσλαβὼν ἐτέρους τοσοῦτους, ὥστε τῆς ἀρχῆς ὑπατικὸν
 γενέσθαι τὸ ἀξίωμα. Μάχη μὲν οὖν δις ἐκ παρατάξεως ἐνίκησε
 τοὺς βαρβάρους, περὶ τρισμυρίους ἀνελόν. Καὶ δοκεῖ τὸ κατόρ-
 θωμα τῆς στρατηγίας περιφανῶς γενέσθαι, χωρίων εὐφυΐα, καὶ

ποταμοῦ τινος διαβάσει ῥαυώνην παρασχόντος αὐτοῦ πρὸς τὸ νίκημα τοῖς στρατιώταις. Πόλεις δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίας ἐχειρώσατο δεξαμένας αὐτὸν ἐκουσίως. Ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ πίσει συνηρμοσμένην ἀπολιπὼν τὴν ἐπαρχίαν, εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν, οὐδὲ δραχμῇ μιᾷ γεγονώς εὐπορώτερος ἀπὸ τῆς στρατείας. Ἦν δὲ καὶ περὶ τὰλλα χρηματιστῆς ἀργότερος, εὐδάπανος δὲ καὶ ἀφειδῆς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. Οὐ πολλά δ' ἦν, ἀλλὰ καὶ φερνῆς ὀφειλομένης τῇ γυναικί. μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, γλίσχρως ἐζήρηκεσεν.

Ε. Ἐγχε δὲ Παπιρίαν, ἀνδρὸς ὑπατικοῦ Μάσιωνος θυγατέρα, καὶ χρόνον συνοικήσας πολὺν, ἀφῆκε τὸν γάμον, καίπερ ἐξ αὐτῆς καλλιτεκνότατος γενόμενος. Αὕτη γὰρ ἦν ἡ τὸν κλεινότητα τῷ Σκηπίωνα τεκοῦσα καὶ Μάξιμον Φάβιον. Αἰτία δὲ γεγραμμένη τῆς διασάσεως οὐκ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἔοικεν ἀληθῆς τις εἶναι λόγος περὶ γάμου λύσεως γενόμενος· ὡς ἀνὴρ Ῥωμαῖος ἀπεπέμπετο γυναῖκα· τῶν δὲ φίλων νοθετούντων αὐτὸν « Οὐχὶ σώφρων; οὐκ εὐμορφος; οὐχὶ παιδοποιός; » προτείνας τὸ ὑπόδημα (Κάλτιον αὐτὸ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν), εἶπεν· « Οὐκ εὐπρεπῆς οὗτος; οὐ νεουργῆς; ἀλλ' οὐκ ἂν εἰδείη τις ὑμῶν, καθ' ὃ τι θλίβεται μέρος οὐμὺς ποῦς. » Τῷ γὰρ ὄντι μεγάλαι μὲν ἀμυχταὶ ἀναπεπταμέναι γυναῖκας ἀνδρῶν ἄλλας (οὐκ) ἀπήλλαξαν· ταῖς δ', ἔκτινος ἀηδίας, καὶ δυσαρμοσίας ἠθῶν, μικρὰ καὶ πυκνὰ προσηρούματα, λανθάνοντα τοὺς ἄλλους, ἀπεργάζεσθαι τὰς ἀνηκέστους ἐν ταῖς συμβιώσεσιν ἀλλοτριότητος. Οὕτω δ' οὖν Αἰμίλιος ἀπαλλαγῆς τῆς Παπιρίας, ἐτέραν ἠγάγετο, καὶ δύο παῖδας ἄρβενας τεκούσης, τούτους μὲν ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε, τοὺς δὲ προτέρους εἰσεποίησεν οἴκοις τοῖς μεγίστοις καὶ γένεσι τοῖς ἐπιφανεστάτοις· τὸν μὲν πρεσβύτερον τῷ Μαξίμου Φαβίου τοῦ πεντάκις ὑπατεύσαντος, τὸν δὲ νεώτερον Ἀφρικανοῦ Σκηπίωνος υἱός, ἀνεψιὸν ὄντα, θέμενος, Σκηπίωνα προσηγόρευσε. Τῶν δὲ θυγατέρων

τῶν Αἰμιλίου τὴν μὲν Ὀκράτωνος υἱὸς ἔγημεν, τὴν δ' Αἴλιος Του-
θέρων, ἀνὴρ ἄριστος, καὶ μεγαλοπρεπέστατα Ῥωμαίων πενία χρη-
σάμενος. Πᾶν γὰρ ἔκκαίδεκα συγγενεῖς, Αἴλιοι πάντες· οἰκίδιον
δὲ πᾶν μικρὸν ἦν αὐτοῖς, καὶ χωρίον ἐν ἤρκει πᾶσι, μίαν
ἐσίαν νέμρουσι μετὰ παίδων πολλῶν καὶ γυναικῶν. Ἐν αἷς καὶ ἡ
Αἰμιλίου τοῦδε θυγάτηρ ἦν δις ὑπατεύσαντος καὶ δις θριαμβεύ-
σαντος, οὐκ αἰσχυνομένη τὴν πενίαν τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ θαυμά-
ζουσα τὴν ἀρετὴν, δι' ἧς πένης ἦν. Οἱ δὲ νῦν ἀδελφοὶ καὶ συγ-
γενεῖς, ἂν μὴ κλίμασι καὶ ποταμοῖς καὶ διατειχίσμασιν ὁρίσωσι
τὰ κοινὰ, καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐν μέσφω λῆξωσιν ἀπ' ἀλλήλων,
οὐ παύονται διαφερόμενοι. Ταῦτα μὲν οὖν ἱστορία λογίζεσθαι
καὶ παρεπισκοπεῖν δίδωσι τοῖς σώζεσθαι βουλομένοις.

σ. Ὁ δ' Αἰμιλῖος ὑπάτος ἀποδειχθεὶς, ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς
παραλπίους Λίγυας, οὓς ἔνιοι καὶ Λιγυσίνους ὀνομάζουσι,
μάχιμον καὶ θυροειδὲς ἔθνος, ἐμπείρως δὲ πολεμεῖν διδασκό-
μενον ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν γειτνίασιν. Τὰ γὰρ ἔσχατα τῆς Ἰταλί-
ας, καὶ καταλήγοντα πρὸς τὰς Ἄλπεις, αὐτῶν τε τῶν Ἄλπεων τὰ
κλυζόμενα τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, καὶ πρὸς τὴν Λιβύην ἀντά-
ροντα νέμονται, μεμιγμένοι Γαλάταις καὶ τοῖς παραλίοις Ἰβήρων.
Τότε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης ἀψάμενοι σκάρουσι πειρατικοῖς, ἀφ-
ηροῦντο καὶ περιέκοπτον τὰς ἐμπορίας, ἄχρι Σηλῶν Ἰρακλείων
ἀναπλέοντες. Ἐπιόντος οὖν τοῦ Αἰμιλίου, τετρακισμύριοι γενό-
μενοι τὸ πλῆθος ὑπέστησαν· ὁ δὲ τοὺς σύμπαντας ὀκτακισχιλίους
ἔχων, πενταπλασίους οὓσιν αὐτοῖς συνέβαλε, καὶ τρεψάμενος,
καὶ κατακλείσας εἰς τὰ τεῖχη, διέδωκε λόγον φιλόνητον καὶ
συμβατικόν. Οὐ γὰρ ἦν βουλομένοις τοῖς Ῥωμαίοις παντάπασιν
ἐκκόψαι τὸ Λιγύων ἔθνος, ὥσπερ ἕρκος, ἢ πρόβολον, ἐμποδῶν
κείμενον τοῖς Γαλατικοῖς κινήμασιν ἐπικαιρουμένοις ἀεὶ περὶ τὴν
Ἰταλίαν. Πιστεύσαντες οὖν τῷ Αἰμιλίῳ, τὰς τε ναῦς καὶ τὰς πόλεις
ἐνεχείρισαν. Ὁ δὲ, τὰς μὲν πόλεις οὐδὲν ἀδικήσας, ἢ μόνον τὰ

τείχη περιελών, απέδωκε· τὰς δὲ ναῦς ἀπάσας ἀφείλετο, καὶ πλοῖον οὐδὲν αὐτοῖς τρισκάλμου μείζον ἀπέλιπε· τοὺς δ' ἠλωκότας ὑπ' αὐτῶν κατὰ γῆν, ἢ κατὰ θάλατταν ἀνεσώσατο, πολλοὺς ξένους καὶ Ῥωμαίους εὐρεθέντας. Ἐκείνη μὲν οὖν ἡ ὑπατεία τὰς εἰρηγμένας πράξεις ἐπιφανεῖς ἔσχεν. Ὑστερον δὲ πολλάκις ποιήσας ρανερὸν αὐτὸν αὐθις ὑπατεῦσαι βουλόμενον, καὶ ποτε καὶ παραγγείλας, ὡς ἀπέτυχε καὶ παρώφθη, τὸ λοιπὸν ἡσυχίαν εἶχε, τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενος, καὶ τοὺς παιδὰς ἀσκῶν τὴν μὲν ἐπιχώριον παιδείαν καὶ πάτριον, ὥσπερ αὐτὸς ἤσκητο, τὴν δ' Ἑλληνικὴν, φιλοτιμότερον. Οὐ γὰρ μόνον γραμματικοὶ καὶ σοφισταί, καὶ ῥήτορες, ἀλλὰ καὶ πλάσαι, καὶ ζωγράφοι, καὶ πώλων καὶ σκυλάκων ἐπιστάται, καὶ διδάσκαλοι θήρας, Ἕλληνας ἦσαν περὶ τοὺς νεανίσκους. Ὁ δὲ πατήρ, εἰ μή τι δημόσιον ἐμποδῶν εἶη, παρῆν αἰεὶ μελετῶσι καὶ γυμναζομένοις, φιλοτεκνότατος Ῥωμαίων γεγόμενος.

Ζ. Τῶν δὲ δημοσίων πράξεων καιρὸς ἦν ἐκεῖνος τότε, καθ' ὃν Περσεὶ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ πολεμοῦντες, ἐν αἰτίαις τοὺς στρατηγούς εἶχον, ὡς δι' ἀπειρίαν καὶ ἀτολίμειαν αἰσχροῶς καὶ καταγελάσως τοῖς πράγμασι χρωμένους, καὶ πάσχοντας κακῶς μᾶλλον, ἢ ποιοῦντας. Ἄρτι μὲν γὰρ Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Μέγαν, εἰζάντα τῆς ἄλλης Ἀσίας, ὑπὲρ τὸν Ταῦρον ἐκβαλόντες καὶ κατακλείσαντες εἰς Συρίαν, ἐπὶ μυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις ταλάντοις ἀγαπήσαντα τὰς διαλύσεις· ὀλίγω δὲ πρόσθεν ἐν Θεσσαλίᾳ συντρίψαντες Φίλιππον, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθερώσαντες· ὧτε βασιλεὺς οὐδεὶς παραβλητὺς εἰς τόλμαν, ἢ δύναμιν, Ἀντίαν καταπολεμήσαντες· οὐκ ἀνεκτὸν ἡγοῦντο, Περσεῖ, καθάπερ ἀντιπάλῳ τῆς Ρώμης, ἴσον φερόμενοι συμπεπλέχθαι, πολὺν ἤδη χρόνον ἀπὸ τῶν λειψάνων τῆς πατρῴας ἥττης πολεμοῦντι πρὸς αὐτούς· ἀγνοοῦντες, ὅτι πολλῶ τὴν Μακεδόνων δύναμιν ἥττηθεὶς Φίλιππος ἐρῶμενες ἔραν καὶ μα-



ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣ ΑΥΤΟΚΡ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

№ 22. 18. 126 Τομ. II



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΟΔΥΣΣΕΩΣ

χιμωτέραν ἐποίησε. Περιῶν δέειμι βραχέως, ἄνωθεν ἀρξάμενος.

Η. Ἀντίγονος μέγιστον δυνάμεις τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων καὶ στρατηγῶν, κτισάμενος ἑαυτῷ καὶ γένει τὴν τοῦ βασιλέως προσηγορίαν, υἱὸν ἔσχε Δημήτριον, οὗ παῖς Ἀντίγονος ἦν, ὁ Γονατάς ἐπονομασθεῖς. Τοῦτου δὲ Δημήτριος ὃς αὐτός τε βασιλεύσας χρόνον οὐ πολὺν, υἱόν τε παῖδα τὴν ἡλικίαν ἀπολιπὼν Φίλιππον, ἐτελεύτησε. Δείσαντες δὲ τὴν ἀναρχίαν, οἱ πρῶτοι Μακεδόνων, Ἀντίγονον ἐπάγονται, τοῦ τεθνηκότος ἀνεψιῶν ὄντα, καὶ συνοικίσαντες αὐτῷ τὴν μητέρα τοῦ Φιλίππου, πρῶτον μὲν ἐπίτροπον καὶ στρατηγόν, εἶτα, πειρούμενοι μετρίου καὶ κωινωρελοῦς, βασιλέα προσηγόρευσαν. Ἐπεκλήθη δὲ Δίωσων, ὡς ἐπαγγελτικὸς μὲν, οὐ τελειουργὸς δὲ τῶν ὑποσχέσεων. Μετὰ τοῦτον βασιλεύσας ὁ Φίλιππος, ἤθησεν ἐν τοῖς μάλιστα τῶν βασιλέων, ἔτι μειράκιον ὢν, καὶ δόξαν ἔσχεν, ὡς ἀναστήσων Μακεδονίαν εἰς τὸ παλαιὸν ἀξίωμα, καὶ μόνος ἐπὶ πάντας ἔδῃ τὴν Ῥωμαίων δύναμιν αἰρομένην καθέξων. Ἡττηθεὶς δὲ μεγάλῃ μάχῃ περὶ Σκοτοῦσσαν ὑπὸ Τίτου Φλαμινίου, τότε μὲν ἔπηξε, καὶ πάντα τὰ καθ' ἑαυτὸν ἐπέτρεψε Ῥωμαίοις, καὶ τυγῶν ἐπιτιμῆσεως μετρίας ἠγάπησεν. Ὑστερον δὲ βαρέως φέρων, καὶ τὸ βασιλεύειν χάριτι Ῥωμαίων, ἠγούμενος αἰχμαλώτου τρυφῆν ἀγαπῶντος εἶναι μᾶλλον, ἢ φρόνημα καὶ θυμὸν ἔχοντος ἀνδρός, ἐπέειχε τῷ πολέμῳ τὴν γνώμην, καὶ συνετάττετο λάθρα καὶ πανούργως. Τῶν γὰρ πόλεων τὰς ἐνδοίους καὶ παραθαλαττίους, ἀσθενεῖς γενομένας περιορῶν καὶ ὑπερήμους, ὡς καταφρονεῖσθαι, πολλὴν ἄνω συνῆγε δύναμιν, καὶ τὰ μεσόγεια χωρία καὶ φρούρια καὶ πόλεις ὀπλων καὶ χρημάτων πολλῶν καὶ σωμάτων ἀμαζόντων ἐμπεπληκώς, ἐσωμάσκει τὸν πόλεμον, καὶ συνεῖχεν ὥσπερ ἐγκεκρυμένον ἀδήλως. Ὀπλων μὲν γὰρ ἀργούντων ἀπέκειντο τρεῖς μυριάδες· ὀκτακόσια δὲ σίτου μεδίμων ἦσαν ἐγκατωκοδουημένου τοῖς τείχεσι· χρημάτων δὲ πλῆθος, ὅσον ἴσκει μισθοφόρους ἔτι δέκα μυρίους

τρέφειν προπολεμοῦντας τῆς χώρας. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν οὐκ ἔφθη ταῦτα κινῆσαι καὶ προαγαγεῖν εἰς ἔργον, ὑπὸ λύπης καὶ δυσθυμίας προσέμενος τὸν βίον. Ἐγὼ γὰρ ἀδίκως τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν, Δημήτριον, ἐκ διαβολῆς τοῦ χείρονος ἀνηρηκώς. Ὁ δ' ὑπολειπόμενος υἱὸς αὐτοῦ, Περσεύς, ἅμα τῇ βασιλείᾳ διεδέξατο τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἔχθραν, οὐκ ὦν ἐχέγγυος ἐνεγκεῖν διὰ μικρότητα καὶ μοχθηρίαν ἧθους, ἐν ᾧ παθῶν τε παντοδαπῶν καὶ νοσημάτων ἐνόητων, ἐπρώτευεν ἡ φιλαργυρία. Λέγεται δὲ μηδὲ γνήσιος εὔναι, λαβεῖν δ' αὐτὸν ἡ συνοικοῦσα τῷ Φιλίππῳ νεογνόν, ἀκεστρίας τινὸς Ἀργολικῆς, Γναθαινίας τοῦνομα, τεκούσης, καὶ λαθεῖν ὑποβαλομένη. Δι' ὃ καὶ μάλιχα δοκεῖ τὸν Δημήτριον φοβηθεὶς ἀποκτεῖναι, μὴ γνήσιον ἔχων ὁ οἶκος διάδοχον, ἀποκαλύψῃ τὴν ἐκεῖνου νοθείαν.

Θ. Οὐ μὴν ἀλλὰ, καίπερ ὦν ἀγεννῆς καὶ ταπεινός, ὑπὸ ῥώμης τῶν πραγμάτων ἀναφερόμενος πρὸς τὸν πόλεμον ἔστη, καὶ διηκρίσατο πολὺν χρόνον, ἡγεμόνας τε Ῥωμαίων ὑπατικούς καὶ στρατεύματα καὶ σόλους μεγάλους ἀποτριψάμενος, ἐνίων δὲ καὶ κρατήσας. Πόπλιόν τε γὰρ Λικίνιον, ἐμβαλόντα πρῶτον εἰς Μακεδονίαν, τρεψάμενος ἰππομαχίᾳ, δισχιλίους πεντακοσίους ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀπέκτεινε, καὶ ζῶντας ἄλλους ἑξακοσίους ἔλαβε. Τοῦ δὲ ναυσάθμου περὶ Ὀρεὼν ὀρμουῦντος, ἀπροσδύκητον ἐπίπλουθι μόνος, εἰκοσιμὲν αὐτοφόρτους ὕλκᾶδας ἐχειρώσατο, τὰς δ' ἄλλας σίτου γεμούσας κατέδυσεν· ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα. Καὶ μάχην ἐπολέμησε τὸ δεύτερον, ἐν ᾗ τὸν ὑπατικὸν Ὅσιλιον ἀπεκρούσατο, καταβιαζόμενον κατὰ τὰς Ἐλιμίας λάθρα δὲ διὰ Θεσσαλίας ἐμβαλόντα προκαλούμενος εἰς μάχην, ἐφόβησε· Πάρεργον δὲ τοῦ πολέμου στρατείαν ἐπὶ Δαρδανεῖς θέμενος ὡς δὴ τοὺς Ῥωμαίους ὑπερορῶν καὶ σχολάζων, μυρίους τῶν βαρβάρων κατέκοψε, καὶ λείαν ἤλασατο πολλήν. Ὑπεκίνει δὲ καὶ Γαλάτας τοὺς περὶ τὸν Ἴστρον ᾤκημένους, οἱ Βασάρναι καλοῦν-

ται, στρατὸν ἰππότην καὶ μάχιμον· Ἰλλυριοὺς τε διὰ Γενθίου τοῦ βασιλέως παρεκάλει συνεψάσθαι τοῦ πολέμου. Καὶ λόγος κατέσχευεν, ὡς τῶν βαρβάρων μισθῶ πεπεισμένων ὑπ' αὐτοῦ, διὰ τῆς κάτω Γαλατίας παρὰ τὸν Ἀδριανέμβλαεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

I. Ταῦτα τοῖς Ῥωμαίοις πυνθανομένοις, ἐδόκει, τὰς τῶν στρατηγιῶν χάριτας καὶ παραγγελίας ἐάσαντας, *αὐτοὺς* καλεῖν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἄνδρα νοῦν ἔχοντα, καὶ πράγμασι χρῆσθαι μεγάλοις ἐπιστάμενον. Οὗτος ἦν Παῦλος Αἰμίλιος, ἡλικίας μὲν ἤδη πρόσω, καὶ περὶ ἐξήκοντα γεγονώς ἔτη, ῥώμῃ δὲ σώματος ἀκμάζων, πεφραγμένος δὲ κηδεσαῖς καὶ παισὶ νεανίαις, καὶ φίλων πλήθει καὶ συγγενῶν μέγα δυναμένων, οἳ πάντες αὐτὸν ὑπακοῦσαι καλοῦντι· τῷ δῆμῳ πρὸς τὴν ὑπατείαν ἔπειθον. Ὁ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθρύπτετο πρὸς τοὺς πολλοὺς, καὶ διέκλινε τὴν σπουδὴν, ὡς μὴ δεόμενος τοῦ ἀρχεῖν φοιτῶντων δὲ καθ' ἡμέραν ἐπὶ θύρας, καὶ προκαλουμένων αὐτὸν εἰς ἀγοράν, καὶ καταβοώντων, ἐπέισθη· καὶ φανείς εὐθύς ἐν τοῖς μετιούσι τὴν ὑπατείαν, ἔδοξεν οὐκ ἀρχὴν ληψόμενος, ἀλλὰ νίκην καὶ κράτος πολέμου κομιζών, καὶ διδοὺς τοῖς πολίταις, καταβαίνειν εἰς τὸ πεδῖον. Μετὰ τὸσαύτης ἐλπίδος καὶ προθυμίας ἐδέξαντο πάντες αὐτὸν, καὶ κατέστησαν ὑπατον τὸ δεύτερον, οὐκ ἐάσαντες κληρὸν γενέσθαι, καθάπερ εἰώθει περὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλ' εὐθύς ἐκείνῳ ψηφισάμενοι τοῦ Μακεδονικοῦ πολέμου τὴν ἡγεμονίαν. Λέγεται δ' αὐτὸν, ὡς ἀνηγορεύθη κατὰ τοῦ Περσέως στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ δήμου παντὸς, οἵκαδε προπεμφθέντα λαμπρῶς, εὔρειν τὸ θυγάτριον τὴν Τερτίαν δεδακρυμένην, ἔτι παιδίον οὖσαν· ἀσπάζόμενον οὖν αὐτὴν, ἐρωτᾶν ἐφ' ὅτῳ λελύπηται. Τὴν δὲ, περιβαλοῦσαν καὶ καταφιλοῦσαν· Οὐ γὰρ οἶσθα, εἰπεῖν, ὦ πάτερ, ὅτι ἡμῖν ὁ Περσεὺς τέθνηκε; λέγουσαν κυνίδιον σύντροφον, οὕτω προσαγορευόμενον. Καὶ τὸν Αἰμίλιον· Ἀγαθῆ τύχῃ, φάναι, ὦ θύγατερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν.

Ταῦτα μὲν σὺν Κικέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς ἱστορήκεν.

ΙΑ. Εἰωθότων δὲ τῶν ὑπατεῖαν λαβόντων, οἷον ἀνθρομολογεῖσθαι τινὰ χάριν, καὶ προσαγορεύειν φιλοφρόνως τὸν δῆμον ἀπὸ τοῦ βήματος, Αἰμίλιος εἰς ἐκκλησίαν συναγαγὼν τοὺς πολίτας, τὴν μὲν προτέραν ὑπατεῖαν μετελθεῖν ἔφη αὐτὸς ἀρχῆς δεόμενος, τὴν δὲ δευτέραν, ἐκείνων στρατηγοῦ δεομένων. Δι' ὃ μηδεμίαν αὐτοῖς χάριν ἔχειν· ἀλλ', εἰ (μὲν) νομίζουσι δι' ἑτέρου βέλτιον ἔξειν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐξίςσασθαι τῆς ἡγεμονίας· εἰ δὲ πιστεύουσιν αὐτῷ, μὴ παραστρατηγεῖν, μηδὲ λογοποιεῖν, ἀλλ' ὑπουργεῖν σιωπῇ τὰ δέοντα πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς, ἐὰν ἄρχοντος ἄρχειν ζητῶσιν, ἔτι μᾶλλον, ἢ νῦν, καταγελάσους ἐν ταῖς στρατείαις ἐσομένους. Ἀπὸ τούτων τῶν λόγων πολλὴν μὲν αἰδῶ πρὸς αὐτὸν ἐνεποίησε τοῖς πολίταις, μεγάλην δὲ προσδοκίαν τοῦ μέλλοντος, ἡδομένων ἀπάντων, ὅτι τοὺς κολακεύοντας παρελθόντες, εἴλοντο παρρησίαν ἔχοντα καὶ φρόνιμα στρατηγόν. Οὕτως ἐπὶ τῷ κρατεῖν καὶ μέγιστος εἶναι τῶν ἄλλων ἀρετῆς καὶ τοῦ καλοῦ δούλος τὸν ὁ Ῥωμαίων δῆμος.

ΙΒ. Αἰμίλιον δὲ Παῦλον, ὡς ἐξώρμησεν ἐπὶ τὴν στρατείαν, πλοῦ μὲν εὐτυχία καὶ ῥασίῳνη χρῆσασθαι πορείας κατὰ δαίμονα τίθημι, σὺν τάχει καὶ μετ' ἀσφαλείας εἰς τὸ στρατόπεδον κομισθέντα. Τοῦ δὲ πολέμου καὶ τῆς στρατηγίας αὐτοῦ, τὸ μὲν τόλμης ὀξύτητι, τὸ δὲ βουλευμάσι χρησῶσι, τὸ δὲ φίλων ἐκθύμοις ὑπηρεσίαις, τὸ δὲ τῷ παρὰ τὰ δεινὰ θαρρῆειν καὶ χρῆσθαι λογισμοῖς ἀραρόσιν, ὁρῶν διαπεπραγμένον, οὐκ ἔχω τῇ λεγομένῃ τοῦ ἀνδρὸς εὐτυχίᾳ λαμπρὸν ἀποδοῦναι καὶ διάσημον ἔργον, οἷον ἑτέρων στρατηγῶν. Εἰ μή τις ἄρα τὴν Περσείως φιλαργυρίαν Αἰμιλίῳ τύχην ἀγαθὴν περὶ τὰ πράγματα γενέσθαι φησὶν, ἢ λαμπρὰ καὶ μέγала πρὸς τὸν πόλεμον ἀρθέντα ταῖς ἐλπίσι τὰ Μακεδόνων ἀνέτρεψε καὶ κατέβαλε, πρὸς ἀργύριον ἀποδειλιάσαντος.

Ἦκον μὲν γὰρ αὐτῷ δεκθέντι Βασάρναι, μύριοι μὲν ἵππεῖς, μύριοι δὲ παραβάται, μισθοφόροι πάντες, ἄνδρες οὐ γεωργεῖν εἰδότες, οὐ πλεῖν, οὐκ ἀπὸ ποιμνίων ζῆν νέμονται, ἀλλ' ἐν ἔργον καὶ μίαν τέχνην μελετῶντες, αἰεὶ μάχεσθαι καὶ κρατεῖν τῶν ἀντιταττομένων. Ὡς δὲ περὶ τὴν Μηδικὴν καταστρατοπεδεύσαντες ἐπεμίγνυντο τοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄνδρες ὑψηλοὶ μὲν τὰ σώματα, θαυμαστοὶ δὲ τὰς μελέτας, μέγλαυχοι δὲ καὶ λαμπροὶ ταῖς κατὰ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς, θάρσος παρέσθησαν τοῖς Μακεδόσι καὶ δόξαν, ὡς τῶν Ῥωμαίων οὐχ ὑπομενούτων, ἀλλ' ἐκπλαγῆσομένων τὴν ὄψιν αὐτὴν καὶ τὴν κίνησιν, ἔκφυλον οὔσαν καὶ δυσπρόσοπτον. Οὕτω διαθείς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Περσεύς, καὶ τοιούτων ἐμπλήσας ἐλπίδων, αἰτούμενος καθ' ἕκαστον ἡγεμόνα χιλίους, πρὸς τὸ γιγνόμενον τοῦ χρυσίου πλῆθος ἰλιγγιάσας καὶ παραφρονήσας, ὑπὸ μικρολογίας ἀπίεπατο καὶ προήκατο τὴν συμμαχίαν ὡσπερ οἰκονομῶν, οὐ πολεμῶν Ῥωμαίοις, καὶ λογισμὸν ἀποδώσων ἀκριβῆ τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης οἷς ἐπολέμει· καί τοι διδασκάλους εἶχεν ἐκείνους, οἷς ἄνευ τῆς ἄλλης παρασκευῆς στρατιωτῶν δέκα μυριάδες ἦσαν ἠθροισμένοι καὶ παρεσῶσαι ταῖς χρεαίαις. Ὁ δὲ πρὸς δύναμιν ἀνταίρων τηλικαύτην καὶ πόλεμον, οὐ τοσοῦτον ἦν τὸ παρατρεφόμενον, διεμέτρει καὶ παρεσημαίνετο τὸ χρυσίον, ἄψασθαι δεδιώς, ὡσπερ ἀλλοτρίου. Καὶ ταῦτ' ἔπραττεν οὐ Λυδῶντις, οὐδὲ Φοινίκων γεγονώς, ἀλλὰ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου κατὰ συγγένειαν ἀρετῆς μεταποιούμενος, οἱ τῷ τὰ πράγματα τῶν χρημάτων ὠνητὰ, μὴ τὰ χρήματα τῶν πραγμάτων ἡγεῖσθαι, πάντων ἐκράτησαν. Ἐβρέθη γοῦν, ὅτι τὰς πόλεις αἰρεῖ τῶν Ἑλλήνων οὐ Φίλιππος, ἀλλὰ τὸ Φιλίππου χρυσίον. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς ἐπ' Ἰνδοὺς στρατείας ἀπτόμενος, καὶ βαρὺν ὄρων καὶ δύσογκον ἤδη τὸν Περσικὸν ἐφελκομένους πλοῦτον τοὺς Μακεδόνας, πρῶτας ὑπέπρησε τὰς βασιλικὰς ἀμάξας, εἶτα τοὺς ἄλλους ἔπεισε ταῦτ' ἀποιήσαντας ἐλα-

φρούς ἀναζεύξαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὡσπερ λελυμένους. Περσεὺς δὲ τὸν χρυσὸν αὐτὸς αὐτοῦ τέκνων καὶ βασιλείας καταχεάμενος, οὐκ ἠθέλησε δι' ὀλίγων σωθῆναι χρημάτων, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν κομισθεὶς ὁ πλούσιος αἰχμάλωτος, ἐπιδείξασθαι Ῥωμαίοις, ὅσα φεισάμενος ἐτήρησεν αὐτοῖς.

ΙΓ. Οὐ γὰρ μόνον ἀπέπεμψε τοὺς Γαλάτας ψευτάμενος, ἀλλὰ καὶ Γένθιον ἐπάρας τὸν Ἰλλυριὸν ἐπὶ τριακοσίοις ταλάντοις συνεφάψασθαι τοῦ πολέμου, τὰ μὲν χρήματα τοῖς παρ' αὐτοῦ πεμφθεῖσι προῦθηκεν ἠριθμημένα, καὶ κατασημῆνασθαι παρέσχεν. Ὡς δὲ πεισθεὶς ἔχειν ἂ ἤτησεν ὁ Γένθιος ἔργον ἀσεβές καὶ δεινὸν ἐδρασε (πρέσβεις γὰρ ἐλθόντας Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν συνέλαβε καὶ κατέδησεν), ἡγούμενος ὁ Περσεὺς οὐδὲν ἔτι δεῖσθαι τῶν χρημάτων τῆν ἐκπολέμωσιν, ἅλυστα τοῦ Γενθίου προδεδωκὸς ἔχθρας ἐνέχυρα, καὶ διὰ τῆλικαύτης ἀδικίας ἐμβεβληκὸς ἑαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀπεσέρησε τὸν κακοδαίμονα τῶν τριακοσίων ταλάντων, καὶ περιεῖδεν ὀλίγῳ χρόνῳ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶς, ὡς ἀπὸ νεοττιᾶς, ἀρθέντα τῆς βασιλείας, ὑπὸ Λευκίου Ἀνικίου, στρατηγοῦ πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν μετὰ δυνάμεως. Ἐπὶ τοιοῦτον ἀντίπαλον ἐλθὼν ὁ Αἰμίλιος, αὐτοῦ μὲν κατεφρόνει, τὴν δ' ὑπ' αὐτῷ παρασκευὴν καὶ δύναμιν ἐθαύμαζεν. Ἦσαν γὰρ ἰππεῖς μὲν τετρακισχίλιοι, πῆζοι δ' εἰς φάλαγγα, τετρακισμυρίων οὐ πολλοῖς ἀποδέοντες. Ἰδρυμένος δὲ πρὸ τῆς θαλάττης, παρὰ τὴν Ὀλυμπικὴν ὑπὲρρειαν ἐπὶ χωρίων οὐδαμόθεν προσαγωγὴν ἐχόντων, καὶ πάντοθεν ὑπ' αὐτοῦ διαπεφραγμένων ἐρύμασι καὶ προτειχίσμασι ξυλίνοις, πολλὴν ἄδειαν ἤγεν, ἀποτρέψειν χρόνῳ καὶ χρημάτων δαπάνῃ τὸν Αἰμίλιον ἡγούμενος. Ὁ δὲ τῆ γνώμῃ μὲν ἦν ἐνεργὸς, ἐπὶ πᾶν βούλευμα καὶ πᾶσαν τρεπόμενος πείραν ὑπ' ἀδείας δὲ τῆς πρόσθεν τὸν στρατὸν ὕρῶν δυσανασχετοῦντα, καὶ λόγῳ πολλὰ διαστρατηγοῦντα τῶν ἀπράκτων, ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ παρήγγειλε μηδὲν πολυπραγμονεῖν, μηδὲ φροντίζειν,

ἀλλ' ἢ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὴν πανοπλίαν ἕκαστον, ὅπως ἐνεργὸν παρῆξει, καὶ χρήσεται Ῥωμαϊκῶς τῇ μαχαίρᾳ, τὸν καιρὸν παραδόντος τοῦ στρατηγοῦ. Τὰς δὲ νυκτερινὰς ἐκέλευσε φυλακὰς ἄνευ λόγῃς φυλάττειν, ὡς μᾶλλον προσέζοντας καὶ διαμαχομένους πρὸς τὸν ὕπνον, ἂν ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους μὴ δύωνται προσιόντας.

ΙΔ. Ἐνοχλουμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα περὶ τὴν τοῦ πατρὸς χρείαν (καὶ γὰρ ὀλίγον καὶ πονηρὸν ἐπίδυσε, καὶ συνελείβετο παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν), ἦρῶν ὁ Αἰμίλιος μέγα καὶ κατρεπρὲς δένδρεσιν ὄρος τὸν Ὀλυμπον ἐπικείμενον, καὶ τεκμαιρόμενος τῇ χλωρότητι τῆς ὕλης, ναμάτων ἔχειν ἀρχὰς διὰ βάθους ὑποφερομένων, ἀναπνοὰς αὐτοῖς καὶ φρέατα πολλὰ παρὰ τὴν ὑπώρειαν ὥρυττε. Τὰ δ' εὐθὺς ἐπίμπλατο ρευμάτων καθαρῶν, ἐπισυνδιδόντων ὀλκῇ καὶ φροᾷ τοῦ θλιβομένου πρὸς τὸ κενούμενον. Καί-ται τινὲς οὐ φασιν ὑδάτων ἐτοίμων κεκρυμμένων πηγὰς ἐναποκεῖσθαι τοῖς τόποις, ἐξ ὧν ῥέουσιν, οὐδ' ἀποκάλυψιν, οὐδὲ ῥῆξιν εἶναι τὴν ἐκβολὴν αὐτῶν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ σύσσειν, ἐνταῦθα τῆς ὕλης ἐξυγραινομένης· ἐξυγραινέσθαι δὲ πυκνότητι καὶ ψυχρότητι τὴν νοτεράν ἀναθυμίασιν, ὅταν ἐν βάθει καταθλιβείσῃ ρευσικὴ γένηται. Καθ' ἕπερ γὰρ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν οὐχ ὡσπερ ἀγγεῖα πλήρεις εἰσὶν ἐπιρρέοντος ἐτοίμου γάλακτος, ἀλλὰ μεταβάλλοντες τὴν τροπὴν ἐν αὐτοῖς, ἐργάζονται γάλα, καὶ διηθοῦσιν· οὕτως οἱ περίψυκτοι καὶ πιδακίδεις τόποι τῆς γῆς ὕδωρ μὲν οὐκ ἔχουσι καλυπτόμενον, οὐδὲ κόλπους ρεύματα καὶ βάθη ποταμῶν τοσοῦτων ἐξ ἐτοίμης καὶ ὑποκειμένης ἀφιέντας ἀρχῆς, τὴ δὲ πνεῦμα καὶ τὸν ἀέρα, τῷ πιέζειν καὶ καταπυκνοῦν, ἀποθλίβοντες εἰς ὕδωρ τρέπουσι. Τὰ γοῦν ὀρυττόμενα τῶν χωρίων μᾶλλον ἀναπιδύει καὶ διανάει πρὸς τὴν τοιαύτην ψηλάφησιν, ὡσπερ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν πρὸς τὸν θηλασμόν, ἀνυγραινόντα καὶ μάλ' ἄττοντα τὴν ἀναθυμίασιν· ὅσα δ' ἀργὰ τῆς γῆς συμπέφυρακται, τυφλὰ πρὸς

γένεσιν ὑδάτων ἐστίν, οὐκ ἔχοντα τὴν ἐργαζομένην τὸ ὑγρὸν κίνησιν. Οἱ δὲ ταῦτα λέγοντες, ἐπιχειρεῖν δεδώκασιν τοῖς ἀπορητικοῖς, ὡς οὐδὲ τὸ αἶμα τοῖς ζώοις ἔνεστιν, ἀλλὰ γεννᾶται πρὸς τὰ τραύματα, πνεύματός τινος, ἢ σαρκῶν μεταβολῇ ῥύσιν ἀπεργασαμένη καὶ σύντηξιν. Ἐλέγχονται δὲ τοῖς πρὸς τοὺς ὑπὸ νόμους καὶ τὰς μεταλλείας ἀπαντῶσιν εἰς βάθη ποταμοῖς, οὐ κατ' ὀλίγον συλλεγομένοις, ὡσπερ εἰκόσ ἐστιν, εἰ γένεσιν ἐκ τοῦ παραχρῆμα, κινουμένης τῆς γῆς, λαμβάνουσιν, ἀλλ' ἀθρόοις ἀναχουμένοις. Ὅρων δὲ, καὶ πέτρας πληγῇ ραγείσης, ἐξεπήδησε ῥεῦμα λάβρον ὑδάτος, εἴτ' ἐπέλιπε. Ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

ΙΕ. Ὁ δὲ Αἰμίλιος ἡμέρας μὲν τινὰς ἠρέμει, καὶ φασὶ, μήποτε, τηλικούτων στρατοπέδων ἐγγὺς οὕτω συνελθόντων, ἡσυχίαν γενέσθαι τσαούτην. Ἐπεὶ δὲ κινῶν ἀπαντὰ καὶ πειριόμενος, ἐπυθάνετο μίαν εἰσβολὴν ἔτι μόνον ἄφρουρον ἀπολείπεσθαι, τὴν διὰ Περραϊδίας παρὰ τὸ Πύθιον καὶ τὴν Πέτραν, τῷ μὴ φυλάττεσθαι τὸν τόπον ἐλπίσας μάλλον, ἢ δι' ἣν οὐκ ἐφυλάττετο, δυσχωρίαν καὶ τραχύτητα δείσας, ἐβουλεύετο. Πρῶτος δὲ τῶν παρόντων ὁ Νασικᾶς ἐπικαλούμενος Σκηπίων, γαμβρὸς Ἀφρικανοῦ Σκηπίωνος, ὑπερον δὲ μέγιστον ἐν τῇ συγκλήτῳ δυναθεὶς, ὑπεδέξατο τῆς κυκλώσεως ἡγεμὼν γενέσθαι. Δεύτερος δὲ Φάβιος Μάξιμος, ὁ πρεσβύτατος τῶν Αἰμιλίου παίδων, ἔτι μειράκιον ὢν, ἀνέστη προθυμούμενος. Ἦσθεις οὖν ὁ Αἰμίλιος, δίδωσιν αὐτοῖς, οὐχ ὅσους Πολύβιος εἴρηκεν, ἀλλ' ὅσους αὐτὸς ὁ Νασικᾶς λαβεῖν φησι, γεγραφῶς περὶ τῶν πράξεων τούτων ἐπιστόλιον πρὸς τινὰ τῶν βασιλέων. Οἱ μὲν ἐκτὸς τάξεως Ἰταλικοὶ τρισχίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, τὸ δ' εὐώνυμον κέρως, εἰς πεντακισχιλίους. Τούτοις προσλαβὼν ὁ Νασικᾶς ἵππεῖς ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τῶν παρ' Ἀρπάλῳ Θρακῶν καὶ Κρητῶν ἀναμειγμένων διακοσίους, ἐξώρμησε τῇ πρὸς θάλασσαν ὁδῷ, καὶ καταστρατοπέδευσε παρὰ τὸ Ἡράκλειον, ὡς δὴ ταῖς ναυσὶ μέλλων ἐκπεριπλεῖν καὶ κυκλοῦσθαι

τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων. Ἐπει δ' ἐδείπνησαν οἱ στρατιῶται, καὶ σκότος ἐγένετο, τοὺς ἡγεμόσι φράσας τὸ ἀληθές, ἦγε διὰ νυκτὸς τὴν ἐναντίαν ἐπὶ θαλάσσης· καὶ καταλύσας ἀνέπαυε τὴν στρατιάν ὑπὸ τὸ Πύθειον. Ἐνταῦθα τοῦ Ὀλύμπου τὸ ὕψος ἀνατείνει πλέον, ἢ δέκα σταδίους· σημαίνεται δὲ ἐπιγράμματι τοῦ μετρήσαντος, οὕτως·

Ὀλύμπου κορυφῆς ἐπι Πυθείου Ἀπόλλωνος

Ἴερὸν, ὕψος ἔχει (πρὸς κάθετον δ' ἐμέτρει)

Πλήρη μὲν δεκάδα σταδίων μίκρον, αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ

Πλεθρον τετραπέδῳ λειπόμενον μεγέθει.

Εὐμίλου δὲ μιν υἱὸς ἐθήκατο μέτρον κελύθου

Ξεναγόρης· σὺ δ', ἀναξ, χεῖρες, καὶ ἐσθλά διόου.

Καίτοι λέγουσιν οἱ γεωμετρικοὶ, μήτε ὄρους ὕψος, μήτε βᾶθος τῆς θαλάσσης ὑπερβάλλειν δέκα σταδίους. Ὁ μὲντοι Ξεναγόρας οὐ παρέργως, ἀλλὰ μεθόδῳ καὶ δι' ὀργάνων, εἰληφέναι δοκεῖ τὴν μέτρησιν.

ΙΓ. Ὁ μὲν οὖν Νασικᾶς ἐνταῦθα διενυκτέρευσε. Τῷ δὲ Περσεῖ τὸν Αἰμιλίον ἀποδραμοῦντα κατὰ χώραν ὕρῳντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδράς ἐκ τῆς ὁδοῦ Κρής αὐτόματος, ἦκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν Ῥωμαίων. Ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον οὐκ ἐκίνησε, μυρίους δὲ μισθοφόρους ξένους καὶ δισχιλίους Μακεδόνας Μιλωνι παραδούς ἐξάπέσειλε, παρακελευσάμενος ταχῆναι καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολάς. Τούτοις ὁ μὲν Πολύβιος ρησιν ἐτι κρικωμένοις ἐπιπεσεῖν τοὺς Ῥωμαίους· ὁ δὲ Νασικᾶς ὀξὺν ἀγῶνα περὶ τοῖς ἄκροις γενέσθαι καὶ κίνδυνον αὐτοῖς δὲ Θρακᾶ μισθοφόρον εἰς χεῖρας συνδραμόντα, τῷ ξυςῶ διὰ τοῦ στήθους πατάξας, καταβαλεῖν ἐκβιασθέντων δὲ τῶν πολεμίων, καὶ τοῦ Μιλωνος αἰσχίσα φεύγοντος ἄνευ τῶν ὀπλων μονοχίτωνος, ἀσφαλῶς ἀκολουθεῖν, ἅμα καταδιβάζων εἰς τὴν χώραν τὸ στρατεύμα. Τούτων δὲ τῷ Περσεῖ προσπεσόντων, κατὰ τάχος ἀναξεύξας, ἦγεν ὀπίσω, περίωρος γεγονώς, καὶ συγκεχυμένος

ταῖς ἐλπίσιν. Αὐτοῦ δ' ὅμως πρὸ τῆς Πύδνης ὑπομένοντα πει-
 ρᾶσθαι μάχης ἀναγκάϊον ἦν, ἢ τῷ στρατῷ σκεδασθέντι περὶ τὰς
 πόλεις δέχεσθαι τὸν πολέμιον, ἐπεὶ περ ἅπαξ ἐμβέβηκε τῇ γῶρᾳ,
 δίχᾳ πολλοῦ φόνου καὶ νεκρῶν ἐκπεσεῖν μὴ δυνάμενον. Πλήθει
 μὲν οὖν ἀνδρῶν αὐτόθεν περιεῖναι, προθυμίαν δὲ πολλὴν ὑπάρξειν
 ἀμυνομένοις περὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἐφορῶντος ἕκαστα τοῦ
 βασιλέως, καὶ προκινδυνεύοντος. Ἐκ τούτων ἐθάρσυνον οἱ φίλοι
 τὸν Περσέα· καὶ βαλόμενος στρατόπεδον, συνετάττετο πρὸς μά-
 χην, καὶ τὰ χωρία κατεσκοπεῖτο, καὶ διήρει τὰς ἡγεμονίας, ὡς
 εὐθύς ἐξ ἐφόδου τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαντήσων. Ὁ δὲ τόπος καὶ πεδῖον
 ἦν τῇ φάλαγγι βάσεως ἐπιπέδου καὶ χωρίων ὁμαλῶν δεομένη,
 καὶ λόφοι συνεχεῖς, ἄλλος ἐξ ἄλλου, τοῖς γυμνητεύουσι καὶ ψιλοῖς
 ἀναφυγὰς καὶ περιδρομὰς ἔχοντες. Διὰ μέσου δὲ ποταμοὶ ῥέοντες
 Αἴσων καὶ Λεῦκος, οὐ μάλᾳ βαθεῖς τότε (θέρους γὰρ ἦν ὄρα
 φθίνοντος), ἐδόκουν τινὰ δυσεργίαν ὅμως τοῖς Ῥωμαίοις παρέξειν.

ΙΖ. Ὁ δ' Αἰμίλιος, ὡς εἰς ταῦτόν συνέμιξε τῷ Νασικᾷ, κατ-
 ἔβαινε συντεταγμένος ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Ὡς δ' εἶδε τὴν παρά-
 ταξιν αὐτῶν, καὶ τὸ πλῆθος, θαυμάσας ἐπέστησε τὴν πορείαν,
 αὐτὸς τι πρὸς ἑαυτὸν συλλογίζόμενος. Οἱ δ' ἡγεμονικοὶ νεανίσκοι
 προθυμούμενοι μάχεσθαι, παρελαύνοντες ἐδέοντο μὴ μέλλειν, καὶ
 μάλισα πάντων ὁ Νασικᾷ, τῇ περὶ τὸν Ὀλυμπον εὐτυχία τε-
 θαρρήκως. Ὁ δ' Αἰμίλιος μειδιάσας· Εἶγε τὴν σὴν, εἶπεν, ἡλικίαν
 εἶχον· αἱ δὲ πολλάί με νίκαι, διδάσκουσαι τὰ τῶν ἡττωμένων
 ἁμαρτήματα, κωλύουσιν ἐξ ὁδοῦ μάχην τίθεσθαι πρὸς φάλαγγα
 συντεταγμένην ἤδη καὶ συνεσῶσαν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν πρῶτα καὶ
 καταφανῆ πρὸς τοὺς πολεμίους, ἐκέλευσεν εἰς σπεύρας καθιστάμενα
 ποιεῖν σχῆμα παρατάξεως, τοὺς δ' ἀπ' οὐραῶς γραφέντας ἐν χώρᾳ
 χάρακα βαλέσθαι καὶ στρατοπεδεύειν. Οὕτω δὲ τῶν συνεχῶν τοῖς
 τελευταίοις καθ' ὑπαγωγὴν ἐξελιττομένων, ἔλαθε τὴν παράταξιν
 ἀναλύσας, καὶ κατασχέσας ἀθορύβως εἰς τὸν χάρακα πάντας. Ἐπεὶ

δὲ νύξ ἐγεγόνει, καὶ μετὰ δεῖπνον ἐτρέποντο πρὸς ὕπνον καὶ ἀνάπαυσιν, αἰφνίδιον ἢ σελήνη πλήρης οὔσα καὶ μετέωρος ἐμελαίνετο· καὶ τοῦ φωτὸς ἀπολιπόντος αὐτὴν, χροῶς ἀμείψασα παντοδαπὰς ἠφάνισθη. Τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὡσπερ ἐς ἰνεομισμένον, χαλκοῦ τε πατάγοις ἀνακαλουμένων τὸ φῶς αὐτῆς, καὶ πυρὰ πολλά δαλοῖς καὶ δασίν ἀνεχόντων πρὸς τὸν οὐρανόν, οὐδὲν ὅμοιον ἔπραττον οἱ Μικεδόνες, ἀλλὰ φρίκη καὶ θίμβος τὸ στρατόπεδον κατεῖχε, καὶ λόγος ἡσυχῆ διὰ πολλῶν ἐχώρει, βασιλέως τὸ φάσμα σημαίνειν ἐκλείψιν. Ὁ δ' Αἰμίλιος οὐκ ἦν μὲν ἀνήκους, οὐδ' ἄπειρος παντάπασιν τῶν ἐκλειπτικῶν ἀνωμαλιῶν, αἰ τὴν σελήνην περιεφερομένην εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμβάλλουσι τεταγμέναις περιόδοις, καὶ ἀποκρύπτουσιν, ἄχρις οὗ παρελθούτα τὴν ἐπίσκοτον χώραν, πάλιν ἐπιλάμψῃ πρὸς τὸν ἥλιον. Οὐ μὲν ἀλλὰ τῷ θεῷ πολὺ νέμων, καὶ φιλοθύτης ὢν καὶ μαντικός, ὡς εἶδε πρῶτον τὴν σελήνην ἀποκαθαιρομένην, ἔνδεκα μύσχους αὐτῇ κατέθυσεν. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ τῷ Ἡρακλεῖ βουθυτῶν οὐκ ἐκαλλίερει μέχρις εἴκοσι τῷ δὲ πρῶτῳ καὶ εἰκοσῷ παρῆν τὰ σημεῖα, καὶ νίκην ἀμυνομένοις ἔφραζε. Εὐζήμενος οὖν κατὰ βῶν ἑκατὸν καὶ ἀγῶνος ἰεροῦ τῷ θεῷ, προσέταξε διακοσμεῖν τοῖς ἡγεμόσι τὸν στρατὸν εἰς μάχην. Αὐτὸς δὲ τὴν ἀπόκλισιν καὶ περιφορὰν ἀναμένων τοῦ φωτὸς, ὅπως μὴ κατὰ προσώπου μάχομένοις αὐτοῖς ἕωθεν ὁ ἥλιος ἀντιλάμποι, παρῆγε τὸν χρόνον, ἐν τῇ σκηνῇ καθεζόμενος ἀναπεπταμένη πρὸς τὸ πεδῖον καὶ τὴν στρατοπεδείαν τῶν πολεμίων.

III. Περὶ δὲ δεῖλιν, οἱ μὲν, αὐτοῦ φασὶ τοῦ Αἰμιλίου τεχνάζοντος ἐκ τῶν πολεμίων γενέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν, ἀχάλινον ἵππον ἐξέλασαντας, ἐμβαλεῖν αὐτοῖς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τοῦτον ἀρχὴν μάχης διωκόμενον παρασχεῖν· οἱ δὲ, Ῥωμαϊκῶν ὑποζυγίων χορτάσματα παρακομιζόντων ἄπτεσθαι Ἰθακῆς, ὃν Ἀλέξανδρος ἠγεῖτο· πρὸς δὲ τούτους ἐκδρομὴν ὄξειαν ἐπτακροσίων Λιγύων

γενέσθαι· παραβοηθούτων δὲ πλειόνων ἑκατέροις, οὔτε συν-
 άπτεσθαι τὴν μάχην άμφοτέρωθεν. Ὁ μὲν οὖν Αἰμίλιος, ὡς περ
 κυβερνήτης, τῷ παρόντι σάλῳ καὶ κινήματι τῶν στρατοπέδων
 τεκμαιρόμενος τὸ μέγεθος τοῦ μέλλοντος ἀγῶνος, ἐκ τῆς σκηνῆς
 προῆλθε, καὶ τὰ τάγματα τῶν ὀπλιτῶν ἐπιὼν παρεθάρρυνεν. Ὁ
 δὲ Νασικᾶς ἐξιππασάμενος πρὸς τοὺς ἀκροβολιζομένους, ὄρᾳ
 πάντας ὅσον οὐπω τοὺς πολεμίους ἐν χερσὶν ὄντας. Πρῶτοι δ'
 οἱ Θρᾶκες ἐχώρουν, ὧν μάλιστα φησὶν ἐκπλαγῆναι τὴν ὄψιν,
 ἀνδρες ὑψηλοὶ τὰ σώματα, λευκῶ καὶ περιλάμποντι θυρεῶν καὶ
 περικνημίδων ὀπλισμῶ, μέλανας ὑπενδεδυμένοι χιτῶνας, ὀρθὰς
 δὲ ῥομφαίας βρυσιδῆρους ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὤμων ἐπισείοντες.
 Παρὰ δὲ τοὺς Θρᾶκας οἱ μυθοφόροι παρενέβαλλον, ὧν σκευαί
 τε παντοδαπαί, καὶ μεμιγμένοι Παιόνες ἦσαν· ἐπὶ δὲ τούτοις
 ἄγγραμμα τρίτον, οἱ λογάδες, αὐτῶν Μακεδόνων ἀρετῇ καὶ ἡλικίᾳ
 τὸ καθαρῶτατον, ἀσράπτοντες ἐπιχούσοις ὀπλοῖς καὶ νεουργοῖς
 φοινικίσιν. Οἷς καθισταμένοις εἰς τάξιν, αἱ τῶν χαλκασπίδων
 ἐπανατέλλουσαι φάλαγγες ἐκ τοῦ χάρακος, ἐνέπλησαν αὐγῆς
 σιδήρου καὶ λαμπηδόνας χαλκοῦ τὸ πεδίον, κραυγῆς δὲ καὶ θο-
 ρύθου παρακελευομένων τὴν ὄρεινὴν. Οὕτω δὲ θραπέως καὶ
 μετὰ τάχους ἐπῆσαν, ὥτε τοὺς πρώτους νεκροὺς ἀπὸ δυσῆν
 σκαδίων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ χάρακος καταπεσεῖν.

ΙΘ. Γιγνομένης δὲ τῆς ἐφόδου, παρῆν ὁ Αἰμίλιος, καὶ κατ-
 ελάμβανεν ἤδη τοὺς ἐν τοῖς ἀγῆμασι Μακεδόνας, ἄκρας τὰς
 σαρίσσας προσεφρησικῶτας τοῖς θυρεοῖς τῶν Ῥωμαίων, καὶ μὴ
 προσιεμένους εἰς ἐφικτὸν αὐτῶν τὰς μαχαίρας. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων Μακεδόνων τὰς τε πέλτας ἐξ ὤμου περισπασάντων, καὶ
 ταῖς σαρίσσαις ἀφ' ἐνὸς συνθήματος κλιθείσαις ὑποσάντων τοὺς
 θυρεαφόρους, εἶδε τὴν τε βίωμην τοῦ συνασπισμοῦ, καὶ τὴν τρα-
 χύτητα τῆς προσβολῆς, ἐκπληξίς αὐτὸν ἔσχε καὶ δέος, ὡς οὐδὲν
 ἰδόντα πώποτε θέαμα φοβερώτερον· καὶ πολλάκις ὕστερον ἐμέ-

μνητο τοῦ πάθους ἐκείνου καὶ τῆς ὀφείας. Τότε δὲ πρὸς τοὺς μα-
 χομένους ἐπιδεικνύμενος ἴλεω καὶ φαιδρὸν ἑαυτὸν, ἄνευ κράτους
 καὶ θύρακος ἵππῳ παρήλαυνεν. Ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς,
 ὡς ἔφη Πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανούσης, ἀποδειλιάσας,
 εἰς (τὴν) πόλιν ἀφιππάσατο, σκηψάμενος Ἡρακλεῖ θύειν,
 δειλὰ παρὰ δειλῶν ἰερά μὴ δεχομένῳ, μηδ' εὐχὰς ἀθεμίτους
 ἐπιτελοῦντι. Θεμιτὸν γὰρ οὐκ ἔστιν, οὔτε τὸν μὴ βάλοντα κατε-
 σοχεῖν, οὔτε τὸν μὴ μένοντα κρατεῖν, οὔθ' ὄλως τὸν ἀπρακτὸν
 εὐπραγεῖν, οὔτε τὸν κακὸν εὐδαιμονεῖν. Ἀλλὰ ταῖς Αἰμιλίου παρῆν
 εὐχαῖς ὁ θεός· εὐχετο γὰρ κράτος πολέμου καὶ νίκην δόρου κρα-
 τῶν, καὶ μαχόμενος παρεκάλει σύμμαχον τὸν θεόν. Οὐ μὴν ἀλλὰ
 Ποσειδώνιος τις, ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ ταῖς πράξεσι γεγο-
 νέναι λέγων, ἱστορίαν δὲ γεγραφὼς περὶ Περσέως ἐν πλείοσι βι-
 βλίοις, φησὶν αὐτὸν, οὐχ ὑπὸ δειλίας, οὐδὲ τὴν θυσίαν ποιη-
 σάμενον αἰτίαν, ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τῇ προτέρᾳ τῆς μάχης τυχεῖν
 λελακτισμένον ὑφ' ἵππου τὸ σκέλος· ἐν δὲ τῇ μάχῃ, καὶ περ ἔχοντα
 δυσχρήτως, καὶ κωλύμενον ὑπὸ τῶν φίλων, ἵππον αὐτῷ κε-
 λεῦσαι τῶν φορέων προσαγαγεῖν, καὶ περιβάντα συμμίζξει τοῖς
 ἐπὶ τῆς φάλαγγος ἀθωράκιστον φερούμενων δὲ παντοδαπῶν ἑκατέ-
 ρωθεν βελῶν, παλτὸν ἐμπυσεῖν ὀλοσίδηρον αὐτῷ, καὶ τῇ μὲν
 ἀκμῇ μὴ θιγεῖν, ἀλλὰ πλάγιον παρὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν
 παραδραμεῖν· ῥύμη δὲ τῆς παρόδου τόν τε χυτῶνα διακόψαι, καὶ
 τὴν σάρκα φοινίξαι τυρλῶ μώλωπι πολλὸν χρόνον διαφυλάτταντι
 τὸν τύπον. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ποσειδώνιος ὑπὲρ τοῦ Περσέως
 ἀπολογεῖται.

Κ. Τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὡς ἀντέστησαν τῇ φάλαγγι, μὴ δυνα-
 μένων βιάζεσθαι, Σάλιος, ὁ τῶν Πελιγνῶν ἡγούμενος, ἀρπάσας
 τὸ σημεῖον τῶν ὑφ' αὐτῶν, εἰς τοὺς πολεμίους ἔρριψεν. Τῶν δὲ
 Πελιγνῶν (οὐ γὰρ ἔστιν Ἴταλοῖς θεμιτὸν, οὐδ' ὄσιον, ἐγκατα-
 λιπεῖν σημεῖον) ἐπιδραμόντων πρὸς ἐκείνον τὸν τόπον, ἔργα

δεινά καὶ πάθη παρ' ἀμφοτέρων ἀπὴντα συμπεσόντων. Οἱ μὲν γὰρ ἐκκρούειν τε τοῖς ξίφεσι τὰς σαρίσσας ἐπειρώντο, καὶ πιέζειν τοῖς θυρεοῖς, καὶ ταῖς χερσὶν αὐταῖς ἀντιλαμβάνομενοι παραφέρειν· οἱ δὲ τὴν προβολὴν κρατυνάμενοι δι' ἀμρατέρων, καὶ τοὺς προσπίπτοντας αὐτοῖς ὄπλοις διελαύνοντες, οὔτε θυρεοῦ γέγοντος, οὔτε θώρακος τὴν βίαν τῆς σαρίσσης, ἀνερρίπτουν ὑπὲρ κεφαλὴν τὰ σώματα τῶν Πελιγῶν καὶ Μαρόρκινῶν, κατ' οὐδένα λογισμὸν, ἀλλὰ θυμῷ θηριώθει πρὸς ἐναντίας πληγὰς καὶ προὔπτον ὠθυμένων θάνατον. Οὕτω δὲ τῶν προμάχων διαφθρέντων, ἀνεκόπησαν οἱ κατόπιν αὐτῶν ἐπιτεταγμένοι· καὶ φυγὴ μὲν οὐκ ἦν, ἀναχώρησις δὲ πρὸς ὄρος τὸ καλούμενον Ὀλόκρον, ὥστε καὶ τὸν Αἰμίλιον ἰδόντα φησὶν ὁ Πησειδώνιος καταρρήξασθαι τὸν χιτῶνα, τούτων μὲν ἐνδιδόντων, τῶν δ' ἄλλων Ῥωμαίων διατρεπομένων τὴν φάλαγγα προβολὴν οὐκ ἔχουσαν, ἀλλ', ὥσπερ χαρακώματι, τῷ πυκνώματι τῶν σαρίσσῶν ὑπαντιάζουσαν πάντοθεν ἀπρόσμαχον. Ἐπεὶ δὲ, τῶν τε χωρίων ἀνωμάτων ὄντων, καὶ διὰ τὸ μῆκος τῆς παρατάξεως οὐ φυλαττούσης ἀραρότα τὴν συνασπισμὸν, κατεῖδε τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων κλάσεις τε πολλὰς καὶ διασπάσματα λαμβάνουσαν, ὡς εἰκὸς ἐν μεγάλῃσι στρατοῖς καὶ ποικίλαις ὀρμαῖς τῶν μαχομένων, τοῖς μὲν ἐκθλιβομένην μέρεσι, τοῖς δὲ προπίπτουσαν, ἐπιῶν ὑξέως καὶ διαιρῶν τὰς σπείρας, ἐκέλευεν εἰς τὰ διαλείμματα καὶ κενώματα τῆς τῶν πολεμίων τάξεως παρεμπίπτοντας καὶ συμπλεκομένους, μὴ μίαν πρὸς ἕπαντας, ἀλλὰ πολλὰς καὶ μεμιγμένας κατὰ μέρος τὰς μάχας τίθεσθαι. Ταῦτα τοῦ μὲν Αἰμίλιου τοὺς ἡγεμόνας, τῶν δ' ἡγεμόνων τοὺς στρατιώτας διδασκόντων, ὡς πρῶτον ὑπέδυσαν καὶ διέσχον εἴσω τῶν ὄπλων, τοῖς μὲν ἐκπλαγίου κατὰ (τὰ) γυμνά προσφερόμενοι, τοὺς δὲ ταῖς περιδρομαῖς ἀπολαμβάνοντες, ἢ μὲν ἰσχύς καὶ τὸ κοινὸν ἔργον εὐθύς ἀπολώλει τῆς φάλαγγος ἀναρρήγνυμένης· ἐν δὲ ταῖς καθ' ἓνα καὶ κατ' ὀλίγους

συστάσειν οἱ Μακεδόνες, μικροῖς μὲν ἐγχειριδίοις σερρούς καὶ ποδήρεις θυρεούς, νύσσοντες, ἐλαφροῖς δὲ πελταρίοις πρὸς τὰς ἐκείνων μαχαίρας, ὑπὸ βάρους καὶ καταφορᾶς διὰ παντὸς ὄπλου χωρούσας ἐπὶ τὰ σώματα, κακῶς ἀντέχοντες, ἐτράποντο.

ΚΑ. Κατὰ τούτους δὲ μέγας ἦν ἀγὼν· ἔνθα δὴ καὶ Μάρκος, ὁ Κάτωνος υἱός, Αἰμιλίου δὲ γαμβρός, πᾶσαν ἀλκὴν ἐπιδεικνύμενος, ἀπέβαλε τὸ ξίφος. Οἷα δὲ νεανίας ἐντετραμμένος πλείστοις παιδεύμασι, καὶ μεγάλῳ πατρὶ μεγάλῃς ἀρετῆς ἀπυδείξις ὀφείλων, οὐ βιωτὸν ἠγησάμενος εἶναι προσημένῳ σκῦλον αὐτοῦ ζῶντος τοῖς πολεμίοις, ἐπέδραμε τὴν μάχην, εἴ τινα που φίλον καὶ συνήθη κατεῖδε, φράζων τὸ συμπεσὺν αὐτῷ, καὶ δεόμενος βοηθεῖν. Οἱ δὲ, πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ διασχόντες ὀρμῇ μῖα τοὺς ἄλλους, περὶ αὐτὸν ὑρηγούμενον, ἐμβάλλουσι τοῖς ἐναντίοις. Μεγάλῳ δ' ἀγῶνι καὶ φόνῳ πολλῷ καὶ τραύμασιν ὄσαντες ἐκ χώρας, καὶ τόπον ἔρημον καὶ γυμνὸν κατασχόντες, ἐπὶ ζήτησιν ἐτράποντο τοῦ ξίφους. Ως δὲ μόλις ἐν πολλοῖς ὄπλοις καὶ πτώμασι νεκρῶν κερυμμένον ἀνευρέθη, περιχαρεῖς γενόμενοι καὶ παιανίσαντες, ἔτι λαμπρότερον ἐνέκειντο τοῖς συνεσῶσιν ἔτι τῶν πολεμιῶν. Καὶ τέλος οἱ τρισχίλιοι λογάδες, ἐν τάξει μένοντες καὶ μαχόμενοι, κατεκόπησαν ἅπαντες· τῶν δ' ἄλλων φευγόντων πολὺς ἦν ὁ φόνος, ὥς τε τὸ μὲν πεδίον καὶ τὴν ὑπώρειαν καταπεπλησθαι νεκρῶν, τοῦ δὲ Λεύκου ποταμοῦ τὸ ρεῦμα τοὺς Ῥωμαίους τῇ μετὰ τὴν μάχην ἡμέρᾳ διελθεῖν ἔτι μειγμένον αἵματι. Λέγονται γὰρ ὑπὲρ δισμυρίους πεντακισχιλίους ἀποθανεῖν. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἔπεσον, ὡς μὲν Ποσειδώνιος φησὶν, ἑκατὸν, ὡς δὲ Νασικᾶς, ὀγδοήκοντα.

ΚΒ. Καὶ κρίσιν μὲν ὄξυτάτην μέγιστος ἀγὼν οὗτος ἔσχεν· ἐννάτης γὰρ ὥρας ἀρξάμενοι μάχεσθαι, πρὸ δεκάτης ἐνίκησαν. Τῷ δὲ λειπομένῳ τῆς ἡμέρας χρησάμενοι πρὸς τὴν δίωξιν, καὶ μέχρι σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι διώξαντες, ἐσπέρας ἤδη βαθείας

ἀπετράποντο. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους οἱ θεράποντες ὑπὸ λαμπάδων ἀπαντῶντες, μετὰ χαρᾶς καὶ βοῆς ἀπῆγον ἐπὶ τὰς σκηνάς φωτὶ λαμπομένους καὶ κεκοσμημένους κίττω καὶ δάφνης στεφάνοις· αὐτὸν δὲ τὸν στρατηγὸν μέγα πένθος εἶχε. Διεῖν γὰρ υἱῶν αὐτοῦ στρατευομένων, ὁ νεώτερος οὐδαμοῦ φανερός ἦν, ὃν ἐφίλει τε μάλισσα, καὶ πλεῖστον εἰς ἀρετὴν φύσει προὔχοντα τῶν ἀδελφῶν ἑώρα. Θυμοειδῆ δὲ καὶ φιλότιμον ὄντα τὴν ψυχὴν, ἔτι δ' ἀντίπαιδα τὴν ἱλικίαν, παντάπασι ἀπολωλέναι κατεδόξαζεν, ὑπ' ἀπειρίας ἀναμιχθέντα τοῖς πολεμίοις μαχομένοις. Ἀπορουμένου δ' αὐτοῦ καὶ περιπαθοῦντος, ἤσθετο πᾶν τὸ σράτευμα, καὶ μεταξὺ δειπνοῦντες ἀνεπήδων, καὶ διέθεον μετὰ λαμπάδων, πολλοὶ μὲν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Αἰμιλίου, πολλοὶ δὲ πρὸ τοῦ χάρακος ἐν τοῖς πρώτοις νεκροῖς ζητοῦντες. Κατῆφεια δὲ τὸ στρατόπεδον, καὶ κραυγὴ τὸ πεδῖον κατεῖχεν, ἀνακαλουμένων τὸν Σκηπίωνα. Πᾶσι γὰρ ἀγαστὸς ἦν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, πρὸς ἡγεμονίαν καὶ πολιτείαν ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶν συγγενῶν κεκραμένος τὸ ἦθος. Ὁ δὲ δ' οὖν, ἡδὴ σχεδὸν ἀπεγνωσμένος, ἐκ τῆς διώξεως προσήει μετὰ δύο ἢ τριῶν ἑταίρων, αἵματος καὶ φόνου πολεμίων ἀνάπλεως, ὡσπερ σκύλαξ γενναῖος, ὑφ' ἡδονῆς ἀκρατῶς τῇ νίκῃ συνεξενεχθεὶς. Οὗτός ἐστι Σκιπίων, ὁ τοῖς ἰκνουμένοις (χρόνοις) Καρχηδόνα καὶ Νομαντίαν κατασκάψας, καὶ πολὺ πρῶτος ἀρετῆ τῶν τότε Ῥωμαίων γενόμενος, καὶ δυναθεὶς μέγιστον. Αἰμιλίῳ μὲν οἷν τὴν τοῦ κατορθώματος νέμεσιν εἰς ἕτερον ἢ τύχη καιρὸν ὑπερβαλλομένη, τότε παντελῆ τὴν ἡδονὴν ἀπεδίδου τῆς νίκης.

ΚΓ. Περσεὺς δὲ φυγῆ μὲν ἐκ Πύδνης εἰς Πέλλαν ἀπεχώρει, τῶν ἱππέων ἐπιεικῶς πάντων ἀπὸ τῆς μάχης διασσωσμένων. Ἐπεὶ δὲ καταλαμβάνοντες οἱ πεζοὶ τοὺς ἱππεῖς, ὡς ἀνάνδρους καὶ προδεδωκότας λοιδοροῦντες, ἀπὸ τῶν ἱππων ἴθουν καὶ πληγὰς ἐδίδοσαν, δείσας τὸν θόρυβον, ἐκ τῆς ὑδοῦ παρέκλινε τὸν ἵππον, καὶ τὴν πορφύραν, ὡς μὴ διάσημος εἶη, περισπάσας,

ἔθετο πρόσθεν αὐτοῦ, καὶ τὸ δικάδημα διὰ χειρῶν εἶχεν. Ὡς δὲ καὶ προσδιαλέγοιτο τοῖς ἐταίροις ἅμα βαδίζων, καταβὰς ἐφείλκετο τὸν ἵππον. Τῶν δὲ ὁ μὲν τις ὑπόδημα προσποιούμενος λελυμένον συνάπτειν, ὁ δὲ ἵππον ἄρδεν, ὁ δὲ ποτοῦ χροῖζειν, ὑπολειπόμενοι κατὰ μικρὸν ἀπεδίδρασκον, οὐχ οὕτω τοὺς πολέμιους, ὡς τὴν ἐκείνου χαλεπότητα δεδιδικότες. Τετραγαμῆνος γὰρ ὑπὸ τῶν κακῶν, εἰς πάντας ἐζήτει τρέπειν ἀπ' αὐτοῦ τὴν κίτιαν τῆς ἵπτης. Ἐπεὶ δὲ νυκτὸς Πέλλαν εἰσελθὼν, Εὐκτον καὶ Εὐδαιον, τοὺς ἐπὶ τοῦ νομίσματος, ἀπαντήσαντας αὐτῷ, καὶ τὰ μὲν ἐγκαλοῦντας περὶ τῶν γεγονότων, τὰ δὲ παρρησιαζομένους ἀκαίριως καὶ συμβουλεύοντας, ὀργισθεὶς ἀπέκτεινεν αὐτὸς τῷ ξιφιδίῳ παίων ἀμφοτέρους· οὐδεὶς παρέμεινεν αὐτῷ πᾶρξ' Εὐάνδρου τε τοῦ Κρητὸς, καὶ Ἀρχεδάμου τοῦ Αἰτωλοῦ, καὶ τοῦ Βοιωτοῦ Πέωνος. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπηκολούθησαν οἱ Κρηταί, οὐ δὲ εὐνοίαν, ἀλλὰ τοῖς χρημασιν, ὥσπερ κηρίοις μέλιτται, προσλιπαροῦντες. Πάμπολλα γὰρ ἐπήγετο, καὶ προὔθηκεν ἐξ αὐτῶν διαρπάσαι τοῖς Κρησὶν ἐκπώματα καὶ κρατῆρας καὶ τὴν ἄλλην ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ κατασκευὴν, εἰς πεντήκοντα τάλαντων λόγον. Γενόμενος δ' ἐν Ἀμφιπόλει πρῶτον, εἶτ' ἐκείθεν ἐν Γαλιψῷ, καὶ τοῦ οὐδοῦ μικρὸν ὑπανέντος, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ προσεβύτατον αὐτοῦ τῶν νοσημάτων, τὴν μικρολογίαν, αὐθις ὑπενεχθεὶς, ὠδίρετο πρὸς τοὺς φίλους, ὡς τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου χρυσωμάτων ἕνια τοῖς Κρησὶ διεῖριψῶς ὑπ' ἀγνοίας· καὶ παρεκάλει τοὺς ἔχοντας, ἀντιβολῶν καὶ δακρύων, ἀμείψασθαι πρὸς νόμισμα. Τοὺς μὲν οὖν ἐπισχυμένους ἀκριβῶς αὐτὸν οὐκ ἔλαθε κρητιζῶν πρὸς Κρητας· οἱ δὲ πεισθέντες καὶ ἀποδόντες, ἀπεσερήθησαν. Οὐ γὰρ ἀπέδωκε τὰργύριον, ἀλλὰ τριάκοντα τάλαντα κερδάνας ἀπὸ τῶν φίλων, ἃ μικρὸν ὑπερον ἔμελλον οἱ πολέμιοι λήψεσθαι, μετ' αὐτῶν διέπλευσεν εἰς Σαμοθράκην, καὶ διαφεύγων ἐπὶ τοὺς Διοσκόρους ἰκέτευεν.

ΚΔ. Αἰὲν μὲν οὖν λέγονται φιλοβασιλικοὶ Μακεδόνες, τότε δ' ὡς ἐρείσματος κεκλασμένῳ πάντων ἅμα συμπεσόντων, ἐχειρίζοντες αὐτοὺς τῷ Αἰμιλίῳ, δύο ἡμέραις ὅλης κύριον αὐτὸν κατέστησαν Μακεδονίας. Καὶ δοκεῖ τοῦτο μαρτυρεῖν τοῖς εὐτυχίατινι τὰς πράξεις ἐκείνας γεγονέναι φάσκουσιν. Ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν θυσίαν σύμπτωμα δαιμόνιον ἦν· ἐν Ἀμφιπόλει θύοντος τοῦ Αἰμιλίου, καὶ τῶν ἱερῶν ἐνηργμένων, κεραινὸς ἐνσκήψας εἰς τὸν βωμὸν ἐπέφλεξε καὶ συγκαθήγισε τὴν ἱερουργίαν. Ὑπερβάλλει δὲ θειότητι πάντα καὶ τύχη τὰ τῆς φήμης. Ἦν μὲν γὰρ ἡμέρα τετάρτη νενικημένῳ Περσεῖ περὶ Πύδναν, ἐν δὲ τῇ Ρώμῃ τοῦ δήμου θεωροῦντος ἵππικὸς ἀγῶνας, ἐξαίφνης ἐπέπεσε λόγος εἰς τὸ πρῶτον τοῦ θεάτρου μέρος, ὡς Αἰμιλίος, μεγάλη μάχη νενικηκὼς Περσέα, καταστρέφοιτο σύμπασαν Μακεδονίαν. Ἐκ δὲ τούτου, ταχὺ τῆς φήμης ἀναχσομένης εἰς τὸ πλῆθος, ἐξέλαμψε χαρὰ μετὰ κρότου καὶ βοῆς, τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατασχοῦσα τὴν πόλιν. Εἶτα, ὡς ὁ λόγος οὐκ εἶχεν εἰς ἀρχὴν ἀνελθεῖν βέβαιον, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ὁμοίως ἐφαίνετο πλανώμενος, τότε μὲν ἐσκεδάσθη καὶ διερῶρη τὰ τῆς φήμης· ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις πυθόμενοι σαφῶς, ἐθαύμαζον τὴν προδραμοῦσαν ἀγγελίαν, ὡς ἐν τῷ ψεύδει τὸ ἀληθές εἶχε.

ΚΕ. Λέγεται δὲ καὶ τῆς ἐπὶ Σάγρα ποταμῷ μάχης Ἰταλιωτῶν αὐτῆμερὸν ἐν Πελοποννήτῳ λόγον γενέσθαι, καὶ Πλαταιᾶσι τῆς ἐν Μυκάλῃ πρὸς Μήδους. Ἦν δὲ Ῥωμαῖοι Ταρκυνίους μετὰ Λατίνων ἐπιστρατεύσαντας ἐνίκησαν, αὐτὰγγελιοφράζοντες ὥφθησαν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ μικρὸν ὕστερον ἄνδρες δύο καλοὶ καὶ μεγάλοι. Τούτους εἶκασαν εἶναι Διοσκόρους. Ὁ δ' ἐντυχὼν πρῶτος αὐτοῖς κατ' ἀγορὰν πρὸ τῆς κρήνης ἀναψύχουσι τοὺς ἵππους ἰδρῶτι πολλῷ περιρρομένους, ἐθαύμαζε τὸν περὶ τῆς νίκης λόγον. Εἶθ' οἱ μὲν ἐπιψαῦσαι λέγονται τῆς ὑπῆνης αὐτοῦ ταῖν χροῖν ἀτρέμα μειδιῶντες· ἢ δ' εὐθὺς ἐκ μελαίνης τριχὸς εἰς πυρρὰν μεταβαλοῦσα, τῷ μὲν λόγῳ πίσι, τῷ δ' ἀνδρὶ παρασχεῖν ἐπίκλησιν τὸν

τὸν Αἰνόβαρδον, ὃπερ ἐστὶ Χαλκοπώγωνα. Πᾶσι δὲ τούτοις τὸ καθ' ἡμᾶς γενόμενον πίσιν παρέσχεν. Ὅτε γὰρ Ἀντώνιος ἀπέστη Δομετιανοῦ, καὶ πάλυς πόλεμος ἀπὸ Γερμανίας προσεδοκάτω, τῆς Ῥώμης ταραττομένης, ἄφνω καὶ αὐτομάτως ὁ δῆμος ἐξ αὐτοῦ φήμην ἀνέδωκε νίκης, καὶ τὴν Ῥώμην ἐπέδραμε λόγος, αὐτόν τε τὸν Ἀντώνιον ἀνηρῆσθαι, καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ στρατεύματος ἡττημένου μηδὲν μέρος λελεῖσθαι. Τοσαύτην δὲ λαμπρότητα καὶ Ῥύμην ἡτίσις ἔσχεν, ὥστε καὶ θῦσαι τῶν ἐν τέλει πολυλούς. Ζητουμένου δὲ τοῦ πρώτου φράσαντος, ὡς οὐδεὶς ἦν, ἀλλ' ὁ λόγος εἰς ἄλλον ἐξ ἄλλου διωκόμενος ἀνέφευγε, καὶ τέλος καταδύς, ὡσπερ εἰς πέλαγος ἀχανές, τὸν ἄπειρον ὕχλον, ἐφάνη μηδεμίαν ἀρχὴν ἔχων βέβαιον, αὕτη μὲν ἡ φήμη ταχὺ τῆς πόλεως ἐξερρύθη. Πορευομένῳ δὲ τῷ Δομετιανῷ μετὰ δυνάμειος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἤδη καθ' ὁδὸν ἀγγελία καὶ γράμματα φράζοντα τὴν νίκην ἀπήντησεν. Ἡ δ' αὐτοῦ τοῦ κατορθώματος ἡμέρα καὶ τῆς φήμης ἐγίγνετο, ἐπὶ πλεόν, ἢ δυσμυρίους σταδίους, τῶν τόπων διεσώτων. Ταῦτα μὲν οὐδεὶς ἀγνοεῖ τῶν καθ' ἡμᾶς.

ΚΣΤ. Γναῖος δ' Ὀκτάβιος ὁ ναυαρχῶν Αἰμιλίῳ, προσορμισάμενος τῇ Σαμοθράκῃ, τὴν μὲν ἀσυλίαν παρεῖχε τῷ Περσεῖ διὰ τοὺς θεοὺς, ἔκπλου δὲ καὶ φυγῆς εἶργεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ λανθάνει πῶς ὁ Περσεὺς Ὀροάνδην τινὰ Κρήτα λέμβον ἔχοντα συμπίσας μετὰ χρημάτων ἀναλαβεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ κρητισμῷ χρησάμενος, τὰ μὲν χρήματα νύκτωρ ἀνέλαβεν, ἐκεῖνον δὲ τῆς νυκτὸς ἤκειν κελεύσας ἐπὶ τὸν πρὸς τῷ Δημητρεῖῳ λιμένα μετὰ τῶν τέκνων καὶ θεραπείας ἀναγκαίας, εὐθύς ἀφ' ἑσπέρας ἀπέπλευσεν. Ὁ δὲ Περσεὺς οἰκτρὰ μὲν ἔπασχε, διὰ σενῆς θυρίδος παρὰ τὸ τεῖχος ἐκμηρῶμενος αὐτόν, καὶ παιδία καὶ γυναῖκα, πόνων καὶ πλάνης ἀπείρους· οἰκτρότατον δὲ σενάγμῳ ἀφῆκεν, ὡς τις αὐτῷ πλανωμένῳ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἤδη πελάγιον τὸν Ὀροάνδην θέοντα κειτιδῶν ἔφρασεν. Ἰπέλαμπε γὰρ ἡμέρα, καὶ πάσης ἐλπίδος ἔρη-

μος, ὑπεχώρει φυγῇ πρὸς τὸ τεῖχος, οὐ λαθὼν μὲν, ὑποφθάσας δὲ τοὺς Ῥωμαίους μετὰ τῆς γυναικός. Τὰ δὲ παιδιά συλλαβὼν αὐτὸς Ἴωνι ἐνεχείρισεν, ὃς πάλαι μὲν ἐρώμενος ἦν τοῦ Περσέως, τότε δὲ προδότης γενόμενος, αἰτίαν παρέσχε τὴν μάλισα συναγακάσασαν τὸν ἄνθρωπον, ὡς θηρίον, ἀλίσκομένων τῶν τέκνων, εἰς χεῖρας ἔλθειν, καὶ παραδοῦναι τὸ σῶμα τοῖς ἐκείνων κρατοῦσιν. Ἐπίστευε μὲν οὖν μάλισα τῷ Νασικᾷ, κάκτεινον ἐκάλει· μὴ παρόντος δὲ, κατακλαύσας τὴν τύχην, καὶ τὴν ἀνάγκην περισκεψάμενος, ἔδωκεν αὐτὸν ὑποχείριον τῷ Γναίῳ, τότε μάλισα ποιήσας φανερόν, ὅτι τῆς φιλαργυρίας ἦν ἐν αὐτῷ τι κακὸν ἀγεννέστερον, ἢ φιλοψυχία, δι' ἣν, ὃ μόνον ἢ τύχη τῶν ἐπταικίτων οὐκ ἀφαιρεῖται, τὸν ἔλεον, ἀπεστέρησεν ἑαυτοῦ. Δεηθεὶς γὰρ ἀχθῆναι πρὸς τὸν Αἰμίλιον, ὃ μὲν ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ, πεπτωκότε πτώμα νευροσητὸν καὶ δυσυχές, ἕξαναστᾶς ὑπὸ νύκτα μετὰ τῶν φίλων δεδακρυμένος. Ὁ δ', αἴσχιτον θέαμα προβαλὼν αὐτὸν ἐπὶ σῶμα, καὶ γονάτων ὀρεξάμενος, ἀνεβάλλετο φωνὰς ἀγεννεῖς, καὶ δεήσεις, ἅς οὐχ ὑπέμεινε, οὐδ' ἤκουσεν ὁ Αἰμίλιος, ἀλλὰ προσέβλεψας αὐτὸν ἀλγοῦντι καὶ λελυπημένῳ τῷ προσώπῳ· “ Τί τῆς τύχης (εἶπεν), ὦ τχλαίπωρε, τὸ μέγιστον ἀφαιρεῖς τῶν ἐγκλημάτων, ταῦτα πράττων, ἀφ' ὧν δόξεις οὐ παρ' ἀξίαν ἀτυχεῖν, οὐδὲ τοῦ νῦν, ἀλλὰ τοῦ πάλαι δαίμονος ἀνάξιος γεγονέναι; Τί δέ μου καταβάλλεις τὴν νίκην, καὶ τὸ κατόρθωμα ποιεῖς μικρόν, ἐπιδεικνύμενος σεαυτὸν οὐ γενναῖον, οὐδὲ πρέποντα Ῥωμαίων ἀνταγωνιστήν; Ἀρετῆ τοῖς δυσυχουῦσι μεγάλην ἔχει μοῖραν αἰδοῦς καὶ παρὰ πολεμίους· δειλία δὲ Ῥωμαίοις, κἂν εὐποτμῇ, πάντη ἀτιμώτατον, . .

KZ. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἀναστῆσας καὶ δεξιωσάμενος, Τουβέρωνι παρέδωκεν· αὐτὸς δὲ τοὺς παῖδας καὶ τοὺς γαμβροὺς, καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμονικῶν μάλισα τοὺς νεωτέρους ἔσω τῆς σκηνῆς ἐπισπασάμενος, πολὺν χρόνον ἦν πρὸς αὐτῷ σιωπῇ καθήμενος,

ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας. Ὀρήσας δὲ περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων διαλέγεσθαι πραγμάτων· “ Ἄρα γ’ (εἶπεν) ἄξιον, εὐπραγίας παρούσης, ἀνθρωπον ὄντα θρασύνεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν, ἔθνος, ἢ πόλιν, ἢ βασιλείαν, καταστρεψάμενον; ἢ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς τύχης, ἢ παράδειγμα τῷ πολεμοῦντι κοινῆς ἀσθενείας προθεῖσα, παιδεύει μηδὲν ὡς μόνιμον καὶ βέβαιον διανοεῖσθαι; Ποῖος γὰρ ἀνθρώποις τοῦ θαρρῆναι καιρὸς, ὅταν τὸ κρατεῖν ἐτέρων μάλιστα δεδοικέναι τὴν τύχην ἀναγκάζῃ, καὶ τῷ χαίροντι δυσθυμίαν ἐπάγῃ τοσαύτην ὡς τῆς περιφερομένης καὶ προσισταμένης ἄλλοτ’ ἄλλοις εἰμαρμένης λογισμὸς; Ἡ τὴν Ἀλεξάνδρου διαδοχὴν, ἧς ἐπὶ πλεῖστον ἤρθη δυνάμειος, καὶ μέγιστον ἔσχε κράτος, ὥρας μιᾶς μορίῳ πεσοῦσαν, ὑπὸ πόδας θέμενοι, καὶ τοὺς ἄρτι μυριάσι πεζῶν καὶ χιλιάσιν ἵππέων τοσαύται; ὄπλοφορομένους βασιλεῖς ὀρώντες ἐκ τῶν πολεμίων χειρῶν ἐφήμερα σιτία καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, οἷσεσθε τὰ καθ’ ἡμᾶς ἔχειν τινὰ βεβαιότητα τύχης διαρκῆ πρὸς τὸν χρόνον; Οὐ καταβαλόντες ὑμεῖς οἱ νέοι τὸ κενὸν φρούραγμα τοῦτο καὶ γαυρίαμα τῆς νίκης, ταπεινοὶ καταπτῆξετε, πρὸς τὸ μέλλον ἀεὶ καρδοκοῦντες, εἰς ὃ τι κατασκήψει τέλος ἐκάσῳ τὴν τῆς παρούσης εὐπραγίας ὁ δαίμων νέμεσιν; » Τοιαῦτα φασὶ πολλά διαλεχθέντα τὸν Αἰμίλιον ἀποπέμψαι τοὺς νέους, εὐ μάλιστ’ ἀκούχημα καὶ τὴν ὕβριν, ὥσπερ χαλινῷ, τῷ λόγῳ κόπτοντι, κεκολατημένους.

ΚΗ. Ἐκ τούτου τὴν μὲν στρατιάν πρὸς ἀνάγκυσιν, αὐτὸν δὲ πρὸς θέαν τῆς Ἑλλάδος ἔτρεψε, καὶ διαγωγὴν ἐνδοξον ἄμα καὶ φιλόφρονον. Ἐπιὼν γὰρ ἀνελάμβανε τοὺς δήμους, καὶ τὰ πολιτεύματα καθίστατο, καὶ δωρεὰς ἐδίδου, ταῖς μὲν σίτον ἐκ τοῦ βασιλικοῦ, ταῖς δ’ ἔλαιον. Τοσοῦτον γὰρ εὐρεθῆναι φασὶν ἀποκείμενον, ὥστε τοὺς λαμβάνοντας καὶ δεομένους ἐπιλιπεῖν πρότερον, ἢ καταναλωθῆναι τὸ πλῆθος τῶν εὐρεθέντων. Ἐν δὲ Δελφοῖς ἰδὼν κίονα μέγαν τετράγωνον ἐκ λίθων λευκῶν συνηρμοσμέ-

νον, ἐφ' οὗ Περσέως ἔμελλε χρυσοῦς ἀνδρίας τίθεσθαι, προσέταξας τὸν αὐτοῦ τεθῆναι· τοὺς γὰρ ἠπτημένους τοῖς νικῶσιν ἐξίσασθαι χώρας προσήκειν. Ἐν δ' Ὀλυμπίᾳ τοῦτο δὴ τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο ἀναφθέγγασθαι φασίν, ὡς τὸν Ὀμήρου Δία Φειδίας ἀποπλάσαιτο. Τῶν δὲ δέκα πρέσβων ἐκ Ῥώμης ἀφικομένων, Μακεδόσι μὲν ἀπέδωκε τὴν χώραν καὶ τὰς πόλεις ἐλευθέρους οἰκεῖν καὶ αὐτονομίους· ἑκατὸν δὲ τάλαντα Ῥωμαίοις ὑποτελεῖν, οὐ πλέον, ἢ διπλάσιον, τοῖς βασιλεῦσιν εἰσέφερον. Θεάς δὲ παντοδαπῶν ἀγώνων καὶ θυσίας ἐπιτελῶν τοῖς θεοῖς, ἐσιάσεις καὶ δεῖπνα προὔθετο, χορηγία μὲν ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀφθόνῳ χρώμενος, τὰξιν δὲ καὶ κόσμον καὶ κατακλίσεις καὶ δεξιώσεις, καὶ τὴν πρὸς ἕκαστον αὐτοῦ τῆς κατ' ἀξίαν τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης αἴσθησιν, οὕτως ἀκριβῆ καὶ πεφροντισμένην ἐνδεικνύμενος, ὥστε θαυμάζειν τοὺς Ἕλληνας, εἰ μὴ δὲ τὴν παιδιὰν ἄμοιρον ἀπολείπει σπουδῆς, ἀλλὰ τηλικαῦτα πράττων ἀνὴρ πράγματα, καὶ τοῖς μικροῖς τὸ πρέπον ἀποδίδωσιν. Ὁ δὲ καὶ τούτοις ἔχαιρεν, ὅτι πολλῶν παρεσκευασμένων καὶ λαμπρῶν, τὸ ἥδιον αὐτὸς ἦν ἀπύλασμα καὶ θέαμα τοῖς παροῦσι. Καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας τὴν ἐπιμέλειαν ἔλεγε, τῆς αὐτῆς εἶναι ψυχῆς, παρατάξέως τε προσῆναι καλῶς, καὶ συμποσίῳ· τὴν μὲν, ὅπως φοβερωτάτῃ τοῖς πολεμίοις, τὸ δ', ὡς εὐχαριστότατον ἦ τοῖς συνοῦσιν. Οὐδενὸς δ' ἦττον αὐτοῦ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν ἐπήνουν οἱ ἄνθρωποι, πολὺ μὲν ἀργύριον, πολὺ δὲ χρυσίον ἐκ τῶν βασιλικῶν ἠθροισμένον οὐδ' ἰδεῖν ἐβελήσαντος, ἀλλὰ τοῖς ταμίαις εἰς τὸ δημόσιον παραδόντος. Μόνα τὰ βιβλία τοῦ βασιλέως φιλογραμματοῦσι τοῖς υἱέτιν ἐπέτρεψεν ἐξελέσθαι· καὶ διανέμων ἀριστεῖα τῆς μάχης, Αἰλίου Τουδέρωνι τῷ γαμβρῷ φιάλῃν ἔδωκε πέντε λιτρῶν ὀγκλήν. Οὗτός ἐστι Τουδέρων, ὃν ἔφαμεν μετὰ συγγενῶν οἰκεῖν ἐκκαιδέκατον, ἀπὸ γηδίου μικροῦ διατρεφομένων ἀπάντων. Καὶ πρῶτον ἀργυρον ἐκεῖνον φασίν εἰς τὸν Αἰλίων οἶκον εἰσελθεῖν, ὑπ' ἀρετῆς

καὶ τιμῆς εἰσαγόμενον τὸν δ' ἄλλον χρόνον οὐτ' αὐτοὺς, οὔτε γυναῖκας ἀργυρίου χρῆζειν, ἢ χρυσοῦ.

ΚΘ. Διωκημένων δὲ πάντων αὐτῷ καλῶς, ἀσπασάμενος τοὺς Ἕλληνας, καὶ παρακαλέσας τοὺς Μακεδόνας μεμνησθαι τῆς δεδομένης ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερίας, σώζοντας αὐτὴν δι' εὐνομίας καὶ ὁμοιοίας, ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν Ἠπειρον, ἔχων δόγμα συγκλήτου τοὺς συμμεμαχημένους αὐτῷ τὴν πρὸς Περσέα μάχην στρατιώτας ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πόλεων ὠφελῆσαι. Βουλόμενος δὲ πᾶσιν ἅμα καὶ μηδενὸς προσδοκῶντος, ἀλλ' ἐξίφνης ἐπίπεσεῖν, μετεπέμψατο τοὺς πρώτους ἐξ ἑκάστης πόλεως ἄνδρας δέκα, καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ὅσος ἀργυρὸς ἐστὶ καὶ χρυτὸς ἐν οἰκίαις καὶ ἱεροῖς, ἡμέρα ῥητῆ καταφέρειν. Ἐκάστους δὲ συνέπεμψεν, ὡς ἐπ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, φρουρὰν στρατιωτῶν, καὶ ταξίαρχον, προσποιούμενον ζητεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὸ χρυσίον. Ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας, ὑφ' ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν ἅμα καιρὸν ὀρμήσαντες, ἐτράποντο πρὸς καταδρομὴν καὶ διαρπαγῆν τῶν πόλεων ὥστε ὥρα μιᾶ πεντεκαίδεκα ἀνθρώπων ἐξ ἀνδραποδισθῆναι μυριάδας, ἐβδομήκοντα δὲ πόλεις πορθηθῆναι, γενέσθαι δ' ἀπὸ τοσαύτης φθορᾶς καὶ πανωλεθρίας ἑκάστῳ στρατιώτῃ τὴν δόσιν αὐτοῦ μείζον' ἑνδεκα δραχμῶν φρίζαι δὲ πάντας ἀνθρώπους τὸ τοῦ πολέμου τέλος, εἰς μικρὸν οὕτω τὸ καθ' ἕκαστον λῆμμα καὶ κέρδος ἔθνους ὅλου κατακερματισθέντος.

Α. Αἰμίλιος μὲν οὖν τοῦτο πράξας μάλιστα παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἐπεικῆ καὶ χρηστὴν οὔσαν, εἰς Ὀρικόην κατέβη· ἀκείθεν εἰς Ἰταλίαν μετὰ τῶν δυνάμεων περαιωθεὶς, ἀνέπλει τὸν Θύβριν ποταμὸν, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἑκαίδεκῆρους, κατεσκευασμένης εἰς κόσμον ὀπλοῖς αἰχμαλώτοις, καὶ φοινικίσιν καὶ πορφύραις, ὡς καὶ πανηγυρίζοντας ἐξῴθεν, καθ' ἕπερ εἰς τινὰ θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολαύειν τοὺς Ῥωμαίους, τῷ ῥοθίῳ σπέδην ὑπάγοντι τὴν ναῦν ἀντιπαρεξάγοντας. Οἱ δὲ στρατιῶται τοῖς βασιλικοῖς χορήμασιν ἐποφθαλμήσαντες, ὡς οὐχ ὄσων ἤξιον ἔτυχον, ὠργί-

ζοντο μὲν ἀδήλως διὰ τοῦτο, καὶ χαλεπῶς εἶχον πρὸς τὸν Αἰμίλιον, αἰτιώμενοι δὲ φανερώς, ὅτι βαρῦς γένοιτο καὶ δεσποτικὸς αὐτοῖς ἄρχων, οὐ πάνυ προθύμως ἐπὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ θριάμβου σπουδὴν ἀπήντησαν. Αἰσθόμενος δὲ τοῦτο Σέρβιος Γάλλβας, ἐχθρὸς Αἰμιλίου, γεγονώς δὲ τῶν ὑπ' αὐτὸν χιλιάρχων, ἐθάρρῃσεν ἀναφανδὸν εἰπεῖν, ὡς οὐ δοτέον εἴη τὸν θριάμβον. Ἐνείς δὲ πολλὰς τῷ στρατιωτικῷ πλήθει διαβολὰς κατὰ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τὴν οὖσαν ὀργὴν ἐπιμᾶλλον ἐξερθείσας, ἤτεῖτο παρὰ τῶν δημάρχων ἄλλην ἡμέραν ἐκείνην γὰρ οὐκ ἐξαρκεῖν τῇ κατηγορίᾳ, τέρσαρσας ἐτιλοιπὰς ὥρας ἔχουσιν. Τῶν δὲ δημάρχων λέγειν αὐτὸν, εἴ τι βούλεται, κελυόντων, ἀρᾶμενος μακροῦ καὶ βλασφημίας ἔχοντι παντοδαπὰς χρῆσθαι λόγῳ, τὸν χρόνον ἀνήλωσε τῆς ἡμέρας· καὶ γενομένου σκότους, οἱ μὲν δῆμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκαν, πρὸς δὲ τὸν Γάλλβαν οἱ στρατιῶται συνέδρομον θρασύτεροι γεγονότες· καὶ συγκροτήσαντες αὐτοὺς, περὶ τὸν ὄρθρον αἰθῆς καταλαμβάνονται τὸ Καπιτώλιον. Ἐκεῖ γὰρ οἱ δῆμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἔμελλον ἄξειν.

ΛΑ· Ἄμυ δ' ἡμέρα τῆς ψήφου δοθείσης, ἥ τε πρώτη φυλὴ τὸν θριάμβον ἀπεψηφίζετο, καὶ τοῦ πράγματος αἰσθησὶς εἰς τὸν ἄλλον δῆμον καὶ τὴν σύγκλητον κατήει. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος, ὑπεραλγοῦν τῷ προπηλακίζεσθαι τὸν Αἰμίλιον, ἐν φωναῖς ἦν ἀπράκτοις· οἱ δὲ γνωριμώτατοι τῶν ἀπὸ βουλῆς, δεινὸν εἶναι τὸ γινόμενον βοῶντες, ἀλλήλους παρεκάλουν ἐπιλαβέσθαι τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσελγείας καὶ θρασύτητος, ἐπὶ πᾶν ἀφιζομένης ἄνομον ἔργον καὶ βίαιον, εἰ μηδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς γένοιτο, Παῦλον Αἰμίλιον ἀφελέσθαι τῶν ἐπινικίων τιμῶν. Ὡσάμενοι δὲ τὸν ὄχλον καὶ ἀναθάντες ἀσθροὶ, τοῖς δημάρχοις ἔλεγον ἐπισχεῖν τὴν ψηφοφορίαν, ἄχρις ἂν διέλθωσιν ἃ βούλονται, πρὸς τὸ πλῆθος. Ἐπισχόντων δὲ πάντων, καὶ γενομένης σιωπῆς, ἀνεληθὼν ἀνῆρύπατικός καὶ πολυμήρους εἶκοσι καὶ τρεῖς ἐκ προκλήσεως ἀνηρηκώς,

Μάρκος Σερβίλιος, Αιμίλιον μὲν ἔφη Παῦλον, ἡλικίᾳ αὐτοκράτωρ γένοιτο, τὸ νῦν μάλιστ'α γινώσκειν, ὕρῳν, ὅσης ἀπειθείας γέροντικαὶ κακίας στρατεύματι χρώμενος, οὕτω καλῶς κατώρθωσε καὶ μεγάλας πράξεις· θαυμάζειν δὲ τὸν δῆμον, εἰ τοῖς ἀπ' Ἰλλυριῶν καὶ Λιγύων ἀγαλλόμενος θριάμβοις, αὐτῷ φθονεῖ τὸν Μακεδόνων βασιλέα ζῶντα καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου δούξαν ἐπιθεῖν ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίων ὄπλοις ἀγομένην αἰχμάλωτον. Πῶς γὰρ οὐ δεινὸν, εἶπεν, εἰ, φήμης περὶ νίκης ἀθεσβαίου πρότερον εἰς τὴν πόλιν ἐμπεσοῦσης, ἐθύσατε τοῖς θεοῖς, εὐχόμενοι τοῦ λόγου τούτου ταχέως ἀπολαβεῖν τὴν ὕψιν· ἔκοντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ μετὰ τῆς ἀληθινῆς νίκης, ἀφαιρεῖσθε τῶν μὲν θεῶν τὴν τιμὴν, αὐτῶν δὲ τὴν χαρὰν, ὡς φοβούμενοι θεάσασθαι τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων, ἢ φειδόμενοι πολεμίου βασιλέως· καίτοι κρεῖττον ἦν, τῷ πρὸς ἐκείνον ἐλέω, μὴ τῷ πρὸς αὐτοκράτορα φθόνῳ λυθῆναι τὸν θρίαμβον. Ἀλλ' εἰς τοσαύτην, ἔφη, τὸ κακόηθες ἐξουσίαν προάγεται δ' ὑμῶν, ὥστε περὶ στρατηγίας καὶ θριάμβου τομᾶ λέγειν ἄνθρωπος ἄτρωτος, καὶ τῷ σώματι σίλβων ὑπὸ λειότητος καὶ σκιατραφίας, πρὸς ἡμᾶς τοὺς τοσοῦτους τραύμασι πεπαυμένους ἀρετᾶς καὶ κακίας κρίνειν στρατηγῶν. Ἄμα δὲ τῆς ἐσθῆτος διασχῶν, ἐξέφηνε κατὰ τῶν σέρων ὠτειλὰς ἀπίστους τὸ πλῆθος. Εἶτα μεταστροφείς, ἕνια τῶν οὐκ εὐπρεπῶς ἐν ὄχλῳ γυμνοῦσθαι δοκούντων τοῦ σώματος ἀνεκάλυψε· καὶ πρὸς τὸν Γάλθῳ ἐπιστρέψας· Σὺ μὲν, ἔφη, γελᾶς ἐπὶ τούτοις, ἐγὼ δὲ σεμνύομαι πρὸς τοὺς πολίτας· ὑπὲρ τούτων γὰρ ἡμέραν καὶ νύκτα συνεχῶς ἰππασάμενος, ταῦτ' ἔσχον. Ἀλλ' ἄγε λαβῶν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ψῆφον· ἐγὼ δὲ καταθὰς παρακολουθήσω πᾶσι, καὶ γινώσκωμαι τοὺς κακοὺς καὶ ἀχαρίστους, καὶ δημαγωγεῖσθαι μᾶλλον ἐν τοῖς πολέμοις, ἢ στρατηγεῖσθαι, βουλομένους.

ΑΒ. Οὕτω φασὶν ὑπὸ τῶν λόγων τούτων ἀνακοπήναι καὶ μεταβάλεῖν τὸ στρατιωτικόν, ὥστε πάσαις ταῖς φυλααῖς ἐπικυρω-

θῆναι τῷ Αἰμιλίῳ τὸν θρίαμβον. Περὶ θῆναι δ' αὐτὸν οὕτω λέγουσιν. Ὁ μὲν δῆμος, ἔν τε τοῖς ἵππικοῖς θεάτροις, ἃ Κίρκους καλοῦσιν, περὶ τε τὴν ἀγορὰν ἰκρία πηξάμενοι, καὶ τᾶλλα τῆς πόλεως μέρη καταλαβόντες, ὡς ἕκαστα παρεῖχε τῆς πομπῆς ἔποψιν, ἐθεῶντο καθαραῖς ἐσθῆσι κεκοσμημένοι. Πᾶς δὲ ναὸς ἀνέφκτο, καὶ σφάνων καὶ θυριαμάτων ἦν πλήρης. Ὑπηρεταί τε πολλοὶ καὶ ῥαβδονόμοι τοὺς ἀτάκτως συρρέοντας εἰς τὸ μέσον καὶ διαθέοντας ἐξείργοντες, ἀναπεπταμένας τὰς ὁδοὺς καὶ καθάρως παρεῖχον. Τῆς δὲ πομπῆς εἰς ἡμέρας τρεῖς νεμεμημένης, ἡ μὲν πρώτη, μόλις ἐξαρχέσασα τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνδριάσι καὶ γραφαῖς καὶ κολοσσοῖς ἐπὶ ζευγῶν πεντήκοντα καὶ διακοσίων κομιζομένοις, τούτων ἔσχε θεάν. Τῇ δ' ὑστεραία τὰ κάλλιςα καὶ πολυτελέστατα τῶν Μακεδονικῶν ὄπλων ἐπέμπετο πολλαῖς ἀμάξαις, αὐτὰ τεμαρμαίροντα χαλκῶ νεοσμηκτῶ καὶ σιδηρῶ· τὴν τε θέσιν ἐκ τέχνης καὶ συναρμογῆς, ὡς ἂν μάλιστα συμπεφορημένοις χύδην καὶ αὐτομάτως ἐφκει πεποιημένα· κράνη πρὸς ἀσπίσι, καὶ θώρακες ἐπὶ κνημῖσι, καὶ Κρητικαὶ πέλται, καὶ Θυράκια γέρρα, καὶ φαρέτραι μεθ' ἵππικῶν ἀναμειγμέναι χαλινῶν, καὶ ξίφη γυμνά διὰ τούτων παρανίσχοντα, καὶ σάρισσαι παραπεπηγυῖαι, σύμμετρον ἐχόντων χάλασμα τὸν ὄπλων, ὥς τε τὴν πρὸς ἄλληλα κροῦσιν ἐν τῷ διαφέρεσθαι τραχὺ καὶ φοβερόν ὑπηχεῖν, καὶ μηδὲ νενικημένων ἀφοβὸν εἶναι τὴν ὄψιν. Μετὰ δὲ τὰς ὀπλοφόρους ἀμάξας ἄνδρες ἐπεπορεύοντο τρισχίλιοι, νόμισμα φέροντες ἀργυροῦν ἐν ἀγγείοις ἐπτακοσίοις πεντήκοντα τριταλάντοις, ὧν ἕκασον ἀνὰ τέσσαρες ἐκόμιζον· ἄλλοι δὲ κρατῆρας ἀργυροῦς, καὶ κέρατα, καὶ φιάλας, καὶ κύλικας, εὐ διακεκοσμημένα πρὸς θεάν ἕκαστα, περιττὰ τῷ μεγέθει καὶ τῇ παχύτητι τῆς τορείας.

ΔΓ. Τῆς δὲ τρίτης ἡμέρας ἔωθεν μὲν εὐθὺς ἐπορεύοντο σαλπικταί, μέλος οὐ προσόδιον καὶ πομπικόν, ἀλλ' οἶω μαχομένους ἐποτρύνουσιν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, προσεγχαλευόμενοι. Μετὰ δὲ

τούτους ἤγοντο χρυσόκερω τροφῆαι βοῦς, ἑκατὸν εἴκοσι, μίτραις ἡσκημένοι καὶ σέμμασιν. Οἱ δ' ἄγοντες αὐτούς νεανίσκοι, περιζώμασιν εὐπαρύφοις ἐσαλμένοι πρὸς ἱερουργίαν, ἐχώρουν, καὶ παῖδες ἀργυρᾶ λολιθεῖα καὶ χρυσᾶ κομίζοντες. Εἶτα μετὰ τούτους οἱ τὸ χρυσοῦν νόμισμα φέροντες, εἰς ἀγγεῖα τριταλκντιαῖα μεμερισμένον ὁμοίως τῷ ἀργυρῷ. Τὸ δὲ πλῆθος ἦν τῶν ἀγγείων ὀγδοήκοντα, τριῶν δέοντα. Τούτοις ἐπέβαλλον οἷ τε τὴν ἱεράν φιᾶλὴν ἀνέχοντες, ἦν ὁ Αἰμίλιος ἐκ χρυσοῦ δεκατάλαντον διάλιθον κατεσκεύασεν· οἷ τε τὰς Ἀντιγονίδας καὶ Σελευκίδας καὶ Θηρικλείους, καὶ ὅσα περὶ δεῖπνον χρυσώματα τοῦ Περσέως, ἐπιδεικνύμενοι. Τούτοις ἐπέβαλλε τὸ ἄρμα τοῦ Περσέως, καὶ τὰ ὄπλα, καὶ τὸ διάδημα τοῖς ὀπλοῖς ἐπικείμενον. Εἶτα, μικροῦ διαλείμματος ὄντος ἤδη, τὰ τέκνα τοῦ βασιλέως ἤγοντο δοῦλα, καὶ σὺν αὐτοῖς τροφῶν καὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεδακρυμένων ὄχλος· αὐτῶν τε τὰς χεῖρας ὀρεγόντων εἰς τοὺς θεατὰς, καὶ τὰ παιδία δεῖσθαι καὶ λιτανεύειν διδασκόντων. Ἦν δ' ἄρρενα μὲν δύο, θῆλυ δὲ ἓν, οὐ πάνυ συμφρονοῦντα τῶν κακῶν τὸ μέγεθος διὰ τὴν ἡλικίαν· ἢ καὶ μᾶλλον ἐλευινὰ πρὸς τὴν μεταβολὴν τῆς ἀναισθησίας ἦν ὥστε μικροῦ τὸν Περσέα βαδίζειν πηρορώμενον. Οὕτως ὑπ' οἴκτου τοῖς νηπίοις προσεῖχον τὰς ὄψεις οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ δάκρυα πολλοῖς ἐκβάλλειν συνέβη· πᾶσι δὲ, μεμιγμένην ἀλγηδὸν καὶ χάριτι τὴν θέαν εἶναι, μέχρις οὗ τὰ παιδία παρῆλθεν.

ΑΔ. Αὐτὸς δὲ τῶν τέκνων ὁ Περσεύς, καὶ τῆς περὶ αὐτὰ θεραπείας, κατόπιν ἐπαρεύετο, φαῖον μὲν ἰμάτιον ἀμπεχόμενος, καὶ κρηπίδας ἔχων ἐπιχωρίους, ὑπὸ δὲ μεγέθους τῶν κακῶν πάντα θαμβοῦντι καὶ παραπεπληγμένῳ μάλιστα τὸν λογισμὸν ἐνικίως. Καὶ τούτῳ δ' εἶπετο χρὸς φίλων καὶ συνήθων, βεβαρημένων τὰ πρόσωπα πένθει, καὶ τῷ πρὸς Περσέα βλέπειν αἰεὶ καὶ δακρῦειν, ἔννοιαν παρισάντων τοῖς θεωμένοις, ὅτι τὴν

ἐκείνου τύχην ὀλοφύρονται, τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἐλάχισα φροντίζοντες. Καίτοι προσέπεμψε τῷ Αἰμίλιῳ, δεόμενος, μὴ πομπευθῆναι, καὶ παραιτούμενος τὸν θρίαμβον. Ὁ δὲ, τῆς ἀνανδρίας αὐτοῦ καὶ φιλοψυχίας, ὡς ἔοικε, καταγελῶν. Ἀλλὰ τοῦτο γ', εἶπε, καὶ πρότερον ἦν ἐπ' αὐτῷ, καὶ νῦν ἐστίν, ἂν βούληται· δηλῶν τὸν πρὸ αἰσχύνης θάνατον, ὃν οὐχ ὑπομείνας ὁ δειλαιὸς, ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων τινῶν ἀπομαλακισθεὶς, ἐγεγόνει μέρος τῶν αὐτοῦ λαφύρων. Ἐφεζῆς δὲ τούτοις ἐκομίζοντο χρυσοῦ σέφανοι τετρακόσιοι τὸ πλῆθος, οὓς αἱ πόλεις ἀριστεῖα τῆς νίκης τῷ Αἰμίλιῳ μετὰ πρεσβειῶν ἔπεμψαν. Εἶτ' αὐτὸς ἐπέβαλεν, ἄρματι κεκοσμημένῳ διαπρεπῶς ἐπιβεβηκώς, ἀνὴρ καὶ δίχα τοσαύτης ἐξουσίας ἀξιόθεατος, ἀλουργίδα χρυσοπάσον ἀμπεχόμενος, καὶ δάφνης κλῶνα τῇ δεξιᾷ προτείνων. Ἐδαφνηζόρει δὲ καὶ σύμπας ὁ στρατός, τῷ μὲν ἄρματι τοῦ στρατηγοῦ κατὰ λόχους καὶ τάξεις ἐπόμενος, ἄδων δὲ τὰ μὲν ᾠδὰς τινὰς πατέρους ἀναμεμιγμένας γέλωτι, τὰ δὲ παιᾶνας ἐπινικίους, καὶ τῶν διαπεπραγμένων ἐπαίνους εἰς τὸν Αἰμίλιον, περιβλεπτον ὄντα καὶ ζηλωτὸν ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐπιφθονον· πλὴν εἶτι δαιμόνιον ἄρα τῶν μεγάλων καὶ ὑπερόγκων εἴληχεν εὐτυχιῶν ἀπαρούτειν, καὶ μιγνύναι τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅπως μηδενὶ κακῶν ἄκρατος εἴη καὶ καθχρὸς, ἀλλὰ, καθ' Ὅμηρον, ἄριστα δοκῶσι πράττειν, οἷς αἱ τύχαι τροπὴν ἐπ' ἀμφοτέρω τῶν πραγμάτων ἔχουσιν.

ΛΕ. Ἦσαν γὰρ αὐτῷ τέσσαρες υἱοί, δύο μὲν εἰς ἑτέρας ἀπωκισμένοι συγγενείας, ὡς ἔδη λέλεκται, Σκιπίων καὶ Φάβιος, δύο δὲ, παῖδες ἔτι τὴν ἡλικίαν, οὓς ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε τῆς ἑαυτοῦ, γεγονότας ἐξ ἑτέρας γυναικός. Ὡν ὁ μὲν ἡμέραις πέντε πρὸ τοῦ θριαμβεῦν τὸν Αἰμίλιον ἐτελεύτησε τεσσαρεςκαιδεκέτης, ὁ δὲ δωδεκέτης μετὰ τρεῖς ἡμέρας θριαμβεύσαντος ἐπαπέθανεν ὥστε μηδένα γενέσθαι Ῥωμαίων τοῦ πάθους ἀνάληψι-

τον, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν ὁμότητα τῆς τύχης ἅπαντας, ὡς οὐκ ἠδέσκατο πένθος τοσοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν, ζήλου καὶ χαρᾶς καὶ θυσῶν γέμουσαν, εἰσάγουσα, καὶ καταμιγνύουσα θρήνους καὶ δάκρυα παιᾶσιν ἐπινικίοις καὶ θριάμβοις.

Α5. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Αἰμίλιος, ὀρθῶς λογιζόμενος, ἀνδρίας καὶ θαρραλεότητος ἀνθρώποις οὐ πρὸς ὄπλα καὶ σαρίσσας χρῆσιν εἶναι μόνον, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν ὁμαλῶς τύχης ἀντίστασιν, οὕτως ἠρόσατο καὶ κατεκόσμησε τὴν τῶν παρόντων σύγκρασιν, ὥστε τοῖς ἀγαθοῖς τὰ φλαῦρα, καὶ τὰ οἰκεῖα τῆς δημοσίοις ἐναφανισθέντα, μὴ ταπεινώσαι τὸ μέγεθος, μηδὲ καθυβρίσαι τὸ ἀξίωμα τῆς νίκης. Τὸν μὲν γὰρ πρότερον τῶν παίδων ἀποθανόντα θάψας, εὐθύς ἐθριάμβευσεν, ὡς λέλεκται· τοῦ δὲ δευτέρου μετὰ τὸν θρίαμβον τελευτήσαντος, συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὸν Ῥωμαίων δῆμον, ἐχρήσατο λόγοις ἀνδρῶς οὐ δεομένου παραμυθίας, ἀλλὰ παραμυθουμένου τοὺς πολίτας δυσπαθοῦντας ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἐδυσύχνησεν. Ἐφη γάρ, ὅτι τῶν ἀνθρωπίνων οὐδὲν οὐδέποτε δείσας, τῶν δὲ θεῶν, ὡς ἀπιστότατον καὶ ποικιλώτατον πρᾶγμα, τὴν τύχην αἰεὶ φοβεθεῖς, μάλιστα παρὰ τοῦτον αὐτῆς τὸν πόλεμον, ὥσπερ πνεύματος λαμπροῦ, ταῖς πράξεσι παρούσης διατελοῦμεταβολήν τινα καὶ παλίρροιον προσδεχόμενος. « Μιᾶ μὲν γάρ (εἶπεν) ἡμέρα τὸν Ἴόνιον ἀπὸ Βροντεσίου περάσας, εἰς Κέρκυραν κατήχθη· πεμπταῖος δ' ἐκείθεν ἐν Δελφοῖς τῷ θεῷ θύσας, ἐτέραις αὖθις αὖ πέντε τὴν δύναμιν ἐν Μακεδονίᾳ παρέλαβον, καὶ τὸν εἰωθότα συντελέσας καθαρὸν αὐτῆς, καὶ τῶν πράξεων εὐθύς ἐναρξάμενος, ἐν ἡμέραις ἄλλαις πεντεκαίδεκα τὸ κάλλιτον ἐπέθηκα τῷ πολέμῳ τέλος. Ἀπιστῶν δὲ τῇ τύχῃ διὰ τὴν εὐροίαν τῶν πραγμάτων, ὡς ἄδεια πολλή, καὶ κίνδυνος οὐδεὶς ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων, μάλιστα κατὰ πλοῦν ἐδεδίδειν τὴν μεταβολὴν τοῦ δαίμονος, ἐπ' εὐτυχίᾳ τοσοῦτον στρατὸν νενικηκότα, καὶ λάφυρα καὶ βασιλεῖς αἰχμαλώτους κομίζων. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σωθεῖς

πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ὄρων εὐφροσύνης καὶ ζήλου καὶ θυσιῶν γέμουσαν, ἔτι τὴν τύχην δι' ὑπόψιας εἶχον, εἰδὼς οὐδὲν εἰλικρινές, οὐδ' ἀνεμέσητον ἀνθρώποις τῶν μεγάλων χαριζομένην. Καὶ τοῦτον οὐ πρότερον ἢ ψυχὴ τὸν φόβον, ὠδίνουσα καὶ περισκοπούμενη τὸ μέλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀφῆκεν, ἢ τηλικαύτη μὲ προσπαῖσαι δυσυχία περὶ τὸν οἶκον, υἱῶν ἀρίστων, οὓς ἑμαυτῷ μόνους ἐλιπύμην διαδόχους, ταφὰς ἐπαλλήλους ἐν ἡμέραις ἰσραῖς μεταχειρισάμενον. Νῦν οὖν ἀκίνδυνός εἰμι τὰ μέγιστα, καὶ θαρρῶ καὶ νομίζω τὴν τύχην ὑμῶν παραμενεῖν ἀβλαβῆ καὶ βέβαιον. Ἰκανῶς γὰρ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς κακοῖς εἰς τὴν τῶν κητωθωμένων ἀποκέχρηται νέμεσιν, οὐκ ἀφανέστερον ἔχουσα παράδειγμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας τοῦ θριαμβευομένου τὸν θριαμβεύοντα· πλὴν ὅτι Περσεὺς μὲν ἔχει καὶ νενικημένος τοὺς παῖδας, Αἰμίλιος δὲ τοὺς αὐτοῦ νικήσας ἀπέβαλεν. »

ΛΖ. Οὕτω μὲν εὐγενεῖς καὶ μεγάλους λόγους τὸν Αἰμίλιον ἐξ ἀπλάστου καὶ ἀληθινοῦ φρονήματος ἐν τῷ δήμῳ διαλεχθῆναι λέγουσι. Τῷ δὲ Περσεῖ, καίπερ οἰκτεῖρας τὴν μεταβολὴν, καὶ μάλα βοηθῆσαι προθυμηθεῖς, οὐδὲν εὔρετο, πλὴν μετασάσεως ἐκ τοῦ καλουμένου Κάρκερε παρ' αὐτοῖς, εἰς τόπον καθαρὸν καὶ φιλοθηρωτοτέραν δίαιταν. Ὅπου φρουρούμενος, ὡς μὲν οἱ πλεῖστοι γεγράφασιν, ἀπεκαρτέρησεν· ἔνιοι δὲ τῆς τελευτῆς ἰδιόν τινα καὶ παρηλλαγμένον τρόπον ἰσοροῦσι. Μεμψαμένους γὰρ τι καὶ θυμωθέντας αὐτῷ τοὺς περὶ τὸ ἴσῳμα στρατιώτας, ὡς ἕτερον οὐδὲν ἠδύναντο λυπεῖν καὶ κακοῦν αὐτὸν, ἐξείργειν τῶν ὕπνων, καὶ προσέχοντας ἀκριβῶς ἐνίστασθαι ταῖς καταφοραῖς, καὶ συνέχειν ἐγρηγορότα πάση μηχανῇ, μέχρις οὗ τοῦτον τὸν τρόπον ἐκπονηθεῖς ἐτελεύτησεν. Ἐτελεύτησε δὲ καὶ τῶν παιδίων τὰ δύο. Τὸν δὲ τρίτον, Ἀλέξανδρον, εὐφυᾶ μὲν ἐν τῷ τορεύειν καὶ λεπτοουργεῖν γενέσθαι φασίν· ἐκμαθόντα δὲ τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα καὶ τὴν

διάλεκτον, ὑπογραμματεύειν τοῖς ἄρχουσιν, ἐπιδέξιον καὶ χα-
ρίεντα περὶ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν ἐξεταζόμενον.

ΛΗ. Ταῖς δὲ Μακεδονικαῖς πράξεσι τοῦ Αἰμιλίου δημοτικω-
τάτην προσγράφουσι χάριν ὑπὲρ τῶν πολλῶν, ὡς τοσούτων εἰς
τὸ δημόσιον τότε χρημάτων ὑπ' αὐτοῦ τεθέντων, ὥσε μηκέτι
δεῖσαι τὸν δῆμον εἰσενεγκεῖν, ἄχρι τῶν Ἰρτίου καὶ Πάνσα χρό-
νων, οἱ περὶ τὸν πρῶτον Ἄντωνίου καὶ Καίσαρος πόλεμον ὑπά-
τευσαν. Κάκεινο δ' ἴδιον καὶ περιττὸν τοῦ Αἰμιλίου, τὸ, σπουδα-
ζόμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τιμώμενον διαφερόντως, ἐπὶ τῆς
ἀριστοκρατικῆς μείναι προαιρέσεως, καὶ μηδὲν εἰπεῖν, μηδὲ πράξαι
χάριτι τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τοῖς πρώτοις καὶ κρατίστοις ἀεὶ συν-
εξετάζεσθαι περὶ τὴν πολιτείαν. Ο καὶ χρόνους ὕστερον Ἄππιος
ὠνείδισεν Ἀφρικανῶ Σκιπίωνι. Μέγιστοι γὰρ ὄντες ἐν τῇ πόλει
τότε, τὴν τιμητικὴν ἀρχὴν μετήρσαν, ὁ μὲν τὴν βουλὴν ἔχων καὶ
τοὺς ἀρίστους περὶ αὐτὸν (αὕτη γὰρ Ἄππιος ἡ πολιτεία πάτριος),
ὁ δὲ, μέγας μὲν ὢν ἐρ' ἑαυτοῦ, μεγάλη δ' αἰεὶ τῇ παρὰ τοῦ δήμου
χάριτι καὶ σπουδῇ κεχορημένος. Ω; οὖν, ἐμβαλόντος εἰς ἀγορὰν
τοῦ Σκιπίωνος, κατεῖδε παρὰ πλευρὰν ὁ Ἄππιος ἀνθρώπους ἀγαν-
νεῖς, καὶ δεδουλευκότας, ἀγοραίους δὲ καὶ δυναμένους ὄχ-
λου συναγαγεῖν, καὶ σπουδαρχία καὶ κραυγῇ πάντα πράγματα βί-
βασαθαι, μέγα βοήσας. Ω Παῦλε, εἶπεν, Αἰμίλιε, σέναξον ὑπὸ
γῆς, αἰσθόμενος, ὅτι σου τὸν υἱὸν Αἰμίλιος ὁ κήρυξ καὶ Λικίνιος
(καὶ) Φιλόναικος, ἐπὶ τιμητῆρι κατατάγουσιν. Ἀλλὰ Σκιπίων μὲν, αὐ-
ξων τὰ πλεῖστα τὸν δῆμον, εὖνον εἶχεν. Αἰμίλιος δὲ, καίπερ ὢν
ἀριστοκρατικὸς, οὐδὲν ἤττον ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠγαπᾶτο τοῦ μάλιστα
δημαγωγεῖν καὶ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν τοῖς πολλοῖς δοκοῦντος. Ἐδή-
λωσαν δὲ, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν καὶ τιμητίας αὐτὸν ἀξιώσαντες,
ἧτις ἐστὶν ἀρχὴ πασῶν ἱερωτάτη, καὶ δυναμένη μέγα πρὸς τε
τᾶλλα καὶ πρὸς ἐξετάσιν βίων. Ἐβαλεῖν τε γὰρ ἕξξι συγκλήτου
τὸν ἀπρεπῶς ζῶντα τοῖς τιμηταῖς, καὶ προγράψαι τὸν ἄριστον,



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΩΛΤΑΤΤΕ

ἔππου τ' ἀφαιρέσει τῶν νέων ἀτιμάσαι τὸν ἀκολασαίνοντα. Καὶ τῶν οὐσιῶν οὗτοι τὰ τιμήματα καὶ τὰς ἀπογραφὰς ἐπισκοποῦσιν. Ἀπεγράψαντο μένουσιν κατ' αὐτὸν μυριάδες ἀνθρώπων τριάκοντα τρεῖς, ἔτι δ' ἑπτακισχίλιοι τετρακόσιοι πεντήκοντα δύο. Τῆς δὲ βουλῆς προέγραψε μὲν Μάρκον Αἰμίλιον Λέπιδον, ἤδη τετράκις καρπούμενον ταύτην τὴν προεδρίαν, ἐξέβαλε δὲ τρεῖς συγκλητικῶς οὐ τῶν ἐπιφανῶν, καὶ περὶ τὴν τῶν ἰππέων ἐξέτασιν ὁμοίως ἐμετρίασεν αὐτὸς τε καὶ Μάρκιος Φίλιππος ὁ συνάρχων αὐτῶ.

ΛΘ. Διωκημένων δὲ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων, ἐνόσητε νόσον ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπισφαλῆ, χρόνῳ δὲ ἀκίνδυνον, ἐργώδη δὲ καὶ δυσπαλάλακτον γενομένην. Ἐπεὶ δὲ πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἔπλευσεν εἰς Ἑλέαν τῆς Ἰταλίας, καὶ διέτριβεν αὐτόθι πλείω χρόνον ἐν παραλίῳ ἀγροῖς καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἔχουσιν, ἐπόθησαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ φωνὰς πολλάκις ἐν θεάτρῳ, οἷον εὐχόμενοι, καὶ σπεύδοντες ἰδεῖν, ἀφῆκαν. Οὔσης δὲ τινος ἰερουργίας, ἤδη δὲ καὶ δοκῶντος ἰκανῶς ἔχειν αὐτῷ τοῦ σώματος, ἐπανήλθεν εἰς Ῥώμην. Κακείνην μὲν ἔθυσε μετὰ τῶν ἄλλων τὴν θυσίαν ἱερέων, ἐπιφανῶς τοῦ δήμου περιεχυμένου καὶ χαίροντος· τῇ δ' ὑπεραίχθαι πάλιν ἔθυσεν αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ σωτήρια τοῖς θεοῖς. Καὶ συμπερανθείσης *ὡς προείρηται* τῆς θυσίας, ὑποσρέψας οἴκαδε καὶ κατακλιθεὶς, πρὶν αἰσθῆσθαι καὶ νοῆσαι τὴν μεταβολὴν, ἐν ἐκστάσει καὶ παραφορᾷ τῆς διανοίας γενόμενος, τριταῖος ἐτελεύτησεν, οὐδενὸς ἐνδεῆς, οὐδ' ἀτελῆς, τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν νενομισμένων γενόμενος. Καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν ἐκφορὰν πομπῆ θυμασματὸν ἔσχε, καὶ ζῆλον ἐπικοσμοῦντα τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς τοῖς ἀρίστοις καὶ μακαριωτάτοις ἐνταφίαις. Ταῦτα δ' ἦν οὐ χρυσὸς, οὐδ' ἐλέφας, οὐδ' ἡ λοιπὴ πολυτέλεια καὶ φιλοτιμία τῆς παρασκευῆς, ἀλλ' εὐνοία καὶ τιμὴ, καὶ χάρις, οὐ μόνον παρὰ τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολεμίων. Ὅσοι γοῦν κατὰ τύχην παρῆσαν Ἰσθίων καὶ Αἰγύων καὶ Μακεδόνων, οἱ μὲν ἰσχυροὶ τὰ σώματα καὶ νῆοι

διαλαβόντες τὸ λέχος ὑπέδυσαν καὶ παρεκόμεζον· οἱ δὲ πρεσβύτεροι συνηκολούθουν, ἀνακαλούμενοι τὸν Αἰμίλιον εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῶν πατρίδων. Οὐ γὰρ μόνον, ἐν οἷς ἐκράτησε καιροῖς, ἠπίως πᾶσι καὶ φιλανθρώπως ἀπηλλάγη χρησάμενος, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντα τὸν λοιπὸν βίον, αἰετι πράττων ἀγαθὸν αὐτοῖς, καὶ κηδόμενος, ὡς περ οἰκείων καὶ συγγενῶν, διετέλεσε. Τὴν δ' οὐσίαν αὐτοῦ μόλις ἑπτὰ καὶ τριάκοντα μυριάδων γενέσθαι λέγουσιν, ἧς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱοὺς ἀπέλιπε κληρονόμους, ὁ δὲ νεώτερος Σκιπίων τῷ ἀδελφῷ πᾶσαν ἔχειν συνεχώρησεν, αὐτὸς εἰς οἶκον εὐπορώτερον τὸν Ἀφρικανοῦ δεδομένος. Οὗτος μὲν ὁ Παύλου Αἰμιλίου τρόπος καὶ βίος λέγεται γενέσθαι.

ΤΙΜΟΛ. ΚΑΙ ΠΑΥΛ. ΑΙΜΙΛ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ.

ΤΟΙΟΥΤΩΝ δὲ τῶν κατὰ τὴν ἱστορίαν ὄντων, δῆλον, ὡς οὐκ ἔχει πολλάς διαφοράς, οὐδὲ ἀνομοιοτήτας, ἢ σύγκρισις. Οἱ τε γὰρ πόλεμοι πρὸς ἐνδόξους γεγονάσιν ἀμφοτέροις ἀνταγωνιστάς, τῷ μὲν Μακεδόνας, τῷ δὲ Καρχηδονίους· αἱ τε νίκαι περιβόητοι, τοῦ μὲν ἐλόντος Μακεδονίαν, καὶ τὴν ἀπ' Ἀντιγόνου διαδοχὴν ἐβδόμῳ βασιλεῖ καταπαύσαντος· τοῦ δὲ τὰς τυραννίδας πάσας ἀνελόντος ἐκ Σικελίας, καὶ τὴν νῆσον ἐλευθερώσαντος. Εἰ μὴ νῆ Δία βούλοιτό τις παρεγχειρεῖν, ὡς Αἰμίλιος μὲν ἐρρωμένῳ Περσῶν καὶ Ῥωμαίους νενικηκότι, Τιμολέων δὲ Διονυσίῳ παντάπασιν ἀπειρηκότι καὶ κατατετριμμένῳ συνέπεσε· καὶ πάλιν ὑπὲρ Τιμολέοντος, ὅτι πολλοὺς μὲν τυράννους, μεγάλην δὲ τὴν Καρχηδονίων δύναμιν, ἀπὸ τῆς τυχοῦσης στρατιᾶς ἐνίκησεν, οὐχ, ὥσπερ Αἰμίλιος, ἀνδράσιν ἐμπειροπολέμοις καὶ μεμαθηκόσιν ἄρχεσθαι χρώμενος, ἀλλὰ μισθοφόροις οὔσι καὶ στρατιώταις ἀτάκτοις, πρὸς ἡδονὴν εἰθισμένοις στρατεύεσθαι. Τὰ γὰρ ἀπ' οὐκ ἴσης παρασκευῆς ἴσα κατορθώματα τῷ στρατηγῷ τὴν αἰτίαν περιτίθησιν.

Β. Καθαρῶν οὖν καὶ δικαίων ἐν τοῖς πράγμασιν ἀμφοτέρων γεγονότων, Αἰμίλιος μὲν ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος οὕτως ἔοικεν εὐθύς ἀφικέσθαι παρεσκευασμένος· Τιμολέων δὲ τοιοῦτον αὐτὸς ἑαυτὸν παρέσχε. Τούτου τεκμήριον, ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν ὁμαλῶς ἐν τῷ τότε χρόνῳ πάντες ἦσαν εὐτακτοὶ, καὶ ὑποχείριοι τοῖς ἐθισμοῖς, καὶ τοὺς νόμους δεδιότες καὶ τοὺς πολίτας· Ἐλ-

λήνων

λήνων δ' οὐδέϊς ἡγεμῶνέσιν, οὐδὲ στρατηγός, ὃς οὐ διεφθάρη τότε Σικελίας ἀψάμενος, ἔξω Δίωνος. Καίτοι (καὶ) Δίωνα πολλοὶ μοναρχίας ὀρέγεσθαι καὶ βασιλείαν τινὰ Λακωνικὴν ὄνειροπολεῖν ὑπενούουν. Τίμαιος δὲ καὶ Γύλιππον ἀκλεῶς φησι καὶ ἀτίμως ἀποπέμψαι Συρακουσίους, φιλοπλουτίαν αὐτοῦ καὶ ἀπλησίαν ἐν τῇ στρατηγίᾳ κατεγνωκότας. Ἀδὲ Φάραξ ὁ Σπαρτιάτης καὶ Κάλλιππος ὁ Ἀθηναῖος, ἐλπίσαντες ἄρξειν Σικελίας, παρενόμησαν καὶ παρεσπόνδησαν, ὑπὸ πολλῶν ἀναγέγραπται. Καίτοι τίνες, ἢ πηλίκων κύριοι πραγμάτων ὄντες οὗτοι, τοιαῦτα ἤλπισαν; ὧν ὁ μὲν ἐκπεπτωκότα Συρακουσῶν ἐθεράπευε Διονύσιον, Κάλλιππος δὲ εἰς ἦν τῶν περὶ Δίωνα ξεναγῶν. Ἀλλὰ Τιμολέων αἰτησαμένους καὶ δεηθείσιν αὐτοκράτωρ πεμφθεῖς Συρακουσίους, καὶ δύναμιν οὐ ζητεῖν, ἀλλ' ἔχειν ὀφείλων, ἣν ἔλαθε βουλομένων καὶ δίδόντων, πέρας ἐποίησατο τῆς αὐτοῦ στρατηγίας καὶ ἀρχῆς τῆν τῶν παρανόμων ἀρχόντων κατὰ λυσιν. Ἐκείνο μὲν τοῦ Αἰμιλίου θαυμαστὸν, ὅτι τιλικαύτην βασιλείαν κατασρεψάμενος, οὐδὲ δραχμῆ μείζονα τῆν οὐσίαν ἐποίησεν οὐδ' εἶδεν, οὐδ' ἤφατο τῶν χρημάτων, καίτοι πολλὰ δούς ἐτέροις καὶ ὄρωρησάμενος. Οὐ λέγω δὲ, ὅτι Τιμολέων μεμπτός ἐστιν, οἰκίαν τε καλὴν λαβὼν καὶ χωρίον. Οὐ γὰρ τὸ λαβεῖν ἐκ τοιούτων αἰσχρὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ λαβεῖν κρεῖττον· καὶ περιουσία τις ἀρετῆς, ἐν οἷς ἐξέσιν, ἐπιδεικνυμένης τὸ μὴ δεόμενον. Ἐπεὶ δὲ, ὡς σώματος ῥιγος, ἢ θάλπος, φέρειν δυναμένου, τὸ πρὸς ἀμφοτέρας εὐπεφυκὸς ὁμοῦ τὰς μεταβολὰς ῥωμαλειώτερον, οὕτω ψυχῆς ἄκρατος εὐρωσία καὶ ἰσχυρὸς, ἦν οὔτε τὸ εὐτυχεῖν ὑβρεῖ θρύπτει καὶ ἀνίησιν, οὔτε συμφοραὶ ταπεινοῦσι· φαίνεται τελειότερος ὁ Αἰμίλιος, ἐν χαλεπῇ τύχῃ καὶ πάθει μεγάλῳ, τῷ περὶ τοὺς παῖδας, οὐδέν τι μικρότερος, οὐδ' ἀσεμνότερος, ἢ διὰ τῶν εὐτυχημάτων ὀραθείς. Τιμολέων δὲ γενναῖα πράξας περὶ τῶν ἀδελφῶν, οὐκ ἀντέσχε τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ πάθος, ἀλλὰ μετανοία καὶ λύπη ταπεινωθείς, ἐτῶν εἴκοσι τὸ

βῆμα καὶ τὴν ἀγορὰν ἰδεῖν οὐχ ὑπέμεινε. Δεῖ δὲ τὰ αἰσχρὰ φεύγειν καὶ αἰδεῖσθαι· τὸ δὲ πρὸς πᾶσαν ἀδοξίαν εὐλαβὴς, ἐπεικουῦς μὲν ἦθους καὶ ἀπλοῦ, μέγεθος δ' οὐκ ἔχοντος.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ.

ΚΑΤΩΝ ὁ πρεσβύτατος, πρὸς τινὰς ἐπικινουῦντας ἄνθρωπον ἐλογίσατο παράβολον καὶ τολμηρὸν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, διαφέρειν ἔφη τοῦ πολλοῦ τινὰ τὴν ἀρετὴν ἄξιαν τὸ μὴ πολλοῦ ἄξιον τὸ ζῆν νομίζειν ὀρθῶς ἀποφαινόμενος. Ὁ γ' οὖν παρ' Ἀντιγόμφ στρατευόμενος ἰταμὸς, φαῦλος δὲ τὴν ἔξιν καὶ τὸ σῶμα διεφθορῶς, ἐρομένου τοῦ βασιλέως τὴν αἰτίαν τῆς ὠχρότητος, ὠμολόγησε τινὰ νόσον τῶν ἀπορρήτων. Ἐπεὶ δὲ φιλοτιμηθεὶς ὁ βασιλεὺς προσέταξε τοῖς ἰατροῖς, ἐν τῇ ἢ βοήθεια, μηδὲν ἐλλίπειν τῆς ἀκρας ἐπιμελείας, οὕτω θεραπευθεὶς ὁ γενναῖος ἐκεῖνος, οὐκέτ' ἦν φιλοκίνδυνος, οὐδὲ ῥαχθαῖος ἐν τοῖς ἀγῶσιν· ὥσε καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐγκλαεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν μεταβολήν. Οὐ μὴν ὁ ἄνθρωπος ἀπεκρύψατο τὸ αἴτιον, ἀλλ' εἶπεν· « Ὁ βασιλεῦ, σὺ με πεποίηκας ἀτολμότερον, ἀπαλλάξας ἐκείνων τῶν κακῶν, διὰ τοῦ ζῆν ὠλιγώρου ». Πρὸς τοῦτο δὲ φαίνεται καὶ Συβαρίτης ἀνὴρ εἶπεν περὶ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς οὐ μέγα ποιοῦσι θανατῶντες ἐν τοῖς πολέμοις, ὑπὲρ τοῦ τοσοῦτους πόνους καὶ τοιαύτην ἀποφυγεῖν δίαιταν. Ἀλλὰ Συβαρίταις μὲν, ἐκτετηγῶσιν ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας, διὰ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ὄρμην καὶ φιλοτιμίαν, εἰκότως ἐφαίνοντο μισεῖν τὸν βίον, οἱ μὴ φοβούμενοι τὸν θάνατον· Λακεδαιμονίους δὲ καὶ ζῆν ἠδέως, καὶ θνήσκειν, ἀμφοτέρα ἀρετὴ παρεῖχεν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπικλήδειον·

Οἱ Σάρον, οὐ τὸ ζῆν θέμενοι καλόν, οὐδὲ τὸ θνήσκειν,
Ἀλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφοτέρ' ἐκτελέσαι.

Οὔτε γὰρ φυγὴ θανάτου μεμπτόν, ἂν ὀρέγεταιί τις τοῦ βίου μὴ αἰσχροῦς· οὔτε ὑπομονὴ καλόν, εἰ μετ' ὀλιγωρίας γίνοιτο τοῦ ζῆν. Ὅθεν Ὁμηρος μὲν αἰεὶ τοὺς θαρραλεωτάτους καὶ μαχιμω-

τάτους ἄνδρας εὖ καὶ καλῶς ὠπλισμένους ἐξάγει πρὸς τοὺς ἀγῶνας· οἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων νομοθέται τὴν ῥίψασπιν κολάζουσιν, οὐ τὸν ξίφος, οὐδὲ λόγχην προέμενον, διδάσκοντες, ὅτι τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς πρότερον, ἢ τοῦ ποιῆσαι τοὺς πολεμίους, ἐκάστω μέλειν προσήκει, μάλιστα δ' ἄρχοντι πόλεως, ἢ στρατεύμαχος.

Β. Εἰ γὰρ, ὡς Ἰφικράτης διήρει, χερσὶ μὲν εὐόικασιν οἱ φίλοι, ποσὶ δὲ τοῖσι πικρῶν, αὐτὴ δὲ ἡ φάλαγξ σέρνω καὶ θώρακι, κεφαλῇ δὲ ὁ στρατηγός, οὐχ αὐτοῦ δόξειεν ἂν ἀποκινδυνεύων παραμελεῖν καὶ θρασυόμενος, ἀλλ' ἀπάντων, οἷς ἡ σωτηρία γίνεται δι' αὐτοῦ καὶ τούναντίον. Ὄθεν ὁ Καλλικρατίδας, καίπερ ὢν τᾶλλα μέγας, οὐκ εὖ πρὸς τὸν μάντιν εἶπεν· δεομένου γὰρ αὐτοῦ φυλάττεσθαι θάνατον, ὡς τῶν ἱερῶν προδηλούντων, ἔφη, μὴ παρ' ἘΝΑ εἶναι τὴν Σπάρταν. Μαχόμενος γὰρ ΕἶΣ ἦν, καὶ πλέων, καὶ στρατευόμενος, ὁ Καλλικρατίδας· στρατηγῶν δὲ, τὴν ἀπάντων εἶχε συλλαβῶν ἐν αὐτῷ δύναμιν, ὡς οὐκ ἦν εἷς, ὃ τὸσαῦτα συναπώλλυτο. Βέλτιον δ' Ἀντίγονος ὁ γέρον, ὅτε ναυμαχεῖν περὶ Ἄνδρον ἐμελλεν, εἰπόντος τινός· ὡς πολὺ πλείους αἱ τῶν πολεμίων νῆες εἶεν· Ἐμὲ δ' αὐτὸν, ἔφη, πρὸς πόσας ἀντισησεις, μέγα τὸ τῆς ἀρχῆς, ὡσπερ ἐστίν, ἀξίωμα ποιῶν, μετ' ἐμπειρίας καὶ ἀρετῆς ταπτόμενον· ἢς πρῶτον ἔργον ἐστὶ, σώζειν τὴν ἅπαντα τᾶλλα σώζον· α. Διὸ καλῶς ὁ Τιμόθεος, ἐπιδεικνυμένου ποτὲ τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ Χάρητος ὠτειλάς τινας ἐν τῷ σώματι, καὶ τὴν ἀσπίδα λόγχῃ διακεκομμένην· « Ἐγὼ δ' (εἶπεν) ὡς λίαν ἠγχύθην, ὅτι μου, πολιορκουντος Σάμον, ἐγγὺς ἔπεσε βέλος, ὡς μεираκιωδέστερον ἐμαυτῷ χρώμενος, ἢ κατὰ στρατηγὸν καὶ ἡγεμόνα δυνάμειος τὸσαυτης. » Ὅπου μὲν γὰρ εἷς τὰ ὅλα μεγάλην φέρει ῥοπήν ὁ τοῦ στρατηγοῦ κίνδυνος, ἐνταῦθα καὶ χεὶρὶ καὶ σώματι χρῆσθαι ἀφειδῶς, χαίρειν φράσαντα τοῖς λέγουσιν, ὡς χρὴ τὸν ἀγαθὸν στρατηγὸν, μάλιστα μὲν ὑπὸ γήρωσ, εἰ δὲ μὴ, γέροντα θνήσκειν· ὅπου δὲ μικρὸν τὸ περιγινόμενον ἐκ τοῦ κατορθώματος, τὸ δὲ

πᾶν συναπόλλυται σφαλέντος, οὐδεὶς ἀπαιτεῖ στρατιώτου πράξιν κινδύνῳ πραττομένην στρατηγοῦ. Ταῦτα δέ μιν παρέστη προαναφρονῆσαι γράφοντι τὸν Πελοπίδου βίον καὶ τὸν Μακρόλλου, μεγάλων ἀνδρῶν, παραλόγως πεσόντων. Καὶ γὰρ χειρὶ χρῆσθαι μαχιμώτατοι γινόμενοι, καὶ στρατηγίαις ἐπιρανεσάταις κοσμησαντες ἀμρότεροι τὰς πατρίδας, ἔτι δὲ τῶν βαρυτάτων ἀνταγωνιστῶν ὁ μὲν Ἀννίδαν ἀήτητον ὄντα πρῶτος, ὡς λέγεται, τρεψάμενος, ὁ δὲ γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας Λακεδαιμονίους ἐκ παρατάξεως νικήσας, ἠφείδθησαν ἑαυτῶν, σὺν οὐδενὶ λογισμῷ προέμενοι τὸν βίον, ὀπηνίκα μάλιστα τοιούτων καιρὸς ἦν ἀνδρῶν σωζομένων καὶ ἀρχόντων. Διόπερ ἡμεῖς, ἐπόμενοι ταῖς ὁμοιότησι, παραλλήλους ἀνεγράψαμεν αὐτῶν τοὺς βίους.

Γ. Πελοπίδα τῷ Ἰππόκλου γένος μὲν ἦν εὐδόκιμον ἐν Θηβαίς, ὥσπερ Ἐπαμινώνδαν· τραπεῖς δ' ἐνούσια μεγάλη, καὶ παραλαβῶν ἔτι νέος λαμπρὸν οἶκον, ὠρμησε τῶν δεομένων τοῖς ἀξίοις βοηθεῖν, ἵνα κύριος ἀληθῶς φαίνοιτο χρημάτων γεγωνός, ἀλλὰ μὴ δοῦλος. Τῶν γὰρ πολλῶν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, οἱ μὲν οὐ χρῶνται τῷ πλούτῳ, διὰ μικρολογίαν, οἱ δὲ παραχρῶνται, δι' ἀσωτίαν· καὶ δουλεύοντες οὗτοι μὲν αἰεὶ ταῖς ἡδοναῖς, ἐκεῖνοι δὲ ταῖς ἀσχολίαις, διατελοῦσιν. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, τῷ Πελοπίδα χάριν ἔχοντες, ἐχρῶντο τῇ πρὸς αὐτοὺς ἐλευθεριότητι καὶ φιλιανθρωπία, μόνον δὲ τῶν φίλων τὸν Ἐπαμινώνδαν οὐκ ἔπειθε τοῦ πλούτου μεταλαμβάνειν· αὐτὸς μὲντοι μετεῖχε τῆς ἐκείνου πενίας, ἐσθῆτος ἀρεθεία καὶ τραπέζης λιτότητι, καὶ τῷ πρὸς τοὺς πόνους ἀόκνῳ, καὶ κατὰ τὰς στρατείας ἀδόλῳ καλλωπιζόμενος, ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Καπανεύς, ᾧ βίος μὲν ἦν πολὺς, ἦκιστα δὲ δι' ὄλθον γαῦρος ἦν· αἰσχυρόμενος, εἰ φανεῖται πλείοσι χρώμενος εἰς τὸ σῶμα, τοῦ τὰ ἐλάχισα κεκτημένου Θηβαίων. Ἐπαμινώνδας μὲν οὖν συνήθη καὶ πατρῶαν οὔσαν αὐτῷ τὴν πενίαν, ἔτι μᾶλλον εὐζωνον καὶ κοῦρον ἐποίησε φιλοσοφῶν, καὶ μονότροπον βίον

ἀπ' ἀρχῆς ἐλύμενος· Πελοπίδα δ' ἦν μὲν γάμος λαμπρὺς, ἐγένοντο δὲ καὶ παῖδες, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον ἀμελῶν τοῦ χρηματίζεσθαι, καὶ σχολάζων τῇ πόλει τὸν ἅπαντα χρόνον, ἠλάττωσε τὴν οὐσίαν. Τῶν δὲ φίλων νοθετούντων, καὶ λεγόντων, ὡς ἀναγκαίου πράγματος ὀλιγωρεῖ, τοῦ χρήματα ἔχειν Ἀναγκαίου, νῆ Δία, Νικοδῆμω (εἶπε) τούτῳ, δείζας τινὰ χολὸν καὶ τυφλόν.

Δ. Ἦσαν δὲ καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν πεφυκότες ὁμοίως, πλὴν ὅτι τῷ γυμνάζεσθαι μᾶλλον ἔχαιρε Πελοπίδας, τῷ δὲ μανθάνειν Ἐπαμινώνδας· καὶ τὰς διατριβάς ἐν τῷ σχολάζειν, ὁ μὲν περὶ παλαίστρας καὶ κυνηγέσια, ὁ δ' ἀκούων τι καὶ φιλοσοφῶν ἐποιεῖτο. Πολλῶν δὲ καὶ καλῶν ὑπαρχόντων ἀμφοτέροις πρὸς δόξαν, οὐδὲν οἰνοῦν ἔχοντες ἡγοῦνται τηλικούτον, ἠλίκον τὴν διὰ τοσούτων ἀγῶνων καὶ στρατηγιῶν καὶ πολιτειῶν ἀνεξέλεγκτον εὐνοίαν καὶ φιλίαν, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐμμείναται. Εἰ γὰρ τις ἀποβλέψας εἰς τὴν Ἀριστίδου, καὶ Θεμιστοκλέους, καὶ Κίμωνος, καὶ Περικλέους, καὶ Νικίου, καὶ Ἀλκιβιάδου πολιτείαν, ὅσων γέγονε μετ' αὐτῶν διαφορῶν καὶ φθόνων καὶ ζήλοτυπιῶν πρὸς ἀλλήλους, σκέψαιτο πάλιν τὴν Πελοπίδου πρὸς Ἐπαμινώνδαν εὐμενίαν καὶ τιμὴν, τούτους ἂν ὀρθῶς καὶ δικαίως προσαγορεύσεις συνάρχοντας καὶ συστράτηγους, ἢ ἐκείνους, οἳ μᾶλλον ἀλλήλων ἢ τῶν πολεμιῶν, ἀγωνιζόμενοι περιεῖναι διετέλεσαν. Αἰτία δ' ἀληθινή μὲν ἦν ἡ ἀρετὴ, δι' ἣν οὐ δόξαν, οὐ πλοῦτον ἀπὸ τῶν πράξεων μετιόντες, οἷς ὁ χαλεπὸς καὶ δύσερις ἐμφύεται φθόνος, ἀλλ' ἔρωτα βεῖον ἀπ' ἀρχῆς ἐραθέντες ἀμφοτέροι τοῦ τὴν πατρίδα λαμπροτάτην καὶ μεγίστην ἐφ' ἑαυτῶν ἰδεῖν γενομένην, ὥσπερ ἰδίους ἐπὶ τοῦτο τοῖς αὐτῶν ἐχρῶντο κατορθώμασιν. Οὐ μὴν ἀλλ' οἳ γε πολλοὶ νομίζουσιν, αὐτοῖς τὴν σφοδρὰν φιλίαν ἀπὸ τῆς ἐν Μαντινείᾳ γενέσθαι στρατείας, ἣν συνεστράτευσαν το Λακεδαιμονίοις, ἔτι φίλοις καὶ συμμάχοις οὔσι, πεμφθείσης ἐκ Ἑβῶν βοήθειας. Τεταγμένοι γὰρ ἐν τοῖς ὑπλίταις μετ' ἀλλήλων

καὶ μαχόμενοι πρὸς τοὺς Ἀρκάδας, ὡς ἐνέδωκε τὸ κατ' αὐτοὺς κέρως τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τροπὴ τῶν πολλῶν ἐγεγόνει, συνασπίσαντες ἡμύναντο τοὺς ἐπιφερομένους. Καὶ Πελοπίδας μὲν, ἑπτὰ τραύματα λαβὼν ἐναντία, πολλοῖς ἐπικατεξέφυε νεκροῖς ἑμοῦ φίλοις καὶ πολεμίοις· Ἐπαμινώνδης δὲ, καίπερ ἀβιώτως ἔχειν αὐτὸν ἠγούμενος, ὑπὲρ τοῦ σώματος καὶ τῶν ὀπλῶν ἔστη προελθὼν, καὶ διεκινδύνευσε πρὸς πολλοὺς μόνος, ἐγνωκῶς ἀποθανεῖν μᾶλλον, ἢ Πελοπίδαν ἀπολιπεῖν κείμενον. Πῆδη δὲ καὶ τούτου κακῶς ἔχοντας, καὶ λόγγη μὲν εἰς τὸ στήθος, ξίφει δ' εἰς τὸν βραχίονα τετρωμένου, πρυσβεσθήθησεν ἀπὸ θατέρου κέρως Ἀγησίπολις, ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ περιεποίησεν ἀνεπίστως αὐτοὺς ἀμφοτέρους.

Ε. Μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν Σπαρτιατῶν λόγῳ μὲν ὡς φίλοις καὶ συμμάχοις προσφερομένων τοῖς Θηβαίοις, ἔργῳ δὲ τὸ φρόνημα τῆς πόλεως καὶ τὴν δύναμιν ὑπορωμένων, καὶ μάλιστα τὴν Ἴσμηνίου καὶ Ἀνδροκλείδου μισούντων ἐταχειρίαν, ἧς μετεῖχεν ὁ Πελοπίδας, φιλελεύθερον ἅμα καὶ δημοτικὴν εἰναῖ δοκοῦσαν· Ἀρχίας καὶ Λεοντίδας καὶ Φίλιππος, ἄνδρες ὀλιγαρχικοὶ καὶ πλούσιοι, καὶ μέτριον οὐδὲν φρονοῦντες, ἀναπειθουσι Φοιβίδα, τὸν Ἀάκωνα, μετὰ στρατιᾶς διαπορευόμενον, ἐξαίφνης καταλαβεῖν τὴν Καδμείαν, καὶ τοὺς ὑπεναντιομένους αὐτοῖς ἐκβαλόντα, πρὸς τὸ Λακεδαιμονίων ὑπήκουον ἀρμόσασθαι δι' ὀλίγων τὴν πολιτείαν. Πεισθέντος δ' ἐκείνου, καὶ μὴ προσδοκῶσι τοῖς Θηβαίοις ἐπιθεμένου, Θεσμοφορίων ὄντων, καὶ τῆς ἄκρας κυριεύσαντος, Ἴσμηνίας μὲν συναρπασθεῖς καὶ κομισθεῖς εἰς Λακεδαίμονα, μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἀνῆρέθη· Πελοπίδας δὲ καὶ Φερένικος καὶ Ἀνδροκλείδας, μετὰ συγγῶν ἄλλων φεύγοντες ἐξεκηρύχθησαν· Ἐπαμινώνδης δὲ κατὰ χώραν ἔμεινε, τῷ καταφρονηθῆναι, διὰ μὲν φελοσορίαν, ὡς ἀπράγμων, διὰ δὲ πενίαν, ὡς ἀδύνατος.

ς. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι Φοιβίδα μὲν ἀφείλοντο τῆς ἀρχῆς,

καὶ δέκα δραχμῶν μυριάσιν ἐζημίωσαν, τὴν δὲ Καδμείαν οὐδὲν ἧττον φρουρᾶ κατέσχον, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες Ἕλληνας ἐθαύμαζον τὴν ἀτοπίαν, εἰ τὸν μὲν πράξαντα κολάζουσι, τὴν δὲ πράξιν δοκιμάζουσι· τοῖς δὲ Θηβαίοις τὴν πάτριον ἀποβέβληκός τι πολιτείαν, καὶ καταδεδουλωμένοις ὑπὸ τὸν περὶ Ἀρχίαν καὶ Λεοντίδαν, οὐδ' ἐλπίσαι περὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τινα τῆς τυραννίδος, ἣν ἐώρων τῇ Σπαρτιατῶν δορυφορουμένην ἡγεμονίᾳ, καὶ καταλυθῆναι μὴ δυναμένην, εἰ μὴ τις ἄρα παύσειε κἀκείνους γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας. Οὐ μὴν ἀλλ' οἱ περὶ Λεοντίδαν, πυθθάνομενοι τοὺς φυγάδας Ἀθήνησι διατρέβειν, τῷ τε πλήθει προσφιλεῖς ὄντας, καὶ τιμὴν ἔχοντας ὑπὸ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ἐπεβούλευον αὐτοῖς κρύφα· καὶ πέμψαντες ἀνθρώπους ἀγνώστους, Ἀνδροκλείδαν μὲν ἀπυκτιννύουσι δόλω, τῶν δ' ἄλλων διαμαχοτήνουςιν. Ἦκε δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων γράμματα τοῖς Ἀθηναίοις, προστάσσοντα μὴ δέχεσθαι, μηδὲ παρακινεῖν, ἀλλ' ἐξελαίνειν τοὺς φυγάδας, ὡς κοινούς πολεμίους ὑπὸ τῶν συμμάχων ἀποδεδειγμένους. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι, πρὸς τῷ πάτριον αὐτοῖς καὶ σύμμοτον εἶναι τὸ φιλάνθρωπον, ἀμειβόμενοι τοὺς Θηβαίους, μάλιστα συναιτίους γενομένους τῷ δήμῳ τοῦ καταλεθεῖν, καὶ ψηφισαμένους, “Ἐάν τις Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς τυράννους ὄπλα διὰ τῆς Βοιωτίας κομίζῃ, μηδὲνα Βοιωτῶν ἀκούειν, μηδὲ ὄρᾶν,” οὐδὲν ἠδίκησαν τοὺς Θηβαίους.

Ζ. Ὁ δὲ Πελοπίδας, καίπερ ἐν τοῖς νεοτάτοις ὢν, ἰδίᾳ τε καὶ ἕκαστον ἐξώρμα τῶν φυγάδων, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἐποίησατο λόγους, ὡς οὔτε καλὸν, οὔτε ὄσιον εἶη δουλεύουσιν τὴν πατρίδα καὶ φρουρουμένην περιορᾶν, αὐτοὺς δὲ, μόνον τὸ σώζεσθαι καὶ διαζῆν ἀγαπῶντας, ἐκκρέμασθαι τῶν Ἀθήνησι ψηφισμάτων, καὶ θεραπεύειν, ὑποπεπτωκότας αἰεὶ τοῖς λέγειν δυναμένοις καὶ πείθειν τὸν ὄχλον· ἀλλὰ καὶ κινδυνευτέον ὑπὲρ τῶν μεγίστων, παράδειγμα θεμένουσ τὴν Θρασυβούλου τόλμαν καὶ

ἀρετὴν ἵνα, ὡς ἐκεῖνος ἐκ Θηβῶν πρότερον ὕμνηθεὶς κατέλυσε τοὺς ἐν Ἀθήναις τυράννους, οὕτως αὐτοὶ πάλιν ἐξ Ἀθηνῶν προελθόντες, ἐλευθερώσωσι τὰς Θήβας. Ὡς οὖν ἔπεισε ταῦτα λέγων, πέμπουσιν εἰς Θήβας κρύφα πρὸς τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν φίλων, τὰ δεδογμένα φράζοντες. Οἱ δὲ συνεπήρουν, καὶ Χάρων μὲν, ὅσπερ ἦν ἐπιφανέστατος, ὠμολόγησε τὴν οἰκίαν παρέξειν Φυλλίδας δὲ διεπραξάτο τῶν περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον γραμματεὺς γενέσθαι πολεμαρχούντων. Ἐπαμινώνδας δὲ τοὺς νέους πάλαι φρονήματις ἦν ἐμπεπληκώς· ἐκέλευε γὰρ ἐν ταῖς γυμνασίαις ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν Λακεδαιμονίων καὶ παλαίειν εἴτα, ὄρων ἐπὶ τῷ κρατεῖν καὶ περιεῖναι γαυρουμένους, ἐπέπληκτεν, ὡς αἰσχύνεσθαι μᾶλλον αὐτοῖς προσῆκον, εἰ δουλεύουσι δὲ ἀνανδρίαν, ὧν τοσοῦτον ταῖς δόμαις διαφέρουσιν.

Η. Ἡμέρας δὲ πρὸς τὴν πράξιν ὀρισθείσης, ἐδύξε τοῖς φυγάσι, τοὺς μὲν ἄλλους συναγαγόντα Φερένικον ἐν τῷ Θριασίῳ περιμένειν, ὀλίγους δὲ τῶν νεωτάτων παραβάλεσθαι προεισελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν δὲ τι πάθωσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων οὗτοι, τοὺς ἄλλους ἐπιμελεῖσθαι πάντας, ὅπως μῆτε παῖδες αὐτῶν, μῆτε γονεῖς ἐνδεεῖς ἔσονται τῶν ἀναγκαίων. Ἰφίσταται δὲ τὴν πράξιν Πελοπίδας πρῶτος, εἴτα Μέλων καὶ Δαμοκ' εἶδας καὶ Θεόπομπος, ἄνδρες οἰκωντε πρώτων, καὶ πρὸς ἄλληλους τᾶλλα μὲν φιλικῶς καὶ πιστικῶς, ὑπὲρ δὲ δόξης καὶ ἀνδρείας ἀεὶ φιλονεικῶς ἔχοντες. Γενόμενοι δ' οἱ σύμπαντες δώδεκα, καὶ τοὺς ἀπολειπόμενους ἀσπασάμενοι, καὶ προπέμψαντες ἄγγελον τῷ Χάρωνι, προῆγον ἐν χλαμυδίαις, σκύλακά τε θηρευτικὰς καὶ σάλικας ἔχοντες. ὡς μὴ δὲ εἰς ὑποπτεῦοι τῶν ἐντυγχανόντων καθ' ὄδον, ἀλλ' ἀλύοντες ἄλλως πλανᾶσθαι καὶ κινηγεῖν δοκοῖεν. Ἐπεὶ δ' ὁ πεμψθεὶς παρ' αὐτῶν ἄγγελος ἦκε πρὸς τὸν Χάρωνα, καὶ καθ' ὄδον ὄντας ἔφραζεν, αὐτὸς μὲν ὁ Χάρων οὐδὲ ὑπὸ τοῦ δεινοῦ πλησιάζοντος ἔτρεψέ τι τῆς γνώμης, ἀλλ' ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν, καὶ

παρεῖχε τὴν οἰκίαν. Ἴπποσθενίδας δέ τις, οὐ πονηρὸς μὲν, ἀλλὰ καὶ φιλόπατρις, καὶ τοῖς φυγάσιν εὖνους ἄθροπος, ἐνδεὴς δὲ τόλμης τοσαύτης, ὅσης ὁ τε καιρὸς, ὅξυς ἦν, αἶ τε ὑποκείμεναι πράξεις ἀπήτουν, ὡσπερ ἰλιγγιάσας πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀγῶνος ἐν χερσὶ γενομένου, καὶ μόλις ποτὲ τῷ λογισμῷ συμφρονήσας, ὅτι τρόπον τινὰ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων σαλεύουσιν ἀρχὴν, καὶ τῆς ἐκείθεν δυνάμεως ὑποβάλλονται κατάλυσιν, πιστεύσαντες ἀπόροις καὶ φυγαδικαῖς ἐλπίσιν· ἀπελθὼν οἴκαδε σιωπῇ, πέμπει τινὰ τῶν φίλων πρὸς Μέλωνα καὶ Πελοπίδαν, ἀναβαλέσθαι κελεύων ἐν τῷ παρόντι, καὶ περιμένειν βελτίονα καιρὸν, αὐθις ἀπαλλαγέντας εἰς Ἀθήνας. Χλίδων ἦν ὄνομα τῷ περιμένοντι, καὶ κατὰ σπουδὴν οἴκαδε πρὸς αὐτὸν τρεπόμενος, καὶ τὸν ἵππον ἕξαγαγὼν, ἤτει τὸν χαλινόν. Ἀπαρρυμένης δὲ τῆς γυναικὸς, ὡς οὐκ εἶχε, (καὶ) δοῦναί τι τῶν συνήθων λεγούσης, λαιδορῖαι τὸ πρῶτον ἦσαν, εἶτα δυσφημία, τῆς γυναικὸς ἐπαρωμένης αὐτῷ τε κακὰς ὁδοὺς ἐκείνω καὶ τοῖς πέμπουσιν ὥστε καὶ τὸν Χλίδωνα πολὺ τῆς ἡμέρας ἀναλώσαντα πρὸς τοῦτοις, δι' ὄργην, ἅμα δὲ καὶ τὸ συμβεβηκὸς οἰωνισάμενον, ἀφεῖναι τὴν ὁδὸν ὅλως, καὶ πρὸς ἄλλο τι τραπέσθαι παρὰ τοσοῦτον μὲν ἦλθον αἱ μέγισται καὶ κάλλισται τῶν πράξεων εὐθὺς ἐν ἀρχῇ διαφυγεῖν τὸν καιρὸν.

Θ. Οἱ δὲ περὶ τὴν Πελοπίδαν, ἐσθλῆτας γεωργῶν μεταλαβόντες, καὶ διελόντες αὐτούς, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη τῆς πόλεως παρεστῆλθον, ἔτι ἡμέρας οὔσης. Ἦν δέ τι πνεῦμα καὶ νιφετός, ἀρχομένου τρέπεσθαι τοῦ ἀέρος, καὶ μᾶλλον ἔλαθον, καὶ ἀπεφευγότεων ἤδη διὰ τὸν χειμῶνα τῶν πλείστων εἰς τὰς οἰκίας. Οἷς δ' ἦν ἐπιμελὲς τὰ πραττόμενα γινώσκειν, ἀνελάμβανον τοὺς προσερχομένους, καὶ καθίστων εὐθὺς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Χάρωνος. Ἐγένοντο δὲ σὺν τοῖς φυγάσι πεντήκοντα, δυοῖν δέοντες. Γὰρ δὲ περὶ τοὺς τυράννους οὕτως εἶχε· Φυλλίδας ὁ γραμματεὺς συνέπραττε μὲν, ὡσπερ εἰρήτηι, πάντα, καὶ συνήδει τοῖς φυγάσιν·

εἰς δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκ παλαιοῦ κατηγγελκώς τοῖς περὶ τὸν Ἀρχίαν πότον τινὰ καὶ συνουσίαν, καὶ γυναῖκα τῶν ὑπάνδρων, ἔπραττεν ὅτι μάλιστα ταῖς ἡδοναῖς ἐκλελυμένους καὶ κατοίνους μεταχειρίσασθαι παρέξειν τοῖς ἐπιθεμένοις. Οὕτω δὲ πάνυ πόρρω μέθης οὖσιν αὐτοῖς προσέπεσε τις οὐ ψευδῆς μὲν, ἀθέ-
 βαιος δὲ καὶ πολλὴν ἀσάφειαν ἔχουσα περὶ τῶν φυγάδων μή-
 νυσις, ὡς ἐν τῇ πόλει κρυπτομένων. Τοῦ δὲ Φυλλίδου παραρέ-
 ροντος τὸν λόγον, ὅμως Ἀρχίας ἔπεμψε τινα τῶν ὑπηρετῶν πρὸς τὸν Χάρωνα, προστάσων εὐθὺς ἔχειν αὐτόν· ἦν δ' ἐσπέρα,
 καὶ συνέταττον ἔνδον αὐτοῦς οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἤδη τε-
 θωρακισμένοι καὶ τὰς μαχαίρας ἀνεληρότες. Ἐξαιτίας δὲ κρυπτο-
 μένης τῆς θύρας προσδραμῶν τις, καὶ πυθόμενος τοῦ ὑπηρετοῦ
 Χάρωνα μετιέναι παρὰ τῶν πολεμάρχων φάσκοντος, ἀπήγγελ-
 λεν εἰσω τεθρομβημένος· καὶ πᾶσιν εὐθὺς παρέστη, τὴν τε πρᾶξιν
 ἐκμεμηνύθαι, καὶ σφᾶς ἅπαντας ἀπολωλέναι, μηδὲ δρᾶσαντάς
 τι τῆς ἀρετῆς ἄξιον. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐδοξεν ὑπικαῦται τὸν Χάρωνα,
 καὶ παρατρεῖν ἑαυτὸν δὴ ἀνυπόπτως τοῖς ἀρχουσιν, ἄλλως μὲν
 ἀνδρῶδη καὶ βαρὺν ὄντα τῷ θαρρῆϊν παρὰ τὰ δεινὰ, τότε δὲ δι'
 ἐκείνους ἐκπεπληγμένον καὶ περιπαθοῦντα, μὴ τις ὑποψία προ-
 δοσίας ἐπ' αὐτόν ἔλθῃ, τοσοῦτων ἅμα καὶ τοιούτων πολιτῶν
 ἀπολωμένων. Ὡς οὖν ἔμελλεν ἀπιέναι, παραλαβὼν ἐκ τῆς γυναι-
 κωνίτιδος τὸν υἱόν, ἔτι μὲν ὄντα παῖδα, κάλλει δὲ καὶ ῥώμῃ
 σώματι· πρωτεύοντα τῶν καθ' ἡλικίαν, ἐνεχειρίζε τῶς περὶ
 Πελοπίδαν, εἴ τινα δόλον καὶ προδοσίαν αὐτοῦ καταγνοῖεν, ὡς
 πολεμῶν χρησθαι κελεύων ἐκείνῳ, καὶ μὴ φεΐδεσθαι. Πολλοῖς μὲν
 οὖν αὐτῶν δάκρυα πρὸς τὸ πάθος καὶ τὸ φρόνημα τοῦ Χάρωνος
 ἐξέπεσε· πάντες δ' ἠγανάκτουν, εἰ δειλὸν οὕτως εἶναι τινὰ δοκεῖ
 καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ τοῦ παρόντος, ὥστε ὑπνοεῖν ἐκείνον, ἢ
 ὄλωσ αἰτιᾶσθαι· καὶ τὸν υἱὸν ἐδέοντο μὴ καταμιγνύσθαι αὐτοῖς,
 ἀλλ' ἐκ προδῶν θέσθαι τοῦ μέλλοντος, ὅπως αὐτός γε τῇ πόλει

καὶ τοῖς φίλοις τιμωρὸς ὑποτρέφοντο, περισωθεῖς καὶ διαφυγὼν τοὺς τυράννους. Ὁ δὲ Χάρων τὸν μὲν υἱὸν ἀπαλλάττει οὐκ ἔφη ποῖον γὰρ αὐτῷ βίον ὄραν, ἢ τίνα σωτηρίαν καλλίονα τῆς ὁμοῦ μετὰ πατρὸς καὶ φίλων τοσοῦτων ἀνυβρίστου τελευτῆς; Ἰππεύζαμενος δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ πάντας ἀσπασάμενος καὶ παραθάρβυνας ἀπῆει, προσέγων ἑαυτῷ, καὶ ρυθμίζων σχήματι προσώπου, καὶ τόνῳ φωνῆς, ἀνομοιότατος οἷς ἔπραττε φανῆναι.

1. Γενομένου δ' ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ, προῆλθεν ὁ Ἀρχίας, καὶ Φυλλίδας, καὶ εἶπον· Ὁ Χάρων, τινὰς ἀκήλικα παρεληλυθέναι, καὶ ἐν τῇ πόλει κρύπτεσθαι, καὶ συμπράττειν αὐτοῖς ἐνίοις τῶν πολιτῶν. Καὶ ὁ Χάρων διαταραχθεὶς τὸ πρῶτον, εἰπὼν ἔρωτήσας, τίνες εἰσὶν οἱ παρεληλυθότες, καὶ τίνες οἱ κρύπτοντες αὐτούς, ὡς οὐδὲν ἑώρα σαφές εἰπεῖν ἔχοντα τὸν Ἀρχίαν, ὑπονοήσας ἀπ' οὐδενὸς τῶν ἐπισημαμένων γεγονέναι τὴν μήνυσιν· Ὁρᾶτε τοίνυν, ἔφη, μὴ κενός τις ὑμᾶς διαταράττοι λόγος. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκέψομαι· δεῖ γὰρ σὺς μηθεὺς καταφρονεῖν. Ταῦτα καὶ Φυλλίδας παρῶν ἐπῆνει, καὶ τὸν Ἀρχίαν ἀπαγαγὼν αὐθιγεῖς ἄκρατον πολὺν κατέβηλε, καὶ ταῖς περὶ τῶν γυναικῶν ἐλπίσι διειπαιδαγώγει τὸν πότον. Ὡς δ' ἐπανῆλθεν ὁ Χάρων οἴκαδε, καὶ διεσκευασμένους τοὺς ἄνδρας εὔρεν, οὐχ ὡς ἂν τίνα νίκην, ἢ σωτηρίαν, ἐλπίζοντας, ἀλλ' ὡς ἀποθανουμένους λαμπρῶς καὶ μετὰ φόνου πολλοῦ τῶν πολεμίων, τὸ μὲν ἀληθὲς αὐτοῖς ἔφραζε τοῖς περὶ τὸν Πελοπίδαν· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἐψεύσατο, λόγους τινὰς τοῦ Ἀρχίου περὶ πραγμάτων ἑτέρων πλασάμενος. Ἔτι δὲ τοῦ πρώτου παραφερομένου, δεύτερον ἐπῆγεν ἡ τύχη χειμῶνα τοῖς ἀνδράσιν. Ἦκε γάρ τις ἐξ Ἀθηνῶν παρ' Ἀρχίου, τοῦ ἱεροφάντου, πρὸς Ἀρχίαν τὸν ὁμίονυμον, ξένον ὄντα καὶ φίλον, ἐπιστολὴν κομιζων, οὐ κενὴν ἔχουσαν, οὐδὲ πεπλασμένην ὑπόνοιαν, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστα περὶ τῶν πρᾶσσομένων φάσκουσαν, ὡς ὕστερον ἐπεγνώσθη. Τότε δὲ μεθύοντι τῷ Ἀρχίᾳ προσαχθεὶς ὁ γραμ-

ματαφόρος, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδύς· Ὁ ταύτην, ἔφη, πέμφας, ἐκέλευσεν εὐθύς ἀναγνῶναι· περὶ σπουδαίων γὰρ τινῶν γεγράφθαι. Καὶ ὁ Ἀρχίας μειδιῶσας· Οὐκοῦν εἰς αὐρίον, ἔφη τὰ σπουδαῖα. Καὶ τὴν ἐπιστολὴν δεξιόμενος, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηκεν, αὐτὸς δὲ πάλιν τῷ Φυλλίδᾳ, περὶ τῶν εὐύγχανον διαλεγόμενοι, προσεῖχεν. Ὁ μένουσ' λόγος οὗτος, ἐν παρούσῃ τάξει περιφερύμενος, μέχρι νῦν διασώζεται παρὰ τοῖς Ἕλλησι.

ΙΑ. Τῆς δὲ πράξεως δοκούσης ἔχειν ἤδη τὴν οἰκεῖον καιρὸν, ἐξώρμων δίχα διελόντες αὐτοὺς, οἱ μὲν περὶ Πελοπίδαν καὶ Δαμοκλείδαν ἐπὶ τὸν Λεοντίδαν καὶ Ὑπάτην ἐγγύς ἀλλήλων οἰκοῦντας· Χάρων δὲ καὶ Μέλων ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐσθῆτας ἐπενδεδυμένοι γυναικείας τοῖς θύραξι, καὶ δασεῖς ρεφάνους ἐλάτης τε καὶ πεύκης περικαίμενοι, κατασκευάζοντες τὰ πρόσωπα. Διὸ καὶ ταῖς θύραις τοῦ συμπόσιου τὸ πρῶτον ἐπιρσάντων, κρότον ἐποίησαν καὶ θύρῳρον, οἰομένων, ὅς πάλαι προσεδόκων, γυναικῶς ἦκειν. Ἐπεὶ δὲ περιβλέψαντες ἐν κύκλῳ τὸ συμπόσιον, καὶ τῶν κατακεκλιμένων ἕκαστον ἀκριβοῶς καταμαθόντες, ἐσπάσαντο τὰς μαχαίρας, καὶ φερόμενοι διὰ τῶν τραπέζων ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐφάνησαν, οἵπερ ἦσαν· ὀλίγους μὲν ὁ Φυλλίδας τῶν κατακειμένων ἐπίσειν ἡσυχίαν ἄγειν, τοὺς δ' ἄλλους ἀμύνεσθαι μετὰ τῶν πολεμάρχων ἐπιχειροῦντας καὶ συνεχίζαντας, διὰ τὴν μέθην οὐ πᾶνυ χαλεπῶς ἀπέκτειναν. Τοῖς δὲ περὶ τὸν Πελοπίδαν ἐργωδέστερον ἀπὴντα τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ ἐπὶ νήφοντα καὶ δεινὸν ἄνδρα τὸν Λεοντίδαν ἐχώρουν. Καὶ κεκλεισμένην τὴν οἰκίαν εὗρον ἤδη καθεύδοντος· καὶ πολὺν χρόνον κήπτουσιν αὐτοῖς ὑπήκουεν οὐδεὶς. Μόλις δὲ ποτε τοῦ θεράποντος αἰσθημένου προϊόντος ἐνδοθεν, καὶ τὸν μοχλὸν ἀφαιροῦντος, ἅμα τῷ πρῶτον ἐνδοῦναι καὶ χαλάσαι τὰς θύρας, ἐπιπεσόντες ἄθροοι, καὶ τὸν οἰκέτην ἀνατρέψαντες, ἐπὶ τὸν θάλαμον ὤρμησαν. Ὁ δὲ Λεοντίδας αὐτῷ τεκμαιρόμενος τῷ κτύπῳ

καὶ δρόμῳ τὸ γιγνόμενον, ἐσπάσατο μὲν τὸ ἐγχειρίδιον ἐξ ἀνασῆς, ἔλαθε δὲ αὐτὸν καταβαλεῖν τὰ λύχνα, καὶ διὰ σκότους αὐτοὺς ἐκυτοῖς περιπετεῖς ποιῆσαι τοὺς ἄνδρας. Ἐν δὲ φωτὶ πολλῶ καθορώμενος, ὑπήντα πρὸς τὰς θύρας αὐτοῖς τοῦ θαλάμου, καὶ τὸν πρῶτον εἰσιόντα Κηφισόδωρον πατάξας κατέβαλε. Πετόντος δὲ τούτου, δευτέρῳ συνεπλέκτο τῷ Πελοπίδῃ· καὶ τὴν μάχην χαλεπὴν ἐποίει καὶ δύσεργον ἡσενότης τῶν θυρῶν, καὶ κείμενος ἐμποδῶν ἤδη νεκρὸς ὁ Κηφισόδωρος. Ἐκράτησε δ' οὖν ὁ Πελοπίδας, καὶ κατεργασάμενος τὸν Λεοντίδαν, ἐπὶ τὸν Ἰπάτην εὐθύς ἐχώρει μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ. Καὶ παρεισέπεσον μὲν εἰς τὴν οἰκίαν ὁμοίως, αἰσθόμενον δὲ ταχέως καὶ καταφυγόντα πρὸς τοὺς γείτονας, ἐκ ποδῶν διώξαντες, εἶλον καὶ διέφθειραν.

IB. διαπραξάμενοι δὲ ταῦτα, καὶ τοῖς περὶ Μέλωνα συμβαλόντες, ἔπεμψαν μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπὶ τοὺς ὑπολελειμμένους ἐκεῖ τῶν φυγάδων, ἐκάλουν δὲ τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τοὺς προσιόντας ὠπλίζον, ἀφαιροῦντες ἀπὸ τῶν σοῶν τὰ περικείμενα σκῦλα, καὶ τὰ περὶ τὴν οἰκίαν ἐργαστήρια δορυξόων καὶ μαχαιροποιῶν ἀναρρήγνυντες. Ἦκον δὲ βοιωτῶνες αὐτοῖς μετὰ τῶν ὄπλων οἱ περὶ Ἐπαμινώνδαν καὶ Γεργίδαν, συνειλοχότες οὐκ ὀλίγους τῶν νέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων τοὺς βελτίστους. Ἡ δὲ πόλις ἤδη μὲν ἀνεπτόητο πᾶσα, καὶ πολὺς θόρυβος ἦν, καὶ φῶτα περὶ τὰς οἰκίας, καὶ διαδρομαὶ πρὸς ἀλλήλους. Οὐπω δὲ συνεισῆκει τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἐκπεπληγμένοι πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ σαφεῖς οὐδὲν εἰδότες, ἡμέραν περιέμενον. Ὄθεν ἀμαρτεῖν οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἔδοξαν, εὐθύς οὐκ ἐπιδραμόντες, οὐδὲ συμβαλόντες· αὐτὴ μὲν ἢ φρουρὰ περὶ χιλίους πεντακοσίους ὄντες, ἐκ δὲ τῆς πόλεως πρὸς αὐτοὺς πολλῶν συντρεχόντων. Ἀλλὰ τὴν βοήην, καὶ τὰ πυρὰ, καὶ τὸν ὄχλον χωροῦντα πανταχόθεν πολὺν, φοβηθέντες, ἡσύχαζον αὐτὴν τὴν Καδυμείαν κατέχοντες. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ παρήσαν μὲν ἐκτῆς Ἀττικῆς οἱ φυγάδες

ώπλισμένοι, συνήθροισο δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ δῆμος. Εἰσῆγον δὲ τοὺς περὶ Πελοπίδαν Ἐπαμινώνδας καὶ Γοργίδας, ὑπὸ τῶν ἱερέων περιεχομένους, σέμματα προτεινόντων καὶ παρακαλούντων τοὺς πολίτας τῇ πατρίδι καὶ τοῖς θεοῖς βοηθεῖν. Ἡ δ' ἐκκλησία ὀρθῆ πρὸς τὴν ὄψιν μετὰ κρότου καὶ βοῆς ἐξάνεστη, δεχομένων τοὺς ἄνδρας, ὡς εὐεργέτας καὶ σωτῆρας.

II. Ἐκ δὲ τούτου Βοιωτάρχης αἰρεθείς μετὰ Μελωνος καὶ Χάρωνος ὁ Πελοπίδας, εὐθύς ἀπετείχιζε τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσβολὰς ἐποιεῖτο πανταχόθεν, ἐξελεῖν σπουδάζων τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν Καδμείαν ἐλευθερώσαι, πρὶν ἐκ Σπάρτης στρατὸν ἐπελθεῖν. Καὶ παρὰ τοσοῦτον ἔφθασεν, ἀφείς ὑποσπόνδους τοὺς ἄνδρας, ὅσον ἐν Μεγάροις οὖσιν αὐτοῖς ἀπαντῆσαι Κλεόμβροτον ἐπὶ τὰς Θήβας ἐλεύοντα μετὰ μεγάλης δυνάμεως. Οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, τριῶν ἀρμοστῶν γενομένων ἐν Θήβαις, Πριπίδαν μὲν καὶ Ἄρκεσον ἀπέκτειναν κρίναντες· ὁ δὲ τρίτος Λυσανορίδας, χρήμασι πολλοῖς ζημιωθείς, αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου μετέστητε. Ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀρεταῖς μὲν ἀνδρῶν καὶ κινδύνοις καὶ ἀγῶσι παραπλησίαν τῇ Θρατυβούλου γενομένην, καὶ βραβευθεῖσαν ὁμοίως ὑπὸ τῆς τύχης, ἀδελφὴν ἐκείνης προσηγόρευον οἱ Ἕλληνας. Οὐ γάρ ἐσι βραδίως ἐτέρους εἰπεῖν, οἱ πλείονων ἐλάττους, καὶ δυνατωτέρων ἐρημότεροι, τόλμη καὶ δεινότητι κρατήσαντες, αἴτιοι μειζόνων ἀγαθῶν ταῖς πατρίσι κατέστησαν. Ἐνδοξοτέραν δὲ ταύτην ἐποίησεν ἡ μεταβολὴ τῶν πραγμάτων. Ὁ γὰρ καταλύσας τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, καὶ παύσας ἄρχοντας αὐτοὺς γῆς τε καὶ θαλάττης πόλεμος, ἐξ ἐκείνης ἐγένετο τῆς νυκτὸς, ἐν ἣ Πελοπίδας, οὐ φρούριον, οὐ τεῖχος, οὐκ ἀκρόπολιν καταλαβὼν, ἀλλ' εἰς οἰκίαν δωδέκατος κατελθὼν, εἰ δεῖ μεταρροᾶ τὸ ἀληθές εἰπεῖν, ἔλυσε καὶ διέκοψε τοὺς δεσμοὺς τῆς Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας, ἀλύτους καὶ ἀρρήκτους εἶναι δοκοῦντας.

III. Ἐπεὶ τοίνυν, στρατῷ μεγάλῳ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν

Βοιωτίαν ἐμβαλόντων, οἱ Ἀθηναῖοι περίφοβοι γενόμενοι, τὴν τε συμμαχίαν ἀπέπαινον τοῖς Θηβαίοις, καὶ τῶν βοιωτιαζόντων, εἰς τὸ δικαστήριον παραγαγόντες, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐφυγάδευσαν, τοὺς δὲ χρήμασιν ἐζημίωσαν· ἐδόκει δὲ κακῶς ἔχειν τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα, μηδενὸς αὐτοῖς βοηθοῦντος· ἔτλαχεν δὲ Πηλοπίδας μετὰ Γοργίδου βοιωταρχῶν, ἐπιβουλευόντες δὲ συγκροῦσαι πάλιν τοὺς Ἀθηναίους τοῖς Λακεδαιμονίοις, τοιούδ' ἐτι μηχανῶνται. Σφοδρίας, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, εὐδόκιμος μὲν ἐν τοῖς πολεμικοῖς καὶ λαμπρὸς, ὑπόκουφος δὲ τὴν γνώμην, καὶ κενῶν ἐλπίδων καὶ φιλοτιμίας ἀνοήτου μεσῶς, ἀπελείφθη περὶ Θεσπιάς μετὰ δυνάμεως, τοὺς ἀφισαμένους τῶν Θηβαίων δέχεσθαι καὶ βοηθεῖν. Πρὸς τοῦτον ὑποπέμπουσιν οἱ περὶ τὸν Πηλοπιδανίδι ἔμπορόν τινα τῶν φίλων, χρήματα κομίζοντα, καὶ λόγους, οἱ τῶν χρημάτων μᾶλλον ἀνέπεισαν αὐτόν, ὡς χρήματα πραγμάτων * μᾶλλον * ἄψασθαι μεγάλων, καὶ τὸν Πειραιᾶ καταλαβεῖν ἀπροσδόκητον ἐπιπεσόντα μὴ φυλαττομένης τοῖς Ἀθηναίοις Λακεδαιμονίοις τε γὰρ οὐδὲν οὕτως ἔσσεσθαι κεχαριμένον, ὡς λαβεῖν τὰς Ἀθήνας, Θηβαίους τε, χαλεπῶς ἔχοντας αὐτοῖς, καὶ προδότας νομίζοντας, οὐκ ἐπιβοηθήσειν. Τέλος δὲ συμπεισθεὶς ὁ Σφοδρίας, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀναλαβὼν, νυκτὸς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐνέβαλε. Καὶ μέχρι μὲν Ἐλευσίνος προῆλθεν· ἐκεῖ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποδειλιασάντων, φανερὸς γενόμενος καὶ συνταράξας οὐ φαῦλον, οὐδὲ ῥᾶδιον τοῖς Σπαρτιάταις πόλεμον, ἀνεχώρησεν εἰς Θεσπιάς.

ΙΕ. Ἐκ τούτου πάλιν προθυμώτατα Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις συνεμάχουν, καὶ τῆς θαλάσσης ἀντελαμβάνοντο, καὶ περιόντες ἐδέχοντο καὶ προσήγοντο τοὺς ἀποστατιῶς τῶν Ἑλλήνων ἔχοντας. Οἱ δὲ Θηβαῖοι καθ' αὐτοὺς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ συμπλεκόμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐκάστοτε, καὶ μαχόμενοι μάχας, αὐτὰς μὲν οὐ μεγάλας, μεγάλην δὲ τὴν μελέτην ἐχούσας καὶ τὴν ἄσκησιν, ἐξερρίπιζοντο

ἐξέρριπίζοντο τοῖς θυμοῖς, καὶ διεπονοῦντο τοῖς σώμασιν, ἐμπειρίαν ἄμα τῇ συνθειᾷ καὶ φρόνημα προσλαμβάνοντες ἐκ τῶν ἀγώνων. Δι' ὃ καὶ φασιν Ἀνταλκίδαν τὸν Σπαρτιάτην, ὡς Ἀγησίλαος ἐπανήλθεν ἐκ Βοιωτίας τετρωμένος, εἰπεῖν πρὸς αὐτόν· Ἡ καλὰ διδασκάλια παρὰ Θεβαίων ἀπολαμβάνεις, μὴ βουλομένους αὐτοὺς πολεμεῖν καὶ μάχεσθαι διδάξας. Ἦν δ' ὡς ἀληθῶς διδάσκαλος, οὐκ Ἀγησίλαος, ἀλλ' οἱ σὺν καιρῷ καὶ μετὰ λογισμοῦ τοὺς Θεβαίους, ὥσπερ σκύλακας, ἐμπείρως προσβάλλοντες τοῖς πολεμίοις, εἶτα γευσάμενους νίκης καὶ φρονήματος ἀσφαλῶς ἀπάγοντες. Ὡν μεγίστην δόξαν εἶχεν ὁ Πελοπίδας. Ἀφ' ἧς γὰρ εἶλοντο πρῶτον ἡγεμόνα τῶν ὄπλων, οὐκ ἀνεπαύσαντο καθ' ἕνασιν ἐνικυτῶν ἄρχοντα χειροτονοῦντες· ἀλλ' ἢ τὸν ἱερὸν λόγον ἄγων, ἢ τὰ πλεῖστα βοιωταρχῶν ἄχρι τῆς τελευτῆς ἔπραττεν. Ἐγένοντο μὲν οὖν καὶ περὶ Πλαταιᾶς καὶ Θεσπιᾶς ἦτται καὶ φυγαὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπου καὶ Φοιβίδας, ὁ τὴν Καδμείαν καταλαβὼν, ἀπέθανε. Πολλοὺς δὲ καὶ πρὸς Τανάγραν τρεψάμενος αὐτῶν, καὶ Πανθοίδην τὸν ἄρμωσιν, ἀνείλεν. Ἄλλ' οὗτοι μὲν οἱ ἀγῶνες ὥσπερ τοὺς κρατοῦντας εἰς φρόνημα καὶ θάρσος προῆγον, οὕτως τῶν ἡσσωμένων οὐ παντάπασιν ἐδουλοῦντο τὴν γνώμην. Οὐ γὰρ ἐκ παρατάξεως ἦσαν, οὐδὲ μάχης ἐμφανῆ κατὰσασιν ἐχούσης καὶ νόμιμον· ἐκδρομὰς δὲ προσκαιρούς τιθέμενοι, καὶ φυγὰς, ἢ διώξεις, ἐπιχειροῦντες αὐτοῖς καὶ συμπλεκόμενοι κατώρθουν.

ΙΓ. Ὁ δὲ περὶ Τεγύρας, τρόπον τινὰ τοῦ Λευκτρικοῦ προαγὼν γενόμενος, μέγαν ἦρεν ἐν δόξῃ τὸν Πελοπίδαν, οὔτε πρὸς κατώρθωμα τοῖς συστρατήγοις ἀμφισβήτησιν, οὔτε τῆς ἦττης πρόφασιν τοῖς πολεμίοις ἀπολιπών. Τῇ γὰρ Ὀρχομενίων πόλει, τὰ Σπαρτιατῶν ἐλομένη, καὶ δύο δεδεγμένη μόρας αὐτῶν ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἐπεθύλουε μὲν αἰεὶ, καὶ παρεφύλαττε καιρόν· ὡς δ' ἤκουσε τοῖς φρουροῖς εἰς τὴν Λοκρίδα γεγενῆσθαι στρατείαν,

ἐλπίσας ἔρημον αἰρήσειν τὸν Ὀρχομενὸν, ἐσράτευτεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἱερὸν λόχον, καὶ τῶν ἱππέων οὐ πολλούς. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσαγαγὼν, εἶρεν ἤκουσαν ἐκ Σπάρτης διαδοχὴν τῆς φρουρᾶς, ἀπῆγεν ὀπίσω τὸ σράτευμα πάλιν διὰ Τεγυρῶν, ἣ μόνη βράσιμον ἦν κύκλῳ παρὰ τὴν ὑπώρειαν. Τὴν γὰρ διὰ μέσου πᾶσαν ὁ Μέλας ποταμὸς, εὐθὺς ἐκ πηγῶν εἰς ἔλη πλωτὰ καὶ λίμνας διασπειρόμενος, ἀπορονέποιε. Μικρὸν δὲ ὑπὸ τὰ ἔλη νειὸς ἐστὶν Ἀπόλλωνος Τεγυραίου, καὶ μαντεῖον ἐκλειμμένον οὐ πάνυ πολὺν χρόνον· ἀλλ' ἄχρι τῶν Μηδικῶν ἤκμαζε, τὴν προφητείαν Ἐχεκράτους ἔχοντας. Ἐνταῦθα μυθολογοῦσι τὸν θεὸν γενέσθαι. Καὶ τὸ μὲν πλησίον ὄρος Δῆλις καλεῖται, καὶ πρὸς αὐτὸ καταλήγουσιν αἱ τοῦ Μέλαντος διαχύσεις. Ὀπίσω δὲ τοῦ ναοῦ δύο ῥήγνυνται πηγάι, γλυκύτητι καὶ πλήθει καὶ ψυχρότητι θαυμαστοῦ νάματος, ὧν τὸ μὲν φοίνικα, τὸ δὲ Ἐλαιάν ἄχρι νῦν ὀνομάζομεν, οὐ φυτῶν μεταξὺ δεῖν, ἀλλὰ ῥεῖθρων, τῆς θεοῦ λοχευθείσης. Καὶ γὰρ τὸ Πτώον ἐγγύς, ὅθεν αὐτὴν ἀναπτοισθῆναι, προφανέντις ἐξάιφνης κάπρου, λέγουσι· καὶ τὰ περὶ Πύθωνα καὶ Τιτυὸν ὡσαύτως οἱ τόποι τῆ γενέσει τοῦ θεοῦ συνοικισιοῦσι. Τὰ γὰρ πλείστα παραλείπω τῶν τεκμηρίων. Οὐ γὰρ ἐν τοῖς ἐκ μεταβολῆς ἀθανάτοις γενομένοις γεννητοῖς ὑπάτριος λόγος τὸν θεὸν τοῦτον ἀπολείπει δαίμοσι, ὡσπερ Ἡρακλέα καὶ Διόνυσον, *ἐκ μεταβολῆς* ἀρετῇ τὸ θνητὸν καὶ παθητὸν ἀποβαλό·τας· ἀλλὰ τῶν αἰδίων καὶ ἀγεννήτων εἰς ἐστίν, εἰ δεῖ τοῖς ὑπὸ τῶν φρονηματώτων καὶ παλαιωτάτων λεγομένοις τεκμαίρεσθαι περὶ τῶν τηλικούτων.

ΙΖ. Εἰς γοῦν Τεγύρας οἱ Θηβαῖοι, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς Ὀρχομενίας ἀπιόντες, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι συνέπιπτον, ἐξ ἐναντίας αὐτοῖς ἐκ τῆς Λοκρίδος ἀναξυγυγνόντες. Ὡς δὲ πρῶτον ὤφθησαν τὰ σενὰ διεκβάλλοντες, καὶ τις εἶπε τῷ Πελοπίδῃ προσδραμιόν· Ἐμπεπτώκαμεν εἰς τοὺς πολεμίους· Τί μᾶλλον,

εἶπεν, ἤεις ἡμᾶς ἐκαίνοι; Καὶ τὴν μὲν ἵππονεύθης ἐκέλευσε παρελάυνειν ἀπ' οὐράς, ὡς προεμβαλοῦσαν· αὐτὸς δὲ τοὺς ὀπίστας τριακοσίους ὄντας εἰς ὀλίγον συνήγαγεν, ἐλπίζων, καθ' ὃ προσβάλοι, μάλιστ' ἀδικόψειν ὑπερβάλλοντας πλῆθει τοὺς πολεμίους. Ἦσαν δὲ δύο μῦραι Λακεδαιμονίων. Τὴν δὲ μύραν Ἐφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους φησὶ, Καλλισθένης δ' ἑπτακοσίους, ἄλλοι δὲ τινες ἑννακοσίους, ὧν Πολύβιός ἐστι. Καὶ θαρρόντες οἱ πολέμαρχοι τῶν Σπαρτιατῶν, Γοργολέων καὶ Θεόπομπος, ὄρμησαν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους. Γενομένης δὲ πῶς μάλιστ' αὐτῆς ἐφόδου κατ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας ἀπ' ἀμφοτέρων μετὰ θυμοῦ καὶ βίας, πρῶτον μὲν οἱ πολέμαρχοι τῶν Λακεδαιμονίων τῷ Πελοπίδᾳ συμβάξαντες ἔπεσον· ἔπειτα, τῶν περὶ ἐκείνους παιομένων καὶ ἀποθησκόντων, ἅπαν εἰς φόβον κατέστη τὸ στρατεύμα· καὶ διέσχεμ' ἐπ' ἀμφοτέρα τοῖς Θηβαίοις, ὡς διεκπεσεῖν· εἰς τοῦ μ' προσθεν καὶ διεκθεῖν βουλομένοις. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀεδομένην ἐάσας ὁ Πελοπίδας ἤγειτο πρὸς τοὺς συνεσῶτας, καὶ διεζήτει φονεύων, οὕτω πάντες προτροπάδην ἔφυγον. Ἐγένετο δ' οὐκ ἐπὶ πολὺν τόπον ἢ διώξεις ἐφοβοῦντο γὰρ ἐγγὺς ὄντας οἱ Θηβαῖοι τοὺς ὄρχομενίους, καὶ τὴν διαδοχὴν τῶν Λακεδαιμονίων. Ὅσον δὲ νικῆσαι κατὰ κράτος, καὶ διεξελθεῖν διὰ παντὸς ἡσσωμένου τοῦ στρατεύματος, ἐξεβιάσαντο· καὶ στήσαντες τρόπαιον, καὶ νεκροὺς σκυλεύσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου μέγα φρονούντες. Ἐν γὰρ τοσοῦτοις, ὡς εἶοικε, πολέμοις Ἑλληνικοῖς καὶ βαρβαρικοῖς πρότερον οὐδέποτε Λακεδαιμονίη πλείονες ὄντες ὑπ' ἐλαττόνων ἐκρατήθησαν, ἀλλ' οὐδ' ἴσοι πρὸς ἴσους ἐκ παρατάξεως συμβαλόντες. Ὅθεν ἦσαν ἀνυπόστατοι τὰ φρονήματα, καὶ τῇ δόξῃ καταπληττόμενοι τοὺς ἀντιταττομένους, οὐδ' αὐτοὺς ἀξιοῦντας ἀπ' ἴσης δυνάμεως τὸ ἴσον φέρεσθαι Σπαρτιάταις, εἰς χεῖρας συνέστησαν. Ἐκείνη δ' ἡ μάχη πρώτη καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξεν Ἕλληνας, ὡς οὐχ ὁ Εὐρώτας, οὐδ' ὁ μεταξὺ Βαβύκας καὶ Κνακίωνος τόπος ἄνδρας ἐκφέρει μαχητὰς

καὶ πολεμικοὺς, ἀλλὰ παρ' οἷς ἂν αἰσχύνεσθαι τὰ αἰσχρὰ, καὶ τολμῶν ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐθέλοντες ἐγγένωνται νέοι, καὶ τοὺς ψήγους τῶν κινδύνων μᾶλλον φεύγοντες, οὗτοι φοβερώτατοι τοῖς ἐναντίοις εἰσὶν.

ΙΗ. Τὸν δ' ἱερὸν λόγον, ὡς φασί, συνετάξατο Γοργίδης πρῶτος, ἐξ ἀνδρῶν ἐπιλέκτων τριακοσίων, οἷς ἡ πόλις αἰκῆσιν καὶ διαίταν ἐν τῇ Καδμείᾳ στρατοπεδευομένοις παρεῖχε, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐκ πύλεως λόχος ἐκαλοῦντο. Τὰς γὰρ ἀκροπόλεις ἐπεικῶς οἱ τότε πόλεις ὠνόμαζον. Ἔνιοι δέ φασιν, ἐξ ἐρασῶν καὶ ἐρωμένων γενέσθαι τὸ σύστημα τοῦτο. Καὶ Παμμένους ἀπομνημονεύεται τι μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον· οὐ γὰρ ἐφη τακτικὸν εἶναι τὸν Ὀμήρου Βέρορα, κελύοντα κατὰ φύλα καὶ φρήτρας συλλοχίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας,

ὡς φρήτρα φρήτην ἀρήνη, φύλα δὲ φυλοῖς,

δέον ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον τάττειν. Φυλέτας μὲν γὰρ φυλετῶν καὶ φράτρας φρατόρων οὐ πολὺν λόγον ἔχειν ἐν τοῖς δεινοῖς· τὸ δ' ἐξ ἐρωτικῆς φιλίας συνηρμοσμένον σίφος πῶδιόλυτον εἶναι καὶ ἀρρήκτον, ὅταν οἱ μὲν ἀγαπῶντες τοὺς ἐρωμένους, οἱ δ' αἰσχυρόμενοι τοὺς ἐρώντας, ἐμμένωσι τοῖς δεινοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων. Καὶ τοῦτο θαυμαστὸν οὐκ ἔστιν εἶγε δὴ καὶ μὴ παρόντας αἰδοῦνται μᾶλλον ἐτέρων παρόντων, ὡς ἐκεῖνος ὁ τοῦ πολεμίου, κείμενον αὐτὸν ἐπισφάττειν μέλλοντος, δεόμενος καὶ ἀντιβολῶν διὰ τοῦ σέρνου δεῖναι τὸ ζῆφος· « Ὅπως (ἔφη) μή με νεκρὸν ὁ ἐρώμενος ὄρων κατὰ νώτου τετραμένον αἰσχυνηθῆ. » Λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἰύλεω τοῦ Ἡρακλέους ἐρώμενον ὄντα, κοινωνεῖν τῶν ἄθλων καὶ παρασπίζειν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ καθ' αὐτὸν ἐπι φησὶν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἰόλεω τὰς καταπιγώσεις ποιῆσθαι τοὺς ἐρωμένους καὶ τοὺς ἐρασάς. Εὐχὸς οὖν καὶ τὸν λόγον ἱερὸν προσαγορεύεσθαι, καθότι καὶ Πλάτων ἐνθεον φίλον τὸν ἐραστὴν προσεῖπε. Λέγεται δὲ διαμεῖναι μέχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης ἀήττητον.

ὡς δὲ μετὰ τὴν μάχην ἐφορῶν τοὺς νεκροὺς ὁ Φίλιππος ἔστη κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον, ἐν ᾧ συνετύγχανε κεῖσθαι τοὺς τριακοσίους ἐναντίους ἀπληρηκότας ταῖς σαρίσσαις ἅπαντας τοῖς γέρονσι, ἐν ὄπλοις μετ' ἀλλήλων ἀναμειγμένους, θαυμάσαντα, καὶ πυθόμενον, ὡς ὁ τῶν ἔρασῶν καὶ τῶν ἐρωμένων οὕτως εἴη λόγος, δακρύεται, καὶ εἰπεῖν· « Ἀπόλοιτο κακῶς οἱ τούτους τι ποιεῖν, ἢ πάτχειν αἰσχρὸν ὑπονοοῦντες. »

ΙΘ. Ὅπως δὲ τῆς περὶ τοὺς ἔρασῶς συνηθείας, οὐχ, ὥσπερ οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Θηβαίους τὸ Λαίου πάθος ἀρχὴν παρέσχε· ἀλλ' οἱ νομοθέται, τὸ φύσει θυμωιδὲς αὐτῶν καὶ ἄκρατον ἀνιέναι καὶ ἀνυγραίνειν εὐθύς ἐκ πλίδων βουλούμενοι, πολὺν μὲν ἀνεμιζάντο καὶ σπουδῆ καὶ παιδιᾷ πύση τὸν αὐλόν, εἰς τιμὴν καὶ προεδρίαν ἄγοντες, λαμπρὸν δὲ τὸν ἔρωτα ταῖς παλαίστραις ἐνεθρέψαντο, συγκεραννύντες τὰ ἔθη τῶν νέων. Ὁρθῶς δὲ πρὸς τοῦτο καὶ τὴν ἐξ Ἄρεως καὶ Ἄφροδίτης γεγονέναι λεγομένην θεὸν τῇ πόλει συνφασίωσαν, ὡς, ὅπου τὸ μαχητικὸν καὶ πολεμικὸν μάλιστα τῷ μετέχοντι πειθυῖς καὶ χαρίτων ὀμιλεῖ καὶ συναεῖν, εἰς τὴν ἐμμελεσάτην καὶ κοσμιωτάτην πολιτείαν δι' ἁρμονίας καθι-
 σταμένων ἀπάντων. Τὸν οὖν ἱερὸν λόχον τοῦτον ὁ μὲν Γοργίδας διακρίων εἰς τὰ πρῶτα ζυγὰ, καὶ παρ' ὅλην τὴν φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν προβαλλόμενος, ἐπίδηλον οὐκ ἐποίει τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐχεῖτο τῇ δυνάμει πρὸς κοινὸν ἔργον, ἅτε δὴ δια-
 λελυμένων, καὶ παρὰ πολὺ μεμιγμένων τῷ φαυλοτέρῳ· ὁ δὲ Πελο-
 πίδας, ὡς ἐξέλαμψεν αὐτῶν ἡ ἀρετὴ περὶ Γεγύρας, καθαρῶς καὶ περὶ αὐτῶν ἀγωνισαμένων, οὐκ ἔτι διεῖλεν, οὐδὲ διέσπασεν, ἀλλ' ὥσπερ σώματι χρώμενος ὄλφ, προεκινδύνευε τοῖς μεγίστοις ἀγῶ-
 σιν. Ὡσπερ γὰρ οἱ ἵπποι θᾶσσον ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν, ἢ καθ' αὐτούς, ἐλαυνόμενοι θέουσιν, οὐχ ὅτι μᾶλλον ἐμπίπτοντες ἐκ-
 βιάζονται τὸν ἀέρα τῷ πλήθει ῥηγνύμενον, ἀλλ' ὅτι συνεκκαίει τὸν θυμὸν ἢ μετ' ἀλλήλων ἄμιλλα καὶ τὸ φιλόνεικον· οὕτως ὦρετο

τούς ἀγαθούς, ζῆλον ἀλλήλοις καλῶν ἔργων ἐνιέντας, ὠφελιμωτάτους εἰς κοινὸν ἔργον εἶναι καὶ προθυμοτάτους.

Κ. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνην συνθέμενοι, πρὸς μόνους Θηβαίους ἐξήνεγκαν τὸν πόλεμον, ἐνεβλήκει δὲ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς, ἄγων ὀπλίτας μυρίους, ἵππεις δὲ χιλίους· ὁ δὲ κίνδυνος οὐ περὶ ὧν πρότερον ἦν Θηβαίοις, ἀλλ' ἀντικρὺς ἀπειλὴ καὶ καταγγελία δικαιοσύμῃ, καὶ φόβος, οἷος οὐπω τὴν Βοιωτίαν κατεῖχεν· ἐξῴων μὲν ἐκ τῆς οἰκίας ὁ Πελοπίδας, καὶ τῆς γυναικὸς ἐν τῷ προπέμπειν δακρυούσης, καὶ παρακαλούσης σώζειν ἑαυτόν· Ταῦτα, εἶπεν, ὦ γύναι, τοῖς ἰδιώταις χρεὴ παραινεῖν, τοῖς δ' ἄρχουσιν, ὅπως τοὺς ἄλλους σώζωσιν. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ τοὺς Βοιωτάρχας καταλαβὼν οὐχ ὁμογνωμονοῦντας, πρῶτος Ἐπαμινώνδῃ προσέθετο γνώμην, ψηφίζομένην διαμάχης ἵεναὶ τοῖς πολεμίοις, Βοιωτάρχης μὲν οὐκ ἀποθεδειγμένος, ἄρχων δὲ τοῦ ἱεροῦ λόχου, καὶ πιστεύμενος, ὡς ἦν δίκαιον ἄνδρα τηλικῶτα δεδωκῆτα τῇ πατρίδι σύμβολα εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ὡς οὖν ἐδέδοκτο διακινδυνεύειν, καὶ περὶ τὰ Λευκτρα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀντεστρατοπέδευον, ὅψιν εἶδε κατὰ τοὺς ὕπνους ὁ Πελοπίδας, εὖ μάλα διαταράξασαν αὐτόν. Ἔστι γὰρ ἐν τῷ Λευκτρικῷ πεδίῳ τὰ σήματα τῶν τοῦ Σκεδάσου θυγατέρων, ἃς Λευκτρίδας καλοῦσι διὰ τὸν τόπον· ἐκεῖ γὰρ αὐταῖς ὑπὸ ξένων Σπαρτιατῶν βιασθείσαις συνέβη ταφῆναι. Γενομένης δὲ χαλεπῆς οὕτω καὶ παρανόμου πράξεως, ὁ μὲν πατὴρ, ὡς οὐκ ἔτυχεν ἐν Λακεδαιμόνι δίκης, ἀρᾶς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἀρασάμενος, ἔσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῖς τάφοις τῶν παρθένων. Χρησμοὶ δὲ καὶ λόγια τοῖς Σπαρτιάταις ἀεὶ προὔφαινον, εὐλαβεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ Λευκτρικὸν μῆνιμα, μὴ πάνυ τῶν πολλῶν συνιέντων, ἀλλ' ἀμφίγνοσούντων τὴν τόπον· ἐπεὶ καὶ τῆς Λακωνικῆς πολίχνην πρὸς τῇ θαλάσῃ Λεῦκτρον ὀνομάζεται, καὶ πρὸς Μεγάλῃ πόλει τῆς

Ἄρκαδίης τόπος ἐστὶν ὁμώνυμος. Τὸ μὲν οὖν κᾶθ' οὗτο πολὺ τῶν Λευκτριῶν ἦν παλαιότερον.

ΚΑ. Ὁ δὲ Πελοπίδας, ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατακοιμηθεὶς, ἔδοξε τάς τε παῖδας ὄραν περὶ τὰ μνήματα θηνούσας, καὶ καταρωμένας τοῖς Σπαρτιάταις, τόν τε Σκίδασον κελεύοντα ταῖς κόραις σφαγίασαι παρθένον ξανθὴν, εἰ βούλοιτο τῶν πολεμίων ἐπικρατῆσαι. Δεινοῦ δὲ καὶ παρανόμου τοῦ προσάγματος αὐτῷ φανέντος, ἐξαναστὰς ἐκοινοῦτο τοῖς τε μάντεσι καὶ τοῖς ἄρχουσιν. Ὡν οἱ μὲν οὐκ εἶον παραμελεῖν, οὐδ' ἀπειθεῖν, τῶν μὲν παλαιῶν προσφέροντες Μενοικέα τὸν Κρέοντος, καὶ Μακκαρίαν τὴν Ἡρακλέους· τῶν δ' ὕστερον Φερεκύδην τε τὸν σοφόν, ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀναιρεθέντα, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ κατὰ τι λόγιον ὑπὸ τῶν βασιλέων φρουρουμένην· Λεωνίδα τε τῷ χρησμῷ τρόπον τινα προθυσαμένον ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ἐτι δὲ τοὺς ὑπὸ Θεμιστοκλέους σφαγιασθέντας ὦμησῃ Διονύσῳ πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας· ἐκείνοις γὰρ ἐπιμαρτυρῆσαι τὰ κατορθώματα. Τοῦτο δὲ, ὡς Ἀγησίλαον, ἀπὸ τῶν αὐτῶν Ἀγαμέμνονι τόπων ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς στρατεύμενον πολεμίους, ἤτησε μὲν ἡ θεὸς τὴν θυγατέρα σφάγιον, καὶ ταύτην εἶδε τὴν ὄψιν ἐν Αὐλίδι κοιμώμενος· ὁ δ' οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀπομαλθακωθεὶς κατέλυσε τὴν στρατείαν ἄδοξον καὶ ἀτελεῖ γενομένην. Οἱ δὲ τοῦναντίον ἀπηγόρευον, ὡς οὐδενὶ τῶν κρείττωνων καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρεστὴν οὔσαν οὔτω βάρβαρον καὶ παράνομον θυσίαν· οὐ γὰρ τοὺς Τυφῶνας ἐκείνους, οὐδὲ τοὺς Γίγαντας ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν πάντων πατέρα θεῶν καὶ ἀνθρώπων· δαίμονας δὲ χαίροντας ἀνθρώπων αἵματι καὶ φόνῳ πιστεύειν μὲν ἴσως ἐστὶν ἀβέλτερον· ὄντων δὲ τοιούτων, ἀμελητέον ὡς ἀδυνάτων· ἀσθενεία γὰρ καὶ μοχθηρία ψυχῆς ἐμφύεσθαι καὶ παραμένειν τὰς ἀτόπους καὶ χλευπάς ἐπιθυμίας.

ΚΒ. Ἐν τοιούτοις οὖν διαλόγοις τῶν πρώτων ὄντων, καὶ μάλιστα τοῦ Πελοπίδου διαποροῦντος, ἵππος ἐξ ἀγέλης καὶ πῶλος

ἀποφυγοῦσα, καὶ φερομένη διὰ τῶν ὄπλων, ὡς ἦν θέουσα κατ' αὐτοὺς ἐκείνους ἐπέστη, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις θέαν παρεῖχεν ἢ τε χροῖα σίλβουσα τῆς χαίτης πυρσότατον, ἢ τε γαυρότης καὶ τὸ σοβαρὺν καὶ τεθαῖρηκὸς τῆς φωνῆς· Θεσίκριτος δὲ ὁ μάντις συμφρονήσας ἀνεβύησε πρὸς τὸν Πελοπίδαν· « Ἦκει σοι τὸ ἱερεῖον, ὦ δαιμόνιε· καὶ παρθένον ἄλλην μὴ περιμένωμεν, ἀλλὰ χρῶ δεξάμενος, ἦν ὁ θεὸς δίδωσι. » Ἐκ τούτου λαθόντες τὴν ἵππον, ἐπὶ τοὺς τάφους ἦγον τῶν παρθένων, καὶ κατευξάμενοι καὶ καταπέψαντες, ἐνέτεμνον αὐτοῖτε χαίροντες, καὶ λόγον εἰς τὸ γρατόπεδον περὶ τῆς ὄψεως τοῦ Πελοπίδου καὶ τῆς θυσίας διδόντες.

ΚΓ. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ, τοῦ Ἐπαμινώνδου τὴν φάλαγγα λοξὴν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἔλκοντος, ὅπως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀπωπτάτω γένηται τὸ δεξιὸν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τὸν Κλεόμβροτον ἐξώσῃ προσπεσῶν ἀθρόως κατὰ κέρασ, καὶ διασάμενος, οἱ μὲν πολέμιοι, καταμαθόντες τὸ γινόμενον, ἤρξαντο μετακινεῖν τῇ τάξει σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὸ δεξιὸν ἀνέπτυσσον καὶ περιήγον, ὡς κυκλωσόμενοι καὶ περιβαλοῦντες ὑπὸ πλῆθος τὸν Ἐπαμινώνδαν. Ὁ δὲ Πελοπίδας ἐν τούτῳ προεξέδραμε, καὶ συσρέψας τοὺς τριακοσίους, δρόμῳ φθάνει, πρὶν ἀνατεῖναι τὸν Κλεόμβροτον τῇ κέρασ, ἢ συναγαγεῖν πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ συγκλείσαι τὴν τάξιν, οὐ καθεσῶσιν, ἀλλὰ θρυβουμένοις δι' ἀλλήλων τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιβαλὼν. Καί τοι πάντων ἄκροι τεχνῖται καὶ σορισταὶ τῶν πολεμικῶν ὄντες οἱ Σπαρτιαῖται, πρὸς οὐδὲν οὕτως ἐπαίδευον αὐτοὺς καὶ συνειθίζον, ὡς τὸ μὴ πλανᾶσθαι, μηδὲ ταραττεσθαι, τάξεως διαλυθείσης, ἀλλὰ χρώμενοι πᾶσι πάντες ἐπιστάταις καὶ ζευγίταις, ὅποι ποτὲ συνίστησιν ὁ κίνδυνος καὶ καταλαμβάνοι, καὶ συναρμόττειν καὶ μάχεσθαι παραπλησίως. Τότε δὲ ἡ τοῦ Ἐπαμινώνδου φάλαγξ ἐπιφερομένη μόνοις ἐκείνοις, καὶ παρᾷλαττουσα τοὺς ἄλλους, ὅ τε Πελοπίδας μετὰ τάχους ἀπίσου καὶ τάλμης ἐν τοῖς ὅπλοις γενόμενος, συνέχεον τὰ τε φρονήματα καὶ τὰς ἐπισήμας

αὐτῶν οὕτως, ὥστε φυγὴν καὶ φόνον Σπαρτιατῶν, ὅσον οὐπω πρότερον, γενέσθαι. Διὸ τῷ Ἐπαμινώνδᾳ βριωταρχοῦντι μὴ βριωταρχῶν, καὶ πάτης ἡγουμένῳ τῆς δυνάμεως, μικροῦ μέρους ἀρχῶν, ἴσον ἠνέγκατο δόξης τῆς νίκης ἐκείνης καὶ τοῦ κατορθώματος.

ΚΔ. Εἰς μέντοι Πελοπόννησον ἀμρότεροι βριωταρχοῦντες ἐνέβαλον, καὶ τῶν ἔθνῶν τὰ πλεῖστα πρυστήγοντο, Λακεδαιμονίων ἀπιστήσαντες Ἕλιν, Ἀργος, Ἀρκαδίαν σύμπασαν, αὐτῆς τῆς Λακωνικῆς τὰ πλεῖστα. Καίτοι χειμῶνος μὲν ἦταν αἱ περὶ τροπὰς ἀκμαί· μὴνὸς δὲ τοῦ τελευταίου φθίνοντες ὀλίγαι περιῆσαν ἡμέραι, καὶ τιν ἀρχὴν ἔδει παραλαμβάνειν ἐτέρους εὐθύς ἰσαμένου τοῦ πρώτου μηνός, ἢ θνήσκειν τοὺς μὴ παραδιδόντας. Οἱ δ' ἄλλοι Βριωτάρχει καὶ τὸν νόμον δεδιότες τοῦτον, καὶ τὸν χειμῶνα φεύγοντες, ἀπάγειν ἔσπευδον ἐπ' οἴκου τὸ σράτευμα. Πελοπίδης δὲ πρῶτος, Ἐπαμινώνδᾳ γενόμενος σύμφηρος, καὶ συμπαρορμήσας τοὺς πολίτας, ἤγεν ἐπὶ τὴν Σπάρτην, καὶ διεβίβαζε τὸν Εὐρώταν· καὶ πολλὰς μὲν ἤρει πόλεις αὐτῶν, πᾶσαν δὲ τὴν χώραν ἐπέρθει μέχρι θαλάσσης, ἡγούμενος ἑπτὰ μυριάδων Ἑλληνικῆς στρατείας, ἧς ἔλαττον ἢ δωδέκατον ἦσαν αὐτοὶ Θηβαῖοι μέρος. Ἀλλ' ἡ δόξα τῶν ἀνδρῶν, ἄνευ δόγματος κοινοῦ καὶ ψηφίσματος, ἐποίει τοὺς συμμάχους ἔπεσθαι σιωπῇ πάντας ἡγουμένοις ἐκείνοις. Ὁ γὰρ πρῶτος, ὡς εἶοικε, καὶ κυριώτατος νόμος τῷ σώζεσθαι δεομένῳ τὸν σώζειν δυνάμενον ἄρχοντα κατὰ φύσιν ἀποδίδωσι χάριν, ὥσπερ οἱ πλείοντες εὐδίας οὔσης, ἢ παρ' ἀκτὴν ὀρμουῦντες, ἀσελγῶς προσενεχθῶσι τοῖς κυβερνήταις καὶ θρασέως, ἅμα τῷ χειμῶνα καὶ κίνδυνον καταλαμβάνειν, πρὸς ἐκείνους ἀποβλέπουσι, καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν ἐκείνοις ἔχουσι. Καὶ γὰρ Ἀργεῖοι, καὶ Ἡλεῖοι, καὶ Ἀρκαῖδες, ἐν τοῖς συνεδρίοις ἐρίζοντες καὶ διαφερόμενοι πρὸς τοὺς Θηβαίους ὑπὲρ ἡγεμονίας, ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀγώνων καὶ παρὰ τὰ δεινὰ τοῖς

ἐκείνων αὐθαιρέτως πειθόμενοι στρατηγοὺς ἠκολούθουν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ στρατείᾳ πᾶσαν μὲν Ἀκαρδίαν εἰς μίαν δύναμιν συνέστησαν, τὴν δὲ Μεσσηνίαν χώραν νεμερμένων Σπαρτιατῶν ἀποτεμόμενοι, τοὺς παλαιούς Μεσσηνίους ἐκάλουν καὶ κατῆγον, Ἰθώμην συνοικίσαντες· ἀπίοντες δ' ἐπ' οἴκου διὰ Κεγχρειῶν, Ἀθηναίους ἐνίκων ἐπιχειροῦντας ἀψιμαχεῖν περὶ τὰ σενά, καὶ κωλύειν τὴν πορείαν.

ΚΕ. Ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὑπερηγάπων τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν τύχην ἐθαύμαζον· ὁ δὲ συγγενὴς καὶ πολιτικὸς φθόνος, ἅμα τῇ δόξῃ τῶν ἀνδρῶν συναυξόμενος, οὐ καλὰς, οὐδὲ πρεπούσας ὑποδοχὰς παρεσκεύαζεν αὐτοῖς. Θανάτου γὰρ ἀμφότεροι δίκας ἔφυγον ἐπανελθόντες, ὅτι, τοῦ νόμου κελεύοντος ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ παραδοῦναι τὴν Βοιωταρχίαν ἑτέροις, ὃν Βουκάτιον ὀνομάζουσι, τέτταρας ὅλους προσεπεβόλοντο μῆνας, ἐν οἷς τὰ περὶ Μεσσηνίην καὶ Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Λακωνικὴν διώκησαν. Εἰσῆχθη μὲν οὖν πρότερος εἰς τὸ δικαστήριον Πελοπίδας· διὸ καὶ μᾶλλον ἐκινδύνευσεν· ἀμφότεροι δ' ἀπελύθησαν. Τὸ δὲ συκοφάντημα καὶ τὴν πείραν Ἐπαμινώνδας ἔνεγκε πράως, μέγα μέρος ἀνδρείας καὶ μεγαλοψυχίας τὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀνεξικακίαν ποιούμενος. Πελοπίδας δὲ, καὶ φύσει θυμοειδέστερος ὢν, καὶ παροξυνόμενος ὑπὸ τῶν φίλων ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς, ἐπελάβετο τοιαύτης αἰτίας. Μενεκλείδας ὁ ῥήτωρ ἦν μὲν εἰς τῶν μετὰ Πελοπίδου καὶ Μέλωνος εἰς τὴν Χάρωνος οἰκίαν συνελθόντων· ἐπεὶ δὲ τῶν ἴσων οὐκ ἤξιούτο παρὰ τοῖς Θεβαίοις, δεινότατος μὲν ὢν λέγειν, ἀκόλαστος δὲ καὶ κακοήθης τὸν τρόπον, ἐχρῆτο τῇ φύσει πρὸς τὸ συκοφαντεῖν καὶ διαβάλλειν τοὺς κρείττονας, οὐδὲ μετὰ δίκην ἐκείνην παυσάμενος. Ἐπαμινώνδαν μὲν οὖν ἐξέκρουσε τῆς βοιωταρχίας, καὶ κατεπολιτεύσατο πολὺν χρόνον· Πελοπίδαν δὲ πρὸς μὲν τὴν δῆμον οὐκ ἴσχυσε διαβαλεῖν, ἐπεχείρει δὲ συγκροῦσαι τῷ Χάρωνι· καί,

κοινήν τινα τοῦ φθόνου παραμυθίαν ἔχοντος, ἂν ὦν αὐτοὶ μὴ δύνωνται βελτίους φανῆναι, τούτους ἀμωσγέπως ἐτέρων ἀποδείξωσι κακίους, πολὺς ἦν πρὸς τὸν δῆμον αὖξων τὰ τοῦ Χάρωνος ἔργα, καὶ τὰς στρατηγίας τῆς ἐκεῖ οὐ καὶ τὰς νίκας ἐγκωμιάζων. Τῆς δὲ πρὸς Πλαταιᾶς ἱππομαχίας, ἣν πρὸ τῶν Λευκτρικῶν ἐνίκησαν, ἡγουμένου Χάρωνος, ἐπεχείρησεν ἀνάθεμα τοιόνδε ποιῆσαι. Ἄνδροκύδης ὁ Κυζικηνός, ἐκλαθὼν παρὰ τῆς πόλεως πίνακα γράψαι μάχης ἐτέρας, ἐπετέλει τὸ ἔργον ἐν Θήβαις. Γενομένης δὲ τῆς ἀποστάσεως, καὶ τοῦ πολέμου συμπεσόντος, οὐ πολὺ τοῦ τέλους ἔχειν ἐλλείποντα τὸν πίνακα παρ' ἑαυτοῖς οἱ Θηβαῖοι κατέσχον. Τοῦτον οὖν ὁ Μενεκλείδας ἔπεισεν ἀναθέντας ἐπιγράψαι τοῦνομα τοῦ Χάρωνος, ὡς ἀμαυρώσων τὴν Πελοπίδου καὶ Ἐπαμινώνδου δόξαν. Ἦν δ' ἀβέλτερος ἢ φιλοτιμία, πρὸς τσοσούτους καὶ τηλικούτους ἀγῶνας ἐνὸς ἔργου καὶ μιᾶς νίκης ἀγαπωμένης, ἐν ἣ Γεράνδαν τινὰ τῶν ἀσκήμων Σπαρτιατῶν, καὶ τεσσαράκοντα μετ' αὐτοῦ πεσεῖν, ἄλλο δ' οὐδὲν μέγα πραχθῆναι λέγουσι. Τοῦτο τὸ ψήφισμα γράσσεται Πελοπίδας παρανόμων, ἰσχυρίζόμενος, ὅτι Θηβαίοις οὐ πάτριον ἦν ἰδίᾳ κατ' ἄνδρα τιμᾶν, ἀλλὰ τῇ πατριίδι κοινῶς τὴν τῆς νίκης ἵννομα σώζειν. Καὶ τὸν μὲν Χάρωνα παρὰ πᾶσαν τὴν δίκην ἐγκωμιάζων ἀσθίνως διετέλεσε· τὸν δὲ Μενεκλείδαν βάρβαρον καὶ πονηρὸν ἐξελέγχων, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐρωτῶν, εἰ μηδὲν αὐτοῖς καλὸν πέπρακται. (Καὶ) ὁ Μενεκλείδας ζημιούται χρημάτων, ἃ μὴ δυνάμενος ἐκτίσαι διὰ πλῆθος, ὕστερον ἐπεχείρησε κινῆσαι καὶ μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν. Ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τινὰ καὶ τοῦ βίου ἀποθεώρησιν.

Κς. Ἐπεὶ δ' Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φερῶν τυράννου, πολεμῶντος μὲν ἐκ προδήλου πολλοῖς Θεσσαλῶν, ἐπιβουλεύοντος δὲ πᾶτιν, ἐπρέσθευσαν εἰς Θήβας αἱ πόλεις στρατηγὸν αἰτούμεναι καὶ δύναμιν, ὁρῶν ὁ Πελοπίδας τὸν Ἐπαμινώνδαν τὰς ἐν Πελοποννή-

σφ' πράξεις διοικούντα, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπέδωκε καὶ προσένειμε τοῖς
 Θεσσαλοῖς, μήτε τὴν ἰδίαν ἐπισημὴν καὶ δύνάμιν ἀργοῦσαν
 περιορᾶν ὑπομένων, μήτε, ὅπου πάρεσιν Ἐπαμινώνδας, ἐτέρου
 δεῖσθαι στρατηγῶ νομίζων. Ὡς οὖν ἐστράτευσεν ἐπὶ Θεσσαλίαν
 μετὰ δυνάμει, τήν τε Λάρισσαν εὐθὺς παρέλαβε, καὶ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον ἐλθόντα καὶ δεόμενον διαλλάττειν ἐπειρᾶτο, καὶ ποιεῖν
 ἐκ τυράννου πρᾶον ἄρχοντα τοῖς Θεσσαλοῖς καὶ νόμιμον. Ὡς δ'
 ἦν ἀνήκεστος καὶ θηριώδης, καὶ πολλὴ μὲν ὠμότης αὐτοῦ, πολλὴ
 δ' ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία κατηγορεῖτο, τραχυνομένου τοῦ Πελο-
 πίδου πρὸς αὐτὸν καὶ χαλεπαίνοντος ἀποδρᾶς ὄχετο μετὰ τῶν
 δορυφόρων. Ὁ δὲ Πελοπίδας ἄδειάν τε πολλὴν ἀπὸ τοῦ τυραν-
 νοῦντος Θεσσαλοῖς ἀπολιπὼν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν,
 αὐτὸς εἰς Μακεδονίαν ἀπῆρε. Πτολεμαίου μὲν Ἀλεξάνδρῳ τῷ
 βασιλεύοντι τῶν Μακεδόνων πολεμοῦντος, ἀμφοτέρων δὲ μετα-
 πεμπομένων ἐκεῖνον, ὡς διαλλακτὴν καὶ δικαστὴν καὶ σύμμαχον
 καὶ βοηθὸν τοῦ δοκοῦντος ἀδικεῖσθαι γενησόμενον. Ἐλθὼν δὲ καὶ
 διαλύσας τὴν διαφορὰν, καὶ καταγαγὼν τοὺς φεύγοντας, ὄμηρον
 ἔλαβε τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, Φίλιππον, καὶ τριάκοντα παῖ-
 δας ἄλλους τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ κατέστησεν εἰς Θήβας, ἐπι-
 δειξάμενος τοῖς Ἕλλησιν, ὡς πόρρω διήκει τὰ Θηβαίων πράγ-
 ματα τῇ δόξῃ τῆς δυνάμεως, καὶ τῇ πίσει τῆς δικαιοσύνης.
 Οὗτος ἦν Φίλιππος ὁ τοῖς Ἕλλησιν ὑπερον πολεμήσας ὑπὲρ τῆς
 ἐλευθερίας· τότε δὲ πᾶς ὢν ἐν Θήβαις παρὰ Παμμυένει δίαίταν
 εἶχεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ζήλωτῆς γεγονέναι ἔδοξεν Ἐπαμινώνδου,
 τὸ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς στρατηγίας δραστήριον ἴσως
 κατανοήσας, ὃ μικρὸν ἦν τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς μόριον· ἐγκρα-
 τείας δὲ καὶ δικαιοσύνης καὶ μεγαλοψυχίας καὶ πραότητος, οἷς
 ἦν ἀληθῶς μέγας ἐκεῖνος, οὐδὲν οὔτε φύσει Φίλιππος, οὔτε
 μιμήσει μετέσχε.

ΚΖ. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν τῶν Θεσσαλῶν αἰτιωμένων τὸν

Φεραϊον Ἀλέξανδρον, ὡς διαταράττοντα τὰς πόλεις, ἀπεσάλη μετ' Ἰσμηνίου πρεσβείων ὁ Πελοπίδας· καὶ παρῆν οὔτ' οἴκοθεν ἄγων δύναμιν, οὔτε πόλεμον προσδοκήσας, αὐτοῖς δὲ τοῖς θετταλοῖς χρῆσθαι πρὸς τὸ κατεπεῖγον τῶν πραγμάτων ἀναγκάζομενος. Ἐν τούτῳ δὲ πάλιν τῶν κατὰ Μακεδονίαν ταραττομένων (ὁ γὰρ Πτολεμαῖος ἀνηρήκει τὴν βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν κατέσχευε, οἱ δὲ φίλοι τοῦ τεθνηκότος ἐκάλουν τὸν Πελοπίδαν), βουλόμενος μὲν ἐπιφανῆναι τοῖς πράγμασιν, ἰδίου δὲ στρατιώτας οὐκ ἔχων, μισθοφόρους τινὰς αὐτόθεν προσλαβόμενος, μετὰ τούτων εὐθύς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον. Ὡς δ' ἐγγύς ἀλλήλων ἐγένοντο, τοὺς μὲν μισθοφόρους Πτολεμαῖος χρημασι διαφθείρας ἐπεισεν ὡς αὐτὸν μεταστῆναι· τοῦ δὲ Πελοπίδου τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τοῦνομα δεδιόκως, ἀπήντησεν ὡς κρείσσοι, καὶ δεξιωσάμενος καὶ δεηθείς, ὠμολόγησε τὴν μὲν ἀρχὴν τοῖς τοῦ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν, Θηβαίοις δὲ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔξειν καὶ φίλον· ὁμῆρους δ' ἐπὶ τούτοις τὸν υἱὸν Φιλόξωνον ἔδωκε, καὶ πεντήκοντα τῶν ἑταίρων. Τούτους μὲν οὖν ἀπέσειλεν εἰς Θήβας ὁ Πελοπίδας· αὐτὸς δὲ βαρέως φέρων τὴν τῶν μισθοφόρων προδοσίαν, καὶ πυνθανόμενος τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων αὐτοῖς, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἀποκείσθαι περὶ Φάρσαλον, ὥστε, τούτων κρατήσας, ἰκανὴν δίκην, ὧν καθύβριτο, λήψεσθαι, συναγαγὼν τῶν Θεσσαλῶν τινὰς, ἦγεν εἰς Φάρσαλον. Ἀρτίως δ' αὐτοῦ παρεληλυθότος, Ἀλέξανδρος ὁ τύραννος ἐπεφαίνετο μετὰ τῆς δυνάμεως. Καὶ νομίσαντες οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἀπολογησόμενον ἦκειν, ἐβάδιζον αὐτοὶ πρὸς αὐτὸν, ἐξώλη μὲν ὄντα καὶ μαιφρόνονεῖδοτες, διὰ δὲ τὰς Θήβας καὶ τὸ περὶ αὐτοὺς ἀξίωμα καὶ δόξαν οὐδὲν ἂν παθεῖν προσδοκήσαντες. Ὁ δ', ὡς εἶδεν ἀνόπλιτος καὶ μόνους προσιόντας, ἐκείνους μὲν εὐθύς συνέλαβε, τὴν δὲ Φάρσαλον κατέσχευε. Φρίκην δὲ καὶ φόβον ἐνεργάσατο τοῖς ὑπὸ κούρις πᾶσιν, ὡς μετὰ τηλικαύτην ἀδικίαν καὶ τῶλμην,

ἀρχειδήσων ἀπάντων, καὶ χρητόμενος οὕτω τοῖς παραπίπτουσιν ἀνθρώποις καὶ πράγμασιν, ὡς τότε γε κομιδῇ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀπεγνωκώς.

ΚΠ. Οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι ταῦτ' ἀκούσαντες, ἔφερόν τε βαρέως, καὶ στρατιὰν ἐξέπεμπον εὐθύς, δι' ὄργην τινα πρὸς τὴν Ἐπαμινώνδαν, ἐτέρους ἀποδείξαντες ἄρχοντας. Τὸν δὲ Πελοπίδαν εἰς τὰς Φεράς ἀπαγαγὼν ὁ τύραννος, τὸ μὲν πρῶτον εἶα τοὺς βουλομένους αὐτῷ διαλέγεσθαι, νομίζων ἐλευθέρων γεγονέναι καὶ ταπεινὸν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς. Ἐπεὶ δὲ τοὺς μὲν φεραίους ὁ Πελοπίδας ὀδυρομένους παρεκάλει θάρρειν, ὡς νῦν μάλιστα δῶσοντος τοῦ τυράννου δίκην, πρὸς δ' αὐτὸν ἐκείνον ἀποσείλας, ἔλεγεν, ὡς ἄτοπός ἐστι τοὺς μὲν ἀθλίους πολίτας καὶ μηδὲν ἀδικούντας ὁσημέραι σφελῶν καὶ φονεύων, αὐτοῦ δὲ φειδόμενος, ὃν μάλιστα γινώσκει τιμωρησόμενον αὐτὸν, ἀνπερ δικεφύγη· θυμιάσας τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἄδειαν αὐτοῦ· τί δὲ, φησί, σπεύδει Πελοπίδας ἀποθανεῖν; Κἀκεῖνος ἀκούσας· Ὅπως, εἶπε, σὺ τάχιον ἀπολῆ, μᾶλλον, ἢ νῦν, θερμοσῆς γενόμενος. Ἐκ τούτου διεκώλυσεν ἐντυγχάνειν αὐτῷ τοὺς ἐκτός. Ἢ δὲ Θήβη, θυγάτηρ μὲν Ἰάσονος οὕσα, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου, πυνθανομένη παρὰ τῶν φυλακτῶντων Πελοπίδαν τὸ θαρρᾶλέον αὐτοῦ καὶ γενναῖον, ἐπεθύμησεν ἰδεῖν τὸν ἄνδρα καὶ προσεειπεῖν. Ὡς δ' ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἄτε δὴ γυνή, τὸ μὲν μέγεθος τοῦ ἄθρου οὐκ εὐθύς ἐν τοσαύτῃ συμφορᾷ κατεῖδε, κουρᾷ δὲ καὶ σολῆ καὶ διαίτη τεκμαιρομένη λυπρὰ καὶ μὴ πρέποντα τῇ δόξῃ πάσχειν αὐτὸν, ἀπεδάκρυσεν· τὸ μὲν πρῶτον ἀγνοῶν ὁ Πελοπίδας, τίς εἶη γυναικῶν, ἐθαύμαζεν. Ὡς δ' ἔγνω, προσηγόρευσεν αὐτὴν πατρώθεν· ἦν γὰρ τῷ Ἰάσονι συνήθης καὶ φίλος. Εἰπούσης δὲ ἐκείνης· Ἐλεῶ σου τὴν γυναῖκα· Καὶ γὰρ ἐγώ σε, εἶπεν, ὅτι ἄδετος οὕσα ὑπομένεις Ἀλέξανδρον. Οὗτος ἐθιγέπως ὁ λόγος τῆς γυναικός· ἐβαρύνετο γὰρ τὴν ὀμότητα καὶ τὴν ὕβριν τοῦ τυράννου, μετὰ τῆς ἄλλης

ἀσελγείας καὶ τὸν νεώτατον αὐτῆς τῶν ἀδελφῶν παιδικὰ πεποι-
ημένου. Διὸ καὶ συνεχῶς φοιτῶσα πρὸς τὸν Πελοπίδαν, καὶ παρ-
ρησιαζομένη περὶ ὧν ἔπαυθεν, ὑπεπέπλατο θυμοῦ καὶ φρο-
νήματος καὶ δυσμενείας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

ΚΘ. Ἐπειδ' οἱ στρατηγοὶ τῶν Θεβαίων εἰς τὴν Θετταλίαν ἐμ-
βαλόντες ἐπραῶσαν οὐδέν, ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν, ἢ δυστυχίαν, αἰσχυροῦς
ἀνεχώρησαν, ἐκείνων μὲν ἕκαστον ἢ πόλις μυρίαὶ δραχμαῖς ἐζη-
μίωσεν, Ἐπαμινώνδαν δὲ μετὰ δυνάμειος ἀπέσειλεν. Εὐθύς
οὖν κινήσῃ τε μεγάλη Θετταλῶν ἦν, ἐπαιρομένων πρὸς τὴν δό-
ξαν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τὰ πράγματα τοῦ τυράννου ῥοπήσας ἐδέετο
μικρᾶς ἀπολωλέναι· τοσοῦτος ἐνεπεπτιώκει φόβος τοῖς περὶ αὐτὸν
ἡγεμόσι καὶ φίλοις, τοσαύτη δὲ τοὺς ὑπηκόους ὄρη· ἢ πρὸς ἀπό-
σασιν εἶχε, καὶ χαρὰ τοῦ μέλλοντος, ὡς νῦν ἐποφομένους δίκην
διδόντα τὸν τύραννον. Οὐ μὴν ἀλλ' Ἐπαμινώνδας τὴν αὐτοῦ
δόξαν ἐν ὑσέρῳ τῆς Πελοπίδου σωτηρίας τιθέμενος, καὶ δεδοι-
κῶς μὴ, τῶν πραγμάτων ταραχθέντων, ἀπογνοὺς ἑαυτὸν Ἀ-
λέξανδρος, ὡσπερ θηρίον, τράπηται πρὸς ἐκείνον, ἐπηρωεῖτο
τῷ πολέμῳ, καὶ κύκλῳ περιῶν, τῇ παρασκευῇ καὶ τῇ μελλήσει
κατεσκευάζε καὶ συνέστειλε τὸν τύραννον, ὡς μήτε ἀνεῖναι τὸ
αὐθαδὲς αὐτοῦ καὶ θρασυνόητον, μήτε τὸ πικρὸν καὶ θυ-
μοειδὲς ἐξερεθίσαι· πυθνάνόμενος τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὀλιγω-
ρίαν τῶν καλῶν καὶ δικαίων, ὅς ζῶντας μὲν ἀνθρώπους κατ-
ώρυττεν, ἑτέροι· δὲ δέρματα συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων περιτιθεῖς,
καὶ τοὺς θηρευτικούς ἐπάγων κύνας, διέσπα καὶ κατακτόντιζε,
παιδικᾶ ταύτη χρώμενος· Μελιθρία δὲ καὶ Σκοτούσση, πόλειςιν
ἐνσπόνδοι· καὶ φίλαις, ἐκκλησιαζούσαις περισήσας ἅμα τοὺς
δορυφόρους, ἤδηδ' ἐν ἀπέσφαζε. Τὴν δὲ λόγχην, ἣ Πολύρρονα
τὸν θεῖον ἀπέκτεινε, καθιερώσας καὶ κατασέψας, ἔθυσεν ὡσπερ
θεῖον, καὶ Τύχωνα προσηγόρευεν. Τραγωδὸν δὲ ποτε θεόμενος
Ἐβριπίδου Γρωῦδάς ὑποκρινόμενος, ὄχετο ἀπιῶν ἐκ τοῦ θεά-

τρον, καὶ πέμψας πρὸς αὐτὸν ἐκέλευε θαρρῆεῖν, καὶ μηδὲν ἀγωνίζεσθαι διὰ τοῦτο χεῖρον· οὐ γὰρ ἐκείνου κατατρονῶν ἀπελθεῖν, ἀλλ' αἰσχυρόμενος τοὺς πολίτας, εἰ μηδένα πώποτε τῶν ὑπ' αὐτοῦ φονευμένων ἠλεηκῶς, ἐπὶ τοῖς Ἐκάβης καὶ Ἀνδρομάχης κακοῖς ὀφθῆσεται δακρύων. Οὗτος μέντοι τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρόσχημα τῆς Ἐπαμινώνδου στρατηγίας καταπλαγεῖς,

Ἐπηξ' ἀλέκτωρ δούλον ὡς κλίνας πτερόν·

καὶ τοὺς ἀπολογησομένους ταχὺ πρὸς αὐτὸν ἐπέμπευ. Ὁ δὲ συνθέσθαι μὲν εἰρήνην καὶ φιλίαν πρὸς τοιοῦτον ἄνδρα Θηβαίοις οὐχ ὑπέμεινε· σπεισάμενος δὲ τριακονθημέρους ἀνοχὰς τοῦ πολέμου, καὶ λαβὼν τὸν Πελοπίδαν καὶ τὸν Ἰσηγιάν, ἀνεχώρησεν.

Α. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων καισθήμενοι πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα πρέσβεις ἀναβαίνοντας ὑπὲρ συμμαχίας, ἔπεμψαν καὶ αὐτοὶ Πελοπίδαν, ἄριστα βουλευσάμενοι πρὸς τὴν δόξαν αὐτοῦ. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀνέβαινε διὰ τῶν βασιλέως ἐπαρχιῶν, ὀνομαστὴς ὢν καὶ περιδότης. Οὐ γὰρ ἡρέμα διήκτο τῆς Ἀσίας, οὐδ' ἐπὶ μικρῶν, ἢ δόξα τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγῶνων, ἀλλ', ὡς ὁ πρῶτος περὶ τῆς ἐν Λαύκτροις μάχης ἐξέδραμε λόγος, αἰείτινος καινοῦ προστιθεμένου κατορθώματος, ἀξάνομένη καὶ ἀναβαίνουσα πορρωτάτῳ κατέσχευ. Ἐπειτα τοῖς ἐπὶ θύραις σατράπαις καὶ στρατηγοῖς καὶ ἡγεμόσιν ὀφθεῖς, θαῦμα καὶ λόγον παρέσχευ, ὡς οὗτος ἀνὴρ ἐστὶν ὁ γῆς καὶ θαλάσσης ἐκβαλὼν Λακεδαιμονίους, καὶ συσείλας ὑπὸ τὸν Ταύγετον καὶ τὸν Εὐρώταν τὴν Σπάρτην, τὴν ὀλίγον ἔμπροσθεν βασιλεῖ τῶ μεγάλῳ καὶ Πέρσαις δι' Ἀγησιλάου τὸν περὶ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων ἐπαρμένην πόλεμον. Ταῦτά (τ) οὖν ὁ Ἀρταξέρξης ἐχαιρεῖ καὶ τὸν Πελοπίδαν ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζεν (ἐπὶ) τῇ δόξῃ, καὶ μέγαν ἐποίει ταῖς τιμαῖς, ὑπὸ τῶν μεγίστων εὐδαιμονίζεσθαι καὶ θεραπεύεσθαι βουλόμενος δοκεῖν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ εἶδε, καὶ τοὺς λόγους

λόγους κατενόησε, τῶν μὲν Ἀττικῶν βεβαιοτέρους, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ἀπλουστέρους ὄντας, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε· καὶ πάθος βρασιλικὸν παθὼν, οὐκ ἀπεκρύψατο τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα τιμὴν, οὐδ' ἔλαθε τοὺς ἄλλους πρέσβεις πλεῖστον νέμων ἐκείνῳ. Καίτοι δοκεῖ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων Ἀνταλκίδαν τιμῆσαι τὸν Λακεδαιμόνιον, ὃ τὸν σέφρανον, ὃν πίνων περιέκειτο, βάψας εἰς μύρον ἀπέσειλε. Πελοπίδᾳ δὲ οὕτω μὲν οὐκ ἐνετέφρησε, δῶρα δὲ λαμπρότατα καὶ μέγιστα τῶν νομιζομένων ἐξέπεμψε, καὶ τὰς ἀξιώσεις ἐπεκύρωσεν, αὐτονόμους μὲν εἶναι τοὺς Ἕλληνας, οἰκείσθαι δὲ Μεσσήνην, Θηβαίους δὲ πατρικοὺς φίλους νομίζεσθαι βασιλέως. Τάχοντας ἔχων τὰς ἀποκρίσεις, τῶν δὲ δῶρων οὐδὲν, ὅτι μὴ χάριτος ἦν σύμβολον καὶ φιλοφροσύνης, δεζόμενος, ἀνέζευξεν· ὃ καὶ μάλιστα τοὺς ἄλλους πρέσβεις διέβαλε. Τιμαγόραν γοῦν Ἀθηναῖοι κρίναντες ἀπέκτειναν· εἰ μὲν ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν δωρεῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως. Οὐ γὰρ μόνον χρυσίον, οὐδ' ἀργύριον ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ κλίνην πολυτελεῆ, καὶ σρώτας θεράποντας, ὡς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἐπισαμένων ἔτι δὲ βοῦς ὑγδοσθήκοντα καὶ βουκόλους, ὡς δὴ πρὸς ἀρρώσϊαν τινὰ γάλακτος βοείου δεόμενος. Τέλος δὲ κατέβαινεν ἐπὶ θάλασσαν ἐν φορείῳ κομιζόμενος, καὶ τέσσαρα τάλαντα τοῖς κομιζουσι μισθὸς ἐδόθη παρὰ βασιλέως. Ἄλλ' ἔοικεν οὐχ ἢ δωροδοκία μάλιστα παροξύναι τοὺς Ἀθηναίους. Ἐπικράτους γοῦν ποτὲ τοῦ σακεσφόρου, μήτ' ἀρνούμενου δῶρα δέξασθαι παρὰ βασιλέως, ψήφισμά τε γράφειν φάσκοντος, ἀντὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, χειροτονεῖσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἐννέα πρέσβεις πρὸς βασιλέα τῶν δημοτικῶν καὶ πενήτων, ὅπως λαμβάνουτες εὐπορῶσιν, ἐγέλασεν ὁ δῆμος. Ἄλλ', ὅτι Θηβαίαις ἐγεγόνει πάντα, χαλεπῶς ἔφερον, οὐ λογιζόμενοι τὴν Πελοπίδου δόξαν, ὅσων ἦν ῥητορικῶν καὶ λόγων κρείττων, παρ' ἀνθρώπῳ θεραπεύοντι τοὺς τῶν ὄπλων ἀεὶ κρατοῦντας.

ΑΑ. Ἡ μὲν οὖν πρεσβεία τῷ Πελοπίδᾳ προσέθηκεν οὐ μικρὰν

εὐνοίαν ἐπανελθόντι, διὰ τὸν Μεσσήνης συνοικισμὸν καὶ τῆν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων αὐτονομίαν. Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Φεραίου πάλιν εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀναδραμόντος, καὶ Θεσσαλῶν μὲν οὐκ ὀλίγας περικύπτοντος πόλεις, Φθιώτας δὲ καὶ Ἀχαιοὺς ἅπαντας καὶ τὸ Μαγνήτων ἔθνος ἔμφρουρον πεποικημένου· πυνθανόμεναι Πολοπίδαν ἐπανήκειν αἱ πόλεις, εὐθύς ἐπρέσβευον εἰς Θήβας, αἰτούμεναι δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐκεῖνον. Ψηφισαμένων δὲ τῶν Θηβαίων προθύμως, καὶ ταχὺ πάντων ἐτοιμῶν γενομένων, καὶ τοῦ στρατηγοῦ περὶ ἔξοδον ὄντος, ὁ μὲν ἦλιος ἐξέλιπε, καὶ σκότος ἐν ἡμέρᾳ τὴν πόλιν ἔσχεν. Ὁ δὲ Πελοπίδας ὄρων πρὸς τὸ φάσμα συντετραχημένους ἅπαντας, οὐκ ᾔετο δεῖν βιάζεσθαι καταρόβους καὶ δυσέλπιδας ὄντας, οὐδ' ἀποκινδυνεύειν (ἐν) ἑπτακισχιλίοις πολίταις· ἀλλ' ἐκυτὸν μόνον τοῖς Θεσσαλοῖς ἐπιδοῦς, καὶ τριακασίους τῶν ἱππέων ἐθελοντάς ἀναλαβῶν καὶ ξένους, ἐξώρμησεν, οὔτε τῶν μάντεων ἐόντων, οὔτε τῶν ἄλλων συμπροθυμουμένων πολιτῶν. Μέγα γὰρ ἐδόκει καὶ πρὸς ἄνδρα λαμπρὸν ἐξ οὐρανοῦ γεγονέναι σημεῖον. Ὁ δ' ἦν μὲν καὶ δι' ὀργῆν, ὧν καθύβριτο, θερμότερος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον· ἠλπιζε δὲ καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ νοσοῦσαν ἔδει καὶ διεμπαρμένην εὐρήτειν, ἐξ ὧν διείλεκτο τῇ Θήβῃ. Μάλιστα δ' αὐτὸν *καὶ* παρεκάλει τὸ τῆς πράξεως κάλλος, ἐπιθυμοῦντα καὶ φιλοτιμούμενον, ἐν οἷς χρόνοις Λακεδαιμόνιοι Διονυσίῳ, τῷ Σικελίας τυράννῳ, στρατηγοῦς καὶ ἄρμος ἔπεμπον, Ἀθηναῖοι δὲ μισθοδότην Ἀλέξανδρον εἶχον, καὶ χαλκοῦν ἴσασαν ὡς εὐεργέτην, τότε τοῖς Ἑλλησιν ἐπιδειξάι Θεβαίους μόνους ὑπὲρ τῶν τυραννουμένων στρατευομένους, καὶ καταλύοντας ἐν τοῖς Ἑλλησιν τὰς παρανόμους καὶ βιαίους δυναστείας.

ΑΒ. Ὡς οὖν εἰς Φάρσαλον ἔλθων ἠθροίζε τὴν δύναμιν, εὐθύς ἐβιάδιζεν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ Θεβαίους μὲν ὀλίγους περὶ τὸν Πελοπίδαν ὄρων, αὐτὸς δὲ πλείους ἔχων, ἢ διπλασίους

ὀπλίταις τῶν Θεσσαλῶν, ἀπήντα πρὸς τὸ Θετίδιον. Εἰπόντος δὲ τινος τῷ Πελοπίδᾳ πολλοὺς ἔχοντα τὸν τύραννον ἐπέρχεσθαι· Βίλιτιον, ἔφη, πλείονας γὰρ νικήσομεν. Ἀνατεινόντων δὲ πρὸς τὸ μέσον, κατὰ τὰς καλουμένας Κυνὸς κεφαλᾶς, λόφων περικλινῶν καὶ ὑψηλῶν, ὤρμησαν ἀμφοτέροι τούτους καταλαβεῖν τοῖς πεζοῖς. Τοὺς δ' ἵππεῖς ὁ Πελοπίδας, πολλοὺς ἀγαθοὺς ὄντας, ἐφῆκε τοῖς ἵππεῦσι τῶν πολεμίων. Ὡς δ' οὗτοι μὲν ἐκράτουν, καὶ συνεξέπεσον εἰς τὸ πεδίον τοῖς φεύγουσιν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὤφθη τοὺς λόφους καταλαβὼν, τοῖς ὀπλίταις τῶν Θεσσαλῶν ὑπερον ἐπερχομένοις, καὶ πρὸς ἰσχυρὰ καὶ μετέωρα χωρία βιαζομένοις ἐμβαλὼν, ἔκτεινε τοὺς πρώτους, οἱ δ' ἄλλοι πληγῆς λαβόντες οὐδὲν ἔπρασσον· κατιδῶν οὖν ὁ Πελοπίδας, τοὺς μὲν ἵππεῖς ἀνεκαλεῖτο, καὶ πρὸς τὸ συνεστῆκός τῶν πολεμίων ἐλεύειν ἐκέλευεν· αὐτὸς δὲ συνέμιξε δρόμῳ τοῖς περὶ τοὺς λόφους μαχομένοις, εὐθύς τὴν ἀσπίδα λαβὼν· καὶ διὰ τῶν ὀπισθεν ὠσάμενος εἰς τοὺς πρώτους, τὸσάυτην ἐνεποίησε ῥώμην καὶ προθυμίαν ἅπασιν, ὥστε καὶ τοῖς πολεμίοις ἐτέρους δοκεῖν γενονότας καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἐπέρχεσθαι. Καὶ δύο μὲν ἢ τρεῖς ἀπεκρούσαντο προσβολᾶς· ὀρώντες δὲ καὶ τούτους ἐπιβαίνοντας εὐρώσως, καὶ τὴν ἵππον ἀπὸ τῆς διώξεως ἀνασρέφουσιν, εἷξαν, ἐπὶ σκέλος ποιοῦμενοι τὴν ἀναχώρησιν. Ὁ δὲ Πελοπίδας, ἀπὸ τῶν ἄκρων κατιδῶν ἅπαν τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, οὐπω μὲν εἰς φυγὴν τετραμμένον, ἤδη δὲ θορόβου καὶ ταραχῆς ἀναπιμπλάμενον, ἔστη, καὶ περιεσκόπησεν, αὐτὸν ζητῶν τὸν Ἀλέξανδρον. Ὡς δ' εἶδεν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ παραθαρῶνόντα καὶ συντάττοντα τοὺς μισθοφόρους, οὐ κατέσχε τῷ λογισμῷ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ πρὸς τὴν βλέψιν ἀναφλεχθεὶς, καὶ τῷ θυμῷ παραδοὺς τὸ σῶμα καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πράξεως, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξάλόμενος ἐσφέρετο, βοῶν καὶ προκαλούμενος τὸν τύραννον. Ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐκ ἐδέξατο τὴν ὀρμὴν, οὐδ' ὑπέμεινε, ἀλλ' ἀναφυγῶν

πρὸς τοὺς δορυφόρους, ἐνέκρυψεν ἑαυτὸν. Τῶν δὲ μισθοφόρων οἱ μὲν πρῶτοι συμβαλόντες εἰς χεῖρας, ἀνεκόπησαν ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου, τινὲς δὲ καὶ πληγέντες ἐτελεύτησαν. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν δόρασι πόρρωθεν διὰ τῶν ὄπλων τύπτοντες αὐτὸν κατετραυματίζον· ἕως οἱ Θεσσαλοὶ περιπαθήσαντες ἀπὸ τῶν λόρων δρόμῳ προσεβοήθησαν. Ἦδη δὲ πεπτωκότες, οἱ τε ἵππεῖς προσελάσαντες, ὄλην ἐτρέψαντο τὴν φάλαγγα, καὶ διώξαντες ἐπὶ πλείστον, ἐνέπλησαν νεκρῶν τὴν χώραν, πλέον, ἢ τρισχιλίους, καταβαλόντες.

ΔΓ. Τὸ μὲν οὖν Θηβαίων τοὺς παρόντας ἐπὶ τῇ τοῦ Πελοπίδου τελευτῇ βαρέως φέρειν, πατέρα καὶ σωτήρα καὶ διδύσκαλον τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων ἀγαθῶν ἀποκαλοῦντας ἐκείνον, οὐ πάνυ θαυμαστὸν ἔν. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ κύμαχοι, πᾶσαν ἀνθρωπίνην πρέπουσαν ἀρετῇ τιμὴν τοῖς ψηφίσμασιν ὑπερβαλόντες, ἔτι μᾶλλον ἐπεδείξαντο τοῖς πάθεσι τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα χάριν. Τοὺς μὲν γὰρ παραγεγονότας τῷ ἔργῳ λέγουσι μῆτε θώρακα θέσθαι, μῆτε ἵππον ἐχγαλιῶσαι, μῆτε τραῦμα δῆσασθαι πρότερον, ὡς ἐπύθοντο τὴν ἐκείνου τελευτὴν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὄπλων θερμούς ἰόντας ἐπὶ τὴν νεκρὸν, ὥσπερ αἰσθανόμενον, τὰ τῶν πολεμίων κύκλῳ περὶ τὸ σῶμα σωρεύειν λάφυρα, κεῖραι δὲ ἵππους, κείρασθαι δὲ καὶ αὐτούς· ἀπιόντας δὲ πολλοὺς ἐπίσκηνας, μῆτε πῦρ ἀνάψαι, μῆτε δεῖπνον εἰσθαι, σιγὴν δὲ καὶ κατῆφειαν εἶναι τοῦ στρατοπέδου παντὸς, ὥσπερ οὐ νενικηκότων ἐπιφανεστάτην νίκην καὶ μεγίστην, ἀλλ' ἡττημένων ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ καταδεδουλωμένων. Ἐκ δὲ τῶν πόλεων, ὡς ἀπηγγέλθη ταῦτα, παρήσαν αἱ τ' ἀρχαί, καὶ μετ' αὐτῶν ἔφηβοι καὶ παῖδες καὶ ἰερεῖς, πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ σώματος, τρόπαια καὶ στεφάνους καὶ πανοπλίαις χρυσαῖς ἐπιφέροντες. Ὡς δ' ἐμελλεν ἐκκομίζεσθαι τὸ σῶμα, προσελθόντες οἱ πρεσβύτατοι τῶν Θεσσαλῶν ἠτοῦντο τοὺς Θηβαίους δι' αὐτῶν θάψαι τὸν νεκρὸν. Εἰς δ' αὐτῶν ἔλεγεν·

« Ἄνδρες σύμμαχοι, χάριν αἰτοῦμεν παρ' ὑμῶν, κόσμον ἡμῖν ἐπ' αὐτοῖα τοσαύτη καὶ παραμυθίαν φέρουσιν. Οὐ γὰρ ζῶντα θετσαλοὶ Πελοπίδαν προπέμψουσιν, οὐδ' αἰσθανομένῳ τὰς ἀξίας τιμὰς ἀποδώσουσιν, ἀλλ' ἐν ψαῦσαί γε τοῦ νεκροῦ τύχωμεν, καὶ δι' αὐτῶν κοσμήσαι, καὶ θάψαι τὸ σῶμα, δόξομεν ὑμῖν οὐκ ἀπισεῖν, ὅτι μεῖζων ἢ συμφορὰ γέγονε θετταλοῖς, ἢ Θηβαίοις· ὑμῖν μὲν γὰρ ἡγεμόνος ἀγαθοῦ μόνον, ἡμῖν δὲ καὶ τούτου καὶ τῆς ἐλευθερίας εἶρεσθαι συμβέβηκε. Πῶς γὰρ ἔτι τολμήσομεν αἰτῆσαι στρατηγὸν ἄλλον παρ' ὑμῶν, οὐκ ἀποδόντες Πελοπίδαν; » Ταῦτα μὲν οἱ Θηβαῖοι συνεχώρησαν.

ΛΔ. Ἐκείνων δὲ τῶν τρωῶν οὐ δοκοῦσιν ἕτεραί λαμπρότεραι γενέσθαι, τοῖς τὸ λαμπρὸν οὐκ ἐν ἐλέφαντι καὶ χρυσῷ καὶ πορφύραις εἶναι νομίζουσιν, ὥσπερ φίλιτος ὑμῶν καὶ θαυμάζων τὴν Διονυσίου ταφὴν, οἷον τραγωδίας μεγάλης, τῆς τυραννίδος ἐξόδιον θεατρικὸν γενομένην. Ἀλέξανδρος δ' ὁ μέγας, Πφαισίωνος ἀποθανόντος, οὐ μόνον ἵππους ἔκειρε καὶ ἡμίονους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀφείλε τῶν τειχῶν ὡς ἂν δοκοῖεν αἱ πόλεις πενθεῖν, ἀντὶ τῆς πρόσθεν μορφῆς κούριμον σχῆμα καὶ ἄτιμον ἀναλαμβάνουσαι. Ταῦτα μὲν οὖν, προστάγματα δεσποτῶν ὄντα, καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης περαινόμενα, καὶ μετὰ φθόνου τῶν τυχόντων, καὶ μίσους τῶν βιαζομένων, οὐδεμιᾶς χάριτος ἦν, οὐδὲ τιμῆς, ὄγκου δὲ βαρβαρικοῦ, καὶ τρυφῆς καὶ ἀλαζονείας ἐπίδειξις, εἰς κενὰ καὶ ἄζηλα τὴν περιουσίαν διατιθεμένων. Ἄνθρωπός δὲ δημοτικὸς ἐπὶ ξένης τεθνηκώς, οὐ γυναικὸς, οὐ παίδων, οὐ συγγενῶν παρόντων, οὐ δεομένου τινός, οὐκ ἀναγκάζοντος, ὑπὸ δῆμων τοσοῦτων καὶ πόλεων ἀμιλλωμένων προπεμπόμενος καὶ συνεκκημιζόμενος καὶ σφαιρούμενος, εἰκότως ἐδόκει τὸν τελεῖότατον ἀπέχειν εὐδαιμονισμόν. Οὐ γὰρ, ὡς Ἀῖσωπος ἔφασκε, χαλεπώτατός ἐστιν ὁ τῶν εὐτυχούντων θάνατος, ἀλλὰ μακαριώτατος, εἰς ἀσφαλῆ χώραν τὰς εὐπραξίας κατατιθέμενος τῶν

ἀγαθῶν, καὶ τύχη μεταβάλλεσθαι οὐκ ἀπολείπων. Διὸ βέλτιον ὁ Λάκων τὸν Ὀλυμπιονίκην Διαγόραν, ἐπιδόντα μὲν υἱοὺς σφαινομένους Ὀλυμπιάσιν, ἐπιδόντα δ' υἱωνοὺς καὶ θυγατριδοὺς, ἀσπασάμενος· Κάθηνε, εἶπε, Διαγόρα· Οὐκ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀναβήσῃ. Τὰς δὲ Ὀλυμπιάδας καὶ Πυθικάς νίκας οὐκ ἂν, οἶμαι, τις εἰς τὸ αὐτὸ συνθεῖς ἀπάσας, ἐνὶ τῶν Πελοπίδου παραβαλεῖν ἀγῶνων ἀξιώσειεν, οὓς πολλοὺς ἀγωνισάμενος καὶ κατορθώσας, καὶ τοῦ βίου τὸ πλεῖστον ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ βιώσας, τέλος ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ Βοιωταρχίᾳ, τυραννοκτονίᾳ μεμιγμένῃν ἀριστείαν ἀρισεύων, ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλῶν ἐλευθερίας ἀπέθανεν.

ΛΕ. Ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ μέγλα μὲν ἐλύπησε τοὺς συμμάχους, μείζονα δ' ὠφέλησε. Θηβαῖοι γὰρ, ὡς ἐπύθοντο τὴν τοῦ Πελοπίδου τελευτήν, οὐδεμίαν ἀναβολὴν ποιησάμενοι τῆς τιμωρίας, κατὰ τάχος ἐστράτευσαν ὀπλίταις ἑπτακισχιλίοις, ἱππεῦσι δ' ἑπτακοσίοις, ἡγουμένου Μαλκίτου καὶ Διογείτονος. Καταλαβόντες δὲ συνεσαλμένον καὶ περικεκομμένον τῆς δυνάμεως Ἀλέξανδρον, ἠνάγκασαν Θεσσαλοῖς μὲν ἀποδοῦναι τὰς πόλεις, ἃς εἶχεν αὐτῶν, Μάγνητας δὲ καὶ Φθιώτας καὶ Ἀχαιοὺς ἀφεῖναι, καὶ τὰς φρουράς ἐξαγαγεῖν· ὁμοῦσαι δ' αὐτὸν, ἐφ' οὓς ἂν ἡγῶνται Θηβαῖοι καὶ κελύσωσιν, ἀκολουθήσειν. Θηβαῖοι μὲν οὖν τούτοις ἠρέσθησαν. Ἦν δ' ὀλίγον ὕστερον τοῖς θεοῖς ὑπὲρ Πελοπίδου δίκην ἔδωκε, διηγήσομαι. Θήβην, τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ, πρῶτον μὲν, ὡς εἴρηται, Πελοπίδας ἐδίδαξε μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἕξω λαμπρότητα καὶ παρασκευὴν τῆς τυραννίδος, ἐντὸς τῶν ὀπλων καὶ τῶν φυλάκων οὔσαν. Ἔπειτα δὲ, φοβουμένη τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, καὶ μισοῦσα τὴν ὠμότητα, συνθεμένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν, τριῶν ὄντων, Τισιφῶνου, Πυθολάου, Λυκόφρονος, ἐπεχείρει τόνδε τὸν τρόπον. Τὴν μὲν ἄλλην οἰκίαν τοῦ τυράννου κατεῖχον αἱ φυλακαὶ τῶν παρανυκτερευόντων, ὁ δὲ θάλαμος, ἐν ᾧ καθεύδειν εἰώθεσαν, ὑπερῶς ἦν, καὶ πρὸ αὐτοῦ φυλακὴν εἶχε κύων δεδεμένος, πᾶσι

φοβερὸς, πλὴν αὐτοῖς ἐκείνοις καὶ ἐνὶ τῶν οἰκετῶν τῷ τρέφοντι. Καθ' ὄνοῦν ἐμελλε καιρὸν ἐπιχειρεῖν ἡ Θήβη, τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ἀφ' ἡμέρας εἶχε πλησίον ἐν οἴκῳ τινὶ κεκρυμμένους· εἰσελθοῦσα δὲ, ὡσπερ εἰώθει, μόνη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη καθεύδοντα, καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν προσελθοῦσα, τῷ μὲν οἰκίτῃ προσέταξεν ἀπάγειν ἔξω τὸν κύνα· βρούλεσθαι γὰρ ἀναπαύεσθαι μεθ' ἡσυχίας ἐκεῖνον. Αὐτὴ δὲ τὴν κλίμακα, φοβουμένη, μὴ κτύπον παράσχη, τῶν νεανίσκων ἀναδαινόντων, ἐρίοις κατεσφόρεσεν· εἶτα οὕτως ἀναγαροῦσα τοὺς ἀδελφοὺς ξιφίρεις, καὶ ζήσασα πρὸ τῶν θυρῶν, εἰσῆλθεν αὐτῇ, καὶ καθελοῦσα τὸ ζίφος ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς κρεμύμενον, σημείον εἶναι τοῦ κατέχεσθαι τὸν ἄνδρα καὶ καθεύδειν ἔδειξεν. Ἐκπεπληγμένων δὲ τῶν νεανίσκων, καὶ κατοκνούντων, κακίζουσα, καὶ διουμυμένη μετ' ὀργῆς αὐτῇ τὸν Ἀλέξανδρον ἐξεγείρασα μνηύτειν τὴν πράξιν, αἰσχυθέντας αὐτοὺς ἅμα καὶ φοβηθέντας εἰσῆγαγε καὶ περιέστησε τῇ κλίνῃ, προσφέρουσα τὸν λύχνον. Τῶν δὲ ὁ μὲν τοὺς πόδας κατεῖχε πῖεσας, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν λαβόμενος τῶν τριχῶν ἀνέκλασεν, ὁ δὲ τρίτος τῷ ζίφει τύπτων αὐτὸν διεσχρήσατο· τῷ μὲν τάχει τῆς τελευτῆς, πράκτερον ἴσως, ἢ προσῆκον ἦν, ἀποθανόντα· τῷ δὲ μόνον, ἢ πρῶτον τυράννων ὑπὸ γυναικὸς ἰδίας ἀπολέσθαι, καὶ τῇ μετὰ θάνατον αἰκία τοῦ σώματος ριφέντος καὶ πατηθέντος ὑπὸ τῶν Φεραίων, ἄξια πεπονθέναι δόξαντα τῶν παρανομημάτων.





ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ .

Σελ. 201 Τόμ. II

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

ΜΑΡΚΟΝ δὲ Κλαύδιον, τὸν πεντάκις ὑπατεύσαντα Ῥωμαίων, Μάρκου μὲν υἱὸν γενέσθαι λέγουσι, κληθῆναι δὲ τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας πρῶτον Μάρκελλον, ὅπερ ἔστιν Ἀρήιον, ὡς φησι Ποσειδώνιος. Ἦν γάρ τῃ μὲν ἐμπειρία πολεμικός, τῷ δὲ σώματι Ῥωμαλέος, τῇ δὲ χειρὶ πλήκτης, τῇ δὲ φύσει φιλοπόλεμος, καὶ τούτῳ δὴ πολὺ τὸ γαῦρον καὶ ἀγέρωχον ἐπιφαίνων ἐν τοῖς ἀγῶσι· τῷ δ' ἄλλῳ τρόπῳ σώφρων, φιλόανθρωπος, Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ λόγων, ἄχρι τοῦ τιμᾶν καὶ θαυμάζειν τοὺς κατορθύνοντας, ἐραστής, αὐτὸς δ' ὑπ' ἀσχολιῶν ἐφ' ὅσον ἦν πρόθυμος ἀσκήσαι καὶ μαθεῖν οὐκ ἐξικόμενος. Εἰ γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ὁ θεὸς, ὡσπερ Ὀμηρὸς εἴρηκεν,

Ἐκ νεότητος ἔδωκε καὶ ἐς γῆρας τολυπεύειν

Ἀργαλέους πολέμους,

καὶ τοῖς τότε πρωτεύουσι Ῥωμαίων· οἱ νέοι μὲν ὄντες, περὶ Σικελίαν Καρχηδονίοις, ἀκμᾶζοντες δὲ, Γαλάταις ὑπὲρ αὐτῆς Ἰταλίας ἐπολέμουν, ἤδη δὲ γηρῶντες, Ἀνίβια πάλιν συνείχοντο καὶ Καρχηδονίοις, οὐκ ἔχοντες, ὡσπερ οἱ πολλοὶ, διὰ γῆρας ἀνάπαυσιν στρατειῶν, ἀλλ' ἐπὶ στρατηγίας πολέμων καὶ ἡγεμονίας κατ' εὐγένειαν καὶ ἀρετὴν ἀγόμενοι.

Β. Μάρκελλος δὲ πρὸς οὐδὲν μὲν ἦν μάχης εἶδος ἀργός, οὐδ' ἀνάσκητος, αὐτὸς δ' αὐτοῦ κράτιστος ἐν τῷ μονομαχεῖν γενόμενος, οὐδεμίαν πρόκλησιν ἔφυγε, πάντας δὲ τοὺς προκαλεσαμένους ἀπέκτεινεν. Ἐν δὲ Σικελίᾳ τὸν ἀδελφὸν Ὀτακίλιον κινδυνεύοντα διέσωσεν, ὑπερασπίσας, καὶ ἀποκτείνας τοὺς ἐπιφερομένους. Ἀνθ' ὧν ὄντι μὲν ἔτι νέω σέφανοι καὶ γέρα παρὰ τῶν στρατηγῶν ἦσαν· εὐδοκιμοῦντα δὲ μᾶλλον, ἀγορανόμον μὲν ἀπέδειξε τῆς ἐπιφα-

νεστέρας τάξεως ὁ δῆμος, οἱ δ' ἱερεῖς Αὔγουρα. Τοῦτο δ' ἐστὶν ἰερωσύνης εἶδος, ἧμάλιστα τὴν ἀπ' οἰωνῶν μαντικὴν ἐπιβλέπειν, καὶ πικραφυλάττειν νόμος δέδωκεν. Παναγιάσθη δ' ἀγορανομῶν, δίκην ἀβούλητον εἰσενεγκεῖν. Ἦν γὰρ αὐτῷ παῖς ὁμώνυμος, ἐν ἰσθμῷ τὴν ἦψιν ἐκπρεπήσας, οὐχ ἤττον δὲ τῷ σωφρονεῖν καὶ πεπαιθεῦσθαι περίβλεπτος ὑπὸ τῶν πολιτῶν· τούτῳ Καπετωλῖνος, ὁ τοῦ Μαρκελλοῦ συνάρχων, ἀσελγῆς ἀνὴρ καὶ θρασύς, ἐρῶν λόγους προσήνεγκε. Τοῦ δὲ παιδὸς τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῦ καθ' ἑαυτὸν ἀποτριψάμενος τὴν πείραν, ὡς δ' αὐτὸς ἐπεχείρησε, κατεϊπόντος πρὸς τὸν πατέρα, βαρέως ἐνεγκὼν ὁ Μάρκελλος, προσήγγειλε τῇ βουλῇ τὸν ἀθροῦπον. Ὁ δὲ πολλὰς μὲν ἀποδράσεις καὶ παραγραφὰς ἐμηχανᾶτο, τοὺς δημάρχους ἐπικαλούμενος· ἐκείνων δὲ μὴ προσδεχομένων τὴν ἐπίκλησιν, ἀρνήσει τὴν αἰτίαν ἔφυγε. Καὶ μάρτυρος οὐδενὸς τῶν λόγων γεγονότος, ἔδοξε μεταπέμπεσθαι τὸν παῖδα τῇ βουλῇ. Πικραγενομένου δ' ἰδόντες ἐρύθημα, καὶ δάκρυον, καὶ μεμιγμένον ἀπαύσῳ θυμουμένῳ τὸ αἰδούμενον, οὐδενὸς ἄλλου δεκθέντες τεκμηρίου κατεψήφισαντο, καὶ χρημασιν ἐζημίωσαν Καπετωλῖνον· ἐξ ὧν ὁ Μάρκελλος ἀργυρᾶ λουβεία ποιησάμενος, τοῖς θεοῖς καθιέρωσεν.

Γ. Ἐπεὶ δὲ, τοῦ πρώτου τῶν Καρχηδονίων πολέμου ἔπει δευτέρῳ καὶ εἰκοσῷ συναιρεθέντος, ἀρχαὶ πάλιν Γαλατικῶν ἀγῶνων διεδέχοντο τὴν Ρώμην· οἱ δὲ τὴν ὑπαλπειαν νεμόμενοι τῆς Ἰταλίας Ἰνσομβρες, Κελτικὸν ἔθνος, μεγάλοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς ὄντες, δυνάμεις ἐκάλουν, καὶ μετεπέμποντο Γαλατῶν τοὺς μισθοῦ στρατευομένους, οἱ Γεσσάται καλοῦνται. Καὶ θαυμαστὸν μὲν ἔδοκει, καὶ τύχης ἀγαθῆς γενέσθαι, τὸ μὴ συρραγῆναι τὸν Κελτικὸν εἰς τὸ αὐτὸ τῷ Λιβυκῷ πόλεμον· ἀλλ' ὥσπερ ἐφεδρείαν εἰληφότας τοὺς Γαλάτας, ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀτρεμήσαντας μαχομένων ἐκείνων, οὕτω τότε δὴ τοῖς νενικηκόσιν ἐπαποδύεσθαι, καὶ προκαλεῖσθαι σχολὴν ἀγόντας. Οὐ μὴν ἀλλὰ μέγαν ἤ τε χῶρα

παρεῖχε φόβον, διὰ τὴν γειτνίασιν ὁμόρῳ καὶ προσοικῶ πολέμῳ συνοισιομένους, καὶ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῶν Γαλατῶν, οὓς μάλιστα Ῥωμαῖοι δεῖσαι δοκοῦσιν, ἅτε δὴ καὶ τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ θέμενοι νόμον, ἀτελεῖς εἶναι στρατείας τοὺς ἱερέας, πλήν τι μὴ Γαλατικὸς πάλιν ἐπέλθοι πόλεμος. Ἐδήλου δὲ καὶ τὸν φόβον αὐτῶν ἢ τε παρασκευῆ (μυριάδες γὰρ ἐν ὄπλοις ἅμα τοσαῦται Ῥωμαίων, οὔτε πρότερον, οὔτε ὕστερον, γενέσθαι λέγονται), καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καινοτομοῦμενα· βαρβαρικὴν μὲν γὰρ οὐδὲν, οὐδ' ἐκφυλον ἐπιτηδεύοντες, ἀλλ' ὡς ἐνὶ μάλισα ταῖς δόξαις Ἑλληνικῶς διακείμενοι καὶ πράως πρὸς τὰ θεία, τότε τοῦ πολέμου συμπεσόντος, ἠναγκάσθησαν εἶσαι λογίους τιτὴν ἐκ τῶν Σιβυλλείων· καὶ δύο μὲν Ἕλληνας, ἄνδρα καὶ γυναῖκα, δύο δὲ Γαλάτας ὁμοίως, ἐν τῇ καλουμένῃ βοῶν ἀγορᾷ κατορύξαι ζῶντας, οἷς ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ Νοεμβρίῳ μηνὶ δρᾶσιν Ἑλλῆσι καὶ Γαλάταις ἀπὸρρήτους καὶ ἀθεάτους ἱερουργίας.

Δ. Οἱ μὲν οὖν πρῶτοι τῶν ἀγῶνων, νίκας τε μεγάλας καὶ σφάλματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέγκαντες, εἰς οὐδὲν ἐτελεύτησαν πέρας βέβαιον. Φλαμινίου δὲ καὶ Φουρίου τῶν ὑπάτων, μεγάλαις ἐκστρατευσάντων δυνάμεσιν, ἐπὶ τοὺς Ἰνσόμβρας, ὤφθη μὲν αἵματι ρέων ὁ διὰ τῆς Πικηνίδος χώρας ποταμὸς, ἐλέγχθη δὲ τρεῖς σελήνας φανῆναι περὶ πόλιν Ἀρίμινον. Οἱ δὲ ἐπὶ ταῖς ὑπατικάς ψηφοφορίαις παραφυλάττοντες (τοὺς) οἰωνοὺς ἱερεῖς, διεβησάμενοι μοχθηρὰς καὶ δυσόρηθας αὐτοῖς γεγονέναι τὰς τῶν ὑπάτων ἀναγορεύσεις. Εὐθύς οὖν ἔπαμψεν ἡ σύγκλητος ἐπὶ τὸ στρατίπεδον γράμματα, καλοῦσα καὶ μεταπεμπιμένη τοὺς ὑπάτους, ὅπως ἐπανελθόντες ἢ τάχις τὴν ἀρχὴν ἀπέπικωνται, καὶ μηδὲν ὡς ὑπάτοι φθάσωσι πράξαι πρὸς τοὺς πολεμίους. Ταῦτα δεξάμενος τὰ γράμματα Φλαμίνιος, οὐ πρότερον ἔλιπεν, ἢ μάχη συνάψας τρέψασθαι τοὺς βαρβάρους καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπιδραμεῖν. Ὡς οὖν ἐπανῆλθε μετὰ πολλῶν λαφύρων, οὐκ ἀπὴν-

τησεν ὁ δῆμος, ἀλλ', ὅτι καλούμενος οὐκ εὐθὺς ὑπήκουσεν, οὐδ' ἐπέισθη τοῖς γράμμασιν, ἀλλ' ἐνύβρισε καὶ κατεφρόνησε, μικροῦ μὲν ἐδέησεν ἀποψηφίσασθαι τὸν θρίαμβον αὐτῷ· θριαμβεύσαντα δὲ ἰδιώτην ἐποίησεν, ἀναγκάσας ἐξομύσασθαι τὴν ὑπατείαν μετὰ τοῦ συνάρχοντος. Οὕτω πάντα τὰ πράγματα Ῥωμαίοις εἰς τὸν θεῖν ἀνήγετο· μαντείων δὲ καὶ πατρίων ὑπεροψίαν οὐδ' ἐπὶ ταῖς μεγίσταις εὐπραξίαις ἀπεδέχοντο, μεῖζον ἠγούμενοι πρὸς σωτηρίαν πόλεως, τὸ θαυμάζειν τὰ θεῖα τοὺς ἀρχοντας, ἢ τὸ κρατεῖν τῶν πολεμίων.

Ε. Τιθέριος οὖν Σεμπρώνιος, ἀνὴρ δι' ἀνδρείαν καὶ καλοκαγαθίαν οὐθενὸς ἤπτον ἀγαπηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀπέδειξε μὲν ὑπατεῖων διαδόχους, Σκιπίωνα Νασικῶν καὶ Γάϊον Μάρκιον· ἤδη δ' ἐχόντων αὐτῶν ἐπαρχίας καὶ στρατεύματα, ἰσρατικοῖς ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν, εὔρεν ἠγνοημένον ὑφ' αὐτοῦ τι τῶν πατρίων. Ἦν δὲ ταιουῦτον· ὅταν ἀρχῶν ἐπ' ὄρνισι καθεζόμενος ἐξω πόλεως ἔχων οἶκον, ἢ σκηνὴν μεμισθωμένην, ὑπ' αἰτίας τινὸς ἀναγκασθῆ, μῆπω γεγονότων σημείων βεβαίων, ἐπανελθεῖν εἰς (τὴν) πόλιν, ἀφεῖναι ἐχρῆν τὸ προμεμισθωμένο οἴκημα, καὶ λαβεῖν ἕτερον, ἐξ οὗ ποιήσεται τὴν θεῖαν αὐθις ἐξ ὑπαρχῆς. Τοῦτ' ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τὸν Τιθέριον, καὶ δις τῷ αὐτῷ χρητάμενος, ἀπέδειξε τοὺς εἰρημένους ἀνδρας ὑπάτους. Ὑστερον δὲ γνοὺς τὴν ἁμαρτίαν, ἀνῆνεγκε πρὸς τὴν σύγκλητον. Ἢ δ' οὐ κατεφρόνησε, καίτοι μικροῦ ὄντος τοῦ ἐλλείμματος, ἀλλ' ἔγραψε τοῖς ἀνδράσι· καὶ ἐκεῖνοι τὰς ἐπαρχίας ἀπολιπόντες, ἐπανῆλθον εἰς Ῥώμην ταχὺ, καὶ κατέθεντο τὴν ἀρχήν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπράχθη. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους χρόνους καὶ δύο ἱερεῖς ἐπιφανέσαστοι τὰς ἱερωσύνας ἀφηρέθησαν, Κορνήλιος μὲν Κέθιγος, ὅτι τὰ σπλάγχνα τοῦ ἱερέου παρὰ τάξιν ἐπέδωκε. Κούιντος δὲ Σουλπίκιος, ἐπὶ τῷ θύοντος αὐτοῦ τὸν κορυφαῖον ἀπορῥυῆναι τῆς κεφαλῆς πῖλον, ὃν οἱ καλούμενοι Φλαμίνιοι φοροῦσιν. Μινουκίου

δὲ Δικτάτωρος Ἰππαρχον ἀποδείξαντος Γάϊον Φλαμίνιον, ἐπεὶ τρισμὸς ἠκολούθει μῦθος, ὃν Σύριχα καλοῦσιν, ἀποψηρισάμενοι τούτους, αὐθις ἐτέρους κατέστησαν. Καὶ τὴν ἐν οὗτω μικροῖς ἀκρίβειαν φυλάττοντες, οὐδεμίᾳ προτεμίνυσαν δεισιδαιμονίᾳ, τῷ μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ παρεκβαίνειν τῶν πατρίων.

ς. Ὡς δ' οὖν ἐξωμόσαντο τὴν ἀρχὴν οἱ περὶ τὸν Φλαμίνιον, διὰ τῶν καλουμένων μετοβασιλέων ὑπατος ἀποδείκνυται Μάρκελλος. Καὶ παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, ἀποδείκνυσιν αὐτῷ συνάρχοντα Γναῖον Κορνήλιον. Ἐλέχθη μὲν οὖν, ὡς πολλὰ συμβατικά τῶν Γαλατῶν (λεγόντων), καὶ τῆς βουλής εἰρηναία βουλομένης, ὁ Μάρκελλος ἐξεστράχυνε τὸν θυμὸν ἐπὶ τὸν πόλεμον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γενεμένης εἰρήνης, ἀνακαινίσει τὸν πόλεμον οἱ Γεσσαταὶ δοκοῦσι, τὰς Ἀλπεις ὑπερβαλόντες, καὶ τοὺς Ἰνδομάβρους ἐπάραντες (τρεισμῦριοι γὰρ ὄντες προσεγένοντο πολλαπλασίοις ἐκείνοις οὔσι), καὶ μέγα φρονοῦντες, εὐθὺς ἐπ' Ἀκέρρας ὤρμησαν, πόλιν ὑπὲρ ποταμοῦ Πάδου ἀνωκισμένην. Ἐκείθεν δὲ μυρίους τῶν Γεσσατῶν ὁ βασιλεὺς Βριτόμαρτος ἀναλαβὼν, τὴν περὶ Πάδον χώραν ἐπόρθει. Ταῦτα Μάρκελλος πυθόμενος, τὸν μὲν συνάρχοντα πρὸς Ἀκέρραις ἀπέλιπε, τὴν πεζὴν καὶ βαρεῖαν ὁμοῦ πᾶσαν ἔχοντα δύναμιν καὶ τῶν ἰππέων μέρος τρίτον· αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἰππεῖς ἀναλαβὼν, καὶ τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ὀπλιτῶν περὶ ἔξακροσίους, ἤλαυνεν, οὔτε ἡμέρας, οὔτε νύκτας ἀνιείς τὸν δρόμον, ἕως ἐπέβαλε τοῖς μυρίοις Γεσσαταῖς περὶ τὸ καλούμενον Κλασίδιον, Γαλατικὴν κώμην, οὐ πρὸ πολλοῦ Ῥωμαίοις ὑπήκουον γεγεννημένην. Ἀναλαβεῖν δὲ καὶ διαναπαῦσαι τὸν στρατὸν οὐχ ὑπῆρξεν αὐτῷ· ταχὺ γὰρ αἴσθησιν τοῖς βαρβάραις ἀρικόμενος παρέσχε, καὶ κατερρονήθη, πεζῶν μὲν ὀλίγων παντάπασι ὄντων σὺν αὐτῷ, τὸ δ' ἰππικὸν ἐν οὐδενὶ λόγῳ τῶν Κελτῶν τιθεμένων. Κράτιοι γὰρ ὄντες ἵππομαχεῖν, καὶ μάλιστ' αὐτῷ διαφέρειν δοκοῦντες, τότε καὶ πλήθει πολὺ τῶν

Μάρκελλον ὑπερέβαλλον. Εὐθύς οὖν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἀναρπασόμενοι, μετὰ βίας πολλῆς καὶ δεινῶν ἀπειλῶν ἐρέροντο, τοῦ βασιλέως προῖππεύοντος. Ὁ δὲ Μάρκελλος, ὡς μὴ ρθαῖεν αὐτὸν ἐγκυκλωσάμενοι καὶ περιχυθῆντες, ὀλιγοσὺν ὄντα, τὰς ἴλας ἤγε πόρρω τῶν ἰππέων, καὶ περιηλαινε, λεπτὸν ἐκτείνων τὸ κέρασ, ἄχρις οὐ μικρὸν ἀπέσχε τῶν πολεμίων. Ἦδη δὲ πως εἰς ἐμβολὴν ἐπιτρέφοντος αὐτοῦ, συντυγχάνει τὴν ἵππον πτυρέντα τῇ γαυρότητι τῶν πολεμίων ἀποτραπέσθαι, καὶ βία φέρειν ὀπίσω τὸν Μάρκελλον. Ὁ δὲ τοῦτο δείσας μὴ ταραχὴν ἐκ δεισιδαιμονίας τοῖς Ρωμαίοις ἐνεργάσῃται, ταχὺ περισπάσας ἐφ' ἡνίαν τῷ χαλινῷ καὶ περισρέψας τὸν ἵππον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις, τὸν ἥλιον αὐτὸς προσεκύνησεν, ὡς δὴ μὴ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἐνεκα τούτου, τῇ περιαγωγῇ χρῆσάμενος. Οὕτω γὰρ ἔθος ἐστὶ Ρωμαίοις προσκυνεῖν τοὺς θεοὺς, περισρεφομένους. Αὐτὸν δ' ἤδη προσμιγνύοντα τοῖς ἐναντίοις, προσεὔξασθαι τῷ Φερετρῷ Διὶ τὰ κάλλιστα τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις ὕπλων καθιερώσειν.

Z. Ἐν τούτῳ δὲ κατιδὼνὸ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς, καὶ τεκμηράμενος ἀπὸ τῶν συμβόλων ἄρχοντα τοῦτον εἶναι, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξελάσας τὸν ἵππον, ὑψηλῆσεν ἅμα τῆ φωνῇ προκλητικὸν ἐπαλαλάζων, καὶ τὸ δόρυ κραδαίνων· ἀνὴρ μεγέθει τε σώματος ἕξοχος Γαλατῶν, καὶ πανοπλία ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ βαραῖς καὶ πᾶσι ποικίλμασιν, ὡσπερ ἀστραπῆ, διαφέρων σιλβούση. Ὡς οὖν ἐπιβλέψαντι τὴν φάλαγγα τῷ Μαρκέλλῳ ταῦτα τῶν ὀπλων ἔδοξε κάλλιστα, καὶ κατὰ τούτων ὑπέλαθε πεποιῆσθαι τῷ θεῷ τὴν κατευχὴν, ὠρμησεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τῷ δόρατι διακίψας τὸν θώρακα, καὶ συνεπερείσας τῇ ρύμῃ τοῦ ἵππου, ζῶντα μὲν αὐτὸν περιέτρεψε, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην πληγὴν ἐνεῖς, *εὐθύς* ἀπέκτεινεν. Ἀποκηδήσας δὲ τοῦ ἵππου, καὶ τῶν ὀπλων τοῦ νεκροῦ ταῖς χερσὶν ἐφαψάμενος, πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· « ὦ μεγάλα στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων ἔργα καὶ πράξεις

ἐπιβλέπων ἐν πολέμοις καὶ μάχαις Φερέτριε Ζεῦ, μαρτύρομαι σε Ῥωμαίων τρίτος ἄρχων ἄρχοντα, καὶ βασιλέα στρατηγός, ἰδέα χειρὶ τόνδε τὸν ἄνδρα καταργασάμενος καὶ κτείνας, σοὶ καθιεροῦν τὰ πρῶτα καὶ κάλλιπα τῶν λαφύρων. Σὺ δὲ δίδου τύχην ὁμοίαν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τοῦ πολέμου προτρεπομένοις. » Ἐκ τούτου συν-μίσγον οἱ ἱππεῖς, οὐ διακεκριμένοι τοῖς ἱππεῦσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πεζοὺς ὁμοῦ προτρεπομένους μαχόμενοι καὶ νικῶσι νίκην ἰδέα τε καὶ τρόπῳ περιττὴν καὶ παράδοξον. Ἴππεῖς γὰρ ἱππέας καὶ πεζοὺς ἅμα τοσοῦτοι τοσοῦτους, οὔτε πρότερον, οὔτε ὕστερον, νικῆσαι λέγονται. Κτείνας δὲ τοὺς πλείστους, καὶ κρατήσας ὀπλων καὶ χρημάτων, ἐπανήλθε πρὸς τὸν συνάρχοντα μοχθηρῶς πολιορκῶντα Κελτοὺς περὶ πόλιν μεγίστην καὶ πολυανθρωποτάτην τῶν Γαλατικῶν. Μεδιόλανον καλεῖται, καὶ μητρόπολιν *μὲν* αὐτὴν οἱ τῆδε Κελτοὶ νομίζουσιν ὅθεν ἐκθύμως μαχόμενοι περὶ αὐτῆς, ἀντεπολιόρκουν τὸν Κορνήλιον. Ἐπελθόντος δὲ Μαρκέλλου, καὶ τῶν Γεσσατῶν, ὡς ἐπίθοντο τὴν τοῦ βασιλέως ἦπταν καὶ τελευταίαν, ἀπελθόντων, τὸ μὲν Μεδιόλανον ἀλίσκεται, τὰς δ' ἄλλας πόλεις αὐτοὶ παραδιδόασιν οἱ Κελτοὶ, καὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπουσι πάντα Ῥωμαίοις. Καὶ τούτοις μὲν ἦν εἰρήνη μετρίων τυχοῦσι.

Η. Ψηφισαμένης δὲ τῆς συγκλήτου μόνῳ Μαρκέλλῳ θρίαμβον, εἰσιλάουσε, τῇ μὲν ἄλλῃ λαμπρότητι καὶ πλούτῳ καὶ λαφύροις καὶ σώμασιν ὑπερφυσίαν αἰχμαλιώτων, ἐν ὀλίγοις θαυμαστός ἤδιστον δὲ πάντων θέαμα καὶ καινότερον ἐπιδεικνύμενος αὐτὸν κομίζοντα τῷ θεῷ τὴν τοῦ βαρβάρου πανοπλίαν. Δρυὶς γὰρ εὐκτεάνου πρέμνον ὄρθιον καὶ μέγα τεμῶν, καὶ ἀσκήσας ὡσπερ τρόπαιον, ἀνεδήσατο καὶ κατήρτησεν ἐξ αὐτοῦ τὰ λάφυρα, κῆρυξ διαθείς καὶ περικαρμύσας ἕκαστον. Προϊύσης δὲ τῆς πομπῆς ἀράμενος αὐτὸς, ἐπέβη τοῦ τεθρίππου, καὶ τροπαιοφόρον ἄγαλμα τῶν ἐκείνου κάλλιπον καὶ διαπρεπέστατον ἐπόμπουε διὰ τῆς πό-

λεως. Ὁ δὲ στρατὸς εἶπετο καλλίστοις ὄπλοις κεκοσμημένους, ἄδων ἄλλα (τε) πεποιημένα μέλη καὶ παιᾶνας ἐπινικίους εἰς τὸν θεὸν καὶ τὸν στρατηγόν· οὕτω δὲ προβάς, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν νεὼν τοῦ Φερετρίου Διὸς, ἀνέστησε καὶ καθιέρωσε, τρίτος καὶ τελευταῖος ἄχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Πρῶτος μὲν γὰρ ἀνήνεγκε σκυλα Ρωμύλης, ἀπ' Ἀκρωνος τοῦ Καινινήτου· δεύτερος δὲ Κόσσος Κορνήλιος, ἀπὸ Τολουμνίου Τυρρῆνου· μετὰ δὲ τούτους Μάρκελλος, ἀπὸ Βριτομάρτου, βασιλέως Γαλατῶν· μετὰ δὲ Μάρκελλον οὐδὲ εἰς. Καλεῖται δ' ὁ μὲν θεὸς, ᾧ πέμπεται, Φερετριος Ζεὺς, ὡς μὲν ἔνι φασίν, ἀπὸ τοῦ φερετρευμένου τροπαίου, κατὰ τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν, ἔτι πολλὴν τότε συμμειγμένην τῇ Λατίνῳ· ὡς δ' ἕτεροι, Διός ἐστιν ἡ προσωνομία κεραυνοβολοῦντος. Τὸ γὰρ τύπτειν Φερίρε σὶ Ρωμαῖοι καλοῦσιν. Ἄλλοι δὲ παρὰ τὴν τοῦ πολέμου πληγὴν γεγονέναι τοῖονμα λέγουσι. Καὶ γὰρ νῦν ἐν ταῖς μάχαις, ὅταν διώκωσι τοὺς πολεμίους, πυκνὸν τὸ Φέρι, τουτέστι παῖε, παρεγγυῶσιν ἀλλήλοις. Τὰ δὲ σκυλα Σπόλια μὲν κοινῶς, ἰδίως δ' Ὀπίμια, ταῦτα καλοῦσι. Καίτοι φασίν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι Νουμῶν Πομπίλιον καὶ πρώτων Ὀπιμίων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων μνημονεύειν· τὰ μὲν πρῶτα ληφθέντα, τῷ Φερετρίῳ Διὶ κελεύοντα καθιεροῦν, τὰ δεύτερα δὲ τῷ Ἄρει, τὰ δὲ τρίτα τῷ Κυρίῳ· καὶ λαμβάνειν γέρας, ἀσκήρια τριχόσια τὸν πρῶτον, τὸν δὲ δεύτερον διακόσια, τὸν δὲ τρίτον ἑκατόν. Ὁ μὲντοι πολὺς οὗτος ἐπικρατεῖ λόγος, ὡς ἐκείνων μόνων Ὀπιμίῳν ὄντων, ὅσα καὶ παρατάξεως οὔσης, καὶ πρῶτα, καὶ στρατηγοῦ στρατηγὸν ἀνελόντος. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἐπιτοσοῦτον. Οἱ δὲ Ρωμαῖοι τὴν νίκην ἐκείνην καὶ τοῦ πολέμου τὴν κατάλυσιν οὕτως ὑπερηγάπησαν, ὥστε καὶ τῷ Πυθίῳ χρουσοῦν κρατῆρα ἀπόλιτρῶν... εἰς Δελφοὺς ἀποσεῖλαι χαριστήριον, καὶ τῶν λαφύρων ταῖς τε συμμαχίσι μεταδοῦναι πόλεις λαμπρῶς, καὶ πρὸς Ἰέρωνα πολλὰ πέμψαι, τὸν Συρακουσίων βασιλέα, φίλον ὄντα καὶ σύμμαχον.

Θ. Αννίβου δ' ἐμβαλόντος εἰς Ἰταλίαν, ἐπέμφθη μὲν ὁ Μάρκελλος ἐπὶ Σικελίαν, σόλον ἄγων. Ἐπεὶ δ' ἡ περὶ Κάννας ἀτυχία συνέπεσε, καὶ Ῥωμαίων οὐκ ὀλίγαι μυριάδες ἐν τῇ μάχῃ διεφθάρησαν, ὀλίγοι δὲ σωθέντες εἰς Κανύσιον συνεπεφεύγισαν, ἣν δὲ προσδοκίαν τὸν Αννίβαν εὐθύς ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔλᾶν, ὅπερ ἦν κράτιστον τῆς δυνάμεως ἀνηρηκότα· πρῶτον μὲν ὁ Μάρκελλος ἀπὸ τῶν νεῶν ἔπεμψε τῇ πόλει φυλακὴν, πεντακοσίους καὶ χιλίους ἀνδρας, ἔπειτα δόγμα τῆς βουλῆς δεξόμενος, εἰς Κανύσιον παρῆλθε, καὶ τοὺς ἐκεῖ συνειλεγμένους παραλαβὼν, ἐξήγαγε τῶν ἐρυμάτων, ὡς οὐ προησόμενος τὴν χώραν. Ῥωμαίοις δὲ τῶν ἡγεμονικῶν καὶ δυνατῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἐτεθνῆκεσαν ἐν ταῖς μάχαις· Φαβίου δὲ Μαξιμου τοῦ πλείστον ἔχοντος ἀξίωμα πίστεως καὶ συνέσεως, τὸ λῖαν ἀπικριβωμένον ἐν τοῖς ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν λογισμοῖς, ὡς ἀργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις καὶ ἄτολμον, ἠτιῶντο· καὶ νομίζοντες ἀποχρῶντα τοῦτον ἔχειν πρὸς ἀσφάλειαν, οὐ διαρκῆ δὲ πρὸς ἄμυναν στρατηγόν, ἐπὶ τὸν Μάρκελλον κατέφευγον, καὶ τὸ θαρραλέον αὐτοῦ καὶ δραστήριον πρὸς τὴν ἐκείνου κεραυνύντες καὶ ἀρμόττοντες εὐλόθειαν καὶ πρόνοιαν, ποτὲ μὲν ἀμφοτέρους ἅμα χειροτονοῦντες ὑπάτους, ποτὲ δ' ἐν μέρει, τὸν μὲν ὕπατον, τὸν δ' ἀνθύπατον ἐξέπεμπον. Ὁ δὲ Ποσειδώνιος φησὶ, τὸν μὲν Φάβιον θυρῶν καλεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ξίφος. Αὐτὸς δὲ ὁ Αννίβας ἔλεγε, τὸν μὲν Φάβιον ὡς παιδαγωγὸν φοβεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ὡς ἀνταγωνιστὴν· ὅφ' οὐ μὲν γὰρ κωλύεσθαι κακόν τι ποιεῖν, ὅφ' οὐ δὲ καὶ πάσχειν.

I. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνέσεως πολλῆς καὶ θρασύτητος ἐκ τοῦ κρατεῖν τὸν Αννίβαν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένης, τοὺς ἀποσκιδναμένους τοῦ στρατοπέδου καὶ κατατρέχοντας τὴν χώραν ἐπιτιθέμενος κατέκοπτε καὶ ὑπανήλισκε τῆς δυνάμεως. Ἐπειτα πρὸς Νέαν πόλιν καὶ Νῶλαν βοηθήσας, Νεαπολίτας μὲν ἐπέβρωσεν, αὐτοὺς καθ' αὐτοὺς βεβαίους ὄντας Ῥωμαίοις, εἰς δὲ Νῶλαν

εἰσελθὼν, γάσιν εὖρε, τῆς βουλῆς τὸν δῆμον ἀννιβίζοντα μεταχειρίσασθαι καὶ καταρτίσαι μὴ δυναμένης. Ἦν γὰρ τις ἀνὴρ, εὐγενεῖα τε πρωτεύων ἐν τῇ πόλει καὶ κατ' ἀνδρείαν ἐπιφανῆς, ὄνομα Βάνδιος· καὶ τοῦτον ἐν Κάνναις περιόπτως ἀγωνισάμενον, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνελόντα τῶν Καρχηδονίων, τέλος δ' αὐτὸν ἐν τοῖς νεκροῖς εὐρεθέντα πολλῶν βελῶν κατάπλεων τὸ σῶμα, θαυμάσας ὁ Ἀννίβας, οὐ μόνον ἀφῆκεν ἀνευ λύτρων, ἀλλὰ καὶ δῶρα προσέθηκε, καὶ φίλον ἐποιήσατο καὶ ξένον. Ἀμειβόμενος οὖν ταύτην τὴν χάριν ὁ Βάνδιος, εἰς τὴν τῶν ἀννιβίζόντων προθύμως, καὶ τὸν δῆμον ἰσχύων ἐξῆγε πρὸς ἀπόστασιν. Ὁ δὲ Μάρκελλος ἀνελεῖν μὲν ἄνδρα, λαμπρὸν οὕτω τὴν τύχην, καὶ κεκοινωνηκότα τῶν μεγίστων Ῥωμαίων ἀγώνων, οὐχ ὅσιον ἡγεῖτο· πρὸς δὲ τῷ φύσει φιλανθρωπῷ καὶ πιθανὸς ὢν ὁμιλία προσάγεσθαι φιλότιμον ἦθος, ἀσπασαμένου ποτὲ τοῦ Βανδίου αὐτὸν, ἠρώτησεν, ὅστις ἀνθρώπων εἴη· πάλαι μὲν εὖ εἰδὼς, ἀρχὴν δὲ καὶ πράσασιν ἐντεύξεως ζητῶν. Ὡς γὰρ εἶπε· Λεύκιος Βάνδιος· οἶον ἡσθεῖς καὶ θαυμάσας ὁ Μάρκελλος· Ἡ γὰρ ἐκεῖνος, ἔφη, σὺ Βάνδιος, οὗ πλεῖστος ἐν Ῥώμῃ λόγος τῶν ἐν Κάνναις ἀγωνισαμένων, ὡς μόνου Παῦλον Αἰμίλιον τὸν ἄρχοντα μὴ προλιπόντος, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἐκεῖνῳ φερομένων βελῶν ὑποσάντος τῷ σώματι καὶ ἀναδεξαμένου; Φήσαντος δὲ τοῦ Βανδίου, καί τι καὶ παρατήναντος αὐτῷ τῶν τραυμάτων· Εἶτα, ἔφη, τηλικαῦτα γνωρίσματα φέρων τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας, οὐκ εὐθὺς προσήεις; ἢ κακοῖ σοι δοκοῦμεν ἀρετὴν ἀμείβεσθαι φίλων, ἧς ἐστὶ τιμὴ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις; Ταῦτα φιλοφρονηθεὶς καὶ δεξιωσάμενος, ἵππον τε δωρεῖται πολεμιστὴν αὐτῷ, καὶ δραχμὰς ἀργυρίου πεντακισίας.

ΙΑ. Ἐκ τούτου βεβαιότατος μὲν ἦν Μαρκέλλῳ παρασάτης καὶ σύμμαχος, δεινότατος δὲ μηνυτὴς καὶ κατήγορος τῶν τάναντία φρονούντων ὁ Βάνδιος. Ἦσαν δὲ πολλοὶ, καὶ διενοοῦντο,

τῶν Ῥωμαίων ἐπεξιόντων τοῖς πολεμίοις, αὐτοὶ διαρπάσαι τὰς ἀποσκευάς. Διὸ συντάξας ὁ Μάρκελλος τὴν δύναμιν ἐντὸς περὶ τὰς πύλας ἔστησε τὰ σκευοφόρα, καὶ τοῖς Νωλανοῖς διὰ κηρύγματος ἀπέειπε πρὸς τὰ τεῖχη προσπελάζειν. Ἦν οὖν ὄπλων ἐρημία, καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐπεσπάσατο προσάγειν ἀτακτότερον, ὡς τῶν ἐν τῇ πόλει ταραττομένων. Ἐν τούτῳ δὲ τὴν καθ' αὐτὸν πύλην ἀναπετάσαι κελεύσας ὁ Μάρκελλος, ἐξήλασεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τῶν ἵπποτων τοὺς λαμπροτάτους· καὶ προσπεσὼν κατὰ σῶμα, συνείχετο τοῖς πολεμίοις. Μετ' ὀλίγον δ' οἱ πεζοὶ καθ' ἑτέραν πύλην ἐχώρουν μετὰ δρόμου καὶ βοῆς· καὶ πρὸς τούτους αὐθις αὖ τοῦ Ἀννίβα μεριζόντος τὴν δύναμιν, ἡ τρίτη τῶν πυλῶν ἀνεώγνυτο, καὶ δι' αὐτῆς ἐξέθεον οἱ λοιποὶ, καὶ προσέκειντο πανταχόθεν ἐκπεπληγμένοις τῷ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ κακῶς ἀμυνομένοις τοῖς ἐν χερσίν ἤδη, διὰ τοὺς ὕστερον ἐπιφερομένους. Κάνταυθα πρῶτον οἱ σὺν Ἀννίβᾳ Ῥωμαῖοις ἐνέδωκαν, ὠθούμενοι φόνῳ πολλῷ καὶ τραύμασι πρὸς τὸ στρατόπεδον. Λέγονται γὰρ ὑπὲρ πεντακισχιλίους ἀποθανεῖν, ἀποκτεῖναι δὲ Ῥωμαίων οὐ πλείονας, ἢ πεντακροσίους. Ὁ δὲ Λίβιος οὕτω μὲν οὐ διαβεβαιοῦται γενέσθαι μεγάλην ἦτταν, οὐδὲ πεσεῖν νεκροὺς τοσοῦτους τῶν πολεμίων· κλέος δὲ μέγα Μαρκέλλῳ, καὶ Ῥωμαῖοις ἐκ κακῶν θάρσος ἀπὸ τῆς μάχης ἐκείνης ὑπάρξει θαυμασόν, ὡς οὐ πρὸς ἀμαχον, οὐδ' ἀήττητον, ἀλλὰ τι καὶ παθεῖν δυνάμενον διαγωνιζομένοις πολέμιον.

IB. Διὸ καὶ θατέρου τῶν ὑπάτων ἀποθανόντος, ἐκάλει Μάρκελλον ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν διαδοχὴν ἀπόντα, καὶ βία τῶν ἀρχόντων ὑπερέθετο τὴν κατάστασιν, ἕως ἐκεῖνος ἦλθεν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου. Καὶ πάσαις μὲν ἀπεδείχθη ταῖς ψήφοις ὕπατος· ἐπιθρονιτήσαντος δὲ τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ἱερέων οὐκ αἴσιον τιθεμένων τὸ σαρμεῖον, ἐμφανῶς δὲ κωλύειν ὀκνοούντων, καὶ δεδιότων τὸν δῆμον, αὐτὸς ἐξωμόσατο τὴν ἀρχήν. Οὐ μέντοι τὴν

στρατείαν ἔφυγεν, ἀλλ' ἀνθύπατος ἀναγορευθεὶς, καὶ πάλιν πρὸς Νῶλαν ἐπανελθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον, κακῶς ἐποίησε τοὺς ἡττημένους τὰ τοῦ Φοίνικος. Ὡς δ' ὄξειαν ἐπ' αὐτὸν θέμενος βοήθειαν ἐκείνος ἤκε, προκαλουμένῳ μὲν ἐκ παρατάξεως οὐκ ἤθουλήθη διαγωνίσασθαι, τρέψαντι δὲ τὸ πλεῖστον ἐφ' ἀρπαγὴν τοῦ στρατοῦ, καὶ μηκέτι προσδεχομένῳ μάχην, ἐπέξῃλθε διαδοὺς δόρατα τῶν ναυμάχων μεγάλα τοῖς πεζοῖς, καὶ διδάξας πρόβρωθον συντηροῦσι παίειν τοὺς Καρχηδονίους, ἀκοντιστὰς μὲν οὐκ ὄντας, ἀγχιμαῖς δὲ χρωμένους ἐκ χειρὸς βραχειαῖς. Διὸ καὶ δοκοῦσι τότε δεῖξαι τὰ νῶτα Ῥωμαίοις, ὅσοι συνέβαλον, καὶ φυγὴν ἀπροφάσισον φυγεῖν, ἀποβάλλοντες ἐξ ἑαυτῶν νεκροὺς μὲν γενομένους πεντακισχιλίους, καὶ τῶν ἐλεφάντων τέσσαρας μὲν πεσσόντας, δύο δὲ ζωοὺς ἀλόντας. Ὁ δ' ἦν μέγιστον, ἡμέρα τρίτη μετὰ τὴν μάχην ἰππεῖς Ἰβήρων καὶ Νομάδων μεγάδες αὐτομολοῦσιν ὑπὲρ τοῦς (χιλίους) τριακοσίους· οὐπω πρότερον Ἀννίβα τοῦτο παθόντος, ἀλλ' ἐκ ποικίλων καὶ πολυτρόπων συνηρησμένων ἔθνων βαρβαρικὸν στρατεύμα πλεῖστον χρόνον ἐν μιᾷ γνώμῃ διαφυλάξαντος. Οὗτοι μὲν οὖν πιστοὶ παρέμειναν εἰς ἅπαν αὐτῷ τε τῷ Μαρκέλλῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν στρατηγοῖς.

ΙΓ. Ὁ δὲ Μάρκελλος ἀποδειχθεὶς ὑπατος τὸ τρίτον, εἰς Σικελίαν ἔπλευσεν. Αἱ γὰρ Ἀννίβου περὶ τὸν πόλεμον εὐπραξία Καρχηδονίους ἐπῆραν αὐθις ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς νήσου, μάλιστα τετραραγμένων τῶν περὶ τὰς Συρακούσας, μετὰ τὴν Ἰερωνύμου τοῦ τυράννου τελευταίην. Διὸ καὶ Ῥωμαίων ἦν ἐκεῖ προαπεσγλήμνη δύναμις, καὶ στρατὸς Ἀππιοῦ. Ταύτην παραλαμβάνοντι τῷ Μαρκέλλῳ προσπίπτουσι Ῥωμαῖοι πολλοί, συμφορᾷ κεχηρημένοι τοικύτη. Τῶν περὶ Κάννας παραταξαμένων πρὸς Ἀννίβαν οἱ μὲν ἔφυγον, οἱ δὲ ζῶντες ἤλωσαν, τοσοῦτον πλῆθος, ὡς δοκεῖν Ῥωμαίοις ὑπελελειφθαι μηδὲ τοὺς τὰ τεῖχη διαφυλάξαντας. Τοῖς δὲ ἄρα τοσοῦτο* τοῦ* φρονήματος καὶ μεγαλοψυχίας περιῆν,

ὥστε τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐπὶ μικροῖς λύτραις ἀποδιδόντος Ἀννίβου μὴ λαβεῖν, ἀλλ' ἀποψηφίσασθαι, καὶ περιδεῖν τοὺς μὲν ἀναιρεθέντας, τοὺς δὲ πραθέντας ἔξω τῆς Ἰταλίας· τῶν δὲ φυγῆ περιγενομένων τὸ πλῆθος εἰς Σικελίαν ἀποστεῖλαι, διακελευσαμένους Ἰταλίας μὴ ἐπιβαίνειν, ἕως πολέμοισι πρὸς Ἀννίβαν. Οὗτοι δὲ τῷ Μαρκελλῷ παραγενομένῳ προσπεσόντες ἀθρόοι, καὶ χαυαὶ καταβαλόντες αὐτούς, ἦσαν τάξιν ἐπιτίμου στρατείας μετὰ πολλῆς βροχῆς καὶ θαλάσσης, ἐπαγγελόμενοι δεῖξαι δι' ἔργων, ἀτυχίᾳ τινὶ μάλλον, ἢ δι' ἀνδρείαν αὐτῶν, τὴν τροπὴν ἐκείνην γενομένην. Οἰκτείρας οὖν αὐτούς ὁ Μάρκελλος, ἔγραψε πρὸς τὴν σύγκλητον, αἰτούμενος ἐκ τούτων αἰετῆς στρατιᾶς τὸ ὑπολείπον ἀναπληροῦν. Λόγων δὲ πολλῶν γενομένων, ἐποιήσατο γνώμην ἢ βουλήν· μηδὲν εἰς δημόσια πράγματα δεῖσθαι Ῥωμαίους ἀνθρώπων ἀνάνδρων· εἰ δὲ βούλεται χρῆσθαι Μάρκελλος αὐτοῖς ἴσως, μηδενὸς τῶν ἐπ' ἀνδρεία νομιζομένων σεφάνων καὶ γερῶν τυχεῖν ὑπ' ἀρχοντος. Τοῦτο τὸ δόγμα Μάρκελλον ἠίασε, καὶ μετὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ πόλεμον ἐπανελθὼν, ἐμέμψατο τὴν βουλήν, ὡς ἀντὶ πολλῶν καὶ μεγάλων οὐ παρασχούσαν αὐτῷ τοσούτων δυστυχίαν ἐπανορθώσασθαι πολιτῶν.

ΙΔ. Τότε δ' ἐν Σικελίᾳ πρῶτον μὲν, ἀδικηθεὶς ὑπὸ Ἴπποκράτους, Συρακουσίων στρατηγοῦ, ὃς Καρχηδονίοις χαριζόμενος, καὶ τυραννίδα κτώμενος αὐτῷ, πολλοὺς διέσθειρε Ῥωμαίων πρὸς Λεοντίνοις, *καὶ* εἴλε τὴν τῶν Λεοντίνων πόλιν κατὰ κράτος· καὶ Λεοντίνους μὲν οὐκ ἠδίκησε, τῶν δ' αὐτομόλων ὅσους ἔλαβε μασιγώσας ἀπέκτεινε. Τοῦ δ' Ἴπποκράτους πρῶτον μὲν λόγονεῖς τὰς Συρακούσας προπέμψαντος, ὡς Λεοντίνους ἤδηδὸν ἀποσφάττει Μάρκελλος, ἔπειτα δὲ τεταραγμένοις ἐπιπεσόντος, καὶ τὴν πόλιν καταλαβόντος, ἄρας ὁ Μάρκελλος τῷ στρατῷ παντὶ, πρὸς τὰς Συρακούσας ἐχώρει· καὶ καταστρατοπεδεύσας πλησίον, εἰσέπεμψε μὲν πρέσβεις περὶ τῶν ἐν Λεοντίνοις διδύζοντος. Ὡς

δ' οὐδὲν ἦν ὄφελος, μὴ πειθυμένων Συρακουσίων (ἐκράτουν γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἴπποκράτην), προσβολῆς ἐποιεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν, Ἀπίου μὲν τὸν πεζὸν ἐπάχοντος στρατὸν, αὐτὸς δὲ πεντήρεις ἔχων ἐξήκοντα παντοδαπῶν ὀπλων καὶ βελῶν πλήρεις. Ὑπὲρ δὲ μεγάλου ζεύγματος νεῶν ὀκτώ πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμένων, μηχανὴν ἄρας, ἐπέπλει πρὸς τὸ τείχος, τῷ πλήθει καὶ τῇ λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς καὶ τῇ δόξῃ τῇ περὶ αὐτὸν πεποιθώς. Ἦς ἄρα λόγος οὐδεὶς ἦν Ἀρχιμήδει καὶ τοῖς Ἀρχιμήδους μηχανήμασιν. Ἦν, ὡς μὲν ἔργον ἄξιον σπουδῆς, οὐδὲν ὑ ἀνὴρ προῦθετο, γεωμετρίας δὲ παιζούσης ἐγεγόνει πάρεργα τὰ πλεῖστα πρότερον φιλοτιμηθέντος Ἰέρωνος τοῦ βασιλέως, καὶ πείσαντος Ἀρχιμήδῃ τρέψαι τι τῆς τέχνης ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ σωματικά, καὶ τὸν λόγον ἀμωσγέπως διαισθήσεως μίζαντα ταῖς χρεῖαις, ἐμφανέστερον καταστήσαι τοῖς πολλοῖς. Τὴν γὰρ ἀγαπωμένην αὐτὴν καὶ περιβόητον ὀργανικὴν ἤρξαντο μὲν κινεῖν οἱ περὶ Εὐδοξον καὶ Ἀρχύταν, ποικίλλοντες τῷ γλαφυρῷ γεωμετρίαν, καὶ λογικῆς καὶ πραγματικῆς ἀποδείξεως οὐκ εὐπροσῶντα προβλήματα διαισθητῶν καὶ ὀργανικῶν παραδειγμάτων ὑπερείδοντες. Ὡς τὸ περὶ δύο μέσας ἀναλόγους πρόβλημα καὶ στοιχεῖον ἐπὶ πολλὰ τῶν γραφομένων ἀναγκαῖον εἰς ὀργανικὰς ἐξῆγον ἀμφοτέροι κατασκευάς, μεσογράφους τινὰς ἀπὸ καμπύλων γραμμῶν καὶ τμημάτων μεθαρμόζοντες. Ἐπεὶ δὲ Πλάτων ἠγανάκτησε, καὶ διετίναχτο πρὸς αὐτοὺς, ὡς ἀπολλύντας καὶ διαφθείροντας τὸ γεωμετρίας ἀγαθὸν, ἀπὸ τῶν ἀσωμάτων καὶ νοητῶν ἀποδιδρασκούσης ἐπὶ τὰ αἰσθητά, καὶ προσχρωμένης αὐθις αὐτῷ σώματι, πολλῆς καὶ φορτικῆς βαναυσουργίας δεομένῳ· οὕτω διεκρίθη γεωμετρίας ἐκπεσοῦσα μηχανικὴ, καὶ περιορωμένη πολὺν χρόνον ὑπὸ φιλοσοφίας, μία τῶν τερατιῶδων τεχνῶν ἐγεγόνει. Καὶ μέντοι καὶ Ἀρχιμήδης. Ἰέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενὴς ὢν καὶ φίλος, ἔγραψεν, ὡς τῇ δοθείσῃ δυνάμει τὸ δοθὲν βάρος κινήσαι δυνατόν ἐστι· καὶ

νεανιευσάμενος, ὡς φασι, ῥώμη τῆς ἀποδείξεως, εἶπεν, ὡς, εἰ γῆν εἶχεν ἐτέραν, ἐκίνησεν ἂν ταύτην, μεταβάς εἰς ἐκείνην. Θαυμάσαντος δὲ τοῦ Ἰέρωνος, καὶ δεηθέντος εἰς ἔργον ἐξαγαγεῖν τὸ πρόβλημα, καὶ δεῖξαι τι τῶν μεγάλων κινούμενον ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως, ὀκλήδα πορισάμενος τῶν βασιλικῶν, πόνω μεγάλῳ καὶ χειρὶ πολλῇ νεωκλιθεῖσαν, ἐμβαλὼν ἀνθρώπους τε πολλούς, καὶ τὸν συνήθη φόρτον, αὐτὸς ἄπωθεν καθήμενος, οὐ μετὰ σπουδῆς, ἀλλ' ἡρέμα τῇ χειρὶ σείων ἀρχήν τινα πολυσπάσου μηχανήματος, προσηγάγετο λείως καὶ ἀπταίσως, *καὶ* ὡσπερ διὰ θαλάσσης ἐπιθέουσαν. Ἐκπλαγείς οὖν ὁ βασιλεὺς, καὶ συννοήσας τῆς τέχνης τὴν δύναμιν, ἔπειτε τὸν Ἀρχιμήδην, ὅπως αὐτῷ τὰ μὲν ἀμυνομένω, τὰ δ' ἐπιχειροῦντι, μηχανήματα κατασκευάσῃ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας· οἷς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐχρήσατο, τοῦ βίου τὸ πλεῖστον ἀπόλεμον καὶ πανηγυρικὸν βιώσας, τότε δ' ὑπῆρχε τοῖς Συρακουσίοις εἰς δέον ἢ παρασκευῇ, καὶ μετὰ τῆς παρασκευῆς ὁ δημιουργός.

ΙΕ. Ὡς οὖν προσέβαλον οἱ Ῥωμαῖοι διχόθεν, ἐκπληξίς ἦν τῶν Συρακουσίων, καὶ σιγῇ διὰ δέος, μὴδὲν *ἂν* ἀνθέξιν πρὸς βίαν καὶ δύναμιν οἰομένων τσαύτην. Σχάσαντος δὲ τὰς μηχανὰς τοῦ Ἀρχιμήδους, ἅμα τοῖς μὲν πεζοῖς ἀπὸ πάντων τοξεύματά τε παντοδαπά καὶ λίθων ὑπέρογκα μεγέθη, ῥοιζῶ καὶ τάχει καταφερομένον ἀπίσω, καὶ μὴδενὸς ὄλως τὸ βρίθης σέγοντος, ἀθρόους ἀνατρεπόντων τοὺς ὑποπίπτοντας καὶ τὰς τάξεις συγχεόντων. Ταῖς δὲ ναυσὶν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἄφνω ὑπεραιωρούμεναι κεραταί, τὰς μὲν ὑπὸ βρίθους σφριζόντος ἀνωθεν ὠθοῦσαι κατέδυσαν εἰς βυθὸν, τὰς δὲ χερσὶ σιδηραῖς, ἢ σόμασιν εἰκασμένοις γεράνων, ἀνασπῶσαι πριώραθεν ὀρθὰς ἐπὶ πρύμναν ἐβάπτιζον, ἢ δι' ἀντιτόνων ἔνδον περιτρεφόμεναι καὶ περιαγόμεναι, τοῖς ὑπὸ τὸ τεῖχος πεφυκῶσι κρημνοῖς καὶ σκοπέλοις προσήρασσον, ἅμα φθόρῳ πολλῷ τῶν ἐπιβάτων συντριβομένων. Πολλάκις δὲ μετέωρος ἐξαρθεῖσα

ναῦς ἀπὸ τῆς θαλάσσης, δεῦρο κάκειτε περιδινουμένη καὶ κρημαμένη, θέαμα φρικῶδες ἦν· μέχρις οὗ τῶν ἀνδρῶν ἀπορρίφεντων καὶ διασφενδονιθέντων, κενὴ προσπέσοι τοῖς τείχεσιν, ἢ περιολίσθοι, τῆς λαβῆς ἀνείσης. Ἦν δὲ ὁ Μάρκελλος ἀπὸ τοῦ ζεύγματος ἐπήγε μηχανὴν, σαμβύκη μὲν ἐκαλεῖτο δι' ὁμοιότητά τινα σχήματος πρὸς τὸ μουσικὸν ὄργανον· ἔτι δ' ἄπωθεν αὐτῆς προσφερομένης πρὸς τὸ τεῖχος, ἐξήλατο λίθος δεκατάλαντος ὑλκὴν, εἶτα ἕτερος ἐπὶ τούτῳ, καὶ τρίτος· ὧν οἱ μὲν αὐτῇ ἐμπесόντες μεγάλῳ κτύπῳ καὶ κλύδωνι τῆς μηχανῆς τήν τε βάσιν συνηλόησαν, καὶ τὸ γόμφωμα διέσεισαν καὶ διέσπασαν τοῦ ζεύγματος· ὥστε τὸν Μάρκελλον ἀπορούμενον, αὐτόν τε ταῖς ναυσὶν ἀποπλεῖν κατὰ τάχος, καὶ τοῖς πεζοῖς ἀναχώρησιν παρεγγυῆσαι. Βουλευομένοις δ' ἔδοξεν αὐτοῖς, ἔτι νυκτός· ἂν δύνωνται, προσμίξαι τοῖς τείχεσι· τοὺς γὰρ τόνους, οἷς χρῆσθαι τὸν Ἀρχιμήδην, ῥύμπην ἔχοντας, ὑπερπετεῖς ποιήσεσθαι τὰς τῶν βελῶν ἀφάσεις· ἐγγύθεν δὲ καὶ τελέως ἀπράκτους εἶναι, διάστημα τῆς πληγῆς οὐκ ἐχούσης. Ὁ δ' ἦν, ὡς ἔοικε, καὶ ἐπὶ ταῦτα πάλαι παρεσκευασμένος ὀργάνων τε συμμέτρους πρὸς πᾶν διάστημα κινήσεις, καὶ βέλη βραχέα, καὶ δοκοὺς οὐ μεγάλας· (διὰ) πολλῶν δὲ καὶ συνεχῶν τρημάτων οἱ σκορπίοι, βραχύτονοι μὲν, ἐγγύθεν δὲ πληξαι παρεσχέσαν, ἀόρατοι τοῖς πολεμίοις.

ΙΓ. Ὡς οὖν προσέμιξαν οἰόμενοι λανθάνειν, αὐθις αὖ βέλεσι πολλοῖς ἐντυγχάνοντες καὶ πληγαῖς, πετρῶν μὲν ἐκ κεφαλῆς ἐπ' αὐτοὺς φερομένων ὥσπερ πρὸς κάθετον, τοῦ δὲ τείχους τοξέυματα πανταχόθεν ἀναπέμποντος, ἀνεχώρουν ὀπίσω. Κάνταῦθα πάλιν αὐτῶν εἰς μῆκος ἐκτεταγμένων, βελῶν ἐκθεόντων, καὶ καταλαμβάνόντων ἀπιόντας, ἐγένετο πολὺς μὲν αὐτῶν φθόρος, πολὺς δὲ τῶν νεῶν συγκρουσμός, οὐδὲν ἀντιδρᾶσαι τῶν πολεμίοις δυναμένων. Ἐὰ γὰρ πλεῖστα τῶν ὀργάνων ὑπὸ τὸ τεῖχος ἐσκευοποιεῖτο τῷ Ἀρχιμήδει· καὶ θεομαχοῦσιν ἐώκεσαν

οἱ Ῥωμαῖοι, μυρίων αὐτοῖς κακῶν ἐξ ἀφανοῦς ἐπιχειρομένων.

ΙΖ. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Μάρκελλος ἀπέφυγέ τε, καὶ τοὺς σὺν ἐ-
 αυτῷ σκώπτων τεχνίτας καὶ μηχανοποιούς ἐλεγεν. «Οὐ παυσόμε-
 θα πρὸς τὴν γεωμετρικὸν τοῦτον Βριάρεων πολемоῦντες, ὃς τὰς
 μὲν ναῦς ἡμῶν κυαθίζων πρὸς τὴν θάλασσαν, παίζων μετ' αἰ-
 σχύνης ἐκβέβληκε, τοὺς δὲ μυθικοὺς ἐκατόγχιρας ὑπεραίρει, το-
 σαῦτα βάλλων ἅμα βέλη καθ' ἡμῶν; » Τῷ γὰρ ὄντι πάντες οἱ
 λοιποὶ Συρακούσιοι σῶμα τῆς Ἀρχιμήδους παρασκευῆς ἦσαν·
 ἡ δὲ κινουσα πάντα καὶ σρέφουσα ψυχὴ μία, τῶν μὲν ἄλλων
 ὄπλων ἀτρέμα κειμένων, μόνοις δὲ τοῖς ἐκείνου τότε τῆς πόλεως
 χρωμένῃς, καὶ πρὸς ἄμυναν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν. Τέλος δὲ, τοὺς
 Ῥωμαίους οὕτω περιφόβους γεγονότας ὄρων ὁ Μάρκελλος, ὥσ',
 εἰ καλώδιον, ἢ ξύλον, ὑπὲρ τοῦ τείχους μικρὸν ὄφθειν προτει-
 νόμενον, τοῦτο ἐκεῖνο μηχανὴν τινα κινεῖν ἐπ' αὐτοὺς Ἀρχιμήδη
 βοῶντας, ἀποτρέπεσθαι καὶ φεύγειν· ἀπέσχετο μάχης ἀπάσης
 καὶ προσβολῆς τὸ λοιπὸν, ἐπὶ τῷ χρόνῳ τὴν πολιορκίαν θέμενος.
 Τηλικούτον μὲντοι φρόνημα καὶ βάθος ψυχῆς, καὶ τοσοῦτον ἐκέ-
 κτητο θεωρημάτων πλοῦτον Ἀρχιμήδης, ὥστ', ἐφ' οἷς ὄνομα
 καὶ δόξαν, οὐκ ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ δαιμονίου τινός, ἔσχε συνέ-
 σεως, μηδὲν ἐβελῆσαι σύγγραμμα περὶ τούτων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ
 τὴν περὶ τὰ μηχανικὰ πραγματείαν, καὶ πᾶσαν ὅλως τέχνην
 χρειᾶς ἐφαπτομένην ἀγεννή καὶ βάνουσον ἠγησάμενος, εἰς ἐκεῖνα
 καταθέσθαι μόνα τὴν αὐτοῦ φιλοτιμίαν, οἷς τὸ καλὸν καὶ περιτ-
 τὸν ἀμιγῆς τοῦ ἀναγκαίου πρόσσειν, ἀσύγκριτα μὲν ὄντα τοῖς
 ἄλλοις, ἔριν δὲ παρέχοντα πρὸς τὴν ὕλην τῇ ἀποδείξει, τῆς μὲν
 τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, τῆς δὲ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν δύναμιν
 ὑπερφυῆ παρεχομένης. Οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γεωμετρῷ χαλεπωτέρως
 καὶ βαρυτέρως ὑποθέσεις ἐν ἀπλουστέροις λαθεῖν καὶ καθαρω-
 τέροις σοιχείοις γραφομένας. Καὶ τοῦθ' οἱ μὲν εὐφροῖα τοῦ ἀν-
 δρός προσάπτουσιν, οἱ δὲ ὑπερβολῇ τιμὴν πόνου νομίζουσιν

ἀπόνως πεπονημένω καὶ ῥαδίως ἕκαστον ἐοικὺς γεγονέναι. Ζητῶν μὲν γὰρ οὐκ ἂν τις εὔροι δι' αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν, ἀλλὰ δὲ τῇ μαθήσει παρίσταται δόξα τοῦ καὶν αὐτὸν εὔρειν· οὕτω λείαν ὁδὸν ἄγει καὶ ταχεῖαν ἐπὶ τὸ δεικνύμενον. Οὐκ οὖν οὐδὲ ἀπιστῆσαι τοῖς περὶ αὐτοῦ λεγομένοις ἐστίν, ὡς ὑπ' οἰκείας δὴ τινος καὶ συνοίκου θελγόμενος ἀεὶ πειρῆνος, ἐλέληστο καὶ σίτου, καὶ θεραπείας σώματος ἐξέλειπε· βία δὲ πολλάκις ἐλκόμενος ἐπ' ἄλειμμα καὶ λουτρῶν, ἐν ταῖς ἐσχάrais ἔγραφε σχήματα τῶν γεωμετρικῶν, καὶ τοῦ σώματος ἀγλιμμένου διήγε τῷ δακτύλῳ γραμμὰς, ὑπὸ ἡδονῆς μεγάλης κάτοχος ὢν καὶ μουσόληπτος ἀληθῶς. Πολλῶν δὲ καὶ καλῶν εὔρετῆς γεγονώς, λέγεται τῶν φίλων δειθῆναι καὶ τῶν συγγενῶν, ὅπως αὐτοῦ μετὰ τὴν τελευταίην ἐπιστήσωσι τῷ τάφῳ τὸν περιλαμβάνοντα τὴν σφαιραν ἐντὸς κύλινδρον· ἐπιγράφαντες τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ περιέχοντος σφαιροῦ πρὸς τὸ περιεχόμενον.

III. Ἀρχιμήδης μὲν οὖν τοιοῦτος γενόμενος ἀήττητον ἑαυτὸν τε καὶ τὴν πόλιν, ὅσον ἐφ' αὐτῷ, διεφύλαξε. Τῆς δὲ πολιορκίας διὰ μέσου Μάρκελλος εἶλε μὲν Μεγαρέας, πόλιν ἐν ταῖς παλαιότητας τῶν Σικελιωτίδων· εἶλε δὲ τὸ Ἰπποκράτους πρὸς Ἀκίλας στρατόπεδον, καὶ κατέκτεινε νῦν πᾶσι δέκα χιλιάδας ἐπιπεσῶν χάρακα βαλλομένοις· ἐπίδραμε δὲ πολλὴν τῆς Σικελίας, καὶ πόλεις ἀπέσκησε Καρχηδονίων, καὶ μάχαις ἐνίκησε πάσαις τοὺς ἀντιταχθῆναι τολμήσαντας. Χρόνῳ δὲ προϊόντι· Δάμιππὸν τινὰ Σπαρτιάτην ἐκ Συρακουσῶν λαθῶν ἐκπλέοντα αἰχμάλωτον, ἀξιούτων ἐπὶ λύτροις τῶν Συρακουσίων κομίτασθαι τὸν ἄνδρα, πολλάκις ὑπὲρ τούτου διαλεγόμενος καὶ συντιθέμενος, πύργον τινὰ κατεσκεύαστο, φυλαττόμενον μὲν (οὐκ) ἀμελῶς, ἄνδρας δὲ δυνάμενον δεξασθαι κρύφα, τοῦ τείχους ἐπιβαστοῦ παρ' αὐτὸν ὄντος. Ὡς οὖν τότε ὕψος ἐκ τοῦ πολλάκις προσιέναι καὶ διαλέγεσθαι πρὸς τὸν πύργον εἰκάσθη καλῶς, καὶ κλίμακες παρεσκευάσθησαν, ἐορτὴν

Ἀρτέμιδι τοὺς Συρακουσίους ἄγοντας, καὶ πρὸς οἶνον ὠρμημένους καὶ παιδιᾶν, παραφυλάξας, ἔλαθεν οὐ μόνον τὴν πύργον κατασχών, ἀλλὰ καὶ κύκλω τὸ τεῖχος παρεμπλήσας ὀπλων, πρὶν ἡμέραν γενέσθαι, καὶ τὰ Ἐξάπυλα διακλύσας. Ἀρχομένων δὲ κινεῖσθαι καὶ ταράττεσθαι τῶν Συρακουσίων πρὸς τὴν αἴθησιν, ἅμα πανταχόθεν ταῖς σάλπιγγι χρῆσθαι κελεύσας, φυγὴν ἐπέθηκε πολλὴν καὶ φόβον, ὡς οὐδενὸς μέρους ἀναλώτου μένοντος. Ἐμεινε δὲ τὸ καρτερώτατον καὶ κάλλιστον καὶ μέγιστον (Ἀχραδινὴ καλεῖται), διὰ τὴν τετειγίσθαι πρὸς τὴν ἔξω πόλιν, ἧς τὸ μὲν Νέαν, τὸ δὲ Τύγην ὀνομάζουσι.

ΙΘ. Καὶ τούτων ἐχομένων, ἅμα φάσι διὰ τῶν Ἐξάπυλων ὁ Μάρκελλος κατήει, μακαριζόμενος ὑπὸ τῶν ὑφ' αὐτὸν ἡγεμόνων. Αὐτὸς μέντοι λέγεται, κατιδὼν ἄνωθεν καὶ περισκεψάμενος τῆς πόλεως τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἐπὶ πολὺ δακρῦσαι, καὶ τῶ μέλλοντι γίνεσθαι συμπαθῆσαι· ἐννοήσας, οἶον ἐξ οἴου σχῆμα καὶ μορφὴν ἀμείψει μετὰ μικρὸν, ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου διαφορηθεῖσα. Τῶν γὰρ ἡγεμόνων οὐδεὶς μὲν ἦν ὁ τολμῶν ἐναντιοῦσθαι τοῖς στρατιώταις αἰτουμένοις δι' ἀρπαγῆς ὠφελῆσθαι· πολλοὶ δὲ καὶ πυρπολεῖν καὶ κατασκάπτειν ἐκέλευον. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὐδὲ ὄλως προσήκατο τὸν λόγον ὁ Μάρκελλος· μάλα δὲ ἄκων βιασθεὶς ἔδωκεν ἀπὸ χρημάτων καὶ ἀνδραπύδων ὠφελεῖσθαι, τῶν δ' ἐλευθέρων σωμάτων ἀπέπειπεν ἄψασθαι, καὶ διεκελεύσατο μὴ τ' ἀποκτεῖναι τίνα, μὴ τ' αἰσχύναι, μὴ τ' ἀνδραποδίσασθαι Συρακουσίων. Οὐ μὴν ἀλλὰ, καί περ οὕτω μετριάσαι δόξας, οἰκτρὰ πάσχειν ἡρεῖτο τὴν πόλιν, καὶ τὸ συμπαθοῦν καὶ τὸ συναλγοῦν ὅμως ἐν τοσοῦτῳ μεγέθει χαρᾶς ἢ ψυχῆ διέπαινε, ὁρῶντος ἐν βραχεὶ χρόνῳ πολλῆς καὶ λαμπρᾶς ἀφανισμὸν εὐδαιμονίας. Λέγεται γὰρ οὐκ ἐλάττονα τοῦτον, ἢ τὸν ὕστερον ἀπὸ Καρχηδόνος, διαφορηθέντα πλοῦτον γενέσθαι. Καὶ γὰρ τὴν ἄλλην πόλιν οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἀλοῦσαν ἐκ προδοσίας ἐβιάσαντο διαρπάσαι,

πλήν τῶν βασιλικῶν χρημάτων· ταῦτα δ' εἰς τὸ δημόσιον ἐξή-
 ρέθη. Μάλιστα δὲ τὸ Ἀρχιμήδους πάθος ἠνίασε Μάρκελλον.
 Ἔτυχε μὲν γὰρ αὐτός τι καθ' ἑαυτὸν ἀνασκοπῶν ἐπὶ διαγράμ-
 ματος· καὶ τῇ θεωρίᾳ δεδωκὼς ἅμα τὴν τε διάνοιαν καὶ τὴν
 πρόσοψιν, οὐ προήσθετο τὴν καταδρομὴν τῶν Ῥωμαίων, οὐδὲ
 τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως· ἄφνω δ' ἐπισάντος αὐτῷ στρατιώτου καὶ
 κελεύοντος ἀκολουθεῖν πρὸς Μάρκελλον, οὐκ ἐβούλετο, πρὶν ἢ
 τελέσαι τὸ πρόβλημα καὶ καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. Ὁ δὲ
 ὀργισθεὶς καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἀνείλεν αὐτόν. Ἔτεροι μὲν
 οὖν λέγουσιν, ἐπιστῆναι μὲν εὐθύς, ὡς ἀποκτενοῦντα, ξιφῆρη
 τὸν Ῥωμαῖον· ἐκεῖνον δὲ ἰδόντα δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἀναμείναι
 βραχὺν χρόνον, ὡς μὴ καταλείπη τὸ ζητούμενον ἀτελές καὶ
 ἀθεώρητον· τὸν δ' οὐ φροντίσαντα διαχρήσασθαι. Καὶ τρίτος
 ἐστὶ λόγος, ὡς κομίζοντι πρὸς Μάρκελλον αὐτῷ τῶν μαθηματι-
 κῶν ὀργάνων, σκιάθηρα καὶ σφαίρας καὶ γωνίας, αἷς ἐναρμόττει
 τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος πρὸς τὴν ὄψιν, στρατιῶται περιτυχόντες,
 καὶ χρυσίον ἐν τῷ τεύχει δόξαντες φέρειν, ἀπέκτειναν. Ὅτι μέντοι
 Μάρκελλος ἤλγησε, καὶ τὸν αὐτόχειρα τοῦ ἀνδρὸς ἀπεσφράφη,
 καθάπερ ἐναγῆ, τοὺς δ' οἰκείους ἀνευρίων ἐτίμησεν, ὁμολογεῖται.

Κ. Τῶν δὲ Ῥωμαίων τοῖς ἐκτὸς ἀνθρώποις δεινῶν μὲν εἶναι
 πόλεμον μεταχειρίσασθαι, καὶ φοβερῶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν νομιζο-
 μένων, εὐγνωμοσύνης δὲ καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ὅλως πολιτικῆς
 ἀρετῆς ὑποδείγματα μὴ δεδωκότων, πρῶτος δοκεῖ τότε Μάρ-
 κελλος ὑποδείξει τοῖς Ἑλλήσι δικαιότερους Ῥωμαίους. Οὕτω γὰρ
 ἐχρήτο τοῖς συμβάλλουσι, καὶ τοσαύτας πόλεις καὶ ἰδιώτας εὐερ-
 γέτησεν, ὥς, εἴ τι περὶ Ἐνναν, ἢ Μεγαρεῖς, ἢ Συρακουσίους,
 ἔργον ἦν εἰργασμένον οὐκ ἐπεικὲς αὐτοῖς, τοῦτο τῶν πεπονθό-
 των αἰτία μᾶλλον, ἢ τῶν πεποιηκότων, δοκεῖν γεγονέναι. Μνη-
 σθήσομαι δ' ἐνὸς ἀπὸ πολλῶν. Πόλις ἐστὶ τῆς Σικελίας Ἐγγυῖον,
 οὐ μεγάλη, ἀρχαία δὲ πάνυ, καὶ διὰ θεῶν ἐπιφάνειαν ἐνδοξος,

ἀσκαλοῦσι Ματέρως. Ἰδρυμα λέγεται Κρητῶν γενέσθαι τὸ ἱερόν· καὶ λόγγας τινὰς ἐδείκνυσαν καὶ κράνη χαλκᾶ, τὰ μὲν ἔχοντα Μηριόνου, τὰ δὲ Οὐλίξου, τουτέστιν Ὀδυσσεως, ἐπιγραφάς, ἀνατεθεικότων ταῖς θεαῖς. Ταύτην, προθυμότητα καρχηδονιάζουσιν Νικίας, ἀνὴρ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἔπειθε μεταθέσθαι πρὸς Ῥωμαίους, ἀναφανδὸν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρρησιαζόμενος, καὶ κακῶς φρονούντας ἐξελέγγων τοὺς ὑπεναντίους. Οἱ δὲ, φοβούμενοι τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν, ἐβουλεύσαντο συναρπάσαι καὶ παραδῶναι τοῖς Φοίνιζιν. Αἰσθόμενος οὖν ὁ Νικίας ἤδη* καὶ* παραφυλαττόμενον ἀδήλωσεν αὐτὸν, ἐξέφερεν ἐν φανερῶ λόγους περὶ τῶν Ματέρων ἀνεπιτηθείους, καὶ πολλὰ πρὸς τὴν νομιζομένην ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν, ὡς ἀπιστῶν καὶ καταφρονῶν, ἔπραττεν ἠδόμενων τῶν ἐχθρῶν, ὅτι τὴν μεγίστην αἰτίαν αὐτὸς ἐφ' αὐτὸν, ὣν πείσεται, παρείχε. Γεγονότων δὲ τῶν πρὸς τὴν συλληψιν ἐτοιμῶν, ἦν μὲν ἐκκλησία τῶν πολιτῶν· ὁ δὲ Νικίας μεταξύτι λέγων καὶ συμβουλεύων πρὸς τὸν δῆμον, ἐξαίφνης ἀφῆκεν εἰς τὴν γῆν τὸ σῶμα· καὶ μικρὸν διαλιπὼν, οἷον εἰκὸς, ἡσυχίας συν ἐκπλήξει γενομένης, τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ περιενεγκῶν, ὑποτρόμφω φωνῇ καὶ βαρεῖα, κατὰ μικρὸν συντείνων καὶ παροξύνων τὸν ἦχον, ὡς ἑώρα φρίκη καὶ σιωπῇ κατεχόμενον τὸ θέατρον, ἀπορρήψας τὸ ἱμάτιον, καὶ περιρρηξάμενος τὸν χιτωνίσκον, ἡμίγυμνος ἀναπηδήσας, ἔθεε πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ θεάτρου, βοῶν ὑπὸ τῶν Ματέρων ἐλαύνεσθαι. Μηδενὸς δὲ τολμῶντος ἄψασθαι, μηδ' ἀπαντῆσαι διὰ δεισιδαιμονίαν, ἀλλ' ἐκτρεπομένων, ἐπὶ τὰς πύλας ἐξέδραμεν, οὔτε φωνῆς τινος, οὔτε κινήσεως πρεπούσης δαιμονῶντι καὶ παραφρονοῦντι φεισάμενος. Ἢ δὲ γυνή, συνειδυῖα καὶ συντεχνάζουσα τῷ ἀνδρὶ, λαβοῦσα τὰ παιδία, πρῶτον μὲν ἰκέτις προεκυλινδεῖτο τοῖς μεγάρους τῶν θεῶν, ἔπειτα πλανώμενον ἐκεῖνον προσποιουμένη ζήτειν, κωλύοντος οὐδενός, ἀσφαλῶς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ διασώθησαν μὲν

οὕτως εἰς Συρακούσας πρὸς Μάρκελλον. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ τοὺς Ἐγγυίους ὑβρίσαντας καὶ πλημμελήσαντας ἐλθὼν Μάρκελλος ἔδθητε πάντας, ὡς τιμωρητόμενος· ὁ δὲ Νικίας ἐδάκρυσε παρ᾽ ἑσῶς, τέλος δὲ χειρῶν καὶ γονάτων ἀπτόμενος παρητεῖ το τοὺς πολίτας, ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀρξάμενος· ἐπικλασθεὶς ἀφῆκε πάντας, καὶ τὴν πόλιν οὐδὲν ἠδίκησε, τῷ δὲ Νικίᾳ χώραν τε πολλήν καὶ ὄωρεάς πολλὰς ἔδωκε. Ταῦτα μὲν οὖν Ποσειδώνιος ὁ φιλόσοφος ἰσθόρησε.

ΚΑ. Τὸν δὲ Μάρκελλον ἀνακαλουμένων τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τὸν ἐγγώριον καὶ σύνοικον πόλεμον, ἐπανερχόμενος, τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα τῶν ἐν Συρακούσῃσι ἐκίνησεν ἀναθημάτων, ὡς αὐτῷ τε πρὸς τὸν θρίαμβον ὄψις εἴη καὶ τῇ πόλει κόσμος. Οὐδὲν γὰρ εἶχεν, οὐδ' ἐγίνωσκε πρότερον τῶν κομψῶν καὶ περιττῶν, οὐδ' ἦν ἐν αὐτῇ τὸ χάριεν τοῦτο καὶ γλαφυρὸν *καὶ* ἀγαπώμενον· ὄπλων δὲ βαρβαρικῶν καὶ λαφύρων ἐναίμων ἀνάπλευς οὔσα, καὶ περιεσεφανωμένη θριαμβῶν ὑπομνήμασι καὶ τροπαίοις, οὐχ ἰλαρὸν, οὐδ' ἄροστον, οὐδὲ δειλῶν ἦν θέαμα καὶ τροφόντων θεατῶν· ἀλλ' ὡσπερ Ἐπαμινώνδας τὸ Βοιωτικὸν πεδίον, Ἄρῃος ὀρχήστραν, Ξενοφῶν δὲ τὴν Ἔφεσον, Πολέμου ἐργαστήριον, οὕτως ἄν μοι δοκεῖ τις τότε τὴν Ῥώμην, κατὰ Πίνδαρον, « Βαθυπολέμου τέμενος Ἄρῃος » προσειπεῖν. Διὸ καὶ μᾶλλον εὐδοκίμησε παρὰ μὲν τῷ δῆμῳ Μάρκελλος, ἠδονὴν ἐχούσῃσι καὶ χάριν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διαποικίλας ὄψει τὴν πόλιν· παρὰ δὲ τοῖς πρῆσβυτέροις Φάβιος Μάξιμος. Οὐδὲν γὰρ ἐκίνησε τοιοῦτον, οὐδὲ μετήνεγκεν ἐκ τῆς Ταραντίνων πόλεως ἀλούστis, ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα χρήματα καὶ τὸν πλοῦτον ἐξεφόρησε, τὰ δ' ἀγάλματα μένειν εἶασεν, ἐπειπὼν τὸ μνημονεύμενον· Ἀπολείπωμεν γὰρ, ἔφη, τοὺς θεοὺς τούτους τοῖς Ταραντίνοις κεχολωμένους. Μάρκελλον δ' ἠτιῶντο, πρῶτον μὲν, ὡς ἐπίφθονον ποιοῦντα τὴν πόλιν, οὐ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ θεῶν αἰχμαλώτων ἀγομένων ἐν αὐτῇ καὶ πομπευομένων· ἔπειτα ὅτι τὸν δῆμον εἰθισμένον πολεμεῖν, ἢ

γεωργεῖν, τρυφῆς δὲ καὶ ῥαθυμίας ἄπειρον ὄντα, καὶ, κατὰ τὸν Εὐριπίδειον Ἡρακλέα,

Φαῦλον, ἀκοῦψον, τὰ μέγισ' ἀγαθόν,

σχολῆς ἐνέπλησε καὶ λαλιᾶς, περὶ τεχνῶν καὶ τεχνιτῶν ἀσειζόμενον, καὶ διατρίβοντα πρὸς τούτῳ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας. Οὐ μὲν ἀλλὰ τούτοις ἐσεμνύνετο καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς τὰ καλὰ καὶ τὰ θαυμαστά τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐπισταμένους τιμᾶν καὶ θαυμάζειν Ῥωμαίους διδάξας.

ΚΒ. Ἐνισταμένον δὲ τῶν ἐχθρῶν τῷ Μαρκέλλῳ πρὸς τὸν θρίαμβον, ἐπεὶ καὶ πράξεις τινὲς ὑπολιπεῖς ἦσαν ἔτι περὶ Σικελίαν, καὶ φθόνον εἶχεν ὁ τρίτος θρίαμβος, συνεχώρησεν αὐτοῖς τὸν μὲν ἐντελῆ καὶ μέγαν εἰς τὸ Ἄλβανὸν ὄρος ἐξελάσαι. τὸν δὲ ἐλάττω καταγαγεῖν εἰς τὴν πόλιν· ὃν Εὐὰν Ἕλληνας, Ὅθων δὲ Ῥωμαῖοι καλοῦσι. Πέμπει δ' αὐτὸν οὐκ ἐπὶ τοῦ τεθρίπτου βεβηκώς, οὐδὲ δάφνης ἔχων σέφανον, οὐδὲ περισαλπίζόμενος, ἀλλὰ πεζὺς ἐν βλαύταις, ὑπ' αὐλητῶν μάλα πολλῶν, καὶ μυρρίνης σέφανον ἐπικείμενος, ὡς ἀπόμενος, καὶ ἡδὺς ἀφθῆναι μᾶλλον, ἢ καταπληκτικός. Ο καὶ μέγιστον ἐμοὶ τεκμηρίον ἐστὶ τοῦ τρόπῳ πράξεως, ἀλλὰ μὴ μεγέθει, διωρίσθαι τοὺς θρίαμβους τὸ παλαιόν. Οἱ μὲν γὰρ μετὰ μάχης καὶ φόνου τῶν πολεμίων ἐπικρατήσαντες, τὸν Ἀρήιον ἐκείνον, ὡς ἔθηκε, καὶ φοβερὸν εἰσῆγον, ὡσπερ ἐν τοῖς καθαρμοῖς τῶν στρατοπέδων εἰώθεσαν, δάφνη πολλῆ κατασεψάντες τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἄνδρας· τοῖς δὲ πολέμου μὲν μὴ δεηθεῖσι στρατηγῶς, ὁμιλίᾳ δὲ καὶ πειθοῖ καὶ διὰ λόγου πάντα θεμένους καλῶς, οἷον ἐπιπαιανίσαι τὴν ἀπόλεμον ταύτην καὶ πανηγυρικὴν ἀπεδίδου πομπὴν ὁ νόμος. Καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς εἰρήνης μέλος· καὶ τὸ μῦστον Ἀφροδίτης φυτὸν, ἢ μάλιστα θεῶν ἀπέχθεται βία καὶ πολέμοις. Ὅθων δ' οὐ παρὰ τὸν εὐασμὸν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσι, ὁ θρίαμβος οὗτος ὀνομάζεται (καὶ γὰρ ἐκείνον ἐφευάζοντες καὶ ἄδιντες παραπέμπουσι), ἀλλ' ὑπ' Ἑλ-

λήνων εἰς τὸ σύνθεσις αὐτοῖς παρήκται τὸ ὄνομα, πεπεισμένων ἅμα καὶ Διονύσω τι τῆς τιμῆς προσήκειν, ὃν Ἐϋϊον καὶ Θριάμβον ὀνομάζομεν. Οὐχ οὕτω δ' ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῷ μεγάλῳ Θριάμβῳ βουθυτεῖν πάτριον ἦν τοῖς στρατηγῶσι, ἐπὶ δὲ τούτῳ πρόβατον ἔθυσαν. Ὅσα δὲ τὰ πρόβατα Ῥωμαῖοι καλοῦσιν· ἐκ τούτου καὶ τὸν Θριάμβον Ὅσαν ὠνόμασαν. Ἄξιον δὲ καὶ τὸν Λακωνικὸν ἀποθεωρῆσαι νομοθέτην ὑπεναντίως τῷ Ῥωμαϊκῷ τάξαντα τὰς θυσίας. Θύει γὰρ ἐν Σπάρτῃ τῶν ἀποστρατήγων ὁ μὲν δι' ἀπάτης, ἢ πειθοῦς, ὃ βούλεται, διαπραξάμενος, βουὴν· ὁ δὲ διὰ μάχης, ἀλεκτρούνα. Καίπερ γὰρ ὄντες πολεμικώτατοι, μείζονα καὶ μᾶλλον ἀνθρώπῳ πρέπουσαν ἠγοῦντο τὴν διὰ λόγου καὶ συνέσεως πρᾶξιν, ἢ τὴν μετὰ βίας καὶ ἀνδρείας. Ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει σκοπεῖν πάρεσι.

ΚΓ. Τοῦ δὲ Μαρκέλλου τὸ τέταρτον ὑπατεύοντος, οἱ ἔχθροί τοις Συρακουσίους ἀνέπεισανεῖς Ῥώμῃν ἀφικημένους κατηγορεῖν καὶ καταβοᾶν πρὸς τὴν σύγκλητον, ὡς δεινὰ καὶ παράσπονδα πεπονθίας. Ἔτυχε μὲν οὖν ἐν Καπιτωλίῳ θυσίαν τινὰ συντελῶν ὁ Μάρκελλος· ἔτι δὲ συγκαθεζομένη τῇ γερουσίᾳ τῶν Συρακουσίων προσπεσόντων, καὶ δεαμένων λόγων τυχεῖν καὶ δίκης, ὁ μὲν συναρχῶν ἐξεῖργεν αὐτούς, ἀγανακτῶν ὑπὲρ τοῦ Μαρκέλλου μὴ παρόντος. Ὁ δὲ Μάρκελλος εὐθὺς ἤκεν ἀκούσας· καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ δίφρου καθίσας, ὡς ὑπατος ἐχρημάτιζεν. Ἐπειτα, τῶν ἄλλων τέλος ἐχόντων, καταβὰς ἀπὸ τοῦ δίφρου, καὶ κατασὰς, ὡσπερ ἰδιώτης, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ λέγειν εἰώθασιν οἱ κρινόμενοι, τοῖς Συρακουσίοις ἐλέγχειν αὐτὸν παρεῖχεν. Οἱ δὲ δεινῶς μὲν συνεταράχθησαν πρὸς τὸ ἀζίωμα καὶ τὸ πεποιθὸς τοῦ ἀνδρός· καὶ τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις ἀνυπόστατον, ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ περιπορφύρῳ φοβερὸν ἠγοῦντο καὶ δυσαντίβλεπτον. Οὐ μὴν ἀλλὰ * καὶ * παραθάρβυνόντων αὐτοῦς τῶν διαφορομένων πρὸς τὸν Μάρκελλον, ἤρξαντο τῆς κατηγορίας, καὶ διεξῆλθον ὀλοφυρμῶ
τινι.

τινι μεμιγμένην δικαιολογίαν ἧς ἦν τὸ κεφάλαιον, ὅτι, σύμμαχοι καὶ φίλοι ὄντες Ῥωμαίοις, πεπόνθασιν, ἃ πολλοῖς τῶν πολεμίων ἕτεροι στρατηγοὶ μὴ παθεῖν ἐχαρίσαντο. Πρὸς ταῦτα ὁ Μάρκελλος ἔλεγεν, ὡς ἀντὶ πολλῶν, ὧν δεδράχασι Ῥωμαίους κακῶς, οὐδὲν πεπόνθασι, πλὴν ἃ πολέμῳ καὶ κατὰ κράτος ἀλόνοντας ἀνθρώπους κωλύσαι παθεῖν οὐ δυνατόν ἐστι· οὕτω δὲ ἀλῶναι δι' αὐτούς, πολλὰ προκαλουμένῳ πεισθῆναι μὴ ἐβελήσαντας. Οὐ γὰρ ὑπὸ τῶν τυράννων πολεμῆσαι βιασθέντας, ἀλλὰ κάκεινους ἐπὶ τῷ πολεμῆν ἐλέσθαι τυράννους. Λεχθέντων δὲ τῶν λόγων, καὶ μεθισταμένοις, ὡσπερ εἴωθεν, ἐκ τῆς βουλῆς τοῖς Συρακουσίοις συνεζήθη Μάρκελλος, ἐπὶ τῷ συνάρχοντι ποιησάμενος τὴν σύγκλητον· καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ βουλευτηρίου διέτριβεν, οὔτε φόβῳ διὰ τὴν δίκην, οὔτε θυμῷ πρὸς τοὺς Συρακουσίους, τοῦ συνήθους μεταβαλὼν καταστήματος, ἀλλὰ πρῶτος πάνυ καὶ κοσμίως τὸ τῆς δίκης τέλος ἐκδεχόμενος. Ἐπεὶ δὲ διηνήχθησαν αἰ γυνῶμαι, καὶ νικῶν ἀπεδείχθη, προσπίπτουσιν αὐτῷ οἱ Συρακούσιοι, μετὰ δακρύων δεόμενοι τὴν ὀργὴν εἰς αὐτούς ἀφεῖναι τοὺς παρόντας, οἰκτεῖραι δὲ τὴν ἄλλην πόλιν, μεμνημένην ὧν ἔτυχεν αἰεὶ καὶ χάριν ἔχουσαν· ἐπικλασθεῖς οὖν ὁ Μάρκελλος, τούτοις τε διηλλάγη, καὶ τοῖς ἄλλοις Συρακουσίοις αἰεὶ τι πράττων ἀγαθὸν διετέλει. Καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τῶν κτημάτων τὰ περιόντα βέβαια παρέσχεν ἢ σύγκλητος. Ἀνθ' ὧν ἄλλας τε τιμὰς ὑπερφυεῖς ἔσχε παρ' αὐτοῖς, καὶ νόμον ἔθεντο τοιοῦτον, ὅπότ' ἂν ἐπιβῆ Σικελίας Μάρκελλος, ἢ τῶν ἐκγόνων τις αὐτοῦ, σφρανηφορεῖν Συρακουσίους, καὶ θύειν τοῖς θεοῖς.

ΚΔ. Τούντεῦθεν ἤδη τρέπεται πρὸς Ἀννίβαν, καὶ τῶν ἄλλων ὑπάτων καὶ ἡγεμόνων σχεδὸν ἀπάντων μετὰ τὰ ἐν Κάνναις ἐνὶ στρατηγήματι, τῷ φυγομαχεῖν, χρωμένων ἐπὶ τὸν ἄνδρα, παρατάττεσθαι δὲ καὶ συμπλέεσθαι μηδενὸς τολμῶντος, αὐτὸς ἐπὶ

τὴν ἐναντίαν ὥρμησεν ὁδὸν οἰόμενος, τῷ δοκοῦντι καταλύειν Ἀννίβαν χρόνῳ, πρότερον ἐκτριβεῖσθαι ὑπ' ἐκείνου λύσεσθαι τὴν Ἰταλίαν· καὶ τὸν Φάβιον, ἀεὶ τῆς ἀσφαλείας ἐχόμενον, οὐ καλῶς ἐκείνης ἰᾶσθαι τὸ νόσημα, τῆς πατρίδος περιμένοντα τῇ βίῳ μαραينوμένη συναποσθῆναι τὸν πόλεμον, ὥσπερ ἰατρῶν τοὺς ἀτόλμους καὶ δειλοὺς πρὸς τὰ βουθήματα, τῆς νόσου παρακμῆν (τὴν) τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἡγουμένους. Πρῶτον μὲν οὖν τὰς Σαυνιτικὰς πόλεις μεγάλας ἀφεσώσας ἑλὼν, σιτόν τε πολὺν ἀποκείμενον ἐν αὐταῖς, καὶ χρήματα, καὶ τοὺς φυλάσσοντας Ἀννίβου στρατιώτας, τρισχιλίους ὄντας, ἔλαβεν. Ἐπειτα τοῦ Ἀννίβου Φούβιον Γναῖον ἀνθύπατον ἐν Ἀπουλία κατακτείναντος μὲν αὐτὸν σὺν ἑνδεκά χιλιάρχοις, κατακόψαντο, δὲ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεῖστον, ἔπεμψεν εἰς Βίβλην γράμματα, τοὺς πολίτας παρακαλῶν θάρρειν· αὐτὸς γὰρ ἤδη βαδίζειν, ὡς ἀφέλειτο τὴν χάραν Ἀννίβου. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Λίβιος φησὶ ἀναγνωσθέντα τὰ γράμματα μὴ τῆς λύπης ἀφελεῖν, ἀλλὰ τῷ φόβῳ προσθειναι τῶν Ῥωμαίων μείζον ἡγουμένων τοῦ γεγονότος τὸ κινδυνευόμενον, ὅτι Φουλβίου κρείττων ἦν Μάρκελλος. Ὁ δ', ὥσπερ ἔγραψεν, εὐθὺς Ἀννίβαν διώκων εἰς τὴν Λευκανίαν ἐνέβαλε, καὶ περὶ πόλιν Νομίσρωνα καθήμενον ὑπὲρ λόφων ὀχυρῶν καταλαβὼν, αὐτὸς ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε. Τῇ δ' ὑστεραία πρότερος εἰς μάχην παρατάξας τὸ σράτευμα, *καὶ* καταβάντος Ἀννίβου, συνέβαλε μάχην, κρίσιν οὐ λαβοῦσαν, ἰσχυρὰν δὲ καὶ μεγάλην γενομένην. Ἀπὸ γὰρ ὥρας τρίτης συμπεσόντες, ἤδη σκότους μόλις διέλυσαν. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ προαγαγὼν αἰθῆς τὸ σράτευμα, παρέταξε διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ προύκαλετο διαγωνίσασθαι περὶ τῆς νίκης τὸν Ἀννίβαν. Ἀναΐεζάντος δ' ἐκείνου, σκυλείσας τοὺς πολεμίους νεκροὺς, καὶ θάψας τοὺς φίλους, ἐδίωκεν αἰθῆς καὶ πολλὰς μὲν ὑπέρτος ἐνέδρας, οὐδεμίαν περιπεσῶν, ἐν δὲ πᾶσι ταῖς ἀκροπόλισμοῖς πλεῖστον ἔχων, ἐθαυμάζετο

Διὸ καὶ τῶν ἀρχιζυγείων ἐπειγόντων, ἔδοξε τῇ βουλῇ μᾶλλον εἰς Σικελίας τὸν ἕτερον ἀπάγειν ὑπατον, ἢ Μάρκελλον Ἄννίβαν συνηρτημένον κινεῖν. Ἐλθόντα δ' ἐκέλευεν εἰπεῖν Δικτάτωρα Κόϊντον Φούλβιον. Ὁ γὰρ Δικτάτωρ οὐκ ἔστιν ὑπὸ τοῦ πληθους, οὐδὲ τῆς βουλῆς αἰρετός, ἀλλὰ τῶν ὑπάτωντις, ἢ τῶν στρατηγῶν, προσελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὃν αὐτῷ δοκεῖ, λέγει δικτάτωρα. Καὶ διὰ τοῦτο Δικτάτωρ ὀρηθεὶς καλεῖται· τὸ γὰρ λέγειν Δίκερε Ρωμαῖοι καλοῦσιν. Ἔνιοι δὲ τὸν Δικτάτωρα, τῷ μὴ προτιθέναί ψῆφον, ἢ χειροτονίαν, ἀλλ' ἀφ' αὐτοῦ τὰ δόξαντα προστάττειν, οὕτως ὠνομάσθαι. Καὶ γὰρ τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἕλληνας μὲν διατάγματα, Ρωμαῖοι δ' ἔδικτα προσαγορεύουσιν.

ΚΕ. Ἐπεὶ δ' ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Σικελίας ὁ τοῦ Μαρκέλλου συνάρχων, ἕτερον ἐβούλετο λέγειν Δικτάτωρα, καὶ βιασθῆναι παρὰ γνώμην μὴ βουλόμενος, ἐξέπλευσε νυκτὸς εἰς Σικελίαν· οὕτως ὁ μὲν δῆμος ὠνόμασε Δικτάτωρα Κόϊντον Φούλβιον. Ἡ βουλὴ δ' ἔγραψε Μαρκέλλῳ κελεύουσα τοῦτον εἰπεῖν· ὁ δὲ πεισθεὶς ἀνεῖπε καὶ συνεπειύρωσε τοῦ δήμου τὴν γνώμην· αὐτὸς δὲ πάλιν ἀνθύπατος εἰς τοῦπιόν ἀπεδείχθη. Συνθέμενος δὲ πρὸς Φάβιον Μάξιμον, ὅπως ἐκεῖνος μὲν ἐπιχειρῆ Ταραντίνοις, αὐτὸς δὲ συμπλεκόμενος καὶ περιέλκων Ἄννίβαν, ἐμποδίων ἢ τοῦ βοηθεῖν πρὸς ἐκεῖνον, ἐπέβαλε περὶ Κανύσιον, καὶ πολλὰς ἀλλάσσοντι στρατοπεδείας καὶ φυγομαχοῦντι πανταχόθεν ἐπεφαίνετο. Τέλος δ' ἰδρυθέντα προσκείμενος ἐξάνιστη τοῖς ἀκροβολισμοῖς. Ὀρμήσαντος δὲ μάχεσθαι, δεξάμενος ὑπὸ νυκτὸς διελύθη καὶ μεθ' ἡμέραν αὐθις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐωρᾶτο τὸν στρατὸν ἔχων παρατεταγμένον, ὥς τὸν Ἄννίβαν περιαλγῆ γενόμενον, τοὺς Καρχηδονίους ἀθροῖσαι, καὶ δεηθῆναι τὴν μάχην ἐκείνην ὑπὲρ πασῶν ἀγωνίσασθαι τῶν ἔμπροσθεν. «Ὀρᾶτε γὰρ (εἶπεν), ὡς οὐδ' ἀναπνεῦσαι μετὰ νίκης τσαύτας, οὐδὲ σχολὴν ἄγειν κρατοῦσιν ἡμῖν

ἔσιν, εἰ μὴ τοῦτον ὠσαίμεθα τὸν ἄνθρωπον. » Ἐκ τούτου συμβαλόντες ἐμάχοντο. Καὶ δοκεῖ παρά τὸ ἔργον ἀκαίρῳ στρατηγήματι χρώμενος ὁ Μάρκελλος σφαλῆναι· τοῦ γὰρ δεξιῦ πονούντος, ἐκέλευσεν (ἐν) τῶν ταγματῶν εἰς τὸ ὑμ. προσβεν προελθεῖν. Ἡ δὲ μετακίνησις αὐτῆ ταράξασα τοὺς μαχομένους, παρέδωκε τὸ νίκημα τοῖς πολεμίοις, ἑπτακοσίων ἐπὶ δισχιλίοις Ῥωμαίων πεσόντων. Ἀναχωρήσας δ' ὁ Μάρκελλος εἰς τὸν χάρακα, καὶ συναγαγὼν τὸν στρατὸν, ὄραν ἔφη Ῥωμαίων ὄπλα πολλὰ καὶ σώματα, Ῥωμαῖον δὲ μηδένα ὄραν. Αἰτουμένων δὲ συγγνώμην, οὐκ ἔφη διδόναι νενικημένοις, ἐν δὲ νικήσωσι, δώσειν· αὐριοὺς δὲ μαχεῖσθαι πάλιν, ὅπως οἱ πολῖται τὴν νίκην πρότερον, ἢ τὴν φυγὴν, ἀκούσωσι. Διαλεχθεῖς δὲ ταῦτα, προσέταξε ταῖς ἡττημέναις σπείραις ἀντὶ πυρῶν κριθῶς μετρηῆσαι. Δι' αὐτῶν ἀπὸ τῆς μάχης ἐπικινδύνως καὶ πονήρως ἐχόντων, οὐδένα φασίν, ὃν οἱ Μαρκέλλου λόγοι τῶν τραυμάτων οὐχὶ μᾶλλον ἤλγυναν.

Κς. Ἄμα δ' ἡμέρα προῦκειτο μὲν ὁ φοινικῶς χιτῶν, ὡς εἴωθε, μάχης ἐσομένης σύμβολον· αἱ δ' ἡττησόμεναι σπεῖραι τὴν πρώτην, αὐταὶ δεηθεῖσαι, τάξιν ἐλάβανον. Τὴν δ' ἄλλην ἐξάγοντες οἱ χιλιάρχου στρατιᾶν, παρενέβαλον. Ἀκούσας δ' ὁ Ἀννίβας· « ὦ Ἡράκλειος (εἶπε), τί χροῖσεται τις ἀνθρώπῳ μῆτε τὴν χειρὸν τύχην, μῆτε τὴν βελτίονα φέρειν εἰδύτι· μόνος γὰρ οὗτος οὐδὲ νικῶν δίδωσιν ἀνάπαυσιν, οὔτε λαμβάνει νικώμενος· ἀλλ' αἰεὶ μαχητόμεθα πρὸς τοῦτον, ὡς εἴκειν, ὃ τοῦ τολμᾶν αἰεὶ καὶ τὸ θαρρῆναι εὐτυχοῦντι, καὶ σφαλλομένῳ τὸ αἰδεῖσθαι, πρόφασίς ἐστιν. » Ἐκ τούτου συνήεσαν αἱ δυνάμεις, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἴσα φερομένων, ἐκέλευσεν Ἀννίβας τὰ θηρία καταστήσαντας εἰς πρώτην τάξιν, ἐπάγειν τοῖς ὄπλοις τῶν Ῥωμαίων. Ὀθισμοῦ δὲ μεγάλου καὶ ταραχῆς εὐθὺς ἐν τοῖς πρώτοις γενομένης, εἰς τῶν χιλιάρχων, ὄνομα Φλάβιος, ἀναρπάσας σημάϊαν, ὑπηντίαζε, καὶ τῷ σύρακι τὸν πρῶτον ἐλέφαντα τύπτων ἀπέσπρεφεν. Ὁ δ' ἐμβαλὼν

εἰς τὸν ὀπίσω, συνετάραξε καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἐπιφερομένους. Κατιδὼν δὲ τοῦτο Μάρκελλος, ἐκέλευσε τοὺς ἵππεῖς ἐλαύνειν ἀνά κράτος πρὸς τὸ θορυβούμενον, καὶ ποιεῖν ἔτι μᾶλλον αὐτοῖς περιπετεῖς τοὺς πολεμίους. Οὗτοι δὲ δὴ λχιμπρῶς ἐμβαλόντες ἀνέκοπτον ἄχρι τοῦ στρατοπέδου τοὺς Καρχηδονίους· καὶ τῶν θηρίων τὰ κτεινόμενα καὶ πίπτοντα τὸν πλεῖστον αὐτῶν φόνον ἀπειργάζετο. Λέγονται γὰρ ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους ἀποθανεῖν Ῥωμαίων δὲ νεκροὶ μὲν ἐγένοντο τρισχίλιοι, τραυματῆαι δ' ὀλίγου δεῖν ἅπαντες. Καὶ τοῦτο παρέσχεν Ἀννίβα καθ' ἡσυχίαν ἀναστάντι νυκτός, ἄραι πρῶτότάτῳ τοῦ Μαρκέλλου. Δικόκειν γὰρ οὐκ ἦν δυνατὸς ὑπὸ πλήθους τῶν τετραυμένων· ἀλλὰ κατὰ σχολὴν εἰς Καμπανίαν ἀνέξευξε, καὶ τὸ θέρος ἐν Σινοέσση διῆγεν ἀναλαμβάνων τοὺς στρατιώτας.

ΚΖ. Ὁ δὲ Ἀννίβας, ὡς ἀπέρρηξεν ἑαυτὸν τοῦ Μαρκέλλου, χρώμενος ὡσπερ λελυμένῳ τῷ στρατεύματι, πᾶσαν ἀδεῶς ἐν κύκλῳ περιῶν ἔφλεγε τὴν Ἰταλίαν· καὶ κακῶς ἤκουσεν ἐν Ῥώμῃ Μάρκελλος. Οἱ δ' ἐχθροὶ Πουβλίκιον Βίβλον, ἓνα τῶν δημάρχων, ἀνέστησαν ἐπὶ τὴν κατηγορίαν αὐτοῦ, δεῖνόν εἰπεῖν ἄνδρα καὶ βίαιον· ὃς πολλάκις συναγαγὼν τὸν δῆμον, ἔπειθεν ἄλλῳ παραδοῦναι στρατηγῶ τὴν δύναμιν· «Ἐπεὶ Μάρκελλος (ἔφη), μικρὰ τῷ πολέμῳ προσγεγυμνασμένος, ὡσπερ ἐκ παλαιῆςρας ἐπὶ θερμὰ λουτρὰ θεραπεύσων ἑαυτὸν τέτραπται.» Ταῦτα πυνθανόμενος ὁ Μάρκελλος, ἐπὶ μὲν τοῦ στρατοπέδου τοὺς πρεσβευτὰς ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰς διαβολὰς ἀπολογησόμενος εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν. Ἐκ δὲ τῶν διαβολῶν ἐκείνων δίκη κηεῦρε παρ᾽ εσκευασμένην ἐπ' αὐτόν. Ἡμέρας οὖν ὀρισθείσης, καὶ τοῦ δήμου συνελθόντος εἰς τὸν Φλαμίνιον ἱππόδρομον, ὁ μὲν Βίβλος ἀναβὰς κατηγόρησεν ὁ δὲ Μάρκελλος ἀπελογεῖτο, βραχέα μὲν καὶ ἀπλᾶ δι᾽ ἑαυτοῦ· πολλὴν δὲ καὶ λαμπρὰν οἱ δοκιμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν πολιτῶν παρῶρσιν ἤγον, παρακαλοῦντες μὴ χεῖρονας τοῦ πο-

λεμίου κριτάς φανῆναι, δειλίαν Μαρκέλλου κατηψηφισαμένους, ὃν μόνον φεύγει τῶν ἡγεμόνων ἐκεῖνος, καὶ διατελεῖ τούτῳ μὴ μάχεσθαι στρατηγῶν, ὡς τοῖς ἄλλοις μάχεσθαι. Ρηθέντων δὲ τῶν λόγων τούτων, τοσοῦτον ἢ τῆς δίκης ἐλπίς ἐψύσατο τὸν κατήγορον, ὥστε μὴ μόνον ἀφεθῆναι τῶν αἰτιῶν τὸν Μάρκελλον, ἀλλὰ καὶ τὸ πέμπτον ὑπατον ἀποδειχθῆναι.

ΚΗ. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν ἐν Τυρρῶνιᾳ μέγα κίνημα πρὸς ἀπόσασιν ἔπκυσε, καὶ κατεπράυνεν ἐπελθὼν τὰς πόλεις· ἔπειτα ναῖν ἐκ τῶν Σικελικῶν λαγύρων ψικδομημένον ὑπ' αὐτοῦ Δόξης καὶ Ἀρετῆς καθιερωσάι βουλούμενος, καὶ κωλυθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερῶν, οὐκ ἀξιούντων ἐνὶ ναῶ δύο θεοὺς περιέχεσθαι, πάλιν ἤρξατο προσικδομεῖν ἕτερον, οὐ βραδίως φέρων τὴν γεγενημένην ἀνείκρουσιν, ἀλλ' ὥσπερ οἰωνίζόμενος. Καὶ γὰρ ἄλλα πολλὰ σημεῖα διετάραττεν αὐτὸν, ἱερῶν τινῶν κεραυνώσεις, καὶ μύες τὸν ἐν Διὸς χρυσὸν διατραγόντες· ἐλέχθη δὲ καὶ βοῦν ἀνθρώπου φωνὴν ἀφεῖναι, καὶ παιδίον ἔχον κεφαλὴν ἐλέφαντος γενέσθαι, καὶ περιγενέσθαι· (καὶ) περὶ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς δυσσεροῦντες οἱ μάντις κατεῖχον αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ σπαργῶντα καὶ φλεγόμενον. Οὐδεὶς γὰρ ἔρωτα τοσοῦτον ἠράσθη πράγματος οὐδεὸς, ὅσον οὗτος ἀνὴρ τοῦ μάχη κριθῆναι πρὸς Ἀννίβαν. Τοῦτο καὶ νύκτωρ ὄνειρον ἦν αὐτῷ, καὶ μετὰ φίλων καὶ συναρχόντων ἐν βούλευμα, καὶ μία πρὸς θεοὺς φωνή, παρταττόμενον Ἀννίβαν λαβεῖν. Ἰδίως δ' ἄν μοι δοκεῖ, τείχους ἐντὸς, ἢ τινος χάρακος, ἀμφοτέρω; τοῖς στρατεύμασι περιτεθέντος, διαγωνίσασθαι· καὶ εἰ μὴ πολλῆς μὲν ἤδη μεσὸς ὑπῆρχε δόξης, πολλὴν δὲ πείραχιν παρεσχέκει τοῦ παρ' ὄντινου τῶν στρατηγῶν ἐμβριθῆς γεγονέναι καὶ φρόνιμος, εἶπον ἂν, ὅτι μειρακιῶδές τι αὐτῷ προσπέπτωκε καὶ φιλοτιμότερον πάθος, ἢ κατὰ πρεσβύτην τοσοῦτον. Ἰπὲρ γὰρ ἐξήκοντα γεγονώς ἔτι τὸ πέμπτον ὑπάτευεν.

ΚΘ. Οὐ μὴν ἀλλὰ θυσιαῶν καὶ καθαρμῶν, ὧν ὑπηγόρευον

αί μάντιες, γενομένων, ἐξῆλθε μετὰ τοῦ συνάροντος ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ πολλὰ μετὰ τὸν Βαντίας πόλεως καὶ Βενουσίας καθήμενος, ἤρεθίζε τὸν Ἀννίδαν. Ὁ δὲ εἰς μάχην μὲν οὐ κατέβαινεν, αἰσθόμενος δὲ πεμπομένην ὑπ' αὐτῶν στρατιάν ἐπὶ Λοκρούς τοὺς Ἐπιζευρύτους, κατὰ τὸν περὶ Πετηλίαν λόφον, ὕψεις ἐνέδρας, πεντακοσίους καὶ δισχιλίους ἀπέκτεινε. Τοῦτο Μάρκελλον ἐξέφερε τῷ θυμῷ πρὸς τὴν μάχην, καὶ προσῆγεν ἄρα εγγυτέρω τὴν δύναμιν. Ἦν δὲ μετὰ τῶν στρατοπέδων λόφος, ἐπιεικῶς μὲν εὐερεῖας, ὕλης δὲ παντοδαπῆς ἀνάπλευσος εἶχε δὲ καὶ σκοπᾶς περικλιναῖς ἐπ' ὁμοτότερα, καὶ ναμάτων ὑπεραίνοντο πηγαὶ καταρρέοντων. Ἐθύνον οὖν οἱ Ῥωμαῖοι Ἀννίδαν, ὅτι πρῶτος ἔλθων εὐρυᾶ τόπον οὕτως, οὐ κατέσχεν, ἀλλ' ἀπέλιπε τοῖς πολεμίοις. Ἐὼ δ' ἄρα καλὸν μὲν ἐν στρατοπεδεῦσαι τὸ χωρίον ἐφαινετο, πολὺ δὲ κρεῖττον ἐνεδρεῦσαι· καὶ πρὸς τοῦτο μᾶλλον αὐτῷ χρῆσθαι βουλόμενος, ἐνέπλησε τὴν ὕλην καὶ τὰς κοιλάδας ἀκοντιστῶν τε πολλῶν καὶ λοχιοφόρων, πεπεισμένος ἐπάξασθαι δι' εὐφύιαν αὐτὰ τὰ χωρία τοῖς Ῥωμαίοις. Οὐδ' ἀπεβούθη τῆς ἐλπίδος· εὐθύς γάρ ἦν πολὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ῥωμαίων λόγος, ὡς χρὴ τὸ χωρίον καταλαμβάνειν· καὶ διεστρατήγουν ὅσα πλεονεκτήσουσι τοὺς πολεμίους, μάλιστα μὲν ἐκεῖ στρατοπεδεύσαντες, εἰ δὲ μὴ, τειχίσαντες τὸν λόφον. Ἐδοξεν οὖν τῷ Μαρκέλλῳ μετ' ὀλίγων ἵπποτων ἐπελάσαντι κατασκέψασθαι. Καὶ λαβὼν τὸν μάντιν, εἴθετο, καὶ τοῦ πρώτου πεσόντος· ἱεραίου, δείκνυσιν αὐτῷ τὸ ἦπαρ οὐκ ἔχον κεφαλὴν ὁ μάντις. Ἐπιθουσαμένου δὲ τὸ δεύτερον, ἦ τε κεφαλὴ μέγεθος ὑπερφυῆς ἀνέσχε, καὶ τᾶλλα φαιδρὰ θαυμαστῶς διεφάνη, καὶ λάσειν ἔχειν ὁ τῶν πρώτων φόβος ἐδοξεν. Οἱ δὲ μάντιες ταῦτα μᾶλλον ἔρασαν δεδιέναι, καὶ ταράττεσθαι· λαμπροτάτων γὰρ ἐπ' αἰσχίσοις καὶ σκυθρωποτάτοις ἱεροῖς γενομένων, ὑποπτον εἶναι τῆς μεταβολῆς τὴν ἀτοπίαν. Ἀλλὰ γὰρ

Τὸ πεπωμένον οὐ πῦρ, οὐ σιδαροῦν σχίσει τείχος,

κατὰ Πίνδαρον. Ἐξήκει οὖν τόν τε συνάρχοντα Κρισπίνον παραλαβὼν, καὶ τὸν υἱὸν χιλιαρχοῦντα, καὶ τοὺς σύμπαντας ἵππεις, εἴκοσι καὶ διακοσίους. Ὡν Ῥωμαῖος οὐδεὶς ἦν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι Τυρρῆνοί, τεσσαράκοντα δὲ Φρεγελλάνοι, πεῖραν ἀρετῆς καὶ πίστεως ἀεὶ τῷ Μαρκέλλῳ δεδωκότες. Ἰγώδους δὲ τοῦ λόφου καὶ συνηρεφοῦς ὄντος, ἀνὴρ καθήμενος ἄνω σκοπὴν εἶχε, τοῖς πολέμοις αὐτὸς οὐ συνορώμενος. καθορῶν δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον. Καὶ τὰ γινόμενα τούτου φράσαντος τοῖς λοχῶσι, προσελαύνοντα τὸν Μάρκελλον ἐάσαντες ἐγγὺς προσελθεῖν, ἐξαίφνης ἀνέστησαν, καὶ περιχυθέντες ἅμα πανταχῆθεν, ἠκόντιζον, ἔπαιον, ἐδίωκον τοὺς φεύγοντας, συνεπλέκοντο τοῖς ὑφισταμένοις. Οὗτοι δ' ἦσαν οἱ τεσσαράκοντα Φρεγελλάνοι. Καὶ τῶν Τυρρῆνων εὐθύς ἐν ἀρχῇ διατρεσάντων, αὐτοὶ συσραφέντες ἠμύνοντο πρὸ τῶν ὑπάτων. ἄχρις οὗ Κρισπίνος μὲν ἀκοντίσμασι δυοῖ βεβλημένος, ἐπέσρεψεν εἰς φυγὴν τὸν ἵππον, Μάρκελλον δὲ τις λόγχη πλατεία διὰ τῶν πλευρῶν διήλασεν, ἦν Λαγκίαν καλοῦσιν. Οὕτω δὲ καὶ τῶν Φρεγελλάνων οἱ περιόντες ὀλίγοι παντάπασιν αὐτὴν μὲν πεσόντα λείπουσι, τὸν δ' υἱὸν ἀρπάσαντες τετρωμένον, φεύγουσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐγένοντο δὲ νεκροὶ μὲν οὐ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα πλείους, αἰχμάλωτοι δὲ τῶν μὲν ῥαβδόχων πέντε, τῶν δ' ἵππέων εἴκοσι, δυεῖν θέοντες. Ἐτελεύτησε δὲ καὶ Κρισπίνος ἐκ τῶν τραυμάτων, οὐ πολλὰς ἡμέρας ἐπιβιώσας. Καὶ πάθος τοῦτο Ῥωμαίοις συνέπεσε πρότερον οὐ γεγονός, ἀμφοτέρους ἐξ ἐνὸς ἀγῶνος τοὺς ὑπάτους ἀπαθανεῖν.

Λ. Ἀννίβα δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάχιστος ἦν λόγος, Μάρκελλον δὲ πεπτωκέναι πυθόμενος αὐτὸς ἐξέδραμεν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ τῷ νεκρῷ παρασάς, καὶ πολὺν χρόνον τὴν τεφρόμην τοῦ σώματος καταμαθὼν, καὶ τὸ εἶδος, οὔτε φωνὴν ἀρῆκεν ὑπερήφανον, οὔτ' ἀπ' ὄψεως τὸ χαῖρον, ὡς ἀντις ἐργώδη πολέμιον καὶ βαρὺν ἀπεκτονῶς, ἐξέφηνεν· ἀλλ' ἐπιθαυμάσας τὸ παράλογον τῆς τελευ-

τῆς, τὸν μὲν δακτύλιον ἀρξέϊλετο, τὸ δὲ σῶμα κοσμήσας πρέποντι κόσμῳ, καὶ περιτείλας ἐντίμως, ἔκαυσε· καὶ τὰ λείψανα συνθεῖς εἰς κάλπην ἀργυρᾶν καὶ χρυσοῦν ἐμβαλὼν σέφανον, ἀπέσειλε πρὸς τὸν υἱόν. Τῶν δὲ Νομάδων τινὲς περιτυχόντες ταῖς κομιζουσιν, ὄρμησαν ἀφαιρεῖσθαι τὸ τεῦχος· ἀντιλαμβανομένων δ' ἐκείνων. ἐκθιαζόμενοι καὶ μαχόμενοι διεῖραν τὰ ὄσα. Πυθόμενος δ' Ἀννίβας, καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἰπὼν· « Οὐδὲν ἄρα δυνατόν γενέσθαι ἄκοντος θεοῦ· » τοῖς μὲν Νομάσιν ἐπέθηκε δίκην, οὐκέτι δὲ κομιδῆς, ἢ συλλογῆς τῶν λειψάνων ἐφρόντισεν, ὡς δὴ κατὰ θεόν τινα καὶ τῆς τελευτῆς καὶ τῆς ἀταφίας παραλόγως οὕτω τῷ Μαρκέλλῳ γενομένης. Ταῦτα μὲν οὖν οἱ περὶ Κορνήλιον Νέπωτα καὶ Οὐαλέριον Μάξιμον ἰστορήκασι· Αἰεῖος δὲ καὶ Καῖσαρ Ὑσεβασὸς κομισθῆναι τὴν ὑδρίαν πρὸς τὸν υἱὸν εἰρήκασι, καὶ ταφῆναι λαμπρῶς. Ἦν δὲ ἀνάθημα Μαρκέλλου, δίχα τῶν ἐν Ῥώμῃ, γυμνάσιον μὲν ἐν Κατάνῃ τῆς Σικελίας· ἀνδριάντες δὲ καὶ πίνακες τῶν ἐκ Συρακουσῶν, ἔντε Σαμοθράκῃ παρὰ τοῖς θεοῖς, οὓς Καθεῖρους ἰωνόμαζον, καὶ περὶ Αἰνῶν, ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐκεῖ δ' αὐτοῦ τῷ ἀνδριάντι τοῦτ' ἦν ἐπιγεγραμμένον, ὡς Ποσειδῶνιος φησὶ, τὸ ἐπίγραμμα·

Οὗτός τοι Ῥώμης ὁ μέγας, ξένη, πατρίδος ἀγῆρ,

Μάρκελλος κλεινῶν Κλαυδίου· ἐκ πατέρων.

Ἐπτάκι τὰν ὑπάτων ἀρχᾶν ἐν Ἀρῆϊ φυλάξας,

Καὶ πολὺν ἀντιπάλων ἐγκατέχευε φόνον.

Τὴν γὰρ ἀνθύπατον ἀρχὴν, ἣν δις ἤρξε, ταῖς πέντε προσκατηριθμησεν ὑπατείαις ὁ τὸ ἐπίγραμμα ποιήσας. Γένος δ' αὐτοῦ λαμπρὸν ἄχρι Μαρκέλλου, τοῦ Καίσαρος ἀδελφιδοῦ, διέτεινεν, ὅς Ὀκτάβιος ἦν, τῆς Καίσαρος ἀδελφῆς, υἱός, ἐκ Γαίου Μαρκέλλου γεγονώς. Ἀγορανομῶν δὲ Ῥωμαίων, ἐτελεύτησε νυμφίος, Καίσαρος θυγατρὶ χρόνον οὐ πολὺν συνοικήσας. Εἰς δὲ τιμὴν αὐτοῦ καὶ μνήμην Ὀκταβία μὲν ἡ μήτηρ τὴν βιβλιοθήκην ἀέθηκε, Καῖσαρ δὲ θέατρον, ἐπιγράψας Μαρκέλλου.

ΠΕΛΟΠΙΔ. ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ.

ΟΣΑ μὲν οὐν ἔδοξεν ἡμῖν ἀναγραφῆς ἄξια τῶν ἰσσηρημένων περὶ
 Μαρκέλλου καὶ Πελοπίδου, ταῦτά ἐσι. Τῶν δὲ κατὰ τὰς φύσεις
 καὶ τὰ κῆθη κοινοτήτων, ὡς περ ἐραμίλλων οὐσῶν (καὶ γὰρ ἀν-
 δρεῖσι καὶ φιλόπονοι καὶ θυμοειδεῖς καὶ μεγαλΐφρονες ἀμρότεροι
 γεγονόσιν), ἐκείνο δόξειεν ἂν διαφορὰν ἔχειν μόνον, ὅτι Μάρκελλος
 μὲν ἐν πολλαῖς πόλεσιν ὑποχειρίοις γενομέναις σφαγὰς ἐποίησεν.
 Ἐπαμινώνδας δὲ καὶ Πελοπίδας οὐδένα πώποτε κρατήσαντες
 ἀπέκτειναν, οὐδὲ πόλεις ἠνδραποδίσαντο. Λέγονται δὲ Θηβαῖοι
 μηδ' Ὀρχομενίους ἂν οὕτω μεταχειρίσασθαι παρόντων ἐκείνων.
 Ἐν δὲ ταῖς πράξεσι, θαυμάσια μὲν καὶ μεγάλα τοῦ Μαρκέλλου
 τὰ πρὸς Κελτούς, ὡσαμένους τοσοῦτον πλῆθος ἰππέων ὁμοῦ καὶ
 πεζῶν, ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἰππεῦσιν, ὃ ῥαδίως ὑφ' ἐτέρου
 στρατηγοῦ γεγονὸς οὐχ ἰσῆρηται, καὶ τὸν ἄρχοντα τῶν πολεμίων
 ἀνελόντος ἐν ᾧ τρόπῳ Πελοπίδας ἔπταισεν, ὁρμήσας ἐπὶ ταῦτά,
 προαναίρεθεις δ' ὑπὸ τοῦ τυράννου, καὶ παθῶν πρότερον, ἢ
 δράσας. Οὐ μὴν ἀλλὰ τούτοις μὲν ἔσι παραβαλεῖν τὰ Λευκτρα
 καὶ Τεγύρας, ἐπιφανεστάτους καὶ μεγίστους ἀγῶνων. Κρουφαῖοι
 δὲ σὺν λόγῳ κατωρθωμένην πράξιν οὐκ ἔχομεν τοῦ Μαρκέλλου
 παραβαλεῖν, οἷαν Πελοπίδας περὶ τὴν ἐκ φυγῆς κάθοδον, καὶ
 ἀναίρεσιν τῶν ἐν Θήβαις τυράννων ἔπραξεν. Ἀλλ' ἐκεῖνο πολὺ
 πάντων ἔοικε πρωτεύειν τῶν ὑπὸ σκότῳ καὶ δι' ἀπάτης γεγεννημέ-
 νων τὸ ἔργον. Ἀνίβας φοβερὸς μὲν καὶ δεινὸς ἐνέκειτο Ῥωμαίοις,
 ὡς περ ἀμέλει Λακεδαιμόνιοι τότε Θηβαίοις· ἐνδοῦναι μέντοι τού-

τους Πελοπίδα καὶ περὶ Τεγύρας καὶ περὶ Λεῦκτρα βέβαιόν ἐστιν· Ἀντίβαν δὲ Μάρκελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν, οὐδ' ἄπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήττητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι Σκιπίωνος. Ἡμεῖς δὲ Λιβίω, Καίσαρι, καὶ Νέπωτι, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῷ βασιλεῖ Ἰόβα πιστεύομεν, ἤττας τινὰς καὶ τροπὰς ὑπὸ Μαρκελλοῦ τῶν σὺν Ἀντίβῳ γενέσθαι. Μεγάλην δ' αὐταὶ ῥοπὴν οὐδεμίαν ἐποίησαν· ἀλλ' ἔοικε ψευδοπίπτωμά τι γενέσθαι περὶ τὸν Λίβυν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἐκείναις. Ὁ δὴ κατὰ λόγον καὶ προσήκόντως ἐθαυμάσθη, μετὰ τισαύτας τροπὰς στρατοπέδων, καὶ ὀνόμας στρατηγῶν, καὶ σύγχυσιν ὅλης ὁμοῦ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, εἰς ἀντίπαλα τῷ θαρρῶσιν καθισχημένων. Ὁ γὰρ ἐκ πολλοῦ τοῦ πάλαι περιδεῦς καὶ καταπεπληγότες, αὐθις ἐμβαλὼν τῷ στρατεύματι ζῆλον καὶ φιλονεικίαν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ τῷ τῷ δὴ τὸ μὴ ῥαδίως τῆς νίκης ἀφιέμενον, ἀλλὰ καὶ ἀμειψέετοῦν καὶ φιλοτιμούμενον ἐπάρας καὶ θαρρῶνας, εἰς ἀνὴρ ἦν, Μάρκελλος. Εἰθισμένους γὰρ ὑπὸ τῶν συμφορῶν, εἰφεύγοντες ἐκφύγοιεν Ἀντίβαν, ἀγαπᾶν, ἐδιδάχεν αἰσχύνεσθαι σωζομένους μεθ' ἡττης, αἰδεῖσθαι δὲ παρὰ μικρὸν ἐνδόντας, ἀλγεῖν δὲ μὴ κρατήσαντας.

Β. Ἐπεὶ τοίνυν Πελοπίδας μὲν οὐδεμίαν ἡττήθη μάχην στρατηγῶν, Μάρκελλος δὲ πλείστας τῶν καθ' αὐτὸν Ῥωμαίων ἐνίκησε, δόξειεν ἂν ἴσως τῷ δυσνικήτῳ πρὸς τὸ ἀήττητον ὑπὸ πλῆθους τῶν κατωρθωμένων ἐπανισοῦσθαι. Καὶ μὲν οὗτος μὲν εἶλε Συρακούσας, ἐκεῖνος δὲ τῆς Λακεδαιμονίων ἀπέτυχεν. Ἀλλ' οἷμαι μείζον εἶναι τοῦ καταλαβεῖν Σικελίαν, τὸ τῆ Σπάρτη προσελθεῖν, καὶ διαβῆναι πρῶτον ἀνθρώπων πολέμῳ τὸν Εὐρώταν. Εἰ μὴ νῆ Δία τοῦτο μὲν φήσκει τις τὸ ἔργον Ἐπαμινώνδα μᾶλλον, ἢ Πελοπίδα, προσήκειν, ὥσπερ καὶ τὰ Λεῦκτρα· τῶν δὲ Μαρκελλῶ διαπεπραγμένων ἀκοινώνητον εἶναι τὴν δόξαν. Καὶ γὰρ Συρακούσας μόνος εἶλε, καὶ Κελτοὺς ἄνευ τοῦ συνάρχοντος

ἐτρέψατο· καὶ πρὸς Ἀννίβαν, μηδενὸς συλλαμβάνοντος, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀποτρεπόντων, ἀντιταξάμενος, καὶ μεταβαλὼν τὸ σῆμα τοῦ πολέμου, πρῶτος ἡγεμῶν τοῦ τολμᾶν κατέστ.

Γ. Τὴν τοίνυν τελευτὴν ἐπαινοῦ μὲν οὐδετέρου τῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ἀνιῶμαι καὶ ἀγανακτῶ τῷ παραλόγῳ τοῦ συμπτώματος. Καὶ θαυμάζω μὲν, ἐν μάχαις τοσαύταις, ὅσας ἀποκῆμοι τις ἂν κταριθμῶν, μηδὲ τρωθέντα τὸν Ἀννίβαν· ἄγαμαι δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Πικιδείῃ Χρυσάνταν, ὃς διηρμένος κοπίδα, καὶ παίειν μέλλων πολέμιον, ὡς ὑπεσήμενεν ἡ σάλπιγξ ἀνακλητικόν, ἀφείς τὸν ἄνδρα, μάλα πράως καὶ κοσμίως ἀνεχώρησεν· οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν Πελοπίδαν ποιεῖ συγγνωστὸν, ἅμα τῷ τῆς μάχης καιρῷ παράθερμον ὄντα, καὶ πρὸς τὴν ἄμυναν οὐκ ἀγεννῶς ἐκφέρων ὀθυμὸς. Ἄριστον μὲν γὰρ νικῶντα σώζεσθαι τὸν στρατηγόν, εἰ δὲ θανεῖν (θέμις, θανεῖν) εἰς ἀρετὴν καταλύσαντα βίον, ὡς Εὐριπίδης φησίν. Οὕτω γὰρ οὐ πάθος, ἀλλὰ πράξις γίνεται τοῦ τελευτήσαντος ὁ θάνατος. Πρὸς δὲ τῷ θυμῷ τοῦ Πελοπίδου καὶ τὸ τέλος αὐτὸ τὸ τῆς νίκης ἐν τῷ πεσεῖν τὸν τύραννον ὀρώμενον, οὐ παντάπασιν ἀλόγως ἐπεσπάσατο τὴν ὀρμὴν. Χαλεπὸν γὰρ ἐτέρας οὕτω καλὴν καὶ λαμπρὰν ἐχούσης ὑπόθεσιν ἀριστείας ἐπιλαβέσθαι. Μάρκελλος δὲ, μήτε χρείας μεγάλης ἐπικειμένης, μήτε τοῦ παρὰ τὰ δεῖνὰ πολλάκις ἐξισάντος τὸν λογισμὸν ἐνθουσιασμοῦ παρεσῶτος, ὡσάμενος ἀπερισκέπτως εἰς κίνδυνον, οὐ στρατηγοῦ πτώμα, προδρόμου δὲ τινος, ἢ κατασκόπου πέπτωκεν, ὑπατείας πέντε, καὶ τρεῖς θριάμβους, καὶ σκῦλα, καὶ τροπαιοφορίας ἀπὸ βασιλέων, τοῖς προαποθνήσκουσι Καρχηδονίων Ἴβηρσι καὶ Νομάσιν ὑποβαλὼν. Ὡστε νεμεσῆσαι αὐτοὺς ἐκείνους ἑαυτοῖς τοῦ κατορθώματος, ἄνδρα Ῥωμαίων ἄριστον ἀρετῆς, καὶ δυνάμει μέγιστον, καὶ δόξῃ λαμπρότατον, ἐν τοῖς Φρεγγελλάνων προδιερευνηταῖς παραναλωσθαι. Χρὴ δὲ ταῦτα μὴ κατηγορίαν εἶναι τῶν ἀνδρῶν νομίζεῖν, ἀλλ' ὡς ἀγανάκτησιν τινα καὶ παρρησίαν ὑπὲρ αὐτῶν

ἐκείνων πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀνδρείαν αὐτῶν, εἰς ἣν τὰς ἄλλας
κατανάλωσαν ἀρετὰς, ἀφειδήσαντες τοῦ βίου καὶ τῆς ψυχῆς,
ὥσπερ ἑαυτοῖς, οὐ ταῖς πατρίσι μᾶλλον καὶ φίλοις καὶ συμμά-
χοις, ἀπολλυμένων. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον Πελοπίδας μὲν τοὺς
συμμάχους ταφεῖς ἔσχεν, ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε· Μάρκελλος δὲ τοὺς
πολεμίους, ὑπ' ὧν ἀπέθανε. Ζηλωτὸν μὲν οὖν ἐκεῖνο καὶ μακά-
ριον· κρεῖττον δὲ καὶ μείζον εὐνοίας χάριν ἀμειβομένης, ἔχθρα
λυποῦσαν ἀρετὴν θαυμάζουσα. Τὸ γὰρ καλὸν ἐνταῦθα τὴν τι-
μὴν ἔχει μόνον· ἐκεῖ δὲ τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡ χρεῖα μᾶλλον ἀγα-
πᾶται τῆς ἀρετῆς.

The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the war. It is followed by a detailed account of the military operations and the state of the army. The report then discusses the political and economic conditions of the country and the measures taken by the government to deal with the crisis.

The second part of the report is devoted to a detailed account of the military operations. It describes the movements of the army and the results of the battles. It also discusses the state of the army and the measures taken to improve its efficiency.

The third part of the report discusses the political and economic conditions of the country. It describes the state of the government and the measures taken to deal with the crisis. It also discusses the economic situation and the measures taken to improve it.

The fourth part of the report is devoted to a detailed account of the military operations. It describes the movements of the army and the results of the battles. It also discusses the state of the army and the measures taken to improve its efficiency.

The fifth part of the report discusses the political and economic conditions of the country. It describes the state of the government and the measures taken to deal with the crisis. It also discusses the economic situation and the measures taken to improve it.

The sixth part of the report is devoted to a detailed account of the military operations. It describes the movements of the army and the results of the battles. It also discusses the state of the army and the measures taken to improve its efficiency.

The seventh part of the report discusses the political and economic conditions of the country. It describes the state of the government and the measures taken to deal with the crisis. It also discusses the economic situation and the measures taken to improve it.

The eighth part of the report is devoted to a detailed account of the military operations. It describes the movements of the army and the results of the battles. It also discusses the state of the army and the measures taken to improve its efficiency.

The ninth part of the report discusses the political and economic conditions of the country. It describes the state of the government and the measures taken to deal with the crisis. It also discusses the economic situation and the measures taken to improve it.

The tenth part of the report is devoted to a detailed account of the military operations. It describes the movements of the army and the results of the battles. It also discusses the state of the army and the measures taken to improve its efficiency.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ὁ Λυσιμάχου, φυλῆς μὲν ἦν Ἀντιοχίδος, τὸν δε δῆμον Ἀλωπεκῆθεν. Περί δ' οὐσίας αὐτοῦ λόγοι διάφοροι γεγόνασιν, οἱ μὲν ὡς ἐν πενίᾳ συντόνῳ καταβίωσαντος, καὶ μετὰ τὴν τελευταίην ἀπολιπόντος θυγατέρας δύο πολὺν χρόνον ἀνεκδότους δι' ἀπορίαν γεγενημέναις. Πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ὑπὸ πολλῶν εἰρημένον ἀντιτασσόμενος ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῷ Σωκράτει, χωρίον τε Φαληροῦ φησὶ γινώσκειν Ἀριστείδου λεγόμενον, ἐν ᾧ τέθαπται. Καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐπορίας, ἐν μὲν ἡγείται, τὴν ἐπιώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἤρξε τῷ κυάμῳ λαχῶν ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κεκτημένων, οὓς Πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευον· ἕτερον δὲ, τὸν ἐξοστρακισμὸν οὐδενὶ γὰρ τῶν πενήτων, ἀλλὰ τοῖς ἐξ οἴκων τε μεγάλων, καὶ διὰ γένους ὄγκον ἐπιφθόνων, ὄστρακον ἐπιφέρεισθαι· τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι νίκης ἀναθήματα χορηγικούς τρίποδας ἐν Διονύτῳ κατέλιπον, οἱ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυντο, τοιαύτην ἐπιγραφὴν διασώζοντες· « Ἀντιοχὶς ἐνίκα, Ἀριστείδης ἐχορήγει, Ἀρχέστρατος ἐδίδασκε. » Τοῦτ' ἔστι μὲν οὖν, καίπερ εἶναι δοκοῦν μέγιστον, ἀσθενέστατόν ἐστι. Καὶ γὰρ Ἐπαμινώνδας, ὃν πάντες ἄνθρωποι γινώσκουσιν ἐν πενίᾳ καὶ τραφέντα πολλῇ καὶ βιώσαντα, καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος, οὐκ ἀφιλοτίμους ἀνεδέξαντο χορηγίας, ὁ μὲν αὐληταῖς ἀνδράσιν, ὁ δὲ παισὶ κυκλίαις χορηγήσας· τούτῳ μὲν Δίωνος τοῦ Συρακουσίου τὴν δαπάνην παρέχοντος, Ἐπαμινώνδα δὲ τῶν περὶ Πελοπίδαν. Οὐ γὰρ ἐστὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀκήρυκτος καὶ ἀσπονδὸς πρὸς τὰς παρὰ τῶν φίλων δωρεὰς πόλεμος· ἀλλὰ τὰς εἰς ἀπόθεσιν καὶ πλεονεξίαν ἀγεννεῖς ἡγούμενοι καὶ ταπεινὰς, ὅσαι φιλοτιμίας τινὸς ἀκερδοῦς ἔχονται καὶ λαμπρό-

τητος, οὐκ ἀπωθούνται. Παναίτιος μέντοι περὶ τοῦ τρίποδος ἀποφαίνει τὸν Δημήτριον ὁμωνυμῆ διεψευσμένον. Ἀπὸ γὰρ τῶν Περσικῶν εἰς τὴν τελευταίην τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δύο μόνους Ἀρισείδας χορηγούς ἀναγράφεσθαι νικῶντας· ὧν οὐδέτερον εἶναι τῷ Λυσιμάχῳ τὴν αὐτὴν, ἀλλὰ τὸν μὲν, Ξενοφίλου πατρός, τὸν δὲ, χρόνῳ πολλῷ νεώτερον· ὡς ἐλέγχει τὰ γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς, καὶ προσγεγραμμένος Ἀρχέστρατος, ἔν ἐν τοῖς Μηδικοῖς οὐδεὶς, ἐν δὲ τοῖς Πελοποννησιακοῖς συχοὶ χρόνῳ διδάσκαλον ἀναγράφουσι. Τὸ μὲν οὖν τοῦ Παναϊτίου βέλτιον ἐπισκεπτέον ὅπως ἔχει. Τῷ δ' ὀσράκῳ πᾶς ὁ διὰ δόξαν, ἢ γένους, ἢ λόγου δύναμιν, ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς νομιζόμενος ὑπέπιπτεν. Ὅπου καὶ Δάμων, ὁ Περικλέους διδάσκαλος, ὅτι τῷ φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττός, ἐξωστράκισθη. Καὶ μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀρισείδην ὁ Ἰδομενεὺς, οὐ κυαμευτὸν, ἀλλ' ἐλομένῳν Ἀθηναίων φησίν. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἤρξεν, ὡς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε, καὶ πάνυ πιθανόν ἐστιν ἐπὶ δόξῃ τσαύτῃ καὶ κατορθώμασι τηλικούτοις ἀξιωθῆναι δι' ἀρετὴν, ἧς διὰ πλοῦτον ἐτύγχανον οἱ λαγχάνοντες. Ἀλλὰ γὰρ ὁ Δημήτριος, οὐ μόνον Ἀρισείδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτη, δῆλός ἐστι τῆς πενίας ἐξελέσθαι φιλοτιμούμενος, ὡς μεγάλου κακοῦ. Καὶ γὰρ ἐκείνῳ φησὶν οὐ μόνον γῆν οἰκείαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ μινᾶς ἐβδομήκοντα τοκίζομένας ὑπὸ Κρίτωνος.

Β. Ἀρισείδης δὲ, Κλεισθένης μὲν τοῦ κατακτησαμένου τὴν πολιτείαν μετὰ τοὺς τυράννους ἑταῖρος γενόμενος, ζηλώσας δὲ καὶ θαυμάσας μάλιστα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Λυκοῦργον τὸν Λακεδαιμόνιον, ἠψατο μὲν ἀριστοκρατικῆς πολιτείας, ἔσχε δ' ἀντιτασσόμενον ὑπὲρ τοῦ δήμου Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους. Ἔνοι μὲν οὖν φασιν, αὐτοὺς παιδάς ὄντας καὶ συντρεφομένους ἐπ' ἀρχῆς ἐν παντὶ καὶ σπουδῆς ἐχομένῳ καὶ παιδιᾷς πράγματι καὶ

καὶ λόγῳ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰς φύσεις εὐθύς ὑπὸ τῆς φιλονεικίας ἐκείνης ἀνακαλύπτεσθαι· καὶ τὴν μὲν εὐχερῆ καὶ παράβολον καὶ πανούργον οὔσαν, καὶ μετ' ὀξύτητος ἐπὶ πάντα ῥαδίως φερομένην, τὴν δ' ἰδρυμένην ἐν ἴθει βεβαίῳ καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενῆ, ψεῦδος δὲ καὶ βωμολοχίαν καὶ ἀπάτην οὐδ' ἐν παιδιᾷς τινι τρόπῳ προσιεμένην. Ἀρίστων δ' ὁ Χίος ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι φησὶ, καὶ προελθεῖν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἔχθραν αὐτῶν. Στησίλεω γὰρ, ὃς ἦν γένει Κεῖος, ἰδέα τε καὶ μορφῇ σώματος πολὺ τῶν ἐν ὧρα λαμπρότατος, ἀμφοτέρους ἐρασθέντας, οὐ μετρίως ἐνεγκεῖν τὸ πάθος, οὐδ' ἅμα λήγοντι τῷ κάλλει τοῦ παιδὸς ἀποθέσθαι τὴν φιλονεικίαν, ἀλλ' ὡσπερ ἐγγυμνασαμένους ἐκείνη, πρὸς τὴν πολιτείαν εὐθύς ὀρμηῆσαι διαπύρους ὄντας καὶ διαφόρως ἔχοντας. Ὁ μὲν οὖν Θεμιστοκλῆς εἰς ἑταιρείαν ἐμβαλὼν ἑαυτὸν, εἶχε πρόβλημα καὶ δύναμιν οὐκ εὐκαταφρόνητον, ὥστε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα, καλῶς αὐτὸν ἄρξειν Ἀθηναίων, ἄνπερ ἴσος ἦ καὶ κοινὸς ἅπασιν· Μηδέποτ', εἶπεν, εἰς τοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι τὸν θρόνον, ἐνῶ πλέον οὐδὲν ἐξουσιν οἱ φίλοι παρῆμοι τῶν ἀλλοτρίων. Ἀριστείδης δὲ καθ' ἑαυτὸν ὡσπερ ὁδὸν ἰδίαν ἐβάδιζε διὰ τῆς πολιτείας· πρῶτον μὲν, οὐ βουλόμενος συναδικεῖν τοῖς ἑταίροις, ἢ λυπηρὸς εἶναι μὴ χαριζόμενος· ἔπειτα τὴν ἀπὸ τῶν φίλων δύναμιν οὐκ ὀλίγους ὀρῶν ἐπαίρουσαν ἀδικεῖν, ἐφυλάττετο, μόνῳ τῷ χρησά καὶ δίκαια πράττειν καὶ λέγειν ἀξιῶν θαρρεῖν τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

Γ. Οὐ μὴν ἀλλὰ, πολλὰ κινουμένου τοῦ Θεμιστοκλέους παρὰ βόλως, καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῷ πολιτείαν ἐνισταμένου καὶ διακόπτοντος, ἠναγκάζετόπου καὶ αὐτὸς, τὰ μὲν ἀμυνόμενος, τὰ δὲ κολούων τὴν ἐκείνου δύναμιν, χάριτι τῶν πολλῶν αὐξομένην, ὑπεναντιοῦσθαι οἷς ἔπραττεν ὁ Θεμιστοκλῆς· βέλτιον ἠγούμενος παρελθεῖν ἐνια τῶν συμφερόντων τῷ δήμῳ, ἢ τῷ κρατεῖν ἐκείνον ἐν πᾶσιν, ἰσχυρὸν γενέσθαι. Τέλος δὲ ποτε τοῦ Θεμιστοκλέους

πράττοντός τι τῶν δεόντων, ἀντικρούσας καὶ περιγεγόμενος, οὐ κατέσχεν, ἀλλ' εἶπεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιῶν, ὡς οὐκ ἔστι σωτηρία τοῖς Ἀθηναίων πράγμασιν, εἰ μὴ καὶ Θεμιστοκλέα καὶ αὐτὸν εἰς τὸ βάραθρον ἐμβάλοιεν. Πάλιν δὲ γράψας τινὰ γνώμην εἰς τὸν δῆμον, ἀντιλογίας οὐκ ἔς πρὸς αὐτὴν καὶ φιλονεικίας, ἐκράτει μέλλοντος δὲ τοῦ προέδρου τὸν δῆμον ἐπερωτᾶν, αἰσθόμενος ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν τὸ ἀσύμφορον, ἀπέστη τοῦ ψήφισματος. Πολλὰκις δὲ καὶ δι' ἑτέρων εἰσέφερε τὰς γνώμας, ὡς μὴ φιλονεικίᾳ τῇ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐμπόδιος εἴη τῶν συμφέροντι. Θωμαστὴ δὲ τις ἐφαίνετο αὐτοῦ παρά τας ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολὰς ἢ εὐσθλεια, μήτε τας τιμας ἐπαιρουμένου, πρὸς τὸ τὰς δυσμερίας ἀθορύβως καὶ πράως ἔχοντας, καὶ ὁμοίως ἡγουμένου χρῆναι τῇ πατριδι παρῆχειν ἑαυτὸν, οὐ χρημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ δόξης προΐκα καὶ ἀμισθὶ πολιτευόμενον ὄθεν, ὡς ἔοικε, τῶν εἰς Ἀμερῖαν ἀνὰ ὑπ' Αἰσχύλου πεποιημένων ἰαμβείων ἐν τῷ θεάτρῳ λεγομένων.

Οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
 Βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρονὸς καρπούμενος,
 Ἀγ' ἤς τα κενὰ βλαστάνει βουλεύματα.

πάντες ἀπέβλεψαν εἰς Ἀρισείδην, ὡς ἐκεῖνο μάλιστα τῆς ἀρετῆς ταύτης προστικούσης.

Δ. Οὐ μόνον δὲ πρὸς εὐνοίαν καὶ χάριν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ πρὸς ἔχθραν ἰσχυρότατος ἦν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀντιβῆναι. Ἀγεται γοῦν ποτε δίκων ἐχθρὸν ἐν δικαστηρίῳ, μετὰ τὴν κατηγορίαν οὐ βουλομένων ἀκούειν τοῦ κινδυνεύοντος τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ τὴν ψῆφον εὐθὺς αἰτούντων ἐπ' αὐτὸν, ἀναπηδήσας τῷ κρινόμενῳ συνικετεύειν. ὅπως ἀκουσθεῖη καὶ τῶν τοῦ νομίμων. Πάλιν δὲ κρίνων ἰδιώταις δυσὶ, τοῦ ἑτέρου λέγοντος, ὡς πολλὰ τυγχάνειν τὸν Ἀρισείδην ὁ ἀντιδικὸς λελυπηκός· λέγ', ὦ γὰρ θῆ, φῆναι, μᾶλλον, εἴ τι σε κακὸν πεποίηκε σοὶ γὰρ, οὐκ ἐμαυτῷ,





ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΟΥΒΙΟΥ ΟΥΡΣΙΝΟΥ

Σ. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11

δικάζω. Τῶν δὲ δημοσίων προσόδων αἰρεθεὶς ἐπιμελητῆς, οὐ μόνον τοὺς καθ' αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ γενομένους ἄρχοντας ἀπεδείκνυε πολλὰ νενοσφισμένους, καὶ μάλιστα τὸν Θεμιστοκλέα·

Σιφὸς γὰρ ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν.

Διὸ καὶ συναγαγὼν πολλοὺς ἐπὶ τὸν Ἀριστείδην, ἐν ταῖς εὐθύταις διώκων κλοπῆς καταδίκην περιέβαλεν, ὡς φησὶν Ἰδομενεύς. Ἄγανακτούντων δὲ τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει καὶ βελτίστων, οὐ μόνον ἀσείθη τῆς ζημίας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄρχων ἐπὶ τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἀπεδείχθη. Προσποιούμενος δὲ τῶν προτέρων μεταμέλειν αὐτῷ, καὶ μαλακώτερον ἐνδιδούς ἑαυτὸν, ἤρθεκε τοῖς τὰ κοινὰ κλέπτουσι, οὐκ ἐξελέγχων, οὐδ' ἀκριβολογούμενος, ὡς καταπιμπλαμένους τῶν δημοσίων, ὑπερεπαινεῖν τὸν Ἀριστείδην, καὶ δεξιουῖσθαι τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτοῦ σπουδάζοντας ἄρχοντα πάλιν αἰρεθῆναι. Μελλόντων δὲ χειροτονεῖν, ἐπετίμησε τοῖς Ἀθηναίοις· «Ὅτε μὲν γὰρ (ἔφη) πιτωῶς καὶ καλῶς ὑμῖν ἤρξα, προυπηλακίσθη· ἐπειδὴ πολλὰ τῶν κοινῶν καταπροεῖμαι τοῖς κλέπτουσι, θαυμαστὸς εἶναι δοκῶ πολίτης. Αὐτὸς μὲν οὖν αἰσχύνομαι τῆν ὑντιμῆ μᾶλλον, ἢ τῇ πρώην καταδίκῃ· συνάχθημαι δ' ὑμῖν, παρ' οἷς ἐνδοξότερόν ἐστι τοῦ σώζειν τὰ δημόσια, τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πονηροῖς.» Ταῦτα δ' εἰπὼν, καὶ τὰς κλοπὰς ἐξελέγξας, τοὺς μὲν τότε βοῶντας καὶ μαρτυροῦντας ὑπὲρ αὐτοῦ κατεστόμισε, τὸν δ' ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἀπὸ τῶν βελτίστων ἔπαινον εἶχεν.

Ε. Ἐπεὶ δὲ Δάτις ὑπὸ Δαρείου πεμφθεὶς, λόγῳ μὲν, ἐπιθεῖναι δίκην Ἀθηναίοις, ὅτι Σάρδεις ἐνέπρησαν, ἔργῳ δὲ, κατασρέψασθαι τοὺς Ἕλληνας, εἰς Μαραθῶνα παντὶ τῷ στόλῳ κατέσχε καὶ τὴν χώραν ἐπόρθει, τῶν δέκα καθεσώτων τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τὸν πόλεμον στρατηγῶν, μέγιστον μὲν εἶχεν ἀξίωμα Μιλτιάδης, δόξη δὲ καὶ δυνάμει δεύτερος ἦν Ἀριστείδης· καὶ τότε περὶ τῆς μάχης γνώμη τῇ Μιλτιάδου προσθέμεναι, οὐ μικρὰν ἐποίησε βροπήν· καὶ

παρ' ἡμέραν ἐκάστου στρατηγοῦ τὸ κράτος ἔχοντος, ὡς περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχή, παρέδωκε Μιλτιάδῃ, διδάσκων τοὺς συνάρχοντας, ὅτι τὸ πείθεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς εἰς φρονούσιν οὐκ αἰσχρὸν, ἀλλὰ σεμνόνεστι καὶ σωτήριον. Οὕτω δὲ πρᾶξας τὴν φιλονεικίαν, καὶ προτρεψάμενος αὐτοὺς ἀγαπᾶν μὲν γνώμῃ τῆ κρατίστῃ χρωμένους, ἔρρωσε τὸν Μιλτιάδην, τῷ ἀπερισπάστῳ τῆς ἐξουσίας ἰσχυρὸν γενόμενον. Χαίρειν γὰρ εἶν ἕκαστος ἤδη τὸ παρ' ἡμέραν ἀρχεῖν, ἐκείνῳ προσεῖχεν. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ, μάλιστα τῶν Ἀθηναίων τοῦ μέσου πονήσαντος, καὶ πλεῖστον ἐντὸς χρόνον τῶν βαρβάρων ἀντρεισάντων κατὰ Λεοντίδα καὶ Ἀντιοχίδα φυλὴν, ἠγωνίσαντο λαμπρῶς τεταγμένοι παρ' ἀλλήλους ὁ τε Θεμισοκλῆς καὶ ὁ Ἀριστείδης. Ὁ μὲν γὰρ Λεοντίδης ἦν, ὁ δ' Ἀντιοχίδης. Ἐπεὶ δὲ τρεψάμενοι τοὺς βαρβάρους ἐνέβαλον εἰς τὰς ναῦς, καὶ πλέοντας οὐκ ἐπὶ νήσων ἐώρων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς θαλάσσης εἶσω πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποδιδάζομένους, φοβηθέντες, μὴ τὴν πόλιν ἔρημον λάθωσι τῶν ἀμυνμένων, ταῖς μὲν ἐννέα φυλαῖς ἠπειρόντο πρὸς τὸ ἄστυ, καὶ κατήνυσαν αὐθημερόν. Ἐν δὲ Μαραθῶνι μετὰ τῆς αὐτοῦ φυλῆς Ἀριστείδης ἀπολειφθεὶς φύλαξ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν λαφύρων, οὐκ ἐφεύσατο τὴν δόξαν· ἀλλὰ, χύθην μὲν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ παρόντος, ἐσθῆτος δὲ παντοδαπῆς καὶ χρημάτων ἄλλων ἀμυθήτων ἐν ταῖς σκηναῖς καὶ τοῖς ἱλωκόσι σκάρφουσιν ὑπαρχόντων, οὐτ' αὐτὸς ἐπεθύμησε θιγεῖν, οὐτ' ἄλλον εἶασε, πλὴν εἴ τινες ἐσεινον λαθόντες ὠφελήθησαν· ὧν ἦν καὶ Κιλκίης ὁ δολιχῶς. Τούτῳ γάρ τις, ὡς ἔοικε, τῶν βαρβάρων προσέπεσεν, οἰήθεις βασιλέα διὰ τὴν κόμην καὶ τὸ σρόφιον εἶναι· προσκυνήσας δὲ καὶ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς, ἔδειξε πολὺν χρυσὸν ἐν λάκκῳ τινὶ κατορωρυγμένον. Ὁ δὲ Καλλίας, ὁμότατος ἀνθρώπων καὶ παρανομώτατος γενόμενος, τὸν μὲν χρυσὸν ἀνείλετο, τὸν δ' ἄνθρωπον, ὡς μὴ κατεῖποι πρὸς ἐτέρους, ἀπέκτεινε. Ἐκ τούτου φασὶ καὶ Λακκοπλοῦτος ὑπο τῶν κωμικῶν

τοὺς ἀπὸ τῆς οἰκίας λέγεσθαι, σκωπτόντων εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ χρυσίον ὁ Καλλίας εὔρεν. Ἀρισείδης δὲ τὴν ἐπώνυμον εὐθύς ἀρχὴν ἤρξε. Καίτοι φησὶν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, ἄρξαι τὸν ἄνδρα μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ θανάτου, μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Ἐν δὲ ταῖς ἀναγραφαῖς, μετὰ μὲν Ξανθιππίδην, ἐφ' οὗ Μαρδόνιος ἤττηθη Πλαταιᾶσιν, οὐδ' ἐμώνυμον Ἀρισείδην ἐν πάνυ πολλοῖς λαβεῖν ἐσι· μετὰ δὲ Φάνιππον, ἐφ' οὗ τὴν ἐν Μαρθῶνι μάχην ἐνίκων, εὐθύς Ἀρισείδης ἄρχων ἀναγέγραπται.

5. Πασῶν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρετῶν ἡ δικαιοσύνη μάλισα τοῖς πολλοῖς αἰσθησὶν παρῆχε, διὰ τὸ τὴν χρεϊανένδελεχεσάτην αὐτῆς καὶ κοινοτάτην ὑπάρχειν. Ὅθεν ἀνὴρ πένης καὶ δημοτικὸς ἐκτῆσατο τὴν βασιλικωτάτην καὶ θειοτάτην προσηγορίαν τὸν Δίκαιον. Ὁ τῶν βασιλέων καὶ τυράννων οὐδεὶς ἐζήλωσεν· ἀλλὰ Πολιορκηταί, καὶ Κεραυνοί, καὶ Νικᾶτορες, ἔνιοι δ' Ἄετοὶ καὶ Ἰέρακες ἔχαιρον προσαγορευόμενοι, τὴν ἀπὸ τῆς βίας καὶ τῆς δυνάμεως, ὡς ἔοικε, μᾶλλον, ἢ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, δόξαν ἀγαπῶντες. Καίτοι τὸ θεῖον, ᾧ γλίχονται συνοικεῖσθαι καὶ συναφομοιοῦν αὐτούς, τρισὶ δοκεῖ διαφέρειν, ἀφθαρσία, καὶ θυνάμει, καὶ ἀρετῇ· ὧν σεμνότατον ἡ ἀρετὴ καὶ θειούτατόν ἐστι. Ἀφθάρτῳ μὲν γάρ εἶναι καὶ τῷ κενῷ καὶ τοῖς στοιχείοις συμβέβηκε· δύναμιν δὲ σεισμοὶ καὶ κεραυνοὶ, καὶ πνευμάτων ὄρμαι, καὶ ρευμάτων ἐπιφοραὶ μεγάλην ἔχουσι· δίκης δὲ καὶ θέμιδος οὐδενὶ ὅτι μὴ τῷ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι τὸ θεῖον μεταλαγχάνει. Δι' ὃ καὶ τριῶν ὄντων, ἃ πεπόνθασιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ θεῖον, ζήλου καὶ φόβου καὶ τιμῆς, ζήλοῦν μὲν αὐτούς καὶ μακαρίζειν εἰκόασι κατὰ τὸ ἀφθαρτον καὶ αἰδίον, ἐκπλήττεσθαι δὲ καὶ δεδιέναι κατὰ τὸ κύριον καὶ δυνατὸν, ἀγαπᾶν δὲ καὶ τιμᾶν καὶ σέβεσθαι κατὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἀλλὰ, καίπερ οὕτω διακείμενοι, τῆς μὲν ἀθανασίας, ἣν ἡ φύσις ἡμῶν οὐ δέχεται, καὶ τῆς δυνάμεως, ἣς ἐν τῇ τύχῃ κεῖται τὸ πλεῖστον, ἐπιθυμοῦσι· τὴν δ' ἀρετὴν, ὃ μόνον ἐστὶ τῶν θείων

ἀγαθὸν ἐφ' ἡμῖν, ἐν ὑσέρῳ τίθενται· κακῶς φρονῶντες, ὡς τὸν ἐν δυνάμει καὶ τύχῃ μεγάλη καὶ ἀρχῇ βίον ἢ μὲν δικαιοσύνη ποιεῖ θεῖον, ἢ δ' ἀδικία θηριώδη.

Z. Τῷ δ' οὖν Ἀριστείδῃ συνέβη τὸ πρῶτον ἀγαπωμένῳ διὰ τὴν ἐπωνυμίαν, ὕπερον φθονεῖσθαι, μάλιστα μὲν τοῦ Θεμιστοκλέους λόγον εἰς τοὺς πολλοὺς ἐμβαλόντος, ὡς Ἀριστείδης ἀνηρηκῶς τὰ δικαστήρια τῷ κρίνειν ἅπαντα καὶ δικάζειν, λέληθε μοναρχίαν ἀδρυφόρητον ἑαυτῷ κατεσκευασμένος. Ἰδὴ δέ που καὶ ὁ δῆμος ἐπὶ τῇ νίκῃ μέγα φρονῶν, καὶ τῶν μεγίστων ἀξίων αὐτόν, ἤχθετο τοῖς ὄνομα καὶ δόξαν ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἔχουσι. Καὶ συνελθόντες εἰς ἄστυ πανταχόθεν, ἐξοστρακίζουσι τὸν Ἀριστείδην, ὄνομα τῷ φθόνῳ τῆς δόξης φόβον τυραννίδος θέμενοι. Μοχθηρίας γὰρ οὐκ ἦν κόλασις ὁ ἐξοστρακισμός· ἀλλ' ἐκαλεῖτο μὲν, δι' εὐπρέπειαν, ὕγκου καὶ δυνάμειος βαρυτέρας ταπεινώσεις καὶ κόλασις· ἦν δὲ φθόνου παραμυθία φιλόανθρωπος, εἰς ἀνηκεστον οὐδὲν, ἀλλ' εἰς μεταστάσιν ἐτῶν δέκα τὴν πρὸς τὸ λυποῦν ἀπερειδομένου δυσμένειαν. Ἐπεὶ δ' ἤρξαντό τινες ἀνθρώπους ἀγεννεῖς καὶ πονηροὺς ὑποβάλλειν τῷ πράγματι, τελευταῖον ἅπαντων Ἰπέρβολον ἐξοστρακίσαντες, ἐπάυσαντο. Λέγεται δὲ τὸν Ἰπέρβολον ἐξοστρακίσθηαι διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀλιβιάδης καὶ Νικίας, μεγίστον ἐν τῇ πόλει δυνάμενοι, διεστασίχζον· ὅν ὁ δῆμος ἐμελλεν ἐκμέρειν τὸ ὄσρακον, καὶ δῆλος ἦν τὸν ἕτερον γράψων, διαλεχθέντες ἀλλήλοις, καὶ τὰς στάσεις ἐκατέρας εἰς ταύτῃ συναγαγόντες, τὸν Ἰπέρβολον ἐξοστρακίσθηαι παρεσκευάσαν. Ἐκ δὲ τούτου δυσχεράνας ὁ δῆμος ὡς καθυβρισμένον τὸ πρᾶγμα καὶ προπεπηλακισμένον, ἀφῆκε παντελῶς καὶ κατέλυσεν. Ἦν δὲ τοιοῦτον, ὡς τύπῳ φράσκει, τὸ γινόμενον. Ὅσρακον λαβὼν ἕκαστος, καὶ γράψας, ὀνέθούλετο μεταστῆσαι τῶν πολιτῶν, ἔφερον εἰς ἕνα τόπον τῆς ἀγορᾶς περιπεφραγμένον ἐν κύκλῳ δρυφράκτοις. Οἱ δ' ἄρχοντες πρῶτον μὲν διηρίθμουν τὸ σῦμπαν ἐν ταύτῳ τῶν

ἰσχυρῶν πλῆθος· εἰ γὰρ ἑξακισχιλίων ἐλάττωτες οἱ γράψαντες εἶε, ἀτελής ἦν ὁ ἕξοστρακισμὸς. Ἐπειτα τῶν ὀνομάτων ἕκαστον ἰδίᾳ θέλεις, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων γεγραμμένον ἕξεκέρυττον εἰς ἕτη δέκα, κατεπύμενον τὰ αὐτοῦ. Γραφομένων οὖν τότε τῶν ὀστράκων, λέγεται τινα τῶν ἀγγραμμάτων καὶ παντελῶς ἀγροίκων, ἀναδόντα τῷ Ἀριστείδῃ τὸ ὄστρακον, ὡς ἐνὶ τῶν τυχόντων, παρακαλεῖν, ὅπως Ἀριστείδῃν ἐγγράψῃ. Τοῦ δὲ θαυμάσαντος, καὶ πυθομένου, μή τι κακὸν αὐτὸν Ἀριστείδης πεποίηκεν· Οὐδὲν, εἶπεν, οὐδὲ γινώσκω τὴν ἀνθρωπὸν, ἀλλ' ἐνοχλοῦμαι πανταχοῦ τὸν Δίκαιον ἀκούων. Ταῦτ' ἀκούσαντα τὴν Ἀριστείδην, ἀποκρίνασθαι μὲν οὐδὲν, ἐγγράψαι δὲ τοῦνομα τῷ ὄστράκῳ καὶ ἀποδοῦναι. Τῆς δὲ πύλλωσ ἀπαλλαττόμενος ἤδη, τὰς χεῖρας ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἤβρατο τὴν ἐναντίαν, ὡς ἔοικεν, εὐχὴν τῷ Ἀχιλλεῖ, μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὅς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μνησθῆναι.

Η. Τρίτῳ δ' ἔπει, Ξέρξου διὰ Θετταλίας καὶ Βοιωτίας ἐλαύνοντος ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, λύσαντες τὸν νόμον. ἐψηφίσαντο τοῖς μεθεσῶσι κάθοδον· μάλιστα φοβούμενοι τὸν Ἀριστείδην, μὴ προσθέμενος τοῖς πολεμίοις, διαφθέρῃ καὶ μετασῆσῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν πρὸς τὸν βάρβαρον· οὐκ ὀρθῶς σφαζόμενοι τοῦ ἀνδρός· ὅς γε καὶ πρὸ τοῦ δόγματος τούτου διετέλει προτρέπων καὶ παροξύνων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μετὰ τὸ δόγμα τούτου, Θεμιστοκλέους στρατηγούντος αὐτοκράτορος, πάντα συνέπραττε καὶ συνέθετο ἵλαυν, ἐνδιζότατον ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ πηλῶν τὴν ἔχθισον. Ὡς γὰρ, ἀπολιπεῖν τὴν Σαλαμίνα βουλευομένων τῶν περὶ Εὐρυβιάδην, αἱ βαρβαρικά τριήρεις νύκτωρ ἀναχθεῖσαι, καὶ περιβαλοῦσαι τὸν τε πόρον ἐν κύκλῳ καὶ τὰς νήσους κατεῖχον, οὐδενὸς προσιδότης τὴν κύκλωσιν, ἔκεν ὁ Ἀριστείδης ἀπ' Αἰγίνης παραβόλως διὰ τῶν πολεμίων νεῶν διεκπλείσας· καὶ νυκτὸς ἔλθων ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους

καὶ καλέσας αὐτὸν ἔξω μόνον· « Ἡμεῖς (εἶπεν) ὦ Θεμισόκλης, εἰ σιωποῦμεν, ἤδη τὴν κενὴν καὶ μειρακιώδη γᾶσιν ἀφέντες, ἀρξώμεθα σωτηρίου καὶ καλῆς φιλονεικίας, πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμενοι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ἀρχῶν καὶ στρατηγῶν, ἐγὼ δ' ὑπουργῶν καὶ συμβουλευῶν. Ἐπεὶ καὶ νῦν σε πυνθάνομαι μόνον ἄπτεσθαι τῶν ἀρίστων λογισμῶν, κελεύοντα διαναυμαχεῖν ἐν τοῖς σENOIS τὴν ταχίστην· καὶ σοὶ τῶν συμμάχων ἀντιπραττόντων, οἱ πολέμιοι συνεργεῖν εἰκόασι. Τὸ γὰρ ἐν κύκλῳ καὶ κατόπιν ἤδη πέλαιος ἐμπέπλησαι νεῶν πολεμίων, ὥστε καὶ τοὺς μὴ θέλοντας ἀνάγκη κατείληφεν ἀγαθοὺς ἀνδρας εἶναι καὶ μάχεσθαι· φυγῆς γὰρ οὐδὲ οὐδέ λείπειται. » Πρὸς ταῦτα ὁ Θεμισοκλῆς εἶπεν· « Οὐκ ἂν ἐβουλόμην (μὲν), ὦ Ἀριστείδη, σὲ κατὰ τοῦτο μου κρεῖττονα γενέσθαι, πειράσομαι δὲ, πρὸς καλὴν ἀρχὴν ἀμιλλώμενος, ὑπερβαλέσθαι τοῖς ἔργοις. » Ἄμα δ' αὐτῷ φράσας τὴν ὑφ' ἑαυτοῦ κατασκευασθεῖσαν ἀπάτην πρὸς τὸν βάρβαρον, παρεκάλει πείθειν τὸν Εὐρυβιάδην, καὶ διδάσκειν, ὡς ἀμήχανόν ἐστι σωθῆναι μὴ ναυμαχήσαντας· εἶχε γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον πίσιν. Ὄθεν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν στρατηγῶν, εἰπόντος Κλεοκρίτου τοῦ Κορινθίου πρὸς τὸν Θεμισοκλέα, μὴδ' Ἀριστείδη τὴν γνώμην ἀρέσκειν αὐτοῦ, παρόντα γὰρ σιωπᾶν· ἀντεῖπεν ὁ Ἀριστείδης, ὡς οὐκ ἂν ἐσιώπα, μὴ λέγοντος τὰ ἄριστα τοῦ Θεμισοκλέους· νῦν δ' ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ διεῦνοίαν τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ τὴν γνώμην ἐπαινῶν.

Θ. Οἱ μὲν οὖν ναύαρχοι τῶν Ἑλλήνων ταῦτ' ἔπραττον. Ἀριστείδης δ' ὄρων τὴν Ψυττάλειαν, ἢ πρὸ τῆς Σαλαμῖνος ἐν τῷ πόρῳ κεῖται νῆσος οὐ μεγάλη, πολεμίων ἀνδρῶν μεστὴν οὔσαν, ἐμβιβάσας εἰς ὑπηρετικά τοὺς προθυμοτάτους καὶ μαχιμωτάτους τῶν πολιτῶν, προσέμιξε τῇ Ψυτταλείᾳ καὶ μάχην πρὸς τοὺς βαρβάρους συνάψας, ἀπέκτεινε πάντας, πλὴν ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν ζῶντες ἤλωσαν. Ἐν δὲ ταῦτοις ἦσαν ἀδελφεῖς βασιλέως ὄνομα Σανδαύκης τρεῖς παῖδες, οὓς εὐθύς ἀπέσειλε πρὸς τὸν

Θεμιστοκλέα· καὶ λέγονται, κατὰ τι λόγιον τοῦ μάντειος Εὐφραντίδου κελεύσαντος, ὠμηγεῖν Διονύσω καθιερωθῆναι. Τὴν δὲ νησίδα τοῖς ὀπλίταις πανταχόθεν ὁ Ἀριστείδης περιεΐψας, ἐφήδρευε τοὺς ἐκφερμένους πρὸς αὐτήν, ὡς μήτε τῶν φίλων τινὰ διαφθαρήναι, μήτε τῶν πολυμίων διαφυγεῖν. Ὁ γὰρ πλεῖστος ὠθισμὸς τῶν νεῶν καὶ τῆς μάχης τὸ καρτερώτατον ἔοικε περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον γενέσθαι· διὸ καὶ τρόπαιον ἔστηκεν ἐν τῇ Ψυτταλείᾳ. Μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Θεμιστοκλῆς ἀποπειρώμενος τοῦ Ἀριστείδου, καλὸν μὲν εἶναι τὸ πεπραγμένον αὐτοῖς ἔργον ἔλεγε, κρεῖττον δὲ λείπεσθαι, τὸ λαβεῖν ἐν Εὐρώπῃ τὴν Ἀσίαν, ἀναπλεύσαντας εἰς Ἑλλήσποντον τὴν ταχίστην καὶ τὸ ζεύγμα διακόψαντας. Ἐπεὶ δ' Ἀριστείδης ἀνακραγὼν, τοῦτον μὲν ἐκέλευε τὸν λόγον καταβαλεῖν, σκοπεῖν δὲ καὶ ζητεῖν, ὅπως τὴν ταχίστην ἐκβάλλωσι τὸν Μῆδον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, μὴ κατακλεισθεῖς ἀπορία φυγῆς μετὰ τοσαύτης δυνάμεως τραπῆ πρὸς ἄμυναν ὑπ' ἀνάγκης, οὕτω πέμπει πάλιν Ἀρνάκην εὐνοῦχον ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκ τῶν αἰχμαλώτων, κρύφα φράσαι τῷ βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι πλεῖν ἐπὶ τῆς γεφύρας ὤρμημένους τοὺς Ἕλληνας αὐτὸς ἀποσρέψει, σὴζέσθαι βασιλέα βουλόμενος.

1. Ἐκ τούτου Ξέρξης μὲν, περίφοβος γενόμενος, εὐθὺς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἠπειγετο· Μαρδόνιος δὲ, τοῦ στρατοῦ τὸ μαχιμώτατον ἔχων περὶ τριάκοντα μυριάδας, ὑπελείπετο, καὶ φοβερὸς ἦν, ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς περὶ τὸ πεζὸν ἐλπίδος ἀπειλῶν τοῖς Ἕλλησι, καὶ γράφων τοιαῦτα· « Νενικήκατε θαλασσίους ξύλοις χειραίους ἀνθρώπους, οὐκ ἐπιταμένους κώπῃ ἐλαύνειν· ἀλλὰ νῦν πλατεῖα μὲν ἢ Θετταλῶν γῆ, καλὸν δὲ τὸ Βοιωτίον πεδῖον ἀγαθοῖς ἐπιπέσοι καὶ ὀπλίταις ἐναγωνίασθαι. » Πρὸς δ' Ἀθηναίους ἐπεμψεν ἰδία γράμματα καὶ λόγους παρὰ βασιλέως, τὴν τε πόλιν αὐτοῖς ἀναστήσειν ἐπαγγελλομένου, καὶ χρήματα πολλὰ δώσειν, καὶ τῶν Ἑλλήνων κυρίους καταστήσειν, ἐκ ποδῶν τοῦ πολέμου

γενόμενους. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πιθόμενοι ταῦτα, καὶ δείσαντες, ἐπεμψαν Ἀθηναίους πρέσβεις, δεόμενοι τῶν Ἀθηναίων, ὅπως παιδάς μὲν καὶ γυναῖκας εἰς Σπάρτην ἀποσείλωσι, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις τροφὰς παρ' αὐτῶν λαμβάνωσιν· ἰσχυρὰ γὰρ ἦν ἀπορία περὶ τὸν δῆμον ἀπολωλεκότα τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν. Οὐ μὲν ἀλλὰ τῶν πρέσβων ἀκούσαντες, Ἀριστείδου ψήφισμα γράψαντος, ἀπεκρίναντο θαυμαστὴν ἀπόκρισιν τοῖς μὲν πολέμους συγγνώμην ἔχειν φάσκοντες, εἰ πάντα πλούτου καὶ χρημάτων ὄνια νομίζοιεν, ὧν κρεῖττον οὐδὲν ἴσασιν· ὀργίζεσθαι δὲ Λακεδαιμόνιοις, ὅτι τὴν πενίαν καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν νῦν παρούσαν Ἀθηναίους μόνον ὀρώσι, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοτιμίας ἀμνημονοῦσιν, ἐπὶ σιτίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίζεσθαι παρακαλοῦντες. Ταῦτα γράψας Ἀριστείδης, καὶ τοὺς πρέσβεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραγαγὼν, Λακεδαιμόνιοις μὲν ἐκέλευε φράζειν, ὡς οὐκ ἔστι χυσοῦ τοσοῦτον πλῆθος οἷθ' ὑπὲρ γῆν, οὔτε ὑπὸ γῆν, ὅσον Ἀθηναῖοι δεῖξαιτο ἂν πρὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Τοῖς δὲ παρὰ Μαρδονίου τὸν ἥλιον δείξας « Ἄχαις ἂν οὗτος (ἔρη) ταύτην πρέσβηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσαις ὑπὲρ τῆς δεδρωμένης χώρας, καὶ τῶν ἡσθετημένων καὶ κατακεκαυμένων ἰερῶν. » Ἐτι δ' ἄρας θέσθαι τοὺς ἰσχυροὺς ἔγραψεν, εἴ τις ἐπικηρυκέσαιο Μίδοις, ἢ τὴν συμμαχίαν ἀπολίποι τῶν Ἑλλήνων. Ἐμβάλόντος δὲ Μαρδονίου τὸ δεύτερον εἰς τὴν Ἀττικὴν, αὐθις εἰς Σαλαμίνα διεπέρασαν. Ἀριστείδης δὲ πεμψθεὶς εἰς Λακεδαιμόνα, τῆς μὲν βραδυτῆτος αὐτοῖς ἐνεκάλει καὶ τῆς ὀλιγωρίας, προεμένους αὐθις τῷ βαρβάρῳ τὰς Ἀθήνας, ἡξίου δὲ πρὸς τὰ ἐτι σωζόμενα τῆς Ἑλλάδος βοηεῖν. Ταῦτ' ἀκούσαντες εἰς Ἔφορον, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐδόκουν παίζειν καὶ ῥαθυμεῖν ἐορτάζοντες· ἦν γὰρ αὐτοῖς Ἰακίνθια· νυκτὸς δὲ πεντακιτηλίους Σπαρτιατῶν ἐπιλέξαντες, ὧν ἕκαστος ἐπτά περὶ αὐτὸν εἰλωτὰς εἶχεν, ἐξέπεμψαν, οὐκ εἰδότες τῶν Ἀθηναίων. Ἐπεὶ δὲ πάλιν

ἐγκαλῶν ὁ Ἀριστείδης προήλθεν, οἱ δὲ σὺν γέλωτι ληρῆν αὐτὸν ἔρασκον καὶ καθέιδειν ἤδη γὰρ ἐν Ὀρεσείῳ τὸν στρατὸν εἶναι πορευόμενον ἐπὶ τοὺς ξένους (ξένου, γὰρ ἐκάλουν τοὺς Πέρσας, οὐ κατὰ καιρὸν ἔφη παίζειν αὐτοὺς ὁ Ἀριστείδης, ἀντὶ τῶν πολεμίων τοὺς φίλους ἐξαπατώντας. Ταῦθ' οἱ περὶ τὴν Ἰδρυμέναν λέγουσιν. Ἐν δὲ τῷ ψηφίσματι τοῦ Ἀριστείδου προσθευτῆς οὐκ αὐτῆς, ἀλλὰ Κίμων καὶ Εὐθυππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

ΙΑ. Χειροτονηθεὶς δὲ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ἐπὶ τὴν μάχην, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὀκτακισχιλίους ὀπλίτας ἀναλαβὼν, ἦκεν εἰς Πλαταιάς. Ἐκεῖ δὲ Πausανίας, ὁ τοῦ σύμπαντος ἡγούμενος Ἑλληνικῶ, συνέμιξεν, ἔχων τὰς Σπαρτιάτας· καὶ τὸν ἄλλον Ἑλλήνων ἐπέβριε τὴν πλῆθος. Τῶν δὲ βραχέων τὸ μὲν ὅλον τῆς στραιοπεδείας παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν παρεκτεταμένης οὐδεὶς ἦν ὄρος διὰ μέγεθος· περὶ δὲ τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ κυριώτατα τεῖχος περιεφράζοντο τετράγωνον, οὐ τῶν πλευρῶν ἐκάστη μῆκος ἦν δέκα σταδίων. Πausανία μὲν οὖν καὶ τοῖς Ἑλλησι κοινῇ Τιταμενός, ὁ Ἠλείος ἐμαντεύσατο καὶ προσεῖπε νίκην ἀμυνομένοις καὶ μὴ προσεπιχειροῦσιν. Ἀριστείδου δὲ πέμψαντος εἰς Δελφοὺς, ἀνεῖλεν ὁ θεός, « Ἀθηναίους καθυπερτέρους ἔσεσθαι τῶν ἐναντίων εὐχόμενους τῷ Διὶ, καὶ τῇ Ἥρᾳ τῇ Κιθαιρωνίᾳ, καὶ Πανὶ καὶ νυμφαῖς Σφραγίτισι καὶ θύοντας ἥρωσιν, Ἀνδροκράτει, Λεύκωνι, Πεισάνδρῳ, Δαμοκράτει, Ἰψίωνι, Ἀκταίῳ, Πολυτίδῳ· καὶ τὸν κίνδυνον ἐν γὰρ ἰδίᾳ ποιουμένους· ἐν τῷ πεδίῳ τᾶ, Δάματρος τᾶς Ἐλευσινίας καὶ τᾶς Κόρας. » Οὗτος ὁ χρησμὸς ἀπενεχθεὶς ἀπορίαν τῷ Ἀριστείδῃ παρεῖχεν. Οἱ μὲν γὰρ ἤρωες, οἷς ἐκέλευεν θῆειν, ἀρχὴ ἔτι Πλαταιέων ἦσαν, καὶ τὸ τῶν Σφραγιτίδων νυμφῶν ἄντρον ἐν μιᾷ κορυφῇ τοῦ Κιθαιρωνῆος ἐστὶν εἰς δυσμὰς ἡλίου θειρινὰς τετραμμένον· ἐν τῷ καὶ μαντεῖον ἦν πρότερον, ὡς φασί, καὶ πολλοὶ κατέχοντο τῶν ἐπιχωρίων, οἷς Νυμφολήπτους προσκηρόμενον. Τὸ δὲ τῆς Ἐλευσινίας Δάματρος πεδίον, καὶ τὸ τὴν

μάχην ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ ποιουμένοις τοῖς Ἀθηναίοις νίκην δίδοσθαι, πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀνεκαλείτο καὶ μεθίστη τὸν πόλεμον. Ἐνθα τῶν Πλαταιέων ὁ στρατηγός, Ἀριμνήτος, ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνουσ ὑπὸ τοῦ Διὸς τοῦ Σωτῆρος ἐπερωτώμενον αὐτόν, ὅ τι δὴ πράττειν δέδοκται τοῖς Ἕλλησιν; εἰπεῖν· « Αὖριον εἰς Ἐλευσίνα τὴν στρατιάν ἀπάξομεν, ὡ δέσποτα, καὶ διαμαχοῦμεθα τοῖς βαρβάροις ἐκεῖ κατὰ τὸ πυθόχρησον. » Τὸν οὖν θεῖον φάναι διαμαρτάνειν αὐτοῦ, τοῦ παντός· αὐτόθι γάρ εἰναι περὶ τὴν Πλαταικὴν τὰ πυθόχρηστα, καὶ ζητοῦντας ἀνευρήσειν. Τούτων ἐναργῶς τῷ Ἀριμνήτῳ φανέντων, ἐξεγειρόμενος τάχις α μετεπέμψατο τοὺς ἐμπειροτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν μεθ' ὧν διαλεγόμενος καὶ συνδιαπορῶν, εὔρεν, ὅτι τῶν Ἰσιῶν πλησίον ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα ναός ἐστιν ἀρχαῖος πάνυ Δήμητρος Ἐλευσινίας καὶ Κόρης προσαγορευόμενος. Εὐθύς οὖν παραλαβὼν τὸν Ἀρισείδην, ἤγεν ἐπὶ τὸν τόπον εὐψέστατον ὄντα παρατάξαι φάλαγγα πεζικὴν ἱπποκρατουμένους, διὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Κιθαιρῶνος, ἀφιππα ποιούσας τὰ καταλήγοντα καὶ συγκυροῦντα τοῦ πεδίου πρὸς τὸ ἱερόν. Αὐτοῦ δ' ἦν καὶ τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρώων ἐγγύς, ἄλλοι πυκνῶν καὶ συσκίων δένδρων περιεχόμενον. Ὅπως δὲ μηδὲν ἑλλιπὲς ἔχη πρὸς τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ὁ χρησμὸς, ἔδοξε τοῖς Πλαταιεῦσιν, Ἀριμνήτου γνώμην εἰπόντος, ἀνελεῖν τὰ πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὄρια τῆς Πλαταιίδος, καὶ τὴν χώραν ἐπιδούναι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, (ὡς) ἐνοικεῖα κατὰ τὸν χρησμὸν ἐναγωνίσασθαι. Ταύτην μὲν οὖν τὴν φιλοτιμίαν τῶν Πλαταιέων οὕτω συνέβη περιβόητον γενέσθαι, ὥς καὶ Ἀλέξανδρον, ἤδη βασιλεύοντα τῆς Ἀσίας, ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι τειχιζόντα τὰς Πλαταιάς, ἀνειπεῖν Ὀλυμπιάσιν ὑπὸ κήρυκος, ὅτι ταύτην ὁ βασιλεὺς ἀποδίδωσι Πλαταιεῦσι τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς μεγαλοψυχίας χάριν, ἐπειδὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὴν χώραν ἐπέδωκαν, καὶ παρέσχον αὐτοὺς προθυμοτάτους.

ΙΒ. Ἀθηναίους δὲ Τεγεάται περὶ τάξεως ἐρίσαντες, ἤξιον ὡσπερ αἰεὶ, Λακεδαιμονίων τὸ δεξιὸν ἐχόντων κέρας, αὐτοὶ τὸ εὐώνυμον ἔχειν, πολλὰ τοὺς αὐτῶν προγόνους ἐγκωμιάζοντες. Ἀγανακτούντων δε τῶν Ἀθηναίων, παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, εἶπε· « Τεγεάταις μὲν ἀντειπεῖν περὶ εὐγενείας καὶ ἀνδραγαθίας ὀπαρῶν καιρὸς οὐ δίδωσι, πρὸ δ' ὑμᾶς, ὦ Σπαρτιαῖται, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας λέγομεν, ὅτι τὴν ἀρετὴν οὐκ ἀφαιρεῖται τόπος, οὐδὲ δίδωσιν ἢν δ' ἂν ὑμεῖς ἡμῖν τάξιν ἀποδῶτε, πειρασόμεθα κοσμοῦντες καὶ φυλάττοντες, μὴ καταισχύνην τοὺς προηγωνισμένους ἀγῶνας. Πικρὸν γὰρ οὐ τοῖς συμμάχοις στασιάζοντες, ἀλλὰ μαχοῦμενοι τοῖς πολεμίοις, οὐδ' ἐπαινεσόμενοι τοὺς πατέρας, ἀλλ' αὐτοὺς ἀνδρας ἀγαθοὺς τῇ Ἑλλάδι παρέξοντες· ὡς οὗτος ὁ ἀγὼν δείξει καὶ πόλιν καὶ ἀρχόντα καὶ ἰδιώτην, ὑπόσου τοῖς Ἕλλησιν ἄξιός ἐστι· » Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ συνέδριοι καὶ ἡγεμόνες, ἀπεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους, καὶ θάτερον αὐτοῖς κέρας ἀπέδωσαν.

ΙΓ. Οὗσης δὲ μετεώρου τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀθηναίοις, τῶν πραγμάτων ἐπισφαλῶς ἐχόντων, ἄνδρες ἐξ οἰκῶν ἐπιφανῶν καὶ χρημάτων μεγάλων, πένητες ὑπὸ τοῦ πολέμου γεγονότες, καὶ πᾶσαν ἅμα τῷ πλούτῳ τὴν ἐν τῇ πόλει δύναμιν αὐτῶν καὶ δόξαν οἰχομένην ὀρῶντες, ἐτέρων τιμωμένων καὶ ἀρχόντων, συνῆλθον εἰς οἰκίαν τινὰ τῶν ἐν Πλαταιαῖς κρύφα, καὶ συνωμόσαντο καταλύσειν τὸν δῆμον· εἰ δὲ μὴ προχωροῖη, λυμανεῖσθαι τὰ πράγματα, καὶ τοῖς βαρβάροις προδῶτειν. Πραττομένων δὲ τούτων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ συγνῶν ἡδὴ διεφθαρμένων, αἰσθόμενος ὁ Ἀριστείδης, καὶ φοβηθεὶς τὸν καιρὸν, ἔγνω μήτ' εἶν ἀμελούμενον τὸ πρᾶγμα, μήθ' ἅπαν ἐκκαλύπτειν, ἀγνωσόμενον, εἰς ὅσον ἐβλήσεται πλῆθος ὁ ἐλεγχος, τὸν τοῦ δικαίου ζητῶν ὄρον ἀντὶ τοῦ συμφέροντος. Οὐκ ὦ δὴ τινὰς ἐκ πολλῶν συνέλαβε, καὶ τούτων δύο μὲν, οἷς πρῶτοις ἡ κρίσις προεγράφη, οἱ καὶ πλείστην αἰτίαν εἶχον, Αἰσχίνης Ἀμπερὺς καὶ Ἀγησίας Ἀχαρ-



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΚΑΛΤΑ

νεύς, ὄχοντο φεύγοντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου· τοὺς δ' ἄλλους ἀπέχευε, θαρσύνει διδοὺς καὶ μεταγινῶναι τοῖς ἐπιλανθάνειν οὐ μένους, ὑπαιπῶν, ὡς μέγα δικαστήριον ἔχουσι τὸν πόλεμον, ἀπολύσασθαι τὰς αἰτίας, ὀρθῶς καὶ δικαίως τῆ πατρίδι βουλευόμενοι.

ΙΔ. Μετὰ ταῦτα Μαρδόνιος, ὃ πλείστον ἐδόκει διαφέρειν τῶν Ἑλλήνων, ἀπεπειράτο, τὴν ἵππιν ἀθρόαν αὐτοῖς ἐφείς καθ' ἑξομένους ὑπὸ τὸν πρόποδα τοῦ Κιθαιρώνας, ἐν χωρίοις ὀρεῖς καὶ πετρώδεσι, πλὴν Μεγαρέων. Οὗτοι δὲ τρισχίλιοι τόπληθος ὄντες ἐν τοῖς ἐπιπέδοις μᾶλλον ἐστρατοπεδεύοντο. Δι' ἧ καὶ κωδῶς ἔπασχον ὑπὸ τῆς ἵππου, βουίσης ἐπ' αὐτοὺς καὶ πριτόλογος ἐχούσης πανταχόθεν. Ἐπεμπόν οὖν ἄγγελον κατὰ τάχος πρὸς Παισσανίαν, βοηθεῖν κελεύοντες, ὡς οὐ δυνάμενοι καθ' αὐτοὺς ὑποστῆναι τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος. Ταῦτα Παισσανία ἀκούων, ἤδη δὲ καὶ καθορῶν ἀποκεχυμένον ἀκοντισμάτων καὶ τοξομαμάτων πλῆθει τὸ στρατόπεδον τῶν Μεγαρέων, καὶ συναλαμένους αὐτοὺς εἰς ὀλίγον, αὐτὸς μὲν ἀμύχανος ἦν πρὸς ἱππότητας ἀμύνειν, ὀπλιτικῆ πάλλαγγι καὶ βραχεία τῆ Σπαρτιατῶν τοῖς δ' ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων περὶ αὐτὸν οὖσι προὔθετο ζῆλον ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας, εἰ δὴ τινες ἐκόντες ἀναδέξαιτο προσαγωνίσασθαι καὶ βοηθῆσαι τοῖς Μεγαρεῦσι. Τῶν δ' ἄλλων ὀκνοῦντων, Ἀριστείδης ἀναδεξάμενος ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων τὸ ἔργον, ἀποστέλλει τὸν προθυμώτατον τῶν λοχαγῶν Ὀλυμπιόδωρον, ἔχοντα τοὺς ὑπ' αὐτὸν τε ἀγμένους λογάδας τριακοσίου, καὶ τοξότας ἀναμειγμένους σὺν αὐτοῖς. Τούτων ὀξέως διεσκευασμένων καὶ προσηρομένων δρόμῳ, Μασίσιος, ὁ τῶν βαρβάρων ἵππαρχος, ἀνὴρ ἀλκῆ τε θαυμασῆς, μεγάλῃ τε καὶ κάλλει σώματος περιττός, ὡς κατείδεν, ἐναντίον ἐπιστρέψας τὸν ἵππον, εἰς αὐτοὺς ἤλαυνε. Τῶν δ' ἀνασχομένων καὶ συμβαλόντων, ἦν ἀγὼν καρτερός, ὡς πείραν ἐν τούτῳ τοῦ

παντὶς λαμβανόντων. Ἐπεὶ δὲ τοξευθεὶς ὁ ἵππος τὸν Μασίστιον ἀπέρριψε, καὶ πεσὼν ὑπὸ βάρους τῶν ὀπλῶν αὐτὸς τε δυσκίνητος ἦν ἀναρῆρην, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπικειμένῃς καὶ παίουςι δυσμεταχειρίτως, οὐ μόνον στένα καὶ κεφαλήν, ἀλλ' ἄ καὶ τὰ γυῖα χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρῳ καταπεπραγμένῳ· τοῦτον μὲν, ἢ τοῦ κράνος ὑπέβαινε τὸν ὀφθαλμὸν, ἀκοντίου σύρακι· πικίων τις ἐν ἴλεν· οἱ δ' ἄλλοι Πέρσαι προσέβαινε τὸν νεκρὸν, ἔφρευγον. Ἐγνώθη δὲ τοῦ κατοθώματος τὸ μέγεθος τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἀπὸ τῶν νεκρῶν τοῦ πλήθους· ὀλίγοι γὰρ οἱ πεσόντες ἦσαν· ἀλλ' ἐπὶ πέθει τῶν βαρβάρων. Καὶ γὰρ ἑαυτοὺς ἔκειρον ἐπὶ τῷ Μασίστῳ, καὶ ἵππους καὶ ἡμιονοὺς, οἰμωγῆς τε καὶ κλαυθμοῦ τὸ πεδίον ἐνεπίπλυσαν, ὡς ἄνδρα πολὺ πρῶτον ἀρετῆ καὶ δυνάμει μετὰ γε Μαρδόνιον αὐτὸν ἀποκαλόντες.

ΙΒ. Μετὰ δὲ τὴν ἵππομαχίαν ἀμρότεροι μάχης ἔσχοντο χρόνον πολὺν. Ἀρυνομένοις γὰρ οἰμάταις νίκην προὔραινον ἐκ τῶν ἱερῶν ὁμοίως καὶ τοῖς Πέρσις καὶ τοῖς Ἕλλησιν· εἰ δ' ἐπιχειροῖεν, ἦσαν. Ἐπειτα Μαρδόνιος, ὡς αὐτῷ μὲν ἡμερῶν ὀλίγων τὰ ἐπιτήδεια περιῆν, οἱ δ' Ἕλληνες, αἰείτινων ἐπιρρῶντων, πλείονες ἐγίνοντο, δυσανασχετῶν ἔγνω μηκέτι μένειν, ἀλλὰ διαβάς ἄσφαται τὸν Ἀσωπὸν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἀπροσδοκίῃως, καὶ παράγχει μετὰ τοῖς ἡγεμόσιν ἐσπέρας ἔδωκε Μεσσήσης δὲ μάστιγα τῆς νυκτός, ἀνὴρ ἵππον ἔχων, ἀπρέμα προσεμίγησε τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἑλλήνων· ἐντυχῶν δὲ ταῖς φυλακαῖς, ἐκέλευεν αὐτῷ προσελθεῖν Ἀριστείδην τὸν Ἀθηναῖον. Ὑπακούσαντες δὲ ταχέως, ἔφρασαν· « Εἰμὶ μὲν Ἀλέξανδρος, ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, ἦκω δὲ κινδύνων τὸν μέγιστον εὐνοῖα τῆ πρός ὑμᾶς αἰρούμενος, ὡς μὴ τὸ αἰφνίδιον ἐκπλήξῃεν ὑμᾶς γέρον ἀγωνίσασθαι. Μαχεῖται γὰρ ὑμῖν Μαρδόνιος αἰετιον, οὐχ ὑπ' ἐλπίδος χρηστῆς, οὐδὲ θάρσους, ἀλλ' ἀπορίας τῶν παρόντων· ἐπεὶ καὶ μάντις ἐκείνου ἀπαισίαις ἱεροῖς καὶ λογίαις χρησμῶν

εἶργουσι μάχης· καὶ τὸν στρατὸν ἔχει δυσθυμία πολλή καὶ κα-
τάπληξις. Ἄλλ' ἀνάγκη τολμῶντα πειρᾶσθαι τῆς τύχης, ἢ τὴν
ἐσχάτην ὑπομένειν ἀπορίαν καθεζόμενον.» Ταῦτα φράσας ὁ Ἀ-
λέξανδρος, ἐδεῖτο τὸν Ἀριστείδην αὐτὸν εἰδέναι καὶ μνημονεύειν,
ἐτέρῳ δὲ μὴ κατεπειν. Ὁ δ' οὐ καλῶς ἔχειν ἔφη ταῦτα Παι-
σανίαν ἀποκρούσθαι· ἐκείνῳ δὲ ἀνακεῖσθαι τὴν ἡγεμονίαν·
πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἄρρητα πρὸ τῆς μάχης ἔδοξεν ἔσθθαι·
νικώσης δὲ τῆς Ἑλλάδος, οὐδένα τὴν Ἀλεξάνδρου προθυμίαν
καὶ ἀρετὴν ἀγνοήσιν. Λαχθέντων δὲ τούτων, ὅτε βασιλεὺς τῶν
Μακεδόνων ἀπήλχυνεν ὀπίσω πάλιν, ὅτ' Ἀριστείδης ἀφικόμενος
ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Παισανίου, διηγείτο τοὺς λόγους· καὶ με-
τεπέμποντο τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, καὶ παρήγγελλον ἐν κόσμῳ
τὸν στρατὸν ἔχειν, ὡς μάχης ἐσομένης.

Ις. Ἐν τούτῳ δ', ὡς Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, Παισανίας Ἀριστεί-
δη προσέφερε λόγον, ἀξιῶν τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τὸ δεξιὸν με-
τατάξαι, καὶ κατὰ τοὺς Πέρσας ἀντιταχθῆναι· βέλτιον γὰρ ἀ-
γωνιεῖσθαι, τῆς τε μάχης ἐμπείρους γεγονότας, καὶ τῷ προνε-
νικηκέναι θαρρόυντας· αὐτῷ δὲ παραδοῦναι τὸ εὐώνυμον, ὅπου
τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες ἐπιβάλλειν ἔμελλον. Οἱ μὲν οὖν
ἄλλοι στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀγνώμονα καὶ φορτικὸν ἡγοῦντο
τὸν Παισανίαν, εἰ τὴν ἄλλην εὖν τάξιν ἐν χώρᾳ, μόνους ἄνω
καὶ κάτω μεταφέρει σφᾶς, ὥσπερ εἴλωτας, κατὰ τὸ μαχιμώ-
τατον προβαλλόμενος. Ὁ δ' Ἀριστείδης διαμαρτάνειν αὐτοὺς
ἔφασκε τοῦ παντός, εἰ πρῶην μὲν ὑπὲρ τοῦ τὸ εὐώνυμον κέραι
ἔχειν διεφιλοτιμῶντο Τεγεαταῖς, καὶ προκριθέντες ἐσεμνύοντο·
νῦν δὲ, Λακεδαιμονίων ἐκουσίως αὐτοῖς ἐξισταμένων τοῦ δεξιοῦ,
καὶ τρόπον τινὰ τὴν ἡγεμονίαν παραδιδόντων, οὔτε τὴν δόξαν
ἀγαπῶσιν, οὔτε κέρδος ἡγοῦνται τὸ μὴ πρὸς ὀμφύλους καὶ
συγγενεῖς, ἀλλὰ βαρβάρους καὶ φύσει πολεμίους ἐναγωνίσασθαι.
Ἐκ τούτου πάνυ προθύμως οἱ Ἀθηναῖοι διημερίδοντο τοῖς Σπαρ-
τιάταις

τιάταις τὴν τάξιν· καὶ λόγος ἐχώρει δι' αὐτῶν πολὺς ἀλλήλοις παρεγγυόντων· «Ὡς οὔτε ὄπλα βελτίω λαβόντες, οὔτε ψυχὰς ἀμείνους, οἱ πολέμησι τῶν ἐν Μαραθῶνι προσίασιν, ἀλλὰ ταῦτά μὲν ἐκείνοις τόξα, ταῦτά δ' ἐσθῆτος ποικίλματα, καὶ χρυσὸς ἐπὶ σώμασι μαλακοῖς καὶ ψυχαῖς ἀνάνδρσι· ἡμῖν δ' ὅμοια μὲν ὄπλα καὶ σώματα, μείζον δὲ ταῖς νίκαις τὸ θάρσος· ὁ δ' ἀγων οὐχ ὑπὲρ χώρας καὶ πόλεως μόνον, ὡς ἐκείνοις, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι τροπαίων, ὡς μηδ' ἐκείνα Μιλτιάδου δοκοῖσι καὶ τύχης, ἀλλ' Ἀθηναίων.» Οὗτοι μὲν οὖν σπεύδοντες, ἐν ἀμείψει τῶν τάξεων ἦσαν· αἰσθόμενοι δὲ Θηβαῖοι παρ' αὐτομόλων, Μακρονίῳ φράζουσι. Κάκεινος εὐθύς, εἶτε δεδιώς τοὺς Ἀθηναίους, εἶτε τοῖς Λακεδαιμονίοις συμπεσεῖν φιλοτιμούμενος, ἀντιπαρεξῆγε τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὸ δεξιόν· τοὺς δ' Ἕλληνας ἐκέλευε τοὺς σὺν αὐτῷ κατὰ τοὺς Ἀθηναίους ἴσταςθαι. Γενομένης δὲ τῆς μετακοσμήσεως καταφανοῦς, ὅτε Πausανίας ἀποτραπέις αὐθις ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κατέστη, καὶ Μακρόνιος, ὡσπερ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς, *εὐθύς* ἀνέλαβε τὸ εὐώνυμον, κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους γερόμενος. Ἦτε ἡμέρα διεξῆλθεν ἀργή. Καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἔδοξε πορρωτέρω μεταστρατοπεδεῦσαι, καὶ καταλαβεῖν ἔνυδρον χωρίον· ἐπεὶ τὰ πλησίον νάματα καθύβριστο καὶ διέφθαρτο, τῶν βαρβάρων ἱπποκρατούντων.

IZ. Ἐπελθούσης δὲ νυκτός, καὶ τῶν στρατηγῶν ἀγόντων ἐπὶ τὴν ἀποδεδειγμένην στρατοπεδείαν, οὐ πᾶν πρόθυμον ἦν ἔπεσθαι καὶ συμμένειν τὸ πλῆθος· ἀλλ' ὡς ἀνέστησαν ἐκ τῶν πρώτων ἐρυμάτων, ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων οἱ πολλοί, καὶ θύρβος ἦν ἐκεῖ διασκιδναμένων καὶ κατασκηνούντων ἀτάκτως. Λακεδαιμονίοις δὲ συνέβη μὲν ἄκουσι μόνους ἀπολιπέσθαι τῶν ἄλλων. Ἀμομφάρετος γάρ, ἀνὴρ θυμειδῆς καὶ φιλοκίνδυνος, ἔκπαλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν, καὶ βαρυνόμενος τὰς πολλὰς ἀναβολὰς καὶ μελλήσεις, τότε δὲ παντάπασιν τὴν μετανάσασιν

φυγὴν ἀποκαλῶν καὶ ἀπόδρασιν, οὐκ ἔφη λείψειν τὴν τάξιν, ἀλλ' αὐτόθι μένων μετὰ τῶν ἑαυτοῦ λοχιτῶν ὑποστήσεται Μαρδόνιον. Ὡς δὲ Παιστανίας ἐπελθὼν ἔλεγε ταῦτα πράττειν ἐψηφισμένα καὶ δεδογμένα τοῖς Ἕλλησιν, ἀράμενός ταιν χερσὶν πέτρον μέγαν ὁ Ἀμομφάρετος, καὶ καταβαλὼν πρὶ τῶν ποδῶν τοῦ Παιστανίου, ταύτην ἔρη ψῆφον αὐτὸς περὶ τῆς μάχης τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν ἄλλων δειλὰ βουλευμάτα καὶ δόγματα χαίρειν εἶναι. Ἀπορούμενος δὲ Παιστανίας τῷ παρόντι, πρὸς μὲν τοὺς Ἀθηναίους ἐπεμψεν ἀπιόντας ἤδη, περιμεῖναι δεόμενος καὶ κοινῇ βραδίξειν, αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔγε πρὸς τὰς Πλαταιάς, ὡς ἀναστήσων τὸν Ἀμομφάρετον. Ἐν τούτῳ δὲ κατελήμβανεν ἡμέρα, καὶ Μαρδόνιος (οὐ γὰρ ἔλαθον τὴν στρατοπεδεῖν ἐκλιπίντες οἱ Ἕλληνες), ἔχων συντεταγαμένην τὴν δύναμιν, ἐπέφερετο τοῖς Λακεδαιμονίοις βοῆ πολλῇ καὶ πατάγῳ τῶν βαρβάρων, ὡς οὐ μάχης ἐστυμένης, ἀλλὰ φεύγοντας ἀναρπασομένων τοὺς Ἕλληνας. Ὁ μικρὸς ῥοπής ἐδέησε γενέσθαι. Κατιδὼν γὰρ τὸ γινόμενον ὁ Παιστανίας, ἐσχετο μὲν τῆς πορείας, καὶ τὴν ἐπὶ μάχῃ τάξιν ἐκέλευσε λαμβάνειν ἕκαστον ἔλαθε δ' αὐτὸν, εἶθ' ὑπὸ τῆς πρὸς Ἀμομφάρετον ὀργῆς, εἴτε τῷ τάχει θορυβηθέντα τῶν πολεμίων, σύνθημα δοῦναι τοῖς Ἕλλησιν. Ὄθεν οὔτ' εὐθύς, οὔτ' ἀθρόοι, κατ' ὀλίγους δὲ καὶ σποράδην, ἤδη τῆς μάχης ἐν χερσὶν οὔσης, προσεβοήθουν. Ὡς δὲ θυόμενος οὐκ ἐκαλλιερεῖ, προσέταξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰς ἀσπίδας πρὸ τῶν ποδῶν θεμένους, ἀτρέμα καθέξεσθαι, καὶ προτέχειν αὐτῷ. μηδένα τῶν πολεμίων ἀμυνομένους· αὐτὸς δὲ πάλιν ἐσφαγιάζετο. Καὶ προσέπιπτον οἱ ἵππεῖς· ἤδη δὲ καὶ βέλος ἐξικνεῖτο, καὶ τις ἐπέπληκτο τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Καλλιμάχης, ὃν ἰδέα τε κάλλιστον Ἑλλήνων, καὶ σώματι μέγιστον ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατῷ γενέσθαι λέγουσι, τῷ ζευθεὶς καὶ θνήσκων, οὐκ ἔφη τὸν θάνατον οὐδύρεσθαι· καὶ γὰρ ἐλθεῖν οἴκοθεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανοῦμενον· ἀλλ' ὅτι θνήσκει τῇ χειρὶ μὴ χρητάμενος.

Ἦν οὖν τὸ μὲν πάθος δεινόν, ἢ δ' ἐγκράτεια θαυμασῆ τῶν ἀνδρῶν. Οὐ γὰρ ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους ἐπιβαίνοντας, ἀλλὰ τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ καιρὸν ἀναμένοντες, ἠνείχοντο βαλλόμενοι καὶ πίπτοντες ἐν ταῖς τάξεσιν. Ἐνιοὶ δέ φασι, τῷ Πausανίᾳ, μικρὸν ἔξω τῆς παρατάξεως θύοντι καὶ κατευχομένῳ, τῶν Λυδῶν τινὰς ἄφρων προσπεσόντας, ἀρπάζειν καὶ διαρρίπτειν τὰ περὶ τὴν θυσίαν· τὸν δὲ Πausανίαν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, οὐκ ἔχοντας ὄπλα, ῥάβδοις καὶ μάστιγι παίειν. Διὸ καὶ νῦν ἐκείνης τῆς ἐπιδρομῆς μιμήματα τὰς περὶ τὸν βωμὸν ἐν Σπάρτῃ πληγὰς τῶν ἐφήβων, καὶ τὴν μετὰ ταῦτα τῶν Λυδῶν πομπὴν, συντελεῖσθαι.

III. Δυσφορῶν οὖν ὁ Πausανίας τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ τοῦ μάντεως ἐπ' ἄλλοις ἱερεῖα καταβάλλοντος, τρέπεται πρὸς τὸ Ἡραῖον τῇ ὄψει δεδακρυμένος· καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχῶν εὐξατο Κιθαιρωνίᾳ Ἡρᾶ, καὶ θεοῖς ἄλλοις, οἳ Πλαταιίδα γῆν ἔχουσιν, εἰ μὴ πέπρωται τοῖς Ἑλλησινικῶν, ἀλλὰ θράσαντάς γε τι παθεῖν, καὶ δεῖξαντας ἔργῳ τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐπ' ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ μάχεσθαι μεμαθηκότας ἐσράτευσαν. Ταῦτα τοῦ Πausανίου θεοκλυτοῦντος, ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἰερά, καὶ νίκην οἱ μάντις ἐμήνουν. Καὶ δοθέντος εἰς ἅπαντας παραγγέλματος καθίεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, ἢ τε φάλαγξ ὄψιν ἔσχεν αἰφνιδίως ἐνὸς ζώου θυμοειδοῦς πρὸς ἀλκὴν τρεπομένου καὶ φρίζαντος· τοῖς τε βαρβάροις τότε παρέστη λογισμὸς, ὡς πρὸς ἄνδρας ὁ ἀγὼν ἔσοιτο μαχομένους ἄχρι θανάτου. Διὸ καὶ προθέμενοι πολλὰ τῶν γέροντων, ἐτόξευον τοὺς Λακεδαιμονίους. Οἱ δὲ τηροῦντες ἅμα τὸν συνασπισμὸν ἐπέβαινον, καὶ προσπεσόντες ἐξεύθουν τὰ γέροντα, καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες πρόσωπα καὶ σέβρα τῶν Περσῶν, πολλοὺς κατέβαλλον, οὐκ ἀπράκτως, οὐδ' ἀθύμως πίπτοντας. Καὶ γὰρ ἀντιλαμβανόμενοι τῶν δορατίων ταῖς χερσὶ γυμναῖς συνέθραυον τὰ πλείεστα· καὶ πρὸς τὰς ξιφουλκίας ἐχώρουν οὐκ

ἀργῶς, ἀλλὰ ταῖς τε κοπίσι καὶ τοῖς ἀκινάχαις χρώμενοι, καὶ τὰς ἀσπίδας παρασπῶντες καὶ συμπλεκόμενοι, χρόνον πολὺν ἀντείχον. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τέως μὲν ἠτρέμουν ἀναμένοντες τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ κορυγὴ τε προσέπιπτε πολλῆ μαχρῶν, καὶ παρῆν, ὡς φαῖν, ἄγγελος παρὰ Πυρραίου τὰ γινόμενα φράζων, ὥρμησαν κατὰ τῆς βοῆς βοηθεῖν. Καὶ προχωροῦσιν αὐτοῖς διὰ τοῦ πεδίου πρὸς τὴν βοήν, ἐπερέροντο τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες. Ἀρισίδης δὲ, πρῶτον μὲν ὡς εἶδε, πολὺ προελθὼν, ἑβόα, μαρτυρόμενος Ἑλλήνους θεοὺς, ἀπέχεσθαι μάχης, καὶ μὴ σφίσιν ἐμποδῶν εἶναι, μηδὲ κωλύειν ἐπαμύνοντας τοῖς προκινδυνεύουσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπεὶ δ' ἑώρα μὴ προσέχοντάς αὐτῷ, καὶ συντεταγμένους ἐπὶ τὴν μάχην, οὕτω τῆς ἐκεῖ βοηθείας ἀποτραπόμενος, συνέβαλε τούτοις περὶ πεντακισμυρίους οὖσιν. Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖστον εὐθύς ἐνέδωκε καὶ ἀπεχώρησεν, ἅτε δὴ καὶ τῶν βαρβάρων ἀπηλλαγμένων· ἡ δὲ μάχη λέγεται μάλιστα κατὰ Θεβαίους γενέσθαι προθυρότατα, τῶν πρώτων καὶ δυνατωτάτων τότε παρ' αὐτοῖς μηδίζόντων, καὶ τὸ πλῆθος οὐ κατὰ γνώμην, ἀλλ' ὀλιγαρχούμενον ἀγόντων.

ΙΘ. Οὕτω δὲ τοῦ ἀγῶνος δίχα σνεσῶτος πρῶτοι μὲν ἐώσαντο τοὺς Πέρσας οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τὸν Μαρδόνιον ἀνὴρ Σπαρτιατῆς, ὄνομα Ἀρίμνητος, ἀποκτίνουσι, λίθῳ τὴν κεφαλὴν πατάξας, ὡσπερ αὐτῷ προσεσημανε τὸ ἐν Ἀμφιάρῳ μαντεῖον. Ἐπειμὲν γὰρ ἄνδρα Λυδὸν ἐνταῦθα, Κᾶρα δὲ ἕτερονεῖς Τροφώνιου ὁ Μαρδόσιος· καὶ τοῦτον μὲν ὁ προφήτης Καρακῆ γλώσση προσεῖπεν· ὁ δὲ Λυδὸς ἐν τῷ σηκῷ τοῦ Ἀμφιάρῳ κατευνασθεῖς, ἑδράξεν ὑπὲρ τὴν τινα τοῦ θεοῦ παρασῆναι, καὶ κελεύειν αὐτὸν ἀπιέναι· μὴ βουλομένου δὲ, λίθον εἰς τὴν κεφαλὴν ἐμβαλεῖν μέγαν, ὡσεὶ δόξακι πληγέντα τεθνήσκει τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται· τοὺς δὲ φεύγοντας εἰς τὰ ξύλινα τείχη καθείρξαν. Ὀλίγω δ' ὕστερον Ἀθηναῖοι τοὺς Θεβαίους τρέπονται, τριακοσίους

τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ πρώτους διαρθεύσαντες ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ. Γεγενημένης γὰρ τῆς τροπῆς, ἤκειν αὐτοῖς ἀγγέλως πολιορκεῖσθαι τὸ βαρβαρικόνεις τὰ τεῖχη κατακεκλεισμένον. Οὕτω δὴ σώζεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐσχάστες, ἐβοήθουν πρὸς τὰ τεῖχη· καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις παντάπασιν ἀργῶς πρὸς τειχομαχίαν καὶ ἀπειρῶς ἔχουσι ἐπιφανέντες, αἰροῦσι τὸ στρατόπεδον, φόνῳ πολλῶ τῶν πολεμίων. Λέγονται γὰρ ἀπὸ τῶν τριάκοντα μυριάδων τετρακισμύριοι φυγεῖν σὺν Ἀρταβάζῳ· τῶν δ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισαμένων ἔπεσον οἱ πάντες ἐπὶ χιλιῶς ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι. Τούτων Ἀθηναῖοι μὲν ἦσαν δύο καὶ πεντήκοντα, πάντες ἐκ τῆς Λιαντίδος φυλῆς, ὡς φησι Κλειδήμος, ἀγωνισαμένης ἄριστα· διὸ καὶ ταῖς Σφραγίτισι νόμοις ἔθουν Αἰαντίδαι τὴν πυθόχρητον θυσίαν ὑπὲρ τῆς νίκης, ἐκ δημοσίου τὸ ἀνάλωμα λαμβάνοντες. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐνὶ πλείους τῶν ἐννεήκοντα, Τεγεάται δ' ἑκκαίδεκα. Θαυμαστὸν οὖν τὸ Ἡροδότου, πῶς μόνους τούτους φησὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα. Καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων μαρτυρεῖ καὶ τὰ μνήματα κοινὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα· καὶ τὸν βωμόν οὐκ ἂν ἐπέγραψαν οὕτως, εἰ μόναι τρεῖς πόλεις ἠγωνίσαντο, τῶν ἄλλων ἀτρέμα καθεζομένων·

Τόνδε ποθ' Ἕλληνας νίκας κράτει, ἔργῳ Ἄρης,

Εὐτόλμῳ ψυχᾷς λήματι πειθόμενοι,

Πέρας ἐξέλασαντες, ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι κοινόν

Ἰδρῦσαντο Διὸς βωμὸν ἐλευθερίου.

Γαύτην τὴν μάχην ἐμαχέσαντο τῇ τετράδι τοῦ Βοηδρομιεῖνος ἱσταμένου κατ' Ἀθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτοὺς, τετράδι τοῦ Πηνέμου ρθίνοντος, ἧ καὶ νῦν ἔτι τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Πλαταιαῖς ἀθροίζεται συνέδριον, καὶ θύουσι τῷ ἐλευθερίῳ διὰ Πλαταιαῖς ὑπὲρ τῆς νίκης. Τὴν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀνωμαλίαν οὐ θαυμαστόν, ὅπου καὶ νῦν, διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον, ἄλλην ἄλλοι μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἄχουσι.

Κ. Ἐκ τούτου τῶν Ἀθηναίων τὸ ἀρισεῖον οὐ παραδιδόντων τοῖς Σπαρτιαταῖς, οὐδὲ τρόπαιον ἰσάνας συγχωρῶντων ἐκαίνοις, παρ' οὐδὲν ἄν ἦλθεν εὐθύς ἀπολέσθαι τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς ὅπλοις διασχάντων, εἰ μὴ πολλὰ παρηγορῶν καὶ διδάσκων τοὺς συστρήτους ὁ Ἀρισείδης, μάλιστα δὲ Λειωκράτη καὶ Μυρωνίδην, ἔσχε καὶ συνέπεισε τὴν κρίσιν εἶναι τοῖς Ἑλλήσιν. Ἐνταῦθα βουλευσμένων τῶν Ἑλλήνων, Θεογεΐτων μὲν ὁ Μεγαρεύς εἶπεν, ὡς ἐτέρα πόλει δοτέον εἴη τὸ ἀρισεῖον, εἰ μὴ βούλονται συνταράξει πόλεμον ἐμφύλιον· ἐπὶ τούτῳ δ' ἀναστάς Κλεόκριτος ὁ Κορινθίος, δόξαν μὲν παρέσχε, ὡς Κορινθίοις αἰτήτων τὸ ἀρισεῖον· ἦν γὰρ ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ μετὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Κόρινθος· εἶπε δὲ πᾶσιν ἀρέσαντα θαυμαστὸν λόγον ὑπὲρ Πλαταιέων, καὶ συνεβούλευσε τὴν φιλονεικίαν ἀνελεῖν, ἐκαίνοις τὸ ἀρισεῖον ἀποδόντας, οἷς οὐδετέρους τιμωμένους ἄχθεσθαι. Ῥηθέντων δὲ τούτων, πρῶτος μὲν Ἀρισείδης συνεχώρησεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα Πυτανίας ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. Οὕτω δὲ διαλλαγέντες, ἐξέλιπον ὀδοήκοντα τάλαντα τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀφ' ὧν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς φικρόδησαν ἱερὸν, καὶ τὸ ἔδος ἔστησαν, καὶ γραφαῖς τῶν νεῶν διεκόσμησαν, αἱ μέχρι νῦν ἀκμάζουσαι διαμένουσιν. Ἐστησαν δὲ τρόπαιον, ἰδίᾳ μὲν Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς δ' Ἀθηναῖοι. Περὶ δὲ θυσίας ἐρομένοι· αὐτοῖς ἀνεῖλεν ὁ Πύθιος, Διὸς ἐλευθερίου βωμὸν ἰδρύσασθαι, θῆσαι δὲ μὴ πρότερον, ἢ τὸ κατὰ τὴν χάριαν πῦρ ἀποσβέσσαντας, ὡς ὑπὸ τῶν βαρβάρων μεμιασμένον, ἐνάσασθαι καθαρὸν ἐκ Δελφῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐρίαι. Οἱ μὲν οὖν ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων περιμέντες εὐθύς, ἠνάγκηζον ἀποσβέννυναι τὰ πυρὰ πάντα τοὺς χρωμένους· ἐκ δὲ Πλαταιέων Εὐχίδας, ὑποσχόμενος, ὡς ἐνδέχεται τάχις κομιεῖν τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ πῦρ, ἦεν εἰς Δελφούς. Ἀγνίτας δὲ τὸ σῶμα καὶ περιρρόανόμενος, ἐσερχνόμενος τὸ δάφνη· καὶ λαθῶν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὸ πῦρ, δρόμῳ πάλιν εἰς τὰς Πλαταιάς ἐχώρει, καὶ πρὸ

ἡλίου δυσμῶν ἐπανῆλθε, τῆς αὐτῆς ἡμέρας χιλίους σταδίους ἀνύσας. Ἀσπασάμενος δὲ τοὺς πολίτας, καὶ τὸ πῦρ παραδοὺς, εὐθύς ἐπεσε, καὶ μετὰ μικρὸν ἐξέπνευσεν. Ἀράμενοι δ' αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς, ἐθαψαν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος, ἐπιγράψαντες τόδε τὸ τετράμετρον·

Εὐχίδας Πυθώδε Δρέξας ἦλθε τὰδ' αὐθημερόν.

Τὴν δ' Εὐκλείαν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ καλοῦσι καὶ νομίζουσιν Ἀρτεμιν, ἔνιοι δὲ φασιν, Πρακλέους μὲν θυγατέρα καὶ Μυρτοῦς γενέσθαι, τῆς Μενoitίου μὲν θυγατρὸς, Πατρόκλου δ' ἀδελφῆς· τελευτήσασαν δὲ πρὸθένον ἔχειν παρὰ τὰ Βοιωτοῖς καὶ Λοκροῖς τιμὰς. Βωμὸς γὰρ αὐτῆ καὶ ἄγαλμα παρὰ πᾶσιν ἀγορὰν ἴδρυνται, καὶ προθύρουσιν αἶτε γαμοῦμεναι καὶ οἱ γαμοῦντες.

ΚΑ. Ἐκ τούτου γενομένης ἐκκλησίας κοινῆς τῶν Ἑλλήνων, ἔγραψεν Ἀριστείδης ψήφισμα, συνιέναι μὲν εἰς Πλαταιάς καθ' ἕκαστον ἐνικυτὸν τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος προβούλους καὶ θεωροὺς, ἀγεσθαι δὲ πενταετηρικὸν ἀγῶνα τῶν Ἐλευθερίων. Εἶναι δὲ συνταξιν Ἑλληνικὴν, μυρίας μὲν ἀσπίδας, χιλίους δὲ ἵππους, ναῦς δ' ἑκατὸν, ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον, Πλαταιεῖς δ' ἀσύλους καὶ ἱεροὺς ἀρεῖσθαι τῷ θεῷ, θύοντας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Κυρωθέντων δὲ τούτων, οἱ Πλαταιεῖς ὑπεδέξαντο τοῖς πεσοῦσι καὶ κειμένοις αὐτόθι τῶν Ἑλλήνων ἐναγίζειν καθ' ἕκαστον ἐνικυτόν. Καὶ τοῦτο μέχρι νῦν δρῶσι τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ Μαιμακτηριῶνος μηνός, ὃς ἐστὶ παρὰ Βοιωτοῖς Ἀλακκομένης, τῇ ἕκτη ἐπὶ δέκα πέμπουσι πομπῇν, ἧς προηγείται μὲν ἅμ' ἡμέρα σαλπικτῆς, ἐγκηλευόμενος τὸ πολεμικόν, ἔπονται δ' ἅμαξαι μυρρίνης μεσαὶ καὶ σφρανωμάτων, καὶ μέλας ταῦρος· καὶ χρᾶς οἴνου καὶ γάλακτος ἐν ἀμφορεύσιν, ἐλαίου τε καὶ μύρου κρωσσοῦς νεανίσκοι κομίζοντες ἐλεύθεροι. Δούλω γὰρ οὐδενὸς ἔξεσι τῶν περὶ τὴν διακονίαν ἐκείνην προσάψασθαι, διὰ τὸ τοὺς ἄνδρας ἀποθανεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τῶν Πλαταιέων ὁ ἄρχων, ὃ τὸν

ἄλλον χρόνον οὔτε σιδήρου θίγειν ἔξεσιν, οὔθ' ἑτέραν ἐσθίτα, πλὴν λευκῆς, ἀναλαβεῖν, τότε χιτῶνα φοινικῶν ἐνδεδικώς, ἀράμενός τε ὑδρίαν ἀπὸ τοῦ γραμματροφυλακίου ξιφῆρης ἐπὶ τοὺς τάφους προάγει διὰ μέσης τῆς πόλεως. Ἔϊτα λαβὼν ὕδωρ ἀπὸ τῆς κρήνης, αὐτὸς ἀπολούει τὰς στήλας, καὶ μύρω χρίει. Καὶ τὸν ταῦρον εἰς τὴν πυρὰν σφάζας, καὶ κατευξάμενος· Διὶ καὶ Ἑρμῇ χθονίῳ, παρακαλεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν αἵμακουρίαν. Ἐπειτα κρατῆρα κεράσας οἴνου καὶ γεάμενος, ἐπιλέγει· « Προπίνω τοῖς ἀνδράσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀπικθανοῦσι. » Ταῦτα μὲν οὖν ἔτι καὶ νῦν διαφυλάττουσιν οἱ Πλαταιεῖς.

ΚΒ. Ἐπεὶ δ' ἀναχωρήσαντας εἰς τὸ ἄστυ τοὺς Ἀθηναίους ὁ Ἀριστείδης ζητοῦντας ἑώρα ἀπολαβεῖν τὴν δημοκρατίαν, ἅμα μὲν ἄξιον ἠγούμενος διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν ἐπιμελείας τὸν δῆμον, ἅμα δ' οὐκ ἔτι ῥᾶδιον, ἰσχύοντα τοῖς ὄπλοις, καὶ μέγα φρονοῦντα ταῖς γίκαις, ἐκβιασθῆναι, γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι. Θεμιστοκλέους δὲ πρὸς τὸν δῆμον εἰπόντος, ὡς ἔχει τι βούλευμα καὶ γνώμην ἀπόρρητον, ὠφέλιμον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, ἐκέλευσαν Ἀριστείδην μόνον ἔχοῦσαι, καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος δὲ τῷ Ἀριστείδῃ, ὡς διανοεῖται τὸν ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων· οὕτω γὰρ ἔπεσθαι μεγίστους ἀπάντων καὶ κυρίους τοὺς Ἀθηναίους· παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης, ἔφη, τῆς πράξεως, ἢ ὁ Θεμιστοκλῆς πράττειν διανοεῖται, μήτε λυσιτελεζέραν ἄλλην, μήτ' ἀδικωτέραν εἶναι. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, παύσασθαι τὸν Θεμιστοκλέα προσέταξαν. Οὕτω μὲν ὁ δῆμος ἦν φιλοδίκαιος, οὕτω δὲ τῷ δήμῳ πιστὸς ὁ ἀνὴρ καὶ βέβαιος.

ΚΓ. Ἐπεὶ δὲ στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς μετὰ Κίμωνος ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἑώρα τὸν τε Πausανίαν καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τῶν Σπαρτιατῶν ἐπαχθεῖς καὶ χαλεποὺς τοῖς συμμάχοις ὄντας, αὐτὸς

τε πρώως καὶ φιλανθρώπως ὀμιλῶν, καὶ τὸν Κίμωνα παρέχων εὐάρμοσον αὐτοῖς καὶ κοινὸν ἐν ταῖς στρατείαις, ἔλαθε τῶν Λακεδαιμονίων οὐχ ὄπλας, οὐδὲ ναυσίν, οὐδ' ἵπποις, εὐγνωμοσύνη δὲ καὶ πολιτεία τὴν ἡγεμονίαν παρελόμενος. Προσφιλεῖς γὰρ ὄντας τοὺς Ἀθηναίους τοῖς Ἕλλησι διὰ τὴν Ἀριστείδου δικαιοσύνην καὶ τὴν Κίμωνος ἐπιείκειαν, ἔτι μᾶλλον ἢ Πausανίου πλεονεξία καὶ βαρύτης παθεινοὺς ἐποίει. Τοῖς τε γὰρ ἄρχουσι τῶν συμμάχων αἰετ' ὀργῆς ἐνετύγγανε καὶ τραχέως, τοὺς τε πολλοὺς ἐκόλαζε πηληγαῖς, ἢ σιδηρᾶν ἄγκυραν ἐπιτιθεῖς ἠνάγκαζεν ἐσθᾶναι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Στιβάδα δ' οὐκ ἦν λαβεῖν, οὐδὲ χόρτον, οὐδὲ κρήνην προσελθεῖν ὑδρευσόμενον οὐδένα πρὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ μάστιγας ἔχοντες ὑπηρεταί τοὺς προσιόντας ἀπήλαυνον. Ὑπὲρ ὧν τοῦ Ἀριστείδου ποτ' ἐγκαλέσται καὶ διδάξαι βουλομένου, συναγαγὼν τὸ πρόσωπον ὁ Πausανίας, οὐκ ἔφη σχολάζειν, οὐδ' ἤκουσεν. Ἐκ τούτου παρσιόντες οἱ ναύαρχοι καὶ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, μάλιστα δὲ Χῖοι καὶ Σάμιοι καὶ Λέσβιοι, τὸν Ἀριστείδην ἔπειθον ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ προσαγαγέσθαι τοὺς συμμάχους, πάλαι δεημένους ἀπαλλαγῆναι τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ μετατρέξασθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἀποκριναμένου δ' ἐκείνου, τοῖς μὲν λόγοις αὐτῶν τό τε ἀναγκαῖον ἐνορᾶν καὶ τὸ δίκαιον, ἔργου δὲ δεῖσθαι τὴν πίσιν, ὃ πραχθὲν οὐκ ἔασει πάλιν μεταβάλλεσθαι τοὺς πολλοὺς, οὕτως οἱ περὶ τὸν Σάμιον Οὐλιάδην καὶ τὸν Χῖον Ἀνταγόραν συνομοσάμενοι, περὶ Βυζάντιον ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν τριήρη τοῦ Πausανίου, προσεκπέουσιν ἐν μέσῳ λαβόντες. Ὡς δὲ κατιδὼν ἐκεῖνος ἐξανέστη, καὶ μετ' ὀργῆς ἠπειλήσεν, ὀλίγῳ χρόνῳ τοὺς ἄνδρας ἐπιδείξειν, οὐκ εἰς τὴν αὐτοῦ ναῦν ἐμβεβληκότας, ἀλλ' εἰς τῆς ἰδίας πατρίδας, ἐκέλευον αὐτὸν ἀπιέναι καὶ ἀγαπᾶν τὴν συναγωνισαμένην τύχην ἐν Πλαταιαῖς· ἐκείνην γὰρ ἔτι τοὺς Ἕλληνας αἰσχυνομένους μὴ λαμβάνειν ἀξίαν δίκην παρ' αὐτοῦ. Τέλος δ' ἀποσχάντες ὄγοντο πρὸς

τοὺς Ἀθηναίους. Ἐνθα δὴ καὶ τὸ φρόνημα τῆς Σπάρτης διεφάνη θαυμαστόν. Ὡς γὰρ ἤσθοντο τῷ μεγέθει τῆς ἐξουσίας διαφθειρομένους αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας, ἀφῆκαν ἐκουσίως τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πέμποντες ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπαύσαντο στρατηγούς, μᾶλλον αἰρούμενοι σωφρονοῦντας ἔχειν καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐμμένοντας τοὺς πολίτας, ἢ τῆς Ἑλλάδος ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἀπάσης.

ΚΔ. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐτέλουν μέντινα καὶ Λακεδαιμονίων ἡγουμένων ἀποφορὰν εἰς τὸν πόλεμον, ταχθῆναι δὲ βουλόμενοι κατὰ πόλιν ἐκάστοις τὸ μέτριον, ἠτήσαντο παρὰ τῶν Ἀθηναίων Ἀριστείδην, καὶ προσέταζαν αὐτῷ, χῶραν τε καὶ προσόδους ἐπισκεψάμενον, ὁρίσκει τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ καὶ δύναμιν. Ὁ δὲ, τηλικαύτης ἐξουσίας κύριος γενόμενος, καὶ τρόπον τινὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπ' αὐτῷ μόνῳ τὰ πράγματα πάντα θεμένης, πένης μὲν ἐξῆλθεν, ἐπανῆλθε δὲ πενέστερος, οὐ μόνον καθαρῶς καὶ δικαίως, ἀλλὰ καὶ προσφιλῶς πᾶσι καὶ ἀρμυδίως τὴν ἐπιγραφὴν τῶν χρημάτων ποιησάμενος. Ὡς γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ἐπὶ Κρόνου βίον, οὕτως οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπ' Ἀριστείδου φόρον, εὐπομίαν τινὰ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζοντες, ὕμνου, καὶ μάλιστα μετ' οὐ πολὺν χρόνον διπλασιασθέντος, εἴτ' αὐθις τριπλασιασθέντος. Ὀν μὲν γὰρ Ἀριστείδης ἔταξεν, ἦν εἰς ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίων ταλάντων λόγον. Τούτῳ δὲ Περικλῆς μὲν ἐπέθηκεν ὀλίγου δεῖν τὸ τρίτον μέρος· ἐξακόσια γὰρ τάλαντα Θουκυδίδης φησὶν, ἀρχομένου τοῦ πολέμου, προσιέναι τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν συμμάχων· Περικλέους δ' ἀποθανόντος, ἐπιτείνοντες οἱ δευραγωγοὶ κατὰ μικρὸν, εἰς χιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων κεφάλαιον ἀνήγαγον, οὐχ οὕτω τοῦ πολέμου διὰ μῆκος καὶ τύχας δαπανηροῦ γενομένου καὶ πολυτελοῦς, ὡς τὸν δῆμον εἰς διανομάς καὶ θεωρικὰ καὶ κατασκευὰς ἀγαλμάτων καὶ ἱερῶν προαγαγόντες. Μέγα δ' οὖν ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου καὶ θαυμαστόν ἔχοντος ἐπὶ τῇ διατάξει τῶν φόρων, ὁ Θεμιστοκλῆς λέγεται κατα-

γελᾶν, ὡς οὐκ ἀνδρὸς ὄντα τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ θυλάκου χρυσοφύλακος· ἀνομοίως ἀμυνόμενος τὴν Ἀριστείδου παρρησίαν. Ἐκεῖνος γὰρ, εἰπόντος ποτὲ τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀρετὴν ἠγεῖσθαι μεγίστην στρατηγού, τὸ γινώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι τὰ βουλευόμενα τῶν πολυέμων. Τοῦτο μὲν, εἰπεῖν, ἀναγκασιὸν ἔστιν, ὡς Θεμιστοκλείς, καλὸν δὲ καὶ στρατηγικὸν ἀληθῶς, ἢ περὶ τὰς χεῖρας ἐγκράτεια.

ΚΕ. Ὁ δ' Ἀριστείδης ὄρκισε μὲν τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὤμοσεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, μύθεους ἐμβάλων ἐπὶ ταῖς ἀραῖς εἰς τὴν θάλατταν. Ὑπερον δὲ, τῶν πραγμάτων ἀρχεὶν ἐγκρατέστερον, ὡς ἔοικεν, ἐκδραζόμενων, ἐκέλευε τοὺς Ἀθηναίους τὴν ἐπιτορκίαν τρέψαντας εἰς αὐτὸν, ἢ συμφέρει χρῆσθαι τοῖς πράγμασι. Καθ' ὅλου δ' ὁ Θεόφραστος φησὶ, τὸν ἄνδρα τοῦτον, περὶ τὰ οἰκεία καὶ τοὺς πολίτας ἄκρως ὄντα δίκαιον, ἐν τοῖς κοινοῖς, πολλὰ πράττει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς πατριδος, ὡς συγχυῖς ἀδικίας, δευμένης. Καὶ γὰρ τὰ χρήματα φησὶν ἐκ Ἀήλου βουλευομένων Ἀθήναζε κομίσαι παρὰ τῆς συνθήκης, καὶ Σαρμίων εἰτηγούμενων, εἰπεῖν ἐκεῖνον, ὡς οὐ δίκαιον μὲν, συμφέρον δὲ τοῦτ' ἔστι. Καὶ τέλος, εἰς τὸ ἀρχεῖν ἀνθρώπων τοσούτων καταστήσας τὴν πόλιν, αὐτὸς ἐνέμεινε τῇ πενίᾳ, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ πένης εἶναι δόξαν οὐδὲν ἤττον ἀγαπῶν τῆς ἀπὸ τῶν τροπαίων διετέλεσε. Δῆλον δ' ἐκεῖθεν. Καλλιῆς ὁ θαλάσσιος ἦν αὐτῷ γένει προτήκων· τοῦτον οἱ ἐχθροὶ θανάτου διώκοντες, ἐπεὶ περὶ ὧν ἐγράψαντο μετριῶς κατηγορήσαν, εἰπὸν τινα λόγον ἐξώθεν τοιοῦτον πρὸς τοὺς δικαστάς· « Ἀριστείδην (ἔφησαν) ἔσε τὸν Λυσιμάχου, θαυμαζόμενον ἐν τοῖς Ἕλλησι τοῦτω πῶς οἴεσθε τε κατ' οἶκον ἔχειν, ὄρωντες αὐτὸν ἐν τρίβωνι τοιοῦτω προερχόμενον εἰς τὸ δημόσιον; Ἄρ' οὐκ εἰκόσ' ἐστι, τὸν μιγοῦντα φανερώς, καὶ πεινᾶν οἴκοι, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων σπανίζεσθαι; Τοῦτον μὲντοι Καλλιῆς, ἀνεψιὸν αὐτῷ ὄντα, πλουσιώτατος ὢν Ἀθηναίων, περιερχόμενος μετὰ τέκνων καὶ γυναικὸς ἐνδεόμενον,

πολλά κεχρημένος τῷ ἀνδρὶ, καὶ πολλάκις αὐτοῦ τῆς παρ' οὐμῶν
 δυνάμεως ἀπολελαυκῶς. » Ὁ δὲ Καλλίας ὄρων ἐπὶ τούτῳ μάλιστα
 θορυβοῦντας τοὺς δικαστὰς καὶ χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν ἔχοντας,
 ἐκάλει τὸν Ἀριστείδην, ἀξιῶν μαρτυρῆσαι πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὅτι
 πολλάκις αὐτοῦ πολλά καὶ διδόντος καὶ δεομένου λαβεῖν, οὐκ
 ἠθέλησεν, ἀποκρινόμενος, ὡς μᾶλλον αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν μέγα
 φρονεῖν, ἢ Καλλίᾳ διὰ πλοῦτον προστήκει. Πλούτῳ μὲν γάρ ἐστι
 πολλοὺς ἰδεῖν εὖ τε καὶ κακῶς χρωμένους, πενίαν δὲ φέροντι
 γενναίως οὐ ῥάδιον ἐντυχεῖν· αἰσχύνεσθαι δὲ πενίαν, τοὺς ἀκου-
 σίως πενομένους. Ταῦτα δὲ τοῦ Ἀριστείδου τῷ Καλλίᾳ προσμαρ-
 τυρήσαντος, οὐδείς ἦν τῶν ἀκουόντων, ὅς οὐκ ἀπῆει πένης μᾶλ-
 λον, ὡς Ἀριστείδης, εἶναι βουλόμενος, ἢ πλουτεῖν, ὡς Καλλί-
 ας. Ταῦτα μὲν Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἀναγέγραφε. Πλάτων
 δὲ, τῶν μεγάλων δοκούντων καὶ ὀνομαστῶν Ἀθήνησι, μόνον ἀξίον
 λόγου τοῦτον ἀποφαίνει τὸν ἄνδρα. Θεμιστοκλέα μὲν γὰρ καὶ
 Κίμωνα καὶ Περικλέα σοῶν καὶ χρημάτων καὶ φλυαρίας πολλῆς
 ἐμπλήσαι τὴν πόλιν, Ἀριστείδην δὲ πολιτεύεσθαι πρὸς ἀρετὴν.
 Μεγάλα δ' αὐτοῦ καὶ τὰ πρὸς Θεμιστοκλέα τῆς ἐπισκευῆς σημεῖα.
 Χρησάμενος γὰρ αὐτῷ παρὰ πᾶσαν τὴν πολιτείαν ἐχθρῶ, καὶ
 δι' ἐκεῖνον ἐξοστρακισθεὶς, ἐπεὶ τὴν αὐτὴν λαβὴν παρέτχεν ὁ ἄνθρωπος
 ἐν αἰτίᾳ γενόμενος πρὸς τὴν πόλιν, οὐκ ἐμνησικαχῆσεν· ἀλλ',
 Ἀλκμάωνος καὶ Κίμωνος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλαυνόντων καὶ
 κατηγορούντων, μόνος Ἀριστείδης οὐτ' ἐπραξέτι, οὐτ' εἶπε φαῦ-
 λον, οὐτ' ἀπέλαυσεν ἐχθροῦ δυστυχοῦντος, ὥσπερ οὐδ' εὐμε-
 ροῦντι πρότερον ἐφθόνησε.

Κς. Τελευτῆσαι δ' Ἀριστείδην οἱ μὲν ἐν Πόντῳ φασίν, ἐκ-
 πλεύσαντα πράξεων ἕνεκα δημοσίων· οἱ δ' Ἀθήνησι, γήρᾳ, τι-
 μώμενον καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Κρατερός δ' ὁ
 Μακεδῶν τοιαῦτά τινα περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀνδρός εἶρηκε.
 Μετὰ γὰρ τὴν Θεμιστοκλέους φυγὴν φησὶν, ὥσπερ ἐξυβρίσαντα

τὸν δῆμον, ἀναφῦσαι πλῆθος συκοφαντῶν, οἱ τοὺς ἀρίστους καὶ δυνατωτάτους ἄνδρας διώκοντες, ὑπέβαλλον τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἐπαιρομένων ὑπ' εὐτυχίας καὶ δυνάμεως. Ἐν τούτοις καὶ Ἀριστείδην ἀλῶναι δωροδοκίας, Διοφάντου τοῦ Ἀμφιτροπῆθεν κατηγοροῦντος, ὡς, ὅτε τοὺς φόρους ἔπραττε, παρὰ τῶν Ἰώνων χρήματα λαβόντος· ἐκτίσαι δ' οὐκ ἔχοντα τὴν καταδίκην, πεντήκοντα μνῶν οὖσαν, ἐκπλεῦσαι, καὶ περὶ τὴν Ἰωνίαν ἀποθανεῖν. Τούτων οὐδὲν ἐγγραφον ὁ Κρατερός τεκμήριον παρέσχεν, οὔτε δίκην, οὔτε ψήφισμα, καὶ περὶ εὐθὺς ἐπεικῶς γράφειν τὰ τοιαῦτα, καὶ παρατίθεσθαι τοὺς ἱστοροῦντας. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς ἔπος εἶπεῖν, ὅσοι τὰ πλημμεληθέντα τῷ δήμῳ περὶ τοὺς στρατηγούς διεξίσαι, τὴν μὲν Θεμιστοκλέους φυγὴν, καὶ τὰ Μιλτιάδου δεσμὰ, καὶ τὴν Περικλέους ζήτησιν, καὶ τὸν Πάχχητος ἐν τῷ δικαστηρίῳ θάνατον, ἀνελόντος αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος, ὡς ἠλίσκετο, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συνάγμισι καὶ θρυλλοῦσιν· Ἀριστείδου δὲ τὸν μὲν ἐξοστρακισμὸν παρατίθενται, καταδίκης δὲ τοιαύτης οὐδαμοῦ μνημονεύουσι.

ΚΖ. Καὶ μέντοι καὶ τάφος ἐστὶν αὐτοῦ Φαληροῖ δεικνύμενος, ὄνφασι κατασκευάσαι τὴν πόλιν αὐτῷ, μηδ' ἐντάφια καταλιπόντι. Καὶ τὰς μὲν θυγατέρας ἱστοροῦσιν ἐκ τοῦ πρυτανείου τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι, δημοσίᾳ τῆς πόλεως τὸν γάμον ἐγγυώσης, καὶ προῖκα τρισχιλίας δραχμὰς ἑκατέρᾳ ψηφισαμένης· Λυσιμάχῳ δὲ τῷ υἱῷ μνᾶς μὲν ἑκατὸν ἀργυρίου, καὶ γῆς τσσαῦτα πλέθρα περυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἑκάστην ἀπέταξεν, Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. Ἐτι δὲ Λυσιμάχου θυγατέρα Πολυκρίτην ἀπολιπόντος, ὡς Καλλιθένης γῆσι, καὶ ταύτῃ σίτησιν, ὅσην καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, ὁ δῆμος ἐψήφισατο. Δημήτριος δ' ὁ Φαληρεὺς, καὶ Ἰερώνυμος ὁ Ῥόδιος, καὶ Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς, καὶ Ἀριστοτέλης (εἰ δὴ τὸ Περὶ εὐγενείας βιβλίον ἐν τοῖς γνησίοις Ἀριστοτέλους θετέον), ἱστο-

ροῦσι, Μυρτώ θυγατριδὴν Ἀριστείδου Σωκράτει τῷ σοφῷ συν-
 οικῆσαι, γυναῖκα μὲν ἑτέραν ἔχοντι, ταύτην δ' ἀναλαβόντι χη-
 ρεύουσιν διὰ πενίαν καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεομένην. Πρὸς μὲν
 οὖν τούτους ἰκανῶς ὁ Παναίτιος ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀντί-
 ρηκεν. Ὁ δὲ Φαλιρεὺς ἐν τῷ Σωκράτει φησὶ μνημονεῖν Ἀριστείδου
 θυγατριδοῦν εὖ μάλα πένητα Λυσίμαχον, ὃς ἑαυτὸν ἐκ πινακίου
 τινὸς ὄνειροκριτικοῦ παρὰ τὸ ἰαχχεῖον λεγόμενον καθεζόμενος
 ἔβασκε. Τῇ δὲ μητρὶ καὶ τῇ ταύτης ἀδελφῇ ψήφισμα γράψας
 δωρεὰν ἔπεισε τὸν δῆμον διδόναι, τριώβολον ἐκάστης ἡμέρας.
 Αὐτὸς μὲντοι ὁ Δημήτριος νομοθετῶν ἐψηφίσατο δραχμὴν ἐκα-
 τέρᾳ τάξαι τῶν γυναικῶν. Καὶ οὐδὲν ἔστι θαυμαστὸν, οὕτω φρον-
 τίσαι τῶν ἐν ἄσει τὸν δῆμον, ὅπου θυγατριδὴν Ἀριστογείτονος
 ἐν Λήμνῳ πυθόμενοι ταπεινὰ πράττειν, ἀνδρὸς ἀποροῦσαν διὰ
 πενίαν, κατήγαγον Ἀθίναζε, καὶ συνοικίσαντες ἀνδρὶ τῶν εὖ
 γεγονότων, τὸ Ποταμοῖ χωρίον εἰς φερνὴν ἐπέδωκαν. Ἦς φι-
 λανθρωπίας καὶ χρηστότητος ἔτι πολλὰ καὶ καθ' ἡμᾶς ἡ πόλις
 ἐκφέρουσα δείγματα θαυμάζεται καὶ ζηλοῦται δικαίως.



ΠΛΟΥΤ. ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΤΩΝ.

ΜΑΡΚΩι δὲ Κάτωνι φασὶν ἀπὸ Τούσκλου τὸ γένος εἶναι, δίαιταν δὲ καὶ βίον ἔχειν πρὸ τῶν στρατειῶν καὶ τῆς πολιτείας ἐν χωρίοις πατρίοις περὶ τοὺς Σαθίνους. Τῶν δὲ προγόνων παντάπασι ἀγνώστων γεγρονέναι δοκούντων, αὐτὸς ὁ Κάτων καὶ τὸν πατέρα Μάρκον, ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ στρατιωτικὸν ἐπαινεῖ, καὶ Κάτωνα τὸν πρόπαππον ἀριστείων πολλὰκις τυχεῖν φησι, καὶ πέντε πολεμιστὰς ἵππους ἐν μάχαις ἀποβαλόντα, τὴν τιμὴν ἀπολαβεῖν ἐκ τοῦ δημοσίου δι' ἀνδραγαθίαν. Εἰωθότων δὲ τῶν Ῥωμαίων τοὺς ἀπὸ γένους δοῦσαν οὐκ ἔχοντας, ἀρχομένους δὲ γνωρίζεσθαι δι' αὐτῶν, καινοὺς προσαγορεύειν ἄνθρώπους, ὥσπερ καὶ τὸν Κάτωνα προσηγόρευον, αὐτὸς ἔλεγε καινὸς εἶναι πρὸς ἀρχὴν καὶ δοῦσαν, ἔργοις δὲ προγόνων καὶ ἀρεταῖς παμπάλαιοις. Ἐκαλεῖτο δὲ τῷ τρίτῳ τῶν ὀνομάτων πρότερον, οὐ Κάτων, ἀλλὰ Πρίσκοι· ὕστερον δὲ τὸν Κάτωνα τῆς δυνάμεως ἐπώνυμον ἔσχε. Ῥωμαῖοι γὰρ τὸν ἔμπειρον Κάτον ὀνομάζουσιν. Ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ὑπόπυρρον καὶ γλαυκὸς, ὡς ὁ ποιήσας τὸ ἐπιγραμμάτιον οὐκ εὐμενῶς παρεμφαίνει·

Πυρρὸν, πανθακέτην, γλαυκόμεματον, οὐδὲ ξανόντα

Πόριον εἰς αἴθην Φερσερόνη δέχεται.

Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξιν, αὐτουργία καὶ διαίτη σώφρονι καὶ στρατείας ἀπ' ἀρχῆς συντρόφου γεγονότος, πάνυ χρησικλήν εἶχε, καὶ πρὸς ἰσχυρὸν καὶ πρὸς ὑγείαν ὁμαλῶς συνεσῶσαν. Τὸν δὲ λόγον, ὥσπερ δεύτερον σῶμα, καὶ τῶν καλῶν οὐ μόνον ἀναγκαῖον ὄργανον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσομένῳ, μηδ' ἀπράκτως, ἐξηρτύετο καὶ παρεσκευάζεν, ἐν ταῖς περιουκίσικώμασι καὶ τοῖς πολυχυίοις ἐκάστες συνδικῶν τοῖς δευτέροις. Καὶ πρῶτον μὲν ἀγωνιστῆς

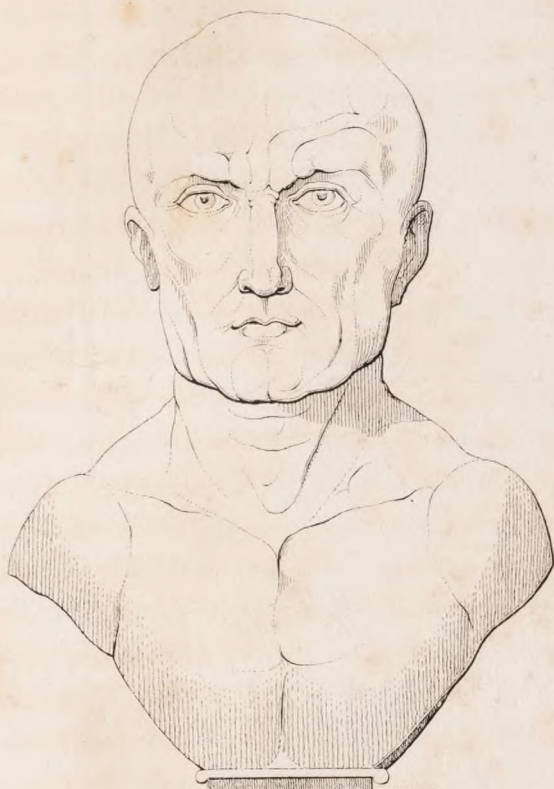
εἶναι δολῶν πρόθυμος, εἶτα καὶ ῥήτωρ ἰκανός· ἐκ δὲ τούτου μᾶλλον τοῖς χρωμένοις καταφαίνεται βάρως τι καὶ φρόνημα περὶ αὐτὸν ἦθος, καὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πολιτείας δεόμενον ἡγεμονικῆς. Οὐ γὰρ μόνον, ὡς εἶοικε, μισθολογίας καθαρὸν ἑαυτὸν ἐπὶ τὰς δίκας καὶ τοὺς ἀγῶνας παρεῖχεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν δόξαν ὡς μέγιστον ἀγαπῶν ἐφαίνετο τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀγῶνων. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ ταῖς στρατείαις βουλόμενος εὐδοκιμεῖν, ἔτι μειράκιον ὢν, τραυματῶν τὴ σῶμα μεστὸν ἐναντίων εἶχε. Φησὶ γὰρ αὐτὸς, ἑπτακαίδεκα γεγονώς ἔτη τὴν πρώτην στρατεύσασθαι στρατείαν, περὶ ὃν Ἀννίβας χρόνον εὐτυχῶν ἐπέφλεγε τὴν Ἰταλίαν. Παρεῖχε δ' αὐτὸν ἐν ταῖς μάχαις τῇ μὲν χειρὶ πλήκτην, τῷ δὲ ποδὶ μόνιμον καὶ βέβαιον, γαῦρον δὲ τῷ προσώπῳ. Λόγου δ' ἀπειλῆ καὶ τραχύτητι φωνῆς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐχρῆτο· ὁρθῶς καὶ διανοούμενος καὶ διδάσκων, ὅτι πολλὰ τὰ τοιαῦτα τοῦ ξίφους μᾶλλον καταπλήττεται τοὺς ἐναντίους. Ἐν δὲ ταῖς πορείαις αὐτὸς ἐβάδιζε φέρων τὰ ὕπλα, καὶ θεράπων εἰς εἶπετο, τὰ πρὸς δίαιταν αὐτῷ κημίζων, ὃ λέγεται μηδέποτε δυσκολᾶναι, μηδὲ μέμψασθαι, παραθέντι ἄριστον, ἢ δεῖπνον, ἀλλὰ καὶ συλλαμβάνειν αὐτὸς τὰ πλεῖστα καὶ συμπαροικεῦσθαι, ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν γενόμενος ἔργων. Ὑδωρ δ' ἔπινεν ἐπὶ τῆς στρατείας, πλὴν εἶποτε διψήσας περιφλεγῶς, ὄξος ἤτησεν, ἢ τῆς ἰσχύος ἐνδιδούσης, ἐπιλάθει μικρὸν οἰνᾶριον.

Β. Ἦν δὲ πλησίον αὐτοῦ τῶν ἀγρῶν ἡ γενομένη Μανίου Κουρίου τοῦ τρις θριαμβεύσαντος ἔπαυλις. Ἐπὶ ταύτην συνεχῶς βαδίζων καὶ θεώμενος τοῦτε χωρίου τὴν μικρότητα, καὶ τῆς οἰκίσεως τὸ λιτὸν, ἔννοιαν ἐλάβανε τοῦ ἀνδρός, ὅτι Ῥωμαίων μέγιστος γενόμενος, καὶ τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ὑπαγαγόμενος, καὶ Πύρρον ἐξελάσας τῆς Ἰταλίας, τοῦτο τὸ χωρίδιον αὐτὸς ἔσκαπτε, καὶ ταύτην τὴν ἔπαυλιν ᾤκει μετὰ τρεῖς θριάμβους.

θους. Ἐνταῦθα πρὸς ἐσχάρα καθήμενον αὐτὸν ἐφοντα γογγυλί-
δας εὐρόντες οἱ Σαννιτῶν πρέσβεις, ἐδίδοσαν πολὺ χρυσίον. Ὁ
δ' ἀπεπέμψατο, φήσας, οὐδὲν χρυσοῦ δεῖν, ἢ δεῖπνον ἀρκεῖ
τοιούτου· αὐτῷ μόντοι τοῦ χρυσοῦ ἔχειν, κάλλιον εἶναι τὸ νικᾶν
τοὺς ἔχοντας. Ταῦθ' ὁ Κάτων ἐνθυμούμενος ἀπήει, καὶ τὸν αὐτοῦ
πάλιν οἶκον ἐφορῶν καὶ χωρία καὶ θεράποντας, καὶ δίαιταν,
ἐπέτεινε τὴν αὐτουργίαν, καὶ περιέκοπτε τὴν πολυτέλειαν. Φα-
βίου δὲ Μαξίμου τὴν Γαραντίνων πόλιν ἐλόντος, ἔτυχε μὲν ὁ Κάτων
στρατεύομενος ὑπ' αὐτῷ, κομιδῇ μειράκιον ὢν. Νεάρχῳ δὲ τινι
τῶν Πυθαγορικῶν ξένῳ χρυσάμενος, ἐσπούδασε τῶν λόγων μετα-
λαβεῖν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα διαλεγομένου τοῦ ἀνδρός, οἷς κέ-
χρηται καὶ Πλάτων, τὴν μὲν ἡδονὴν ἀποκαλῶν μέγιστον κακοῦ
δέλεαρ, συμφορὰν δὲ τῆ ψυχῇ τὸ σῶμα πρώτην, λύσιν δὲ καὶ
καθαρισμὸν, οἷς μάλιστα χωρίζει καὶ ἀφίστησιν αὐτὴν τῶν περὶ τὸ
σῶμα παθημάτων λογισμοῖς, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε τὸ λιτὸν καὶ
τὴν ἐγκράτειαν. Ἄλλως δὲ παιδείας Ἑλληνικῆς ὀψιμαθῆς γενέ-
σθαι λέγεται, καὶ πόρῳ παντάπασιν ἡλικίας ἐλλητικῶς Ἑλληνικῆ
βιβλία λαβὼν εἰς χεῖρας, βραχέα μὲν ἀπὸ Θουκυδίδου, πλείονα
δ' ἀπὸ Δημοσθένους εἰς τὸ ῥητορικὸν ὑπεληθῆναι. Τὰ μόντοι
συγγράμματα καὶ δόγμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἱστορίαις ἐπιεικῶς
διαπεποικίλται· καὶ μεθρημνησμένα πολλὰ κατὰ λέξιν ἐν τοῖς
ἀποφθέγμασι καὶ ταῖς γνωμολογίαις τέτακται.

Γ. Ἦν δὲ τις ἀνὴρ εὐπατρίδης μὲν ἐν τοῖς μάλιστα Ῥωμαίων
καὶ δυνατός, ἀρετὴν δὲ φερομένην μὲν αἰσθάνεσθαι δεῖνός, εὐμενῆς
δὲ καὶ θρέψαι καὶ προαγαγεῖν εἰς δόξαν, Οὐαλέριος Φλάκκος.
Οὗτος εἶχεν ὁμοροῦντα χωρία τοῖς Κάτωνος· πυθόμενος δὲ τὴν
αὐτουργίαν καὶ δίαιταν αὐτοῦ παρὰ τῶν οἰκετῶν, καὶ θαυμά-
σας ἐξηγουμένον, ὅτι πρῶτ' εἰς ἀγορὰν βαδίζει καὶ παρίστα-
ται τοῖς δεομένοις, ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ χωρίον, ἂν μὲν ἦ χει-
μῶν, ἐξωμίδα λαβὼν, θέρουσ δὲ γυμνός, ἐργασάμενός μετὰ τῶν οἰ-

κετῶν, ἐσθίει τὸν αὐτὸν ἄρτον ὁμοῦ καθήμενος, καὶ πίνει τὸν αὐτὸν οἶνον· ἄλλην τε πολλὴν ἐπίσεικιαν αὐτοῦ καὶ μετριότητα, καὶ τινὰς καὶ λόγους ἀποφθεγματικούς διαμνημονευόντων, ἐκέλευσε κληθῆναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐκ δὲ τούτου χρώμενος καὶ κατανοῶν ἡμερον καὶ ἀσειὸν ἦθος, ὡσπερ φυτὸν, ἀσκήσεως καὶ χώρας ἐπιφανοῦς δεόμενον, πρὸς τρέψατο καὶ συνέπεισεν ἀψασθαί τῆς ἐν Ῥώμῃ πολιτείας. Κατελθὼν οὖν, εὐθύς τοὺς μὲν αὐτὸς ἐκτάτο θαυμασὰς καὶ φίλους διὰ τῶν συνηγοριῶν· πολλὴν δὲ τοῦ Οὐαλερίου τιμὴν καὶ δύναμιν αὐτῷ προστιθέντος, χιλιαρχίας ἔτυχε πρῶτον, εἶτα ἐταμίευσεν. Ἐκ τούτου δὲ λαμπρὸς ὢν ἦδη καὶ περιφανὴς, αὐτῷ τῷ Οὐαλερίῳ περὶ τὰς μεγίστας συνεξέδραμεν ἀρχάς, ὑπατός τε μετ' ἐκείνου καὶ πάλιν τιμητῆς γενόμενος. Τῶν δὲ πρεσβυτέρων πολιτῶν Μαξίμῳ Φαβίῳ προσέειμεν ἑαυτὸν, ἐνδοξοτάτῳ μὲν ὄντι καὶ μεγίστην ἔχοντι δύναμιν, μᾶλλον δὲ τὸν τρόπον αὐτοῦ καὶ τὴν βίον, ὡς κάλλιπτα παραδείγματα, προθέμενος. Διὸ καὶ Σκιπίωνι τῷ μεγάλῳ, νέῳ μὲν ὄντι τότε, πρὸς δὲ τὴν Φαβίου δύναμιν ἀνταίρωντι καὶ εθονεῖσθαι δοκοῦντι, παρ' οὐδὲν ἐποιήσατο γενέσθαι διάφορος. Ἀλλὰ καὶ ταμίαις αὐτῷ πρὸς τὸν ἐν Λιβύῃ πόλεμον συνεκπεμψθεῖς, ὡς ἑώρα τῇ συνῆθει πολυτελεῖς χρώμενον τὸν ἄνδρα, καὶ καταχορηγοῦντα τοῖς στρατεύμασιν ἀφειδῶς τῶν χρημάτων, ἐπαρξενσιάζετο πρὸς αὐτὸν, οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον εἶναι φάμενος, ἀλλ' ὅτι διαφθείρει τὴν πᾶτριον εὐτέλειαν, τῶν στρατιωτῶν ἐφ' ἡδονὰς καὶ τρυφὰς τῷ περιόντι τῆς χρείας τρεπομένων. Εἰπόντος δὲ τοῦ Σκιπίωνος, ὡς οὐδὲν δέοιτο ταμίου λίαν ἀκριβοῦς, πλησίσιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος, πράξεν γὰρ, οὐ χρημάτων, τῇ πόλει λόγον ὀφείλειν, ἀπῆλθεν ὁ Κάτων ἐκ Σικελίας, καὶ μετὰ τοῦ Φαβίου καταβῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ εθοράν τε χρημάτων ἀμυθήτων ὑπὸ τῷ Σκιπίωνος, καὶ διατριβὰς αὐτοῦ μειρακιοδεις ἐν παλαίστραις καὶ θεάτροις, ὡσπερ οὐ στρατηγοῦντος, ἀλλὰ πανηγυρίζοντος,



P. COR. SCIPIO AFR.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΚΑΠΙΤΩΛΙΩ ΜΟΥΣΕΙΟΥ .

Σελ. 274 Τορ. II



ἐξειργάσατο πεμψθῆναι δημάρχους ἐπ' αὐτόν, ἄζοντας εἰς Ῥώμην, ἄνπερ ἀληθεῖς αἰ κατηγορίαι φανώσιν. Ὁ μὲν οὖν Σκιπίων ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ πολέμου τὴν νίκην ἐπιδειξάμενος, καὶ φανεῖς ἠδὺς μὲν ἐπὶ σχολῆς συνεῖναι φίλους, οὐδαμοῦ δὲ τῷ φιλανθρώπῳ τῆς διαίτης εἰς τὰ σπουδαῖα καὶ μεγάλα βῆθυμος, ἐξέπλευσεν ἐπὶ τὸν πόλεμον.

Δ. Τῷ δὲ Κάτωνι πολλὴ μὲν ἀπὸ τοῦ λόγου δύναμις ἤϋξετο, καὶ Ῥωμαῖον αὐτόν οἱ πολλοὶ Δημοσθένη προσηγύρευον, ὁ δὲ βίος μᾶλλον ὀνομαστὸς ἢν αὐτοῦ καὶ περιβόητος. Ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λέγειν δεινότης προὔκειτο τοῖς νέοις ἀγώνισμα κοινὸν ἤδη καὶ περισπούδαστον. Ὁ δὲ τὴν πάτριον αὐτουργίαν ὑπομένων, καὶ δεῖπνον ἀφελὲς, καὶ ἄριστον ἄπυρον, καὶ λιτὴν ἐσθῆτα, καὶ δημοτικὴν ἀσπαζόμενος οἰκησιν, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν μᾶλλον, ἢ τὸ κεκτῆσθαι, θαυμάζων, σπάνιος ἦν, ἤδη τότε τῆς πολιτείας τὸ καθαρὸν ὑπὸ μεγέθους οὐ φυλαττούσης, ἀλλὰ τῷ κρατεῖν πραγμάτων πολλῶν καὶ ἀνθρώπων, πρὸς πολλὰ μιγνυμένης ἔθη, καὶ βίων παραδείγματα παντοδαπῶν ὑποδεχομένης. Εἰκότως οὖν ἐθαύμαζον τὸν Κάτωνα, τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ τῶν πόνων θραυομένους, καὶ μαλασσομένους ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ὀρῶντες, ἐκείνον δὲ ὑπ' ἀμφοῖν ἀήττητον, οὐ μόνον ἕως ἔτι νέος καὶ φιλότιμος ἦν, ἀλλὰ καὶ γέροντα καὶ πολιὸν ἤδη, μεθ' ὑπατεῖαν καὶ θρίαμβον, ὡσπερ ἀθλητὴν νικηφόρον, ἐγκαρτεροῦντα τῇ τάξει τῆς ἀσκήσεως, καὶ διομαλίζοντα μέχρι τῆς τελευτῆς. Ἐσθῆτα μὲν γὰρ οὐδέποτε φησὶ φορέσαι πολυτελεστέραν ἑκατὸν δραχμῶν· πειεῖν δὲ καὶ στρατηγῶν καὶ ὑπατεῶν τὸν αὐτὸν οἶνον τοῖς ἐργάταις· ὄψον δὲ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον ἐξ ἀγορᾶς, ἀσσαρίων τριάκοντα· καὶ τοῦτο διὰ τὴν πόλιν, ὅπως ἰσχύοι τὸ σῶμα πρὸς τὰς στρατείας. Ἐπίβλημα δὲ τῶν ποικίλων Βαβυλώνιον ἐκ κληρονομίας κτησάμενος, εὐθύς ἀποδόσθαι τῶν δ' ἐπαύλεων αὐτοῦ μηδεμίαν εἶναι κεκονιαμένην· οὐδένα δὲ πώ-

ποτε πρίασθαι δούλον ὑπὲρ τῆς χιλίας δραχμᾶς καὶ πεντακοτίας, ὡς ἂν οὐ τρυφερῶν, οὐδ' ὠραίων, ἀλλ' ἐργατικῶν καὶ σφεδῶν, οἷον ἵπποκόμων καὶ βοσλατῶν, δεόμενος. Καὶ τούτους πρεσβυτέρους γενομένους ᾤετο δεῖν ἀποδίδοσθαι, καὶ μὴ βόσκειν ἀχρήστους. Ὅμως δὲ μηδὲν εὖωνον εἶναι τῶν πρεσιττῶν, ἀλλ' οὐ τις οὐ δεῖται, κἂν ἀσσαρίου πιπράσκηται, πολλοὺ νομίζειν. Κτᾶσθαι δὲ τὰ σπειρόμενα καὶ νεμόμενα μᾶλλον, ἢ τὰ ραινόμενα καὶ σαιρόμενα.

Ε. Ταῦτα δ' οἱ μὲν εἰς μικρολογίαὺν ἐτίθειντο τοῦ ἀνδρός, οἱ δ' ὡς ἐπὶ διορθώσει καὶ σωφρονισμῷ τῶν ἄλλων ἐνδοτέρω συγγέλλοντος ἑαυτὸν, ἀπεδέχοντο. Ἡλὴν τὸ τοῖς οἰκέταις ὡς ὑποζυγίαις ἀποχρητάμενον, ἐπὶ γῆρας ἐλαύνειν καὶ πιπράσκειν, ἀτενοῦς ἄγαν ἦθος ἐγὼ τίθεμαι, καὶ μηδὲν ἀνθρώπῳ πρὸς ἄνθρωπον οἰομένου κοινωνήματι τῆς χρεῖας πλέον ὑπέρχειν. Καίτοι τὴν χρηστότητα τῆς δικαιοσύνης πλατύτερον τύπον ὀρθῶμεν ἐπιλαμβάνουσαν. Νόμῳ μὲν γὰρ καὶ τῷ δικαίῳ πρὸς ἄνθρώπους μόνον χρῆσθαι πεφυκαμένον, πρὸς εὐεργεσίας δὲ καὶ χάριτας ἔστιν ὅτε καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων ζώων, ὥσπερ ἐκ πηγῆς πλουσίας, ἀπορρεῖ τῆς ἡμερότητας. Καὶ γὰρ ἵππων ἀπειρηκότων ὑπὸ πόνου τροφαί, καὶ κυνῶν οὐ σκυλακτεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ γηροκομῖαι τῷ χρηστῷ προσήκουσιν. Ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων δήμος οἰκοδομῶν τὸν ἑκατόμπεδον, ὅσας κατενόησεν ἡμιόνους μάλιστα τοῖς πόνοις ἐγκαρτερούσας, ἀπέλευσεν ἐλευθέρως νέμεσθαι καὶ ἀφέτους. Ὡν μίαν φασὶ καταβαίνουσαν ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς τὰ ἔργα, τοῖς ἀνάγρουσι τῆς ἀμάξας ὑποζυγίαις εἰς ἀκρόπολιν συμπαρατρέχειν καὶ προηγεῖσθαι, καθάπερ ἐγκαλεινομένην καὶ συνεξορμηθεῖσαν ἦν καὶ τρέφεσθαι δημοσίᾳ μέχρι τελευτῆς ἐψηφίσαντο. Τῶν δὲ Κίμωνος ἵππων, αἷς Ὀλύμπια τρις ἐνίκησε, καὶ ταραὶ πλησίον εἰσὶ τῶν ἐκείνου μνημάτων. Κύνας δὲ συντρέφους γενομένους καὶ συνηθείς ἄλλοι τε πολλοί, καὶ Ξάνθιππος ὁ παλαιὸς τὸν εἰς Σα-

λαμῖνα τῇ τριήρει παρανηζόμενον, ὅτε τὴν πόλιν ὁ δῆμος ἐξέλιπεν, ἐπὶ τῆς ἄκρας ἐκῆθευσεν, ἦν Κυνὸς σῆμα μέχρι νῦν καλοῦσιν. Οὐ γὰρ, ὡς ὑποδήμασιν, ἢ σκευῆσι, τοῖς ψυχῆν ἔχουσι χρῆσθον, κοπέντα καὶ κατατριβέντα ταῖς ὑπηρεσίαις ἀπορόπτουντας, ἀλλ' εἰ διάμηδὲν ἄλλο, μελέτης ἕνεκα τοῦ φιλανθρώπου, προεθισθόν ἑαυτὸν ἐν τούτοις πρᾶον εἶναι καὶ μείλιχον. Ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ βουὴν ἂν ἐργάτην διὰ γῆρας ἀποδοίμην, μή τι γε πρεσβύτερον ἄνθρωπον, ἐκ γῶρας συντρόφου καὶ δικίτης συνήθους, ὡσπερ ἐκ πατρίδος, μεθισόμενον ἀντι κερμάτων μικρῶν, ἄχρησθόν γε τοῖς ὄνουμένοις, ὡσπερ τοῖς πιπράσκουσι, γεγεννημένον. Ὁ δὲ Κάτων, ὡσπερ νεανισυόμενος ἐπὶ τούτοις, καὶ τὴν ἵππον, ᾧ πρὸς τὰς στρατείας ὑπατεύων ἐχρήτο, φησὶν ἐν Ἰθρηίᾳ καταλιπεῖν, ἵνα μὴ τῇ πύλῃ τὸ καῦλον αὐτοῦ λογίσσηται. Ταῦτα μὲν οὖν, εἴτε μεγαλοψυχίας, εἴτε μικρολογίας θετέον, ἕξει τῷ πείθοντι χρῆσθαι λογισμῷ.

ς. Τῆς δ' ἄλλης ἐγκρατείας ὑπερφυῶς θαυμαστὸς ὁ ἀνὴρ ὅστις στρατηγῶν ἐλάμβανεν ἑαυτῷ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν οὐ πλέον εἰς τὸν μῆνα πυρῶν, ἢ τρεῖς Ἀττικοὺς μεδίμνους, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν, κριθῶν τοῖς ὑποζυγίοις ἔλαττον τριῶν ἡμιμεδίμνων. Ἐπαρχίαν δὲ λαβὼν Σαρδόνα, τῶν πρὸ αὐτοῦ στρατηγῶν εἰωθότων χρῆσθαι σκηνώμασι δημοσίοις καὶ κλίμαις καὶ ἱματίοις, πολλῇ τε θεραπείᾳ καὶ φίλων πλήθει, καὶ περὶ δεῖπνα δαπάναις, καὶ παρασκευαῖς βαρυνόντων, ἐκεῖνος ἄπιστον ἐποίησε τὴν διαφορὰν τῆς εὐτελείας. Δαπάνης μὲν γὰρ εἰς οὐδὲν οὐδεμιᾶς προσεδεχθῆ δημοσίας. Ἐπεφοῖτα δὲ ταῖς πόλεσιν, αὐτὸς μὲν ἀνευ ζεύγους πορευόμενος, εἰς δ' ἠκολούθει δημόσιος, ἐσθῆτα καὶ σπονδεῖον αὐτῷ πρὸς ἱερουργίαν κομίζων. Ἐν δὲ τούτοις οὕτως εὐκόλος καὶ ἀφελῆς τοῖς ὑπὸ χεῖρα φαινόμενος, αὐτὸς ἀνταπεδίδου τὴν σεμνότητα καὶ τὸ βᾶρος, ἀπαραίτητος ὢν ἐν τῷ δικάειρ, καὶ ταῖς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας προστάγμασιν ὄρθιος καὶ

αυθέλατος· ὥστε μηδέποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκείνοις μήτε φοβερωτέραν, μήτε προσφιλεστέραν γενέσθαι.

Ζ. Τοιαύτην δὲ τινα φαίνεται καὶ ὁ λόγος τοῦ ἀνδρὸς ιδεάν ἔχειν· εὐχάρις γὰρ ἅμα καὶ δεινὸς ἦν, ἡδύς καὶ καταπληκτικὸς, φιλοσκώμμων καὶ αὐστηρὸς, ἀποφθεγματικὸς καὶ ἀγωνιστικὸς. Ὡσπερ ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην φησὶν ἔξωθεν ἰδιώτην καὶ σατυρικὸν καὶ ὑβριστὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι φαινόμενον, ἐνδοθεν δὲ σπουδῆς καὶ πραγμάτων μεσὸν εἶναι, δάκρυα κινούντων τοῖς ἀκρωμένοις, καὶ τὴν καρδίαν σρεφόντων. Ὄθεν οὐκ οἶδα, τί πεπόνθασιν οἱ τῷ Λυσίου λόγῳ μάλιστα φάμενοι προσεικέναι τὸν Κάτωνος. Οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷς μᾶλλον ιδέας λόγων Ῥωμαϊκῶν αἰσθάνεσθαι προσήκει, διακρινούσιν· ἡμεῖς δὲ τῶν ἀπομνημονευομένων βραχέα γράψομεν, οἱ τῷ λόγῳ πολὺ μᾶλλον, ἢ τῷ προσώπῳ, καθάπερ ἔνιοι νομίζουσι, τῶν ἀνθρώπων φάμεν ἐμφαίνεσθαι τὸ ἦθος.

Η. Μέλλων ποτὲ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ὠρμημένον ἀκαίρως ἐπὶ σιτομετρίας καὶ διανομᾶς ἀποτρέπειν, ἤρξατο τῶν λόγων οὕτως· Χαλεπὸν μὲν ἔστιν, ὃ πολῦται, πρὸς γαστέρα λέγειν ὧτα οὐκ ἔχουσαν. Κατηγορῶν δὲ τῆς πολυτελείας ἔφη, χαλεπὸν εἶναι σωθῆναι πόλιν, ἐν ἣ πωλεῖται πλείονος ἰχθύς, ἢ βούς. Εἰκέναι δ' ἔφη προβάτοις τοὺς Ῥωμαίους· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καθ' ἕκαστα μὲν οὐ πείθεται, σύμπαντα δ' ἔπεται μετ' ἀλλήλων τοῖς ἄγουσιν, οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἶπεν, οἷς οὐκ ἂν ἀξιόσαιτε συμβούλοις χρῆσασθαι κατ' ἰδίαν, ὑπὲρ τούτων, εἰς ἐν συνελθόντες, ἄγεσθε. Περὶ δὲ τῆς γυναικοκρατίας διαλεγόμενος· Πάντες, εἶπεν, ἀνθρωποὶ τῶν γυναικῶν ἄρχουσιν, ἡμεῖς δὲ πάντων ἀνθρώπων ἡμῶν δ' αἱ γυναῖκες. Τοῦτο μὲν οὖν ἔστιν ἐκ τῶν Θεμιστοκλέους μετενηγεμένον ἀποφθεγμάτων. Ἐκεῖνος γὰρ, ἐπιτάττοντος αὐτῷ πολλὰ τοῦ υἱοῦ διὰ τῆς μητρὸς· Ὁ γύναι, εἶπεν, Ἀθηναῖοι μὲν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων, ἐγὼ δ' Ἀθηναίων, ἐμοῦ δὲ σὺ, σοῦ δὲ υἱός. Ὡς

φειδέσθω τῆς ἐξουσίας, δι' ἣν ἀνόητος ὢν, πλείστον Ἑλλήνων δύναται. Τὸν δὲ δῆμον ὁ Κάτων ἔφη τῶν Ῥωμαίων, οὐ μόνον ταῖς πορφύραις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι, τὰς τιμὰς ἐπιγράφειν. Ὡς γὰρ οἱ βαφεῖς, ἔφη, ταύτην μάλισα θάπτουσιν, ἢ χαίροντας ὁρῶσιν· οὕτως οἱ νέοι ταῦτα μανθάνουσι καὶ ζηλοῦσιν, οἷς ἂν ὁ παρ' ὑμῶν ἔπαινος ἔπηται. Παρεκάλει δ' αὐτούς, εἰ μὲν ἀρετῇ καὶ σωφροσύνῃ γεγόνασιν μεγάλοι, μὴ μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ χειρόν· εἰ δ' ἀκρασία καὶ κακία, μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ βέλτιον. ἱκανῶς γὰρ ἤδη μεγάλους ἀπ' ἐκείνων γεγονένα. Τοὺς δὲ πολλάκις ἄρχειν σπουδάζοντας, ἔφη, καθάπερ ἀγνοοῦντας τὴν ὁδόν, αἰεὶ μετὰ ραβδούχων ζητεῖν πορεύεσθαι, μὴ πλανηθῶσιν. Ἐπετίμα δὲ καὶ τοῖς πολίταις τοὺς αὐτοὺς αἰρουμένους πολλάκις ἄρχοντας. Δόξετε γὰρ, ἔφη, ἢ μὴ πολλοῦ τὸ ἄρχειν ἄξιον, ἢ μὴ πολλοὺς τοὺς ἄρχειν ἄξιους ἡγεῖσθαι. Περὶ δὲ τῶν ἐχθρῶν τινος αἰσχυρῶς καὶ ἀδόξως βιοῦν δοκοῦντος· Ἡ τούτου μήτηρ, ἔφη, κατάραν, οὐκ εὐχὴν, ἡγεῖται τὸ τοῦτον ὑπὲρ γῆς ἀπολιπεῖν. Τὸν δὲ πεπρακότα τοὺς πατροφῶς ἀγροὺς παραλίους ὄντας ἐπιδεικνύμενος, προσεποιεῖτο θαυμάζειν, ὡς ἰσχυρότερον τῆς θαλάσσης· ἃ γὰρ ἐκείνη μόλις ἐκλυζεν, οὗτος, ἔφη, ραδίως καταπέπωκεν. Ἐπεὶ δ' Εὐμένους τοῦ βασιλέως ἐπιδημήσαντος εἰς Ῥώμην, ἣ τε σύγκλητος ὑπερφυῶς ὑπεδέξατο, καὶ τῶν πρώτων ἄμιλλα καὶ σπουδὴ περὶ αὐτὸν ἐγένετο, δῆλος ἦν ὁ Κάτων ὑφορούμενος καὶ φυλαττόμενος αὐτόν. Εἰπόντος δὲ τινος· Ἀλλὰ μὴν χρήσός ἐστι καὶ φιλορώμαιος· Ἔσω, εἶπεν, ἀλλὰ φύσει τοῦτο τὸ ζῶον, ὁ βασιλεὺς, σαρκοφάγον ἐστίν. Οὐδένα δὲ τῶν εὐδαιμονιζομένων βασιλέων ἄξιον εἶναι παραβάλλειν πρὸς Ἐπαμινόνδαν, ἢ Περικλέα, ἢ Θεμισοκλέα, ἢ Μάνιον Κούριον, ἢ Ἀμίλλαν, τὸν ἐπικληθέντα Βάρακν. Αὐτῷ δ' ἔλεγε τοὺς ἐχθροὺς φθονεῖν, ὅτι καθ' ἡμέραν νυκτὸς ἀνίσταται, καὶ τῶν ἰδίων ἀμελῶν, τοῖς δημοσίοις σχολάζει. Βούλεσθαι δ' ἔλεγε μᾶλλον εὖ πράξας ἀπο-

σρηθῆναι χάριν, ἢ κακῶς, μὴ τυχεῖν κολάσεως. Καὶ συγγνώμην ἔφη δίδόναι πᾶσι τοῖς ἀμαρτάνουσι, πλὴν αὐτοῦ.

Θ. Τῶν δὲ Ῥωμαίων εἰς Βιθυνίαν τρεῖς ἐλομένων πρέσβεις, ὧν ὁ μὲν ποδαγρικὸς ἦν, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐξ ἀνατρήσεως καὶ περικοπῆς κοίλην εἶχεν, ὁ δὲ τρίτος ἐδόκει μωρὸς εἶναι· καταγελῶν ὁ Κάτων, ἔλεγε πρεσβεῖαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποσέλλεσθαι, μήτε πόδας, μήτε κεφαλὴν, μήτε καρδίαν, ἔχουσιν. Ἰπὲρ δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας φυγάδων ἐντευχθεῖς διὰ Πολύβιον ὑπὸ Σκιπίωνος, ὡς πολὺς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγένετο, τῶν μὲν διδόντων καθόδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων, ἀναγὰς ὁ Κάτων· Ὡσπερ οὐκ ἔχοντες, εἶπεν, ὁ πράττωμεν, καθήμεθα τὴν ἡμέραν ὅλην περὶ γεροντίων Φραικῶν ζητοῦντες, πότερον ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῶν, ἢ τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ νεκροφόρων, ἐκκομισθῶσι. Ψηφισθείσης δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν Πολύβιον διαλιπόντες, αὐθις ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἄς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐᾳ τιμὰς οἱ φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τοῦ Κάτωνος ἀπεπειρῶντο τῆς γνώμης. Ὁ δὲ μειδιάσας ἔφη, τὸν Πολύβιον, ὡσπερ τὸν Ὀδυσσεύα, βούλεσθαι πάλιν εἰς τὸ τοῦ Κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πλιόν ἐκεῖ καὶ τὴν ζώνην ἐπιλεησμένον. Τοὺς δὲ φρονίμους ἔλεγε μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἄφρονων, ἢ τοὺς ἄφρονας ὑπὸ τῶν φρονίμων ὠρελεῖσθαι· τούτους μὲν γὰρ φυλάττεσθαι τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας, ἐκείνους δὲ τὰς τούτων μὴ μιμεῖσθαι κατορθώσεις. Τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθριῶσι μᾶλλον, ἢ τοῖς ὠχροῖσι. Στρατιώτου δεμὴ δαῖσθαι, τὰς μὲν χεῖρας ἐν τῷ βαδίξειν, τοὺς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι κινουῦντος, μείζον δὲ βέγγοντος, ἢ ἀλαλάζοντος. Τὸν δὲ ὑπέρπαχυν κακίζων· Ποῦ δ' ἂν, ἔφη, σῆμα τοιούτου τῇ πόλει γένοιτο χρησιμον, οὐ τὸ μεταξὺ Λαμιῶν καὶ Βουβῶνων πᾶν ὑπὸ τῆς γαστρὸς κατέχευται; τῶν δὲ φιληθόνων τινὰ βουλίμενον αὐτῷ σκεῖναι παραιτούμενος, ἔφη μὴ δύνασθαι ζῆν μετ' ἀνθρώπου τῆς καρδίας

τὴν ὑπερίαν εὐαισθητοτέραν ἔχοντος. Τοῦ δ' ἐρωτῶντος ἔλεγε τὴν ψυχὴν ἐν ἀλλοτρίῳ σώματι ζῆν. Μεταμεληθῆναι δ' αὐτὸς ἐν παντὶ τῷ βίῳ τρεῖς μεταμελείας· μίαν μὲν, ἐπὶ τῷ γυναικί πι-σεῦσαι λόγον ἀπόρητον· ἑτέραν δὲ, πλεῦστας, ὅπου δυνατὸν ἦν πεζεῦσαι· τὴν δὲ τρίτην, ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινεν. Πρὸς δὲ προσβύτην πονηρευόμενον· ἀνθρώπε, εἶπε, πολλὰ ἔχοντι τῷ γῆρα τὰ αἰσχροῦ μὴ προστίθει τὴν ἀπὸ τῆς κακίας αἰσχύνην. Πρὸς δὲ δῆμαρχον ἐν διαβολῇ μὲν φαρμακείας γενόμενον, φαῦλον δὲ νόμον εἰσφέροντα καὶ βιαζόμενον· Ὡ μαιράκιον, εἶπεν, οὐκ οἶδα, πότερον χειρόν ἐστιν, ἢ κίβνης πιεῖν, ἢ, ἢ γράφεισ κυρῶσαι. Βλασφημούμενος δ' ὑπ' ἀνθρώπου βεβιωκότος ἀσελγῶς καὶ κακῶς· Ἄνισος, εἶπεν, ἡ πρὸς σέ μοι μάχη ἐστὶ. Καὶ γὰρ ἀκούεις τὰ κακὰ φιλῶς, καὶ λέγεις εὐχερῶς· ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν ἀηδὲς, καὶ ἀκούειν ἀηδὲς. Τὸ μὲν οὖν τῶν ἀπομνημονευμάτων ἴθος τοιοῦτόν ἐστιν.

I. Ὑπατος δὲ μετὰ Φλάκκου Οὐαλερίου, τοῦ φίλου καὶ συν-ἡθους, ἀποδειχθεὶς, ἔλαχε τῶν ἐπαρχιῶν, ἣν ἔντος Ἰσπανίαν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. Ἐνταῦθα δ' αὐτῷ τὰ μὲν κατασφερομένῳ τῶν ἐθνῶν, τὰ δ' οἰκειουμένῳ διὰ λόγων, πολλὴ στρατιὰ τῶν βαρβάρων ἐπέπεσε, καὶ κίνδυνος ἦν αἰσχροῦς ἐκχισθῆναι· διὸ τῶν ἐγγύς Κελτικῶν ἐπεκαλεῖτο συμμαχίαν. Αἰτούντων δ' ἐκείνῳ τῆς βοηθείας διακόσια τάλαντα μισθῶν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οὐκ ἀνασχέτον ἐποιοῦντο, Ῥωμαίους βαρβάρους ἐπικουρίας μισθὸν ὁμολογεῖσθαι. Ὁ δὲ Κάτων οὐδὲν ἔφη δεῖν ἐἶναι· νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐ παρ' αὐτῶν· ἡττημένων δὲ μήτε τοὺς ἀπαιτούμενους ἔσεσθαι, μήτε τοὺς ἀπαιτοῦντας. Ταύτην δὲ τὴν μάχην κατὰ κράτος ἐνίκησε, καὶ τᾶλλα προὔχωρει λαμπρῶς. Πολύβιος μὲν γε φησὶ, τῶν ἐντὸς Βαίτιος ποταμοῦ πόλεων ἡμέρῃ μιᾷ τὰ τεῖχη, κελεύσαντος αὐτοῦ, περιαιρεθῆναι· πάμπολλαι δ' ἦσαν αὐταί, γέμουσαι μαχίμων ἀνδρῶν.

Αὐτὸς δὲ φησιν ὁ Κάτων πλείονας εἰληφέναι πόλεις, ὣν διήγαγεν ἡμερῶν ἐν Ἰβηρίᾳ· καὶ τοῦτο κόμπρος οὐκ ἔστιν, εἴπερ ὡς ἀληθοῦς τετρακοσίαι τὸ πλῆθος ἦσαν. Τοῖς μὲν οὖν στρατιώταις, πολλὰ παρὰ τὴν στρατείαν ὠφεληθεῖσιν, ἔτι καὶ λίτραν ἀργυρίου κατ' ἄνδρα προσδιένειμεν, εἰπὼν, ὡς κρεῖττον ἦν, πολλοὺς Ῥωμαίων ἀργύριον, ἢ χρυσίον ὀλίγους, ἔχοντας ἐπανελθεῖν. Εἰς δ' αὐτὸν ἐκ τῶν ἀλισκομένων οὐδὲν ἐλθεῖν λέγει, πλὴν ὅσα πέπωκεν, ἢ ἐβέρωκε. «Καὶ οὐκ αἰτιῶμαι (φησὶ) τοὺς ὠφελεῖσθαι ζητοῦντας ἐκ τούτων, ἀλλὰ βούλομαι μᾶλλον περὶ ἀρετῆς τοῖς ἀρίστοις, ἢ περὶ χρημάτων τοῖς πλουσιωτάτοις ἀμιλλᾶσθαι, καὶ τοῖς φιλαργυρωτάτοις περὶ φιλαργυρίας.» Οὐ μόνον δ' αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐφύλαττε καθαρὸς παντὸς λήμματος. Ἦσαν δὲ πέντε θεράποντες ἐπὶ στρατείας σὺν αὐτῷ· τούτων εἷς, ὄνομα Πάγκκος, ἠγόρασε τῶν αἰχμαλώτων τρία παιδάρια· τοῦ δὲ Κάτωνος αἰσθημένου, πρὶν εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, ἀπήγξατο. Τοὺς δὲ παῖδας ὁ Κάτων ἀποδόμενος, εἰς τὸ δημόσιον ἀνήνεγκε τὴν τιμὴν.

ΙΑ. Ἐτι δ' αὐτοῦ διατρέβοντος ἐν Ἰβηρίᾳ, Σκιπίων ὁ μέγας, ἐχθρὸς ὢν καὶ βουλόμενος ἐνσῆναι κατορθοῦντι, καὶ τὰς Ἰβηρικὰς πράξεις ὑπολαβεῖν, διεπράξατο τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀποδειχθῆναι διάδοχος. Σπεύσας δ' ὡς ἐνῆν τάχις, κατέπαυσε τὴν ἀρχὴν τοῦ Κάτωνος. Ὁ δὲ, λαβὼν σπείρας ὀπλιτῶν πέντε, καὶ πεντακοσίους ἵππεῖς προπομπούς, κατεσρέψατο μὲν τὸ Λακετανῶν ἔθνος, ἑξακοσίους δὲ τῶν κυτομοληκῶτων κοιμισάμενος ἀπέκτεινεν. Ἐφ' οἷς σχετλιάζοντα τὸν Σκιπίωνα κατειρωνευόμενος, οὕτως ἔφη τὴν Ῥώμην ἔσσεσθαι μεγίστην, τῶν μὲν ἐνδοξῶν καὶ μεγάλων τὰ τῆς ἀρετῆς πρωτεῖα μὴ μελιέντων τοῖς ἀσημοτέροις, τῶν δ' ὡσπερ αὐτός ἐστι, δημοτικῶν, ἀμιλλωμένων ἀρετῇ πρὸς τοὺς τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ προήκοντας. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς συγκλήτου ψικισαμένης, μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ κινεῖν, τῶν διωκημένων ὑπὸ τοῦ Κάτωνος, ἢ μὲν ἀρχὴ τῷ Σκιπίωνι, τῆς

αὐτοῦ μᾶλλον, ἢ τῆς Κάτωνος, ἀφελούσα δόξης, ἐν ἀπραξίᾳ καὶ σχολῇ μάτην διήλθεν. Ὁ δὲ Κάτων θριαμβεύσας, οὐχ, ὡσπερ οἱ πλεῖστοι τῶν μὴ πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ πρὸς δόξαν ἀμιλλωμένων, ὅταν εἰς τὰς ἄκρας τιμὰς ἐξίκωνται, καὶ τύχῳσιν ὑπατείας καὶ θριάμβων, ἤδη τὸ λοιπὸν εἰς ἡδονὴν καὶ σχολὴν συσκευασάμενοι τὸν βίον, ἐκ τῶν κοινῶν ἀπίασιν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐξανῆκε καὶ κατέλυσε τὴν ἀρετὴν· ἀλλ' ὅμοια τοῖς πρῶτον ἀπτομένοις πολιτείας, καὶ διψῶσι τιμῆς καὶ δόξης, ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς συντείνας ἑαυτὸν, ἐν μέσῳ παρεῖχε καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ πολίταις, οὔτε τὰς συνηγορίας, οὔτε τὰς στρατείας ἀπειπάμενος.

IB. Τιβερίῳ μὲν οὖν Σεμπρωνίῳ τὰ περὶ Θράκην καὶ Ἰτρον ὑπατεύοντι προσβέβυων συγκατειργάσατο. Μανίῳ δ' Ἀκίλιῳ χιλιάρχῳ ἐπ' Ἀντίοχον τὸν μέγαν συνεξήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φρόνησαντα Ῥωμαίους ὡς οὐδένα ἕτερον μετ' Ἀννίβαν. Τὴν γὰρ Ἀσίαν, ὅσῃν ὁ Νικιάτωρ Σέλευκος εἶχεν, ὀλίγου δεῖν ἄπασαν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνελήφως, ἔθνη τε πάμπολλα καὶ μάχιμα βαρβάρων ὑπήκοα πεποιτημένος, ἐπῆρτο συμπεσεῖν Ῥωμαίοις, ὡς μόνους ἔτι πρὸς αὐτὸν ἀξιωμαχοῖς οὖσιν. Εὐπρεπῆ δὲ τοῦ πολέμου ποιησάμενος αἰτίαν, τοὺς Ἕλληνας ἐλευθεροῦν, μηδὲν δευμένους, ἀλλὰ καὶ ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους χάριτι Ῥωμαίων ἀπὸ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων νεωστὶ γεγονότας, διέβη μετὰ δυνάμεως. Καὶ σάλον εὐθύς ἡ Ἑλλάς εἶχε, καὶ μετέωρος ἦν, ἐλπίσι διαφθειρομένη βασιλικαῖς ὑπὸ τῶν δευμαγωγῶν. Ἐπεμπενοῦν πρέσβεις ὁ Μάνιος ἐπὶ τὰς πόλεις. Καὶ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν νεωτερίζοντων Τίτος Φλαμινῖνος ἔσχεν ἀνευταραχῆς, καὶ κατεπραῖνεν, ὡς ἐν ταῖς περὶ ἐκεῖνου γέγραπται. Κάτων δὲ Κορινθίους καὶ Πατρεῖς, ἔτι δ' Αἰγιεῖς παρεσήσατο. Πλεῖστον δὲ χρόνον ἐν Ἀθήναις διέτριψε. Καὶ λέγεται μὲν τις αὐτοῦ φέρεσθαι λόγος, ὃν Ἕλληνας πρὸς τὸν δῆμον εἶπεν, ὡς ζήλων τε τὴν ἀρετὴν τῶν

παλαιῶν Ἀθηναίων, τῆς τε πόλεως διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος ἠδέως εἶη γεγωνῶς θεατῆς. Τὸ δ' οὐκ ἀληθές ἐστιν· ἀλλὰ δι' ἔρμηνεως ἐνέτυχε τοῖς Ἀθηναίοις, δυνηθεὶς ἂν αὐτὸς εἰπεῖν, ἐμμένων δὲ τοῖς πατρίοις, καὶ καταγελῶν τῶν τὰ Ἑλληνικὰ τεθραυμακτότων. Ποσοῦμιον γοῦν Ἀλβῖνον, ἱστορίαν Ἑλληνιστὶ γράψαντα, καὶ συγγνώμην αἰτούμενον ἐπέσκωψεν, εἰπὼν, δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ, τῶν Ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων, ἀναγκασθεὶς ὑπέμεινε τὸ ἔργον. Θαυμάσαι δέ φησι τοὺς Ἀθηναίους τὸ τάχος αὐτοῦ καὶ τὴν οὔζυτητα τῆς φράσεως· ἃ γὰρ αὐτὸς ἐξέφερε βραχέως, τὸν ἔρμηνέα μακρῶς καὶ διὰ πολλῶν ἀπαγγέλλειν. Τὸ δ' ὅλον, οἶεσθαι τὰ ῥήματα τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἀπὸ χειλέων, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ καρδίας φέρεσθαι.

II. Ἐπεὶ δ' Ἀντίοχος φράξας τὰ περὶ Θερμοπύλας σενὰ τῶν στρατοπέδῳ, καὶ τοῖς αὐτοφύεσι τῶν τόπων ἐρύμασι προσθαλὸν χαρᾶκόματα καὶ διατειχίσματα, καθῆσο τὸν πόλεμον ἐκκελευσέναι νομίζων, τὸ μὲν κατὰ σῶμα βιάζεσθαι παντάπασι ἀπεγίνωσκον οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν δὲ Περσικὴν ἐκείνην περιτλήσυσιν καὶ κύκλωσιν ὁ Κάτων εἰς νοῦν βαλόμενος, ἐξώδευσε νύκτωρ, ἀναλαβὼν μέρος τι τῆς στρατιᾶς. Ἐπεὶ δ' ἄνω προσελθόντων, ὁ καθοδηγῶν αἰχμηλῶτος ἐξέπεσε τῆς ὁδοῦ, καὶ πλανώμενος ἐν τόποις ἀπόροις καὶ κρημνώδεσι δεινὴν ἀθυμίαν καὶ φόβον ἐνειργάσατο τοῖς στρατιώταις, ὁρῶν ὁ Κάτων τὸν κίνδυνον, ἐκέλευσε τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀτρεμεῖν καὶ περιμένειν. Αὐτὸς δὲ Λεύκιόν τινα Μάλλιον, ἄνδρα δεινὸν ὀρειβάτεϊν, παραλαβὼν, ἐχώρει πολυπόνως καὶ παραβύλως ἐν ἀσελήνῳ νυκτὶ καὶ βαθείᾳ, κολωνοῖς καὶ πάγοις ἀνατεταμένοις διασπάσματα πολλὰ τῆς ὄψεως καὶ ἀσάφειαν ἐχούσης· ἕως ἐμβαλόντες εἰς ἀτραπὸν, ὡς ᾤοντο, κάτω περαίνουσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, ἔθεντο σημεῖα πρὸς τινὰς εὐσκόπους κεραίας ὑπὲρ τὸ Καλλίδρομον ἀνεχούσας. Οὕτω δὲ πάλιν ἐπανελθόντες ὀπίσω, τὴν στρατιάν ἀνέλαβον, καὶ

πρὸς τὰ σημεῖα προαγαγόντες, ἤψαντο μὲν ἐκείνης τῆς ἀτραποῦ, καὶ κατεσῆσαν τὴν πορείαν. Μικρὸν δὲ προσελθοῦσιν αὐτοῖς ἐπέλιπε, φάραγος ὑπολαμβανούσης· καὶ πάλιν ἦν ἀπορία καὶ δέος, οὐκ ἐπισημένων, οὐδὲ συνερώντων, ὅτι πλησίον ἐτύγγα-
νον τῶν πολεμίων γεγονότες. Ἢδη δὲ διέλαμπεν ἡμέρα, καὶ φθογγῆς τις ἔδοξεν ὑπακοῦσαι, τάχα δὲ καὶ καθορᾶν Ἑλληνικὸν χάρακα καὶ προφυλακὴν ὑπὸ τὸ κρημνῶδες. Οὕτως οὖν ἐπισήσας ἐνταῦθα τὴν στρατιάν ὁ Κάτων, ἐκέλευσεν αὐτῷ προσελθεῖν ἄνευ τῶν ἄλλων τοὺς Φιρμιανούς, οἷς ἀεὶ πιστοῖς ἐχρῆτο καὶ προθύμοις. Συνδραμόντων δὲ καὶ περισσάντων αὐτὸν ἀθρόων, εἶπεν· Ἄνδρα χρῆζω λαθεῖν τῶν πολεμίων ζῶντα, καὶ πυθέσθαι, τίνες οἱ προφυλάσσοντες οὗτοι· πόσον πλῆθος αὐτῶν· τίς ὁ τῶν ὄλων διᾶκωσιμος, ἢ τάξις, ἢ παρασκευή, μεθ' ἧς ὑπομενοῦσιν ἡμᾶς. Τὸ δ' ἔργον, ἀρπασμα τάχους γενέσθω, καὶ τόλμης, ἧ καὶ λέοντες ἀνοπλοὶ θαρροῦντες, ἐπὶ τὰ δειλά τῶν θηρίων βαδίζουσι. Ἦ ταῦτα δ' εἰπόντος τοῦ Κάτωνος, αὐτόθεν ὀρούσαντες, ὥσπερ εἶχον, οἱ Φιρμιανοὶ, κατὰ τῶν ὄρων ἔθεον ἐπὶ τῆς προφυλακᾶς· καὶ προσπεσόντες ἀπροσδόκητοι, πάντας μὲν διετάραξαν καὶ διεσκέδασαν, ἕνα δ' αὐτοῖς ὄπλοις ἀρπάσαντες, ἐνεχείρισαν τῷ Κάτωνι. Παρὰ τούτου μαθὼν, ὡς ἡ μὲν ἄλλη δύναμις ἐν τοῖς σENOῖς κἀθηται μετὰ τοῦ βασιλείως, οἱ δὲ φρουροῦντες αὐτοῦ τὰς ὑπερβολὰς, Αἰτωλῶν εἰσὶν ἐξακόσιοι λογάδες, καταφρονήσας τῆς ὀλιγότητος ἅμα καὶ τῆς ὀλιγορίας, εὐθύς ἐπῆγεν ἅμα σάλπιγγι καὶ ἀλαλαγμῷ, πρῶτος σπασάμενος τὴν μάχαιραν. Οἱ δ', ὡς εἶδον ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἐπιφερομένους, φεύγοντες εἰς τὸ μέγα στρατόπεδον, ταραχῆς ἐνεπίμπλασαν ἅπαντα.

ΙΔ. Ἐν τούτῳ δὲ, καὶ τοῦ Μανίου κάτωθεν πρὸς τὰ διατειχίσματα βιαζομένου, καὶ τοῖς σENOῖς προσθάλλοντος ἀθρόαν τὴν δύναμιν, ὁ μὲν Ἀντίοχος εἰς τὸ σῶμα λίθῳ πληγεῖς, ἐκτιναχθέντων αὐτοῦ τῶν ὀδόντων, ἀπέσρεψε τὸν ἵππον ὀπίσω,

περιαλγῆς γενόμενος· τοῦ δὲ στρατοῦ μέρος οὐδὲν ὑπέμεινε τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλὰ καίπερ ἀπόρους καὶ ἀμηχάνους τῆς φυγῆς ὁδοὺς καὶ πλάνας ἐχούσας, ἐλὼν βαθέων καὶ πετρῶν ἀποτόμων τὰ πτώματα καὶ τὰς ὀλισθήσεις ὑποδεχομένων, εἰς ταῦτα διὰ τῶν γενῶν ὑπερχόμενοι, καὶ συνωθοῦντες ἀλλήλους, φόβῳ πληγῆς καὶ σιδήρου πολεμίων, αὐτοὺς διέφθειρον. Ὁ δὲ Κάτων αἰ μέντις ἦν, ὡς ἔοικε, τῶν ἰδίων ἐγκωμίων ἀφειδῆς, καὶ τὴν ἀντικρυς μεγαλαυχίαν, ὡς ἐπακλουθήμα τῆς μεγαλουργίας, οὐκ ἔφρευγε. Πλείστον δὲ ταῖς πράξεσι ταύταις ὄγκον περιτέθεικε, καὶ φησι ταῖς ἰδοῦσιν αὐτόν τότε διώκοντα καὶ παίοντα τοὺς πολεμίους, παραστῆναι, μηδὲν ὀφείλειν Κάτωνα τῷ δῆμῳ τοσοῦτον, ὅσον Κάτωνι τὸν δῆμον· αὐτόν τε Μάνιον τὸν ὕπατον, θερμὸν ἀπὸ τῆς νίκης ἔτι θερμῷ περιπλακέντα, πολὺν χρόνον ἀσπάζεσθαι, καὶ βοᾶν ὑπὸ χαρᾶς, ὡς οὔτ' ἂν αὐτὸς, οὔθ' ὁ σύμπαρ δῆμος ἐξισώσειε τὴν ἀμοιβὰς ταῖς Κάτωνος εὐεργεσίαις. Μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς εἰς Ῥώμην ἐπέμπετο τῶν ἡγωνισμένων αὐτάγγελος· καὶ διέπλευσεν μὲν εἰς Βρεντέσιον εὐτυχῶς, μιᾷ δ' ἡμέρᾳ διελάσας ἐκείθεν εἰς Τάραντα, καὶ τέσσαρας ἄλλας ὁδεύσας, πεμπτῆτος εἰς Ῥώμην ἀπὸ θαλάσσης ἀφίκετο, καὶ πρῶτος ἀπήγγειλε τὴν νίκην. Καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐνέπλησεν εὐφροσύνης καὶ θυσιῶν, φρονήματος δὲ τὸν δῆμον, ὡς πάσης γῆς καὶ θαλάσσης κρατεῖν δυνάμενον.

ΙΕ. Τῶν μὲν οὖν πολεμικῶν πράξεων τοῦ Κάτωνος αὐτὰι σχεδὸν εἰσιν αἱ ἐλλογμώταται· τῆς δὲ πολιτείας φαίνεται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τοὺς ἐλέγχους τῶν πονηρῶν μόριον οὐ μικρᾶς ἄξιον σπουδῆς ἡγησάμενος. Αὐτὸς τε γὰρ ἐδίωξε πολλοὺς, καὶ διώκουσιν ἑτέροις συνηγωνίσασατο, καὶ παρσκευάσεν ἄλλους διώκοντας, ὡς ἐπὶ Σικελίῳνα τοὺς περὶ Πετίλλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπ' οἴκου τε μεγάλου καὶ φρονήματος ἀληθινοῦ ποιησάμενον ὑπὸ πόδας τὰς διαβολὰς, μὴ ἀποκτεῖναι δυνηθεῖς, ἀφῆκε. Λεῦ-

κίων δὲ, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. μετὰ τῶν κατηγορῶν συζᾶς, καταδίκη περιέβαλε χρημάτων πολλῶν πρὸς τὸ δημόσιον· ἦν οὐκ ἔχων ἐκεῖνος ἀπολύσασθαι, καὶ κινδυνεύων δεθῆναι, μόλις ἐπικλήσει τῶν δημάρχων ἀφείθη. Λέγεται δὲ καὶ νεανίσκῳ τινί, τεθνηκότος πατρὸς ἐχθρὸν ἠτιμωκότι, καὶ πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς μετὰ τὴν δίκην, ἀπαντήσας ὁ Κάτων δεξιώσασθαι, καὶ εἰπεῖν· ὅτι ταῦτα χρὴ τοῖς γονεῦσιν ἐναγίζειν, οὐκ ἄρνας, οὐδ' ἐρίφους, ἀλλ' ἐχθρῶν δάκρυα καὶ καταδίκας. Οὐ μὴν οὐδ' αὐτὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ περιῆν ἀθῶος, ἀλλ' ὅπου τινὰ λαβὴν παράσχοι τοῖς ἐχθροῖς, κρινόμενος καὶ κινδυνεύων διετέλει. Λέγεται γὰρ ὀλίγον ἀπολιπούσας τῶν πενήτηντα φυγεῖν δίκας, μίαν δὲ τελευταίαν, ἐξ ἔτη καὶ ὀγδοήκοντα γεγονώς. Ἐν ἧ καὶ τὸ μνημονουόμενον εἶπεν· ὡς χαλεπὸν ἐσιν ἐν ἄλλοις βεβιωκότα ἀνθρώποις, ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. Καὶ τοῦτο πέρας οὐκ ἐποίησατο τῶν ἀγώνων. Τεσσάρων δ' ἄλλων ἐνιαυτῶν διεθόντων, Σερούτου Γάλβα κατηγορήσεν, ἐννεμήκοντα γεγονώς ἔτη. Κινδυνεύει γάρ, ὡς ὁ Νέστωρ, εἰς τριγωνίαν τῷ βίῳ καὶ ταῖς πράξεσι κατελθεῖν. Σκιπίωνι γάρ, ὡς λέλεκται, τῷ μεγάλῳ πολλὰ διερισάμενος ἐν τῇ πολιτείᾳ, διέτεινεν εἰς Σκιπίωνα τὸν νέον, ὃς ἦν ἐκεῖνου κατὰ ποίησιν υἱωνός, υἱὸς δὲ Παύλου τοῦ Περσέα καὶ Μακεδόνας καταπολεμήσαντος.

17. Τῆς δ' ὑπατείας κατόπιν ἔτεσι δέκα, τιμητείαν ὁ Κάτων παρήγγειλε. Κορυφαὶ δέ τις ἐστὶ τιμῆς ἀπάσης ἡ ἀρχή, καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείωσις, ἄλλην τε πολλὴν ἐξουσίαν ἔχουσα, καὶ τὴν περὶ τὰ ἥθη καὶ τοὺς βίους ἐξετασιν. Οὔτε γὰρ γάμον, οὔτε παιδοποιίαν τινος, οὔτε δίκαιαν, οὔτε συμπόσιον ᾧοντο δεῖν ἀκριτον καὶ ἀνεξέταστον, ὡς ἕκαστος ἐπιθυμίας ἔχοι καὶ προαιρέσεως, ἀφείσθαι. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τούτοις νομίζοντες, ἢ ταῖς ὑπαθροῖς καὶ πολιτικαῖς πράξεσι, τρόπον ἀνδρὸς ἐνορᾶσθαι, φύλακα καὶ σωφρονιστὴν καὶ κολαστὴν τοῦ μη-

δένα καθ' ἡδονὰς ἐκτρέπεσθαι, καὶ παρεκβαίνειν τὸν ἐπιχώριον καὶ συνήθη βίον, ἠροῦντο τῶν καλουμένων πατρικίων ἓνα, καὶ τῶν δημοτικῶν ἓνα. Τιμητὰς δὲ τούτους προσηγόρευον, ἐξουσίαν ἔχοντας ἀφελέσθαι μὲν ἵππον, ἐκβαλεῖν δὲ συγκλήτου τὸν ἀκολάσως βιοῦντα καὶ ἀτάκτως. Οὗτοι δὲ καὶ τὰ τιμήματα τῶν οὐσιῶν λαμβάνοντες ἐπεσκόπουν, καὶ ταῖς ἀπυγραφαῖς τὰ γένη καὶ τὰς πολιτείας διέκρινον. Ἄλλως τε μεγάλας ἔχει δυνάμεις ἡ ἀρχή. Διὸ καὶ τῷ Κάτῳ πρὸς τὴν παραγγελίαν ἀπήντησαν ἐνισχύμενοι σχεδὸν οἱ γνωριμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν συγκλητικῶν. Τοὺς μὲν γὰρ εὐπατρίδας ὁ φύσις ἐλύπει, παντάπασιν οἰομένους προπηλακίζεσθαι τὴν εὐγένειαν, ἀνθρώπων ἀπ' ἀρχῆς ἀδίξων εἰς τὴν ἄκραν τιμὴν καὶ δύναμιν ἀναβιβαζομένων· οἱ δὲ μυχθηρὰ συνειδότες αὐτοῖς ἐπιτηδεύματα, καὶ τῶν πατρίων ἐκδιαιτήσιν ἐθῶν, ἐφοβοῦντο τὴν αὐστηρίαν τοῦ ἀνδρός, ἀπαραίτητον ἐν ἐξουσίᾳ καὶ χαλεπὴν ἐσομένην. Διὸ συμφρονήσαντες καὶ παρασκευάσαντες, ἑπτὰ κατῆγον ἐπὶ τὴν παραγγελίαν ἀντιπάλους τῷ Κάτῳ, θεραπεύοντας ἐλπίσι χρησταῖς τὸ πλῆθος, ὡς δὴ μαλακῶς καὶ πρὸς ἡδονὴν ἄρχεσθαι δεόμενον. Τοῦναντίον δ' ὁ Κάτων οὐδεμίαν ἐνδιδοὺς ἐπιείκειαν, ἀλλ' ἀντικρὺς ἀπειλῶν τε τοῖς πονηροῖς ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ κεκραγῶς μεγάλου καθάρμῳ χρῆζειν τὴν πόλιν, ἡξίου τοὺς πολλοὺς, εἰ σωφρονοῦσι, μὴ τὸν ἡδίστον, ἀλλὰ τὸν σφοδρότατον αἰρεῖσθαι τῶν ἰατρῶν. Τοῦτον δ' αὐτὸν εἶναι, καὶ τῶν πατρικίων ἓνα, Φλάκκον Οὐαλέριον. Μετ' ἐκείνου γὰρ οἶεσθαι μόνου τὴν τρυφήν καὶ τὴν μαλακίαν, ὡσπερ ὕδραν, τέμνων καὶ ἀποκαίων, προὔρουσι ποιήσιν· τῶν δ' ἄλλων ὄραν ἕκαστον ἄρξει κακῶς βιαζόμενον, ὅτι τοὺς καλῶς ἀρξοντας δέδοικεν. Οὕτω δ' ἄρα μέγας ἦν ὡς ἀληθῶς καὶ μεγάλων ἀξίος δημαγωγῶν Ὁρωμικίων δῆμος, ὥστε μὴ φοβηθῆναι τὴν ἀνάτασιν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ τοὺς ἡδέεις ἐκείνους καὶ πρὸς χάριν ἅπαντα ποιήσιν δοκοῦντας ἀπορρίψας, ἐλέσθαι

μετὰ

μετὰ τοῦ Κάτωνος τὸν Φλάκκον, ὥσπερ οὐκ αἰτοῦντος ἀρχὴν, ἀλλ' ἄρχοντος ἤδη καὶ προστάττοντος ἀκροούμενος.

ΙΖ. Προέγραψε μὲν οὖν ὁ Κάτων τῆς συγχλήτου τὸν συνάρχοντα καὶ φίλον, Λεύκιον Οὐαλέριον Φλάκκον· ἐξέβαλε δὲ τῆς βουλῆς ἄλλους τε συγχνοὺς, καὶ Λεύκιον Κοϊντίον, ὕπατον μὲν ἑπτὰ πρότερον ἐνικυτοῖς γεγεννημένον· ὃ δ' ἦν αὐτῷ πρὸς δόξαν ὑπατείας μείζον, ἀδελφὸν Τίτου Φλαμινίνου, τοῦ καταπολεμήσαντος Φίλιππον. Αἰτίαν δὲ τῆς ἐκβολῆς ἔσχε τοιαύτην. Μειράκιον, ἐκ τῆς παιδικῆς ὥρας ἑταιροῦν, ἀνελιφῶς ὁ Λεύκιος, αἰεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, καὶ συνεπήγετο στρατηγῶν ἐπὶ τιμῆς καὶ δυνάμειος τοσαύτης, ὅσην οὐδεὶς εἶχε τῶν πρώτων παρ' αὐτῷ φίλων καὶ οἰκείων. Ἐτύγχανε μὲν οὖν ἡγούμενος ὑπατικῆς ἐπαρχίας. Ἐν δὲ συμποσίῳ τινί, τὸ μειράκιον, ὥσπερ εἰώθει, συγκατακείμενον, ἄλλην τε κολακείαν ἐκίνει πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν οἴνῳ ῥαδίως ἀγόμενον, καὶ φιλεῖν αὐτὸν οὕτως ἔλεγεν, ὡς, ἔφη, θεᾶς οὔσης οἴκοι μονομάχων, οὐ τεθεαμένος πρότερον, ἐξώρησα πρὸς σέ, καίπερ ἐπιθυμῶν ἰδεῖν ἄνθρωπον σφαττόμενον. Ὁ δὲ Λεύκιος ἀντιφιλοφρονούμενος, Ἀλλὰ τούτου γε χάριν, εἶπε, μή μοι κατάκεισο λυπούμενος· ἐγὼ γὰρ ἰάσομαι. Καὶ κελύσασθ' ἐνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων εἰς τὸ συμπόσιον ἀχθῆναι, καὶ τὸν ὑπρέτην ἔχοντα πέλεκυν παρασῆναι, πάλιν ἠρώτησε τὸν ἐρώμενον, εἰ βούλεται τυπτόμενον θεάσασθαι. Φήσαντος δὲ βούλεσθαι, προσέταξε τοῦ ἀνθρώπου τὸν τράχηλον ἀποκόψαι. Οἱ μὲν οὖν πλείστοι ταῦτα ἰσοροῦσι, καὶ ὃ γε Κικέρων αὐτὸν τὸν Κάτωνα διηγούμενον ἐν τῷ περὶ γήρωσ διαλόγῳ πεποίηκεν. Ὁ δὲ Λίβιος αὐτόμολον εἶναί φησι Γαλάτην τὸν ἀναιρεθέντα, τὸν δὲ Λεύκιον οὐ δι' ὑπρέτου κτεῖναι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' αὐτὸν ἰδίᾳ χειρὶ καὶ ταῦτα ἐν τῷ λόγῳ γεγράφθαι Κάτωνος. Ἐκβλήθέντος οὖν τοῦ Λευκίου τῆς βουλῆς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βαρέως φέρων, ἐπὶ τὸν δῆμον κατέβηγε, καὶ

τὴν αἰτίαν ἐκέλευεν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα τῆς ἐκβολῆς. Εἰπόντος δὲ καὶ διηγησαμένου τὸ συμπόσιον, ἐπεχείρει μὲν ὁ Λεύκιος ἀρνεῖσθαι· προκαλουμένου δὲ τοῦ Κάτωνος εἰς ὀρκισμόν, ἀνεθύετο. Καὶ τότε μὲν ἄζια παθεῖν κατεγνώσθη· θέας δ' οὔσης ἐν θεάτρῳ, τὴν ὑπατικὴν χώραν παρελθὼν, καὶ πορρωτάτω που καθεσθεις, οἶκτον ἔσχε παρὰ τῷ δήμῳ, καὶ βοῶντες ἠνάγκασαν αὐτὸν μετελθεῖν, ὡς ἦν δυνατὸν ἐπανορθούμενοι καὶ θεραπεύοντες τὸ γεγεννημένον. Ἄλλον δὲ βουλῆς ἐξέβαλεν ὑπατεύσειν ἐπίδοξον ὄντα, Μανίλλιον, ὅτι τὴν αὐτοῦ γυναῖκα μεθ' ἡμέραν ὀρώσης τῆς θυγατρὸς κατεφίλησεν. Αὐτῷ δ' ἔφη τὴν γυναῖκα μηδέποτε, πλὴν βροντῆς μεγάλης γενομένης, περιπλακῆναι· καὶ μετὰ πικιδιάς εἰπεῖν αὐτὸν, ὡς μακάριός ἐστι, τοῦ Διὸς βροντῶντος.

III. Ἦνεγκε δὲ τινὰ τῷ Κάτῳ καὶ Λεύκιος, ὁ Σκιπίωνος ἀδελφός, ἐπίφθονον αἰτίαν, θριαμβικὸς ἀνὴρ, ἀφαιρεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τὸν ἵππον· ἔδοξε γὰρ οἶον ἐφυβρίζων Ἀφρικανῷ Σκιπίωνι τοῦτο ποιῆσαι. Τοὺς δὲ πλείους ἠνίασε μάλισα τῇ περιουσίᾳ τῆς πολυτελείας, ἣν ἀντικρυς μὲν ἀφελέσθαι, νενοσηκότων ἤδη καὶ διεσθαρμένων ὑπ' αὐτῆς τῶν πολλῶν, ἀδύνατον ἦν, κύκλῳ δὲ περιῶν, ἠνάγκαζεν ἐσθῆτος, ὀχήματος, κόσμου γυναικείου, σκυῶν τῶν περὶ δίαιταν, ὧν ἐκάστου τὴ τίμημα δραχμὰς χιλίας καὶ πεντακοσίας ὑπερέβαλλεν, ὑπερτιμᾶσθαι τὴν ἄζιαν εἰς τὸ δεκαπλάσιον, βουλούμενος ἀπὸ μειζόνων τιμημάτων αὐτοῖς μείζονας καὶ τὰς εἰσφορὰς εἶναι. Καὶ προσετίμησε τρεῖς ἑξακοῦς τοῖς χιλίοις, ὅπως βαρυνόμενοι ταῖς ἐπιβολαῖς, καὶ τοὺς εὐσταλεῖς καὶ λιτοὺς ὕρῳντες ἀπὸ τῶν ἴσων ἐλάττωνα τελούντας εἰς τὴν δημόσιον, ἀπαγορεύσωσιν. Ἦσαν οὖν αὐτῷ χαλεποὶ μὲν οἱ τὰς εἰσφορὰς διὰ τὴν τρυφὴν ὑπομένοντες, χαλεποὶ δ' αὖ πάλιν οἱ τὴν τρυφὴν ἀποτιθέμενοι διὰ τὰς εἰσφορὰς. Πλούτου γὰρ ἀφαίρεσιν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὴν κώλυσιν αὐτοῦ τῆς ἐπιδεί-

Ξεως· ἐπιδείκνυσθαι δὲ τοῖς περιττοῖς, οὐ τοῖς ἀναγκαίοις. Ὁ δὴ καὶ μάλιστά φασι τὸν φιλόσοφον Ἀρίσωνα θαυμάζειν, ὅτι τοὺς τὰ περιττὰ κεκτημένους μᾶλλον ἡγοῦνται μακαρίους, ἢ τοὺς τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων εὐποροῦντας. Σκοπᾶς δὲ ὁ Θεσσαλὸς, αἰτουμένου τινὸς τῶν φίλων παρ' αὐτοῦ τοιοῦτον, ὃ μὴ σφόδρα ἦν χρήσιμον ἐκείνῳ, καὶ λέγοντος, ὡς οὐδὲν αἰτεῖ τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων· Καὶ μὴν ἐγὼ τούτοις, εἶπεν, εὐδαίμων καὶ πλούσιός εἰμι, τοῖς ἀχρήστοις καὶ περιττοῖς. Οὕτως ὁ τοῦ πλούτου ζῆλος, οὐδενὶ πάθει φυσικῶ συντημένος, ἐκ τῆς ὀχλώδους καὶ θυραίου δόξης ἐπεισώδιός ἐστιν.

ΙΘ. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἐγκαλούντων ἐλάχισα φροντίζων ὁ Κάτων, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν ἀποκόπτων μὲν ὄχετους, οἷς τὸ παραρρέον δημόσιον ὕδωρ ὑπολαμβάνοντες ὑπῆγον εἰς οἰκίας ἰδίας καὶ κήπους, ἀνατρέπων δὲ καὶ καταβάλλων ὅσα προὔβαινεν εἰς τὸ δημόσιον οἰκοδομήματα, συσέλλων δὲ τοῖς μισθοῖς τὰς ἐργολαβείας, τὰ δὲ τέλη ταῖς πράξεσιν ἐπὶ τὰς ἐσχάτας ἐλαύνων τιμάς. Ἀφ' ὧν αὐτῷ πολὺ συνήχθη μῖσος. Οἱ δὲ περὶ τὸν Τίτον συσάντες ἐπ' αὐτὸν, ἐν τε τῇ βουλῇ τὰς γεγεννημένας ἐκδόσεις καὶ μισθώσεις τῶν ἱερῶν καὶ δημοσίων ἔργων ἔλυσαν, ὡς γεγεννημένας ἀλυσιτελῶς, καὶ τῶν δημάρχων τοὺς θρασυτάτους παρώξυνον ἐν δήμῳ προσκαλέσασθαι τὸν Κάτωνα, καὶ ζημιῶσαι δυοὶ ταλάντοις. Πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς Βασιλικῆς κατασκευὴν ἠναντιώθησαν, ἣν ἐκεῖνος ἐκ χρημάτων κοινῶν ὑπὸ τὸ βουλευτήριον τῇ ἀγορᾷ παρέβαλε, καὶ Πορκίαν Βασιλικὴν προσηγόρευσε. Φαίνεται δὲ θαυμαστῶς ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὴν τιμητείαν ὁ δῆμος. Ἀνδριάντα γοῦν ἀναθεὶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑγείας, ἐπέγραψεν οὐ τὰς στρατηγίας, οὐδὲ τὸν θρίαμβον τοῦ Κάτωνος, ἀλλ', ὡς ἂν τις μεταφράσειε τὴν ἐπιγραφὴν, « Ὅτι τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἐγκεκλιμένην καὶ ῥέπουσαν ἐπὶ τὰ χεῖρω, τιμητῆς γενόμενος, χρησαῖς ἀγωγαῖς καὶ σώφροσιν ἔθισμοῖς καὶ

διδασκαλίαις εἰς ἀρθὸν ἀΐθις ἀποκατέστησε.» Καίτοι πρότερον αὐτὸς κατεγέλα τῶν ἀγαπώντων τὰ τοιαῦτα, καὶ λανθάνειν αὐτοὺς ἔλεγεν, ἐπὶ χαλκίων καὶ ζωγράφων ἔργοις μέγα φρονούντας, αὐτοῦ δὲ καλλίστας εἰκόνας ἐν ταῖς ψυχαῖς περιφέρειν τοὺς πολίτας. Πρὸς δὲ τοὺς θαυμάζοντας, ὅτι, πολλῶν ἀδόξων ἀνδριάντας ἔχόντων, ἐκεῖνος οὐκ ἔχει· Μᾶλλον γάρ, ἔφη, βούλομαι ζητεῖσθαι, διὰ τί μου ἀνδριᾶς οὐ κεῖται, ἢ διὰ τί κεῖται. Τὸ δ' ὅλον, οὐδ' ἐπαινούμενον ἡξίου τὴν ἀγαθὴν πολίτην ὑπομένειν, εἰ μὴ τοῦτο χρησίμως γίνοιτο τῷ κοινῷ. Καὶ πλείστα πάντων ἑαυτὸν ἐγκεκωμίακεν, ὅς γε καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντάς τι περὶ τὸν βίον, εἴτ' ἐλεγχόμενους, λέγειν φησὶν, ὡς οὐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν αὐτοῖς. Οὐ γὰρ Κάτωνές εἰσι· καὶ τοὺς ἔνια μισεῖσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων οὐκ ἐμμελῶς ἐπιχειροῦντας, ἐπαριστεροὺς καλεῖσθαι· Κάτωνας. Ἀφορᾶν δὲ τὴν βουλήν πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπισηφεστάτοις καιροῖς, ὡς περ ἐν πλῶ πρὸς κυβερνήτην· καὶ πολλάκις μὴ παρόντος, ὑπερτίθεσθαι τὰ πλείστης ἄξια σπουδῆς. Ἄ δὴ (καὶ) παρὰ τῶν ἄλλων αὐτῷ μαρτυρεῖται· μέγα γὰρ ἔσχεν ἐν τῇ πόλει, καὶ διὰ τὸν βίον, καὶ διὰ τὸν λόγον, καὶ διὰ τὸ γῆρας, ἀξίωμα.

Κ. Γέγονε δὲ καὶ πατὴρ ἀγαθός, καὶ περὶ γυναῖκα χρηστός ἀνὴρ, καὶ χρηματικῆς οὐκ εὐκαταφρόνητος, οὐδ', ὡς τι μικρὸν, ἢ φαῦλον, ἐν παρέργῳ μεταχειρισάμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. Ὅθεν οἶομαι δεῖν καὶ περὶ τούτων, ὅσα καλῶς ἔχει, διεξελθεῖν. Γυναῖκα μὲν οὖν εὐγενεσέραν, ἢ πλουσιωτέραν, ἔγημεν, ἠγούμενος, ὁμοίως μὲν ἀμφοτέρας ἔχειν βᾶρος καὶ φρόνημα, τὰς δὲ γενναίας, αἰδουμένας τὰ αἰσχρὰ, μᾶλλον ὑπηκόους· εἶναι πρὸς τὰ καλὰ τοῖς γεγαμηκόσι. Τὴν δὲ τύπτοντα γαμέτην, ἢ παιῖδα, τοῖς ἀγιωτάτοις ἔλεγεν ἱεροῖς προσφέρειν τὰς χεῖρας. Ἐν ἐπαίνῳ δὲ μείζονι τίθεσθαι τὸ γαμέτην ἀγαθὸν, ἢ τὸ μέγαν εἶναι συγκλητικόν. Ἐπεὶ καὶ Σωκράτους οὐδὲν ἄλλο θαυμάζειν τοῦ

παλαιού, πλὴν ὅτι γυναικί χαλεπῇ καὶ παισὶν ἀποπληκτοῖς χρώ-
 μενος ἐπιεικῶς καὶ πράως διετέλεσε. Γενομένου δὲ τοῦ παιδὸς,
 οὐδὲν ἦν ἔργον οὕτως ἀναγκαῖον, εἰ μὴ τι δημόσιον, ὡς μὴ παρ-
 εῖναι τῇ γυναικί λουούσῃ τὸ βρέφος καὶ σπαργανούτῃ. Αὐτὴ
 γὰρ ἔτρεφεν ἰδίῳ γάλακτι. Πολλάκις δὲ καὶ τὰ τῶν δούλων παι-
 δάρια τῷ μασθῷ προσιεμένη, κατεσκεύασεν εὖνοιαν ἐκ τῆς συν-
 τροφίας πρὸς τὸν υἱόν. Ἐπεὶ δ' ἤρξατο συνιέναι, παραλαβὼν αὐ-
 τὸς ἐδίδασκε γράμματα. Καίτοι χαρίεντα δοῦλον εἶχε γραμ-
 ματιστὴν, ὄνομα Χίλωνα, πολλοὺς διδάσκοντα παῖδας. Οὐκ
 ἤξιου δὲ τὸν υἱόν, ὡς φησὶν αὐτὸς, ὑπὸ δούλου κακῶς ἀκούειν, ἢ
 τοῦ ὠτὸς ἀνατείνεσθαι, μαθάνοντα βράδιον· οὐδέ γε μαθήμα-
 τος τηλικούτου τῷ δούλῳ χάριν ὀφείλειν. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν ἦν
 γραμματιστῆς, αὐτὸς δὲ νομοδιδάκτης, αὐτὸς δὲ γυμναστῆς· οὐ
 μόνον ἀκοντίζειν, οὐδ' ὄπλομαχεῖν, οὐδ' ἵππεύειν διδάσκων τὸν
 υἱόν, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ πύξ παίζειν, καὶ καῦμα καὶ ψύχος ἀνέ-
 χεσθαι, καὶ τὰ δινώδη καὶ τραχύνοντα τοῦ ποταμοῦ νηχόμενον
 ἀποβιάζεσθαι. Καὶ τὰς ἱστορίας δὲ συγγράψαι φησὶν αὐτὸς ἰδίῳ
 χειρὶ καὶ μεγάλοις γράμμασιν, ὅπως οἴκοθεν ὑπάρχη τῷ παιδί
 πρὸς ἐμπειρίαν τῶν παλαιῶν καὶ πατρῶν ὠφελεῖσθαι. Τὰ δ'
 αἰσχροῦ τῶν ῥημάτων οὐκ ἤττον εὐλαβεῖσθαι, τοῦ παιδὸς παρόν-
 τος, ἢ τῶν ἱερῶν παρθένων, ἃς Ἐσιάδας καλοῦσι. Συλλούσασθαι
 δὲ μηδέποπε· καὶ τοῦτο κοινὸν ἔθος ἔοικε Ῥωμαίων εἶναι. Καὶ
 γὰρ πενθεροῖς γαμβροὶ ἐφυλάττοντο συλλούεσθαι, δυσωπούμε-
 νοὶ τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γύμνωσιν. Εἶτα μέντοι παρ' Ἑλλήνων
 τὸ γυμνοῦσθαι μαθόντες, αὐτοὶ πάλιν τοῦ καὶ μετὰ γυναικῶν
 τοῦτο πράσσειν ἀναπεπλήκασιν τοὺς Ἕλληνας. Οὕτω δὲ *καλὸν
 ἔργον* εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτωνι πλάττοντι καὶ δημιουργοῦντι
 τὸν υἱόν, ἐπεὶ τὰ τῆς προθυμίας ἀμεμπτα ἦν, καὶ δι' εὐφυΐαν
 ὑπήκουεν ἢ ψυχῇ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον ἐφαίνετο τοῦ πο-
 νεῖν, ἐπανῆκεν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν καὶ κεκολασμένον τῆς

διαίτης. Ὁ δὲ, καίπερ οὕτως ἔχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην ἠγωνίσαστο λαμπρῶς, Παύλου στρατηγούντος. Εἶτα μέντοι τοῦ ξίφους ἐκκρουσθέντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξολισθόντος, ἀχθεσθεὶς τρέπεται πρὸς τινὰς τῶν συνήθων, καὶ παραλαβὼν ἐκεῖνους, αὐτοὺς εἰς τοὺς πολεμίους ἐνέβαλε. Πολλῶ δ' ἀγῶνι καὶ βίῃ μεγάλῃ διαφωτίσας τὸν τόπον, εὔρε μόνις ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὀπλων καὶ σώμασι νεκρῶν ὁμοῦ φίλων τε καὶ πολεμίων κατασσωρευμένων. Ἐφ' ᾧ καὶ Παῦλος ὁ στρατηγὸς ἐγάσθη τὸ μείρῳ. Καὶ Κάτωνος αὐτοῦ φέρεται τις ἐπιτολὴ πρὸς τὸν υἱὸν, ὑπερφυῶς ἐπαινοῦντος τὴν περὶ τὸ ξίφος φιλοτιμίαν αὐτοῦ καὶ σπουδὴν. Ὑστερον δὲ καὶ Παύλου θυγατέρα, Τερτίαν, ἔγημεν ὁ νεανίας, ἀδελφὴν Σκιπίωνος, οὐχ ἥττον ἤδη δι' αὐτὸν, ἢ τὸν πατέρα, καταμιγνύμενος εἰς γένος τηλικούτου. Ἡ μὲν οὖν περὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κάτωνος ἐπιμέλεια τέλος ἄξιον ἔσχεν.

ΚΑ. Οἰκέτας δὲ πολλοὺς ἐκτᾶτο, τῶν αἰχμαλώτων ὠνούμενος μάλιστα τοὺς μικροὺς καὶ δυναμένους ἔτι τροφὴν καὶ παιδείαν, ὡς σκύλακας, ἢ πῶλους, ἐνεγκεῖν. Τούτων οὐδεὶς εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν ἑτέραν, εἰ μὴ πέμψαντες αὐτοῦ Κάτωνος, ἢ τῆς γυναικός. Ὁ δ' ἐρωτηθεὶς, τί πράττει Κάτων, οὐδὲν ἀπεκρίνετο, πλὴν ἀγνοεῖν. Ἐδει δ' ἢ πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων οἰκοὶ τὸν δοῦλον, ἢ καθεύδειν. Καὶ σφόδρα τοῖς κοιμωμένοις ὁ Κάτων ἔχαιρε, πραοτέρους τε τῶν ἐγρηγορῶτων νομίζων, καὶ πρὸς ὀτιοῦν βελτίονας χρῆσθαι, τῶν δεομένων ἕπνου τοὺς ἀπολελαυκότας. Οἰόμενος δὲ τὰ μέγιστα ῥαδιουργεῖν ἀφροδισίων ἕνεκα τοὺς δούλους ἔταξεν ὠρισμένου νομίσματος ὀμιλεῖν ταῖς θεραπεινίσιν, ἑτέρα δὲ γυναικὶ μηδένα πλησιάζειν. Ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἔτι πένης ὢν καὶ στρατευόμενος, πρὸς οὐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ δίαιταν, ἀλλ' αἰσχιζον ἀπέφαινε διὰ γαστέρα πρὸς οἰκέτην ζυγομαχεῖν. Ὑστερον δὲ, τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων, ποιού-

μενος ἐσιάσσει φίλων καὶ συναρχόντων, ἐκόλαζεν εὐθὺς μετὰ τὸ δειπνῶν ἱμάντι τοὺς ἀμελέστερον ὑπουργήσαντας ὀτιοῦν, ἢ σκευάσαντας. Αἰδέτινα γὰρ ἔχειν τοὺς δούλους ἐμπεχᾶτο καὶ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλους, ὑπονοῶν τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν καὶ δεδαικώς. Τοὺς δ' ἄξιον εἰργασθᾶν τι θανάτου δόξαντας, ἐδικαίου, κριθέντας ἐν τοῖς οἰκέταις πᾶσιν, ἀποθνήσκειν, εἰ καταγνωσθεῖεν. Ἀπτόμενος δὲ συντονώτερον πορισμοῦ, τὴν μὲν γεωργίαν μᾶλλον ἠγεῖτο διαγωγὴν, ἢ πρόσδοτον· εἰς δ' ἀσφαλῆ πράγματα καὶ βέβαια κατατιθέμενος τὰς ἀγοράς, ἐκτὰ τὸ λίμνας, ὕδατα θερμά, τόπους κναφεῦσιν ἀνειμένους, ἐργατησίαν χώραν, ἔχουσαν αὐτοφυεῖς νομάς καὶ ὕλας. Ἀφ' ὧν αὐτῷ χρήματα προσήει πολλά, μηδ' ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὡς φησὶν αὐτός, βλαβῆναι δυναμένων. Ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ διαβεβλημένῳ μάλισα τῶν δανεισμῶν ἐπιναυτικοῖς, τὸν τρόπον τοῦτον. Ἐκέλευε τοὺς δανειζομένους, ἐπὶ κοινωσίᾳ πολλοὺς παρακαλεῖν. Γενομένων δὲ πεντήκοντα, καὶ πλοίων τοσοῦτων, αὐτὸς εἶχε μίαν μερίδα διὰ Κουιντίωνος ἀπελευθέρου, τοῖς δανειζομένοις συμπραγματευομένου καὶ συμπλέοντος. Ἦν δ' οὖν οὐκ εἰς ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸν, ἐπὶ κέρδει μεγάλῳ. Ἐδίδου δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν τοῖς βουλομένοις ἀργύριον. Οἱ δ' ὠνοῦντο παιῖδας, εἶτα τούτους ἀσκήσαντες καὶ διδάξαντες ἀναλώμασι τοῦ Κάτωνος, μετ' ἐνιχυτῶν ἀπεδίδοντο. Πολλοὺς δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων, ὅσῃν ὁ πλείστην διδοὺς ἐωνεῖτο τιμὴν ὑπολογιζόμενος. Προτρέπων δὲ τὸν υἱὸν ἐπὶ ταῦτα, φησὶν, οὐκ ἀνδρᾶς, ἀλλὰ χήρας γυναικίς, εἶναι, τὸ μειῶσαι τι τῶν ὑπαρχόντων. Ἐκεῖνο δ' ἤδη σφροδότερον τοῦ Κάτωνος, ὅτι θαυμαστὸν ἄνδρα καὶ θεῖον εἰπεῖν ἐτόλμησε πρὸς δόξαν, ὅς ἀπολείπει πλέον ἐν τοῖς λόγοις, ὃ προσέθηκεν, οὐ παρέλαθεν.

ΚΒ. Ἦδὴ δὲ αὐτοῦ γέροντος γεγονότος, πρέσβεις Ἀθήνηθεν ἦλθον εἰς Ρώμην οἱ περὶ Καρνεάδην, τὸν Ἀκαδημαϊκόν, καὶ

Διογένη, τὸν Στωϊκὸν φιλόσοφον, καταδίκην τινὰ παραιτησόμενοι τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἦν ἐρήμην ὦφλον, Ὀρωπίων μὲν διωζάντων, Σικυωνίων δὲ καταψηφισαμένων, τίμημα πεντακοσίων ταλάντων ἔχουσαν. Εὐθύς οὖν οἱ φιλλογώτατοι τῶν νεανίσκων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἵεντο, καὶ συνῆταν ἀκροούμενοι καὶ θαυμάζοντες αὐτούς. Μάλιστα δ' ἡ Καρνεάδου χάρις, ἧς δυνάμις τε πλείσθη, καὶ δόξα τῆς δυνάμεως οὐκ ἀποδέουσα, μεγάλων ἐπιλαβομένη καὶ φιλανθρώπων ἀκροατηρίων, ὡς πνεῦμα, τὴν πόλιν ἠχῆς ἐπέπλησε. Καὶ λόγος κατεῖχεν, ὡς ἀνὴρ Ἕλληνα εἰς ἔκπληξιν ὑπερφυῆς, πάντα κηλῶν καὶ χειρούμενος, ἔρωτα δεινὸν ἐμβέβληκε τοῖς νέοις, ὑφ' οὗ τῶν ἄλλων ἡδονῶν καὶ διατριβῶν ἐκπεσόντες ἐνθουσιῶσι περὶ φιλοσοφίαν. Ταῦτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἤρεσκε Ῥωμαίοις γιγνόμενα, καὶ τὰ μειράκια παιδείας Ἑλληνικῆς μεταλαμβάνοντα, καὶ συνόντα θαυμαζομένοις ἀνδράσιν ἠδέως ἐώρων. Ὁ δὲ Κάτων ἐξ ἀρχῆς τε, τοῦ ζήλου τῶν λόγων παρῤῥέοντος εἰς τὴν πόλιν ἠχθετο, φοβούμενος, μὴ τὸ φιλότιμον ἐνταῦθα τρέψαντες οἱ νέοι, τὴν ἐπὶ τῷ λέγειν δόξαν ἀγαπήσωσι μᾶλλον τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ τῶν σρατειῶν. Ἐπεὶ δὲ προὔβαινε ἡ δόξα τῶν φιλοσόφων ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς πρώτους λόγους αὐτῶν ἀνὴρ εἰς τὴν σύγκλητον ἐπιφανῆς, σπουδάσας αὐτὸς καὶ δεηθεὶς, ἡρμήνευσε, Γαῖος Ἀκίλιος, ἔγνω μετ' εὐπρεπείας ἀποδιοπομπήσασθαι τοὺς φιλοσόφους ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ἐμέμψατο τοῖς ἄρχουσιν, ὅτι πρεσβεία κἀθηται πολὺν χρόνον ἀπρακτος ἀνδρῶν, οἱ περὶ παντός, οὐ βούλοιντο, ῥαδίως πείθειν δύνανται· δεῖν οὖν τὴν ταχίστην γνῶναί τε καὶ ψεφίσασθαι περὶ τῆς πρεσβείας, ὅπως οὗτοι μὲν ἐπὶ τὰς σχολὰς τραπόμενοι, διαλέγονται παισὶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ῥωμαίων νέοι τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων, ὡς πρότερον, ἀκούωσι.

ΚΓ. Ταῦτα δ' οὐχ, ὡς ἔνιοι νομίζουσι, Καρνεάδῃ δυσχε-

ράνας ἐπιείκει, ἀλλ' ὅπως φιλοσοφία προσκεκρουκώς, καὶ πᾶσαν Ἑλληνικὴν μουσικὴν καὶ παιδείαν ὑπὸ φιλοτιμίας προπηλακίζων· ὅς γε καὶ Σωκράτη φησὶ λάλον καὶ βίαιον γενόμενον ἐπιχειρεῖν, ὡς τὸ πῶς δυνατὸν ἦν, τυραννεῖν τῆς πατρίδος καταλύοντα τὰ ἔθνη, καὶ πρὸς ἐναντίας τοῖς νόμοις δόξας ἔλκοντα καὶ μεθιστάτα τοὺς πολίτας. Τὴν δ' Ἰσοκράτους διατριβὴν ἐπιτιμώπων, γηρᾶν φησὶ παρ' αὐτῷ τοὺς μαθητὰς, ὡς ἐν ἄδου παρὰ Μίνῳ χρησομένους ταῖς τέχναις, καὶ δίκας ἐροῦντας. Τὸν δὲ παῖδα διαβάλλων πρὸς τὰ Ἑλληνικά, φωνῇ κέχρηται θραυστέρα τοῦ γήρεως, οἷον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύων, ὡς ἀπολοῦσι Ῥωμαῖοι τὰ πράγματα, γραμμᾶτων Ἑλληνικῶν ἀναπλησθέντες. Ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτοῦ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι κενὴν, ἐν ᾗ τοῖς τε πράγμασιν ἢ πόλις ἤρθη μεγίστη, καὶ πρὸς Ἑλληνικά μαθήματα καὶ παιδείαν ἅπασαν ἔσχεν οἰκείως. Ὁ δ' οὐ μόνον ἀπηχθάνετο τοῖς φιλοσοφοῦσιν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰατρούοντας ἐν Ῥώμῃ δι' ὑποψίας εἶχε. Καὶ τὸν Ἴπποκράτους, ὡς ἔοικεν, ἀκηκοὼς λόγον, ἐν εἵπε, τοῦ μεγάλου βασιλέως καλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς τισὶ τάλαντοις, οὐκ ἂν ποτε βαρβάρους Ἑλλήνων πολεμίους ἑαυτὸν παρασχεῖν, ἔλεγε κοινὸν ὄρκον εἶναι τοῦτον ἰατρῶν ἀπάντων, καὶ παρεκελεύετο φυλάττεσθαι τῷ παιδί πάντας· αὐτῷ δὲ γεγραμμένον ὑπόμνημα εἶναι, καὶ πρὸς τοῦτο θεραπεύειν καὶ δίκαιαν τοὺς νοσοῦντας οἴκοι· νῆσιν μὲν οὐδέποτε διατηρῶν οὐδένα, τρέφων δὲ λαχάνοις, καὶ σαρκιδίοις νήσσης, ἢ φάσσης, ἢ λαγῶ. Καὶ γὰρ τοῦτο κοῦφον εἶναι καὶ πρόσφορον ἀσθενοῦσι, πλὴν ὅτι πολλὰ συμβαίνει τοῖς φαγαῦσιν ἐνυπνιάζεσθαι. Τοιαύτη δὲ θεραπεία καὶ διαίτη χρώμενος, ὑγιαίνειν μὲν αὐτίς, ὑγιαίνοντας δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διαφυλάττειν.

ΚΔ. Καὶ περί γε τοῦτο φαίνεται γεγονῶς οὐκ ἀνεμίσσητος· καὶ γὰρ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλεν. Αὐτὸς δὲ τῷ σώματι πρὸς εὐεξίαν καὶ Ῥώμην ἀσφαλῶς πεπηγώς, ἐπὶ πλείστον ἀντεῖ-

χεν, ὥστε γυναικί πρεσβύτης ὦν σφόδρα πλησιάζειν, καὶ γῆμαι
 γάμον οὐ καθ' ἡλικίαν ἐκ τοιαύτης προφάσεως. Ἀποβαλὼν τὴν γυ-
 ναϊκα, τῷ μὲν υἱῷ Παύλου θυγατέρα, Σκιπίωνος δὲ ἀδελφὴν, ἡ-
 γάγετο πρὸς γάμον, αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρῆτο παιδίσκη κρύφα
 φοιτῶσα πρὸς αὐτόν. Ἦν οὖν ἐνοικία μικρᾷ νύμφην ἐχούσῃ τοῦ
 πράγματος αἰσθησις· καὶ ποτε τοῦ γυναιίου θρασύτερον παρασο-
 βῆσαι· παρὰ τὸ δωμάτιον δόξαντος, ὁ νεανίας εἶπε μὲν οὐδὲν,
 ἐμβλέψας δὲ πικρότερον καὶ διατραπείς οὐκ ἔλαθε τὸν πρεσβύτην.
 Ὡς οὖν ἔγνω τὸ πρᾶγμα δυσχεραίνομενον ὑπ' αὐτῶν, οὐδὲν ἐγ-
 καλέσας, οὐδὲ μεμψάμενος, ἀλλὰ καταβαίνων, ὥσπερ εἰώθει, με-
 τὰ φίλων εἰς ἀγορὰν, Σαλωνινόν τινα τῶν ὑπογεγραμματαυκό-
 των αὐτῷ, παρόντα καὶ συμπροπέμποντα, μεγάλη φωνῇ προσα-
 γορεύσας, ἠρώτησεν, εἰ τὸ θυγάτριον συνήρμοσε νυμφίῳ. Τοῦ δ'
 ἀνθρώπου φήσαντος, ὡς οὐδὲ μέλλει, μὴ πρότερον ἐκείνῳ κοινω-
 σάμενος· «Καὶ μὴν ἐγὼ σοι (φησὶν) εὔρηκα κηδεσὴν ἐπιτήδειον,
 εἰ μὴ νῆΔία τὰ τῆς ἡλικίας δυσχεραίνοιτο· τᾶλλα γὰρ οὐ μεμ-
 πτός ἐστι, σφόδρα δὲ πρεσβύτης. Ὡς οὖν ὁ Σαλωνίνος ἐκέλευε
 ταῦτα φροντίζειν, καὶ διδόναι τὴν κήρην, ᾧ προαιρεῖται, πε-
 λάτιν οὔσαν αὐτοῦ καὶ δεομένην τῆς ἐκείνου κηδεμονίας, οὐδε-
 μίαν ὁ Κάτων ἀναβόλῃν ποιησάμενος, αὐτὸς ἔφη τὴν παρθένον
 αἰτεῖν ἐκ αὐτῷ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς εἰκός, ὁ λόγος ἐξέπληξε
 τὸν ἄνθρωπον, πόρρω μὲν γάμου τὸν Κάτωνα, πόρρω δ' αὐτὸν
 οἰκίας ὑπατικῆς καὶ θριαμβευτικῶν κηδευμάτων τιθέμενον·
 σπουδῇ δὲ χρώμενον ὁρῶν ἀσμένως ἐδέξαστο, καὶ καταβάντες
 εἰς ἀγορὰν, εὐθὺς ἐποιοῦντο τὴν ἐγγύην. Πραττομένου δὲ τοῦ
 γάμου, παραλαβὼν τοὺς ἐπιτηδεῖους ὁ υἱὸς τοῦ Κάτωνος, ἠρώ-
 τησε τὸν πατέρα, μὴ τι μεμψόμενος, ἢ λελυπημένος ὑπ' αὐτοῦ,
 μητρειὰν ἐπάγεται. Ὁ δὲ Κάτων ἀναβόσας· Εὐφήμησον,
 εἶπεν, ὦ παῖ. Πάντα γὰρ ἀγαστά μοι τὰ παρὰ σοῦ, καὶ
 μεμπτὸν οὐδὲν ἐπιθυμῶ δὲ πλείονας ἐμαυτῷ τε παῖδας καὶ

πολίτας τῆ πατρίδι τοιούτους ἀπολιπεῖν. Ταύτην δὲ τὴν γνώμην πρότερον εἶπεῖν φασὶ Πεισίπρατον, τὸν Ἀθηναίων τύραννον, ἐπιγήμεντα τοῖς ἐνηλίκοις παισὶ τὴν Ἀργολίδα Τιμώνασσαν, ἐξ ἧς Ἰωφῶντα καὶ Θεσσαλὸν αὐτῷ λέγουσι γενέσθαι. Γήμεντι δὲ τῷ Κάτωνι γίνεται παῖς, ᾧ παρωνύμιον ἀπὸ τῆς μητρὸς ἔθετο Σαλιωνῖνον. Ὁ δὲ πρεσβύτερος υἱὸς ἐτελεύτησε τρατηγῶν. Καὶ μέμνηται μὲν αὐτοῦ πολλάκις ἐν τοῖς βιβλίοις ὁ Κάτων, ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γεγονότος· πρῶτος δὲ καὶ φιλοσόφος λέγεται τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν, καὶ μηδὲν ἀμειβλύτερος δι' αὐτὴν εἰς τὰ πολιτικὰ γενέσθαι. Οὐ γὰρ, ὡς Λεύκιος Λούκουλλος ὕστερον, καὶ Μέτελλος ὁ Πίος, ἐξέκαμην ὑπὸ γῆρας πρὸς τὰ δημόσια, λειτουργίαν τὴν πολιτείαν ἠγούμενος· οὐδ' ὡς πρότερον Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς, διὰ τὸν ἀντικρούσαντα πρὸς τὴν δόξαν αὐτοῦ φθόνον, ἀποστραφεῖς τὸν δῆμον, ἐμμεταβολῆς ἐποιήσατο τοῦ λοιποῦ βίου τέλος ἀπραγμοσύνην· ἀλλ', ὥσπερ Διονύσιόν τις, ἔπεισε κάλλιστον ἐντάξιον ἠγεῖσθαι τὴν τυραννίδα, κάλλιστον αὐτὸς ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν ποιησάμενος, ἀναπαύσσειν ἐχρῆτο καὶ παιδῶν, ὁπότε σχολάζοι, τῷ συντάττεσθαι βιβλία καὶ τῷ γεωργεῖν.

ΚΕ. Συνετάττετο μὲν οὖν λόγους τε παντοδαπούς καὶ ἰστορίας. Γεωργία δὲ προσεῖχε, νέος μὲν ὢν ἔτι, καὶ διὰ τὴν χρείαν (φησὶ γὰρ δυοὶ κεχρησθαι μόνοις πορισμοῖς, γεωργία καὶ φειδοῖ)· τότε δὲ διαγωγὴν καὶ θεωρίαν αὐτῷ τὰ γιγνόμενα κατ' ἀγρὸν παρεῖχε. Καὶ συντέτακται γε βιβλίον γεωργικόν, ἐν ᾧ καὶ περὶ πλοκούντων σκευασίας, καὶ τηρήσεως ὁπώρας γέγραphen, ἐν παντὶ φιλοτιμούμενος περιττὸς εἶναι καὶ ἴδιος. Ἦν δὲ καὶ τὸ δεῖπνον ἐν ἀγρῷ θαψιλέστερον· ἐκάλει γὰρ ἐκάστοτε τῶν ἀγρογειτόνων καὶ περιχώρων τοὺς συνήθεις, καὶ συνδιήγεν ἰλαρῶς, αὐ τοῖς καθ' ἡλικίαν μόνοις ἠδύς ὢν συγγενέσθαι καὶ ποθεινός, ἀλλὰ καὶ τοῖς νέοις, ἅτε δὴ πολλῶν μὲν ἔμπειρος πραγμάτων γεγονώς, πολλοῖς δὲ πράγμασι καὶ λόγοις ἀξίους ἀκοῆς συντετυχηκώς. Τὴν δὲ

τράπεζαν ἐν τοῖς μάλισα φιλοποιδόν ἠγεῖτο· καὶ πολλὴ μὲν εὐφημία τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν ἐπεισέγητο, πολλὴ δ' ἦν ἀμνησία τῶν ἀχρήστων καὶ πονηρῶν, μήτε ψόγω, μήτ' ἐπαίνῳ, πάροδον ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ Κάτωνος εἰς τὸ συμπόσιον διδόντος.

ΚΣ. Ἐσχατὸν δὲ τῶν πολιτευμάτων αὐτοῦ τὴν Καρχηδόνος ἀνάστασιν οἴονται γεγενῆσθαι, τῷ μὲν ἔργῳ τέλος ἐπιθέντος τοῦ νέου Σκιπίωνος, βουλῇ δὲ καὶ γνώμῃ μάλισα τοῦ Κάτωνος ἀραμμένων τὸν πόλεμον, ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. Κάτων ἐπέμφθη πρὸς Καρχηδονίους καὶ Μασσανάσσην τὸν Νομάδα, πολεμοῦντας ἀλλήλοις, ἐπισκεψόμενος τὰς τῆς διαφορᾶς προφάσεις. Ὁ μὲν γὰρ ἦν τοῦ δήμου φίλος ἀπ' ἀρχῆς, οἱ δ' ἐγεγόνεισαν ἐνσπονδοὶ μετὰ τὴν ὑπὸ Σκιπίωνος ἦτταν, ἀφαιρέσει τε τῆς ἀρχῆς καὶ βαρεῖ δασμῷ χρημάτων κολουθέντες. Εὐρῶν δὲ τὴν πόλιν οὐχ, ὡς ᾔοντο Ῥωμαῖοι, κεκακωμένην καὶ ταπεινὰ πράττουσαν, ἀλλὰ πολλῇ μὲν εὐανδροῦσαν ἡλικία, μεγάλων δὲ πλοῦτων γέμουσαν, ὕπλων δὲ παντοδαπῶν καὶ παρασκευῆς πολεμιστηρίου μετῆν, καὶ μικρὸν οὐδὲν ἐπὶ τούτοις φρονοῦσαν, οὐ τὰ Νομάδων ᾔετο καὶ Μασσανάστου πράγματα Ῥωμαίους ᾄραν ἔχειν τίθεσθαι, καὶ διαιτᾶν, ἀλλ' εἰ μὴ καταλήφονται πόλιν, ἀνωθεν ἐχθρὰν καὶ βαρῦθυμον, πύξην μὲν ἀπίσως, πάλιν ἐν τοῖς ἴσοις κινδύνους ἔσεσθαι. Ταχέως οὖν ὑποσρέψας, ἐδίδασκε τὴν βουλὴν, ὡς αἰ πρότερον ἦτται καὶ συμφοραὶ Καρχηδονίων, οὐ τοσοῦτον τῆς δυνάμεως, ὅσον τῆς ἀνοίας, ἀπαρύσασαι, κινδυνεύουσιν αὐτοὺς οὐκ ἀσθενεσέεσθαι, ἐμπειροτέρους δὲ πολέμων ἀπεργάσασθαι· ἤδη δὲ καὶ προανακινεῖσθαι τοῖς Νομαδικοῖς τοὺς πρὸς Ῥωμαίους ἀγῶνας· εἰρήνην δὲ καὶ σπονδὰς ὄνομα τοῦ πολέμου τῇ μελλήσει κεῖσθαι, καιρὸν περιμένουτος.

ΚΖ. Πρὸς τούτοις φασὶ τὸν Κάτωνα καὶ σῦκα τῶν Λιβυκῶν ἐπίτηδες ἐκβαλεῖν ἐν τῇ βουλῇ, τὴν τήκενον ἀναβαλλόμενον· εἶτα θαυμασάντων τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, εἰπεῖν, ὡς ἡ ταῦτα φέρουσα χώρα τριῶν ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχει τῆς Ῥώμης. Ἐκεῖνο

δ' ἤδη καὶ βιαιότερον, τὸ περὶ παντὸς οὗ δήποτε πράγματος γνώμην ἀποφαινόμενον, προσεπιφωνεῖν οὕτως· « Δοκεῖ δέ μοι καὶ Καρχηδόνα μὴ εἶναι. » Τούναντίον δὲ Πόπλιος Σκιπίων, ὁ Νασικῆς ἐπικαλούμενος, αἰεὶ διετέλει λέγων καὶ ἀποφαινόμενος· « Δοκεῖ μοι Καρχηδόνα εἶναι. » Πολλὰ γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὕβρει τὸν δῆμον ὑρῶν ἤδη πλημμυλοῦντα, καὶ δι' εὐτυχίαν καὶ φρόνημα τῆ βουλῆ δυσκάθεκτον ἦντα, καὶ τὴν πόλιν ὅλην ὑπὸ δυνάμεως ὅπῃ ῥέψειε ταῖς ὁρμαῖς, βία συνεξερχόμενον, ἐβύβλετο τοῦτον γοῦν τὸν φόβον ὥσπερ χαλινὸν ἐπικεῖσθαι σωφρονιστῆρα τῆ θρασύτητι τῶν πολλῶν· ἔλαττον μὲν ἠγούμενος ἰσχύειν Καρχηδονίους τοῦ περιγενέσθαι Ῥωμαίων, μείζον δὲ τοῦ καταφρονεῖσθαι. Ἐφ' δὲ Κάτωνι τοῦτ' αὐτὸ δεινὸν ἐφαίνετο, βακχεύοντι τῷ δήμῳ καὶ σφαλλομένῳ τὰ πολλὰ δι' ἐξουσίαν, πόλιν αἰεὶ μεγάλην, νυνὶ δὲ καὶ νήφουσαν ὑπὸ συμφορῶν καὶ κεκολασμένην, ἐπικρέμασθαι, καὶ μὴ παντάπασι τοὺς ἔξωθεν ἀνελεῖν τῆς ἡγεμονίας φόβους, ἀναφορὰς αὐτοῖς πρὸς τὰς οἰκοθετὰς ἀμαρτίας ἀπολιπόντας. Οὕτω μὲν ἐξεργάσασθαι λέγεται τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον ὁ Κάτων ἐπὶ Καρχηδονίους πόλεμον. Ἀρξάμενων δὲ πολυμεῖν, ἐτελεύτησεν, ἀποθεσπίσας περὶ τοῦ μέλλοντος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ τέλος ἀνδρός· ὃς ἦν τότε μὲν νεανίας, χιλιάρχος δὲ στρατευόμενος, ἀπεδείκνυτο καὶ γνώμης ἔργα καὶ τόλμης πρὸς τοὺς ἀγῶνας. Ἀπαγγελλομένων δὲ τούτων εἰς Ῥώμην, πυνθανόμενον τὸν Κάτωνα φασὶν εἰπεῖν·

Οἷος πέπνυται· τοὶ δὲ, σικαὶ ἀίσσουσιν.

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀπόφασιν ταχὺ δι' ἔργων ἐβεβαίωσεν ὁ Σκιπίων. Ὁ δὲ Κάτων ἀπέλιπε γενεὰν ἓνα μὲν υἱὸν ἐκ τῆς ἐπιγαμηθείσης, ἧ παρωνύμιον ἔφαμεν γενέσθαι Σαλωνῖνον, ἓνα δὲ υἱὸν ἐκ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ. Καὶ Σαλωνῖνος μὲν ἐτελεύτησε στρατηγῶν, ὁ δ' ἐξ αὐτοῦ γενόμενος Μάρκος ὑπάτευσεν. Ἦν δὲ πάππος οὗτος τοῦ φιλοσόφου Κάτωνος, ἀνδρὸς ἀρετῆ καὶ δόξης τῶν κατ' αὐτὸν ἐπιφανεστάτου γενομένου.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΩΝΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ.

ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ δὲ καὶ περὶ τούτων τῶν ἀξίων μνήμης, ὅλος ὁ τούτου βίος ὅλω τῷ θατέρου παρατεθείς, οὐκ εὐθεώρητον ἔχει τὴν διαφορὰν, ἐναφανίζομένην πολλαῖς καὶ μεγάλαις ὁμοιότησιν. Εἰ δὲ δεῖ κατὰ μέρος τῇ συγκρίσει διαλαβεῖν, ὥσπερ ἔπος, ἢ γραφὴν, ἐκάτερον, τὸ μὲν ἐξ οὐχ ὑπαρχούσης ἀφορμῆς εἰς πολιτείαν καὶ δόξαν ἀρετῆ καὶ δυνάμει προελθεῖν, ἀμφοτέροις κοινόν ἐστι. Φαίνεται δ' ὁ μὲν Ἀριστείδης, οὐπω τότε μεγάλων οὐσῶν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ταῖς οὐσίαις ἔτι συμμέτροις καὶ ὁμαλοῖς ἐπιβαλῶν δημαγωγοῖς καὶ στρατηγοῖς, ἐπιφανῆς γενέσθαι. Τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τίμημα τότε τὸ τῶν Πεντακοσιομεδίμων, τὸ δὲ δεύτερον Ἴππεῖς, τριακοσίων· ἔσχατον δὲ καὶ τρίτον οἱ Ζευγῖται, διακοσίων. Ὁ δὲ Κάτων ἐκ πολίχνης τε μικρᾶς καὶ διαίτης ἀγροίκου δοκούσης φέρων ἀφῆκεν ἑαυτὸν, ὥσπερ εἰς πέλαγος ἀχανές, τὴν ἐν Ῥώμῃ πολιτείαν, οὐκέτι Κουρίων καὶ Φαβρικίων καὶ Ὀσιλίων ἔργον οὐσαν ἡγεμόνων, οὐδ' ἀπ' ἀρότρου καὶ σκαφίου πένητας καὶ αὐτουργοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὸ βῆμα προσεμένην ἄρχοντας καὶ δημαγωγούς, ἀλλὰ πρὸς γένη μέγала, καὶ πλούτους, καὶ νομάς, καὶ σπουδαρχίας, ἀποβλέπειν εἰθισμένην, καὶ δι' ὄγκον ἤδη καὶ δύναμιν, ἐντρυφῶσαν τοῖς ἄρχειν ἀξιοῦσιν. Οὐκ ἦν δ' ὁμοιον ἀντιπάλῳ χρῆσθαι Θεμιστοκλεῖ, μήτ' ἀπὸ γένους λαμπρῷ, καὶ κεκτημένῳ μέτρια (πέντε γὰρ, ἢ τριῶν ταλάντων οὐσίαν αὐτῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτε πρῶτον ἤπτετο τῆς πολιτείας)· καὶ πρὸς Σκιπίωνας Ἀφρικανούς, καὶ Σερούτους Γάλβας,

καὶ Κοϊντίους Φλαμινίους ἀμιλλᾶσθαι περὶ πρωτείων, μηδὲν ὀρμητήριον ἔχοντα, πλὴν φωνὴν παρρησιαζομένην ὑπὲρ τῶν δικαίων.

Β. Ἐτι δ' Ἀρισείδης μὲν ἐν Μαραθῶνι, καὶ πάλιν ἐν Πλαταιαῖς, δέκατος ἦν στρατηγός· Κάτων δὲ δεύτερος μὲν ὕπατος ἤρθη, πολλῶν ἀντιμετιόντων, δεύτερος δὲ τιμητής, ἑπτὰ τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ πρώτους ἀμιλλωμένους ὑπερβαλόμενος. Καὶ μὴν Ἀρισείδης μὲν ἐν οὐδενὶ τῶν κατορθωμάτων γέγονε πρῶτος, ἀλλὰ Μιλτιάδης [μὲν] ἔχει τοῦ Μαραθῶνος τὸ πρωτεῖον, Θεμιστοκλῆς δὲ τῆς Σαλαμῖνος· ἐν δὲ Πλαταιαῖς φησὶν Ἡρόδοτος ἀνελεῖσθαι καλλίστην νίκην Πausανίαν· Ἀρισείδῃ δὲ καὶ τῶν δευτερείων ἀμφισβητοῦσι Σωφᾶναι, καὶ Ἀμεινίαι, καὶ Καλλίμαχοι, καὶ Κυναίγειροι, διαπρεπῶς ἀριστεύσαντες ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγῶσι. Κάτων δ' οὐ μόνον αὐτὸς ὕπατεύων ἐπρώτευσεν καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ κατὰ τὸν Ἰσθρικὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ χιλιάρχων περὶ Θερμοπύλας, ὕπατεύοντος ἑτέρου, τὴν δόξαν ἔσχεν τῆς νίκης, μεγάλας ἐπ' Ἀντίοχρον Ῥωμαῖσι ἀναπετάσας κλεισιάδας, καὶ πρόσω μόνον ὀρῶντι τῷ βασιλεῖ περιστήσας κατὰ νότου τὸν πόλεμον. Ἐκείνη γὰρ ἡ νίκη, περιφανῶς ἔργον οὔσα Κάτωνος, ἐξῆλασε τῆς ἑλλάδος τὴν Ἀσίαν, καὶ παρέσχεν ἐπιβατὴν αὔθις Σκιπίωνι. Πολεμοῦντες μὲν οὖν ἀήττητοι γεγόνασιν ἀμφοτέροι· περὶ δὲ τὴν πολιτείαν Ἀρισείδης μὲν ἔπταιται, ἐξοστρακισθεὶς καὶ καταστρασιασθεὶς ὑπὸ Θεμιστοκλέους· Κάτων δ', οἵπερ ἦσαν ἐν Ῥώμῃ δυνατώτατοι καὶ μέγιστοι, πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀντιπάλους χρώμενος, καὶ μέχρι γήρως, ὥσπερ ἀθλητῆς, ἀγωνιζόμενος, ἀπτῶτα διετήρησεν ἑαυτόν. Πλείστας δὲ καὶ φυγῶν δημοσίας δίκας, καὶ διώξας, πολλὰς μὲν εἴλε, πάσας δ' ἀπέφυγε, πρόβλημα τοῦ βίου, καὶ δραστήριον ὄργανον ἔχων τὸν λόγον· ᾧ δικαιοτέρον ἄντις, ἢ τύχη καὶ δαίμονι τοῦ ἀνδρός, τὸ μηδὲν παθεῖν παρ' ἄξιον ἀνατιθεῖν. Μεγα γὰρ καὶ Ἀριστοτέλει τῷ φιλοσόφῳ τοῦτο

προσεμαρτύρησεν Ἀντίπατρος, γράφων περὶ αὐτοῦ μετὰ τὴν τελευταίην, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ πιθανὸν εἶχεν.

Γ. Ὅτι μὲν δὴ τῆς πολιτικῆς ἀνθρωπος ἀρετῆς οὐ κτᾶται τελειοτέραν, ὁμολογούμενόν ἐστι. Ταύτης δὲ πρὸς μῦθον οἱ πλεῖστοι τὴν οικονομικὴν οὐ μικρὸν τίθενται. Καὶ γὰρ ἡ πόλις, οἰκωνομίας σύστημα καὶ κεφάλαιον οὖσα, ῥύθνεται πρὸς τὰ δημόσια, τοῖς ἰδίους βίοις τῶν πολιτῶν εὐθενοῦντων. Ὅπου καὶ Λυκοῦργος ἐξοικίσας μὲν ἀργύριον, ἐξοικίσας δὲ χρυσὸν τῆς Σπάρτης, νόμισμα δὲ διεσφαρμένον περὶ σιδήρου θέμενος αὐτοῖς, οἰκονομίας οὐκ ἀπῆλλαξε τοὺς πολίτας, ἀλλὰ τὰ τρυφῶντα καὶ ὑπουλα καὶ φλεγμαινόντα τοῦ πλούτου περιελίων, ὅπως εὐπορήσωσι τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων ἅπαντες, ὡς ἄλλος οὐδεὶς νομοθέτης προὔνοιησε, τὸν ἄπορον καὶ ἀνέστιον καὶ πένητα σύνοικον ἐπὶ κοινωνίᾳ πολιτείας μᾶλλον τοῦ πλουσίου καὶ ὑπερόγκου φοβηθείς. φαίνεται τοίνυν ὁ μὲν Κάτων οὐδὲν τι φαυλότερος οἴκου προσάτης, ἢ πόλεως, γενόμενος. Καὶ γὰρ αὐτὸς κῆξῆσε τὸν αὐτοῦ βίον, καὶ κατέστη διδάσκαλος οἰκονομίας καὶ γεωργίας ἑτέροις, πολλὰ καὶ χρήσιμα περὶ τούτων συλλεξάμενος. Ἀριστείδης δὲ τῇ πενίᾳ καὶ τὴν δικαιοσύνην συνδιέβαλεν, ὡς οἰκοφθόρον καὶ πτωχοποιὸν, καὶ πᾶσι μᾶλλον, ἢ τοῖς κεκτημένοις, ὠφέλιμον. Καίτοι πολλὰ μὲν Ἡσίοδος πρὸς δικαιοσύνην ἅμα καὶ οἰκονομίαν παρακαλῶν ἡμᾶς εἴρηκε, καὶ τὴν ἀργίαν ὡς ἀδικίας ἀρχὴν λειοιδόρηκεν· εὐδὲ καὶ Ὀμήρῳ πεποιήται·

Ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἦεν,

Οὐδ' οἰκωφελίη, ἣ τε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα·

Ἄλλὰ μοι αἰεὶ νῆες ἐπίρρητοι φίλαι ἦσαν,

Καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες εὐξέσοι καὶ οἰεοί·

ὡς τοὺς αὐτοὺς ἀμελοῦντας οἰκίας, καὶ ποριζομένους ἐξ ἀδικίας. Οὐ γὰρ, ὡς τοῦλαιον οἱ ἱατροὶ φασὶ τοῦ σώματος εἶναι τοῖς μὲν ἐκ τὸς ὠφελιμώτατον, τοῖς δ' ἐν τὸς βλαβερώτατον, οὕτως ὁ

ὁ δίκαιος ἑτέροις μὲν ἐστὶ χρήσιμος, αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἀκηδής. Ἄλλ' ἔοικε ταύτῃ πεπηρῶσθαι τῷ Ἀριστείδῃ τὸ πολιτικόν, εἴπερ, ὡς οἱ πλείστοι λέγουσιν, οὐδὲ προῖκα τοῖς θυγατρίοις, οὐδὲ ταφὴν αὐτῷ καταλιπέσθαι προϋνόησεν. Ὅθεν ὁ μὲν Κάτωνος οἶκος, ἄχρι γένους τετάρτου, στρατηγούς καὶ ὑπάτους τῇ Ρώμῃ παρεῖχε· καὶ γὰρ υἱοὶ, καὶ τούτων ἔτι παῖδες, ἤρξαν ἀρχὰς τὰς μεγίστας. Τῆς δ' Ἀριστείδου, τοῦ πρωτεύσαντος Ἑλλήνων, γενεᾶς ἡ πολλὴ καὶ ἄπορος πενία, τοὺς μὲν εἰς ἀγυρτικοὺς κατέβαλε πίνακας, τοὺς δὲ δημοσίῳ τὰς χεῖρας ἐράνω δι' ἔνδειαν ὑπέχειν ἠνάγκασεν, οὐδενὶ δὲ λαμπρὸν οὐδὲν, οὐδ' ἄξιον ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς φρονῆσαι παρέσχευεν.

Δ. Ἡ τοῦτο πρῶτον ἀμφιλογίαν ἔχει. Πενία γὰρ αἰσχροὺς οὐδαμοῦ μὲν δι' αὐτὴν, ἀλλ' ὅπου δεῖγμα βραθυμίας ἐστίν, ἀκρασίας, πολυτελείας, ἀλυγιστίας· ἀνδρὶ δὲ σώφρονι, καὶ φιλοπῶνι, καὶ δικαίῳ, καὶ ἀνδρείῳ, καὶ δημοσιεύοντι ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις, συνοῦσα, μεγαλοψυχίας ἐστὶ καὶ μεγαλοφροσύνης σημεῖον. Οὐ γὰρ ἐστὶ πράττειν μεγάλα, φροντίζοντα μικρῶν· οὐδὲ πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν, πολλῶν αὐτὸν δεόμενον. Μέγα δ' εἰς πολιτείαν ἐρόδιον, οὐχ ὁ πλοῦτος, ἀλλ' αὐτάρκεια, τῷ μηδενὸς ἰδίχ τῶν περιττῶν δεῖσθαι, πρὸς οὐδεμίαν ἀσχολίαν ἄγουσα τῶν δημοσίων. Ἀπροσδεῆς μὲν γὰρ ἀπλῶς ὁ θεός, ἀνθρωπίνης δ' ἀρετής, ἣ συνάγεται πρὸς τὸ ἐλάχιστον ἢ χρεῖα, τοῦτο τελειότατον. Ὡς γὰρ σῶμα τὸ καλῶς πρὸς εὐεξίαν κεκραμένον, οὔτ' ἐσθῆτος, οὔτε τροφῆς δεῖται περιττῆς, οὔτω καὶ βίος καὶ οἶκος ὑγιαίνων ἀπὸ τῶν τυχόντων διοικεῖται. Δεῖ δὲ τῇ χρεῖα σύμμετρον ἔχειν τὴν κτήσιν· ὡς ὁ γε πολλὰ συνάγων, ὀλίγοις δὲ χρωόμενος, οὐκ ἔστιν αὐτάρκης, ἀλλ' εἴτε μὴ δεῖται, τῇ παρασκευῇ ὧν οὐκ ὀρέγεται, μάταιος, εἴτ' ὀρέγεται, μικρολογίᾳ κολούων τὴν ἀπόλαυσιν, ἄθλιος. Αὐτοῦ γέ τοι Κάτωνος ἠδέως ἂν πυθοίμην· εἰ μὲν ἀπολαυσὸν ὁ πλοῦτός ἐστι, τί σεμνὴν τῷ πολλὰ κεκτη-

μένος ἀρχεισθαι μετρίοις; εἰ δὲ λαμπρόν ἐσιν, ὥσπερ ἐσίν, ἄρτωτε χρήσασθαι τῷ προστυχόντι, καὶ πιεῖν, ὃν ἐργάται πί-
νουσι καὶ θεράποντες, οἶνον, καὶ πορφύρας μὴ δεκθῆναι, μήτ'
οἰκίας κεκονιαμένης, οὐδὲν οὔτ' Ἀριστείδης οὔτ' Ἐπαμινόνδας,
οὔτε Μάνιος Κούριος, οὔτε Γάϊος Φαβρίκιος ἐνέλιπον τοῦ προσ-
ήκοντος, χαίρειν ἐλάσαντες τὴν κτῆσιν, ὧν τὴν χρῆσιν ἀπεδο-
κίμαζον. Οὐ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἀνθρώπῳ, γογγυλίδας ἡδιστον
ὄψον πεποιημένῳ, καὶ δι' αὐτοῦ ταύτας ἔψοντι, μακτρούσης ἅμα
τῆς γυναικὸς ἄλφριτα, τσαῦτα περὶ ἀσσαρίου θρυλλεῖν, καὶ
γράψειν, ἀφ' ἧς ἂν τις ἐργασίας τάχιζα πλούσιος γένοιτο. Μέγα
γὰρ τὸ εὐτελὲς καὶ αὐταρκές, ὅτι τῆς ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῆς
φροντίδος ἀπαλλάττει τῶν περιττῶν. Διὸ καὶ τοῦτο φασιν ἐν τῇ
Καλλίου δίκη τὸν Ἀριστείδῃ ναιπεῖν, ὡς αἰσχύνεσθαι πενίαν προ-
στίχει τοῖς ἀκοσίως πενομένοις, τοῖς δ' ὥσπερ αὐτὸς, ἐκουσίως,
ἐγκλωπιζέσθαι. Γελοῖον γὰρ οἶεσθαι ῥαθυμίας εἶναι τὴν Ἀρι-
στείδου πενίαν, ἣ παρῆν, αἰσχροῦν εἰργασμένῳ μηδὲν, ἀλλ' ἕνα
σκυλεύσαντι βάρβαρον, ἢ μίαν σκηρὴν καταλαβόντι, πλουσίῳ
γενέσθαι. Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων.

Ε. Στρατηγίαι δὲ τοῦ μὲν Κάτωνος οὐδὲν ὡς μεγάλοις πράγ-
μασι μέγα προσέθηκαν, ἐν δὲ ταῖς Ἀριστείδου τὰ κάλλιστα καὶ
λαμπρότατα καὶ πρῶτα τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων ἐσίν, ὁ Μαραθῶν,
ἡ Σαλαμίς, αἱ Πλαταιαί. Καὶ οὐκ ἄξιον δήπου παραβάλλειν τῷ
Ἐέρξῃ τὸν Ἀντίοχον, καὶ τὰ περιαιρεθέντα τῶν Ἰσθηρικῶν πόλεων
τείχη, ταῖς τσαύταις μὲν ἐν γῆ, τσαύταις δ' ἐν θαλάσῃ πε-
σοῦσαις μυριάσιν. Ἐν οἷς Ἀριστείδης ἔργῳ μὲν οὐδενὸς ἐλείπετο,
δόξης δὲ καὶ σεφάνων, ὥσπερ ἀμέλει πλούτου καὶ χρημάτων,
ὑφήκατο τοῖς μᾶλλον δεομένοις, ὅτι καὶ πάντων τούτων διέφερεν.
Ἐγὼ δ' οὐ μέμρομαι μὲν Κάτωνος τὸ μεγαλύνειν δεῖ καὶ πρῶ-
τον ἑαυτὸν ἀπάντων τίθεσθαι· καίτοι φησὶν ἐν τινι λόγῳ, τὸ
ἐπαινεῖν αὐτὸν, ὥσπερ τὸ λοιδορεῖν, ἄτοπον εἶναι. Τελειότερος

δέ μοι δοκεῖ πρὸς ἀρετὴν, τοῦ πολλὰ κίσει αὐτὸν ἐγκωμιάζοντος, ὁ μὴ δ' ἑτέρων τοῦτο ποιούντων δεόμενος. Τὸ γὰρ ἀφιλότιμον, οὐ μικρὸν εἰς πρᾶξιμα πολιτικὴν ἐφόδιον καὶ τούναντίον ἢ φιλοτιμίᾳ χαλεπὸν, καὶ φθόνου γονιμώτατον, ἧς ὁ μὲν ἀπήλλακτο παντάπασιν, ὁ δὲ καὶ πάνυ πολλῆς μετείχεν. Ἀριστείδης μὲν γε, θεμιστοκλεῖ τὰ μέγιστα συμπράττων, καὶ τρόπον τινὰ τὴν στρατηγίαν αὐτοῦ δορυφορῶν, ὥρθωσε τὰς Ἀθήνας. Κάτων δ', ἀντιπράττων Σκιπίωνι, μικροῦ μὲν ἀνέτρεψε καὶ διελυμήνατο τὴν ἐπὶ Καρχηδονίους αὐτοῦ στρατηγίαν, ἧ τὸν ἀήττητον Ἄννιβαν καθεῖλε. Τέλος δὲ, μηχανώμενος ἀεὶ τινὰς ὑποψίας καὶ διαβολάς, αὐτὸν μὲν ἐξήλασε τῆς πόλεως, τὸν δ' ἀδελφὸν αἰσχίτη κλοπῆς καταδίκη περιέβαλεν.

ς. Ἦν τοίνυν πλείστοις ὁ Κάτων κεκόσμηκε καὶ καλλίστοις ἐπαίνοις ἀεὶ σωφροσύνην, Ἀριστείδης μὲν ἄθικτον ὡς ἀληθῶς καὶ καθαρὰν ἐτήρησεν· αὐτοῦ δὲ τοῦ Κάτωνος ὁ παρ' ἄξιαν ἅμα καὶ παρ' ὥραν γάμος οὐ μικρὰν, οὐδὲ φαύλην εἰς τοῦτο διαβολὴν κατεσκεδάσατο. Πρεσβύτην γὰρ ἤδη τοσοῦτον ἐνηλικίω παιδί, καὶ γυναικὶ νύμφη παιδὸς, ἐπιγῆμαι κέρην ὑπηρέτου καὶ δημοσιεύοντος ἐπὶ μισθῷ πατρὸς, οὐδαμοῦ καλόν. Ἄλλ' εἴτε πρὸς ἡδονὴν ταῦτ' ἐπραξεν, εἴτ' ὀργῆ, διὰ τὴν ἐταίραν ἀμυνόμενος τὸν υἱὸν, αἰσχύνῃν ἔχει καὶ τὸ ἔργον καὶ ἡ πρόφρασις. Ἡ δ' αὐτὸς ἐχρήσατο λόγῳ κατειρωνευόμενος τὸ μειράκιον, οὐκ ἦν ἀληθής. Εἰ γὰρ ἐβούλετο παιδάς ἀγαθοὺς ὁμοίως τεκνῶσαι, γάμον ἔδει λαβεῖν γενναῖον, ἐξ ἀρχῆς σκεψάμενον· οὐχ ἕως μὲν ἐλάνθανεν ἀνεγγύω γυναικὶ καὶ κοινῇ συγκοιμώμενος, ἀγαπᾶν· ἐπεὶ δ' ἐφωράθη, ποιήσασθαι πενθερόν, ὃν ῥᾶτα πείσειν, οὐχ ὡς κάλλιπτα κηδεύσειν ἔμελλεν.

The first part of the book is devoted to a general history of the United States from its discovery by Columbus in 1492 to the present time. It covers the early years of settlement, the struggle for independence, the formation of the Constitution, and the various wars and conflicts that have shaped the nation's history.

The second part of the book is a detailed account of the American Revolution, from the outbreak of hostilities in 1775 to the signing of the Treaty of Paris in 1783. It describes the military campaigns, the political struggles, and the ultimate triumph of the revolutionary cause.

The third part of the book deals with the early years of the new nation, from the signing of the Constitution in 1787 to the end of the War of 1812. It discusses the challenges of building a new government, the expansion of territory, and the development of a national identity.

The fourth part of the book covers the period from the War of 1812 to the Civil War in 1861. It explores the growth of the industrial revolution, the expansion of slavery, and the tensions that ultimately led to the outbreak of the Civil War.

The fifth part of the book is a history of the Civil War, from its beginning in 1861 to its end in 1865. It details the military and political events, the role of Abraham Lincoln, and the ultimate victory of the Union.

The sixth part of the book is a history of Reconstruction, from the end of the Civil War in 1865 to the beginning of the Gilded Age in the late 1870s. It discusses the efforts to rebuild the South, the struggle for civil rights, and the rise of the Ku Klux Klan.

The seventh part of the book covers the Gilded Age, from the late 1870s to the beginning of the Progressive Era in the late 1890s. It describes the rapid industrialization, the rise of big business, and the social and political reforms of the Progressive Era.

The eighth part of the book is a history of the Progressive Era, from the late 1890s to the beginning of World War I in 1914. It discusses the efforts to reform government, society, and the economy, and the role of leaders like Theodore Roosevelt and Woodrow Wilson.

The ninth part of the book covers World War I, from its outbreak in 1914 to its end in 1918. It details the military and political events, the role of the United States, and the impact of the war on American society.

The tenth part of the book is a history of the interwar period, from the end of World War I in 1918 to the beginning of World War II in 1939. It discusses the economic challenges of the Great Depression, the rise of the New Deal, and the tensions that led to the outbreak of World War II.

The eleventh part of the book covers World War II, from its outbreak in 1939 to its end in 1945. It details the military and political events, the role of the United States, and the impact of the war on American society.

The twelfth part of the book is a history of the postwar period, from the end of World War II in 1945 to the present time. It discusses the Cold War, the Vietnam War, the civil rights movement, and the social and political changes of the late 20th and early 21st centuries.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΦΙΛΟΠΟΙΜΗΝ.

ΚΛΕΑΝΔΡΟΣ ἦν ἐν Μαντινείᾳ γένους τε πρώτου, καὶ δυναθεὶς ἐν τοῖς μάλιςα τῶν πολιτῶν· τύχη δὲ χρησάμενος, καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυγῶν, ἤκεν εἰς Μεγάλην πόλιν, οὐχ ἤκιστα διὰ τὸν Φιλοποίμενος πατέρα, Κραῦγιν, ἄνδρα πάντων ἔνεκα λαμπρὸν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἐκεῖνον οἰκείως ἔχοντα. Ζῶντος μὲν οὖν αὐτοῦ πάντων ἐτύγχανε, τελευτήσαντος δὲ τὴν ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας ἀποδιδούς, ἔθρεψεν αὐτοῦ τὸν υἱὸν ὄρφανόν ὄντα, καθάπερ φησὶν Ὅμηρος ὑπὸ τοῦ Φοίνικος τὸν Ἀχιλλέα τραφῆναι, γενναίαν τινὰ καὶ βασιλικὴν τοῦ ἔθους εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πλάσιν καὶ αὔξησιν λαμβάνοντος. Ἡδὴ δὲ τοῦ Φιλοποίμενος ἀντίπαιδος ὄντος, Ἐκδήμος καὶ Δημοφάνης, οἱ Μεγαλοπολίται, διεδέξαντο τὴν ἐπιμέλειαν, Ἀρκεσιλάῳ συνθήεις ἐν Ἀκαδημίᾳ γεγονότες, καὶ φιλοσοφίαν μάλιςα τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἐπὶ πολιτείαν καὶ πράξεις προαγαγόντες. Οὗτοι καὶ τὴν ἑαυτῶν πατρίδα τυραννίδος ἀπήλλαξαν, τοὺς ἀποκτενοῦντας Ἀρισόδημον κρύφα παρασκευάσαντες· καὶ Νικοκλέα τὸν Σικυώνιον τύραννον Ἀράτῳ συνεξέβαλον, καὶ Κυρηναίοις δεηθεῖσιν, τετραγαμῶν τῶν κατὰ τὴν πόλιν καὶ νοσοῦντων, πλεύσαντες εὐνομίαν ἔθεντο, καὶ διεκόσμησαν ἄριστα τὴν πόλιν. Αὐτοὶ γε μὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ἔργοις καὶ τὴν Φιλοποίμενος ἐποιοῦντο παιδείουσιν, ὡς κοινὸν ὄφελος τῇ Ἑλλάδι τὸν ἄνδρα τοῦτον ὑπὸ φιλοσοφίας ἀπεργασόμενοι. Καὶ γὰρ, ὡς περ ὀψίγονον ἐν γῆρα, ταῖς τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων ἐπιτεκοῦσα τοῦτον ἀρεταῖς ἢ Ἑλλὰς, ἠγάπησε διαφερόντως, καὶ συνηύξησε τῇ δόξῃ τὴν δύναμιν. Ῥωμαίων δέ τις ἐπαινῶν, ἔσχατον αὐτὸν Ἑλλήνων προσεῖπεν, ὡς οὐδένα μέγαν μετὰ τοῦτον ἔτι τῆς Ἑλλάδος ἄνδρα γειναμένης, οὐδὲ αὐτῆς ἄξιον.

Β. Ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος οὐκ αἰσχρὸς, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν. Ἐκ-
 κήνα γὰρ αὐτοῦ διαμένουσαν ἐν Δελφοῖς ὄρωμεν. Τὴν δὲ τῆς
 ξένης τῆς Μεγαρικῆς ἀγνοίαν συμβῆναι λέγουσι δι' εὐκολίαν τινὰ
 καὶ ἀφέλειαν αὐτοῦ. Πυθιανομένη γὰρ ἔρχεσθαι πρὸς αὐτοὺς
 τὸν στρατηγόντων Ἀχαιῶν, ἐθορυβεῖτο, παρασκευάζουσα δεῖπνον,
 οὐ παρόντος κατὰ τύχην τοῦ ἀνδρός. Ἐν τούτῳ δὲ τοῦ Φιλοποί-
 μενος εἰσελθόντος, χλαμύδιον εὐτελὲς ἔχοντος, οἰομένη τινὰ τῶν
 ὑπηρετῶν εἶναι καὶ προδρόμων, παρεκάλει τῆς διακονίας συν-
 εφάψασθαι. Καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἀπορρίψας τὴν χλαμύδα τῶν ξύλων
 ἐσχιζεν· ὁ δὲ ξένος ἐπεισελθὼν, καὶ θεασάμενος· Τί τοῦτο, ἔφη,
 Φιλοποίμην; Τί γὰρ ἄλλο, ἔφη δωρίζων ἐκεῖνος, ἢ κακῶς ὀψεως
 δίκας δίδωμι; τοῦ δ' ἄλλου σώματος τὴν φύσιν ἐπισκώπτων ὁ
 Τίτος εἶπεν· « ὦ Φιλοποίμην, ὡς καλὰς χεῖρας ἔχεις καὶ σκέλη-
 γαστέρα δ' οὐκ ἔχεις.» Ἦν γὰρ ἐκ τῶν μέσων γενώτερος. Τὸ μὲν-
 τοι σκῶμα πρὸς τὴν δύναμιν αὐτοῦ μᾶλλον ἐλέχθη. Καὶ γὰρ
 ὀπλίτας ἔχων ἀγαθοὺς καὶ ἵππεις, χρημάτων πολλάκις οὐκ εὐ-
 πόρει. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν ταῖς σχολαῖς περὶ τοῦ Φιλοποίμενος
 λέγεται.

Γ. Τοῦ δ' ἦθος τὸ φιλότιμον οὐκ ἦν παντάπασι φιλονεικίας
 καθαρὸν, οὐδ' ὀργῆς ἀπηλλαγμένον· ἀλλὰ, καίπερ Ἐπαμινώνδου
 βουλόμενος εἶναι μάλιστα ζηλωτῆς, τὸ (μὲν) δραστήριον καὶ συνε-
 τὸν αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ χρημάτων ἀπαθὲς, ἰσχυρῶς ἐμιμεῖτο· τῷ δὲ
 πρῶν καὶ βαθεῖ καὶ φιλανθρώπῳ παρὰ τὰς πολιτικὰς διαφορὰς
 ἐμμένειν οὐ δυνάμενος δι' ὀργὴν καὶ φιλονεικίαν, μᾶλλον ἐδόκει
 στρατιωτικῆς, ἢ πολιτικῆς, ἀρετῆς οἰκεῖος εἶναι. Καὶ γὰρ ἐκ παί-
 δων εὐθύς ἦν φιλοστρατιώτης, καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο χρησίμοις
 μαθήματιν ὑπήκουε προθύμως, ὀπλομαχῶν καὶ ἵππεύων. Ἐπεὶ
 δὲ καὶ παλαίειν εὐφυῶς ἐδόκει, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἐπὶ τὴν
 ἀθλήσιν ἔνιοι τῶν φίλων καὶ τῶν ἐπιτρόπων, ἠρώτησεν αὐτοὺς, μή
 τι πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἀσκήσιν ὑπὸ τῆς ἀθλήσεως βλαβήσοιτο.

Τῶν δὲ φαμένων, ὅπερ ἦν, ἀθλητικὸν στρατιωτικῷ σῶμα καὶ βίον διαφέρειν τοῖς πᾶσι, μάλιστα δὲ δίκαιταν ἐτέραν καὶ ἀσκησιν εἶναι, τῶν μὲν ὑπνωτε πολλῶ καὶ πλησμοναῖς ἐνδελεχεσί, καὶ κινήσει τεταγμέναις καὶ ἡσυχίαις, αὐξόντων τε καὶ διαφυλαττόντων τὴν ἕξιν, ὑπὸ πάσης ῥοπῆς καὶ παρεκβάσεως τοῦ συνήθους ἀκροσφαλῆ πρὸς μεταβολὴν οὔσαν· τὰ δὲ, πάσης μὲν πλάνης ἔμπειρα καὶ πάσης ἀνωμαλίας προσῆκον εἶναι, μάλιστα δὲ φέρειν ῥαδίως μὲν ἐνδειαν εἰθισμένα, ῥαδίως δ' ἀγρυπνίαν· ἀκούσας ὁ Φιλοποίμην, οὐ μόνον αὐτὸς ἔφυγε τὸ πρᾶγμα καὶ κατεγέλασεν, ἀλλὰ καὶ στρατηγῶν ὑπερον, ἀτιμίαις καὶ προπηλακισμοῖς, ὅσον ἦν ἐπ' αὐτῷ, πᾶσαν ἀθλῆσιν ἐξέβαλεν, ὡς τὰ χρησιμώτατα τῶν σωμάτων εἰς τοὺς ἀναγκαίους ἀγῶνας ἀχρηστα ποιούσαν.

Δ. Ἀπάλλαγεις δὲ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν, ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς στρατεῖαις, ἃς ἐποιοῦντο κλωπείας ἕνεκα καὶ λεηλασίας εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβάλλοντες, εἴθισεν αὐτὸν, πρῶτον μὲν ἐκστρατεύοντων, ὑπερον δ' ἀπερχομένων βαδίζειν. Σχολῆς δ' οὔσης, ἢ κυνηγῶν διεπόνει τὸ σῶμα, καὶ κατεσκεύαζε κοῦφον ἄμα καὶ ῥωμαλέον, ἢ γεωργῶν. Ἦν γὰρ ἀγρὸς αὐτῷ καλὸς ἀπὸ σαρδίων εἰκοσι τῆς πόλεως. Εἰς τοῦτον ἐβάδιζε καθ' ἡμέραν μετὰ τὸ ἄρισον, ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον, καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ τριβαδίου τοῦ τυχόντος, ὡσπερ ἕκαστος τῶν ἐργατῶν, ἀνεπαύετο. Πρῶτὸν δὲ ἀναστάς καὶ συναφάμενος ἔργου τοῖς ἀμπελουργοῦσιν, ἢ βοηλατοῦσιν, αὐθις εἰς [τὴν] πόλιν ἀπήγει, καὶ περὶ τὰ δημόσια τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄρχουσι συνησχολεῖτο. Τὰ μὲν οὖν ἐκ τῶν στρατειῶν προσιόντα κατανήλισκεν εἰς ἵππους καὶ ὄπλα καὶ λύσεις αἰχμαλώτων. Τὸν δ' οἶκον ἀπὸ τῆς γεωργίας αὐξῆσαι ἐπειράτο, δικαιοσύνην τῶν χρηματισμῶν οὐδὲ τοῦτο ποιούμενος πάρεργον, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσήκειν οἰόμενος οἰκεῖα κεκτηῖσθαι τὸν ἀλλοτρίων ἀρεζόμενον. Ἠκροᾶτο δὲ λόγων, καὶ συγγράμμασι φιλο-

σόφων ἐνετύγχανεν, οὐ πᾶσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἐδόκει πρὸς ἀρετὴν ὠφελεῖσθαι. Καὶ τῶν Ὀμηρικῶν, ὅσα τὰς πρὸς ἀνδρείαν ἐγείρειν καὶ παροξύνειν ἐνόμιζε φαντασίας, τούτοις προσεῖχε. Τῶν δ' ἄλλων ἀναγνωσμάτων μάλιστα τοῖς Εὐαγγέλου τακτικοῖς ἐνεφύετο, καὶ τὰς περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίας κατεῖχε, τοὺς λόγους ἐπὶ τὰ πράγματα καταστρέφειν οἰόμενος, εἰ μὴ σχολῆς ἕνεκα καὶ λαλιᾶς ἀκάροπου περαίνοντο. Καὶ γὰρ τῶν τακτικῶν θεωρημάτων τὰς ἐπὶ τοῖς πινακίοις διαγραφὰς εἶναι χαίρειν, ἐπὶ τῶν τόπων αὐτῶν ἐλάμβανεν ἔλεγχον καὶ μελέτην ἐποιεῖτο, χωρίων συγκλίνας, καὶ πεδίων ἀποκοπὰς, καὶ ὅσα παρὰ βεῖθροις, ἢ τάφροις, ἢ σενωποῖς, πάθη καὶ σχήματα διασπωμένης καὶ πάλιν συσπλωμένης φάλαγγος, ἐπισκοπῶν αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ὕδοι ποταμῶν, καὶ τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ προβάλλων. Ἔοικε γὰρ οὗτος ἀνὴρ περαιτέρω τῆς ἀνάγκης ἐμφιλακαλῆσαι τοῖς στρατιωτικοῖς, καὶ τὸν πόλεμον ὡς ποικιλωτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀρετῆς ἀσπᾶσασθαι, καὶ ὅπως καταφρονεῖν τῶν ἀπολειπομένων, ὡς ἀπράκτων.

Ε. Ἦδη δ' αὐτοῦ τριάκοντα ἔτη γεγονότος, Κλεομένης, ὁ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, νυκτὸς ἐξαίφνης προσπεσὼν τῇ Μεγάλῃ πόλει, καὶ τὰς φυλακὰς βιασάμενος, ἐντὸς παρήλθε καὶ τὴν ἀγορὰν κατέλαβεν. Ἐκδοθήσας δὲ Φιλοποίμην, τοὺς μὲν πολεμίους οὐ κατίσχυσεν ἐξελάσαι, καί περ ἐβρωμένως καὶ παραβόλως διαγωνισάμενος· τοὺς δὲ πολίτας τρόπον τινα τῆς πόλεως ἐξέκλεψε, προσμαχόμενος τοῖς ἐπιδιώκουσι, καὶ τὸν Κλεομένην περισπῶν ἐφ' ἑαυτὸν, ὡς χαλεπῶς καὶ μόλις ὕστατος ἀπελθεῖν ἀποβαλὼν τὸν ἵππον, καὶ τραυματίας γενόμενος. Ἐπεὶ δὲ προσέπεμφεν αὐτοῖς ὁ Κλεομένης, εἰς Μεσσηνίην ἀπελθεῖν, τὴν τε πόλιν μετὰ τῶν χρημάτων ἀποδιδούς καὶ τὴν χώραν, ὁρῶν ὁ Φιλοποίμην τοὺς πολίτας ἀσμένως δεχομένους, καὶ σπεύδοντας ἐπανελθεῖν, ἐνέστη καὶ διεκώλυσε, τῷ λόγῳ διδάσκων, ὡς οὐκ ἀποδίδωσι τὴν πόλιν Κλεομένης, προσκτᾶται δὲ τοὺς πολίτας,



ΚΑΘΟΜΕΝΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣ ΑΥΤΟΚΡ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ .

Σελ. 16: 312 ΤΟΜ. II

ἐπὶ τῷ καὶ τὴν πόλιν ἔχειν βεβαιότερον· οὐ γὰρ ἔξειν αὐτὸν, ὅπως οἰκίας καὶ τείχη κενὰ φυλάξῃ καθήμενος, ἀλλὰ καὶ τούτων ὑπ' ἐρημίας ἐκπεσεῖν. Ταῦτα λέγων, τοὺς μὲν πολίτας ἀπέτρεψε, τῷ δὲ Κλεομένει πρόφασιν παρέτχε λυμῆνασθαι καὶ καταβάλλειν τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως, καὶ χρημάτων εὐπορήσαντι μεγάλων ἀπελθεῖν.

σ. Ἐπεὶ δ' Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς βοηθῶν ἐπὶ τὸν Κλεομένην μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐστράτευσε, καὶ τὰς περὶ Σελλασίαν ἄκρας καὶ τὰς ἐμβολὰς κατέχοντος αὐτοῦ, παρέτάξε τὴν δύναμιν, ἐγγὺς ἐπιχειρεῖν καὶ βιάζεσθαι διανοούμενος· ἦν μὲν ἐν τοῖς ἰππεύσει μετὰ τῶν αὐτοῦ πολιτῶν τεταχμένος ὁ Φιλοποίμην, καὶ παρατάτας εἶχεν Ἰλλυριοὺς, οἷς τὰ λήγοντα τῆς παρατάξεως συνεπέφρακτο, πολλοῖς οὔσι καὶ μαχίμοις. Εἴρητο δ' αὐτοῖς ἐφ' ἐδρεύουσιν ἡσυχίαν ἔχειν, ἄχρις ἂν ἀπὸ θατέρου κέρως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀρθῇ φοινικὶς ὑπὲρ σαρίσσης διατεταμένη. Τῶν δ' ἡγεμόνων τοῖς Ἰλλυριοῖς πειρωμένων ἐκβιάζεσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ὥσπερ προτετέτακτο, τὴν ἐφεδρείαν ἐν τάξει διαφυλαττόντων, Εὐκλείδας, ὁ τοῦ Κλεομένου ἀδελφός, καταμαθὼν τὸ γινόμενον διάσπασμα περὶ τοὺς πολεμίους, ταχὺ τοὺς ἐλαττοτάτους τῶν φιλῶν περιέπεμψεν, ἐξόπισθεν τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐπιπεσεῖν κελύσας, καὶ περισπᾶν ἐρήμους τῶν ἰππέων ἀπολελειμμένους. Γινομένων δὲ τούτων, καὶ τῶν φιλῶν τοὺς Ἰλλυριοὺς περισπῶντων καὶ διαταραττόντων, συνιδὼν ὁ Φιλοποίμην οὐ μέγα ὄν ἔργον ἐπιθέσθαι τοῖς φιλοῖς, καὶ τὸν καιρὸν ὑφηνγούμενον τοῦτο, πρῶτον μὲν ἔφραζε τοῖς βασιλικοῖς· ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ἀλλὰ μαίνεσθαι δικῶν κατεφρονεῖτο, οὐδέπω μεγάλης, οὐδ' ἀξιοπίστου πρὸς τηλικούτο στρατήγημα δόξης περὶ αὐτὸν οὔσης, αὐτὸς ἐμβάλλει, συνεπισπασάμενος τοὺς πολίτας. Γενομένης δὲ ταραχῆς τὸ πρῶτον, εἴτα φυγῆς καὶ φόνου πολλοῦ τῶν φιλῶν, βουλόμενος ἔτι μᾶλλον ἐπιρρῶσαι τοὺς βασιλικούς, καὶ προσ-

μίξαι κατὰ τάχης θορυβουμένοις τοῖς πολεμίοις. τὸν μὲν ἵππον ἀρῆκεν, αὐτὸς δὲ πρὸς χωρία σκολιὰ καὶ μεσὰ ρεῖθρων καὶ φαράγγων πεζὸς ἐν ἵππικῷ θώρακι, καὶ σκευῇ βαρυτέρᾳ, χαλεπῶς καὶ ταλαιπώρως ἀμιλλώμενος, διελαύνεται διαμπερὲς ὁμοῦ τοὺς μηροὺς ἑκατέρους *ἐν* *μεσαγκύλω, καιρίας μὲν οὐ γενόμενης, ἰσχυρᾶς δὲ τῆς πληγῆς, ὥστε τὴν αἰχμὴν ἐπὶ θάτερα διῶσαι. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐνσχεθεὶς ὡσπερ δεσμῶ, παντάπασιν ἀπόρως εἶχε· τὸ γὰρ ἔναμμα τῆς ἀγκύλης χαλεπὴν ἐποίει τοῦ ἀκοντίσματος ἀνελκομένου διὰ τῶν τραυμάτων τὴν πάροδον. Ὡς δὲ ὤκνουν οἱ παρόντες ἄψασθαι, καὶ τῆς μάχης ἀκμὴν ὄξειαν ἐχούσης, ἐσφάδαζεν ὑπὸ θυμοῦ καὶ φιλοτιμίας πρὸς τὸν ἀγῶνα, τῇ παραβάσει καὶ τῇ παραλλάξει τῶν σκελῶν διὰ μέσου κλάσας τὸ ἀκόντισμα, χωρὶς ἐκέλευσεν ἐλκύσαι τῶν ἀγμάτων ἑκάτερον. Οὕτω δ' ἀπαλλαγείς, καὶ σπασάμενος τὸ ζῆφος, ἐχώρει διὰ τῶν προμάχων ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ὥστε πολλὴν προθυμίαν καὶ ζῆλον ἀρετῆς παρασχεῖν τοῖς ἀγωνιζομένοις. Νικήσας οὖν ὁ Ἀντίγονος, ἀπεπειράτο τὴν Μακεδόνων, ἐρωτῶν, διὰ τί, μὴ κελεύσαντος αὐτοῦ, τὸ ἵππικὸν ἐκίνησαν. Τῶν δ' ἀπολογουμένων, ὡς παρὰ γνώμην βιασθεῖεν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, μειρακίου Μεγαλοπολιτικοῦ προεμβολόντος, γελάσας ὁ Ἀντίγονος· Ἐκεῖνο τοίνυν τὸ μειράκιον, εἶπεν, ἔργον ἡγεμόνος μεγάλου πεποίηκεν.

Z. Ἐκ τούτου δόξαν ἔσχεν, ὡσπερ εἰκὸς, ὁ Φίλοπορίμην. Καὶ τοῦ μὲν Ἀντιγόνου σπουδάσαντος, ὅπως στρατεύοιτο μετ' αὐτοῦ, καὶ δίδόντος ἡγεμονίαν καὶ χρήματα, παρητήσατο, μάλιστα τὴν ἑαυτοῦ φύσιν καταμαθὼν πρὸς τὸ ἄρχεσθαι δυσκόλως καὶ χαλεπῶς ἔχουσαν. Ἀργεῖν δὲ καὶ σχολάζειν οὐ βουλόμενος, ἀσκήσεως ἕνεκα καὶ μελέτης τῶν πολεμικῶν εἰς Κρήτην ἔπλευσεν ἐπὶ στρατείαν. Καθεὶ συχνὸν χρόνον ἐγγυμναστάμενος ἀνδράσι μαχίμοις καὶ ποικίλοις μεταχειρίσασθαι πύλεμον, ἔτι δὲ σώφροσι καὶ κεκολασμένοις περὶ δίαίταν, ἐπανῆλθεν οὕτω λαμπρὸς εἰς τοὺς

Ἀχαιοὺς, ὡς εὐθύς ἵππαρχος ἀποδειχθῆναι. Παραλαβὼν δὲ τοὺς ἵππεις φαύλοις μὲν ἵππαρχοῖς ἐκ τοῦ προστυχόντος, ὅτε συμβαίνοι τῷ στρατεῖα, προσχωμένους, αὐτοὺς δὲ τὰς πολλὰς τῶν στρατειῶν ἀποδιδράσκοντας, ἐτέρους δὲ πέμποντας ἀνθ' ἑαυτῶν, δεινὴν δ' ἀπειρίαν μετ' ἀτολμίας πάντων οὖσαν, περιορῶντας δὲ ταῦτα τοὺς ἄρχοντας αἰεὶ, διὰ τε τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς τοὺς ἵππεις δύνασθαι, καὶ μάλιστα κυρίους εἶναι τιμῆς καὶ κολάσεως, οὐχ ὑπέιξεν, οὐδ' ἀνῆκεν ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις ἐπιῶν, καὶ κατ' ἄνδρα τῶν νέων ἕκαστον ἐπὶ τὴν φιλοτιμίαν συνεσορμῶν, καὶ κολάζων τοὺς ἀνάγκης δεομένους, μελέταις τε καὶ πομπαῖς, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμίλλαις χρώμενος, ὅπου πλεῖστοι θεᾶσθαι μέλλοιεν, ὀλίγω χρόνῳ πᾶσι βῶμην τε θαυμαστὴν καὶ προθυμίαν παρέστησε· καὶ, ὃ μέγιστον ἦν ἐν τοῖς τακτικοῖς, ἐλαφροὺς καὶ ὀρεῖς, πρὸς τε τὰς κατ' οὐλαμὴν ἐπιστροφάς καὶ περὶ πασμῶν, καὶ τὰς καθ' ἵππον ἐπιστροφάς καὶ κλίσεις, ἀπειργάσατο καὶ συνείθισεν, ὡς ἐνὶ σώματι κινουμένῳ καθ' ὁρμὴν ἐκούσιον εἰοκέναι τὴν ὄλου τοῦ συστήματος ἐν ταῖς μεταβολαῖς εὐχέρειαν. Συστάσης δὲ τῆς περὶ τὸν Λάρισσον αὐτοῖς ποταμὸν ἰσχυρᾶς μάχης πρὸς Αἰτωλοὺς καὶ Ηλείους, ὃ τῶν Ηλείων ἵππαρχος Δαμόραντος ἔρμησεν ἐπὶ τὸν Φιλοποίμην προεξελάσας. Δεξάμενος δὲ τὴν ὁρμὴν ἐκεῖνος αὐτοῦ, καὶ εἰθᾶσας τῷ δόρατι παῖει καὶ καταβάλλει τὸν Δαμόραντον. Εὐθύς δὲ, τούτου πεσόντος, ἐρυγον οἱ πολέμιοι, καὶ λαμπρὸς ἦν ὁ Φιλοποίμην, ὡς οὔτε κατὰ χεῖρα τῶν νέων τινός, οὔτε συνέσει τῶν πρεσβυτέρων ἀπολειπόμενος, ἀλλὰ καὶ μάχεσθαι καὶ στρατηγεῖν ἰκανιώτατος.

II. Τὸ δὲ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος μὲν ἄρατος εἰς ἀξίωμα καὶ δύναμιν ἦρξεν ἐκ ταπεινοῦ καὶ διεφθαρμένου, κατὰ πόλεις συναγαγῶν, καὶ πολιτευσάμενος Ἑλληνικὴν καὶ φιλόανθρωπον πολιτείαν. Ἐπειτα, ὡσπερ ἐν τοῖς ὕδασι, ἀρξαμένων ὀλίγων ὑψίσθαι καὶ μικρῶν σωμάτων, ἤδη τὰ ἐπιρρέοντα τοῖς πρώτοις ἐν-

ισχύμενα καὶ περιπίπτοντα πῆξιν ἰσχυρὰν καὶ σφαιρότητα ποιεῖ δι' ἀλλήλων, οὕτω, τῆς Ἑλλάδος ἀσθενούς καὶ εὐδιαλύτου φερόμενης κατὰ πόλεις ἐν τῷ τότε χρόνῳ, πρῶτοι συστάντες οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ τῶν κύκλῳ πόλεων τὰς μὲν ἐκ τοῦ βοηθεῖν καὶ συνελευθεροῦν ἀπὸ τῶν τυραννικῶν ὑπολαμβάνοντες, τὰς δ' ὁμολογία καὶ πολιτεία καταμιγνύοντες εἰς ἑαυτοὺς, ἐν σώμα καὶ μίαν δύναμιν κατασκευάσαι διεννοοῦντο τὴν Πελοπόννησον. Ἄλλ', Ἀράτου μὲν ζῶντος, ἔτι τοῖς Μακεδόνων ὄπλοις ὑπεδύοντο τὰ πολλὰ, θεραπεύοντες Πτολεμαῖον, εἴτ' αὖθις Ἀντίγονον καὶ Φίλιππον, ἐν μέσαις ἀναστρεφομένους ταῖς Ἑλληνικαῖς πράξεσιν. Ἐπεὶ δὲ Φιλοποίμην εἰς τὸ πρωτεύειν προῆλθεν, ἤδη καθ' ἑαυτοὺς ἀξιόμαχοι τοῖς ἰσχύουσι πλείστον ὄντες, ἐπαύσαντο χρώμενοι προσάταις ἐπεισάκτοις. Ἄρατος μὲν γὰρ, ἀργότερος εἶναι δοκῶν πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας, ὁμιλίᾳ καὶ πρῶτητι καὶ φιλικαῖς βασιλικαῖς τὰ πλείστα κατειργάσατο τῶν πραγμάτων, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται· Φιλοποίμην δ', ἀγαθὸς πολεμιστῆς ὢν, καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἐνεργὸς, ἔτι δ' εὐτυχὴς καὶ κατορθωτικὸς εὐθύς ἐν ταῖς πρώταις γενόμενος μάχαις, ἅμα τῇ δυνάμει τὸ φρόνημα τῶν Ἀχαιῶν κύξῃσε, νικᾶν ἐθισθέντων μετ' αὐτοῦ, καὶ κατευτυχεῖν ἐν τοῖς πλείστοις ἀγῶσι.

Θ. Πρῶτον μὲν οὖν τὰ περὶ τὰς τάξεις καὶ τοὺς ὀπλισμοὺς φαύλως ἔχοντα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐκίνησεν. Ἐχρῶντο γὰρ θυρεοῖς μὲν εὐτελέσι διὰ λεπτότητα, καὶ σενωτέροις τοῦ περισέλλειν τὰ σώματα, δόρασι δὲ μικροτέροις πολὺ τῶν σαρισσῶν· καὶ διὰ τοῦτο πλῆκται καὶ μάχιμοι πρόρρωθεν ἦσαν ὑπὸ κουφότητος, προσμίζαντες δε τοῖς πολεμίοις, ἔλαττον εἶχον. Εἶδος δὲ τάξεως καὶ σχήματος εἰς σπεῖραν οὐκ ἦν σύνθητες· φάλαγγι δὲ χρώμενοι μήτε προβολὴν ἐχούση, μήτε συνασπισμὸν, ὡς ἡ Μακεδόνων, ῥαδίως ἐξεθλίβοντο καὶ διεσπῶντο. Ταῦτα ὁ Φιλοποίμην διδάξας, ἔπεισεν αὐτοὺς ἀντὶ μὲν θυρεοῦ καὶ δόρατος ἀσπίδα λαβεῖν καὶ

σάρισσαν, κράνεσι δὲ καὶ θώραξι καὶ περικνημῖσι πεφοραγμένους, μόνιμον καὶ βεβηκυῖαν ἀντίδρομικῆς καὶ πελτασικῆς μάχης ἀσκεῖν. Πείσας δὲ καθοπλίσασθαι τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, πρῶτον μὲν ἔπῃρε θαρρεῖν, ὡς ἀμάχους γεγονότας· ἔπειτα τὰς τρυφὰς αὐτῶν καὶ τὰς πολυτελείας ἄριστα μετεκόσμησεν. Ἀφελεῖν γὰρ οὐκ ἦν παντάπασιν ἐκ πολλοῦ νοσοῦντων τὸν κενὸν καὶ μάλιστα ζῆλον, ἐσθῆτας ἀγαπῶντων περιττὰς, σρωμνάς τε βαπτρομένων ἀλουργεῖς, καὶ περὶ δεῖπνα φιλοτιμουμένων καὶ τραπέζας. Ὁ δ', ἀρξάμενος ἐκτρέπειν ἀπὸ τῶν οὐκ ἀναγκαίων ἐπὶ τὰ χρήσιμα καὶ καλὰ τὴν φιλοκοσμίαν, ταχὺ πάντας ἔπεισε καὶ παρώρμησε, τὰς καθ' ἡμέραν περὶ σῶμα δαπάνας κολούσαντας, ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς καὶ πολεμικαῖς παρασκευαῖς διαπρεπεῖς ὑρᾶσθαι καὶ κεκοσμημένους. Ἦν οὖν ἰδεῖν τὰ μὲν ἐργαστήρια μετὰ κατακοπτομένων κυλίκων καὶ θηρικλείων, χρυσοῦμένων δὲ θωράκων, καὶ κκταργυρουμένων θωρεῶν καὶ χαλινῶν· τὰ δὲ στάδια πύλων δαμαζομένων, καὶ νεανίσκων ὀπλομαχούντων· ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῶν γυναικῶν κράνη καὶ πτερὰ βραχίς, κοσμούμενα, καὶ χιτώνων ἰππικῶν καὶ στρατιωτικῶν χλαμύδων διηνηθισμένων. Πῶς δ' ὄψις αὕτη τὸ θάρσος αὖξουσα, καὶ παρακαλυψα, *τὴν* ὄρμησιν ἐνεποιεῖ φιλοπαράβολον καὶ πρόθυμον ἐπὶ τοὺς κινδύνους. Ἡ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις θεάμασι πολυτέλεια τρυφὴν ἐπάγεται, καὶ μαλκίαν ἐνδίδωσι τοῖς χρωμένοις, ὥσπερ ὑπὸ νυγμῶν καὶ γαργαλισμῶν τῆς αἰσθήσεως συνεπικλώσῃς τὴν διάνοιαν· ἢ δ' εἰς τὰ τοιαῦτα βῶννυσι καὶ μεγαλύνει τὸν θυμὸν· ὥσπερ Ὀμηρὸς ἐποίησε τὸν Ἀχιλλεῦ, τῶν καινῶν ὀπλων παρατεθέντων ἐγγύς, ὑπὸ τῆς ὕψεως οἷον ὀργῶντα καὶ φλεγόμενον πρὸς τὴν δι' αὐτῶν ἐνέργειαν. Οὕτω δὲ κοσμήσας τοὺς νέους, ἐγύμναζε καὶ διεπόνει, ταῖς κινήσεσι προθύμως ὑπακούοντας καὶ φιλοτίμως. Καὶ γὰρ ἡ τάξις θαυμαστῶς ἡγαπᾶτο, ἄθραυστόν τι λαμβάνειν πύκνωμα δοκῶσα, καὶ τὰ ὄπλα τοῖς σώμασιν ἐγένετο χειροῆθη καὶ κοῦφα,

μαθ' ἡδονῆς διὰ λαμπρότητα καὶ κάλλος ἀπτομένων καὶ φορούντων, ἐναγωνίσασθαί τε βουλομένων, καὶ διακριθῆναι τάχιστα πρὸς τοὺς πολεμίους.

I. Ἦν δὲ τότε τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ πρὸς Μαχανίδακον πόλεμος, τὸν Λακεδαιμονίων τύραννον, ἀπὸ πολλῆς καὶ μεγάλης δυνάμεως ἐπιβουλεύοντα πᾶσι Πελοποννησίοις. Ὡς οὖν εἰς τὴν Μαντίνειαν ἐμβεβληκῶς ἀπηγγέλθη, κατὰ τάχος ὁ Φιλοποίμην ἐξήγαγε τὴν στρατιάν ἐπ' αὐτόν. Ἐγγὺς δὲ τῆς πόλεως παρετάξαντο, πολλοῖς μὲν ξένοις ἐκάτεροι, πάσαις δὲ ὁμοῦ τι ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσι. Γενομένου δὲ τοῦ ἀγῶνος ἐν χερσίν, ὁ Μαχανίδακας τοῖς ξένοις τοὺς τῶν Ἀχαιῶν προτεταγμένους ἀκοντιστὰς καὶ Ταραντίνους τρεψάμενος, ἀντὶ τοῦ χωρεῖν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς μαχομένους, καὶ παραρρήγνυται τὸ συνεχηκὸς, ἐξέπεσε διώκων, καὶ παρήλλαξε τὴν φάλαγγα τῶν Ἀχαιῶν ἐν τάξει μενόντων. Ὁ δὲ Φιλοποίμην, τηλικούτου πταίσματος ἐν ἀρχῇ γενομένου, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπολωλέναι κομιδῇ καὶ διεφθάρθαι δοκούντων, τοῦτο μὲν ὁμῶς προσεποιεῖτο παρορᾶν, καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινόν· κατιδῶν δὲ τοὺς πολεμίους, ὅσον ἡμάρτανον ἐν τῇ διώξει, τῆς φάλαγγος ἀπορρήγνυμένους, καὶ κενὴν χώραν διδόντας, οὐκ ἀπήντησεν, οὐδ' ἐνέστη φερομένοις αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς φεύγοντας, ἀλλ' ἐάσας παρελθεῖν, καὶ διάσπασμα ποιῆσαι μέγα, πρὸς τοὺς ὀπίστας εὐθὺς ἦγε τῶν Λακεδαιμονίων, ὁρῶν τὴν φάλαγγα γυμνὴν ἀπολειμμένην καὶ κατὰ κέρας παραδραμιῶν ἐνέβαλε, μήτ' ἄρχοντος αὐτοῖς παρόντος, μήτε μάχεσθαι προσδεχομένους. Νικᾶν γὰρ ἡγοῦντο καὶ κρατεῖν παντάπασι, διώκοντα τὸν Μαχανίδακον ὁρῶντες. Ὡσαύμενης δὲ τούτους φόνῳ πολλῷ (λέγονται γὰρ ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους ἀποθανεῖν), ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Μαχανίδακον, ἐκ τῆς διώξεως ἀνασρέφοντα μετὰ τῶν ξένων. Τάφρου δὲ μεγάλης καὶ βαθείας ἐν μέσῳ διειργούσης, παρεξήλανον ἀλλήλοις ἐκαστέρωθεν· ὁ μὲν διαβῆναι καὶ φυγεῖν, ὁ δὲ τοῦτο κωλύσαι βουλό-

μενος. Ἦν ὄψις οὐχ ὡς στρατηγῶν μαχομένων, ἀλλ' ὡσπερ θηρίῳ πρὸς ἀλκίην ὑπ' ἀνάγκης τρεπομένῳ δεινοῦ κυνηγέτου τοῦ Φιλοποίμενος συνεστῶτος. Ἐνθα ὁ μὲν ἵππος τοῦ τυράννου, ῥωμαλέος ὢν καὶ θυμοειδής, καὶ τοῖς μύωψιν αἵμαχθεῖς ἐκατέρωθεν, ἐπετόλμησε τῇ διαβάσει, καὶ προσθαλὼν τῇ τάφρῳ τὸ σῆθος, ἐδιάζετο τοῖς προσθίοις πέραν ἐρείσασθαι σκέλεσιν. Ἐν δὲ τούτῳ Σιμμίας καὶ Πολύαινος, οἵπερ ἀεὶ τῷ Φιλοποίμενι παρήσαν μαχομένῳ καὶ συνήσπιζον, ὁμοῦ προσήλαυνον ἀμφοτέρω, τὰς αἰχμὰς κλίναντες ἐναντίας. Φθάνει δ' αὐτοὺς ὁ Φιλοποίμην ἀπαντήσας τῷ Μαχανίδῃ, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ μετεωρίζοντα τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ σώματος ὕρῳν, μικρὸν ἐνέκλινε τὸν ἴδιον, καὶ διαλαβὼν τὸ ζυγόν, ἐκ χειρὸς ὠθεῖ, καὶ περιτρέπει τὸν ἄνδρα συνεπερείσας. Τοῦτ' ἔχων τὸ σχῆμα χαλκοῦς ἐν Δελφοῖς ἔστηκεν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, θαυμασάντων μάλιστα καὶ τὴν πράξιν αὐτοῦ καὶ τὴν στρατηγίαν ἐκείνην.

ΙΑ. Λέγεται δὲ, τῆς τῶν Νεμείων πανηγύρεως ἐνεσιώσης, στρατηγοῦντα τὸν Φιλοποίμενα τὸ δεύτερον, καὶ νενικηκότα μὲν οὐ πάλαι τὴν ἐν Μαντινεῖα μάχην, τότε δὲ σχολὴν ἄγοντα διὰ τὴν ἑορτήν, πρῶτον μὲν ἐπ' εἶσαι τοῖς Ἕλλησι κεκοσμημένην τὴν φάλαγγα, καὶ κινουμένην, ὡσπερ εἶθιστο, τοὺς τακτικούς ῥυθμούς μετὰ τάχους καὶ ῥώμης· ἔπειτα, κιθαρωδῶν ἀγωνιζομένων, εἰς τὸ θέατρον παρελθεῖν, ἔχοντα τοὺς νεανίσκους ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς γλαυύσι, καὶ τοῖς φοινικοῖς ὑποδύταις, ἀκμάζοντάς τε τοῖς σώμασιν ἅπαντας καὶ ταῖς ἡλικίαις παραλλήλους, αἰδῶ δὲ πολλὴν πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ φρόνημα νεανικὴν ὑποφαίνοντας, ἐκ πολλῶν καὶ καλῶν ἀγώνων. Ἄρτι δ' αὐτῶν εἰσελθόντων κατὰ τύχην Πυλάδην τὸν κιθαρωδὸν ἄδοντα τοὺς Τιμοθέου Πέρσας ἐνάρξασθαι.

Κλειῶν ἐλευθερίας τεύχω μέγαν Ἕλλάδι κόσμον.

Ἄμα δὲ τῇ λαμπρότητι τῆς φωνῆς τοῦ περὶ τὴν ποίησιν ὄγκου

συμπρέψαντος, ἐπίβλεψιν γενέσθαι τοῦ θεάτρου πανταχόθεν εἰς τὸν φιλοποιόμενα, καὶ κρότον μετὰ χαρᾶς, τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν ἀξίωμα ταῖς ἐλπίσιν ἀναλαμβανόντων, καὶ τοῦ τότε φρονήματος ἔγγιστα τῷ θαρρεῖν γινομένων.

ΙΒ. Παρὰ δὲ τὰς μάχας καὶ τοὺς κινδύνους, ὡς περ οἱ πῶλοι τοὺς συνήθεις ἐπιβάτας ποθοῦντες, ἐὰν ἄλλον φέρωσι, πτύρονται καὶ ξενοπαθοῦσιν οὕτως ἡ δύναμις τῶν Ἀχαιῶν ἐτέρου στρατηγοῦντος ἠθύμει, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐπάπταινε, καὶ μόνον ὀφθέντος, εὐθύς ὀρθὴ καὶ δραστήριος ἦν διὰ τὸ θαρρεῖν, ἅτε δὴ καὶ τοὺς ἐναντίους αἰσθανόμενοι πρὸς ἓνα τοῦτον τῶν στρατηγῶν ἀντιβλέπειν οὐ δυναμένους, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοῦνομα δεδοικότας· ὡς ἦν φανερόν ἐξ ὧν ἔπρασσον. Φίλιππος μὲν γάρ, ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, οἰόμενος, ἂν ἐκ ποδῶν ὁ φιλοποιίμην γένηται, πάλιν ὑποπτήξειν αὐτῷ τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔπεμψεν εἰς Ἄργος κρύφα τοὺς ἀναιρήσοντας αὐτόν. Ἐπιγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς, παντάπασιν ἐξεμισήθη καὶ διεβλήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Βοιωτοὶ δὲ πολιορκοῦντες Μέγαρα, καὶ λήψεσθαι ταχέως ἐλπίζοντες, ἐξαίφνης λόγου προσπεσόντος αὐτοῖς, ὃς οὐκ ἦν ἀληθής, φιλοποιίμενα βοηθοῦντα τοῖς πολιορκουμένοις ἐγγύς εἶναι, τὰς κλίμακας ἀφέντες ἤδη προσεληρθεῖσμένας τοῖς τείχεσιν, ὥχοντο φεύγοντες. Νάβιδος δὲ, τοῦ μετὰ Μαχανίδαμ τυρανοῦντος Λακεδαιμονίων, Μεσσήνην ἄφνω καταλαβόντος, ἐτύγχανε μὲν ἰδιώτης ὢν τότε ὁ φιλοποιίμην, καὶ δυνάμεως οὐδὲμιᾶς κύριος. Ἐπεὶ δὲ τὸν στρατηγοῦντα τῶν Ἀχαιῶν Λύσιππον οὐκ ἔπειθε βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, ἀπολωλέναι κομιδῇ φάσκοντα τὴν πόλιν, ἔνδον γεγονότων τῶν πολεμίων, αὐτὸς ἐβόηθει, τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας ἀναλαβὼν, οὔτε νόμον, οὔτε χειροτονίαν περιμείναντας, ἀλλ' ὡς διὰ παντὸς ἄρχοντι τῷ κρείττονι κατὰ φύσιν ἐπομένους. Ἦδη δ' αὐτοῦ πλησίον ὄντος, ἀκούσας ὁ Νάβις οὐχ ὑπέστη, καίπερ ἐν τῇ πόλει στρατοπεδεύων, ἀλλ' ὑπεκδύς διὰ πυλῶν

λῶν ἐτέρων, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τὴν δύναμιν, εὐτυχία χρήσεσθαι δοκῶν, εἰ διαφύγοι· καὶ διέφυγε, Μεσσήνη δ' ἠλευθέρωτο.

Π'. Ταῦτα μένουσιν τὰ καλὰ τοῦ φιλοποίμενος. Ἡ δ' εἰς Κρήτην αὐθις ἀποδημία, Γορτυνίων δεηθέντων, ὡς χρῆσαιτο πολεμούμενοι στρατηγῷ, διαβολὴν ἔσχεν, ὅτι, τῆς πατρίδος αὐτοῦ πολεμουμένης ὑπὸ Νάβιδος, ἀπὴν φυγομαχῶν, ἢ φιλοτιμούμενος ἀκαίρως πρὸς ἐτέρους. Καίτοι συντόμως οὕτως ἐπολεμήθησαν Μεγαλοπολιταὶ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, ὥστε τοῖς μὲν τελεχέσιν ἐνοικεῖν, σπείρειν δὲ τοὺς σενωποὺς, περικεκομμένης τῆς χώρας, καὶ τῶν πολέμιων σχεδὸν ἐν ταῖς πύλαις στρατοπεδεύοντων. Ὁ δὲ Κρησὶ πολέμων τὴν καῦτα, καὶ στρατηγῶν διαπόντιος, ἐγκλήματα παρεῖχε καθ' ἑαυτοῦ τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἀποδιδράσκων τὸν οἶκον πόλεμον. Ἦσαν δὲ τινες οἱ λέγοντες, ἐτέρους τῶν Ἀχαιῶν ἡρημένων ἄρχοντας, ἰδιώτην ὄντα τὸν Φιλοποίμενα, χρῆσαι τὴν ἑαυτοῦ σχολὴν ἐφ' ἡγεμονία δεθεῖσι τοῖς Γορτυνίοις. Ἦν γὰρ ἀλλότριος σχολῆς, καθάπερ ἄλλο τι χρῆμα, τὴν στρατηγικὴν καὶ πολεμικὴν ἀρετὴν ἔχειν διὰ παντός ἐν χρήσει καὶ τριβῇ βουλούμενος· ὡς καὶ τῷ περὶ Πτολεμαίου ποτὲ ρηθέντι τοῦ βασιλέως ἀπεδήλωσεν· ἐκεῖνον γὰρ ἐγκωμιαζόντων τινῶν, ὡς εὖ μὲν ἐξασκοῦντα τὸ σθένος καθ' ἡμέραν, εὖ δὲ γυμνάζοντα καὶ φιλοπόνως διὰ τῶν ὄπλων τὸ σῶμα· Καὶ τίς ἂν, ἔφη, βασιλέα θαυμάσειεν, ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας μὴ ἐπιδεικνύμενον, ἀλλὰ μελετῶντα; Χαλεπῶς δ' οὖν οἱ Μεγαλοπολιταὶ φέροντες ἐπὶ τούτῳ, καὶ προδεδόσθαι νομίζοντες, ἐπεχείρησαν ἀποξενοῦν αὐτόν· οἱ δ' Ἀχαιοὶ διεκώλυσαν, Ἀρισταίνετον πέμψαντες εἰς Μεγάλην πόλιν στρατηγόν, ὃς, καίπερ ὦν διάφορος τῷ Φιλοποίμενι περὶ τὴν πολιτείαν, οὐκ εἶασε τελεσθῆναι τὴν καταδίκην. Ἐκ δὲ τούτου, παρρωσόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὁ Φιλοποίμην, ἀπέστρεψε πολλὰς τῶν περιουσιῶν κωμῶν, λέγειν διδάξας, ὡς οὐ συνετέλουν, οὐδ' ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἐκεῖνων. Καὶ λεγούσαις ταῦτα φανερώς συνηγα-

νίσατο, καὶ συγκαταστήσασθε τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ταῦτα μὲν οὐκ ἔσταν. Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ συνεπολέμη τοῖς Γορτυνίοις, οὐχ, ὡς Πελοποννήσιος ἀνὴρ καὶ Ἀρκάς, ἀπλοῦν τινα καὶ γενναῖον πόλεμον, ἀλλὰ τὸ Κρητικὸν ἦθος ἐνδύς· καὶ τοὺς ἐκείνων σοφίσμασι καὶ δόλοις, κλωπέαις τε καὶ λογισμοῖς, χροόμενος ἐπ' αὐτοῖς, ταχὺ παῖδας ἀπέδειξεν ἀνόητα καὶ κενὰ πρὸς ἐμπειρίαν ἀληθινὴν πανουργοῦντας.

ΓΔ. Ἐπὶ τούτοις δὲ θαυμασθεῖς, καὶ λαμπρὸς παρὰ τῶν ἐκεῖ πράξεων ἀνακομισθεῖς εἰς Πελοπόννησον, εὗρε τὸν μὲν Φίλιππον ὑπὸ τοῦ Τίτου καταπεπολεμημένον, τὸν δὲ Νάβιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων πολεμούμενον. Ἐρ' ὄν εὐθύς αἰρεθεῖς ἄρχων, καὶ ναυμαχίᾳ παραβαλόμενος, τὸ τοῦ Ἐπαμινώνδου παθεῖν ἔδοξε, πολὺ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης ἀφαιρεθεῖς, ἐν τῇ θαλάττῃ κάκιον ἀγωνιστάμενος. Πλὴν Ἐπαμινώνδαν μὲν ἔνιοι λέγουσιν, ὄκνουντα γεῦσαι τῶν κατὰ θάλασσαν ὠφελειῶν τοὺς πολίτας, ὅπως αὐτῷ μὴ λάθωσιν ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν, κατὰ Πλάτωνα, ναῦται γενόμενοι, καὶ διαφθαρέντες, ἀπρακτοὶ ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ τῶν νήσων ἀπελθεῖν ἐκουσίως. Φιλοποίμην δὲ τὴν ἐν τοῖς πεζοῖς ἐπιτήμην καὶ διὰ θαλάττης ἀρκέσειν αὐτῷ πρὸς τὸ καλῶς ἀγωνίσασθαι πεπεισμένος, ἔγνω τὴν ἀσκήσιν, ἧλίκον μέρος ἐστὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ πόσην ἐπὶ πάντα τοῖς ἐθισθεῖσι δύναμιν προστίθῃσιν. Οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ ναυμαχίᾳ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἔλαττον ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ ναῦν τινα, παλαιάν μὲν, ἐνδοξὴν δὲ, δι' ἑτῶν τεσσαράκοντα κατασπάσας ἐπλήρωσεν ὥστε μὴ σεγούσης, κινδυνεῦσαι τοὺς πολίτας. Πρὸς ταῦτα γινώσκων καταφρονούντας αὐτοῦ τοὺς πολεμίους, ὡς παντάπασι πεφευγῶτος ἐκ τῆς θαλάττης, καὶ πολιορκοῦντας ὑπερηφάνως τὸ Γύθειον, εὐθύς ἐπέπλευσεν αὐτοῖς, οὐ προσδοκῶσιν, ἀλλ' ἐκλελυμένοις διὰ τὴν νίκην. Καὶ νυκτὸς ἐκβίβασας τοὺς στρατιώτας, καὶ προσαγαγὼν, πῦρ ἐνήκε ταῖς σκηναῖς, καὶ τὸ στρατόπεδον κατ-

ἐκχυσε, καὶ πολλοὺς διέφθειρεν. Ὀλίγαις δ' ὕπερον ἡμέραις, καθ' ὄδον ἐν δυσχωρίαις τισὶν ἄφνω τοῦ Νάβιδος ἐπιφανέντος αὐτῷ, καὶ φοβήσαντος τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀνέλπισον ἡγουμένους τὴν σωτηρίαν ἐκ τόπων χαλεπῶν καὶ γεγονότων ὑποχειρίων τοῖς πολεμίοις, ὀλίγον χρόνον ἐπιστάς, καὶ περιλαβῶν ὄψει τὴν τοῦ χωρίου φύσιν, ἐπέδειξε τὴν τακτικὴν τῶν ἄκρων τῆς πολεμικῆς τέχνης εὖσαν. Οὕτω μικρὰ κινήσας τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα, καὶ πρὸς τὰ παρόντα μεθαρμόσας, ἀθρόβως καὶ ῥαδίως διεκρούσατο τὴν ἀπορίαν, καὶ προσβαλὼν τοῖς πολεμίοις, τροπὴν ἰσχυρὰν ἐποίησεν. Ἐπεὶ δ' οὐ πρὸς τὴν πόλιν ἐώρα φεύγοντας, ἀλλὰ τῆς χώρας ἄλλον ἄλλη διασπειρόμενον (ὕλῳδης δὲ καὶ περιβουνοῦ ἦν πᾶσα καὶ δίσσιπος ὑπὸ ῥείθρων καὶ φαράγγων), τὴν μὲν διώξιν ἐπέσχε, καὶ κατεστρατοπέδευσεν ἐτιφωτὺς ὄντος. Τεκμαιρόμενος δὲ τοὺς πολεμίους ἐκ τῆς φυγῆς καθ' ἓνα καὶ δύο πρὸς τὴν πόλιν ὑπάξειν σκοταίους, ἐλλοχίζει τοῖς περὶ τὸ ἄστυ ῥεῖθροις καὶ λόφοις πολλοὺς ἔχοντας ἐγχειρίδια τῶν Ἀχαιῶν. Ἐνταῦθα πλείστους ἀποθανεῖν συνέβη τῶν τοῦ Νάβιδος· ἅτε γὰρ οὐκ ἀθρόαν ποιούμενοι τὴν ἀναχώρησιν, ἀλλ' ὡς ἐκάστοις αἰ φυγαὶ συνετύγχανον, ὥσπερ ὄρνιθες ἠλίσκοντο περὶ τὴν πόλιν, εἰς τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας καταίροντες.

ΠΕ. Ἐπὶ τούτοις ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἐκπρεπῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς θεάτροις, φιλότιμον ὄντα τὸν Τίτον ἡσυχῇ παρελύπει. Καὶ γὰρ, ὡς Ῥωμαίων ὑπατος, ἀνδρὸς Ἀρκάδος ἡξίου θαυμάζεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν· καὶ ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβάλλειν οὐ παρὰ μικρὸν ἠγεῖτο, δι' ἑνὸς κηρύγματος ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα, ὅση Φιλίππῳ καὶ Μακεδόνισιν ἐδούλευσεν. Ἐκ δὲ τούτου καταλύεται μὲν ὁ Τίτος τῷ Νάβιδι τὸν πόλεμον, ἀποθνήσκει δὲ ὁ Νάβις ὑπ' Αἰτωλῶν, δολοφονηθείς. Τεταραγμένης δὲ τῆς Σπάρτης, ὁ Φιλοποίμην ἀρπάσας τὸν καιρὸν, ἐπιπίπτει μετὰ δυνάμει· καὶ, τῶν μὲν ἀκόντων, τοὺς δὲ συμπίσας,

προσηγάγετο καὶ μετεκόσμησεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν πόλιν. Οὗ γενομένου, θαυμαστῶς μὲν εὐδοκίμησε παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς, προσκτησάμενος αὐτοῖς ἀξίωμα πόλεως τηλικαύτης καὶ δύναιμι (οὐ γὰρ ἦν μικρὸν, Ἀχαιῶς μέρος γενέσθαι τὴν Σπάρτην). ἀνέλαθε δὲ καὶ Λακεδαιμονίων τοὺς ἀρίστους, φύλακα τῆς ἐλευθερίας ἐκεῖνον ἐλπίσαντας ἕξειν. Διὸ καὶ τὴν Νάξιδος οἰκίαν καὶ οὐσίαν ἐξαργυρισθεῖσαν, καὶ γενομένην εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ταλάντων, ἐψηφίσαντο δωρεὰν αὐτῷ δοῦναι, πρεσβείαν ὑπὲρ τούτων πέμψαντες. Ἐνθα δὴ καὶ διεφάνη καθαρῶς ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ, οὐ δοκῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὢν ἄριστος. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐδεὶς ἐβούλετο τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρὶ τοιούτῳ διαλέγεσθαι περὶ δωροδοκίας, ἀλλὰ δεδοικότες καὶ ἀναδύμενοι, προσβάλλοντο τὸν ξένον αὐτοῦ, Τιμόλαον. Ἐπειτα δ' αὐτὸς ὁ Τιμόλαος, ὡς ἦλθεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἐστιαθεὶς παρὰ τῷ Φιλοποίμενι, καὶ τὴν σεμνότητα τῆς ομιλίας αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀφέλειαν τῆς διαίτης, καὶ τὸ ἦθος ἐγγύθεν, οὐδαμῆ προσιτόν, οὐδὲ εὐάλωτον ὑπὸ χρημάτων, κατανοήσας, ἀπεσιώπησε περὶ τῆς δωρεᾶς· ἑτέραν δέ τινα πρόφασιν τῆς πρὸς αὐτὸν ὁδοῦ ποιησάμενος, ὄχητο ἀπιὼν καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου πεμφθεὶς ταῦτὸν ἔπαθε. Τρίτῃ δ' ὁδῷ μόλις ἐντυχῶν, ἐδήλωσε τὴν προθυμίαν τῆς πόλεως. Ὁ δὲ Φιλοποίημην ἠδέως ἀκούσας, ἤκεν αὐτὸς εἰς Λακεδαίμονα, καὶ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ τοὺς φίλους καὶ ἀγαθοὺς δεκάζειν, ὢν προῖκα τῆς ἀρετῆς ἕξῃσιν ἀπολαύειν, ἀλλὰ τοὺς πονηροὺς καὶ τὴν πόλιν ἐν τῷ συνεδρίῳ κατασασιάζοντας ὠνεῖσθαι καὶ διασθεῖρειν· ἵνα τῷ λαβεῖν ἐπισημισθέντες, ἦττον ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς. Βέλτιον γάρ εἶναι τῶν ἐχθρῶν παραιεῖσθαι τὴν παρρησίαν, ἢ τῶν φίλων. Οὕτω μὲν ἦν πρὸς χρήματα λαμπρός.

15. Ἐπεὶ δὲ πάλιν τοὺς Λακεδαιμονίους νεωτερίζειν ἀκούσας ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, Διοφάνης, ἐβούλετο κολάζειν, οἱ δ', εἰς πόλεμον καθιστάμενοι, διετάρασσον τὴν Πελοπόννησον, ἐπει-

ῥᾶτο πράνειν καὶ καταπαύειν τὸν Διοφάνη τῆς ὄρηθς ὁ Φιλο-
 ποίμην· διδάσκων τὸν καιρὸν, ὡς Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως, καὶ
 Ῥωμαίων ἐν τῇ Ἑλλάδι τηλικούτοις αἰωρουμένων στρατοπέδοις,
 ἐκεῖσε χρῆ τὸν ἄρχοντα τὴν γνώμην ἔχειν, τὰ δ' οἰκειαμὴ κινεῖν,
 ἀλλὰ καὶ παριδεῖντι καὶ παρακοῦσαι τῶν ἀμαρτανομένων. Οὐ
 προσέχοντος δὲ τοῦ Διοφάνους, ἀλλ' εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβα-
 λόντος ἅμα τῷ Τίτῳ, καὶ βαδιζόντων εὐθύς ἐπὶ τὴν πόλιν,
 ἀγανακτήσας ὁ Φιλοποίμην, ἔργον οὐ νόμιμον, οὐδ' ἀπικριτω-
 μένον ἐκ τῶν δικαίων, ἀλλὰ μέγα καὶ μεγάλῳ φρονήματι τολ-
 μήσας, εἰς τὴν Λακεδαιμόνα παρῆλθε· καὶ τὸν τε στρατηγὸν τῶν
 Ἀχαιῶν, καὶ τὸν ὑπατον τῶν Ῥωμαίων, ἰδιώτης ὢν ἀπέκλεισε,
 τὰς δ' ἐν τῇ πόλει ταραχὰς ἔπαυσε, καὶ κατέστησε τοὺς Λακε-
 δαιμονίους πάλιν εἰς τὸ κοινόν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἦσαν. Χρόνω
 δ' ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς Λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ Φιλο-
 ποίμην, τοὺς μὲν φυγάδας κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὄγδοήκοντα
 δὲ Σπαρτιάτας ἀπέκτεινεν, ὡς Πολύβιος φησίν· ὡς δ' Ἀριστοκρά-
 τῆς, πεντήκοντα καὶ τριακοσίους. Τὰ δὲ τείχη καθεῖλε, χώραν
 δὲ πολλὴν ἀποτεμόμενος, προσένευε τοῖς Μεγαλοπολίταις. Ὅσοι
 δ' ἦσαν ὑπὸ τῶν τυράννων ἀποδεδειγμένοι πολῖται τῆς Σπάρτης,
 μετώκισεν ἅπαντας, ἀπάγων εἰς Ἀχαΐαν, πλὴν τρισχιλίων. Τού-
 τούς δὲ ἀπειθοῦντας, καὶ μὴ βουλομένους ἀπσθεῖν ἐκ τῆς Λακε-
 δαίμονος, ἐπώλησεν· εἰθ' οἶον ἐφυβρίζων, ἀπὸ τῶν χρημάτων
 τούτων ἐν Μεγαλόπολει σοὰν ὠκοδόμησεν. Ἐμπιπλάμενος δὲ
 τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ παρ' ἀξίαν πεπραχόσιν ἐπεμβαίνων, τὸ
 περὶ τὴν πολιτείαν ἔργον ὠμότατον ἐξείργασατο καὶ παρανομώ-
 τατον. Ἀνεῖλε γὰρ καὶ διέφθειρε τὴν Λυκούργειον ἀγωγὴν, ἀναγ-
 κάσας τοὺς παῖδας καὶ τοὺς ἐφήβους τὴν Ἀχαικὴν ἀντὶ τῆς πα-
 τρίου παιδείαν μεταλαθεῖν, ὡς οὐδέποτε μικρὸν ἐν τοῖς Λυκούρ-
 γου νόμοις φρονήσοντας. Τότε μὲν οὖν ὑπὸ συμφορῶν μεγάλων,
 ὥσπερ νεῦρα τῆς πόλεως ἐκτεμεῖν τῷ Φιλοποίμηνι παρασχόντες,

ἐγένοντο χειροῦθεις καὶ ταπεινοί· χρόνῳ δ' ὕστερον αἰτησάμενοι παρὰ Ῥωμαίων, τὴν μὲν Ἀχαιῶν ἔφυγον πολιτείαν, ἀνέλαβον δὲ καὶ κατεσχέσαντο τὴν πάτριον, ὡς ἦν ἀνυσθὴν, ἐκ κακῶν καὶ φθορᾶς τηλικαύτης.

ΙΖ. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Ἀντίοχον ἐν τῇ Ἑλλάδι συνέστη πόλεμος, ἦν μὲν ιδιώτης ὁ Φιλοποίμην· ὄρων δὲ τὸν Ἀντίοχον αὐτὸν ἐν Χαλκίδι καθήμενον, περὶ γάμων καὶ παρθένων ἔρωτας οὐ καθ' ὥραν σχολάζοντα, τοὺς δὲ Σύρους ἐν ἀταξία πολλῇ καὶ χωρὶς ἡγεμόνων ἐν ταῖς πόλεσι πλαζόμενους καὶ τρυφῶντας, ἤχθετο μὴ στρατηγῶν τότε τῶν Ἀχαιῶν, καὶ Ῥωμαίοις ἔλεγε φθονεῖν τῆς νίκης. Ἐγὼ γὰρ ἂν, ἔφη, στρατηγῶν, ἐν τοῖς καπηλείοις κατέκοψα τούτους πάντας. Ἐπεὶ δε νικήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀντίοχον, ἐνεφύοντο τοῖς Ἑλληνικοῖς μᾶλλον ἢ δὴ, καὶ περιεβάλλοντο τῇ δυνάμει τοὺς Ἀχαιοὺς, ὑποκατακλινομένων αὐτοῖς τῶν δημαγωγῶν ἢ δ' ἰσχύς ἐπὶ πάντα πολλῇ μετὰ τοῦ δαίμονος ἐχώρει, καὶ τὸ τέλος ἐγγύς ἦν, εἰς δὲ τὴν τύχην ἔδει περιφερομένην ἐξικέσθαι· καθάπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης πρὸς κύμα διερεδόμενος ὁ Φιλοποίμην, τὰ μὲν ἐνδιδῶναι καὶ παρῆκειν ἠναγκάζετο τοῖς καιροῖς, περὶ δὲ τῶν πλείτων διαφερόμενος, τοὺς τῷ λέγειν καὶ πράττειν ἰσχύοντας ἀντισπᾶν ἐπειρᾶτο πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀρισταίνετον δὲ, τοῦ Μεγαλοπολίτου, δυναμένου μὲν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς μέγα, τοὺς δὲ Ῥωμαίους ἀεὶ θεραπεύοντος, καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς μὴ οἰόμενου δεῖν ἐναντιοῦσθαι, μηδ' ἀχαριστεῖν ἐκείνοις ἐν τῷ συνεδρίῳ, λέγεται τὸν Φιλοποίμην σιωπᾶν ἀκούοντα, καὶ βαρῶς φέρειν· τέλος δὲ ὑπ' ὀργῆς δυσανασχετοῦντα πρὸς τὸν Ἀρισταίνετον εἶπεῖν· « ὦ ἄνθρωπε, τί σπεύδεις τὴν πεπρωμένην τῆς Ἑλλάδος ἐπιδέειν; » Μανίου δὲ, τοῦ Ῥωμαίων ὑπάτου, νενικηκότος μὲν Ἀντίοχον, αἰτουμένου δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν, ὅπως ἔσσωσι τοὺς Λακεδαιμονίων φυγάδας κατελθεῖν, καὶ Τίτου ταῦτά τῳ Μανίῳ περὶ τῶν φυγάδων ἄξιουόντος, διεκώλυσε ὁ Φιλοποίμην,

οὐ τοῖς φυγάσι πολεμῶν, ἀλλὰ βουλόμενος δι' αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μὴ Τίτου, μηδὲ Ῥωμαίων χάριτι, τοῦτο πραγ-
θῆναι καὶ στρατηγῶν εἰς τοῦπιόν, αὐτὸς κατήγαγε τοὺς φυγά-
δας. Οὕτως εἰρέτι πρὸς τὰς ἐξουσίας ὑπὸ φρονήματος δύσερι
καὶ φιλόνοιον.

III. Πῶς δὲ γεγωνὸς ἔτος ἑβδομηκοσόν, ὃ δρον δὲ τῶν Ἀ-
χαιῶν στρατηγῶν, ἤλιπζεν οὐμόνον ἐκείνην τὴν ἀρχὴν ἀπολέμωσ
διάξειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ βίου τὸ λοιπὸν αὐτῷ μεθ' ἡσυχίας κατα-
θεῖσθαι τὰ πράγματα παρῆξειν. Ὡς γὰρ αἱ νόσοι ταῖς τῶν σωμα-
των Ῥωμαῖς συναπομαραινέσθαι δοκοῦσιν, οὕτως ἐν ταῖς Ἑλλη-
νικαῖς πόλεσιν ἐπιλιπούσης τῆς δυνάμεως, ἔληγε τὸ φιλόνοιον.
Οὐ μὴν ἀλλὰ Νέμεσις τις, ὥσπερ ἀθλητὴν εὐδρομοῦντα, πρὸς
τέρμασι τοῦ βίου κατέβαλε. Λέγεται γὰρ, ἐν τινι συλλόγῳ τῶν
παρόντων ἐπαινούτων ἀνδρα, δεινὸν εἶναι δοκοῦντα περὶ στρα-
τηγίαν, εἶπειν τὸν Φιλοποίμενα· « Καὶ πῶς ἄξιον ἐκείνου λόγον
ἔχειν τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἦλω ζῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων; » Μεθ' ἡμέ-
ρας δ' ὀλίγας Δεινοκράτης ὁ Μεσσήνιος, ἀνθρωπος ἰδίᾳ τε τῷ
Φιλοποίμενι προσκεκορυκῶς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαχθῆς διὰ πο-
νηρίαν καὶ ἀκολασίαν, τὴν τε Μεσσήνην ἀπέστησε τῶν Ἀχαιῶν,
καὶ κόμπη τὴν καλουμένην Κολωνίδα προσηγέθη μέλλων κα-
ταλαμβάνειν. Ὁ δὲ Φιλοποίμην ἔτυχε μὲν ἐν Ἀργεῖ πυρέσσων.
πυθόμενος δὲ ταῦτα συνέτεινεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἡμέρα μιᾶ
σαθίουσ πλείονας, ἢ τετρακοσίους. Κάκειθεν εὐθὺς ἐδοθήει,
τοὺς ἵππεις ἀναλαβὼν, οἵπερ ἦσαν ἐνδοξότατοι μὲν τῶν πολιτῶν,
νέει δὲ κομιδῆ, δι' εὐνοίαν τοῦ Φιλοποίμενος καὶ ζῆλον εἰθελον-
ταῖ συστρατεύοντες. Ἴππατάμενοι δὲ πρὸς τὴν Μεσσήνην, καὶ πε-
ρὶ τὸν Εὐάνδρου λόφον ἀπαντῶντι τῷ Δεινοκράτει συμπεσόν-
τες, ἐκείνον μὲν ἐτρέψαντο· τῶν δὲ πεντακοσίων, οἵ τὴν χώραν
τῶν Μεσσηνίων παρερύλαττον, ἐξαιρήνης ἐπιφερομένων, καὶ τῶν
πρότερον ἠττημένων, ὡς τούτους κατέδον, αὐτοῖς ἀνά τοῖς

λόφους ἀθροίζομένων, δείσας ὀφιλοποιήναι κυκλωθῆναι, καὶ τῶν ἵππέων φειδόμενος, ἀνεχώρει διὰ τόπων χαλεπῶν, αὐτὸς οὐραγῶν, καὶ πολλάκις ἀντεξελαύνων τοῖς πολεμίοις, καὶ ὄλως ἐπισπώμενος ἐφ' ἑαυτὸν, οὐ τολμώντων ἀντεμβαλεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ κραυγαῖς καὶ περιδρομαῖς χρωμένων ἄπωθεν. Ἀφιστάμενος οὖν πολλάκις διὰ τοὺς νεανίσκους, καὶ καθ' ἓνα περαπέμπων, ἔλαθεν ἐν πολλοῖς ἀπομονωθεῖς πολεμίοις. Καὶ συνάψαι μὲν εἰς χεῖρας οὐδεὶς ἐτόλμησεν αὐτῷ, πόρρωθεν δὲ βαλλόμενος καὶ βιαζόμενος πρὸς χωρία πετρώδη καὶ παράκρημα, χαλεπῶς μετεχειρίζετο καὶ κατέξαινε τὸν ἵππον. Αὐτῷ δὲ τὸ μὲν γῆρας ὑπ' ἀσκήσεως πολλῆς ἐλαφρὸν ἦν, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐμπόδιον εἰς τὸ σωθῆναι· τότε δὲ, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἐνδεοῦς γεγονότος, καὶ διὰ τὴν ὄδοιπορίαν κατακόπου, βαρῶν ὄντα καὶ δυσκίνητον ἤδη, σφαλεῖς ὁ ἵππος εἰς τὴν γῆν κατέβαλεν. Σκληροῦ δὲ τοῦ πτώματος γενομένου, καὶ τῆς κεφαλῆς παθούσης, ἔκειτο πολὺν χρόνον ἀναυδὸς· ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους τεθνᾶναι δόξαντας αὐτὸν, ἐπιχειρεῖν σρέφειν τὸ σῶμα καὶ σκυλεύειν. Ἐπεὶ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπάρας διέβλεψεν, ἀθροοὶ περιπεσόντες ἀπέσρεφον αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὀπίσω, καὶ δήσαντες ἤγον, ὕβρει χρώμενοι πολλῇ καὶ λοιδορίᾳ κατ' ἀνδρὸς, οὐδ' ἄναρ ἄν ποτε παθεῖν ὑπὸ Δεινοκράτους ταῦτα προσδοκήσαντος.

ΙΘ. Οἱ δ' ἐν τῇ πόλει, τῇ μὲν ἀγγελίᾳ θαυμαστῶς ἐπαρθένητες, ἠθροίζοντο περὶ τὰς πύλας. Ὡς δ' εἶδον ἐλκόμενον τὸν φιλοποιήμενα παρ' ἀξίαν τῆς τε δόξης καὶ τῶν ἔμπροσθεν ἔργων καὶ τροπαίων, ἠλέειαν οἱ πλεῖστοι καὶ συνήλθισαν ὥστε καὶ δακρύσαι, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐκπλαυρίσαι δύναμιν, ὡς ἄπιστον καὶ τὸ μηδὲν οὕσαν. Οὕτω δὲ κατὰ μικρὸν εἰς πολλοὺς φιλόανθρωπος ἐχώρει λόγος, ὡς μνημονευτέον εἶη τῶν πρόσθεν εὐεργεσιῶν, καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, Νάξιν ἐξελάσας τὸν τύραννον. Ολίγοι δ' ἦσαν οἱ, τῷ Δεινοκράτει χαριζόμενοι, σρε-

βλοῦν τὸν ἄνδρα καὶ κτείνειν ἐκέλευον, ὡς βαρὺν πολέμιον καὶ δυσμείλικτον, αὐτῷ τε Δεινοκράτει φοβερώτερον, εἰ διαφύγοι καθυβρισμένος ὑπ' αὐτοῦ καὶ γεγονώς αἰχμάλωτος. Οὐ μὴν ἀλλὰ κομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸν καλούμενον Θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, οὔτε πνεῦμα λαμβάνον, οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον, ἐνταῦθα κατέθεντο, καὶ τὸν λίθον ἐπιρράξαντες, ἄνδρας ἐνόπλους κύκλῳ περιέστησαν. Οἱ δ' ἰππεῖς τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ τῆς φυγῆς ἀναλαβόντες αὐτούς, ὡς οὐδαμοῦ φανερός ἦν ὁ Φιλοποίμην, ἀλλ' ἐδόκει τεθνήσκειν, πολὺν μὲν χρόνον ἐπέστησαν ἀνακαλούμενοι τὸν ἄνδρα, καὶ διαδιδόντες ἀλλήλοις λόγον, ὡς αἰσχροῦ σωτηρίαν καὶ ἄδικον σώζονται, πρὸς τοῖς πολέμοις τὸν στρατηγὸν ἀφειδήσαντα τοῦ ζῆν δι' αὐτούς· ἔπειτα προϊόντες ἅμα, καὶ πολυπραγμονοῦντες, ἐπίθοντο τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, καὶ διήγγελλον εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀχαιῶν. Οἱ δὲ συμφορὰν ποιούμενοι μεγάλην, ἀπαιτεῖν μὲν ἔγνωσαν τὸν ἄνδρα παρὰ τῶν Μεσσηνίων, πρὸς εἶδέν πέρψαντες, αὐτοὶ δὲ παρεσκευάζοντο στρατεύειν.

Κ. Οὗτοι μὲν οὖν ταῦτ' ἔπραττον. Ὁ δὲ Δεινοκράτης, μάλιστ' αὐτὸν χρόνον ὡς σωτήριον τῷ Φιλοποίμηνι δεδοικώς, καὶ φθῆσαι τὰ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν βουλούμενος, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, καὶ τὸ πλῆθος ἀπεχώρησε τῶν Μεσσηνίων, ἀνοίξας τὸ δεσμωτήριον, εἰσεπέμψε δημόσιον οἰκέτην, φάρμακον κομίζοντα, προσενεγκεῖν, καὶ παρασῆναι, μέχρις ἂν ἐκπῆ, κελεύσας. Ἔτυχε μὲν οὖν ἐν τῷ χλαμυδίῳ κατακείμενος, οὐ καθεύδων, ἀλλὰ λύπη καὶ θυρόβῳ κατεχόμενος· ἰδὼν δὲ φῶς, καὶ παρῆσ' αὐτῷ πλησίον τὸν ἄνθρωπον, ἔχοντα τὴν κύλικα τοῦ φαρμάκου, συναγαγὼν μόλις ἑαυτὸν ὑπ' ἀσθενείας, ἀνεκάθισε. Καὶ δεξάμενος, ἠρώτησεν, εἴ τι περὶ τῶν ἰππέων, καὶ μάλιστ' αὐτῶν Λυκόρτα, πεπυσμένος ἐστίν. Εἰπόντος δὲ τῷ ἀνθρώπῳ, διαπεφευγῆναι τοὺς πολλοὺς, ἐπένευσε τῇ κεφαλῇ, καὶ διαβλέψας πρῶτως πρὸς τὸν ἄν-

θρωπον· Εὖ λέγεις, εἶπεν, εἰ μὴ πάντα κακῶς πεπράχαμεν. Ἄλλο δὲ μηδὲν εἰπὼν, μηδὲ φθεγγόμενος, ἐξέπιε· καὶ πάλιν αὐτὸν ἀπέκλινεν, οὐ πολλά πράγματα τῷ φαρμάκῳ παρασχών, ἀλλ' ἀποσθεσθεῖς ταχὺ διὰ τὴν ἀποθνήσκουσαν.

ΚΑ. Ὡς οὖν ὁ περὶ τῆς τελευταίας λόγος ἤκεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, τὰς μὲν πόλεις αὐτῶν κοινῇ κατήφεια καὶ πένθος εἶχεν· οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ μετὰ τῶν προβούλων συνελθόντες εἰς Μεγάλην πόλιν, οὐδ' ἠντινοῦν ἀναβολὴν ἐποίησαντο τῆς τιμωρίας, ἀλλ' ἐλόμενοι στρατηγὸν Λυκῆρταν, εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐνέβαλον, καὶ κακῶς ἐποίουν τὴν χώραν, ἄχρις οὗ συμφρονήσαντες ἐδέξαντο τοὺς Ἀχαιοὺς. Καὶ Δεινοκράτης μὲν αὐτὸς αὐτὸν φθάσας διεχρήσατο τῶν ὄ' ἄλλων, ὅσοις μὲν ἀνελεῖν ἔδοξε φιλοποίμενα, δι' αὐτῶν ἀπέθνησκον, ὅσοις δὲ καὶ βατανίσαι, τούτους ἐν αἰτίαις ποιούμενος συνελάμβανεν ὁ Λυκῆρτας. Τὸ δὲ σῶμα καύσαντες αὐτοῦ, καὶ τὰ λείψανα συνθέντες εἰς ὑδρίαν, ἀνεζεύγυσαν, οὐκ ἀτάκτως, οὐδ' ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐπινίκιον πομπήν τινα ἅμα ταῖς ταφαῖς μίξαντες. Ἦν μὲν γὰρ ἐσσεφανεμένους ἰδεῖν, ἦν δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ δακρύοντας· ἦν δὲ τοὺς ἐχθροὺς, δεσμίους ἀγομένοους. Αὐτὴν δὲ τὴν ὑδρίαν, ὑπὸ πλῆθους ταινιῶν τε καὶ σεράνων μόλις ὀρωμένην, ἐκόμιζεν ὁ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν παῖς, Πολύβιος, καὶ περὶ αὐτῶν οἱ πρῶτοι τῶν Ἀχαιῶν. Οἱ δὲ στρατιῶται, ὠπλισμένοι μὲν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἵπποις κεκοσμημένοι ἐπηκολούθουν, οὔτε, οἷον ἐπὶ πένθει τοσοῦτῳ, κατηφεῖς, οὔτε τῇ νίκῃ γαυριῶντες. Ἐκ δὲ τῶν διὰ μέσου πόλεων καὶ κωμῶν ἀπαντῶντες, ὥσπερ αὐτὸν ἀπὸ στρατείας ἐπανιόντα δεξιούμενοι, τῆς ὑδρίας ἐφίπτοντο, καὶ συμπροῆγον εἰς Μεγάλην πόλιν. Ὡς οὖν συνανεμίχθησαν αὐτοῖς οἱ πρεσβύτεροι μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν, ὀλοφυρμὸς ἤδη διὰ παντὸς ἐχώρει τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν πόλιν, ἐπιποθοῦσαν τὸν ἄνδρα, καὶ βαρέως φέρουσαν, οἰομένην συναποβεβληκέναι τὸ πρωτεύειν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς. Ἐτάφη

μὲν οὖν, ὡς εἰκός, ἐνδόξως, καὶ περὶ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ οἱ τῶν
Μεσσηνίων αἰχμάλωτοι κατελεύσθησαν. Οὐσῶν δὲ πολλῶν μὲν
εἰκόνων αὐτοῦ, μεγάλων δὲ τιμῶν, ἅς αἱ πόλεις ἐψηφίσαντο,
Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἐν τοῖς περὶ Κόρινθον ἀτυχημασι τῆς Ἑλλάδος,
ἐπεχείρησεν ἀνελεῖν ἀπάσας, καὶ διώκειν αὐτὸν, ἐνδεικνύμενος,
ὡς περ εἰ ζῶντα, Ῥωμαίοις πολέμιον καὶ κακόνου γενέσθαι.
Λόγων δὲ λεγθέντων, καὶ Πολυβίου πρὸς τὸν συκοφάντην ἀν-
τειπόντος, οὐθ' ὁ Μόμμιος, οὔτε οἱ πρέσβεις ὑπέμειναν ἀνδρὸς
ἐνδόξου τιμᾶς ἀφανίσαι, καίπερ οὐκ ὀλίγα ταῖς περὶ Τίτον καὶ
Μάκιον ἐναντιωθέντος· ἀλλὰ τῆς χρείας τὴν ἀρετὴν ἐκείνοι
καὶ τὸ καλὸν, ὡς ἔειπε, τοῦ λυσιτελοῦς διώριζον· ὀρθῶς καὶ
προσηκόντως, ταῖς μὲν ὠφελούσι, μισθὸν καὶ χάριν παρὰ τῶν
εὖ παθόντων, ταῖς δ' ἀγαθοῖς, τιμὴν ὀφείλεσθαι παρὰ τῶν ἀγα-
θῶν αἰ νομίζοντες. Ταῦτα περὶ Φιλοποίμενος.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

ΠΛΟΥΤ. Τ. ΚΟΙΝΤ. ΦΛΑΜΙΝ.

ὍΝ δὲ παραβάλλομεν αὐτῷ, Τίτος Κοϊντίος Φλαμινῖνος, ιδεάν μὲν ὑποῖος ἦν, πάρεσι θεάσασθαι τοῖς βουλομένοις ἀπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ χαλκῆς εἰκόνας, ἣ κεῖται παρὰ τὸν μέγαν Ἀπόλλωνα τὸν ἐκ Καρχηδόνας, ἀντικρὺ τοῦ ἵπποδρόμου, γράμματιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένη. Τὸ δ' ἦθος ὁξὺς λέγεται γενέσθαι καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ πρὸς χάριν. Οὐ μὴν ὁμῶως ἀλλ' ἑλαφρὸς μὲν ἐν τῷ κολάζειν, καὶ οὐκ ἐπίμονος, πρὸς δὲ τὰς χάριτας τελεσιουργός· καὶ τοῖς εὐεργετηθεῖσι διὰ παντός, ὥσπερ εὐεργέταις, εὔνους, καὶ πρόθυμος, ὡς κάλλιπα τῶν κτημάτων, τοὺς εὖ πεπυθότας ὑπ' αὐτοῦ περιέπειν αἰεὶ καὶ σώζειν. Φιλοτιμύτατος δὲ καὶ φιλοδοξότατος ὢν, ἐβούλετο τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων πράξεων αὐτουργός εἶναι, καὶ τοῖς δεομένοις εὖ παθεῖν μᾶλλον, ἢ τοῖς εὖ ποιῆσαι δυναμένοις ἔχαιρε, τοὺς μὲν ὕλην τῆς ἀρετῆς, τοὺς δὲ ὥσπερ ἀντιπάλους πρὸς δόξαν ἠγούμενος. Παιδευθεὶς δὲ παιδείαν τὴν διὰ τῶν ἐθνῶν τῶν στρατιωτικῶν, πολλοὺς τότε καὶ μεγάλους τῆς Ῥώμης ἀγωνιζομένης ἀγῶνας, καὶ τῶν νέων εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ στρατεύεσθαι στρατηγεῖν διδασκόμενων, πρῶτον μὲν ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ χιλιάρχος ὑπατεύοντι Μαρκέλλῳ συνεστρατεύσατο. Καὶ Μάρκελλος μὲν ἐνέδρα περιπεσὼν ἐτελεύτησε· Τίτος δὲ τῆς περὶ Τάραντα χώρας, καὶ Τάραντος αὐτοῦ, τὸ δεύτερον ἠλωκότος, ἔπαρχος ἀποδειχθεὶς, εὐδοκίμησεν οὐχ ἧττον ἐπὶ τοῖς δικαίαις, ἢ κατὰ τὴν στρατείαν. Διὸ καὶ πευπομένων ἀποίκων εἰς δύο πόλεις, Νάρνειάν τε καὶ Κώνσαν, ἀρχῶν ἤρεθη καὶ οἰκιστής.

Β. Τοῦτο δ' αὐτὸν ἐπῆρε μάλιστα, τὰς διάμεσους καὶ συνήθεις τοῖς νέοις ἀρχὰς ὑπερβάντα, δημαρχίαν καὶ στρατηγίαν καὶ ἀγο-

φανομίαν, εὐθύς αὐτὸν ὑπατείας ἀξιῶν καὶ κατῆει τοὺς ἀπὸ τῶν κληρουχιῶν ἔχων προθύμους. Τῶν δὲ περὶ Φούλιον καὶ Μάλλιον δημάρχων ἐνισχυμένων, καὶ δεινὸν εἶναι λεγόντων, ἀνδρα νεὸν εἰς τὴν μεγίστην ἀρχὴν εἰσθιάζεσθαι παρὰ τοὺς νόμους, οἷον ἀτέλεστον ἔτι τῶν πρώτων ἱερῶν καὶ μυστηρίων τῆς πολιτείας, ἡ μὲν σύγκλητος ἀπέδωκε τῷ δήμῳ τὴν ψῆφον, ὁ δὲ δήμος ἀπέδειξεν αὐτὸν ὑπάτην μετὰ Σέξτου Λιλλίου, καὶ περὶ οὗτω τριάκοντα ἔτη γεγονότα. Κλήρω δὲ λαγχάνει τὸν πρὸς Φίλιππον καὶ Μακεδόνας πόλεμον, εὐτυχίᾳ τινὶ τῶν Ῥωμαίων συλλαχῶν πράγμασι, καὶ ἀνθρώποις, οὐ πάντα πολέμῳ καὶ βίᾳ χρωμένους δεομένοις ἀρχόντος, ἀλλὰ πειθοῖ καὶ ὀμιλίᾳ μᾶλλον ἀλωσίμοις. Φιλίππῳ γάρ ἦν σόμωμα μὲν εἰς μάχην ἀποχρῶν, ἡ Μακεδόνων ἀρχὴ, βῶμῃ δὲ πολέμου τριβὴν ἔχοντος, καὶ χορηγία, καὶ καταφυγὴ, καὶ ὄργανον ὅλως τῆς φάλαγγος, ἡ τῶν Ἑλλήνων δύναμις ὧν μὴ διαλυθέντων ἀπὸ τοῦ Φιλίππου, μιᾶς μάχης οὐκ ἦν ἔργον ὁ πρὸς αὐτὸν πόλεμος. Ἡ δ' Ἑλλὰς οὕτω πολλὰ συνενηνεγμένη Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπιμιγνυμένη ταῖς πράξεσιν, εἰ μὴ φύσει τε χρηστὸς ἦν ὁ ἀρχων, καὶ λόγῳ μᾶλλον, ἢ πολέμῳ, χρωμένους, ἐντυγχάνοντί τε προσῆν πιθανότης, καὶ πραότης ἐντυγχανομένῳ, καὶ τόνοσ πλείστος ὑπὲρ τῶν δικαίων, οὐκ ἂν οὕτω ῥαδίως ἀντὶ τῶν συνήθων ἀλλόφυλον ἀρχὴν ἠγάπησε. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ δηλοῦται.

Γ. Πυθιανόμενος δ' ὁ Τίτος, τοὺς πρὸ ἑαυτοῦ στρατηγούς, τοῦτο μὲν Σουλπίκιον, τοῦτο δὲ Πόπλιον, ὁψὲ τῆς ὥρας ἐμβαλόντας εἰς Μακεδονίαν, καὶ τοῦ πολέμου βραδέως ἀψυμένους, κατατετρίβθαι τοπομαχοῦντας καὶ διαπληκτιζομένους ἀκροβολισμοῖς ὑπὲρ ὁδῶν καὶ σιτολογίας πρὸς τὸν Φίλιππον, οὐκ ᾔφετο δεῖν, ὥσπερ ἐκεῖνοι καταναλώσαντες οἴκοι τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις, ὑπερον ἐξώρμησαν ἐπὶ τὰς στρατείας, οὕτω καὶ αὐτὸς * ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις * ἐνιαυτὸν ἐπικερδᾶναι τῇ ἀρχῇ,



ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣ ΑΥΤΟΚΡ.ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ .

Σελ. 334 Τόμ. II

τὸν μὲν ὑπατεύσας, τῷ δὲ πολεμίστας· ἀλλ' ὁμοῦ φιλοτιμούμενος ἐνεργῶν τῷ πολέμῳ τὴν ἀρχὴν παρασχεῖν, τὰς μὲν ἐν τῇ πόλει τιμὰς καὶ προεδρίας ἀπέηκεν· αἰτητάμενος δὲ παρὰ τῆς βουλῆς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Λεύκιον, ἄρχοντα νεῶν συστρατεύειν, καὶ τῶν μετὰ Σικιπίωνος ἐν Ἰβηρίᾳ μὲν Ἀσδρούβαν, ἐν Λιβύῃ δ' Ἀντίβαν αὐτὸν καταμεμικμένον, τοὺς ἀμυχλόντας ἔτι καὶ προθύμους ἀναλαβὼν, ὥσπερ στόμα, τρισχιλίους γενομένους, εἰς τὴν Ἠπειρον ἀσφαλῶς διεπέρασε. Καὶ τὸν Πόπλιον εὐρών μετὰ τῆς δυνάμεως ἀντιστρατοπεδεύοντα τῷ Φιλίππῳ, τὰς περὶ τὸν Ἄψον ποταμὸν ἐμβολῆς καὶ τὰ σενὰ φυλάττοντι, πολλὸν ἤδη χρόνον, οὐδὲν δὲ περαίνοντα διὰ τὴν ὀχυρότητα τῶν χωρίων, παρέλαβε τὸ σράτευμα, καὶ τὸν Πόπλιον ἀποπέμψας, κατεσκεπέτετο τοὺς τόπους. Εἰσὶ δ' ὀχυροὶ μὲν οὐχ ἦττον τῶν περὶ τὰ Τέμπη κάλλη δὲ δένδρων, ὡς ἐκείνοι, καὶ χλωρότητα ὕλης, καὶ διατριβῶν, καὶ λειμῶνας ἡδαῖς οὐκ ἔχουσι. Ὀρῶν δὲ μεγάλων καὶ ὑψηλῶν ἐκατέρωθεν εἰς μίαν φάραγγα μεγίστην καὶ βαθεῖαν συμφορομένων, διεκπίπτων ὁ Ἄψος, καὶ σχῆμα καὶ τάχος ἐξομοιοῦται πρὸς τὸν Πηνειὸν· τὴν μὲν ἄλλην ἄπασαν ἀποκρούπτων ὑπώρειαν, ἐκτομῆν δὲ κρημνῶδη καὶ σενὴν παρὰ τὸ ρεῖθρον ἀπολείπων ἀτραπὸν, οὐδὲ ἄλλως ῥαδίαν στρατεύματι διελθεῖν, εἰ δὲ καὶ φυλάττοιο, παντελῶς ἄπορον.

Δ. Ἦσαν μὲν οὖν οἱ τὸν Τίτον ἄγειν κύκλῳ διὰ τῆς Δασσαρήτιδος κατὰ Λύγκον εὐπυρον ὑδὸν καὶ ῥαδίαν ἐπιχειροῦντες. Ὁ δὲ δεδουκὼς, μὴ πόρρω θαλάττης ἐμβαλὼν ἑαυτὸν εἰς τόπους γλίσχρους καὶ σπειρομένους πονηρῶς, τοῦ Φιλίππου φυγομαχοῦντος, ἀπορήσῃ σιτίων, καὶ πάλιν ἄπρακτος, ὥσπερ ὁ πρὸ αὐτοῦ στρατηγός, ἀναχωρεῖν ἀναγκασθῆ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἔγνω προσβαλὼν ἀνά κράτος διὰ τῶν ἄκρων, εἰάσασθαι τὴν πάροδον. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἄφα τοῦ Φιλίππου τῇ φάλαγγικατέχοντος, ἐκ τῶν πλαγίων πανταχόθεν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ἀκοντίων καὶ

τοξευμάτων φερομένων, πληγαὶ μὲν ἐγίνοντο, καὶ ἀγῶνες ὄξεις, καὶ νεκροὶ παρ' ἀμφοτέρων ἐπιπτον, οὐδὲν δὲ τοῦ πολέμου πέρας ἐφαίνετο, προσήλθον ἄνθρωποι τῶν αὐτόθι νεμόντων, φράζοντες τινὰ κύκλωσιν ἀμελουμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἣ τὸν στρατὸν ἄξειν ὑπισχυοῦντο, καὶ καταστήσειν μάλισα τριταῖον ἐπὶ τῶν ἄκρων. Γνώσῃν δὲ τῆς πίσεως παρείχοντο καὶ θεβαιωτῆν, Χάροπα τὸν Μαχάτα, πρωτεύοντα μὲν Ἠπειρωτῶν, εὐνοῦν δὲ Ῥωμαίους ὄντα, καὶ κρύφα φόβῳ τοῦ Φιλίππου συναγωνιζόμενον. Ἡ πισεύσας ὁ Τίτος, ἐκπέμπει χιλίαρχον ἕνα, πεζοὺς ἔχοντα τετρακισχιλίους καὶ ἵππους τριακοσίους. Ἠγοῦντο δ' οἱ νομεῖς ἐκεῖνοι δεδεμένοι, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἀνεπαύοντο, κοίλους προβαλλόμενοι καὶ ὑλώδεις τόπους, ὠδευον δὲ νύκτωρ πρὸς τὴν σελήνην. Καὶ γὰρ ἦν διχόμηνος. Ὁ δὲ Τίτος τούτους ἀποτείλας, τὰς μὲν ἄλλας ἡμέρας διανέπαυε τὸν στρατὸν, ὅσα μὴ περισπᾶν τοῖς ἀκροβολισμοῖς τοὺς πολεμίους. Καθ' ἣν δ' ἔμελλον ὑπερφανήσεσθαι τῶν ἄκρων οἱ περιιόντες, ἅμ' ἡμέρᾳ πᾶν μὲν βαρῦ, πᾶν δὲ γυμνητικὸν ὄπλον ἐκίνει· καὶ τριχῆ νεύμας τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν εἰς σενώτατον παρὰ τὸ ρεῖθρον ὀρθίας ἀνήγε τὰς σπεύρας, βαλλόμενος ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ συμπλεκόμενος τοῖς ἀπαντῶσι περὶ τὰς δυσχωρίας. Τῶν δ' ἄλλων ἐκατέρωθεν ἅμα πειρωμένων ἀμιλλᾶσθαι, καὶ ταῖς τραχύτησιν ἐμφυομένων προθύμως, ὅ τε ἥλιος ἀνέσχε, καὶ καπνὸς οὐ βέβαιος, ἀλλ' οἷον ὄρειος ὀμίχλη, πόρρωθεν ἀνατέλλων καὶ διαφαινόμενος, τοὺς μὲν πολεμίους ἐλάνθανε· κατὰ νώτου γὰρ ἦν αὐτοῖς, ἥδη τῶν ἄκρων ἐχομένων. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δόξαν ἔσχον ἀμφίβολον ἐν ἀγῶνι καὶ πόνῳ, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸ βουλόμενον λαμβάνοντες. Ἐπεὶ δὲ μᾶλλον αὐξάνόμενος, καὶ διαμελαίνων τὸν ἀέρα, καὶ πολὺς ἄνω χωρῶν, ἐδηλοῦτο πυρσὺς εἶναι φίλιος, οἱ μὲν ἀλαλάξαντες ἐπέβαινον ἐρρωμένως, καὶ συνέσελλον εἰς τὰ τραχύτατα τοὺς πολεμίους, οἱ δ' ὀπισθεν ἀπὸ τῶν ἀκρῶν ἀντηγάλαξαν.

Ε. Φυγή μὲν οὖν ἦν εὐθύς ὄξεια πάντων, ἔπεισον δὲ δισχυ-
 λίων οὐ πλείους· ἀφῆροῦντο γὰρ αἱ δυσχωραὶ τὴν δίωξιν. Χρή-
 ματα δὲ καὶ σκηναὶ καὶ θεράποντας οἱ Ῥωμαῖοι διακράσαντες,
 ἐκράτουν τῶν ξενῶν, καὶ διώδευον τὴν Ἠπειρον οὕτω κοσμίως
 καὶ μετ' ἐγκρατείας τοσαύτης, ὥστε τῶν πλοίων καὶ τῆς θαλάσ-
 σης μακρὰν ὄντας αὐτοὺς, καὶ τὸν ἐπιμήνιον σῖτον μὴ μεμετρη-
 μένους, οὐδ' εὐποροῦντας ἀγορᾶς, ἀπέχεσθαι τῆς χώρας ἀμφι-
 λαφεῖς ὠφελείας ἐχούσης. Ὁ γὰρ Τίτος πυνθανόμενος τὸν Φί-
 λιππον, ὡς ὁμοία φεύγοντι τὴν Θετταλίαν διερχόμενος, τοὺς
 μὲν ἀνθρώπους ἐκ τῶν πόλεων ἀνίστησιν εἰς τὰ ὄρη, τὰς δὲ πό-
 λεις καταπίμπρῃσι, τῶν δὲ χρημάτων τὰ λειπόμενα διὰ πλῆθος,
 ἢ βάρος, ἀρπαγὴν προτίθεται, τρόπον τινὰ τῆς χώρας ἐξισά-
 μενος ἤδη Ῥωμαίοις, ἐφιλοτιμεῖτο, καὶ παρεκάλει τοὺς στρα-
 τιώτας, ὥσπερ οἰκείας καὶ παρακεχωρημένης κηδομένους βαδί-
 ζειν. Καὶ μέντοι καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς τὰ γινόμενα τῆς εὐταξίας
 αἰσθησὶν εὐθύς. Προσεχώρουν μὲν γὰρ αἱ πόλεις ἀψαμένους
 Θετταλίας, οἱ δ' ἐντὸς πυλῶν Ἕλληνες ἐπόθουν καὶ διεπτύηοντο
 ταῖς ὁρμαῖς πρὸς τὸν Τίτον. Ἀχαιοὶ δὲ τὴν Φιλίππου συμμαχίαν
 ἀπειπάμενοι, πολυμειν ἐψηφίσαντο μετὰ Ῥωμαίων πρὸς αὐτόν.
 Ὀπούντιοι δὲ, καίπερ Αἰτωλῶν τότε Ῥωμαίοις συναγωνιζομένων
 προθυμώτατα, καὶ τὴν πόλιν ἀξιούντων παραλαβεῖν καὶ φυλάτ-
 τειν, οὐ προσέσχον, ἀλλὰ μεταπεμψάμενοι τὸν Τίτον, ἐκείνῳ
 διεπίστευσαν ἑαυτοὺς καὶ παρέδωκαν. Πύρρον μὲν οὖν λέγουσιν,
 ὅτε πρῶτον ἀπὸ σκοπῆς κατείδε τὸ στρατεύμα τῶν Ῥωμαίων
 διακεκοσμημένον, εἰπεῖν, οὐ βαρβαρικὴν αὐτῷ φανῆναι τὴν τῶν
 βαρβάρων περὶ τὰς πόλεις· οἱ δὲ Τίτῳ πρῶτον ἐντυγχάνοντες ἠναγ-
 κάζοντο παραπλησίως ἀφιέναι φωνάς. Ἀκούοντες γὰρ τῶν Μα-
 κεδόνων, ὡς ἄνθρωπος ἀρχῶν βαρβάρου στρατιᾶς ἐπεισι, δι' ὀ-
 πλων πάντα καταστρεφόμενος καὶ δουλούμενος, εἶτ' ἀπαντῶντες
 ἀνδρὶ τὴν τε ἡλικίαν νέῳ, καὶ τὴν ὕψιν φιλανθρώπῳ, φωνήν τε

καὶ διάλεκτον Ἕλλησι, καὶ τιμῆς ἀληθοῦς ἐρασῆ, θαυμασίως ἐκηλοῦντο, καὶ τὰς πόλεις ἀπιόντες ἐνεπίμπλασαν εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐχούσας ἡγεμόνα τῆς ἐλευθερίας. Ἐπεὶ δὲ καὶ Φιλίππῳ, δοκοῦντι συμβατικῶς ἔχειν, εἰς ταῦτόν ἐλθὼν, προὔτεινεν εἰρήνην καὶ φιλίαν, ἐπὶ τῷ τοῦς Ἕλληνας αὐτονόμους ἔα, καὶ τὰς φρουράς ἀπαλλάττειν, ὃ δὲ οὐκ ἐδέξατο· παντάπασι δὴ τότε καὶ τοῖς θεραπεύουσι τὰ τοῦ Φιλίππου παρέση, Ῥωμαίους πολεμήσοντας ἤκειν, οὐχ Ἕλλησιν, ἀλλ' ὑπὲρ Ἑλλήνων Μακεδόσι.

5. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα προσεχώρει καθ' ἡσυχίαν αὐτῷ· τὴν δὲ Βοιωτιανὰ πολέμῳ ἐπιπορευομένῳ Θηβαίων ἀπήνησαν οἱ πρῶτοι, φρονῶντες μὲν τὰ τοῦ Μακεδόνοσ διὰ Βραχύλλην, ἀσπαζόμενοι δὲ καὶ τιμῶντες τὸν Τίτον, ὡς φιλίας πρὸς ἀμφοτέρους ὑπαρχούσης. Ὁ δ', ἐντυχὼν αὐτοῖς φιλανθρώπως καὶ δεξιωσάμενος, προῆγεν ἡσυχῆ καθ' ὁδόν, τὰ μὲν ἐρωτῶν καὶ πυνθανόμενος, τὰ δὲ διηγούμενος, καὶ παράγων ἐπίτηδες, ἄχρι [τοῦ] τοῦσ στρατιώτασ ἀναλαβεῖν ἐκ τῆσ πορείασ. Οὕτω δὲ προάγων, συνεισῆλθε τοῖσ Θηβαίοισ εἰς τὴν πόλιν, οὐ πάνυ μὲν ἡδομένοισ, ὀκνοῦσι δὲ κωλύειν· ἐπεὶ στρατιωταί γε μέτριοι τὸ πλῆθος εἶποντο. Καὶ μέντοι παρελθὼν ὁ Τίτοσ, ὡσ οὐκ ἔχων τὴν πόλιν, ἔπειθεν ἐλέσθαι τὰ Ῥωμαίων, Ἀττάλου τοῦ βασιλέωσ συναγορεύοντοσ αὐτῷ, καὶ συνεζορμῶντοσ τοῦσ Θηβαίουσ. Ἀλλ' Ἀτταλοσ μὲν, ὡσ ἔοικε, τοῦ γήρωσ προθυμότερον ἑαυτὸν τῷ Τίτῳ ῥήτορα παρσχεῖν φιλοτιμούμενοσ, ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν προσπεσόντοσ ἰλίγγου τινὸσ, ἢ ῥεύματοσ, ἄφνω τὴν αἰσθησιν ἐπιληφθεῖσ ἔπεσε, καὶ μετ' οὐ πολὺ ταῖσ ναυσὶν εἰς Ἀσίαν ἀποκομισθεῖσ ἐτελεύτησεν· οἱ δὲ Βοιωτοὶ προσεχώρησαν τοῖσ Ῥωμαίοισ.

Ζ. Φιλίππου δὲ πρέσβεισ πέμψαντοσ εἰς Ῥώμην, ἀπέσειλε καὶ ὁ Τίτοσ παρ' αὐτοῦ τοῦσ πράζοντασ, ὅπωσ ἐπιψηφίσηται ἡ σύγκλητοσ χρόνον αὐτῷ, τοῦ πολέμου μένοντοσ· εἰ δὲ μὴ, δι' ἐκείνου τὴν εἰρήνην γενέσθαι. Φιλότιμοσ γὰρ ὢν ἰσχυρῶσ, ἐδε-

θεί, πρῶτον ἐπὶ τὸν πόλεμον ἑτέρου στρατηγοῦ, τὴν δόξαν ἀφαιρηθῆναι. Διαπραξάμενων δὲ τῶν φίλων αὐτῷ, μήτε τὸν Φίλιππον, ὧν ἔχρηζε, τυχεῖν, καὶ τοῦ πολέμου τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνῳ φυλαχθῆναι, δεξάμενος τὸ δόγμα, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπαρθεὶς, εὐθύς εἰς Θετταλίαν ἐπὶ τὸν Φιλίππου πόλεμον ὤρμησεν, ὑπὲρ ἑξακισχιλίου καὶ δισμυρίου ἔχων στρατιώτας, ὧν Αἰτωλοὶ πεζοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἵππεῖς τετρακοσίους παρεῖχον. Ἦν δὲ καὶ τοῦ Φιλίππου τὸ σθένος τῷ πλήθει παραπλήσιον. Ἐπεὶ δὲ βαδίζοντες ἐπ' ἀλλήλους, καὶ γενόμενοι περὶ τὴν Σκοτούσσαν, ἐνταῦθα διακινδυνεύειν ἔμελλον, οὐχ, ὕπερ εἰκὸς ἦν, πρὸς δέους ἔλαβον οἱ στρατηγοὶ τὴν ἀλλήλων γειτνίασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὀρθῆς καὶ φιλοτιμίας ἐπληροῦντο. Ῥωμαῖοι μὲν, εἰ Μακεδόνων κρατήσουσιν, ὧν ὄνομα δι' Ἀλέξανδρον ἀλκῆς καὶ δυνάμεως πλείου ἦν παρ' αὐτοῖς· Μακεδόνες δὲ Ῥωμαίους Περσῶν ἡγούμενοι διαφέρειν, ἠλπίζον, εἰ περιγένοιτο, λαμπρότερον ἀποδείξειν Ἀλεξάνδρου Φίλιππον. Ὁ μὲν οὖν Τίτος παρεκάλει τοὺς στρατιώτας ἀνδρᾶς ἀγαθοὺς γενέσθαι καὶ προθύμους, ὡς ἐν τῷ καλλίστῳ θεάτρῳ, τῇ Ἑλλάδι, μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀρίστους τῶν ἀνταγωνιστῶν. Ὁ δὲ Φίλιππος, εἴτε ὑπὸ τύχης, εἴτε ὑπὸ σπουδῆς παρὰ τὸν καιρὸν ἀγνοήσας, ἦν γάρ τι πολυάνδριον ὑψηλὸν ἔξω τοῦ χάρακος, ἐπὶ τοῦτο προβάς, ἤρξατο μὲν, οἷα πρὸ μάχης φιλεῖ, διαλέγεσθαι, καὶ παρορμαῖν· ἀθυμίας δὲ δεινῆς πρὸς τὸν οἰωνὸν ἐμπεσοῦσας, διαταραχθεὶς ἐπέσχε τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Η. Τῇ δ' ὑσπραίᾳ περὶ τὸν ὄρθρον, ἐκ μαλακῆς καὶ νοτίου νυκτὸς, εἰς ὀμίχλην τῶν νεφῶν τρεπομένων, ἀνεπίμπλατο ζόφου βαθύς πᾶν τὸ πεδίον, καὶ κατῆει παχὺς ἐκ τῶν ἄκρων ἀήρ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων, εὐθύς ἀρχομένης ἡμέρας ἀποκρύπτων τοὺς τόπους. Οἱ δ' ὑπ' ἀμφοτέρων ἀποσαλέντες ἐφεδρίας ἔνεκα καὶ κατασκοπῆς, ἐν πάνυ βραχεῖ περιπεσόντες ἀλλήλοις,

ἐμάχοντο περὶ τὰς καλουμένας Κυνὸς κεφαλὰς, αἱ λόφων οὔσαι πυκνῶν καὶ παραλλήλων ἄκραι λεπταί, δι' ὁμοιότητα τοῦ σχήματος οὕτως ὠνομάσθησαν. Γενομένων δ', οἷον εἰκὸς ἐν τόποις σκληροῖς, μεταβολῶν κατὰ τὰς φυγὰς καὶ διώξεις, ἑκάτεροι τοῖς πονοῦσιν αἰεὶ καὶ ὑποχωροῦσιν ἐπιπέμποντες βοήθειαν ἐκ τῶν στρατοπέδων, καὶ ἤδη τοῦ ἀέρος ἀνακαθαιρομένου, καθορῶντες τὰ γινόμενα, πανστρατιᾷ συνέβαλον. Τῷ μὲν οὖν δεξιῷ περιτῆν ὁ Φίλιππος, ἐκ τόπων ἐπιφόρων ὄλην ἐπερείσας τὴν φάλαγγα τοῖς Ῥωμαίοις, τὸ βάρος τοῦ συνασπισμοῦ, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς προσβολῆς τῶν σαρισσῶν οὐχ ὑπομεινάντων. Τοῦ δ' εὐωνύμου διασπασμὸν ἀνά τοὺς λόφους καὶ περὶ κλασιν λαμβάνοντος, ὁ Τίτος, τὸ μὲν ἠττώμενον ἀπογνοῦς, πρὸς δὲ θάτερον ὀξέως παρελάσας, προσέβαλε τοῖς Μακεδόσι, συστῆναι μὲν εἰς φάλαγγα καὶ πυκνωσαὶ τὴν τάξιν εἰς βάθος, ἥπερ ἦν ἀλκὴ τῆς ἐκείνων δυνάμειος, κωλυμένοις διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τραχύτητα τῶν χωρίων, πρὸς δὲ τὸ κατ' ἀνδρα συμπλέκεσθαι, καὶ βαρεῖ καὶ δυσέργω χρωμένοις ὕπλισμῷ. Ζῶν γὰρ ἡ φάλαγξ εἰσὶν ἀμάχῳ τὴν ἰσχύν, ἕως ἐν ἐσι σῶμα, καὶ τηρεῖ τὸν συνασπισμὸν ἐν τάξει μιᾷ. Διαλυθείσης δὲ, καὶ τὴν καθ' ἓνα Ῥώμην ἀπόλλυσι τῶν μαχομένων ἕκαστος, διὰ τε τὸν τρόπον τῆς ὀπίσεως, καὶ ὅτι γ' ὄντος ὅλου τοῖς παραλλήλοις μέρεσι μᾶλλον, ἢ δι' αὐτὸν, ἰσχύει. Τραπομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν ἐδίωκον τοὺς φεύγοντας, οἱ δὲ τοὺς μαχομένους τῶν Μακεδόνων παρεκδραμόντες ἐκ πλαγίων ἐκτεινον· ὥστε ταχὺ καὶ τοὺς νικῶντας περισπᾶσθαι καὶ φεύγειν, τὰ ὄπλα καταβάλλοντας. Ἔπεσον μὲν οὖν ὀκτακισχίλιον οὐκ ἐλάττους, ἐάλωσαν δὲ περὶ πεντακισχίλιους. Τοῦ δὲ τὸν Φίλιππον ἀσφαλῶς ἀπελθεῖν τὴν αἰτίαν ἔλαβον Αἰτωλοὶ, περὶ ἀρπαγὴν γενόμενοι καὶ πόρθησιν τοῦ χάρακος, ἔτι τῶν Ῥωμαίων διωκόντων, ὥστε μηδὲν εὐρεῖν ἐκείνους ἐπανελθόντας.

Θ. Πρῶτον μὲν οὖν ἐγένοντο λοιδοραὶ καὶ διαφοραὶ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς· ἐκ δὲ τούτων μᾶλλον αἰεὶ τὸν Τίτον ἐλύπουν, ἐαυτοῖς ἀνατιθέντες τὸ νίκημα, καὶ τῇ φήμῃ προκαταλαμβάνοντες τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ γράφεσθαι καὶ ἀδεσθαι προτέρους ἐκείνους ὑπὸ ποιητῶν, καὶ ἰδιωτῶν, ὑμνούντων τὸ ἔργον.

Ὡν μάλιστα διὰ ζήματος ἦν τούτῃ τὸ ἐπίγραμμα·

Ἀκλαυσοὶ καὶ ἄθαπτοι, ὀδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ νώτῳ
 Θεσσαλίας τρισσαὶ κείμεθα μυριάδες,
 Αἰτωλῶν δημηθέντες ὑπ' Ἄρεος, ἠδὲ Λατίνων,
 Οὐς Τίτος εὐρείης ἤγαγ' ἀπ' Ἰταλίας,
 Ημκθίῃ μέγα πῆμα. Τὸ δὲ θρασὺ κείνο Φιλίππου
 Πνεῦμα, θεῶν ἐλάφων ὄχετ' ἐλαφρότερον.

Τοῦτ' ἐποίησε μὲν Ἀλκαῖος, ἐφουβρίζων Φιλίππῳ, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποθανόντων ἐπιψευδόμενος. Λεγόμενον δὲ πολλαχοῦ καὶ ὑπὸ πολλῶν, μᾶλλον ἤνία τὸν Τίτον, ἢ τὸν Φίλιππον. Ὁ μὲν γὰρ ἀντικωμῶδῶν τὸν Ἀλκαῖον τῷ ἐλεγείῳ παρέβαλεν·

Ἄφλοιος καὶ ἄφυλλος, ὀδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ νώτῳ
 Ἀλκαίῳ σαυρὸς πίνυται ἠλίβατος.

Τὸν δὲ Τίτον, φιλοτιμούμενον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐ μετρίως παρώξυνε τὰ τοιαῦτα. Διὸ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν πραγμάτων ἔπραττε καθ' ἑαυτὸν, ἐλάχιστα φροντίζων τῶν Αἰτωλῶν. Οἱ δ' ἤχθοντο, καὶ, προσδεξαμένου λόγους αὐτοῦ, καὶ πρεσβείαν ἐπὶ συμβάσει παρὰ τοῦ Μακεδόνα, τοῦτ' ἐκείνοι, περιόντες περὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐβόων, πωλεῖσθαι τὴν εἰρήνην Φιλίππῳ, παρὸν ἐκκόψαι τὸν πόλεμον ἄρδην, καὶ ἀνελεῖν ἀρχὴν, ὑφ' ἧς πρώτης ἐδουλώθη τὸ Ἑλληνικόν. Ταῦτα τῶν Αἰτωλῶν λεγόντων, καὶ διαταραττόντων τοὺς συμμάχους, αὐτὸς ὁ Φίλιππος ἐλθὼν πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀνείλε τὴν ὑποψίαν, ἐπιτρέψας *τῷ* Τίτῳ καὶ Ῥωμαίοις τὰ καθ' αὐτόν. Καὶ οὕτω καταλύεται τὸν πόλεμον ὁ Τίτος· καὶ τὴν μὲν Μακεδονικὴν ἀπέδωκεν αὐτῷ βα-

σιλείαν, τῆς δ' Ἑλλάδος προσέταξεν ἀποσῆναι, χιλίοις δὲ τάλαντοις ἐζημίωσε, τὰς δὲ ναῦς πάσας παρείλετο, πλὴν δέκα. Τῶν δὲ παιδῶν τὸν ἕτερον, Δημήτριον, ὀμηρεύσунτα λαβῶν, εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν, ἄριστα τῷ καιρῷ χρησάμενος, καὶ προλαβῶν τὸ μέλλον. Ἀννίβου γὰρ τοῦ Λίβυος, ἀνδρὸς ἐχθίστου τε Ῥωμαίοις καὶ φυγάδος, ἤδη τότε πρὸς Ἀντίοχον ἦκοντος τὸν βασιλέα, καὶ παροξύνοντος αὐτὸν εἰς τὸ πρόσθεν προΐεναι τῇ τύχῃ, τῆς δυνάμεως εὐ ρεούσης, ἤδη [καὶ] καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πραγμάτων μεγάλων, ἃ κατεργασάμενος μέγας ἐπωνομάσθη, πρὸς τὴν ἀπάντων ἡγεμονίαν ἀποβλέποντα, μάλιστα δὲ κατὰ Ῥωμαίων ἀνιστάμενον· εἰ μὴ τοῦτο προἰδὼν ὁ Τίτος ἐμφρόνως ἐνέδωκε πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀλλὰ τὸν Φιλιππικὸν ὁ Ἀντιοχικὸς κατείληφε πύλεμον ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ συνέστησαν ὑπ' αἰτίων ἀμφοτέρων κοινῶν οἱ μέγιστοι τῶν τότε καὶ δυνατώτατοι βασιλέων ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἔσχεν ἂν ἀγῶνας ἐξ ὑπαρχῆς καὶ κινδύνους τῶν πρὸς Ἀννίβαν οὐκ ἐλάττους. Νῦν δὲ τῶν πολέμων μέσσην κατὰ καιρὸν ἐμβαλὼν τὴν εἰρήνην ὁ Τίτος, καὶ πρὶν ἀρξασθαι τὸν μέλλοντα, διακόψας τὸν παρόντα, τοῦ μὲν τὴν ἐσχάτην ἐλπίδα, τοῦ δὲ τὴν πρώτην ὑπεῖλεν.

I. Ἐπεὶ δ' οἱ δέκα πρέσβεις, οὓς ἡ σύγκλητος ἔπεμψε τῷ Τίτῳ, συνεβούλευον τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας ἐλευθεροῦν, Κόρινθον δὲ καὶ Χαλκίδα καὶ Δημητριάδα διατηρεῖν ἐμφροῦρους, ἕνεκα τῆς πρὸς Ἀντίοχον ἀσφαλείας, ἐνταῦθα δὲ ταῖς κατηγορίαις λαμπροὶ λαμπρῶς τὰς πόλεις ἀνεῤῥήγυσαν Αἰτωλοὶ, τὸν μὲν Τίτον κελεύοντες τὰς πέδας τῆς Ἑλλάδος λύειν (οὕτω γὰρ ὁ Φίλιππος εἰώθει τὰς προειρημένας πόλεις ὀνομάζειν), τοὺς δ' Ἕλληνας ἐρωτῶντες, εἰ κλοιὸν ἔχοντες βαρύτερον μὲν, λειότερον δὲ τοῦ πάλαι τὸν νῦν, χαίρουσι, καὶ θαυμάζουσι τὸν Τίτον, ὡς εὐεργέτην, ὅτι τοῦ ποδὸς λύσας τὴν Ἑλλάδα, τοῦ τραχήλου δέδεκεν. Ἐφ' οἷς ἀχθόμενος ὁ Τίτος καὶ βαρέως φέρων, καὶ δεόμενος τοῦ

συνεδρίου, τέλος ἐξέπεισε καὶ ταύτας τὰς πόλεις ἀνείνειν τῆς
 φρουρᾶς, ὅπως ὀλίκληρος ἢ χάρις ὑπάρξῃ παρ' αὐτοῦ τοῖς Ἑλ-
 λησιν. Ἰσθμίων οὖν ἀγομένων, πλῆθος μὲν ἀνθρώπων ἐν τῷ σα-
 δίῳ καθῆσο, τὸν γυμνικὸν ἀγῶνα θεώμενον, οἷα δὲ διὰ χρόνου
 πεπαυμένης μὲν πολέμων τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἐλπίσιν ἐλευθε-
 ρίας, σαφεῖ δὲ εἰρήνῃ πανηγυρίζουσας. Τῇ σάλπιγγι δὲ σιωπῆς
 εἰς ἅπαντας διαδοθείσης, προσελθὼν εἰς μέσον ὁ κήρυξ ἀνειπεν,
 ὅτι Ῥωμαίων ἢ σύγκλητος, καὶ Τίτος Κοϊντίος, στρατηγὸς ὑπά-
 τος, καταπολεμήσαντες βασιλέα Φίλιππον καὶ Μακεδόνας, ἀ-
 φειᾶσιν ἀφρουρήτους καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀφορολογήτους, νόμοις
 χρωμένους τοῖς πατρίοις, Κορινθίους, Λοκρούς, Φωκεῖς, Εὐβοέ-
 ας, Ἀχαιοὺς, Φθιώτας, Μάγνητας, Θετταλοὺς, Πεζῆραιδοὺς.
 Τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὐ πίνυ πάντες, οὐδὲ σαφῶς ἐπήκουσαν,
 ἀλλ' ἀνώμαλος καὶ θορυβώδης κίνησις ἦν ἐν τῷ σαδίῳ θαυμα-
 ζόντων, καὶ διαπυθνομένων, καὶ πάλιν ἀνειπεῖν κελεύοντων.
 Ὡς δ' αὖθις ἡσυχίας γενομένης, ἀναγαγὼν ὁ κήρυξ τὴν φωνὴν,
 προθυμότερον εἰς ἅπαντας ἐγεγώνησε, καὶ διῆλθε τὸ κήρυγμα,
 κραυγὴ μὲν ἅπιτος τὸ μέγεθος διὰ χαρὰν ἐχώρει μέχρι θαλάτ-
 της, ὄρθον δ' ἀνεστῆκει τὸ θέατρον, οὐδεὶς δὲ λόγος ἦν τῶν
 ἀγωνιζομένων. Ἐσπευδον δὲ πάντες ἀναπηδήσαι, καὶ δεξιώσα-
 σθαι, καὶ προσειπεῖν τὸν σωτῆρα τῆς Ἑλλάδος καὶ πρόμαχον.
 Τὸ δὲ πολλάκις λεγόμενον εἰς ὑπερβολὴν τῆς φωνῆς καὶ μέγεθος,
 ὥφθη τότε. Κόρακες γὰρ, ὑπερπετόμενοι κατὰ τύχην, ἔπεσον
 εἰς τὸ σάδιον. Αἰτία δ' ἡ τοῦ ἀέρος ῥῆξις. Ὅταν γὰρ ἡ φωνὴ
 πολλὴ καὶ μεγάλη φέρηται, διασπώμενος ὑπ' αὐτῆς οὐκ ἀντε-
 ρεῖδει τοῖς πετομένοις, ἀλλ' ὀλίσθημα ποιεῖ, καθάπερ κενευ-
 θατοῦσιν· εἰ μὴ, νῆ Δία, πληγῆ τινι μᾶλλον, ὡς ὑπὸ βέλους
 διελαυνόμενα, πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. Δύναται δὲ καὶ περιδίνη-
 σις εἶναι τοῦ ἀέρος, οἷον ἐλιγμὸν ἐν πελάγει, καὶ πάλιν ῥύμην
 τοῦ σάλου διὰ μέγεθος λαμβάνοντος.

ΙΑ. Ὁ δ' οὖν Τίτος, εἰ μὴ τάχις τῆς θέας διαλυθείσης, ὑπειδόμενος τὴν φορὴν τοῦ πλήθους καὶ τὸν δρόμον, ἐξέκλινεν, οὐκ ἂν ἐδόκει περιγενέσθαι, τοσούτων ἡμῶν καὶ πάντοθεν αὐτῷ περιχεομένων. Ὡς δ' ἀπέκαμον περὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ βοῶντες, ἤδη νυκτὸς οὐσῆς, αὐθις οὐσινὰς ἴδοιεν ἢ φίλους, ἢ πολίτας, ἀσπαζόμενοι καὶ περιπλεκόμενοι, πρὸς δεῖπνα καὶ πότους ἐτρέποντο μετ' ἀλλήλων. Ἐν ᾧ καὶ μᾶλλον, ὡς εἰκὸς, ἠδομένοις ἐπήγει λογίζεσθαι καὶ διαλέγεσθαι περὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσους πολεμήσασα πολέμους διὰ τὴν ἐλευθερίαν, οὐπω τύχοι βεβαιοότερον, οὐδὲ ἥδιον αὐτῆς, ἐτέρων προαγωνισαμένων, ὀλίγου δεῖν ἀνάμακτος αὐτῇ καὶ ἀπενθὲς φερομένα τὰ κάλλιστον καὶ περιμαχητότατον ἄθλον. Ἦν δ' ἄρα σπάνιον μὲν ἀνδρεία καὶ φρόνησις ἐν ἀνθρώποις, σπανιώτατον δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὁ Δίκαιος. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι καὶ Λύσανδροι, καὶ οἱ Κικίαι, καὶ οἱ Ἀλκιβιάδαι, πολέμους μὲν εὖ διέπειν, καὶ μάχας νικᾶν, κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν ἄρχοντες, ἠπίσαντο, χρῆσθαι δὲ πρὸς χάριν εὐγενῆ καὶ τὸ καλόν, οἷς κατώρθουν, οὐκ ἔγνωσαν. Ἄλλ', εἰ τὸ Μαραθωνίον τις ἔργον ἀρέλοι, καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, καὶ Πλαταιάς, καὶ Θερμοπύλας, καὶ τὰ πρὸς Εὐρυμέδοντι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον Κίμωνος ἔργα, πάσας τὰς μάχας ἢ Ἑλλάς ἐπιδουλεῖα μεμάχηται πρὸς αὐτὴν, καὶ πᾶν τρόπαιον αὐτῆς συμφορὰ καὶ ὄνειδος ἐπ' αὐτὴν ἔσκηκε, τὰ πλεῖστα κακία καὶ φιλονεικία τῶν ἡγουμένων περιτραπέισις. Ἀλλόφυλοι δ' ἄνδρες, ἐναύσματα μικρὰ καὶ γλίσχρα κοινωνήματα παλαιοῦ γένους ἔχειν δοκοῦντες, ἀφ' ὧν καὶ λόγῳ τι καὶ γνώμῃ τῶν χρηστίμων ὑπάρξαι τῇ Ἑλλάδι θαυμαστὸν ἦν, οὗτοι τοῖς μεγίστοις κινδύνοις καὶ πόνοις ἐξελόμενοι τὴν Ἑλλάδα δεσποτῶν χαλεπῶν καὶ τυράννων ἐλευθεροῦσιν.

ΙΒ. Ταῦτα δὴ τοὺς Ἕλληνας ὑπέχει καὶ τὰ τῶν ἔργων ὁμολογούντα τοῖς κηρύγμασιν [ἦν]. Ἄμα γὰρ ἐξέπεμψεν ὁ Τίτος Λέν-

τλον μὲν εἰς Ἀσίαν, Βαργυλιήτας ἐλευθερώσοντα, Στερτίνιον δ' εἰς Θράκην, τὰς αὐτόθι πόλεις καὶ νήσους ἀπαλλάζοντα τῶν Φιλιππῶν φρουρῶν. Πόπλιος δὲ Οὐίλλιος ἔπλει διαλεξόμενος Ἀντιόχῳ περὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Αὐτὸς δὲ Τίτος εἰς Χαλκίδα παρελθὼν, εἶτα πλεύσας ἐκείθεν ἐπὶ Μαγνησίαν, ἐξῆγε τὰς φρουράς, καὶ τὰς πολιτείας ἀπεδίδου τοῖς δῆμοις. Ἀγωνοθέτης δὲ Νεμεσίων ἀποδειχθεὶς ἐν Ἄργει, τήν τε πανήγυριν ἄριστα διέθηκε, καὶ πάλιν ἐκεῖ τοῖς Ἑλλήσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ κήρυκος ἀνείπεν. Ἐπιροϊτῶν τε ταῖς πόλεις, εὐνομίαν ἅμα καὶ δίκην πολλήν, ὁμόνοιάν τε καὶ φιλοφροσύνην πρὸς ἀλλήλους παρεῖχε καταπαύων μὲν τὰς στάσεις, κατάγων δὲ τὰς φυγὰς, ἀγαλλόμενος δὲ τῷ πείθειν καὶ διαλλάσσειν τοὺς Ἕλληνας, οὐχ ἤττον, ἢ τῷ κεκρατημέναι τῶν Μακεδόνων, ὥς μικρότατον ἤδη τὴν ἐλευθερίαν δοκεῖν ὦν εὐεργετοῦντο. Ξενοκράτη μὲν οὖν τὸν φιλόσοφον, ὅτε Λυκοῦργος αὐτὸν ὁ ῥήτωρ ὑπὸ τῶν τελωνῶν ἀγόμενον πρὸς τὸ μετοίκιον ἀφείλετο, καὶ τοῖς ἄγουσιν ἐπέθηκε δίκην τῆς ἀσελγείας, λέγεται τοῖς παισὶν ἀπαντήσαντα τοῦ Λυκούργου· Καλήν γε ὑμῶν, ὦ παῖδες, φάναι, τῷ πατρὶ χάριν ἀποδίδωμι· πάντες γὰρ αὐτὸν ἐπαινοῦσιν, ἐφ' οἷς ἔπραξε. Γίτῳ δὲ καὶ Ῥωμαίοις, ὧν τοὺς Ἕλληνας εὐεργέτησαν, οὐκ εἰς ἐποινοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ πῖσιν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ δυνάμει ἢ χάρις ἀπήντα, δικαίως. Οὐ γὰρ προσδεχόμενοι μόνον τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μεταπεμπόμενοι καὶ καλοῦντες ἐνεχειρίζον αὐτούς. Οὐδὲ δῆμοι καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς ὑφ' ἐτέρων ἀδικούμενοι βασιλέων, κατέφευγον εἰς τὰς ἐκεῖνων χεῖρας· ὥς' ἐν βραχεῖ χρόνῳ, τάχα πῦρ καὶ θεοῦ συναραπτομένου, πάντ' αὐτοῖς ὑπήκοα γενέσθαι. Καὶ αὐτὸς δὲ μέγιστον ἐφρόνησεν ἐπὶ τῇ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερώσει. Ἀνατιθεὶς γὰρ εἰς Δελφοὺς ἀσπίδας ἀργυρᾶς καὶ τὸν ἑαυτοῦ θυρεὸν, ἐπέγραψε·

Ζηνὸς, ἰώ! κραιπνάϊσι γεγαθότες ἱπποσύναισι,
 Κούροι, ἰώ! Σπάρτας Τυνδαρίδαι βασιλεῖς·
 Αἰνεάδας Τίτος ὕμνιν ὑπέρτατον ὤπασε δῶρον,
 Ἑλλήνων τεύξας παισὶν ἐλευθερίαν.

Ἀνέθηκε δὲ καὶ χρυσοῦν τῷ Ἀπόλλωνι στέφανον, ἐπιγράψας·
 Τούδε ται ἀμβροσίοισιν ἐπὶ πλοκάμοισιν ἔθηκε
 Κεῖσθαι, Λατοῖθα, χρυσοφαῆ στέφανον·
 Ὃν πόρεν, Αἰνεαδᾶν ταγὸς μέγας. Ἄλλ', Ἐκάεργε,
 Ἄλκᾶς τῷ θεῷ κῦδος ὄπαζε Τίτῳ.

Τῇ γοῦν Κορινθίων πόλει πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὸ αὐτὸ δις ἤδη
 συμβέβηκε. Καὶ γὰρ Τίτος ἐν Κορίνθῳ τότε, καὶ Νέρων ἀΐθις
 καθ' ἡμᾶς, ἐν Κορίνθῳ, παραπλησίως Ἰσθμίων ἀγομένων, τοὺς
 Ἕλληνας ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἀφῆκέν, ὁ μὲν διὰ κήρυκος,
 ὡς εἴρηται· Νέρων δ' αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ βήματος ἐν
 τῷ πληθεὶ δημηγορήσας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

ΙΓ. Ὁ δὲ Τίτος τότε καλλίσου καὶ δικαιοτάτου τοῦ πρὸς
 Νάβιν ἀρξάμενος πολέμου, τὸν Λακεδαιμονίων ἐξωλέσκατον καὶ
 παρανομώτατον τύραννον, ἐν τῷ τέλει διεψεύσατο τὰς τῆς
 Ἑλλάδος ἐλπίδας, ἐλεῖν παρασχόν, οὐκ ἐθελήσας, ἀλλὰ σπεισά-
 μενος, καὶ προέμενος τὴν Σπάρτην ἀναξίως δουλεύουσιν· εἴτε
 δείσας, μὴ, τοῦ πολέμου μῆκος λαμβάνοντος, ἄλλος ἀπὸ Ῥώμης
 ἐπελθὼν στρατηγὸς ἀνέλῃται τὴν δόξαν, εἴτε φιλονεικία καὶ ζηλο-
 τυπία τῶν Φιλοποίμενος τιμῶν, ὃν ἐν τε τοῖς ἄλλοις ἄπασιν ἄν-
 δρα δεινότατον τῶν Ἑλλήνων ὄντα, καὶ περὶ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον
 ἔργα θαυμάσια τόλμης καὶ δεινότητος ἀποδειξάμενον, ἴσα τῷ
 Τίτῳ κυδαίνοντες Ἀχαιοὶ, καὶ τιμῶντες ἐν τοῖς θεάτροις, ἐ-
 λύπουν ἐκεῖνον, οὐκ ἀξιῶντα Ῥωμαίων ὑπάτῳ προπολεμοῦντι
 τῆς Ἑλλάδος ἄνθρωπον Ἀρκάδα, μικρῶν καὶ ὁμόρων πολέμων
 στρατηγόν, ὅμοια θαυμάζεσθαι παρ' αὐτοῖς. Οὐ μὴν ἄλλ' αὐτὸς ὁ
 Τίτος ὑπὲρ τούτων ἀπελογεῖτο, καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ὡς
 ἑώρα σὺν κακῷ μεγάλῳ τῶν ἄλλων Σπαρτιατῶν ἀπολούμενον τὸν

τύραννον. Τῶν δ' Ἀχαιῶν αὐτῷ πολλά πρὸς τιμὴν ψηφισαμένων, οὐδὲν ἐδόκει πρὸς τὰς εὐεργεσίας ἐξισοῦσθαι, πλὴν μιᾶς δωρεᾶς, ἣν ἐκεῖνος ἀντὶ πάντων ἠγάπησεν. Ἦν δὲ τοιαύτη. Ῥωμαίων οἱ δυσυχῆσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀντίβαν πολέμῳ, πολλαχοῦ μὲν ὦνιοι γενόμενοι καὶ διασπαρέντες ἐδοῦλευον. Ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι χίλιοι καὶ διακόσιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, αἰὲ μὲν οἰκτροὶ τῆς μεταβολῆς, τότε δὲ καὶ μᾶλλον, ὡς εἰκός, ἐντυγχάνοντες οἱ μὲν υἱοῖς, οἱ δ' ἀδελφοῖς, οἱ δὲ συνήθεσιν, ἐλευθέρους δοῦλοι, καὶ νικῶσιν αἰχμάλωτοι. Τούτους ὁ μὲν Τίτος οὐκ ἀφείλετο τῶν κεκτημένων, καίπερ ἀνιῶμενος ἐπ' αὐτοῖς· οἱ δ' Ἀχαιοὶ, λυτρωσάμενοι πέντε μῶν ἕκαστον ἄνδρα, καὶ συναγαγόντες εἰς ταῦτό πάντας, ἤδη περὶ πλοῦν ὄντι τῷ Τίτῳ παρέδωκαν· ὡς' αὐτὸν εὐφραίνόμενον ἀποπλεῖν, ἀπὸ καλῶν ἔργων καλὰς ἀμοιβὰς καὶ πρεπούσας ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ φιλοπολίτῃ κεκομισμένον· ὃ δὴ δοκεῖ πρὸς τὸν θρίαμβον αὐτῷ πάντων ὑπάρχει λαμπρότατον. Οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι, καθάπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς οἰκέταις, ὅταν ἐλευθερωθῶσιν, ξύρεσθαί τε τὰς κεφαλὰς, καὶ πιλία φορεῖν, ταῦτα δρᾶσαντες αὐτοὶ θριαμβεύοντι τῷ Τίτῳ παρείποντο.

ΙΔ. Καλλίῳ δὲ καὶ τὰ λάφυρα πομπευόμενα παρεῖχεν ὄψιν, Ἑλληνικὰ κράνη, καὶ πέλται Μακεδονικαὶ καὶ σάρισσαι. Τότε τῶν χρημάτων πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἦν, ὡς ἀναγράφουσιν οἱ περὶ Τουδιτανῶν ἐν τῷ θριάμβῳ κομισθῆναι χρυσοῦ μὲν συγκεχωνευμένου λίτρας τρισχιλίας ἑπτακοσίας δέκα τρεῖς, ἀργύρου δὲ τετρακισμυρίας τρισχιλίας διακοσίας ἑβδομηκοντα, φιλιππίους δὲ χρυσοῦς μυρίους τετρακισχιλίους πεντακοσίους δεκατέσσαρας· χωρὶς δὲ τούτων τὰ χίλια τάλαντα, ἃ Φίλιππος ὤφειλεν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπέισθησαν Ῥωμαῖοι, μάλιστα τοῦ Τίτου συμπράσσοντος, ἀφείναι τῷ Φιλίππῳ, καὶ σύμμαχον ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν υἱὸν ἀπήλλαξαν αὐτῷ τῆς ὀμφρείας.

ΙΕ. Ἐπεὶ δ' ὁ Ἀντίοχος, εἰς τὴν Ἑλλάδα ναυσὶ πολλαῖς καὶ

στρατῷ περαιωθεῖς, ἀφίση τὰς πόλεις καὶ διεσασιάζεν, Αἰτωλῶν
 αὐτῷ συνεπιλαβανομένων, καὶ πάλαι διακειμένων πρὸς τὸν
 Ῥωμαίων δῆμον ἐχθρῶς καὶ πολεμικῶς, ὑπόθεσιν τοῦ πολέμου
 καὶ πρόφασιν διδόντων, ἐλευθεροῦν τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲν δεομέ-
 νους (ἐλεύθεροι γὰρ ἦσαν), ἀλλ' εὐπρεπεσέρας αἰτίας ἀπορία,
 τῷ καλλίστῳ τῶν ὀνομάτων χρῆσθαι διδασκόντων *καὶ* σφόδρα
 δείσαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἀνάσασιν, καὶ δόξαν αὐτοῦ τῆς δυ-
 νάμεως, στρατηγὸν μὲν ὑπατον τοῦ πολέμου Μάνιον Ἀκίλιον
 κατέπεμψαν, πρεσβευτὴν δὲ Τίτον, διὰ τοὺς Ἕλληνας, ὧν τοὺς
 μὲν εὐθύς ὄφθεις ἐποίησε βεβαιοτέρους, τοὺς δ' ἀρχομένους νο-
 σεῖν, ὥσπερ τι ἐν καιρῷ φάρμακον, διδούς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐ-
 νοιαν, ἔστησε, καὶ διεκώλυσε ἐξαμαρτεῖν. Ὀλίγοι δ' αὐτὸν ἐξ-
 ἔφυγον, ἧδη προκατειλημμένοι καὶ διεσθαρμένοι παντάπασιν
 ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν· οὓς, καίπερ ὀργισθεῖς καὶ παροξυνθεῖς, ὁμως
 μετὰ τὴν μάχην περιεποίησεν. Ἀντίοχος γὰρ ἠττηθεὶς ἐν Θερ-
 μοπύλαις, καὶ φυγὼν εὐθύς εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. Μάνιος δ' ὁ
 ὑπατος, τοὺς μὲν αὐτὸς ἐπιὼν τῶν Αἰτωλῶν ἐπολιόρκει, τοὺς
 δὲ τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ συνεχίωρσεν ἐξαιρεῖν. Ἀγομένων δὲ
 καὶ φερομένων ὑπὸ τοῦ Μακεδόνα, τοῦτο μὲν Δολόπων καὶ Μα-
 γνήτων, τοῦτο δ' Ἀθαμάνων καὶ Ἀπεραντῶν, αὐτοῦ δὲ τοῦ Μα-
 νίου τὴν μὲν Ἡράκλειαν διαπεπορθηκότος, τὴν δὲ Ναύπακτον
 Αἰτωλῶν ἐχόντων πολιορκοῦντος, οἰκτείρων τοὺς Ἕλληνας ὁ
 Τίτος, διέπλευσεν ἐκ Πελοποννήσου πρὸς τὸν ὑπατον. Καὶ πρῶ-
 τον μὲν ἐπετίμησεν, εἰ νενικηκὼς αὐτὸς τὰ ἔπαθλα τοῦ πολέμου
 Φιλίππον εἶ φέρεσθαι, καὶ τριβόμενος περὶ μιᾶ πόλει κάθηται
 δι' ὄργην, ἔθνη δ' οὐκ ὀλίγα καὶ βασιλείας Μακεδόνες αἰροῦσιν.
 Ἐπειτα τῶν πολιορκουμένων, ὡς εἶδον αὐτὸν, ἀπὸ τοῦ τείχους
 ἀνακαλούντων, καὶ χεῖρας ὀρεγόντων, καὶ δεομένων, τότε μὲν
 οὐδὲν εἰπὼν, ἀλλὰ γραφεὶς καὶ δακρύσας ἀπῆλθεν, ὕσερον δὲ
 διαλεχθεὶς τῷ Μανίῳ, καὶ καταπαύσας τὸν θυμὸν αὐτοῦ, δι-

επράξατο τοῖς Αἰτωλοῖς ἀνοχάς διδόναι καὶ χρόνον, ἐν ᾧ πρεσβεύσαντες εἰς Ῥώμην μετρίου τινὸς τυχεῖν ἀξιότουσι.

ΙΓ. Πλείστον δ' ἀγῶνα καὶ πόνον αὐτῷ παρεῖχον αἱ περὶ Χαλκιδῶν δεήσεις πρὸς τὸν Μάνιον, ἐν ὀργῇ γεγονότων διὰ τὸν γάμον, ὃν παρ' αὐτῶν ἔγημεν Ἀντίοχος, ἤδη τοῦ πολέμου συνεσῶτος, οὐ καθ' ὥραν, οὐδὲ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ἐρασθεῖς ἀνὴρ πρεσβύτερος κήρης, ἢ θυγάτηρ μὲν ἦν Κλευπολέμου, κάλλις τε δὲ λέγεται παρθένων γενέσθαι. Τοῦτο τοὺς Χαλκιδιεῖς ἐποίησε βασιλίσαι προθυμότατα, καὶ τὴν πόλιν αὐτῷ πρὸς τὸν πόλεμον ὀρηκτῆριον παρασχεῖν. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ὡς τάχις τε μετὰ τὴν μάχην φεύγων προσέμιξε τῇ Χαλκίδι· τήν τε κήρην ἀναλαβὼν, καὶ τὰ χρήματα καὶ τοὺς φίλους, εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. Τὸν δὲ Μάνιον εὐθύς ἐπὶ τοὺς Χαλκιδιεῖς σὺν ὀργῇ παρευόμενον, ὁ Τίτος παρακολουθῶν ἐμάλαττε καὶ παρητεῖτο. Καὶ τέλος ἐπεισε καὶ κατεπράυνεν, αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δεόμενος. Οὕτω διασωθέντες οἱ Χαλκιδιεῖς τὰ κάλλις τε καὶ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀναθημάτων τῷ Τίτῳ καθιέρωσαν, ὧν ἐπιγραφάς ἐστι τοιαύτας ἄχρι νῦν ὄραν· « Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἡρακλεῖ τὸ γυμνάσιον. » Ἐτέρωθι δὲ πάλιν· « Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἀπόλλωνι τὸ Δελφίνιον. » Ἔτι δὲ καὶ καθ' ἡμάς ἱερεὺς χειροτονητὸς ἀπεδείκνυτο Τίτου, καὶ θύσαντες αὐτῷ, τῶν σπονδῶν γενομένων, ἄδουσι παιᾶνα πεποιημένον. Οὗ τᾶλλα διὰ μῆκος ἡμεῖς παρέντες, ἀνεγράψαμεν, ἃ παυόμενοι τῆς ᾠδῆς λέγουσι· « Πίσιν δὲ Ῥωμαίων σέβωμεν, τὰν μεγαλακροστάταν ὄρκους φυλάσσειν. Μέλπετε, κοῦραι, Ζῆνα μέγαν, Ῥώμαν τε, Τίτον τε ἅμα, Ῥωμαίων τε πίσιν. Ἰήϊε, Παιᾶν, ᾧ Τίτε σῶτερ. »

ΙΔ. Ἦσαν δὲ καὶ παρὰ τῶν [ἄλλων] Ἑλλήνων τιμαὶ πρέπουσαι, καὶ τὸ τὰς τιμὰς ἀληθινὰς ποιῶν, εὖνοια θαυμάσιη, δι' ἐπιεικειανῆθους. Καὶ γὰρ εἴπισιν ἐκ πραγμάτων, ἢ φιλοτιμίας ἕνεκα, καθάπερ Φιλοποίμενι, καὶ πάλιν Διοφάνει, στρατηγοῦντι τῶν

Ἀχαιῶν προσέκρουσεν, οὐκ ἦν βαρῦς, οὐδ' εἰς ἔργα διατείνων ὁ θυμὸς, ἀλλ' ἐν λόγῳ παρρησίαν τινὰ πολιτικὴν ἔχοντι παυόμενος. Πικρὸς μὲν οὖν οὐδενί, πολλοῖς δ' οἷός τις ἐδόκει, καὶ κοῦφος εἶναι τὴν φύσιν· ἄλλως δὲ συγγενέσθαι πάντων ἡδιστος, καὶ εἰπεῖν ἐπιχαρὶς μετὰ δεινότητος. Ἀχαιοὺς μὲν γὰρ σφετεριζομένους τὴν Ζακυνθίων νῆσον ἀποτρέπων, ἔφη κινδυνεύσειν, ἂν, ὡς περ αἰ χελῶναι, πορρώτέρῳ τὴν κεφαλὴν τῆς Πελοποννήσου προτείνωσιν. Φιλίππου δ', ὀπηνίκα περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης τὸ πρῶτον εἰς λόγους συνήεσαν, εἰπόντος μετὰ πολλῶν ἔκεινον, αὐτὸν δὲ μόνον, ὑπολαβὼν ὁ Τίτος· Σαυτὸν γὰρ, ἔφη, μόνον ἐποίησας, ἀποκτείνας τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς. Ἐπεὶ δὲ Δεινοκράτης ὁ Μεσσήνιος ἐν Ῥώμῃ παρὰ πότον μεθυσθεὶς ὠρχήσατο, λαβὼν ἱμάτιον γυναικεῖον, τῇ δ' ὑστεραία τὸν Τίτον ἠξίου βοηθεῖν αὐτῷ διανοουμένῳ τὴν Μεσσήνην ἀφιστάναι τῶν Ἀχαιῶν ταῦτα μὲν ἔφη σκέψεσθαι, θαυμάζειν δ' ἐκεῖνον, εἰ τηλικαύταις ἐπιχειρητικῶς πράξειςιν, ὀρχεῖσθαι δύναται παρὰ πότον καὶ ἄδειν. Πρὸς δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τῶν παρ' Ἀντιόχου πρέσβειων πλῆθός τε τῆς βασιλικῆς στρατιᾶς καταλεγόντων, καὶ καταριθμουμένων πολλὰς προσηγορίας, ὁ Τίτος ἔφη, δειπνοῦντος αὐτοῦ παρὰ τῷ ξένῳ, καὶ μεμφομένου τὸ πλῆθος τῶν κρεῶν, καὶ θαυμάζοντος, πῶθεν οὕτω ποικίλης ἀγορᾶς εὐπόρησεν, εἰπεῖν τὸν ξένον, ὡς ἕια πάντα ἐστὶ, τῇ σκευασίᾳ διαφέροντα καὶ τοῖς ἠδύσμασι. Μὴ τοῖνον, ἔφη, μηδὲ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀχαιοὶ, θαυμάζετε τὴν Ἀντιόχου δύναμιν, Λογχοφόρους καὶ Ἐυσοφόρους καὶ Πεζαιτέρους ἀκούοντες· πάντες γὰρ οὗτοι Σύροι εἰσὶν, ὀπλαριοὶς διαφέροντες.

ΙΗ. Μετὰ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις, καὶ τὸν Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ἀπεδείχθη τιμητικὴς ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ μεγίστη, καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείωσις. Καὶ συνῆρχε μὲν αὐτῷ Μαρκέλλου τοῦ πεντάκις ὑπατεύσαντος υἱός· ἐξέβαλον δὲ τῆς βουλῆς

τῶν οὐκ ἄγαν ἐπιφανῶν τέσσαρας· προσεδέξαντο δὲ πολίτας ἀπογραφομένους πάντας, ὅσοι γονέων ἐλευθέρων ἦσαν, ἀναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ δημάρχου Τερσεντίου Κουλλέωνος, ὃς ἐπηρεάζων τοῖς ἀριστοκρατικοῖς, ἔπεισε τὸν δῆμον ταῦτα ψηφίσασθαι. Τῶν δὲ γνωριμωτάτων κατ' αὐτὸν ἀνδρῶν καὶ μεγίστων ἐν τῇ πόλει διαφερομένων πρὸς ἀλλήλους, Ἀφρικανοῦ Σκιπίωνος, καὶ Μάρκου Κάτωνος, τὸν μὲν προσέγραψε τῆς βουλῆς, ὡς ἄριστον ἄνδρα καὶ πρῶτον· Κάτωνι δ' εἰς ἔχθραν ἦλθε, συμφορᾷ ταυαὐτῇ χρησάμενος. Ἀδελφὸς ἦν Τίτῳ Λεύκιος Φλαμινῖνος, οὔτε τᾶλλα προσεοικῶς ἐκείνῳ τὴν φύσιν, ἐν τε ταῖς ἡδοναῖς ἀνελεύθερος δεινῶς, καὶ ὀλιγωρότατος τοῦ πρέποντος. Τοῦτῳ συνῆν μειρακίσκος ἐρωμένος, ὃν καὶ στρατιᾶς ἀρχὸν ἐπήγετο, καὶ διέπων ἐπαρχίας εἶχεν αἰεὶ περὶ αὐτόν. Ἐν οὖν πότῳ τινὶ θρυπτόμενος πρὸς τὸν Λεύκιον, οὕτως ἔφη σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, ὥς θεῶν μονομάχων ἀπολιπεῖν, οὕτω γεγωνῶς ἀνθρώπου φρονεουμένου θεατῆς, τὸ πρὸς ἐκεῖνον ἡδὺ τοῦ πρὸς αὐτόν ἐν πλείονι λόγῳ θέμενος. Ὁ δὲ Λεύκιος ἤσθεις· Οὐδὲν, ἔφη, δεινόν· ἰάσομαι γὰρ ἐγὼ σου τὴν ἐπιθυμίαν. Καὶ κελεύσας ἕνα τῶν καταδικῶν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου προαχθῆναι, καὶ τὸν ὑπηρετὴν μεταπεμψάμενος, ἐν τῷ συμπόσιῳ προσέταξεν ἀποκόψαι τοῦ ἀνθρώπου τὸν τράχηλον. Οὐαλέριος δ' Ἀντίας οὐκ ἐρωμένῳ φησὶν, ἀλλ' ἐρωμένη τοῦτο χαρίσασθαι τὸν Λεύκιον. Ὁ δὲ Λίβιος ἐν λόγῳ Κάτωνος αὐτοῦ γεγράφθαι φησὶν, ὡς Γαλάτην, αὐτόμολον ἐλθόντα μετὰ παίδων καὶ γυναικῶς ἐπὶ τὰς θύρας, δεξάμενος εἰς τὸ συμπόσιον ὁ Λεύκιος, ἀπέκτεινεν ἰδίᾳ χειρὶ, τῷ ἐρωμένῳ χαρίζομενος. Τοῦτο μὲν οὖν εἰκὸς εἰς δεινῶσιν εἰρησθαι τῆς κατηγορίας ὑπὸ τοῦ Κάτωνος. Ὅτι δ' οὐκ αὐτόμολος ἦν, ἀλλὰ δεσμώτης ὁ ἀναιρεθεὶς, καὶ ἐκ τῶν καταδικῶν, ἄλλοι τε πολλοί, καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Περὶ γήρωσ, αὐτῷ Κάτωνι τὴν διήγησιν ἀναθεῖς, εἶρηκεν.

10. Ἐπὶ τούτῳ Κάτων τιμητὴς γενόμενος, καὶ καθαίρων τὴν σύγκλητον, ἀπήλασε τῆς βουλῆς τὸν Λεύκιον, ὑπατικοῦ μὲν ἀξιώματος ὄντα, συνατιμωῦσθαι δὲ τοῦ ἀδελφοῦ δοκοῦντος αὐτῷ. Διὸ καὶ προσελθόντες εἰς τὸν δῆμον ἀμρότεροι ταπεινοὶ καὶ δεδακρυμένοι, μέτριχ δεῖσθαι τῶν πολιτῶν ἐδόκουν, ἀξιοῦντες αἰτίαν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα καὶ λόγον, ᾧ χρησάμενος, οἶκον ἐνδοξὸν ἀτιμίᾳ τσαύτῃ περιέβληκεν. Οὐδὲν οὖν ὑποσειλάμενος ὁ Κάτων προῦλθε, καὶ κατασχᾶς μετὰ τοῦ συνάρχοντος, ἠρώτησε τὸν Τίτον, εἰ γινώσκει τὸ συμπόσιον. Ἀρνούμενου δ' ἔκκειναι, διηγησάμενος, εἰς ὅρκισμὸν προσκαλεῖτο τὸν Λεύκιον, εἴ τι φησὶ τῶν εἰρημένων μὴ ἀληθὲς εἶναι. Τοῦ δὲ Λευκίου σιωπήσαντος, ὁ μὲν δῆμος ἔγνω δικαίαν γεγονέναι τὴν ἀτιμίαν, καὶ τὸν Κάτωνα προέπεμψε λαμπρῶς ἀπὸ τοῦ βήματος. Ὁ δὲ Τίτος, τῇ συμφορᾷ τοῦ ἀδελφοῦ περιπαθῶν, συνέστη μετὰ τῶν πάλαι μισούντων τὸν Κάτωνα, καὶ πάσας μὲν, αἱ ἐκεῖνος ἐποίησατο, τῶν δημοσίων ἐκδόσεις καὶ μισθώσεις καὶ ὠνάς ἠκύρωσε καὶ ἀνέλυσε, ἐν τῇ βουλῇ κρατήσας· πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας δίκασκατ' αὐτοῦ παρεσκευάσεν, οὐκ οἶδ' ὅπως εὖ καὶ πολιτικῶς, καὶ πρὸς ἄρχοντα νόμιμον καὶ πολίτην ἄριστον, ὑπὲρ ἀνδρὸς οἰκείου μὲν, ἀναξίου δὲ, καὶ τὰ προσήκοντα πεπονθότος, ἀνήκεσον ἔχθραν ἀράμενος. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ Ῥωμαίων ποτὲ δήμου θεῶν ἔχοντος ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τῆς βουλῆς, ὥσπερ εἴωθεν, ἐν κόσμῳ προκαθημένης, ὀφθαίς ὁ Λεύκιος ἐπ' ἐσχάτοις που καθήμενος ἀτίμως καὶ ταπεινῶς, οἶκτον ἔσχε· καὶ τὸ πλῆθος οὐκ ἠνέσχετο τὴν ᾗσιν, ἀλλ' ἐβόων, μεταβῆναι κελεύοντες, ἕως μετέβη, δεξαμένων αὐτὸν εἰς ἑαυτοὺς τῶν ὑπατικῶν.

Κ. Τὸ δ' οὖν φύσει τοῦ Τίτου φιλότιμον, ἄχρι μὲν ἱκανὴν εἶχεν ὕλην, περὶ τοὺς εἰρημένους πολέμους διατρίβοντος, εὐδοκίμει· καὶ γὰρ ἐχιλιάρχησεν αὐθις μετὰ τὴν ὑπατείαν, οὐδενὸς ἐπείγοντος. Ἀπαλλαγεί· δὲ τοῦ ἄρχειν, καὶ πρεσβύτερος ὢν,
 ἠλέγχετο

ἠλέγχετο μάλλον, ἐνούκῃχοντι πράξει ἐπὶ τῶν ἐπιβίων, σπαργῶν τε πρὸς δόξαν, καὶ νεανίζοντι τῶν πλῆθει κατέχον ἐαυτὸν οὐδυνόμενος τοιαύτη γὰρ τιμὴ καὶ τὸ περὶ Ἀντίβου γοῶν εδύκει πράξας ἐπαχθῆς γενέσθαι οἷς πολλοῖ. Ὁ γὰρ Ἀντίβος, οἰκοθεν μὲν ἐκ Καρχηδόνος ὑπεκδράς, Ἀντιόχου τὴν ἐπιβίον δὲ μετὰ τὴν ἐν Φρυγίᾳ μάχην εἰρήνης ἀγαπητῆς τυγόνος, αὐτὸς συζῶν καὶ πλανηθεὶς πολλά, τέλος ἐν τῇ Βιθυνίᾳ κατέστη, Προυσίαν θεραπεύων, οὐδενὸς Ῥωμαίων ἀγνοῦντος, ἀλλὰ παρορώντων ἀπάντων δι' ἀσθένειαν καὶ γῆρας, ὡς περὶ ἐγγυμένον ὑπὸ τῆς ὕλης. Τί το δὲ πρὸς τὸν Προυσίαν ἀρκεύμενος, καὶ τὸν Ἀντίβου ἰδὼν αὐτὸν ὀφειδικοῦμενος, ἀγανάκτησε, εἰς τὴν καὶ πολλὰ τοῦ Προυσίου δεομένου καὶ λιπαρῶντος ὑπὲρ ἀνδρῶν ἐκείνου καὶ τυκθῆτος, οὐ παρήκε. Χρησίου δέ τινος, ὡς εἰρηκῆ, παλαιοῦ περὶ τῆς Ἀντίβου τελευτῆς οὕτως ἔχοντος.

Λίβυσσα κρύψει βάλος Ἀντίβου δέμας,

ὁ μὲν ἄρα Λίβυθὴν ὑπεβίβει καὶ τὰς ἐν Καρχηδόνι ταφῆς, ὡς ἐκεῖ καταβιωσόμενος. Ἐ δὲ Βιθυνίᾳ τόπος ἐστὶ θινώδης ἐπιθαλάσσης, καὶ πρὸς αὐτῶν κόμητις οὐ μεγάλη, Λίβυσσα καλεῖται· περὶ ταύτην ἔσχε διατρίβω Ἀντίβος. Αἰετὸν δ' ἀπίσταν τῆ τοῦ Προυσίου μάλα ἴσχε, καὶ φοβούμενος τοῦ Ῥωμαίου, τὴν οἰκίαν ἔτι πρότερον ἐξόδοι ἐπὶ τὰ καγαίους συντετρήμενὸν ἐξέσχε τοῦ διαίτης εἶχον, ἄλλου καὶ ἄλλο τὸν ὑπονόμων, πόρρω δὲ πάντων ἀθλῶν ἐκφερόντων. Ὡς οὖν ἤκουσε τὸ ἐπιπρόταγμα τοῦ Ἰτίου, φεύγειν μὲν ἄρρησε διὰ τὸν ὑπονόμων, ἐντυχῶν δὲ φυλακῆς βασιλικῆς, ἔνω δὲ αὐτοῦ τελευτῆν Ἰβνιοὶ μὲν οὖν λέγουσιν, ὡς ἰμάτιον τῶν τραχήλων περιβάλλον, κακῆς οἰκίτης, ὀπιθῆν ἐρείσασα κατὰ τοῦ ἰνίου τὸ γόνυ, καὶ σφοδρῶς ἀκλάσαντα, συτίνει καὶ περιτρέψαι, μέχρις ἂν ἐπιθίβας τὸ πνεῦμα διαρθεῖεν αὐτόν· ἔτι δὲ, μιμησάμενον θεμιστοκλέα

καὶ Μίδα, αἷμα ταύρειον ποιεῖν. Λίβιος δέ φησι φάρμακον ἔχοντα κεράσαι, καὶ τὴν κύλικα δεξάμενον, εἰπεῖν· « Ἄναπαύσωμεν ἤδη ποτὲ τὴν πολλὴν φροντίδα Ῥωμαίων, οἳ μακρὸν ἠγήσαντο καὶ βαρὺ, μισουμένου γέροντος ἀναμεῖναι θάνατον. Οὐ μὴν οὐδὲ Τίτος ἀξιοζήλωτον ἀποίσειται νίκην, οὐδὲ τῶν προγόνων ἀξίαν, οἳ Πύρρῳ πολεμοῦντι καὶ κρατοῦντι τὴν μέλλουσαν ὑποπέψαντες κατεμήνυαν φαρμακείαν » .

ΚΑ. Οὕτω μὲν τὸν Ἄννιβαν ἀποθανεῖν λέγουσιν. Ἀπαγγελλθέντων δὲ τούτων πρὸς τὴν σύγκλητον, οὐκ ὀλίγοι, ἐπαχθῆς ἔδοξεν ὁ Τίτος, καὶ περιττὸς ἄγαν καὶ ὠμὸς, ὡσπερ ὄρνιν, ὑπὸ γῆρως ἀπτῆνα καὶ κύλουρον, ἀφειμένον ζῆν χειροῖθη, τὸν Ἄννιβαν ἀποκτείνας, οὐδενὸς ἐπείγοντος, ἀλλὰ διὰ δόξαν, ὡς ἐπόνυμος τοῦ θανάτου γένοιτο. Καὶ τὴν Ἀφρικανῶ Σκιπίωνος ἐκτιθέντες πρότην καὶ μεγαλοψυχίαν, ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζον ὅς ἀήτητον ὄντα καὶ φοβερὸν ἐν Λιβύῃ καταπολεμήσας Ἄννιβαν, οὐτ' ἐξήλασεν, οὐτ' ἐζητήσατο παρὰ τῶν πολιτῶν· ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς μάχης εἰς λόγους ἐλθὼν ἐδεξιόσωτο, καὶ μετὰ τὴν μάχην σπενδόμενος, οὐδὲν ἐπετόλμησεν, οὐδ' ἐπενέβη τῇ τύχῃ τοῦ ἀνδρός. Λέγεται δ' αὖθις ἐν Ἑρέσῳ συμβαλεῖν αὐτοὺς, καὶ πρῶτον μὲν, ἐν τῷ συμπεριπατεῖν τοῦ Ἄννιβου τὴν προσήκουσαν ἐν ἀξιώματι τάξιν ἐκείνῳ προλαβόντο, ἀνέχεσθαι καὶ περιπατεῖν ἀφελῶς τὸν Ἀφρικανόν· ἔπειτα, λόγου περὶ στρατηγῶν ἐμπροσθέντος, καὶ τοῦ Ἄννιβου κράτιστον ἀποφηναμένου γεγονέναι τῶν στρατηγῶν Ἀλέξανδρον, εἶτα Πύρρον, τρίτον δ' αὐτὸν, ἡσυχῇ μειδιάσαντα τὸν Ἀφρικανὸν εἰπεῖν· Τί δ', εἰ μή σε ἐγὼ νενικήκειν, καὶ τὸν Ἄννιβαν· Οὐκ ἂν, ὦ Σκιπίων, φάναι, τρίτον ἐμμετόν, ἀλλὰ πρῶτον ἐποιούμην τῶν στρατηγῶν Ταῦτα δὴ τοῦ Σκιπίωνος οἱ πολλοὶ θαυμάζοντες, ἐκάκιζον τὸν Τίτον, ὡς ἀλλοτρίῳ νεκρῷ προσενεγκόντα τὰς χεῖρας. Ἕνιοι δ' ἦσαν οἳ τὸ πεπραγμένον ἐπαινοῦντες καὶ τὸν Ἄννιβαν ἕως ἔζη, πῦρ ἠγοῦ-

μεινοι δεόμενον τοῦ ῥιπίσοντος. Μηδὲ γὰρ ἀκμάζοντος αὐτοῦ τὸ σῶμα Ῥωμαῖοι· καὶ τὴν χεῖρα φοβερὰν, ἀλλὰ τὴν δεινότητα καὶ τὴν ἐμπειρίαν γεγονέναι μετὰ τῆς ἐμφύτου πικρίας· καὶ δυσμελείας· ὧν οὐδὲ ἀφαιρεῖ τὸ γῆρας. Ἄλλ' ὑπομένειν (μὲν) τὴν φύσιν ἐν τῷ ἦθει, τὴν δὲ τύχην οὐ διαμένειν ὁμοίαν· ἀλλὰ μεταπίπτουσαν, ἐκκαλεῖσθαι ταῖς ἐλπίσι πρὸς τὰς ἐπιθέσεις τοὺς αἰεὶ τῷ μισεῖν πολεμοῦντας. Καὶ τὰ ὕστερά πω ἔτι μᾶλλον ἐμαρτύρησε τῷ Τίτῳ· τοῦτο μὲν Ἀριστόνικος ὁ τοῦ κιθαρωδοῦ, διὰ τὴν Εὐμένους δόξαν ἐμπλήσας ἅπασαν ἀποσάσεων καὶ πολέμων τὴν Ἀσίαν· τοῦτο δὲ Μιθριδάτης, μετὰ Σύλλαν καὶ Φιμβρίαν, καὶ τοσοῦτον ὄλεθρον στρατευμάτων καὶ στρατηγῶν, αὐθις ἐπὶ Λεύκουλλον ἐκ γῆς ὁμοῦ καὶ θαλάττης ἀνασᾶς τηλικούτο· Οὐ μὴν οὐδὲ Γαίτου Μαρίου ταπεινότερος Ἀννίβας ἔκειτο. Τῷ μὲν γὰρ βασιλεὺς φίλος ὑπῆρχε, καὶ βίος συνήθης, καὶ διατριβαὶ περὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ στρατιωτῶν ἐπιμέλεια· τὰς δὲ Μαρίου τύχας Ῥωμαῖοι γελῶντες, ἀλωμένου καὶ πτωχεύοντος ἐν Λιβύῃ, μετὰ μικρὸν ἐν Ῥώμῃ σφαττόμενοι καὶ μασιγούμενοι προσεκύουν. Οὕτως οὐδὲν οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα τῶν παρόντων πρὸς τὸ μέλλον ἐστίν, ἀλλὰ μία τοῦ μεταβάλλειν τελευτῆ ἢ καὶ τοῦ εἶναι. Διὸ καὶ φασιν ἔνιοι, τὸν Τίτον οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ ταῦτα πρᾶξαι, πεμφθῆναι δὲ πρεσβευτὴν μετὰ Λευκίου Σκιπίωνος, οὐδὲν ἄλλο τῆς πρεσβείας ἐχούσης ἔργον, ἢ τὸν Ἀννίβου θάνατον. Ἐπεὶ δὲ οὐδεμίαν ἔτι τούτων κατόπιν οὔτε πολιτικὴν τοῦ Τίτου πρᾶξιν, οὔτε πολεμικὴν, ἰσορήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τελευτῆς ἔτυχεν εἰρηρικῆς, ὥρα τὴν σύγκρισιν ἐπισκοπεῖν.

ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ Τ. ΚΟΙΝΤ. ΦΛΑΜ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ.

ΤΙ ΜΕΓΕΘΕΙ μὲν οὖν τῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσιῶν, οὔτε φιλοποιμένα Τίτῳ παραβάλλειν, οὔτε πάνυ πολλοὺς τῶν φιλοποιμένος ἀμεινόντων ἀνδρῶν ἄξιόν ἐστι. Τοῖς μὲν γὰρ Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας ὁ πόλεμος, τῷ δ' οὐχ Ἕλλησι, καὶ ὑπὲρ Ἕλλήνων καὶ διὰ φιλοποιίαν, ἀμεινόντων τοῖς ἑαυτοῦ πολίται, ἀμεινὸν πελεμουμένοις, εἰς κρήτην ἀπέβη, τότε νικήσας; Τίτος ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι Φίλιππον, ἡλιθέρου καὶ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις ἀπάσας. Εἰδὲ τις ἐξετάζοι τὰς μάχας ἑκατέρου, πλείους Ἕλληνας φιλοποιίαν Ἀχαιῶν στρατηγῶν, ἢ Μακεδόνων Τίτος Ἕλλησι βοιωτῶν, ἀνείλε. Τὰ τοίνυν ἀμαρτήματα τοῦ μὲν φιλοτιμίας, τοῦ δὲ φιλονεικίας, γέγονε καὶ πρὸ ὀργῆς, ὁ μὲν εὐκίνητος, ὁ δὲ καὶ δυσπαρατήτος. Τίτος μὲν γὰρ καὶ Φιλίπῳ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας, ἐφίλαξε, καὶ πρὸς Αἰτωλοὺς εὐγνωμόνησε. Φιλοποιίαν δὲ τῆς πατρίδος δι' ὀργὴν ἀφείλετο τὴν περιοικίδα συντέλειαν. Ἐτι δ' ὁ μὲν ταῖς εὐπαλοῦσιν ἀεὶ βέβαιος, ὁ δὲ θυμῷ λύσαι χάριν ἔτοιμος. Λακεδαιμονίων μὲν γὰρ εὐεργέτης πρότερον ὢν, ὑπὲρ τὸν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαψε, καὶ τὴν χώραν περιέκοψε, καὶ τέλος αὐτὴν μετέβαλε καὶ διέφθειρε τὴν πολιτείαν. Ἐδόκει δὲ καὶ τὸν βίον ὀργῇ πρέσθαι καὶ φιλονεικία, μὴ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ὄξυτον τοῦ δέοντος, εἰς Μεσσήνην ἐπιχθεις, οὐχ, ὡς περ Τίτος, πάντα λογισμῶ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν στρατηγήσας.

Β. Ἀλλὰ πλῆθει γε πολέμων καὶ τροπαίων ἢ Φιλοποιίμενος ἐμπειρία βεβαιώερα. Τῷ μὲν γὰρ τὰ πρὸς Φίλιππον ἐκρίθη δυοῖν

ἀγώνοι· ὁ δὲ, μυρίας μάχας κατορθώσας, οὐδεμίαν ἀμφοισβή-
τησιν τῇ τύχῃ πρὸς τὴν ἐπισήμην ἀπολέλοιπεν. Ἔτι δ' ὁ μὲν, τῇ
Ῥωμαίων ἀκμῇ ἐχούσῃ δυνάμει χρησάμενος, ὁ δὲ τῆς Ἑλλάδος
ἤδη φθινοῦσας ἐπακμάσας, δοξάν ἔσχεν ὥστε τοῦ μὲν ἰδιον, τοῦ-
δὲ κοινον ἔργον εἶναι το κατορθούμενον. Ὁ μὲν γὰρ ἔρχεν ἀγα-
θῶν, ὁ δ' ἄρχων ἀγαθοῦ, ἐποίησε καὶ μὴν τότε πρὸς Ἕλληνας
τούτῳ γενέσθαι τοὺς ἀγῶνας, οὐκ εὐτυγῆ μὲν, ἰσχυράν δὲ τῆς
ἀρετῆς ἀπόδειξιν παρέσχεν· οἷς γὰρ ὅμοια τάλλα, τῷ προὔχειν
ἀρετῆ κρατούσι. Καὶ ἅ δ' ἡ πολεμικῶτάτοις Ἑλλήνων Κρησι καὶ
Λακεδαιμονίοις πολεμήσας, τῶν μὲν πανουργοτάτων δόλω, τῶν
δ' ἀλκιμωτάτων τόλμῃ κεραιεγένετο. Πρὸς δὲ τούτοις, Τίτος μὲν
ἐξ ὑποκειμένων ἐνίκῃ, χριώμενος ὀπλισμοῖς καὶ τάξεσιν, αἷς
παρέλαβε Φιλοποίμην· δ' αὐτὸς ἐπεισενεγκῶν, καὶ μεταβαλὼν
τὸν περὶ ταῦτα κρίσμον ὥστε τὸ νικητικώτατον ὑφ' οὗ μὲν οὐκ
ὄν εὖ ᾔσθαι, τῷ δ' ὑπάρχον βοήθειν. Κατὰ χεῖρα το νυν Φιλο-
ποίμενος μὲν ἔργα πολλὰ καὶ μεγάλα, θαύρον δ' οὐδέ. Ἀλλὰ
καὶ τῶν Αἰτωλῶντι αὐτὸν Ἀρ ἑδηλιος ἐπέστρωπτεν, ὡς, ὅτ' αὐ-
τὸς ἐσπασμέος τὴν μάχαιαν, ἔθει δόμῳ πρὸς τοὺς μαχρο-
μένους, καὶ τοὺς συνεστῶτας τῶν Μακεδόων, τοῦ Τίτου τὰς
χεῖρας τίς τὸν αὐρανὸν ὑπὲρ ἀνατενοντος, ἐστῶτος καὶ προσ-
ευχομένου.

Γ. Καὶ μὴν Τίτῳ μὲν ἄρχοντι συνέβη καὶ πρεσβεύοντι πάντα
πραῖσαι τὰ καλά· Φιλοποίμην δ' οὐ χεῖρονα παρέσχεν, οὐδ'
ἀπρακτότερον ἑαυτον ἰδιώτην, ἢ στρατηγόν, τοῖς Ἀχαιοῖς. Στρα-
τηγὸς μὲν γὰρ ὢν, Νάβην ἐξέβαλεν ἐκ Μεσσηνίας, καὶ Μεσση-
νίους ἠλευθέρωσεν· ἰδιώτης δὲ, Διοράνην τὸν στρατηγόν, καὶ
Τίτον ἐπερχομένους ἀπέκλειε τῆς Σπάρτης καὶ Λακεδαιμονίας·
διέσωσεν. Οὕτως ἡγεμονικὴν φύσιν ἔχων, οὐ κατὰ τοῦ νόμου,
ἀλλὰ καὶ τῶν νόμων ἄρχειν ἠπίτατο πρὸς τὸ συμφέρον· οὐ δεό-
μεος παρὰ τῶν ἀρχομένων λαβεῖν τὸ ἄρχειν, ἀλλὰ χριώμεος

αὐτὸς, ὅπου καιρὸς εἶη, τὸν ὑπὲρ αὐτῶν φρονοῦντα μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπ' αὐτῶν ἡρημέον, ἡγούμενος στρατηγόν. Γενναῖα μὲν οὖν Τίτου τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιεικῆ καὶ φιλόθρωπα, γενναϊότερα δὲ φιλοπομένους τὰ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὄχυρά καὶ φιλελεύθερα· ῥᾶον γὰρ χαρίζεσθαι τοῖς δεομένοις, ἢ λυπεῖν ἀντιτείνοντα τοὺς δυνατωτέρους. Ἐπεὶ δ' οὕτως ἐξεταζομένων δυσθεώρητος ἡ διαφορὰ, σκόπει, μὴ τῷ μὲν Ἕλληνι τὸν ἐμπειρίας πολεμικῆς καὶ στρατηγίας σέφανον, τῷ δὲ Ῥωμαίῳ τὸν δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος ἀποδιδόντες, οὐ φαύλως διαιτᾶν δόξωμεν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ.

Α Λ Κ Ι Β Ι Α Δ Π Σ

ΣΕΛΙΔ. 1, στ. 8, Φιλανθρωπίας.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Φιλίας.

ΣΕΛΙΔ. 2, στ. 2, Το μὲν Ἀντισθένης.) Το περὶ τῆς Ἀμύκλας. --- Το δὲ Πλάτων.) Το περὶ τοῦ Ζωπύρου (Πλατ. Ἀλικιιάδ. Α, σελ. 122). -- Στ. 13, Ὀλᾶς Θέωλον; τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει.) Κατὰ τὸν τρόπον τῶν τραυλιζόντων δηλονότι, ἀντὶ τοῦ, Ὀρᾶ; Θέωλον; τὴν κεφαλὴν κόρακος ἔχει. Τὰ δὲ ἰαμβεῖα ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους Σρηκῶν (στ. 44-46), ὅπου μέντοι γράφεται, “Ὀλᾶς; Θέωλος τὴν κ. τ. λ. , --- Στ. 17, Κλασσαυχενεύεται.) Τουτέστι, Κλᾶ τὸν ἀύχένα, Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Κλασσαυχενεύεται· ἀνθ’ οὗ οἱ πρὸ ἐμοῦ διώρθουν γράφοντες, Κλασσαυχενεύεται. Ἔστι δὲ ἰαμβεῖον ἐντελές,

Κλασσαυχενεύεται τε καὶ τραυλιζέται.

--- Στ. 19, Ἀνομοιότητις πρὸς αὐτὸ καὶ μεταβολάς.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀνομοιότητις καὶ πρὸς αὐτὸ μεταβολάς. --- Στ. 23, Πιεζόμενος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Πιεζόμενος --- Στ. 24, Ἀμματα.) Ἡρμηνεύθη ἢ λέξις ἀλλαχοῦ (Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 359 καὶ 363.)

ΣΕΛΙΔ. 3, στ. 5, Καὶ μετὰ βοῆς συνδραμεῖν.) Ἐκ διορθώσεως ἢ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μετὰ βοῆς καὶ συνδραμεῖν. --- Στ. 18, Διήλθεν ὁ λόγος.) Δ. Γ. Διήλθε λόγος. --- Στ. 27, Τῶν ἀκολουθούντων.) Τῶν ἰθίων οἰκετῶν. --- Σιθυρτίου.) Ὁ αὐτὸς ἔοικεν εἶναι τῷ Σιθυρτίῳ, οὗ ὁ Κομικὸς (Ἄχρον. 118) μνημονεύει. -- Στ. 29, Ἄ γε) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἄ γε.

ΣΕΛΙΔ. 4, στ. 8, Οὐδένα) Ἐκ τῆς Λατινικῆς καὶ Γαλατικῆς μεταφράσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οὐδέν. -- Στ. 11, Ὡς Ἀλικιιάδης.)

ΕΞ Η. Δ. (ἢ συναΰουσι καὶ αἰ μεταγράφαις) ἀντὶ τοῦ, Ὅσοις Ἀλκιβιάδης· ἀ θ' οὐ οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐκ Δ. Γ. Οἷς Ἀλκιβιάδης. — Στ. 19, Ἐπτηξ' ἀλέκτωρ κ. τ. λ.) Κέχρηται καὶ ἀλλαχοῦ (Πελοπίδ. § 29, καὶ Ἐρωτικ. § 18) τῷ ἰαμβεῖῳ τρωδί. Προσημειοῦται δ' ὁ Πόρτος ἐνθάδε ταυτί· “ Ἀντὶ τοῦ, Δούλον ὡς, ἄμεινον ἐν τῷ Πελοπίδα γράφεται, Δούλος ,, ὡς νοητὴ μὲν τοι καὶ ἡ ἑτέρα γραφή. Ἐπτηξεν ὡς Ἀλέκτωρ κλίνας ,, δούλον πτερόν,,. — Στ. 20, Θεῶν ὑπηρεσίαν). Ἐπιθι τὰ ἀλλαχοῦ (Θησ. καὶ Ρωμύλ. σύγκρ. Μέρ. Α, σελ. 379) περὶ τούτου σημειωθέντα. -- Στ. 23, Ὡς φησιν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Η ὡς φησιν. Εἰκὸς δὲ τὸ Η οὐ κατὰ σύνδεσμον διαζευκτικῶν (Η) γεγράφθαι τὸ πάλαι, ἀλλὰ κατ' ὁμοιωματικῶν ἐπίρρημα (Η φησιν) ὡς διάκρονον γραφὴν, προσγεγράφθαι τῷ Ὡς φησιν. Λέγει δὲ τοῦτο Σωκράτης παρὰ τῷ Πλάτῳ (Φαίδρ. σελ. 255) πρὶ τοῦ σώφρονος ἔρωτος τὸν λόγον ποιούμενος, “ Ὅταν δὲ ἀπῆ (ὁ ἔρῳν), κατὰ ταῦτά αὐπο,, θεῖ καὶ ποθεῖται (ὁ ἐρώμενος,) εἰδῶλον ἔρωτος, ἀντ' ἔρωτος ἔχων ,, , , τουτέστιν, ἀντὶ τοῦ περὶ τὸ σῶμα καλινδουμένου ἔρωτος, εἰδῶλον ἐκείνου, τὸν τῆς ψυχῆς ἔρωτα, ᾧ καὶ ὁ ἐρατῆς καὶ ὁ ἐρώμενος ἐπὶ τὸ τελειότερον ἄγονται, ὁ μὲν ὦν ἐκ τῆς φιλοσοφίης νῦπὴρθηκε καλῶν μεταδιδούς ἀφθόνως τῷ ἐρωμένῳ, οὗτος δὲ παραλαμβάνων ὡς μαθητῆς τέως, ἕως ἀν ὁμοίος ἀποβῆ τῷ διδασκάλῳ. Ὄθεν καὶ καταρατῆς γίνεται ἡ τῶν κακοδαίμωνων τῆς φιλοσοφίας ἐχθρῶν ἀπόνοια, τοιαῦτα περὶ Σωκράτους οὐκ ὀκνησάντων ληρησαι, οἷα οὐδ' οἱ συκοφάνται κατηγορεῖσαι τοῦ ἀνδρὸς ἐτόλμησαν.— Στ. 24. Ἀντέρωτα.) Γραπτέον, Ἀντ' ἔρωτος, καθὰ φέρεται ἐν ᾧ φθὰς παρεσχόμενῃ Πλατωνικῇ μαρτυρίῃ, ἢ ὑποληπτέον τὸν Πλούτρχον Πλάτωνος ἀντιγράφῳ ἐντετυχηκέαι, ἐν ᾧ ἐφέρετο, Ἀντέρωτα.

ΣΕΛΙΔ. 5, στ. 8, Ἡμίση.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τῆς Γαλατικῆς Ἀμιότου μεταφράσεως, καὶ τοῦ Ἀθηναίου (IB, σελ. 534), ἀντὶ τοῦ, Μέρη.

ΣΕΛΙΔ. 6, στ. 2, Ἀπτομένων τε τῶν.) Προσέθηκον οἱ πρὸ ἐμοῦ τὸν Γε. Δ. Γ. Ἀπτομένων τῶν: Ἀπτομένων δὲ τῶν.— Στ. 4, Ἐκχέοντων.) Σημειοῦ τὴν καινὴν χρῆσιν, ἀντὶ τοῦ, Ἐκχέειν ποιούντων.— Στ. 21, Λάβη.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Λάβοι. — Στ. 29, καὶ οὐχί.) ΕΞ Η. Δ. ἢ τοῦ συνδέσμου προσθήκη, ὃν ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀμιότος. Ἔστι δὲ γράφειν καὶ, Ἄλλ' οὐχί.

ΣΕΛΙΔ. 7, στ. 21, Συνθέμενος πρὸς τοὺς ἐπιχίρους.) Ἐπὶ τῆς μῆπω κατακεχωρισμένης ἐν τοῖς λεξικοῖς σημασίαις τοῦ ἐν τῇ συνθηεῖα λεγομένου, Βάλλω ζοίχημα, τὸ Συντίθεμαι ἐντ. ὕθη, ὡς ὀρθῶς ἐξ-

εδέχτο ὁ Ἀμιότος· ἀνθ' οὗ Ὀμηρος, καὶ μετ' ἐκεῖνον Ἀριστοφάνης
 κέχρονται, τῷ Περιδίδομαι. Εἶη δ' ἂν λέγειν καὶ, Περισυντίθεμαι, εἴ
 γε μὴ λήληθα κακῶς οἰόμενος εὐρηκέναι τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀνοματικόν, Περι-
 συνθετή, ἐν τῷ τοῦ Ποσειδίππου (παρ' Ἀθηναίω, 1, σελ. 412) εἰς
 τὸν πολυφαγίστατον Θεαγένην ἐπιγράμματι, οὗ ἡ ἀρχή,

ΚΑΙ ΠΕΡ ΣΥΝΘΕΣΙΗΣ ἔφαγόν ποτε Μήνοιον βούν.

Γραπτέον γάρ, οἶμαι, ἘΚ ΠΕΡΙΣΥΝΘΕΣΙΗΣ ἔφαγον κ. τ. λ. Ὅτι δὲ
 τὸ, Καί, τῷ, Ἐκ, συνέχεαν ἔστιν ὅτε οἱ ἀντιγραφεῖς, ὥστε βᾶτερον
 ἀντὶ βᾶτερου, ἢ καὶ ἀμφοτέρω μηδὲν δεῖν ἐγγράψαι, δηλούσθω καὶ
 ἐκ τοῦδε τοῦ Λουκιανοῦ (Ἀλεξάνδρ. ἢ Ψευδόμαντ. § 24) τοῦ χω-
 ρίου, “Ἐπεὶ δὲ ἤδη πολλοὶ τῶν νοῦν ἐχόντων, ὡσπερ ΚΑΙ ἘΚ μέθης
 ,, βλαβείας ἀναφέρουτες, συνίξαντο κ. τ. λ. ,, ἐνθα περιαιρετός ὁ εἰς
 μηδὲν χρήσιμος σύνδεσμος, Καί. --- Στ. 27, Ὑστερον δὲ καί.) Εἰς
 Ε. Δ. προσέθηκα τὸν Καί.

ΣΕΛΙΔ. 8. στ. 8, Ἐδεῖ τὸ τῆς.) Δ. Γ. Ἐδεῖτο τῆς. --Στ. 10, Ἐ-
 πεξελθών.) Γραπτέον οἶμαι, Ἐπελθών· ἄλλο γάρ τι σημαίνει τὸ, Ἐπε-
 ξελθών. “Ἐπεξέρχεται, ἐκδικεῖ ,, φησὶν Ἡσύχιος. --Στ. 26, Ἐρεσθαι.)
 Οὕτω παρ' ἅπασιν· σὺ δὲ γράφε κατ' ἀόριζον, Ἐρέσθαι. -- Στ. 27,
 Γίνεσθαι.) Εἰς Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Γενέσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 9, στ. 1, Πολλοὺς δὲ συνθηρᾶν.) Γραπτέον οἶμαι μετὰ
 διπλοῦ συνδέσμου, Πολλοὺς δὲ καὶ συνθηρᾶν. --- Στ. 25, Κάλλιεον
 δ.) Εἰς Ε. Δ. ἡ τοῦ συνδέσμου προσθήκη. — Στ. 30, Τρις στεφθέντ'
 ἐλαία.) Εἰς Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Δίς σεφθέντα ἐλαία.

ΣΕΛΙΔ. 10, στ. 2, Πόλιεων.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τῆς τοῦ Ἀμιότου μετα-
 φράσεως, ἀντὶ τοῦ Πολεμίων, οἱ πρόεμου. --Στ. 5, Καὶ μὴν καί.) Ἐκ-
 Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Καὶ μὴν ἀλλὰ καί· ἀνθ' οὗ οἱ πρό ἐμοῦ ἐκ Δ. Γ. γε-
 γράφατιν, Οὐ μὴν ἀλλὰ καί. Ἐτέρα Δ. Γ. Ἀλλὰ καί. — Στ. 14, Ἴσο-
 κράτει.) Ἐπιθε περὶ τούτου τὰ εἰς τὸν Ἴσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 251)
 σημειωθέντα μοι. -- Στ. 27, Ὑπὸ Φαίαικος.) Εἰς Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ ἀπρο-
 θέτου, Φαίαικος, ὃ οἱ πρό ἐμοῦ ἔτρεψαν εἰς τὸ Φαίαικι. Ἔστι δ' ὁ ὑπὸ
 Φαίαικος γεγραμμένος λόγος οὗτος, ὃς, φέρεται νῦν ὑπὸ τῷ Ἀνδοκίδου
 ὀνόματι, Κατὰ Ἀλιβιάδου ἐπιγραφόμενος· περὶ οὗ ἐπιθε τὰς εἰς τὸ
 προκείμενον χωρίον Γαλατικῆς σημειώσεις (Ἀμιότου μεταφρ. Τομ. Β,
 σελ. 435, καὶ Τόμ. Ε, σελ. 456—458) τοῦ φίλου Κλαυσερίου.

ΣΕΛΙΔ. 11, στ. 13, Κατὰ τοῦ Ὑπερβόλου.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τῆς Ἀμιό-
 του μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ ἀδιανοήτου, Τῷ Ὑπερβόλῳ κάτω.) Στ. 25,

Ἀλκιβιάδης.) Ἐκ Δ. Γ. Οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Νικίας, ὅπερ ἀμεινον ἦν ἕαν κατὰ χώραν, καθάπερ εὔρηται καὶ παρὰ τῷ Ἀμίοτῳ. Καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ Νικίου βίῳ (§ 9) Πλούταρχος τὸν Νικίαν, οὐ τὸν Ἀλκιβιάδην, φησὶ, τεθεραπευκέναι τοὺς περὶ Πύλον ἀλύττας τῶν Λακεδαιμονίων. — Στ. 29, Αὐτοῖς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Αὐτοῦς. -- Στ. 30, Νικίειον.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Νικίειον.

ΣΕΛΙΔ. 12, στ. 3, Φόβῳ.) Δ. Γ. (ἢ συμφέρεται καὶ ὁ Ἀμίοτος), Φθόνῳ, ὅπερ ἀμεινον. -- Στ. 13, Ἀποληθέντας.) Ἐξ Η. Δ. ἦν ἐξέφρασε καὶ Ἀμίοτος (enfermés) καὶ πιεῖται ὁ Πausanias (Δ, κς), ἀντὶ τοῦ, Ἀποληθέντας. -- Στ. 16, Κωλύει). Ἐξ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ. ἀντὶ τοῦ Κωλύειν. -- Στ. 22, Τοῦ δὲ δήμου.) Τοῦ τε δήμου, ἐγραψαν οἱ πρὸ ἐμοῦ, καλῶς μὲν, οὗ γε μὴν ἀνγκηκίως.

ΣΕΛΙΔ. 13, στ. 4, Αὐτοῦ.) Λεῖπει ἢ λέξις ἐν Δ. Γ. -- Στ. 5, Οὐ τυχόντος). Οὕτω παρ' ἅπασιν σὺ δὲ γράφεις, Οὐ τοῦ τυχόντος. Τὸ μὲν γὰρ, Οὐ τυχόντος, ἰσοδυναμεῖ τῷ Ἀποτυχόντος, ὅπερ ἀποστρέφεται ὁ νοῦς τοῦ προκειμένου χωρίου· τὸ δὲ, Οὐ τοῦ τυχόντος, ταῦτόν βούλεται τῷ Οὐ μετρίου, οὐ ταπεινοῦ, οὐκ εὐκαταφρονήτου. — Τῇ δ' ὑπεραίχ.) Ὁ Ἀμίοτος ἠρμήνευσεν, Le lendemain au matin, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Τῇ δ' ὑπεραίχ εὔθεν. — Στ. 9, Μετὰ κραυγῆς καὶ ὄργης.) Προτέθηκα τὰς τελευταίας δύο λέξεις ἐκ τε Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμίοτου. — Στ. 21, Ἀθηναίων). Οὕτως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἐκ τῆς Ἀμίοτου μεταφράσεως ὠρμημένοι, ἀντὶ τοῦ, Ἀθηναίων. — Στ. 25. Οἱ χίλιοι.) Ἐκ Δ. Γ. (ἢ συμφέρεται καὶ ὁ Ἀμίοτος) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οἱ χιλιάρχοι. Περὶ δὲ τῶν Χιλιῶν τούτων τῶν ἐν Ἀργεῖ, ἐπιθι Θεουκυδιδῶν (Ε, πάλ), Διόδωρον τὸν Σικελιώτην (ΙΒ, σθ), καὶ Πausaniam (Β, κ).

ΣΕΛΙΔ 14, στ. 8. Τὸν ἐν Ἀγραύλου προβαλλόμενον ἀεὶ τοῖς ἐφ' ἑβόαις ὄρκον.) Τουτέστι, Τὸν ὄρκον, ὃς προσέβλετο τοῖς ἐφ' ἑβόαις ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀγραύλου, τῆς Κέκροπος θυγατρὸς. Καὶ τὸ μὲν Ἀγραύλου (ἀντὶ τοῦ Ἀγλαύρω) ἐξ Ε. Δ. παρελήφθαι οἱ πρὸ ἐμοῦ· τὸ δὲ Προβαλλόμενον Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Προβαλλόμενος, ὅπερ οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐτροψήναι εἰς τὸ Προβαλλόμενος. — Στ. 9, Ομνύουσι γὰρ ὅσοις χορῆσθαι κ. τ. λ.) Ἐξ Η. Δ. τὸ Χορῆσθαι ἀντὶ τοῦ βροχίου Χορῆσθαι. Καὶ ὁ μὲν ὄρκος παρ' οὐδενὶ ἐτέρῳ εὔρηται πλὴν Πλούταρχο· ὁ δὲ νοῦς, ὡς ἠρμήνευσεν Ἀμίοτος, Ομνύουσιν, ὅπουδ' ὅποτε γῆς πυροῖ, κριθῶν, ἀμπελοῖ καὶ ἐλαίαι φύονται, ἐκεῖ καὶ τοὺς ὄρους ἠγῆσθαι πεπηχθαι τῆς Ἀττικῆς, τουτέστιν, ὡς οἰκείας ἀντιποιήσθαι τῆς τοιούτους καρποῦς φερούσης γῆς. — Στ. 13, Πολλὴν αὖ πάλιν. . . .

Ἄπερ ὀρώντες κ. τ. λ.) Οἱ μὲν συνυπακουσέον τὸ Ἦν ὄρᾶν, ἢ τε ἕτερον τοιοῦτον, πρὸς ὃ φέροντο αἰ αἰτιατικαί, ὑπελήφρασιν εἶναι· οἱ δὲ διαγραπτέον τὸ Ἄπερ, ἔν' ἢ τὸ ἐξῆς, Πολλὴν αὖ πάλιν . . . ὀρώντες κ. τ. λ. — Στ. 14, Ὑβρίσματα, και.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ὑβρίσματά τε και. — Στ. 24, Ποθεῖ μὲν κ.τ.λ.) Ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους Βατραάχων (σίχ. 1425 — 1432) ταῦτά τε και τὰ ἐξῆς. — Στ. 25, Τῆ ὑπονοία.) Τῆ ἀλληγορία τοῦ λέοντος, τουτέστι διὰ τοῦ λέοντι παραβάλλειν τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς ὀρθῶς ἠρομίνευσέ τις τῶν πρὸ ἡμῶν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πλούταρχος ἀλλαχοῦ (Πῶς δεῖ τὸν νέου ποιημ. ἀκ. § 4.) τὴν Ὑπόνοιαν ἐπὶ τῆς Ἀλληγορίας τοῖς πάλαι τετάχθαι φησίν· ἐφ' ἧς ἐννοίας ἐκδεκτέον εἶναι δοκεῖ τῷ σοφῷ Σνειδερῶ (Λεξικ. Ἑλληνογερμ. λέξ. Ὑπόνοια), και ἐν τῷ πολλά τοῖς ὑπομνηματισταῖς παρασχίντι πράγματα χωρίῳ τῆδε τοῦ Θουκυδίδου (Α, μά), “Οὐδὲν προτθεόμενοι οὔτε Ομήρου ἐπαινέτου, οὔτε ὅστις ἐπεσι ,, μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων ΤΗΝ ΥΠΟΝΟΙΑΝ ἢ ἈΛΗΘΕΙΑ βλάψει,,. Ὁ μὲν γὰρ ἡμέτερος Πόθος ὤετο κατ' ἐναλλαγὴν εἰροῦσθαι ἀντὶ τοῦ “ Βλάψει δὲ τῆ τῶν ἔργων ὑπονοίᾳ τὴν ἀλήθειαν,, ὁ δὲ Στέφανος, ἀντὶ τοῦ, “ Τῶν δ' ἔργων τὴν ἀλήθειαν ἢ ὑπόνοια ,, βλάψει,,· ἄλλοι δ' ἄλλως ἐξεδέξαντο και ἔταξαν τὴν συνέπειαν τοῦ λόγου. Ἐφείσθω τοίνυν και ἡμῖν τὸ δοκοῦν ἀποφύνασθαι, τὰς διαφόρους γραφὰς προηρηννηκόσιν. Εἰσὶ δ' αὐταὶ (ἐν τῇ Βαυερικῇ ἐκδ. Α, σελ. 312) δύο, ἢ μὲν, “ Τὴν ὑπόνοιαν ἀλήθειαν βλάψει,, λειπούσα τῷ δευτέρῳ ἄρθρῳ, ἢ δὲ μᾶλλον παρεκκλιγμένη, “Ἡ ὑπόνοια ,, τὴν ἀλήθειαν βλάψει,,. Τούτων οὕτως ἐχόντων, γραπτέου ἔοικεν εἶναι τὸ χωρίον, Τῶν δ' ἔργων ΥΠΟΝΟΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ βλάψει,, οὕτως, ὥστε τὸ μὲν βλάψει, εἰς τὸ Ὅστις, εἰς ὃ και τὸ Τέρψει, ἀναφύρασθαι, τὸ δὲ Ἀλήθειαν πρὸς τὸ ἔργων, κατὰ τοιόνδε νοῦν, Οὔτε ὅστις ἄλλος τῶν ποιητῶν τέρψει μὲν τὸ παρατυχὴν διὰ τῶν ἐπῶν τὴν ἀκοῦν, βλάψει δὲ τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς ὑπονοίας, τουτέστι τῆς ἀλληγορίας· ὁ γὰρ ἀλληγορῶν δηλὸς ἐστὶν αὐτόθεν τὰ ὄντα, οὐχ ἢ πέφυκε, λέγων. Καὶ οὕτω μὲν, εἰὰ τὸ Ὑπονοία, Ἀλληγορία, ἐκλάθης· ἢ σημασία συνηγορεῖν ἔοικε και τοῦτο τοῦ Πλάτωνος (Πολιτ. Β, σελ. 378, και Τιμαίου Λεξικ. σελ. 200 μετὰ τῶν σημειώσ. τοῦ Ρυγκενίου) “ Θεομαχίας, ὅσας ὈΜΗΡΟΣ πεποιήκειν, οὐ παραδεκτέον εἰς ,, τὴν πόλιν, οὐτ' ἐν ΥΠΟΝΟΙΑΙΣ πεποιημένας, οὐτ' ἄνευ ὑπονοιῶν ,, κ. τ. λ. ,,· Ἐστὶ μέντοι και ἐπὶ τοῦ γνωριμότερου, Ὑποψία, ἐκδέξασθαι τὸ Θουκυδίδειον Ὑπονοία, μηδὲν ἐκ τούτου γε βλαπτο-

μῆνης τῆς προτεθείτης διορθώσεως. — Στ. 27, Ἐκτροπέφ.) Παρά τῆς Κωμικῶ, Ἐκτραφῆ.

ΣΕΛΙΔ. 15, στ. 3, Φιλανθρωπίας.) Δ. Γ. Φιλοτιμίας. — Στ. 4, Ἀγάθαρχον.) Οὐ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν (Περικλ. § 13) ἐμνημόνευσεν. — Στ. 5, Ταυρέαν.) Οὐ Πλάτων (Χαρμίδ. σελ. 153) μνημονεύει ὡς παλαίστραν ἔχοντος, ἢ ἐνεφιλοχώρει Σωκράτης. — Στ. 8, Τοῦ Μηλίου.) Εξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Τοῦς Μηλίους· ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐξ Ε. Δ. Τοῦ τοῦς Μηλίους. — Στ. 10, Ἀριστοφῶντος.) Ἀγλαφῶντα τοῦτον καλεῖ ὁ Ἀθήναιος (σελ. 534). — Στ. 12, Πρεσβύτεροι.) Δ. Γ. Πρεσβύτη. — Στ. 13, Ἀρχέστρατος.) Ἄλλαχού δὲ (Λυσανδρ. § 19) καὶ Ἐτεοκλέα ταυτὸ τοῦτο περὶ Λυσάνδρου εἰσηκέναι ἰσόρηκε Πλούταρχος. — Στ. 20, Ἐπέστρεψεν.) Εἰς φροντίδα ἐνέβαλλε. Δ. Γ. Ἐπέστρεψεν. — Στ. 28, Καταστρέψασθαι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καὶ καταστρέψασθαι.

ΣΕΛΙΔ. 16, στ. 12, Ὁ μὲν.) Τὸν μὲν γεγράφασιν ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, καταλληλότερον μὲν τῆ συντάξει, οὐ γὰρ μὴν ἀναγκαίως. Ἐχει γὰρ καὶ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἐξηγεῖσθαι τὸ λεγόμενον, οὕτως· Ὁ μὲν Σωκράτης οὐδὲν ἠλπισε χρηστὸν, ὑπὸ τοῦ συνήθους δαιμονίου διδασθεῖς κ. τ. λ. — Στ. 15, Οἷος ἦν.) Ἀντὶ τοῦ Ἐβούλιετο, ἢ Ἐμελλεν, ἐνταῦθα· τὰ γὰρ δυνατικὰ εἰς τὰ βουλευτικὰ καὶ μελλοντικὰ μεταλαμβάνεσθαι, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς ἐκεῖνα, ἀποχρώντως ἐν ἄλλοις (Ἰσοκρατ. Β, σελ. 244) δεδ'λωται. — Στ. 27, Ἐν τοῖς ἀγῶσι.) Εξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐν ἐνίοις ἀγῶσι.

ΣΕΛΙΔ. 17, στ. 13, Τῶν σημείων θεινὸν κ. τ. λ. (Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ γραφομένου καὶ ᾤζομένου, τῶν σημείων, θεινόν. Ὁ νοῦς, Οὐθ' ὁ λόγος τῶν οἰομένων μηδὲν θεινόν εἶναι σημεῖον κ. τ. λ. Ἐστὶ δὲ καὶ ὀρισμένως γράφειν, τῶν τὸ σημεῖον θεινόν, ἵνα φέρηται πρὸς τοὺς ἐπ' Ἀθώνιδι θρήνους. — Στ. 16, Τετολημμένον.) Δ. Γ. Τετολημμένων. — Στ. 18, Ἐν ολίγαις.) Εξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὡς ἐν ολίγαις· οὕτω γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἸΚοριοταν. § 6) “Συνιούτης . . . πολλάκις ἐν ολίγῳ, ἢ χρόνῳ τῆς βουλῆς, . . . Οὐκ ἐνέτυχεν δὲ τῷ, Ὡς οὐδ' ὁ Ἀμίτος. — Στ. 19, Ἀνδροκλῆς.) Οὐ μέμνηται Θουκυδίδης (Η. ξέ). — Στ. 27, Περὶ τῷ θεῷ.) Περὶ τὴν Δέμητρα καὶ τὴν Κόρη.

ΣΕΛΙΔ. 18, στ. 13, Συγκληροῦντας.) Δ. Γ. Κληροῦντας ὁ μακροῦ προέχει τοῦ Συγκληροῦντας. — Στ. 14, Ἀπολλύσαι τὸν καιρὸν.) Τροπικῶς, καθάπερ καὶ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ, Χάνω τὸν καιρὸν· ὅθεν καὶ τὸ σύνθετον, Χασοκαίρῳ, συνώνυμον τῷ Χασημερῳ, καὶ τῷ παρὰ τοῖς

ἀρχαίους Τριψημερῶ (Ἀριστοφάν. Σφ. 849). Τοῦτο δὲ τὸ Χάνειν κατὰ συγκοπὴν γέγονεν ἐκ τοῦ Χαόνειν, ἐνθ' οὗ οἱ Βυζοντινοὶ συγγραφεῖς Χαοῦν ἔλεγον, τὸ φθεῖρειν καὶ ἀπολλύναι δηλοῦντες (Δουκάγγ. λεξ. Χάνειν, καὶ Χαοῦν), παρὰ τὸ Χάος· ἀπόλωλε γὰρ καὶ ἠφάνισαι τὰ ἐμπεσόντα εἰς τὸ Χάος. Μήποτε δ' ἄμεινον καὶ τὸ ἡμέτερον Χάνω τῆς ἀρχαίας φωνῆς λείψινον ἠγείσθαι συνωνύμου τῷ Χαίνω, κατὰ τὸ Ὀλισθίνω καὶ Ὀλισθάνω. Χάω γὰρ ἦν τὸ ἀρχαιότατον, ὡς δηλοῖ τὸ παράγωγον Χάος· εἶτα μετεποιήθη εἰς τὸ Χάνω, ὕπερ ἀπέτετε τὸ παρὰ τῷ Πολυδεύλει συνωνύμον Χάνος· καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ Χαίνω· ὅθεν ἕτερον συνωνύμον τὸ Χάσμα, ὡς παρὰ τὸ Μιαινῶ, τὸ Μίασμα—Στ. 19, Προσθήκει.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντι τοῦ Προσθηκει.

ΣΕΛΙΔ. 19, στ. 9, Παραπετών.) Περιπετών, οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐξ Ε. Δ. οὐκ ἀναγκασίας.—Στ. 22, Ὁ θόρυβον.) Προσέθηκα τὸ, Ὁ, ἐξ Ε. Δ. καὶ τῆς τοῦ Ἀμιότου μεταφράσεως.

ΣΕΛΙΔ. 20, στ. 12, Τὸ κοινῆ κ.τ.λ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντι τοῦ, Τῷ κοινῆ—Στ. 27, Ἡθύμον.) Τὸ Στράτευμα δηλονότι.—Στ. 28, Τριβ'ν.) Δ. Γ. Διατριβ'ν.

ΣΕΛΙΔ. 21, στ. 4, Τοῖς τῶν Συρακουσίων.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὸ πρῶτον τῶν ἄρθρων.—Στ. 14, Περὶ τῷ θεῷ, τὴν Δ'μητρα καὶ τὴν Κόρην.) Ἄμεινον τὸ περιγράφειν τὰς πέντε λέξεις, Τὴν Δ'μητρα καὶ τὴν Κόρην, ὡς ἐπεξηγήσιν τῶν τριῶν, Περὶ τῷ θεῷ καὶ ἀνωτέρω (§ 19) γὰρ ἀπλῶς, Περὶ τῷ θεῷ εἶπεν. Ἀντι τοῦ Δ'μητρα, παρὰ τὸ Δημήτηρ, Δ. Γ. Δημητραν, παρὰ τὸ Δ'μητρα. Πολλὰ γὰρ τοιαῦτα ἐκ τῆς τῶν Περιπτοσυλλάβων εἰς τὴν τῶν Ἰσοσυλλάβων μετηνέχθησαν κλίσειν παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις περειαμένους, οἷον ἐστὶν ἡ Δ'μητρα, καὶ ἡ Γόρτυνα, καὶ ἡ Γυρτωνα (ἀπ' αἰτιατικῶν, τῆς εὐθείας Γόρτυν, καὶ Γύρτων, εἰς εὐθείας μεταπεσοῦσαι), καὶ ἄλλα τινὰ· παρ' ἡμῖν δὲ κατακορέσερον. Ἡ μητέρα, γὰρ φαμέν, καὶ Ἡ θυγάτερα, καὶ Ἡ γαστέρα (ἐπὶ οἴνηρου ἀργείου), καὶ κατὰ συγκοπὴν Γάστρα (ἐπὶ ὀσάκου, ἐν ᾧ τι τῶν αὐτοφώρων ἐμφυτεύεται, ἢ ἡ χυδαιετέρα φωνή εἰς τὸ Γλάστρα μετεποίησεν, οἱ δὲ νῦν Σικελοὶ, τὴν τῶν προγόνων Ἑλλήνων φωνὴν καὶ αὐτοὶ παρατρέψαντες, **Γαστρα** καλοῦσι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν θηλικῶν ὀνομάτων. Πυραπλησίως δὲ καὶ ἀρτενικῶν ὀνομαστικὰς ἐνικὰς ἔπλασεν ἡ συνήθεια, οὐκέτι μέντοι ἀπὸ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐνικῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πληθυντικῶν αἰτιατικῶν· οἷον Ὁ πατέρας, Ὁ ἀνδρας, Ὁ κόλακας, Ὁ κόρακας, Ὁ βασιλέας, Ὁ ἱερέας, οὐδὲ τῶν ἀρχαίων τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην, ψυλαζαμένων. Οὐ γὰρ μόνον εὐθείας ἀπ' ἐνικῶν

γενικῶν προσηγορικῶν ὀνομάτων (οἷόν ἐστιν, Ὁ μάρτυρος, Ὁ φύλακος, Ὁ Χάλυβος καὶ ἄλλα τοιαῦτα) ἅς μόνως οἱ Γραμματικοὶ ἐσημείωσαντο· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πληθυντικῶν αἰτιατικῶν, ἐν γε τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν. Ὁ Λεπρέας γὰρ παρ' αὐτοῖς εὔρηται, καὶ Ὁ Ἀμοιβέας, καὶ Ὁ Δρομέας, (παρὰ τὰς αἰτιατικὰς πληθυντικὰς τῶν εἰς εὐς, Λεπρεῦς, Ἀμοιβεῦς, καὶ Δρομεῦς), καὶ ὁ διαφορούμενος Ἀριστεῦς καὶ Ἀριστεάς, καὶ Λυγκεῦς καὶ Λυγκεάς, καὶ Πρωτεύς καὶ Πρωτέας, καὶ Τρίοψ καὶ Τριοπας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ὡ δὲ μάλιστα διευκρινῶν ἢ παρ' ἡμῖν συνήθεια τῆς ἀρχαίας, τὸ καὶ τῶν μετοχῶν τὰς πληθυντικὰς αἰτιατικὰς εἰς ἐνικὰς εὐθείας μεταλαμβάνειν ἐ-ίν· οὐ μοναδικῶν ἴσως παράδειγμα ἐστὶν ὁ παρὰ τῷ Πανυσανί (ζ, εθ) κυριωνυμούμενος Δόντης. Βλέποντας, γὰρ φιλεῖ νῦν λέγειν ὀδημότης λαός, καὶ ὄντας, καὶ Πιτυύοντας, καὶ Γράφοντας, ἀντὶ τοῦ παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις Βλέπων, ὄν, Πιτυύων, Γράφων, παρὰ δὲ τοῖς μικρῶν πρὸ ἡμῶν γεγυόσι, Βλέποντα, ὄντα, Πιτυύοντα, Γράφοντα. Οὕτω γὰρ εὔρηται ἐν τισὶ ποιήμασιν ἀνεκδότοις, ὧν οἱ ποιηταὶ γεγονέναι μοι δοκοῦσι περὶ που τὴν δεκάτην πέμπτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατοντετηριῶς. Οἷον ἐν μὲν τῷ ἐπιγραφωμένῳ, Γραφαὶ καὶ ζῆχοι κ. τ. λ. κυροῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη,

Συμῶναι (ὁ) φυλακιάτορας τάχατε πρὸς ἐμένα,
Καὶ λέγει, "Ἐγὼ τοὺς ἔφερα νὰ σὲ παρηγορήσουν,,
ΠΙΣΤΕΥΟΝΤΑ νὰ μ' ἔκαμε πολλὰ μεγάλην χάριν.

Ἐν δὲ τῇ Μυθιστορίᾳ τῇ ἐπιγραφωμένῃ, Διήγησις ἐξ ἑξέρετος Βελθάνδρου τοῦ Ρωμαίου, κ. τ. λ.

Εἶπε καὶ ἐγκωμιάσεν ΕΜΒΛΕΠΟΝΤΑ τὴν κόρην.

Καὶ πάλιν,

ἈΚΟΥΟΝΤΑ ὁ Βέλθυδρος οὐδὲν ἀπηλογήθη.

Καὶ ὡς παρ' ἡμῖν αἱ πληθυντικαὶ αἰτιατικαὶ τῶν ἀρσενικῶν μετοχῶν εἰς ἐνικὰς εὐθείας κοινὰς τῷ γένει μετέπεσον (τὸ γὰρ Βλέποντας ἀδιαφόρως καὶ τὸ Βλέπων καὶ τὸ Βλέπουσα σημαίνει), οὕτως εὔρηται καὶ ἐν τῇ εἰρημένῃ Μυθιστορίᾳ οὐ μόνον ἡ αἰτιατικὴ ἐνικὴ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ εὐθεία ἐπαμφοτερίζουσα τῷ γένει·

Μικρὸν ἐπεμειδιάσεν ΒΛΕΠΟΝΤΑ τον ἡ κόρη,

Καὶ πρὸς ἐκείνον ἔφησεν ΧΑΜΟΓΕΛῶΝ ἠδέως,

ἀντὶ τοῦ Βλέπουσα, καὶ Χαμογελῶσα.—Στ. 15, Ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ.) Ἰσχυράτης δὲ (Α. σελ. 348. ἐμ. ἐκδ.) ἐν τῇ οἰκίᾳ ψησὶ τῇ

Πολυτιάνος, οὗ καὶ μέμνηται Πλούταρχος ἐν τοῖς ἐξῆς. — Στ. 18, Φηγαῖα.) Εἰς Ε.Δ. ἀντι τοῦ Φυηγέα· ἀνθ' οὗ οἱ πρό ἐμοῦ οὐδὲν μᾶλλον ὀρθῶς, Φηγεῖα, γεγράφασιν. Ἴδε Ἀρποκρατίωνα, καὶ τὸ ἑναγχος ἐκδοθὲν Φωτίου Λεξικόν (λέξ. Φηγαίεῦσι). — Στ. 24, Εὐχῶν, οὗ καταρῶν κ. τ. λ.) Ἑλληνικὴ καὶ φιλόανθρωπος τῆς χρηστῆς Θεανοῦς ἢ ἀπόκρισις. — Στ. 26. Ὡς τότε πρῶτον.) Ἀμεινον ἂν ἐγράφετο. Εἰς (ἢ πρὸς) οὗς τότε πρῶτον· τοὺς Ἀργεῖους δηλονότι. — Στ. 30, Πρώτερον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντι τοῦ Πρώτερος.

ΣΕΛΙΑ. 22, στ. 1, Δεξαμένων, παραχρυσόμενος προθύμους.) Ὁ δ' Ἀμύτος, ὡς περὶ αὐτοῦ ἐγράφεται, Δεξαμένων προθύμους, παραχρυσόμενος. — Στ. 9, Κατεδήμαρχωγει.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ ἀντι τοῦ, Τότ' ἐδήμαρχωγει. -- Στ. 21, Ἐν Θετταλία.) Εἰς Ε.Δ. προσέθηκα τὰς λέξεις. Ἐπεὶ Ἀθηναῖον (IB, σελ. 534). — Στ. 28, Οὐ παῖς Ἀχιλλέως κ. τ. λ.) Καὶ ἀλλοχῶ (Πῶς ἂν τις διαρκ. κ. τ. λ. § 5) τοῦτον Πλούταρχος φέρει τὸν τίχον οὕτως,

Οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἶ·

— Στ. 30, Ἔστιν ἡ πάλαι γυνή.) Ἐν Ὁρέσῃ (σεχ. 129) τοῦτο Εὐριπίδης περὶ τῆς Ελένης λέγει.

ΣΕΛΙΑ. 23, στ. 5, Τὰς ὀπαθοῦς.) Εἰς Η.Δ. ἀντι τοῦ, Τοὺς ὀπαθοῦς. — Στ. 11, Δέκα μηνῶν.) Σεληνιακῶν τοσοῦτους γὰρ καὶ τοιοῦτους καὶ ἱπποκράτης ἀριθμῆι τῆς κυττίσεως τοῦς μηνας. — Στ. 19, Δέ καὶ αὐτός.) Δ. Γ. Δέ αὐτός.

ΣΕΛΙΑ. 24, στ. 17, Ἀλλὰ γλίσχρους.) Δ. Γ. Γλίσχρους δέ. — Στ. 20, Ἐκατέρωθεν.) Ἐκ τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων. — Στ. 24, Ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένηται μισούμενος.) Ὀνοῦς, Μὴ γένηται ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὑφ' ἧν ἐμισοῖτο· οὐδὲ γὰρ τὸ μισούμενος, εἰς τὸ μισούμενοις τρέπειν, καθά τις παρῆνει. — Στ. 27, Ἀμωσγέπως.) Ἰσως γο. Ἀμωσγέπως μὲν, ἵνα καταδηλοτέρα γένοιτο, ἢ πολλὰ τοῖς πρό ἡμῶν πράγματα πρακτοῦσα πρὸς τὰ ἐξῆς τοῦ λόγου συνάρτησις. -- Στ. 30, Οὐδεμία.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἡμῶν, ἀντι τοῦ Οὐδεμῆς.

ΣΕΛΙΑ. 25, στ. 8, Δειραδιώτης.) Εἰς Ε.Δ. ἀντι τοῦ Δειραδιώτης. Δειραδῆς δὲ (καὶ οὐ Δειράδες) δημὸς τῆς Ἀττικῆς, παρὰ τὴν θέσιν ἴσως οὕτω κληθεῖς· ἐπεὶ αἱ Δειραδῆς σημαίνουσιν “ Ἀυχένας τρῆχληοει,, θείς τῶν ὀρῶν, καὶ ἐξέχοντα μέρη, ἢ τὰς νάπας, ἢ τὰς φάραγγας,,· κατὰ μεταφορὰν δηλονότι ἀπὸ τῆς ἐν ἀνθρώπῳ Δειραδῆς, ἣν ἔσωσε καὶ ἢ τῶν Γαλατῶν φωνή, La gorge d'un homme, et Gorge de mon-

ignes, λέγουσα. — Στ. 17, Τὰ τοῦ Φρυγίχου.) Παρέλιπον τὸ πρῶτον ἄρθρον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 18, Τοὺς τοῦ Φρυγίχου.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Τὰ τοῦ Φρυγίχου, ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἐμοῦ δι' ἐνὸς αὐθις ἄρθρου, τοῦ Φρυγίχου. — Στ. 24, Ἐβλαψέ γε.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκαν τὸν σύνδεσμον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 25, Παλιμπροδοσίαν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ ἐν δυσὶ λέξεσι, Πάλιν προδοσίαν. — Καὶ γὰρ καὶ ταῦτα.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ δευτέρου Καὶ χωρὶς εἰ μὴ τις καθ' ὑπερβίασμὸν γεγράφθαι φητεῖεν, ἀντὶ τοῦ, Καὶ ταῦτα γὰρ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 220.) σεσημειώται.

ΣΕΛΙΑΔ. 26, στ. 3, Τὸν ναύσταθμον.) Οὐ τὸν τόπον ἐνταῦθα τοῦ λιμένος, ἐν ᾧ ἴσανται αἱ νῆες, ἀλλ' αὐτὰς συμπάτας τὰς ναῦς, εἶπουν τὸν ναυτικὸν στόλον. Ὅτι δὲ καὶ τοῦτο σημαίνει ὁ Ναύσταθμος, ἐδήλωσε Πλούταρχος ἀλλαχοῦ (Αἰμ. Πουλ. § 9) φήσας, “ τοῦ τε ,, ναύσταθμου περὶ ἡρέον ὁρμούντος ,, — Στ. 6, Ἐρμῶνος.) Ὁ δὲ Λυσίας (Κατὰ Ἀγοράτ. σελ. 492 ἐκδ. Ρεῖσκ.) οὐχ Ἐρμῶνα, ἀλλὰ Θρασύδουλον καὶ Ἀπολλοδώρον γεγονέναι φησὶ τοὺς κτείναντας Φρύγιχον, καθὰ ἐσημειώσατο ὁ φίλος Κλαυέριος ἐν τῇ Γαλτακτικῇ Πλουτάρχου μεταφράσει (Τομ. 2, σελ. 356).

ΣΕΛΙΑΔ. 27, στ. 3, Ἀνθίστασθαι.) Κακῶς οἱ πρὸ ἐμοῦ διωρθώκασιν ἄρθρου προσθήκη, Τῇ ἀνθίστασθαι· χρῆ γὰρ ὑπονοεῖν ἀπὸ κοινοῦ, τὸ προηγουμένον, Δεῖν οἰόμενος, ὡς ἄριστα ἠρμήνευσεν ὁ Ἀμμότος ὃς καὶ ἀντὶ τοῦ ἐχομένου, Κωλύσας, εἴτ' ἐκ Δ. Γ. εἴτ' αὐτὸς διορθῶν, ἔοικεν ἀναγῶναι, Καὶ κωλύσαι. — Στ. 6, Ἐχειν ὑπῆρχεν ἀμαχεὶ Ἰωνίαν ἅπασαν, Ἐλλήσποντον καὶ τὰς νήσους.) Ἐξ Η. Δ. ἡ μετάθεσις ἀντὶ τοῦ, Ἐχειν ὑπῆρχεν Ἰωνίαν ἅπασαν, Ἐλλήσποντον ἀμαχεὶ, καὶ τὰς νήσους. Οἱ δὲ πρὸ ἐμοῦ διωρθώκασιν οὕτως Ἐχειν ὑπῆρχεν Ἰωνίαν ἅπασαν, καὶ τὸν Ἐλλήσποντον ἀμαχεὶ, καὶ τὰς νήσους. — Στ. 8, Ὁ μόνος.) Ἐκ τῆς τοῦ Ἀμμότου μεταφράσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ τὸ, Ὁ, ἀντὶ τοῦ, Ὁν. — Στ. 14, Καὶ δεύτερον.) Οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐκ διορθώσεως ἔγραψαν, Καὶ οὐθενὸς δεύτερον. — Στ. 16, Διαπράξασθαι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Διαπράξασθαι. — Στ. 26, Τὰ τοῦ Δήμου.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκαν τὸ δεύτερον ἄρθρον. — Στ. 28, Κεναῖς χερσί.) Εἶρηται ἡμῖν περὶ τούτου καὶ ἀλλαχοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 480). Αἰνίσταται δ' ὧδε τὸ Ὀμηρικὸν (Ἰλιάδ. Β, 298),

Δισχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 28, στ. 2, Ἐπακολουθεῖν.) Εἶρηται περὶ τῆς σημασίας τοῦ Ἐπακολουθεῖν, ἀλλοχού (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 117, καὶ Πλουτάρχ. Θεσ. σημ. σελ. 364). Ἡ συνήθεια τὸ ἀπλοῦν καὶ αἰτιατικῆ καὶ γενικῆ συντάττει· Σὲ ἀκολουθῶ γάρ, φημὲν, καὶ Σοῦ ἀκολουθῶ, τὸ μὲν ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς πάλαι Ἀκολουθῶ σοι, τρέψασα, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις πλείστοις, τὴν δοτικὴν εἰς αἰτιατικὴν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ παρ' ἐκείνοις, Ἀκολουθῶ μετὰ σοῦ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 52), ἔλλειψα τῆ προθέσει· καὶ αὐτὸ γάρ τὸ Ἀκολουθῶ σοι, ἔλλειπτικὸν εἶναι προθέσεως τῆς Σύν, τῆς Ἐπί, ἢ τῆς Μετά, δηλοῖ τὸ συνωνύμου ὀπηθῶ (Ἠσιόδ. Ἔργ. καὶ ἡμέρ. 230,)

Οὐδέπ' ἰθὺδίχιτι ΜΕΤ' ἀνδράσι λιμὸς ὈΠΗΔΕΪ.

Χρόμεθα δὲ καὶ ἀμεταβάτως τοῦ Ἀκολουθῶ τοῖς τρίτοις προσώποις, ἐπὶ τοῦ Συμπίπτειν, ἢ Συμβαίνειν, Ὅσα ἠκολούθησαν, λέγοντες οὐδέτερω, καθὰ καὶ διὰ τῆς συνωνύμου φράσεως, Ὅσα ἔτρεξαν. Καὶ ἐπι τούτου μαροτύριον παρσχεῖσθαι ἐκ τῶν Στράβωνος (Γ, σελ. 165) Γεωγραφικῶν τὸ, “ Ἀφ' οὗ καὶ λοιμοὶ καὶ νόσοι πολλάκις ἠκολούθησαν, — Στ. 4, Συνήνυσε πλέων.) Συνετέλεσε τὸν πλοῦν, ὡς ὀρθῶς οἱ πρό ἡμῶν ἐξηγήσαντο, παρεληφότες τὸ Πλέων ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Πλέον. — Στ. 10, Φίλιον.) Ἀθηναίοις φίλιον. Πελοποννησίσις δὲ τούναντιον. Μῆποτ' οὖν αὐτοῦ τοῦ Φίλιον, ἐγγέγραπτο Φοινικῶν, καθὰ φέρεται παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ (ΙΓ, 46). — Στ. 18, Τεταφέρῃ) Δι' ἐνὸς σ, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν, καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, γράφει καὶ ὧδε, εἴτε Πλούταρχος, εἴθ' ὁ πρῶτος ἀντιγράφας τὰ τοῦ Πλουτάρχου. Οὕτω δὲ καὶ Πολύκιнос, καὶ ἕτεροι, τῶν ἀρχαιοτέρων διπλασιαζόντων τὸ γράμμα.

ΣΕΛΙΔ. 29, στ. 1, Καὶ νῆ Δία) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Καὶ μὰ Δία, ὅπερ οἱ πρό ἡμῶν εἰς τὸ μακρότερον, Καὶ ναὶ μὰ Δία, ἔτρεψαν, ἐπιλαθόμενοι τῆς Πλουταρχείου, ἣν παρεθέμην ἐν ἄλλοις (Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 73) ῥῆσιν ἐξηγησάμενος ἅμα καὶ τὴν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἐμφασιν τοῦ, Νῆ Δία. — Στ. 12, Μῆ διὰ τὸ πλῆθος αὐτὸν κ. τ. λ.) Εἰς τὸ Αὐτῶν πρέπειν παρήνεσαν τινες τὸ Αὐτόν. Ἐπι μέντοι καθ' ὑπερβιασμὸν τὸ λεγόμενον, ἀντὶ τοῦ, Μῆ, προιδόντες αὐτόν, εἰς τὴν γῆν καταρύγωσι, διὰ τὸ πλῆθος, φοβηθέντες δηλονότι τὸ πλῆθος. — Στ. 15, καὶ καταφρονήσαντες.) Ἐκ διορθώσεως προσέθηκον τὸν σύνδεσμον οἱ πρό ἐμοῦ — Στ. 21, Προσβοηθούτων.) Δ. Γ. Βοηθούτων. — Στ. 23, Πολλῶν δὲ καὶ νεῶν κ. τ. λ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Νεωρῶν, ἐγραψαν, Νεῶν. Οὐδέτερά μὲντοι τῶν γραφῶν

ἔρρωται. Ἴσως ἐγγράπτο, Πολλῶν δ' ἀνδρῶν, ἢ Πολλῶν δὲ χορημάτων.—Στ. 29, Ἐόρει.) Ἀπόλωλεν, ἐφθάρται ὡς ἐξηγείται Πσύχιος.— Ἀπεσσούα.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἀπέσσυται. Ἐπι δὲ τὸ Ἀπεσσούα, Δωρικὴ λέξις σημαίνουσα τὸ Ἀφώρησεν, ἀπῆλθε, τέθνηκεν, ὡς ἐξηγείται Εὐστάθιος (Ἰλιάδ. Α. σελ. 63). Τὴν δὲ τοῦ ῥήματος κίνησιν οὕτω προάγουσιν, Ἀπόσουμι (τῆ Λακώνων διαλεκτῶ ἀντὶ τοῦ Ἀπόσυμι, ἢ Ἀποσύω), κατὰ δὲ τὸν δεύτερον Ἀόριζον, Ἀπετούην, ἢ Ἀπεσσούην, καὶ ἑτέρα Λακωνικὴ τροπὴ τοῦ η εἰς τὸ α Ἀπεσσούαν, Ἀπεσσούας, Ἀπεσσούα. —Τῶνδρες.) Ἐξ Ε.Δ. Λακωνικῶς, ὡς καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι (Ἑλληνικ. Α, α, 23), ἀντὶ τοῦ Τῶνδρες. Ἐπι δὲ τὸ ἀτυναίρετον, Τοὶ ἄνδρες, τῶν Λακώνων ἀντὶ τοῦ Οἱ ἄρθρου, Τοὶ λεγόντων, οὐ τὸ ἐνικόν Τὸς σεσῶσθαι ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνηθείᾳ, ἐδηλώσαμεν ἐν ἄλλοις (Ἠλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 391.)—Στ. 30, Ἀπορείομες) Δ.Γ. Ἀπορείομες.

ΣΕΛΙΔ. 30, στ. 11, Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης.) Ἐξ Η.Δ. ἢ προσθίκη τοῦ συνδέσμου. Οἱ δὲ πρὸ ἡμῶν τὸ ἀσύνδετον, Ὁ Ἀλκιβιάδης, ἔτροψαν εἰς τὸ, Ὁν Ἀλκιβιάδης.—Στ. 13, Ἀνεμίγνυτο.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἡμῶν ἀντὶ τοῦ, Ἀνεμίγνυτο.—Στ. 18, Ὅτι.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ, Δ' ὅτι —Στ. 21, Προσπέμφας.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Προπέμφας.

ΣΕΛΙΔ. 31, στ. 4, Μεταβαλλόμενον.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ σολοϊκού, Μεταβαλλόμενον.—Στ. 6, Τῶν περὶ αὐτόν.) Ἐξ Ε.Δ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον.—Στ. 12, Στρατηγίαις.) Δ.Γ. Στρατεῖαις.—Στ. 13, Σηλυβριανοῖς Ἀθηναίους κ. τ. λ.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Σηλυβριανούς Ἀθηναίους. Ὁ νοῦς, Ἀνεῖπε διὰ κήρυκος, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παρεγένοντο Σηλυβριανοῖς πολεμῆσοντες, ἀλλὰ δηλονότι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν αὐτῶν Σπαρτιάταις.

ΣΕΛΙΔ. 32, στ. 1, Ἡ κείνον.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἡ κοινόν' ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἐμοῦ, Ἡ κείνον. Λέγει δὲ τὸν Φαρνάβαζον.—Στ. 4, Συνθεμένων.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ συντιθεμένων.—στ. 5, Αὐτούς.) Δ. Γ. Αὐτόν, ὡς ἠρμήνευσε καὶ Ἄμιοτος ὅπερ ἄμεινον.—Στ. 21, Παρέδωκαν.) Δ. Γ. Παρέδωκαν.—Στ. 22, Μηδὲν αὐτοῖς ἴδιον ὑπέξελόμενοι.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ τὸ ὑπέξελόμενοι, ἀντὶ τοῦ ὑπέξελεῖν. Ὁ νοῦς, Οἱ περὶ Ἀναξίλαον συνέθεντο παραδοῦναι τὴν πόλιν ἐπὶ σιωτῆρῃ (τουτέστιν ἐπὶ τῇ μηδένα Βυζαντίων ἀποθνεῖν ἢ φυγεῖν), μηδὲν ἴδιον ἑαυτοῖς, τουτέστιν ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ὠφελείᾳ, παρὰ τὴν συνθήκην ταύτην ὀρίταντες.

ΣΕΛΙΔ. 33, στ. 13, Καὶ ξυσίδης... ἀμπεχομένους.) Τὸ μὲν Ξυ

σιδας, ἔγραβαν οἱ πρό ἡμῶν ἐκ διορθώσεως, ἀντί τοῦ Ξυσιδα' ἐτροσεφα
 δὲ καὶ γὰρ τὸ Ἀμπεχομένον εἰς τὸ Ἀμπεχομένους. — Στ. 15, Ὡσπερ ἐκ
 μέθης ἐπικωμάζοντος.) Ἐξ Η. Δ. Τὸ Ἐπικωμάζοντος (τοῦ Νυαρχοῦ
 δηλοῦν, ὃ ἐαπειοῖεττε δυνάμει ἐν τῷ Νυαρχίδα), ἀντί τοῦ, Ἐπι-
 κωμάζοντας. Οἱ δὲ πρό ἐμοῦ τρέψαντες εἰς τὸ Ἐπικωμάζοντα, ταύτην
 τε καὶ τὰς προηγουμένης τρεῖς λέξεις (Ὡσπερ ἐκ μέθης) βιαίως πάνυ
 μετέθηκαν εἰς τὸν μετὰ τὸ, Ἀθηναίους, τόπον. — Στ. 26, Καὶ τὸ
 θαυρόν.) Ἐκ διορθώσεως πιθανῆς μὲν (διὰ τὸ μεταχαῖς φιληθῆναι τὸν
 Πλούταρχον), ἴσως δ' οὐ γ' ἐν τῷ παρόντι ἀναγκάσις, οἱ πρό ἐμοῦ,
 ἀντί τοῦ, Καὶ θαυρόν — Στ. 29, Οὐτ' ἄλλο) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ,
 ἀντί τοῦ, Οὐδ' ἄλλο.

ΣΕΛΙΔ. 34, στ. 8, Ἐν ταῖς ἐλεγείαις.) Ἰῶσις γραπτέον, Ἐν τοῖς
 ἐλεγείοις, οὐδέτερος (ιδ. Ἀθην. σελ. 432 καὶ 666). Ἐνδέχεται
 μέντοι καὶ τοῦ πικραμάζοντος Ἑλληνητιμῶν εἶναι ἢ θηλυκῶς ἐκφρασμένη
 Ἐλεγεία (Ἀθην. σελ. 317), ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἴσως φωνῆς (Elegia)
 τὰς ἀφορμὰς λαβοῦσα. — Στ. 12, Πριετέρης.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ,
 ἀντί τοῦ Ημετέρης — Στ. 17, Πολιτῶν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Πολιτῶν
 Ο νοῦς, Πλείστα δὲ διαλεχθεῖς περιῶν ἔχειν ἔχρον τοὺς πολίτας ἐλ-
 πίδων, καὶ παρορημίας αὐτοὺς πρὸς τὸ θαυρόν. — Στ. 27, Τῆ θεῶ.)
 Τῆ Ἀθηνᾶ, κατ' ἐξοχὴν οὕτω καλουμένη παρ' Ἀθηναίους ἢ θηλοῦ καὶ
 ἐκ τοῦ Ξευρόντος (Ἑλλην. Α. δ', 12). Ἡσύχιος μέντοι (λέξ. Πλυ-
 τήρια), καὶ ὁ ἡμέτερος σοφὸς Πατριάρχης Φώτιος ἐν τῷ ἔναγκος ἐκδο-
 θέντι Λεξικῶ (λέξ. Καλλυντήρια), ἐπὶ τιμῇ τῆς Ἀγραύλου τῆς Κέρρο-
 πος θυγατρὸς, ἀρισθαι φασι τὰ Πλυτήρια. — Στ. 28, Πραξιεργίδα.)
 Ἐνθάδε μέντοι Ἡσύχιος, ὁμολογῶν Πλούταρχον, φησὶ “ Πραξιεργι-
 , δαι, οἱ τὸ εἶδος τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἀθηνᾶς ἀμφιεννύντες, , . — Ἐκτη
 φθίνουσα.) Ο δὲ Φώτιος, Δευτέρᾳ φθίνουσα, φησὶ.

ΣΕΛΙΔ. 35, στ. 9, Καθ' ὄδον ἱερῶν.) Διορθοῦν ἐπιβαλοῦτό τινας
 οὐκ ἀπιθάνως, ἱεράν, συνάπτουτες πρὸς τὸ Ὄδον. Ἐχρῶν μέντοι, εἰ
 οὕτως εἶχε, γράφειν, Κατὰ τὴν ὄδον τὴν ἱεράν, ἢ γοῦν, Κατὰ τὴν
 ἱεράν ὄδον. Ἐκαλεῖτο δὲ οὕτω ἡεῖς Ἐλευσίνα ἄρουσα. — Ἐξηλαύνουσι.)
 Χρηστότερον ἀνεῖπεν, Ἐξάγωσι. Ἐπιθι. Ἡσύχιον (λέξ. Ἰακχον.) Ἐντευ-
 ξόμεθι δὲ καὶ τοῖς ἔξῃς (σελ. 382) συγχευμένοις τῷ Ἐξήλασαν
 καὶ τῷ Ἐξήγαγον. — Στ. 24, Ἐπαναγαγῶν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ Ἐπα-
 γαγῶν. — Στ. 25, Στρατιάν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Στρατηγίαν. — Στ.
 30, Φλυάρους.) Οὐσιπτικῶς, ὡς ἐν ἄλλοις (Ἠλιοδώρ. Β. σελ. 173-
 174) δεδιλωται.

ΣΕΛΙΔ. 36, στ. 1, Εἰς ὧν πράξῃ.) Εἰς Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, ὡς ἂν πράξῃ. Ἔστι δὲ ταῦτὸν ὡς τῷ, Μοναρχῶν, ἀντιδιασταλμένως πρὸς τὴν Δημοκρατίαν. — Στ. 13, Ἀπιστία.) Εἰς Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἀπιστίαν. — Στ. 27, Φορτικός.) Ἀλαζῶν καὶ Βωμολόχος. (ιδ. Ἰσοκράτ. Β. σελ. 113).

ΣΕΛΙΔ. 37, στ. 14, Σπερμολογίας.) Φλυαρίκις, φορτικῆς ομιλίαις, καὶ Σπερμολόγος, ὁ φλύαρος, ἢ ὡς ἐξηγεῖται ὁ ἡμέτερος Φώτιος, “ Εὐρυλόγος, ἀκριτόμυθος ,, . — Στ. 17, Δι’ ὀλίγου.) Τὸ πληρες, Δι’ ὀλίγου τόπου, ἢ διαστήματος. Ἡ δὲ Ἐλλειψίς τοῦ Θουκυδίδου (Ζ, σά) ἐστίν, ὡς καὶ, Δι’ ἐλάσσονος ἐφορμίσειν, ἀλλαχοῦ (Ζ, δ’) εἶρηκεν.

ΣΕΛΙΔ. 38, στ. 3, Ὁρμοῦσιν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ὁρμῶσιν. — Στ. 6, Ὅποι τις θέλοι.) Δ. Γ. Ὅποι θέλοι: Ὅποι θέλη: Ὅπη θέλη: Ὅπητις θέλοι. — Στ. 21, Ἀπροσδοκίτως.) Δ. Γ. Ἀδοκίτως. — Στ. 23, Ὀλίγω χρόνῳ.) Μετ’ ὀλίγου χρόνου. — Στ. 30, Περικοπιεῖς.) Ἴτον ἐντυχθα δύναται τῷ, Περικλαπίεις, ληστευθεῖς, ἐφ’ ἧς σημασίαις ἔταξε καὶ Δημοσθένης (Περὶ τῶν ἐν Χερσῶν. σελ. 92) τὴν λέξιν ὅθεν ἐμπειδοῦται καὶ ἡ παρ’ Ἰσχυρίῳ διόρθωσις τῶν κριτικῶν, “ Περικοπιεῖ, κλοπαί, ληστεῖται ,, . Οἱ δὲ τοῦτο ἐρογαζόμενοι, ἐκαλοῦντο, Περικίπται, ὡς φησι Φώτιος.

ΣΕΛΙΔ. 39 στ. 9, Τῆς ἡγεμονίαις.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ περιεῖλον (οὐκ ἀναγκασίως ἴσως) τὸν σύνδεσμον τῆς φερομένης γραφῆς, καὶ τῆς ἡγεμονίαις — Στ. 16, Αἰσχίον.) Δ. Γ. Αἰσχιστον. — Στ. 18, Ἀνέφερε.) Ἀνελάμβανεν τοὺς Ἀθηναίους, ὡς ἐξηγήσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν, κατ’ ἔλλειψιν δηλονότι. Ἄμεινον δὲ μοι δοκεῖ, ἢ, κατ’ ἔλλειψιν ὡσαύτως, ἀντὶ τοῦ, Ἀνέφερεν ἑαυτὴν ἐλπίς, ἐκδέχεσθαι τὸ λεγόμενον ἢ τὸ Ἀνέφερεν τρέπειν εἰς τὸ Ἀνέφαινε, κατὰ τὴν ἀλλαγὴν (Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 187-188) σημειωθεῖσαν ἔννοιαν. — Στ. 27, Οὐκ ἔστι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ, Οὐκέτι. Τὸ δ’ ἐξῆς, Οὐκ ἔστι Λακεδαιμονίαις ἄρχειν ἀσφαλῶς τῆς Ἑλλάδος, Ἀθηναίων δημοκρατο μένων.

ΣΕΛΙΔ. 40, στ. 2, Ἐκ ποδῶν.) Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐκποδῶν. — Στ. 8, Τιμάνθοαν.) Λάϊδος τῆς νεωτέρας μητέρα φησὶν Ἀθήναιος (ΙΒ, σελ. 535) γενομένην τὴν Τιμάνθοαν. ἢν ἀλλαγὴν (ΙΓ, σελ. 575) Δημοκράτου ἀνομάζει. — Στ. 12, Ψιμμιθιοῦσαν.) Ἐκ τούτου μόνου τοῦ Πλουτάρχου χωρίου ὀνομασθεῖς ὁ Στέφανος, καταγώρισεν ἐν τῷ Θεσσαρον ῥήμα, Ψιμμιθίου. Ἴσως μὲντοι γραφικῶς ἢ λέξις ἡμάρτηται (κατ’ ἐνεστῶτα δηλαδὴ) ἀντὶ τοῦ, Ψιμμιθίζουσαν, ἢ μᾶλλον Ψιμμιθίζουσαν. — Στ. 20, Τῇ δὲ θεξίαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθησαν τὸν σύνδεσμον. — Ἐξέπεσαν.) Ἴσως γρ. Ἐξέπαισαν, ὡς καὶ οἱ

πρὸς ἡμῶν ὑπενόησαν.—Στ. 29, Ὑγκάρων.) Ὁ δ' Ἀθηναιος, ὡς ἐφθην σημειωσάμενος, τῆς νεωτέρας Λαίδος γεγυέναι μητέρα τῆν Τιμάνουσαν ἑστίν.

ΣΕΛΙΔ 41, στ. 3, Γνωρίμων τιῶν.) Δ.Γ. Γνωρίμου τιῶς.

Μ. Γ. ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ.

ΣΕΛΙΔ. 43, στ. 3, Οσίλιον.) Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Οσύλλιον. — Στ. 18, Χρώμενον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Χρώμενος. — Στ. 23, Ὀλιγοχικόν.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ὀλιγοχικόν.

ΣΕΛΙΔ. 44, στ. 5, Καὶ μαρτυρεῖ τὸ τῆν.) Οὕτως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καὶ ἐμαρτυρεῖτο τῆν. Δ. Γ. Ὡ μαρτυρεῖ τὸ τῆν. Ὡ καὶ μαρτυρεῖ τὸ τῆν. Ο νοῦς, Καὶ θηλον ὅτι ἡ Ῥώμη πασῶν μάλισχτῶν ἀρετῶν τῆν ἀνδρείαν ἐτίμα, ἐκ τοῦ ταύτης, εἶδος ἀρετῆς οὔσης, τοῦνομα εἰς ὅλον τὸ γένος, τουτέστι καὶ τῆν φρόνησιν, καὶ τῆν σωφροσύνην καὶ τῆν δικαιοσύνην μετενεχθῆναι, ὥστε καὶ ταύτας ἀρετάς καλεῖσθαι. Virtus γὰρ παρὰ Ῥωμαίοις ὀνομάζεται ἡ ἀνδρεία, παρὰ τὸ Vir, ὃ ἐστὶν Ἄνθρωπος. Ἦν δὲ τοῦτο οὐ Ῥωμαίοις ἴδιον μόνοις, τὸ τῆν ἀνδρείαν πρώτην ἠγεῖσθαι τῶν ἀρετῶν, ἀλλὰ πολὺ πρότερον τοῖς Ἕλλησι, παρ' οἷς τὸ τῆς Ἀρετῆς ὄνομα, τῆν ἀνδρείαν ἐν πρώτοις ἐσημαίνε, παρὰ τὸν Ἄρην, προδήλως ἐτυμολογούμενον, παρ' ὃ καὶ ὁ Ἄριστος, καὶ ὁ Ἄριστευς, κυρίως ὁ κατὰ πόλεμον διαφέρων (Ἰλιάδ. Α, 244)

—Ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.

— Στ. 11, ἐξήρημένον.) Ἐξ Ε.Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Ἐξήρημένον. Ἐστὶ δὲ παρὰ τὸ Ἐξήρητον (ὃ καὶ Ἐξήρητον λέγεται) τὸ παρασκευάζω· ἀνθ' οὗ ἡ παρ' ἡμῖν συνθεσία Διαρτήνω, λέγει παρὰ τὸ Διαρτήνω (Ἰσοκράτ. Β. σελ. 299), ὃ καὶ Διαρτίζω ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. — Στ. 12, Ἠστησε.) Δ. Γ. Ἰτχυσε. — Στ. 13, Καὶ διαπάλαις.) Δ. Γ. Καὶ ἐν διαπάλαις. — Στ. 14, Ἄει.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Ἄν. — Στ. 20, Συνεστράτευον.) Δ.Γ. Συνελάμβανον. — Στ. 30, Βαλανηφάγους.) Ἐν τῷ παρ' Ἡροδότῳ (Α, ξστ) περὶ Ἀρκάδων χρησμῶν, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ τὸ,

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασι.

ΣΕΛΙΔ. 45, στ. 3, Πολίτου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πολλῆ τοῦ. — Στ. 6, Μελίτιον.) Γραφε Μελίτιον, καθὰ φέρεται ἀλ-
 ληχοῦ (Συμποσιακ. Δ, εἶ) τῶν Πλουτάρχου, “ Τῶν τε βροχάρων αἰ
 ,, μὴ πίνοντες οἶνον, μελίτιον πίνουσι, ὑποφαρμάττοντες τὴν γλυ-
 ,, κύτητα οἰνώδει ρίζικις καὶ ἀστρακίς ,,· Καὶ διορθούθῃ ἐντεῦθεν
 Ἠσύχιος, “ ΔΙΑΒΑΛΟΝ, μέλι, καὶ μελίρατον ,, Γραπτέον γὰρ ΔΙΑ-
 ΒΑΛΑΝΟΝ, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο τὸ παρά Πλουτάρχῳ Μελίτιον,
 πόμα κληθὲν οὕτως δ’ ἅ τ’ ἐπὶ διὰ βελάνων κατασκευάζεσθαι. Ἐπιθε δὲ ἡ
 λέξις μυρσική, ἢ φαρμακευτική τοῦ παρασκευάζοντος Ἑλληνισμοῦ, καθὰ
 καὶ τὸ Διακώδιον, τὸ διὰ κωδίων σκευαζόμενον, καὶ τὸ νῦν ἐπι σωζόμε-
 νον παρά τοῖς Χίσις Διάρροδον, τὸ διὰ ῥόδων σκευαζόμενον, καὶ ἕτερα
 πλείστα καταχωρισθέντα ἐν τοῖς Ἰατροῖσι Λεξικοῖσι. — Ἦν νεμομένον.)
 Οὐκ ἀπεικότως ὑποπτος ἐδοξεν ἡ λέξις τοῖς πρὸ ἡμῶν· οὐ γὰρ ἐξῆς θηρά-
 ται τὰ νεμόμενα, ὡς περὶ τὰ πτηνά· πλὴν εἰ μὴ τῶν νεμομένου ἐμνημό-
 νησε, δι’ ἃς ἕνα τῶν τετραπόδων νέμονται βελάνους. — Στ. 19, Τοῖς
 αὐτῶν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τοῖς αὐτοῖς. — Στ. 23,
 Καὶ τοῖς προτέροις... ἐρίζοντας, καὶ μοχτυρίας ὑπερβλέσθαι.) Ἦως
 γραπτέον, Καὶ τοῖς προτέροις... ἐρίζοντας μοχτυρίας ὑπερβλέσθαι
 ἐν ἧ ὁ νοῦς, Εἶχε τοὺς ὑστέρους ἠγεμόνας ἐρίζοντας τοῖς προτέροις, ὡ-
 στε ὑπερβλέσθαι εἰ εἰνοῦς ἐν ταῖς περὶ τῆς Μοχίου τιμῆς μοχτυρίας.
 Ἐστὶ μέντοι καὶ καθ’ ὑπερβάτον ἐκλέξασθαι τὸ λεγόμενον ἀντὶ τοῦ, ...
 Περὶ τῆς ἐκείνου τιμῆς καὶ μοχτυρίας (τούτῃστιν ἐν τῇ τιμῇ ἐκείνου,
 καὶ μοχτυρίῃ ἐκείνῳ τὰ κλά) ἐρίζοντας ὑπερβλέσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 46, στ. 6, Οὐολουμνίαν.) Οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς (§ 33,
 σελ. 72). Ἐτεροι δὲ, Οὐετουρίαν κεκλήσθαι τὴν μητέρα Μοχίου παρα-
 δεδώκασιν, Οὐολουμνίαν δὲ τὴν γυναικα. — Στ. 16, Τετρομένον.)
 Δ.Γ. Τραυμάτων, — Στ. 19, Μάριον.) Μάριον τοῦτον καλεῖ Διονύσιος
 ὁ Ἀλικαρνασσέας.

ΣΕΛΙΔ. 47, στ. 7, Ἀνίωνα.) Δ. Γ. Ἀνίωνα. — Στ. 15, Μενήνιος.)
 Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ Μενήνιος. — Στ. 19, Ἀσυμβόλου.) Δ.Γ. Ἀσυμφόρου.
 — Στ. 22, Ὑπυλαμβάνει.) Ἰσ. γρ. Ἀπολκμβάνει.

ΣΕΛΙΔ. 48, στ. 1, Βροῦτον Ἰόνιον καὶ Σικίνιον Βέλλουτον.)
 Τούτους ὁ Λίβιος (Βιβλ. Β, κεφ. 33) C. Licinium, καὶ L. Albumu
 καλεῖ δύο, οἱ τρεῖς ἑτέροις ἐκ τοῖς προσηκτικῆς λέξεσσι (ὧν εἷς ἐκλείτο
 Σικίνιος) τὸν παρά Πλουτάρχῳ ἀριθμὸν τῶν πέντε ἀπίρτισαν. —
 Ἐπιθε καὶ Διονύσιον Ἀλικαρνασσέα (Ρωμ. Ἀρχ. στ. πθ). — Στ. 16,
 Λάριον.) Ὁ Ἀμιότος Λάριον ὅπερ ἂν εἴη ἐκ συγκοπῆς τοῦ Ἐλ-

ληνικοῦ ὀνόματος Δαέριον, ὡς ἀλλαγῆς (Πλουτάρχ. Μέρο. Α, σελ. 431) θεδλωται. — Στ. 17, Ῥωμαίων.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Ῥωμαίων. — Στ. 10, Ἐπεξήλων.) Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ὑπεξήλων. — Στ. 27, Ἐπικολούθει. — Ἐδίωκεν. — Στ. 28, Προτροπᾶν φεύγοντας.) Ἄμεταστρεπτε φεύγοντας.

ΣΤΕΛΙΔ. 9, στ. 2, Εἰς νοῦν ἐμβλέσθαι.) Καθὰ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ, Νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸν νοῦν του. Ἡ δὲ φράσις ἡμερικῆ· πολὺ γὰρ καὶ ἐκείνω τὸ Ἐνθυμῷ, ἢ Μετὰ φροσὶ βάλλῃσθαι, ἢ βάλλειν. Εἰσηκε δὲ καὶ Πίνδαρος (Πινθ. 78) Τιβέμεν νόω. Ἡμεῖς δὲ, καὶ, Βάλλει ὁ νοῦς μου, τοῦτέστι Λογίζεται, καὶ Ὅσα βάλῃ ὁ νοῦς μου, τοῦτέστιν, Ὅ, τι αἰ νοήσω, φασί. — Στ. 5, Ὡτάμενος.) Μέσον διὰ τὴν αὐτοπάθειαν ἔστι γὰρ, Ὡσας ἐκλύον. — Ἐνέλατο.) Καὶ τοῦτο μέσον· ἀλλ' ἐκ τῶν καλουμένων ἀποθετικῶν, ἅπερ οἱ Γραμματικοὶ Ἐπίμεσα ὀνόμασαν. Τὸ γὰρ Ἄλλωμαι ἀπέβαλεν ὃν εἶχε πάλαι τύπον ἐνεοργητικόν, τὸ Ἄλλω σωζόμενον ἔτι ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ Salio ὅπερ οὐδὲν ἔστιν ἕτερον ἢ τὸ παρά τοῖς Ἕλλησιν ἀπρωχαιωμένον Ἄλλω, προσλήψει τοῦ συνήθους σ (Ἡλιόδωρ. Β. σελ. 344), καὶ τροπὴ τοῦ ἑτέρου λ εἰς τὸ ι, ἣν οὐδὲν ἦττον εἶναι συνήθη μαστρεῖ τὸ Alius παρά τὸ Ἄλλος, καὶ τὸ Folium παρά τὸ Φύλλον, ὡς ἐτημειώσατο Οὐόσσιος) — Στ. 7, Κατεῖδον) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, (ἀνθρωπικῶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει), ἀντὶ τοῦ, Κατεῖδον (πρὸς τὸν Κοριολάνου). — Στ. 8, Ἐνδον ὄντας.) Τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἐξεδέξατό τις τῶν πρὸ ἡμῶν· ὁ δ' Ἄμιότος πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀναγέρει. — Ἀναμειγμένους.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀναμειγμένους, ἧς μεταμέλει μοι νῦν· ὄφειλον γὰρ προεἰσθαι τὴν Δ. Γ. Ἀναμειγμένους. Τῆς ὕλης δὲ ταύτης περιόδου, ἀταρῦς οὔσης διὰ τὸ μῆκος, τοιοῦτος ἂν εἴη ὁ νοῦς, Ἐνέλατο ταῖς πύλαις καὶ συνεισέπεσεν ὁ Κοριολάνος, μηδενὸς (τῶν ἐν τῇ πόλει) τὸ πρῶτον ἀντισχεῖν τολμήσαντος· ἔπειτα δὲ, συμβοηθούτων (αὐτῶν τούτων τῶν ἐν τῇ πόλει), ὡς κατεῖδον ὀλίγους ἔνδον ὄντας (τοὺς Ῥωμαίους), ἀναμειγμένους (ὁ Κοριολάνος ὁμοῦ (ταῖς συνακολουθησασιν ὀλίγοις) φίλοις, καὶ (τοῖς ἐν τῇ πόλει) πολεμίοις, λέγεται ἀγωνιόμενος ἄπιστον ἀγῆνα. . . τοὺς μὲν ἐξώσαι κτλ. — Στ. 13, Λαρκίρ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Μαρκίω. Ἄμιότος δὲ Λαρτίρ, ὡς καὶ ἀνωτέρω. — Στ. 16, Διαφροήσσει.) Συνώνυμον τοῦ Διακομίσσει. Τὴν δὲ Διακόμισιν ἢ χυδία συνήθεια Διαφρούμισιν καὶ Διαφρούμισμα λέγει, καὶ τὸ Διακομίζω, Διαφουμίζω (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 62). — Στ. 22, Προκεχωρηκός.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Προσκεχωρηκός. — Στ. 28, Τίθεσθαι.)

Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Γίνεσθαι, ὅπερ οὐκ ἔχει συνάπτεσθαι πρὸς τὸ, Ὀνομάζοντας. Ἔστι δ' ἐνθάδε τὸ Γίνεσθαι ἀντί τοῦ μᾶλλον ἐν χρήσει συνθέτου Διατιθεσθαι, ἢ γοῦν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ Ποιεῖν, καθά καὶ Ἀμιότος ἠρμύνευσε.

ΣΕΛΙΔ. 50, στ. 15, Διεκέκοπτο.) Δ. Γ. Διεκόπτετο. — (Τῶν δ' ἐκατέρωθεν.) Ἐξ Ε. Δ. περιγραπτέον εἶναι τὴν σύνδεσμον ἔργων. — Στ. 29, Γεγονώς.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Γεγόμενος. — Στ. 30, Λαρχίου. Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Μαρχίου.

ΣΕΛΙΔ. 51, στ. 2, Ἄνευ δ' ἐκείνων.) Ἄνευ ὧν ἐκέλευτεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα ἀφ' ἐκάστων. Ἐκ Δ. Γ. Τὸ Ἐκείνων ἐγοῦρετο γὰρ πρότερον, Ἄνευ δ' ἐκείνου, ὅπερ ὁ Πόρτος ἐξηγεῖτο διὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἰσοδυνάμων, Sine vero illo, καὶ Præter a vero. — Στ. 17, Ἡ δι' ὧν.) Ἡ τὰ ἀνδραγαθήματα, δι' ὧν (τουτέστιν ὧν ἕνεκεν) ἠξιούτο τηλικούτων. Οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἔκτε τῆς Λατινικῆς, καὶ τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως ὠρμημένοι, ἔγραψαν, Ἡ δι' ἣν, τουτέστιν, Ἡ τὴν ἀρετὴν, δι' ἣν ἠξιούτο τηλικούτων· οὐδὲ οὕτω κακῶς, καίπερ οὐκ ἀναγκαιῶς. — Στ. 26, Τὸν Κοριολάνον.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Τὸ Κοριολάνον· πιστοῦται δὲ ταύτην Πλούταρχος ἐν τοῖς ἐξῆς (§ 23, σελ. 63) τοῦδε τοῦ βίου, καὶ ἀλλαχοῦ (Λιμίλ. Παύλ. § 25, σελ. 145). Ἐπιθι καὶ τὰ περὶ τούτου σημειωθέντα μοι εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 57). — Στ. 28, Τῷ δὲ τρίτῳ ὕστερον ἐχρήσατο.) Οὐκ ἀκριβῶς ἐκπεφράσθαι ταῦτα καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν συνήκαν, καὶ Ἀμιότος δηλῶς ἐστι συνιδῶν ἐκ τοῦ παραφράσαι μᾶλλον αὐτὰ ἢ μεταφράσαι. Θεραπεύσεις οὖν ὁπωσοῦν τὸ λεγόμενον, εἰ τρέψεις τὸ Ἐχρήσατο εἰς τὸ Ἐχρήσαντο, ὑπονοῶν τὸ Ῥωμαῖοι, ἢ ἢ ὁ νοῦς, Ῥωμαῖοι τρισὶν ὀνόμασιν ὀνομάζεσθαι φιλοῦσι, τῷ μὲν πρώτῳ ὡς ἰδίῳ (ὥσπερ ἦν ἰδίον τοῦ Κοριολάνου τὸ Γάιος), τῷ δευτέρῳ δὲ ὡς κοινῷ τοῦ γένους οὐ ἕκαστος ἦν (ὥσπερ τὸ Μάρκιος ἐπὶ τοῦ Κοριολάνου)· τελευτῶντες δὲ καὶ τρίτον προσελάμβανον ἐπωνύμιον ἐκ τινος πράξεως, ἢ ἀρετῆς (ὥσπερ αὐτὸ τοῦτο τὸ Κοριολάνος), ἢ τύχης, ἢ ἰδέας. — Στ. 30, Τὸν Σωτήρα.) Ὡσπερ Ἀντίοχος ὁ πρῶτος, ὁ ἐπικληθεὶς Σωτήρ, καὶ Δημήτριος, εἰς τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. — Τὸν Καλλίνικον.) Ὡσπερ Σέλευκος ὁ Ἀντιόχου υἱανός.

ΣΕΛΙΔ. 25, στ. 1, Τὸν Φύσκων.) Ὡσπερ ὁ ἕβδομος Πτολεμαῖος, ὁ ἐπικληθεὶς Φύσκων· τοῦτο δ' ἂν εἴη συνώνυμον τοῦ Γάστρων, καὶ ὡς ἂν ἢ συνθήκη φαῖη, Φουσκοκοιλίος, ἢ Φουσκοκοιλίς — Τὸν Γρυπύν.) Ὡσπερ ὁ ὄγδοος Ἀντίοχος. — Τὸν Εὐεργέτην.) Ὡσπερ ὁ τρίτος Πτολεμαῖος, καὶ αὐτὸς ἐπειτα ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Φύσκων Πτολεμαῖος,

ὁ ἑαυτὸν Εὐεργέτην ἐπονομάσας. — Στ. 2, Τὸν Φιλάδελφον.) Ὡσπερ ὁ δευτέρως Πτολεμαῖος, Πατὴρ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου, κατ' ἀντίγραφον οὕτως ἐπονομασθεῖς. — Τὸν Εὐδαίμονα, καθάπερ τῷ δευτέρῳ τῶν Βάττων.) Περὶ οὗ ἐπιθι τὸν Ἡρόδοτον (Δ, § 159). Τὸ δὲ, Καθάπερ, προσετέθη ὑπὸ τῶν πρὸ ἐμοῦ ἐκ Δ. Γ. — Στ. 4, Τὸν Δώσανα) Παρὰ τὴν μετοχὴν, Δώσαν· ὑπισχυεῖτο γὰρ ἐκάστους θύσειν τοῖς αἰτουσί τι παρ' αὐτοῦ· ἐδίδου δὲ ἢ οὐδεν, ἢ πολλῶν τῶν ἐπηγγελμένων καταλείπτερα. Περὶ τούτου, ἐν τῷ εὐαγγέλιῳ ἐκδομένῳ τοῦ Ζωναρᾶ Λεξικῷ, ταῦτα εὑρηται οὐ πᾶν τι τῆς αἰριθείας ἐχόμενα, ὥσπερ οὐδὲ πλείσθ' ἕτερα περὶ ἑτέρων. “ Δάσαν. κύριον. Οὕτως ἐκλείτο ὁ εἰς
,, (γρ. Ἐκαλεῖτο εἰς) τῶν Ἀντιγόνων, ὁ υἱὸς Δημητρίου, ὃς ἐγίμεν Χου-
,, σινθα (γρ. Χρυσήϊδα) τὴν μητέρα Φιλίππου, τοῦ ὑπὸ Ῥωμαίους
,, γινομένου (γρ. Ὑπὸ Ῥωμαίοις γενομένου). Εἰρηται διὰ (γρ. Εἰρηται
,, δὲ διὰ) τὸ φιλοτιμον, καὶ διὰ τὸ πολλὰ δίδῶναι καὶ χαρίζεσθαι ,, .
Τὰ τελευταῖα ταῦτα, εἰ μὴ μνημονικόν ἐστιν ἀμάρτημα τοῦ Ζωναρᾶ, μεταποιητέον ἐστὶν εἰς τὸ, “ Καὶ διὰ τὸ πολλὰ μὲν ὑπισχυεῖσθαι, ὀλίγα
,, δὲ δίδῶναι καὶ χαρίζεσθαι ,, , ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἐξῆς (Αἰμ. Παύλ. § 7) Πλούταρχος ἐξηγήσεται. — Τὸν Λάθουρον.) Δ. Γ. Τὸν Λάμυρον, ἢ ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀμύριος. Στράβων (σελ. 796), Λάθουρον, διὰ διφθόγγου. Οὕτω δὲ κληθῆναι Πτολεμαῖον τὸν Φύσκωνος φασὶ τινες διὰ τὴν ἐπὶ τῇ ρινὶ ἀκροχορδῶνα προσεμφερῆ λαθύρη. Ἔστι δὲ τοῦτο εἶδος ὄσπριου, ὅπερ ἢ συνήθεια Λαθύριον, καὶ Λαθύριον, ὀνομάζει. — Στ. 6, Διαδήματόν τινα.) Γράφε, Διαδήματόν τινα· ἡ γὰρ εὐθεῖα Διαδήματος (οὐ Διαδήματος) ὀφείλει εἶναι, παρὰ τὸ ἐκ τοῦ Διαδήμα σχηματισθὲν ὑπὸ Ῥωμαίων Diadematus. Αναλογεῖ δὲ πῶς τοῖς παρ' Ἑλλήσιν εἰς ὧτος τὰ παρ' ἐκείνοις εἰς αὐτος λήγοντα ὀνόματα παρώνυμα, ἢ μετοχικά, ἐξ ὧν παραλαβοῦσα ἢ Βυζαντικῆ χρῆσις ἐσχημάτισε τὰ μέχρι δεῦρον παρ' ἡμῖν σωζόμενα εἰς αὐτος ὀνόματα. Τοιαῦτα δὲ εἰσι τὸ Στρωτῶς, Χρυσωτῶς, Χειριωτῶς (χιτῶν), τὰ ἄχρηστα Πωγωνωτῶς (ὁ Πωγωνίας) καὶ Ὡωτῶς (Ὡσειθῆς), ἅπερ ἐκείνοι ἐκφράζουσι διὰ τοῦ Stratus, Auratus, Manicatus, Barbatus, Ovatus. Ἐξ ἐκείνων δ' αὐ, τοῦ μὲν Stratus ἐσχημάτισεν ἢ παρ' ἡμῖν συνήθεια τὸ θηλυκὸν Στράτα (ἰσθῆς στρωτῆ), τοῦ δὲ Barbatus, τὸ Πωγωνάτος, ἐπώνυμον τῶν Γραικορωμαίων Ἀυτοκρατόρων τινός, καὶ τὸ αὐτολεξεῖ Βαρβάτος, ἐφ' ἵππου μεταφορικῶς λεγόμενον ἐντελοῦς (Βαρβάτον ἄλογον) διὰ τὸ σημεῖον ἀρρενότητος εἶναι τὸν Πώγωννα, τοῦ δὲ Ovatus, τὸν Ὡάτον, οἶκον Σολωτῶν ἐν Βυζαντίῳ τὸν καὶ

Τροῦλλον κληθέντα (Δουκάγγ. λέξι. Ἰάτος). Τῆς αὐτῆς ἀναλογίας ἔχεται καὶ τὸ Γεμάτος (ὁ πλήρης), καὶ τὸ Ὄξειδάτος (ὁ ὄξει ὀσθητής, ἢ ὄξος ἔχων), παρὰ τὸν εἰς Ἴταλοὺς ἐκ Ῥωμαίων μεταχωρήσαντα τύπου τοῦ δηλοῦντος τὸν Ὄξινον Acetato. — Στ. 8, Κέλερα.) Ταχύν. — Στ. 11, Πρόκλον.) Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ Πρόκλος, Ῥωμαϊστὶ Proculus, παρὰ τὸ ἐπιρῶμα Procul ὁ σημαίνει τὸ Πόρω· οὕτω γὰρ ἐπωνόμαζον τοὺς τοῦ πατρὸς πόρω τῆς οἰκίας ὄντος τεχθέντας. — Στ. 12, Πόστουμον.) Postumus, παρὰ τὴν πρόθεσιν Post (Μετά), οὕτω καλουμένων τῶν μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευταίη τεχθέντων· οὗς ἂν εἴποις Ὀμγόνους, ἢ Ὑστερογενεῖς. — Στ. 12, Θατέρου τελευταίου.) ἢ μάλλον ἐξαμβλωθέντος, ὡς αποθεώμασιν οἱ Ῥωμαῖκοὶ συγγραφεῖς τε καὶ γραμματικοί. — Στ. 14, Οὐοπίσκον.) Ῥωμαϊστὶ Voriscous· ἢ δὲ παραγωγὴ ἀθήλος, ἢ γοῦν ἀμφίβολος. — Σύλλας.) Ῥωμαϊστὶ, Sulla, ἢ Sylla, ἢ Sula· τριφορεῖται γὰρ ἡ γραφή. Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας ἄλλοι ἄλλα αποθεώμασιν οὐ πάνυ τι πιστὰ λέγοντες. — Νίγρους.) Παρὰ τὸ Ῥωμαῖκὸν Niger τὸ δηλοῦν τὸν Μέλαντα, ἢ Μελάγχρον, παρ' ὃν ἡ συνήθεια ἐσχημάτιζε τὸ Μελαγχροινὸς ἐκ συναίρεσεως, ὡς ἔοικε, τοῦ Μελαγχροίνος. — Στ. 15, Οὐδὲ Ρούφος.) Ἐκ Δ. Γ. Προσέθηκαν οἱ πρὸ ἐμοῦ τὰς λέξεις ταύτας. Ἐπι δ' ὁ Ρούφος παρὰ τὸ Ῥωμαῖκὸν Rufus, ὃ δηλοῖ Πυρρός. Ἰσως δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ Πυρρόος (κατὰ μετὰθεσιν Ρυπὸς καὶ Ρυφός) ἐστὶ τὸ Ῥωμαῖκὸν Rufus, καθὰ καὶ ὁ Ραμακ ἐκ τοῦ Ἀρπαξ. — Καίους.) Παρὰ τὸ Ῥωμαῖκὸν Cæcus, ὃ σημαίνει τὸν τυφλόν. — Κλαδίους.) Παρὰ τὸ Ῥωμαῖκὸν Claudius κατὰ τροπὴν τῆς διφθόγγου εἰς τὸ ω. Τοῦτο δὲ παρὰ τὸ Claudus, τὸ σημαῖνον τὸν Χαλόν. — Στ. 20, Παυσαμένω δὲ τῷ πολέμῳ.) Δ. Γ. Παυσαμένου δὲ τοῦ πολέμου. — Στ. 26, Ἰσχυρᾶς οὖν ἀπορίας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἰσχυρᾶς δ' ἀπορίας.

ΣΕΛΙΔ. 53, Στ. 4, Εἰς θεὸν γεγονέναι καὶ κατὰ καιρὸν.) Ἰσως περιγράφειν χρὴ τρεῖς τὰς τελευταίας λέξεις· οὐδὲν γὰρ, ὡς εἶπειν, πλέον λέγει τὸ Κατὰ καιρὸν, τοῦ Εἰς θεόν. — Στ. 5, Διὰ τὴν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Διὰ δὲ τὴν Δ. Γ. Διὰ τε τὴν (ἣν προεἶλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ) . . : Διὰ δὴ τὴν. — Στ. 17, Αὐτῶ.) Ἐξαλειπτέον, οἶμαι, τὴν ἀντωνυμίαν ταύτην, ἢ γοῦν τρεπτέο· εἰς τὸ Αὐτοὺς, ὡς ἐστὶν εἰκάζεται ἐκ τῆς Δ. Γ. Αὐτοῦ. — Στ. 19, Νοσεροῦ.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Τοῦ νοσεροῦ. — Στ. 21, Συνοικισομένους.) Δ. Γ. Συνοικιζομένους.

ΣΕΛΙΔ. 54, Στ. 7, Φθονοῦντας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Φθονήσαντας. — Στ. 15, Ἐκταπεινοῦντες. . . δεικνύντες.) Ὡφειλε γρά-

φειν, Ἐκτκπεινοῦσιν... δεικνῦσιν, καθά κλι ἕτεροι πρό ἡμῶν ἐσημειώ-
 σκαυτο. — Στ. 18, Δι. που.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρό ἐμοῦ ἀντι τοῦ, Δήμου. —
 Στ. 19, Προσιέναι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ ἀντι τοῦ, Προσιέναι.
 — Στ. 20, Οἱ γάρ.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντι τοῦ, Οἱ δέ. Ἰσως
 δὲ καὶ ἕτερου συνδέσμου προσθ. κη γραπτέον, Οἱ δέ καί. — Στ. 21,
 Θεγουσα.) Ἰτ. γρ. Θεγοῦσα. — Στ. 27, Οὐδεάτας πρώτων.) Γραπ-
 τέον, Πρώτως· καθά φέρεται καὶ ἐν τῷ ἐξῆς στίχῳ. — Στ. 29, Προθο-
 σίας περι Πύλου.) Περι τοῦ προθοῦναι, τουτέστιν ἐγκατακλιπειν, την
 Πύλον καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πολιορκουμένους μὴ παροχνηόμενος εἰς βου-
 θειαν αὐτῶν. Ἡ ἱστορία περὶ Διοδώρου τῷ Σικελιώτῃ (II', ξδ').

ΣΕΛΙΔ. 55, στ. 4, Ἐπτακαίδεκα ἔτη.) Ἐξ ἔτη μόνα ἀριθμεῖν τὸν
 Διούσιον ἐσημειώσκαυτο οἱ πρό ἐμοῦ. — Στ. 22, Ὡς Πλάτων εἰλεγε.)
 Διῶνι ἐπιπτεῖλλον. Εἰλεγε δ' οὕτως. “ Μὴ οὖν λυθνετέω σε ὅτι διὰ τοῦ
 ,, ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πράττειν ἐστίν· ἢ ὃ κῦθάδεικ ἐρη-
 ,, μίχ ξύνοικος ,, — Στ. 25, Ἐραστήν.) Δ. Γ. Ἐραστής. — Στ. 29,
 Πικροία.) Ἐπὶ τοῦ, Ὀργῆς, ἐνταῦθα. Ἡ δὲ συνήθεια τὴν Πικροίαν, καὶ
 κατὰ σύγκοπην καὶ τοῦ τόνου ἀνάβησιν, Πίκρην, (πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ
 ἐπιθέτου Πικρὰ), μετ' ἐνεργεν ἐπὶ τῆς ἀνίης ἢ λύπης· καὶ τὸ μέσον ῥήμα
 Πικροίνομαι, ἐπὶ τοῦ Ἀνιῶμαι ἢ Λυποῦμαι· ἐφ' ἧς σημασίης ἐκληπτέον
 καὶ τὴν τοῦ Κωμικοῦ Ἀντιφάνους) Παρ' Ἀθηναίων σελ. 258 (γράφοντα
 καὶ στίζοντα ῥήσιν ὡδί),

Ὁ ζωγράφος ποιεῖ τι καὶ ΠΙΚΡΑΙΝΕΤΑΙ·

Ὁ γεωργὸς ἐν ὅσοις ἐστὶ κινδύνοις πάλιν.

Πρόσεστι πᾶσιν ἐπιμέλεια καὶ πόνος·

Ἡμῖν δὲ μετὰ ΓΕΛΩΤΟΣ ὁ βίος καὶ τρυφῆς.

Φαμέν δὲ καὶ Πικραμένον, τὸν λελυπημένον, καθάπερ Ἰποκράτης
 (Περὶ διαίτ. ὀξ. § 21) συνωνύμως εἶρηκε, “ Περὶλυποῖτε καὶ πικροὶ
 ,, γίνονται ,,”

ΣΕΛΙΔ. 56, στ. 5, Καὶ ζήλου... τοὺς κατορθοῦντας.) Ὅτι μὲν
 ἡμάστιται τοῦ χωρίου ἢ γραφῆ, καὶ οἱ πρό ἡμῶν υπεύθησαν· ἢν δὲ
 προσάγειν θεραπείαν ἐπεχείρησαν ἐκ τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως ὠρη-
 μένοι, Καὶ ζ. ἄ. ἄ. φ. π. ἄ. ἐκπυρῶται δεινός, καὶ ἐπὶ τῷ γυρῶσαι
 τοὺς κατορθοῦντας, οὐκ ἐστὶν ὅστις αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν κριτικῆς
 ἀφαμένων ἀποδείξαυτο. Ἰσως ἐγγέγραπτο, “ Καὶ ζήλου ἄ. ἄ. φ. π. ἄ.
 ,, γυρῶν τοὺς κατορθοῦντας ,, , ἀπὸ κοινοῦ προσλαμβανομένου τοῦ
 Διδάκτορος, ἐν ᾗ ὁ νοῦς, Καὶ ἦν αὐτοῖς διδάσκαλος τοῦ ζήλου τὴν

ἀρετὴν ἀλλήλων, ἄνευ φθόνου, γαυρῶν (τουτέστιν ἐπαίρων διὰ τῶν ἐπικίνων) οὐς αἰσθοίτο κατορθοῦντας. Ἔστιν ἴσως καὶ οὕτω διορθοῦν, “Καὶ οἷος εἰς ζῆλον ἀρετῆς, ἄνευ φθόνου, πρὸς ἀλλήλους γαυρῶσαι τούς κατορθοῦντας,, , τουτέστι, Καὶ ἰκανὸς ἐπαίρει τούς κατορθοῦντας εἰς τὸν πρὸς ἀλλήλους, ἄνευ φθόνου, ζῆλον τῆς ἀρετῆς. — Στ. 13, Χοήσεσθαι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Χοήσεσθαι. — Στ. 29, Ἡμᾶς.) Δ. Γ. Ὑμᾶς. — Στ. 30, Ἐλπισταυτες.) Νομισταντες.

ΣΕΛΙΔ. 57, στ. 17, Τοῦ Μάρκιου τὴν αἰτίαν ἐποιοῦντο.) Τουτέστι τὸν Μάρκιον μόνον ἠτιῶντο, καὶ οὐ σύμπασαν τὴν βουλὴν. — Στ. 22, Ἀπετρίβαντο) Δ. Γ. Ἀπετράβαντο. — Στ. 27, Καταστήσωσι.) Παύσωσι τῆς ταραχώδους κινήσεως· ὅθεν, Καθίστως παρὰ Πλάτωνα (Ἐπιστολ. Ζ. σελ. 331) ὁ φρόνιμος, οὐ τὸν ἀντικείμενον Ἀκκιάττατου καλεῖ ἢ συνθεῖαι.

ΣΕΛΙΔ. 58, στ. 2, Ἀπολυόμενοι.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ ἀποδυόμενοι. — Στ. 10, Πικροξύνειν.) Παροξύναι ὄφειλεν εἶναι, καθὰ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐσημεῖωσαντο. — Στ. 13, Πολίτας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Ὀπλίτας. — Στ. 14, Παρὰ φύσιν ὑφέντα τὸ φρόνημα καὶ θεραπεύοντα τὸν δῆμον, ἢ κτλ.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Παρὰ φύσιν θεραπεύοντα τὸ φρόνημα, ἢ — Στ. 18, Ως δ' ἤρξατο.) Πρὸς τὸ ἐξῆς Χρῆσθαι. — Πρὸς τούς ἀνθρώπους.) Δ. Γ. Πρὸς τὸν δῆμον. — Στ. 21, Προσώπου.) Ὑπόστιζες μετὰ τὸ Προσώπου, ἢ ἀπὸ κοινοῦ ἢ τὸ Χρῆσθαι πρὸς τὸ, Τύνη, καὶ πρὸς τὸ, Δικλέσει. — Στ. 23, Τοῖς λεγομένοις.) Δ. Γ. Τοῖς λόγους. — Στ. 30, Πολλοῖς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Τοῖς πολλοῖς.

ΣΕΛΙΔ. 59, στ. 4, Ἐπειθῆ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐπεὶ δὲ, μεταβαλόντες καὶ τὴν στίξιν τοῦ χωρίου. — Στ. 11, Τί βουλόμενοι... κολάζειν.) Δ. Γ. Τί βουλόμενοι Μάρκιον οὐκ ἐῴσι τούς Δημάρχους κολάζειν. — Στ. 13, Τί μὲν οὖν... ὑμεῖς.) Τὸ, μὲν οὖν, ὅπερ οἱ πρὸ ἡμῶν μὴ συνέντες διορθοῦν ἐπεχείρησαν, σημαίνει ὡς τὸ, Μάλλον, ὡς περ ἂν εἰ καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν ἐρωτῶντα Σικίνιον, Ὑμᾶς μάλλον ἡμεῖς ἐρωτᾶν ὀφείλομεν, ἢ Ὑμεῖς μάλλον ἡμῖν ἀποκρίνασθαι ὀφείλετε, Τί διανοεῖσθαι κτλ. — Στ. 14, Ρωμαίων.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Ρωμαίων· πρὸς γὰρ τὸ Ἀρίστους. — Στ. 23, Νουνθίννας.) Ρωμαίσι Nundinae, παρὰ τὸ Nono die, ὃ ἐστίν, Ἐννάτη ἡμέρα. Ἀναλογοῦσι δὲ πως αἱ παρὰ Ρωμαίοις Νουνθίνας τῆ παρ' ἡμῖν νῦν Κυριακῆ, ὡς ἐστίν ἀναλέξασθαι ἐκ τοῦ Μικροβίου (Κορινθ. Α, 16).

ΣΕΛΙΔ. 60, στ. 12, Τίνα.) Δ. Γ. Τί. — Στ. 13, Ἐξάγουσιν.) Δ. Γ.

Εἰπάγουσιν. — Στ. 21 στρατευομένων.) Στρατευσαμένων, γράφειν δεῖν ἀπερῆνατό τις τῶν πρὸ ἡμῶν.

ΣΕΛΙΔ. 61, στ. 2, Στρατευσαμένους.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Στρατευομένων. — Στ. 3, Αὐτῶ.) Δ. Γ. Αὐτῶν. — Τέλος δ' οὖν. Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Τέλος δ' αὐ. — Στ. 4, Αἱ καθαιροῦσαι τρεῖς ἐγένοντο.) Τουτέστι τρεῖσι πλείους τῶν ἀπολουσῶν. Εἴκοσι γάρ καὶ μίας οὐτῶν τῶν παρὰ Ρωμαίους φυλῶν, αἱ μὲν ἐννέα ἀπέλυσαν τὸν Μαικιον, αἱ δὲ ὄρθεκα κατεδίκασαν ὡς ὀρθῶς διεσάφησέ τις τῶν πρὸ ἡμῶν, Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ χρησάμενος μάρτυρι. — Στ. 19, Μεταβάλη.) Ἡ λύπη, δηλαδῆ. — Στ. 30, Λογισμῶν.) Δ. Γ. Διαλογισμῶν.

ΣΕΛΙΑ. 62, στ. 1, Ὡστ' οὐτ' εἰς καλὸν ... ἀναστῆσαι ἐπ' αὐτούς.) Δ. Γ. Ὡς οὐτ' εἰς καλὸν κ. τ. λ. Τὸ χωρίον οὐκ ἐδόξασθαι νομίσαντες διορθοῦν οἱ πρὸ ἡμῶν παρήνεσαν, Ὡσάμενος εἰς καλὸν κ. τ. λ. συνάπτοντες τῷ Θυμῷ· ἑτέροι δὲ, Ὡσεν ἑαυτὸν οὐτ' εἰς καλόν. Ἴσως γραπτέον (περιελύντας τὸ Ὡστ') Οὐτ' εἰς καλόν, ἢ γοῦν, “Ὄυτε καλόν, ,, οὐτε συμφέρον οὐδὲν, ἀλλ' ἢ τὸ Ρωμαίους μετελθεῖν ἐγίνωσκε, πό,, λεμὸν τινα βαρὺν καὶ ὄμορον ἀναστῆσας ἐπ' αὐτούς,, . — Στ. 3, Πρώτων.) Δ. Γ. Τοπρώτων. Ἀμεινον δὲ τὸ γράφειν Πρώτων, ὡς παρήνεσαν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν. — Στ. 10, Ἀμφίδιος.) Δ. Γ. Ἀφίδιος· ἑτέρα δὲ Δ. Γ. Ἀττιος, ὡς περ φέρεται καὶ παρὰ τῷ Λιβίῳ, καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ. — Στ. 17, Κακῶται.) Δ. Γ. Κολούσαι. — Στ. 18, Τῷ εἰπόντι, Θυμῷ μάχεσθαι κ. τ. λ.) Πράκλειτός ἐστιν ὁ εἰπὼν τοῦτο· οὗ Πλούταρχος μεινεται καὶ ἀλλαχοῦ (Περὶ ἀργ. § 9, καὶ Ἐρωτικ. § 11), καὶ πρὸ τοῦ Πλούταρχου Ἀριστοτέλης (Πολιτικ. Ε, ιά). Ἔστι δὲ πεζῶν, καὶ οὐχ, ὡς ἂν τις παραχθῆις ὑπὸ τῶν τυπογραφικῶν χαρακτηριστῶν ὑπολάβοι, ἐμμετρον τὸ λεγόμενον. — Στ. 22, Ἀνθρώπων δυσμενέων.) Εἰς Ομήρου (Ὀδυσ. Δ, 246). — Στ. 25, Ἐκάλειξε.) Ἴτ. γρ. Ἐκάθητε. — Στ. 27, Ἡν γὰρ τι καί.) Ἴσως περιαιρετός ὁ Καί.

ΣΕΛΙΔ. 63, στ. 4, Ὁ πλείστα σε καί.) Ἐκ Δ. Γ. Οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὁ πλείστα καί. Ἀμεινον δὲ τὸ ὀρθοποιεῖν ὡδε τὴν ἀντωνυμίαν. Ὁ πλείστα σε καί. — Στ. 13, Ἐκβαλλόντων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐκβαλλόντων. — Στ. 16, Τοσοῦτω.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Τοσοῦτον.

ΣΕΛΙΔ. 64, στ. 1, Λατίνος.) Οὗτος παρ' ἑτέροις Λατίνιος, παρ' ἄλλοις Ἀτίνιος, ἔστι δ' οἷς, Ἄνιος καλεῖται. — Στ. 17, Ἡκολούθηκει.) Ἴτ. γρ. Ἡκολούθει. — Στ. 19, Ἐπεξήληεν.) Ἐτιμωρίσατο. — Στ. 24,

Ῥυμόν.) Τῆς ἀμάξης τὸ μέσον τῶν ἵππων ξύλον, τὸ εἰς ὄξυ λήγον, ᾧ συνδέεται ὁ ζυγός. — Στ. 27, Φουρκίφερ.) Ρωμ. Furcifer, ὕπερ ἐξἑλληνιζόμενον εἶη ἂν Δικρανοφόρος. — Υποστάτην.) Οἷον ὑπέρισμα καὶ ὑποστύλωμα· σχῆμα γὰρ εἶχεν ἡ Φούρκα, τουτέστι τὸ δίκοκνον, τοῦ Α στοιχείου, ὡπερ ἀνιστραμμένως ἐχρῶντο εἰς τὸ ἀνέχειν τὰ στηριγμοῦ δεόμενα, οἷος ἐστὶν ὁ ῥυμός τῆς ἀμάξης, ἀπολυθέντων τῶν ἵππων. Τοῦτο δὲ τὸ Λαμβιδόσχημον ξύλον ἐπιτιθέντες τῷ τραχήλῳ τοῦ πληρμελίσαντος δούλου, καὶ τὰς χεῖρας ταῖς κεραιαῖς προσδίσαντες περιήγον αὐτὸν διὰ τῆς γειτνιατέως. Φούρκα δὲ ὡσαύτως ἐκαλεῖτο, καὶ ᾧ προσέθουν τοὺς καταδίκους· ἦν δὲ τοῦτο παραπλήσιον τῷ Η στοιχείῳ, καθάπερ καὶ ἡ τοῖς Γαλάταις καλουμένη Potence. Ἰσωσε δὲ καὶ ἡ παρ' ἡμῖν συνθεῖα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ταύτης σημασίας τὸ Ρωμαϊκὸν Φούρκα (πλὴν εἰ μὴ καὶ τοῦτο, ὡς τισιν ἔδοξε, παρὰ τὸ τῶν ἀρχαίων Ὑρχη παρήκται, προσθέτει τοῦ φ), καὶ ῥήμα σχηματίσασα ἀπὸ τοῦτου τὴ Φουρκίζω τουτέστι διὰ τῆς Φούρκας ἀποκτείνω.

ΣΕΛΙΑ. 65, στ. 2, Εξίλιξαν.) Δ.Γ. Εξίγαγον. — Στ. 8, Ὁκ ἄγε.) Ρωμαϊστὶ, Hoc age. — Στ. 11, Ὡς τὰ πλείστα τῶν ἀνθρωπίνων. . . διὰ βίας περαινόμενα.) Ὁ νοῦς, Οὐ χρὴ τὰς θείας τελετὰς διακόπτειν ἰργμένας ἤδη, καὶ ὑπερτίθεσθαι τὴν τελείωσιν αὐτῶν, προφάσει ἀσχολίας ἐτέρας ἀναγκαίας· ὡσπερ εἰσὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων τὰ πλείστα, ἃ πολλάκις ἡμιτελῆ καταλείπομεν, καὶ ὕλως, ἐτέρως, ἢ ὡσπερ ἐπεβαλόμεθα τὴν ἀρχὴν, περαίνομεν, διὰ τὸ κατ' ἀνάγκην αὐτὰ προάττεσθαι. — Στ. 13, Ἀλλὰ καὶ διὰ μικρᾶς.) Οὕτως ὁ Στέφανος καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ ὄνο· ἐτέρων ἐκδόσεων φερουσῶν, Ἀλλὰ καὶ διὰ μικρᾶς, κατὰ γενικὴν ἐνικὴν. Οὐδετέρα μέντοι τῶν γραφῶν ἔρῶται· ἀλλὰ γραπτέον Ἀλλὰ καὶ μικρᾶς, ἀπὸ κοινοῦ λαμβανομένης τῆς προκηνησαμένης προθέσεως, Εξί. — Στ. 14, Θείσσας.) Ὡφείλεν εἰπεῖν Θείσσας, παρὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Thensæ (Θήνσαι), αἱ ἦσαν ἀργυρὰ ὀχήματα ἐν οἷς περιήγοντο τὰ τῶν θεῶν ἀγάλματα· ἀλλ' εἶλετο μάλλον τὸν Ἑλληνικὸν τύπον, καθ' ὃν τὸ ν πρὸ τοῦ σ, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σ φιλεῖ τρέπεσθαι οἷον Σύσσημος, Σύσσομος κ. τ. λ. — Στ. 14, Ἴππου τε γάρ. . . ἀτονίσαντος, καὶ πάλιν κ. τ. λ.) Τοῦτο διαφόρως ἠρμάνευται ὑπὸ τε τοῦ Λατίνου μεταφραστοῦ καὶ τοῦ Ἀριότου· οἶμαι δὲ τὸ, Πάλιν, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀπίσω ἐνδεκτέον εἶναι κατὰ τοιοῦδε τινὰ νοῦν, Ἐνός ποτε τῶν ἀγόντων τὰς Θείσσας ἵππου ἀτονίσαντος, καὶ ὅσον οὐκ ἤδη προπίπτοντος, καὶ τοῦ ἠνιόχου τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ συλλαβόντος εἰς τοῦπίσω τὰς ἡνίας, τουτέστιν ἀναχατίσαντος, ἵνα μὴ πέτη αὐθις ἐψηφίσαντο

κ. τ. λ.—Στ. 16, Ἐν δὲ τοῖς κάτω χρόνοις.) Τοῖς μικρῶν πρὸ ἡμῶν, δηλαδὴ.—Στ. 17, Μίαν θυσίαν τριακοντάκις ἐποίησαν.) Τοῦτο γὰρ ἐσύμφερε μάλιστα, χρηστὴ Πλούταρχε, τοῖς νεμιμένοις τὰς θυσίας ἱερεῦσι Ρωμαίων καὶ μάντεσι.—Στ. 20, Ἐν Ἀντίῳ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντι τοῦ Ἐναντία.

ΣΕΛΙΔ. 66, στ. 9, Συμμαχῶν ὠφελήσει κ. τ. λ.) Συμμαχῶν αὐτοῖς ὠφελήσει πλέον, ἢ ἔβλαψε πολεμῆσας. — Στ. 15, Παρασκευάσθαι.) Ἰσ. γρ. Παρασκευάζεσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 67, στ. 2, Φύλακα.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντι τοῦ Φύλακας. — Στ. 3, Πόλεμον αὐτόν.) Ἐκ Δ. Γ. ἡ μεταφράσεων, ἀντι τοῦ, Πόλεμου αὐτῶν. Ἐτεροι δὲ, Πολέμιον αὐτῶν ὁ δ' Ἀμίτος Πολέμιον αὐτόν. ὕπερ ἀμεινον. Ὁ γὰρ νοῦς· καθησθαι θεατὰς, ἔχοντας ἔξω αὐτῶν τὸν πολέμιον (τούτ' ἐστὶ τὸν Κοριολάνου) φύλακα τοῦ ἰδίου πλοῦτου καὶ τῶν χρημάτων.—Στ. 17, Προσδεχόμενος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντι τοῦ Προσδεχομένου). — Στ. 23, Λαονικάνους.) Ἐξ Ε. Δ. (καὶ Δ. Γ. Λαθικάνους), ἀντι τοῦ, Οὐϊκάνους.—Στ. 28, Βόλλας.) Βοίλλας, γράφειν παρανοῦσί τινες, ἐκ τοῦ Διουσιίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς (Ρωμ. Ἀρχ. Η, κ) ὠρμημένοι.

ΣΕΛΙΔ. 68, στ. 3, Εἰναι.) Περιαιρετέον εἶναι δοκεῖ τὸ ἀπαρέμψατον τοῦτο, ὡς εἰς οὐδὲν χρήσιμον.—Στ. 7, Συστάσει.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντι τοῦ, Συστάσει. Δύναται δὲ, Συλλόγοις, συναθροίεσθαι.—Στ. 26, Ὑπ' ὀργῆς.) Ἐκ Δ. Γ. οὕτω διορθώσαντος πάλαι καὶ τοῦ Πόρτου, ἀντι τοῦ, Ἐπ' ὀργῆς ὁ οἱ πρὸ ἡμῶν ἔτρεψαν εἰς τὸ, Μετ' ὀργῆς.

ΣΕΛΙΔ. 69, στ. 13, Μετ' ὄγκου καθεζομένων.) Τὸ μὲν Καθεζομένοι ἐκ Δ. Γ. ἀντι τοῦ, Καθεζομένου· τὸ δὲ ὄγκου, ἐξ Ε. Δ. ἀντι τοῦ ὄγκου. Ἐσημειώσαμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ἀλλαχθῶ (Σημ. εἰς τὴν Γαλατ. μετάφρ. τοῦ Περὶ ἀέρ. ὑδ. τόπ. Ἰπποκράτ. σελ. 95) παραπλησίαν σύγχυσιν τῶν λέξεων.—Στ. 16, Ἐν ἤθει τῷ πρέποντι.) Ἐν σχήματι σώματος, καὶ φωνῆς τῶν πρέποντι· τοῦτο γὰρ ἐνταῦθα σημαίνει τὸ ἦθος. Ὅθεν καὶ “ Ἠθολόγος, ὁ Θεατριτῆς ,, παρ' Ἠσυχίῳ, τούτέστιν, ὁ ὑποκρινόμενος τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων ἐν ἤθει τῷ πρέποντι ἐκάστοις.—Στ. 29, Πάντα μόνον ἡγουμένων αὐτοῖς εἶναι τὸν Μάρκιον.) Ἀντι πάντων αὐτοῖς εἶναι νομιζόντων μόνον τὸν Μάρκιον· πληθυντικὸν γὰρ οὐδέτερον ἐστὶν ὧδε τὸ Πάντα, καθὰ καὶ πρὸ ἡμῶν ἐσημειώσατο ἔτερος.

ΣΕΛΙΔ. 70, στ. 5, Πάντα σώζεσθαι.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντι τοῦ (ἐν τρισί

λέξεσι) Πάντα ταῦτα σώζεσθαι.— Στ. 6, Οὐ μείζονας οὐδὲν ἐν ἐλάττονι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οὐ μείζονας, οὐδ' ἐν ἐλάττονι. Δ. Γ. Ὁν μείζονας καὶ ἐν ἐλάττονι. Ἰσως ἄμεινον τὸ γράφειν· Οὐ μείζονας οὐδὲν, οὐδ' ἐν ἐλάττονι.— Στ. 9, Περιέκοπτε.) Ἐξηγησάμεθα ἀνωτέρω (σελ. 379) τὴν λέξιν.— Στ. 15, Δεησομένην.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Δεηθησομένην.— Ὑφέσθαι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ σολοίκου, Ὑφείσθαι.— Στ. 19, Γενήσθαι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Γενέσθαι.— Στ. 21, Ἀποκρίνεσθαι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἐνεστῶτος γὰρ ὡς χρεια, ἢ γοῦν μέλλοντος, Ἀποκρινεῖσθαι, ὡς ἐξέφρατεν ὁ Ἀμίοτος.— Στ. 27, Τὴν ἀφ' ἱεράς.) Δύω παροιμίαις συνέχεν ὡςδε Πλούταρχος, ὧν ἡ μὲν ἐστὶ, Κινεῖν τὸν ἀφ' ἱεράς (ἐλλειπτικῶς τοῦ Πισσόν, ἢ Λίθου), ἐπὶ τῶν ἐν ἀπογνώσει θεομένων βοηθείας ἐσχάτης ὡς φησιν Εὐστάθιος (σελ 633), λεγομένη, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πεττελούντων, ὑφ' ὧν μίαι τις μέση γραμμὴ ὀνομάζετο ἱερά, ἐπειδὴ ὁ ἠττήμενος ἐπ' ἐσχάτην αὐτὴν ἴετο· ἢ ἐτέρα δ' ἂν εἴη, ἢ λεγομένη ἱερά ἀγκυρα, ἣν ἐσχάτην ἀφίεσαν εἰς τὴν θάλασσαν οἱ χειμαζόμενοι, καὶ ἣν μάλιτα αἰνίττεσθαι τὸν Πλούταρχον ὡςδε, δηλοῖ τὸ, τε ῥήμα Ἀφῆκεν, καὶ τὸ, Χειμῶνι πολλῇ καὶ κλύδωνι. Ὄφρην οὖν εἶπεῖν, “ Τὴν ἰεράν ἀγκυραν ἀφῆκεν ”, ἢ, τὴν πρώτην ἐκφράζοντα παροιμίαν, “ Καθάπερ ἐν κινθύνῃ μεγίστῃ τῆς πόλεως τὸν ἀφ' ἱεράς ἐκίνησεν. ”

ΣΕΛΙΔ. 71. στ. 1, Ὡς ἦν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὡς ἔην.— Στ. 5, Ἐδωκεν.) Ἰσ. γρ. Ἐνέδωκεν.— Στ. 12, Τῷ . . . λεγομένῳ.) Ἐκ διορθώσεως (ἢ συνάδει καὶ Ἀμίοτος) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῶν... λεγομένων.— Στ. 16, Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ κ. τ. λ.) Γραπτέον, Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ κ. τ. λ. ὡς φέρεται παρ' Ομηρῶ (Ὀδυσ. Φ, 1).— Στ. 18, Ἀλλὰ τις ἀθανάτων κ. τ. λ.) Παρηλλακταὶ ταῦτα ἴων παρ' Ομηρῶ Ὀδυσ. Ξ, 178,)

Τοῦ δὲ τις ἀθανάτων βλάβε φρένας ἐνδον εἴσας,

ἢ ἐτέροις ἀντιγράφοις χρησαμένου Πλουτάρχου, ἢ τῇ ἰδίᾳ μνήμῃ παρὰ τὸ προσηκόντα ἑαρήσαντος.— Στ. 19, Δίμου δῆκε φάτιν.) Τοῦτο δὲ οὐδὲ φέρεται ὅλως παρ' Ομηρῶ.— Στ. 21, Ἢ τι Οἰσάμενος κ. τ. λ.) Ἐξ Ομηροῦ (Ὀδυσ. Ι, 339).— Στ. 27, Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα. κ. τ. λ.) Παρ' Ομηρῶ δὲ (Ὀδυσ. Ι, 299), “ Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κ. τ. λ. ,, . — Στ. 29, Ὡς φάτο κ. τ. λ.) Ἰλιάδ. Α, 188, 189, ὅπου καὶ Δ. Γ. (καθὰ καὶ ἐν τῷδε Πλουτάρχου τῷ χωρίῳ) Μερμύριξεν, ἀντὶ τοῦ Μερμύριξεν.

ΣΕΛΙΔ. 72, στ, 2, Ἀλλά τὸν οὐ τι.) Ἰλιάδ. Ζ. 162. — Στ. 12, Πλάττοντες.) Σχηματίζοντες τοίως ἢ τοίως. Ἄλλ' ἴσ. γρ. Τάττοντες, τουτέστι Διατάττοντες, διατιθέντες τοίως ἢ τοίως. Ὑπονοεῖ δ' ἀπὸ κοινοῦ τὸ Συνεργοῦσιν. — Εἰς ἃ δεῖ.) Εἰς Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ως δεῖ. Τὸ δόγμα δὲ Πλατωνικόν· οὕτω γὰρ εἰκίνοσ ἐν τῷ Κριτίκ (σελ. 109) περὶ τῶν Σεῶν, “Οὐ σώμασι σώματα βιαζόμενοι, καθάπερ ποιμένες κτήνη ,, πληγῇ νέμοντες, ἀλλ' ἢ μάλιστα δίκαιοιαν ἄγοντες τὸ θνητὸν ἅπαν ,, ἐκυβέρων ,, . — Στ. 14, Ἐπινοίαις.) Ἐπινοίαις, διορθοῦν τινεσ ἐπεβάλλοντο. — Στ. 17, Δοκιμώταται.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Δοκιμώτατοι. — Καπιτωλίου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Καπιτωλίου. — Στ. 19, Μεγάλα.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μεγάλου. — Στ. 26, Οὐλοουμνίας.) Οὐετουρίας καὶ ὧδε γράφειν δεῖν φασίν, ὡσπερ ἄνωτέρω (σελ. 374 ἐσημειωσάμεθα). — Στ. 27, Νυοῦ.) Συγγενὲσ καὶ συνώνυμοι ὄνομα ἢ Νυὸσ τῇ Νύμφῃ, ἣν ἢ χυθρία συνήθεια, ἀποβολῇ τοῦ μ, Νύφην καλεῖ.) — Στ. 28, Ἐν κύκλῳ. . . αὐτῆσ.) Περί ἐαυτῆν· εἰ ὀρθῶσ ἔχει ἢ γραφῇ, ἣν τινεσ εἰσ τὸ, Ἐν κύκλῳ. . . αὐτῃ, τρέπειν παρήνεσαν, τῆσ αὐτῆσ σωζομένησ ἐννοίασ, Περισησασα ἐαυτῆ τὰσ γυναῖκασ ἐν κύκλῳ. Ἰσῶσ μέντοι γραπτέου ἐτεροπαθῶσ, Ἐν κύκλῳ. . . αὐτῇ (ἢ Αὐτῆσ), ἢ ἢ, Περισησασα τὰσ γυναῖκασ ἐν κύκλῳ τῇ τοῦ Μαρκίου μητρί (ἢ Τῆσ τοῦ Μαρκίου μητρός). Ο δ' Ἀμίοτοσ ἡρμήνευσεν, Αὐταῖσ· τῇ πενθερᾷ ὀηλοῦντι καὶ τῇ νύμφῃ. — Στ. 29, Αὐταῖ γε.) Ἐκ διορθώσεωσ οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Αὐταῖ γε. — Οὐλοουμνια, καὶ σὺ Οὐεργιλία.) Κἀνταῦθα γράφειν παραινῶσιν, Οὐετουρία, καὶ σὺ Οὐολουμνία· ὧν ἢ μὲν ἦν μήτηρ, ἢ δὲ γυνῆ, ἢ Οὐολουμνία, Μαρκίου.

ΣΕΛΙΔ. 73, στ. 4, Φέροντα.) Ἐλλειπτικῶσ τοῦ Αἰτήματα, ἢ Δετήματα (δὲμπεριέχεται δυνάμει ἐν τῷ, Δεθῆναι), ἢ ἄλλου τινὸσ τοιοῦτου. Τὸ ἐξῆσ, Δεθῆναι δετήματα, φέροντα σωτηρίαν μὲν ἡμῖν καὶ τοῖσ πολίταισ, ὑμῖν δὲ δόξαν ἐπιφανεστέρα. Ἰσῶσ μέντοι καὶ ἐγγεγραπτο πάλαι ἐπιθετικῶσ “ Δεθῆναι σωτήρια μὲν αὐταῖσ . . . ὑμῖν δὲ πει ,, σθεῖσαισ ἐπιφανεστέρα φέροντα δόξαν ,, . — Στ. 7, Ἰκετηρίας.) Γραπτέου Ἰκετεῖασ, κατὰ τὰ ἀλλαγῷ (Ἰσοκράτ. Β, 144) σημειωθέντα. Καὶ μικρὸν ἄνωτέρω δὲ Ἰκετεῖαν (οὐχ Ἰκετηρίαν) εἶρηκε. — Στ. 12, Οὐλοουμνία.) Καὶ ὧδε, Οὐετουρία. — Στ. 13, Ἡμῖν.) Εἰς Ε. Δ. οἱ πρὸ, ἡμῶν ἀντὶ τοῦ, Ὑμῖν. — Στ. 20, Παίδων.) Δ. Γ. Τέκνων. — Στ. 23, Οὐεργιλίαν.) Ἐνταῦθα Οὐολουμνίαν γράφειν δεῖν φασι. — Στ. 25, Τότε οἰκτράν.) Πρὸσ τὸ ἐπόμενον, Αἰδῶ καὶ σιωπῆν. Οἱ μέντοι πρὸ ἐμοῦ ἔτρεψαν, εἰσ τὸ, Τὸ τ' οἰκτράν. Ἐτεροὶ δὲ γραπτέου εἶναι ὑπει-

λήφασι, Τύτε οίκτρα, πρὸς τὸ Ὀψις --- Στ. 28, Μητέρα.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Γυναῖκα.

ΣΕΛΙΑ. 74, στ. 1, Προσελθεῖν.) Ἐαυτῷ τὴν μητέρα. --- Στ. 3, Εἶτα.) Οὕτω γέγραφα ὠρμημένος ἐκ τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως, αὐτὸ τοῦ, Ἐπι. --- Στ. 9, Παραρησάμενος.) Πλησίον ἑαυτοῦ γήσας. --- Οὐλομυνίας.) Οὐτετουρίας, ὡς γραπτέον εἶναι φασί. --- Στ. 21, Προσιμενῶ.) Ἐκ διορθώσεως αἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Περιμένω. --- Στ. 22 Φιλίαν καὶ ὁμόνοιαν ἐκ διαφορᾶς καὶ κακῶν Σέμενον.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὴν πρόθεσιν. Ὁ δ' Ἀμιότος ἠρμηκευσε, ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Φιλίαν καὶ ὁμόνοιαν διαφορᾶς καὶ κακῶν ἀνθελόμενον.

ΣΕΛΙΑ. 75, στ. 3, Ὅτι τῷ κρατεῖν ἰδοῦσιν κ. τ. λ.) Ὁ νοῦς, Ὅτι δόξουσι διὰ τὸ κρατεῖν (τουτέστι διὰ τὸ νικῆσαι ἡμᾶς) διδόναι τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, εἰρήνην φημί καὶ φιλίαν, ἣν οὐχ ἔπτεον αὐτοὶ λαμβάνουσι. --- Στ. 5, Γινομένων, μὴ γινομένων.) Ἰσ. γρ. Γενομένων, μὴ γενομένων. --- Στ. 10, Οὐλομυνίας... Οὐλομυνία.) Καὶ ὡς, Οὐτετουρίας... Οὐτετουρία. --- Στ. 17, Οὐθενὶ μᾶλλον... ὡς σοί.) Οἱ πρὸ ἡμῶν ἔτρεψαν τὸ παραβολικὸν Ὡς, εἰς τὸ συγκριτικόν, Ἡ, διὰ τὸ προηγησάμενον Μᾶλλον, ἀγνοῦσαντες, ἢ ἐπιλαθόμενοι, ὅτι οὐδὲ τὸ Ὡς (εἰ καὶ μακρῶ σπανιώτερον τοῦ Ἡ) τὴν συγκριτικὴν ἀποστρέφεται σύνταξιν, ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν, ἢ ὡς ἀποφατικῶν, μάλιστα προτάσεων, κατ' ἔλλειψιν τοῦ Οὕτως, ἢ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Μᾶλλον. Αὐτίκα Πλάτων (Ἀπολογ. σελ. 36), κατὰ τὸ πληρες, “Ὅκ ἐστ’ ὁ, τι Μᾶλλον, ὦ, ἀνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει ΟΥΓΩΣ, Ὡς τὸν τοιοῦτον ἀνδρα ἐν Πρωτῶν, τενεῖρ σιτεῖσθαι, ὅ τινες, ἐν οἷς καὶ ὁ Στέφανος (Θησαυρ. Β, σελ. 775), μὴ νοήσαντες, ἡμαρτήσθαι τὴν γραφὴν τοῦ χωρίου, οὐκ εἰκότως ὑπέλαβον. Καὶ αὕτη μὲν σπανιωτάτη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς εἶπεν, ἢ σύνταξις ἐπὶ δὲ καταφατικῆς ἐννοίας, καὶ ὁλως ἄχρηστος, πλὴν εἰ μὴ τις τὸ “Μελάντρον, ἩΥΤΕ πίσσα, τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ Δ, 277) τοιαύτης εἶναι βούλοιο συντάξεως, διὰ τὸ τῷ Ὡς συνωνυμοῦν Ἡύτε. Παρ’ ἡμῖν δὲ νῦν ἐν πλείστη χρήσει τὸ, Ὡς, τὸ Ὡσάν (χυδ. Σάν), καὶ αὐτὸ τὸ Ὅσον, συγκριτικοῖς συναπτόμενα αἶον, Δὲν εἶναι εἰς τὸν κόσμον πρᾶγμα ἀρεστότερον ὡς ἢ τάξις (Ἀσφαλ. ὁδηγ. τῆς κατὰ χρις. ἰθικ. σελ. 161), Δὲν εἶναι μανία φοβερωτέρα ὡσάν τοῦ ἀνθρώπου (Θέατρο. Πολιτ. σελ. 105). Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ (Ἐρωτοκρίτ. σελ. 82),

Ἄλλη καμμία ὠμορφότερη δὲν ἦτο σάν ἐκείνη.

καὶ τὸ (παρὰ τῷ Δουκαγγ. λέξι. Ζουρολός) Δέν με φαίνεται ἄλλη πλέον γελοιώδης ὅσον αὐτή.— Στ. 27, Μύνης.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μόνος.

ΣΕΛΙΔ. 76, στ. 6, Εἶποντο, τὴν ἀρετήν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εἶποντο μὲν ἀρετήν.—Στ. 29, Εὐρώτα.) Εὐρώς ἐστιν ὃν ἡ παρὸ ἡμῖν συνήθεια Μούχλαν καλεῖ. Ἡ δὲ Μούχλα παρὰ τὴν Μύκλην, ἢ τὸν Μύκλον ὧν οὐδέτερον μὲν σώζεται, ἐπὶ γε τοιαύτης ἐνουσίας, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἐκάτερον δὲ τῆς Ἑλλήνων γεγυμέναι φωνῆς, δηλώσει τὰ συγγενῆ, καὶ συγγενοῦς σημασίας ὀνόματα. ΜΥΞΑ μὲν γὰρ ἐπι καὶ τοῖς πάλαι καὶ τοῖς νῦν τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἐκρέον τῆς ῥινὸς ὑγρὸν περίπτωμα· ΜΥΚΤΗΡΕΣ δὲ (καὶ τῇ Λακωνικῶν διαλέκτῳ Μουκτῆρες, παρὸ οἷς καὶ τὸ Μουκτηρίζει, Μουκτηριᾶ λέγεται) τὰ ἐκκτέρωθεν τῆς ῥινὸς τρίμακτα, δι' ὧν ἐκρέει. ΜΥΚΗΣ δὲ σημαίνει καὶ τὸ φυτὸν, τὸ παρὸ ἡμῖν καλούμενον Ἀμανίτην, καὶ τὸ ἐπιφυσόμενον ταῖς καιομέναις Σφυαλλίσι ἀνθρακῶδες περίπτωμα, ὅπερ ἡ συνήθεια Κάρκαθον καλεῖ ὁμωνύμως οὕτω καλοῦσθαι καὶ τὸ ἐξηρασμένον ἐν τοῖς μυκτῆρσι μυξῶδες περίπτωμα, διὰ τὴν πιτυρώδη τραχύτητα, ὡς ἔοικε. Κάρκαροι γὰρ οἱ τραχεῖς, καὶ Κάρκαρα, τὰ πίτυρα, παρὸ Ἠσυχίου. ΜΥΚΑΟΙ δὲ καὶ ΜΥΚΑΟΙ ἀρσενικῶς, καὶ ΜΥΚΑΙ Σηλυκῶς, αἱ περὶ τὰ σκέλη, καὶ ἐν τοῖς ποσὶ, καὶ ἐπὶ νότου, τῶν ὄνων ΜΕΛΑΙΝΑΙ γραμμαί, παρὰ τῇ αὐτῇ Λεξικογράφῳ. Εἰκὸς οὖν καὶ τὸν ἐξ ὑγρότητος ἐπιγινόμενον τοῖς νεοτισμένοις ἐριώδη καὶ μέλανα ἐπίπαγον, παραπλήσιον τῷ τε ἐκ τῆς γῆς ἀνατέλλουσι, καὶ τῷ τῇ τοῦ λύχνου ἐπιφυσόμενῳ Σφυαλλίδι, Μύκῃτι, Μύχλῃν, καὶ Λακωνικῶς Μούχλῃν κεκληῖσθαι πάλαι, ἴσως δὲ καὶ Μύκῃν ἀρσενικῶς, καὶ ὁμωνύμως τῷ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς διττοκλιτουμένῳ (Μύκης, Μύκτης, καὶ Μύκης, Μύκου) φυτῷ· τὸ γὰρ τῶν Ῥωμαίων Mucor, τὸ σημαῖνον τὸν Εὐρώτα, ἦτοι παρὰ τὸ Λακωνικὸν Μύκηρ ἢ Μούκηρ (ἀντὶ τοῦ Μύκης) ἐστίν, ἢ παρὰ τὸ Μύκος, (Λακωνιστὶ Μύκορ), ὅθεν ἐσχημάτισαν καὶ τὸ Mucus, τὸ σημαῖνον τὴν Μύξαν. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ Μύκλος ἢ Μύχλος ἀνοίξεν καὶ τὸ ἐν τῇ συνήθειᾳ Μουγκρός τὸ σημαῖνον τὸν ὑγρὸν, οἰοῦσι παρὰ τὸ Μυκλός, τροπῇ συνήθει τοῦ λ εις ρ (ὡς τὸ Ἀρμυρὸς παρὰ τὸ Ἀλμυρὸς) καὶ παρενθέσει τοῦ γ (ὡς ἐν τῷ Ἀγκινάρα παρὰ τὸ Κινάρα). --- Γόνιμον.) Ἠπόρησαν οἱ πρὸ ἐμοῦ διὰ τὸ καινὸν τῆς χρήσεως· οὐ γὰρ φασὶ γόνιμος (τουτέστι γεννητικὸς) ἀλλὰ τοῦναντίον γόνος ὑγρότητος (ἐκ τῆς ὑγρότητος γεννώμενος) ὁ εὐρώς. Ἄλλ' ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι διττῶς ἐκλαμβά- νεται τὸ Γόνιμος καὶ ἐνεργητικῶς, ὡς τὸ Γόνιμος γῆ, καὶ κατὰ

παθητικὴν ἔννοιαν, ὡσπερ ἐνθάδε. Μαρτυρεῖ δὲ τὸ συνώνυμον Τρόφιμος, διττῆς καὶ αὐτὸ εἰληχὸς σημασίας. Καταχωρίζεσθω οὖν ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἡ τοῦ Γόνιμος παθητικὴ σημασία, καὶ ἐξεώσθω αὐτῶν, τὸ δηλοῦν τὸν Ἐρέλιμον Γόνιμος, μόνῃ τῇ ἡμαρτημένη γραφῇ ἐπερεσθῆμενον Πausανίου (Α, κθ) τῆδε, “Θρασυβούλου. . . ἀνδρὸς τῶν τε, ὕπερον, καὶ ὅσοι πρὸ αὐτοῦ γεγονάσιν ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ ΓΟΝΙΜΟΙ, τὰ πάντα ἀρίστου, . . . Γραπτέον γὰρ καὶ ἀνεγνωστέον. . . “γεγόνασιν ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ ΛΟΓΙΜΟΙ, . . . τουτέστιν ἀνδρες αἷιοι λόγου.

ΣΕΛΙΔ. 77, στ. 2, Μυγμῶ.) Μυγμὸς παρὰ τὸ Μύζω ἢ Μύσσω, ἢ Μύττω (ὅθεν καὶ τὸ παρ’ Ησυχίου Μυττάζειν, καὶ Μυττηκάζειν, τὸ σέειν). Σημαίνει δὲ τὸν διὰ τῶν Μυκτίρων φόβον, ὃν ἡ συνθεσια Μουγκρισμὸν καλεῖ, καὶ Μουγκαλισμὸν παρὰ τὸ Μουγκρίζω ἢ Μουγκαλίζω ῥῆμα, ὅπερ ἂν εἴη καὶ αὐτὸ τῆς ἀρχαίας φωνῆς λείψανον, κατὰ τὸ μικρὸν ἀνωτέρω σημειωθὲν Μουγκρός. — Στ. 7, Λογμοῖς.) Λόγου προφορικῶ φωνητικοῖς. — Στ. 9, Ἀνόμοιον αἰσθήσει πάθος κ. τ. λ.) Ἀσαφὲς τὸ λεγόμενον διὸ καὶ τῶν πρὸ ἡμῶν οἱ μὲν τὸ Ἀνόμοιον, εἰς τὸ Ὅμοιον τρεπτέον εἶναι, οἱ δὲ, Ὑποτιθεσθαι τι οὐκ ἀνόμοιον, τριῶν λέξεων προσθήκη, γεγράψθαι πάλαι ὑπετόπισαν, τὸ μὲν ἀντίθεον, τὸ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Αἰμότου ὠρμημένοι, ὡς ἠρατνευσεν Il faut dire que c’ est quelque passion différente, etc., ὡσπερ ἂν εἰ ἠβούλετο γράφειν Ὑποτιθεσθαι τι ἀνόμοιον κ. τ. λ. Ἴσως (εἰ ἀντὶ τοῦ Ἐγγινόμενον, γράφοις, Ἐγγίνεσθαι) τοιοῦτός τις ἐστὶ τῶν λεγομένων ὁ νοῦς, Ἄλλ’ ἐπεὶ ἡ ἱστορία πολλοῖς καὶ πιθανοῖς μάρτυσιν ἐκδιάζεται ἡμᾶς πισειῦεν τοῖς λέγουσιν ἀκοῦσαι φωνῆς ἐνάρθρου τῶν μὴ πεφυκότων φωνεῖν, καὶ ἰδεῖν τὰ μὴ πεφυκότα βλέπεσθαι, συναναπειθεῖ (τουτέστιν ἄμα πείθει ἢ ἱστορία) ἐγγίνεσθαι τι πάθος τῷ φανταστικῷ τῆς ψυχῆς ὅμοιον καὶ ἀνάλογον τῇ αἰσθήσει, τὴν καλουμένην δόξαν ἢ, Τὸ δόξαν, τουτέστιν ἢ δόξα, ἢ δόκησις τοῦ ἀκοῦσαι τὰ μὴ ἀκουστά, καὶ ἰδεῖν τὰ μὴ ὄρατά, συναναπειθεῖ ἡμᾶς τῇ ἱστορίᾳ ἐγγίνεσθαι τι πάθος κ. τ. λ. Παράθετος τούτοις τὰ ἀλλαχοῦ Πλουτάρχῳ (Περὶ τοῦ Σωκράτ. Δαιμον. Τομ. Η, σελ. 325 ἐκδ. Ρεῖσκ.) διὰ μακροτέρων μὲν εἰρημένα, οὐχ ἤττον δὲ κακῶς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν διατεθειμένα. — Στ. 20, Ἀπιστὴν διαφυγγάνει μὴ γινώσκεσθαι.) Καὶ τοῦτο δυσνόητον τὸ χωρίον, εἰκότως Ἡρακλείτου γὰρ ἐστὶ τοῦ ἐπικληθέντος Σκοτεινοῦ. Ἐπιτείνει δὲ τὴν ἀσάφειαν ἡ πρώτη λέξις, ἣν ἐξ Ε. Δ. ἐγραψαν οἱ πρὸ ἡμῶν κατὰ θεοτικὴν, ἀντὶ τῆς ὀνομαστικῆς Ἀπιστὴν, καθάφερεται καὶ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδροῦ (Στροματ. Ε, σελ. 381) οὕτω γὰρ ἐκεῖνος, “Ἄλλὰ τὰ

„ μὲν τῆς γνώσεως βάθη κρύπτειν, ἀπιστὴ ἀγαθή, καθ' Ἡράκλειτον
 „ ἀπιστὴ γὰρ διαφυγάνει μὴ γνωσκισθαι,“ καὶ ὁ μὲν Ἀμιότος,
 κατὰ δοτικὴν ἐκλαβὼν ἀκείνος, ἠρμάνευσεν, A faute de foy de-
 meurent inconnus, τουτέστι, Διὰ τὸ μὴ πιστεῦσθαι, μένει ἄγνω-
 στα, ἢ Μένει τοῖς μὴ πιστεῦουσιν ἄγνωστα. Ο δὲ Ρεῖσκιος γραπτέου
 ὑπετόπασεν εἶναι, Ἀπυστὴ διὰ τοῦ ὑ τὴν δευτέραν συλλαβὴν, ἢ Ἀπεν-
 σίη τουτέστι, Διὰ τὸ μὴ πυνθάνεσθαι περὶ αὐτῶν, διαφεύγει τὴν γνώσιν. Καὶ
 ἢ μὲν διόρθωσις μεγίστην ἔχει πιθανότηκα· οὐχ ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἐξίγησις·
 Παρὰ μὲν γὰρ τῇ Κλήμεντι, τὸ Ἀπυσίη (εἴγ' οὕτω γράφοις) ἐπὶ τοῦ Ἀν-
 εκλαλήσιη ἐκληπτέου, ἀντιδιεσαλμένως πρὸς τὴν Διακλήσιον, καθ' ἣν φα-
 μέν, Εκπυσάτινα γίνεσθαι, ἢ Ἀνάπυστα, τουτέστι πολλοῖς φανερά, ὡς
 ὑπονοεῖν παρέχει καὶ τὸ πρὸ ἐκείνω, Κρύπτειν· Παρὰ Πλουτάρχῳ δὲ,
 ἐπὶ τοῦ Ἀνηκοίη, κατὰ τόνδε τὸν νοῦν, Τὰ πολλὰ τῶν θεῶν διαφεύγει
 τὴν γνώσιν ἡμῶν, διὰ τὸ μηθένα παρὰ θεῶν ἕκειν πρὸς ἡμᾶς, παρ' οὗ
 εἴη πυθέσθαι καὶ ακουσαι ὅπως ἔχοι τὰ τῶν θεῶν. — Στ. 22, Στρα-
 τείας.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Στρατείας. — Στ. 27,
 Τὴν μὲν ἀρχὴν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ τοῦ συνδέσμου προσθήκη, ἀφανισθέντος
 διὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, Τὴν, καθὰ καὶ ἀλλαγῆς (Ἀνωτέρ. σελ.
 387, καὶ Ἰσοχράτ. Β, σελ. 136 καὶ 142) σεσημειῖται.

ΣΕΛΙΔ. 78, στ. 26, Αἰκανούς.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ
 Σικανούς. — Στ. 27, Ἀχρη τραυμάτων καὶ φόνων προήλθον.) Ἀνάλογον
 τῇ ἐν τῇ συνηθείᾳ φράσει ταύτῃ, ἦλθον ἕως τὰ μαχαίρια.

ΣΕΛΙΔ. 79, στ. 11, Καὶ βωμολοχίας.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἡ βω-
 μολοχίας.

ΣΕΛΙΔ. 80, στ. 2. Τῆς . . . συμμαχίας δι' Ἀλκιβιάδου προσγενομέ-
 νης.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Τὴν . . . συμμαχίαν δι' Ἀλκιβιάδου προσγενο-
 μένην· ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἡμῶν, Τῆς . . . συμμαχίᾳ δι' Ἀλκιβιάδου προσ-
 γενομένην. — Στ. 4, Ἐξεπολέμωσε.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ
 Ἐξεπολέμησε. — Στ. 8, Οὐδένα.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Οὐθέν. — Στ. 20,
 Ἀνίαν.) Δ. Γ. Ἀνοίαν.

ΣΕΛΙΔ. 81, στ. 1. Εἰ μὴ νῆ Δία μὴ φθορῆναι κ. τ. λ.) Ο νοῦς
 καὶ ἡ συνάρτησις, ὡς τῶν πρὸ ἡμῶν τινες ἐξεδέξαντο, Εἰ μὴ, νῆ Δία,
 εθεράπευε (τουτέστιν ἐπρομηθεῖτο) μὴ φθορῆναι παντάπασι τὰς Ἀθίνας,
 εἰς ἃς ἐπόθει καταλθεῖν, ἢ διὰ τὸ ποθεῖν εἰς αὐτάς καταλθεῖν. Καὶ οὕτω
 μὲν, ἐὰν τὸ Ἐθεράπευε, ἐφ' ἧς καὶ ἕτεροι ἐτάξαν αὐτὸ σημασίας τοῦ
 Προμηθεῖσθαι, ἐκλάβης· εἰ δὲ γραφικῶς ἡμάρτηται τὸ χωρίον, ἀντὶ
 τοῦ, Εἰ μὴ νῆ Δία τοῦ μὴ φθορῆναι κ. τ. λ. εἴη ἂν ὁ νοῦς τηλικαῦτα,

ἔθεράπευε τὸν Τισσαφέρην ἕνεκα τοῦ μὴ φθιρῆναι τὰς Ἀθίνας κ τ. λ. καθὰ ἐξεθέξατο καὶ Ἀμιότος.---Στ. 8, Περιφρόνησιν.) Δ. Γ. Περιφροσύνην. ---Στ. 13, Ὡς Πλάτων εἶπεν.) Ἐπιθι τὰ ἀνωτέρω (σελ. 379) σιμειωθέντα.

ΣΕΛΙΑ. 82, στ. 4, Τὴν ὀργὴν ἐμπλήσαι.) Μαρτυρεῖ μου τότε τὸ χωρίον τῆ ἀλλαγῆς (Ἡρόδοτ. Ἑλλ. βιβλ. σελ. 338) διορθώσει, τρέψαντος τὸ, Ὀργὴν, εἰς τὸ, Ὀργήν.

ΣΕΛΙΑ. 83, στ. 2, Μάρκιον.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Μάρκιος.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

ΣΕΛΙΑ. 85, στ. 3, Διέσησαν.) Ἐδιχονόησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἄλλος ἀπ' ἄλλου διεχωρίσθησαν, ὡς ἐρμηνεύει ὁ Ἀμιότος. ἕτεροι δέ, ἐπὶ τοῦ Διεσχεδάσθησαν. Δ. Γ. Συνέσησαν.---Στ. 9, Ἀμισθων.) Ἐμισθων, γράφειν τινὲς παραινούσιν, οὐκ εἰκότως.---Στ. 11, Νυσαῖον.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Νησαῖον. Μνημονεύει τοῦ Νυσαίου καὶ Αἰλιανὸς (Ποικ. ἔσορ. Β, μά) — Στ. 21, Ἀποστροφὴν.) Καταφυγὴν, ὡσπερ ἐξηγεῖται Ἀρποκρατίων ὅθεν διορθωτέον καὶ τὸν Ἠσύχιον, “Ἀποστροφή, ,, προδοσία,, τρέποντας τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ Προσδοκία.

ΣΕΛΙΑ. 86, στ 2, Πολλάκις.) Δ. Γ. Πολλά.—Στ. 12, Ἀπειπίωσι.) Ἀρνήσωνται καθὰ καὶ ἀλλαγῆς (Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 434).—Στ. 24, Τιμοδήμου.) Τιμαίνετον τοῦτον ὀνομάζει ὁ Σικελιώτης Διόδωρος (Ι5, ξέ). — Στ. 27, Αἵρεσιν.) Δ. Γ. Προαίρεσιν. — Στ. 29, Δημαρίσης.) Δημαρέτης, ὁ Ἀμιότος, εἴτε γραφῆ τοιαύτη ἐντυχῶν, εἴτε τῆς ἀκριθείας ἀποπλανηθείς.

ΣΕΛΙΑ. 87, στ. 6, Ξένων στρατιωτικῶν.) Ἰσ. γρ. Ξένου στρατιωτικοῦ. Ὀποτέρως δ' ἀν γράφης, ἐκδέχου οὐσιαστικῶς (ἐλλειπτικῶς δηλαδὴ τοῦ Πληθῶν, ἢ Πλήθους). — Στ. 7, Ραγδαῖον.) Ὁ Φώτιος ἐν τῷ Λεξικῷ “ Ραγδαίους, κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ὄμων, τοὺς κεινημένους καὶ σφοδρούς καὶ βικίους. Ἀντιφάνης ,, Ἀγροίκοις.

,, Ραγδαῖος, ἄμαχος, πᾶγμα μείζον εἰ (γρ. ἦ) δοκεῖς.

,, Δίφιλος Πολυπράγμωνι

,, Τί ποτε (γρ. Τί ποτ') ἐστίν; ὡς ραγδαῖος ἐξελέλυθεν.

,, Ἐστὶ καὶ ἐν Πρυτάνεσι Τηλεκλείδου τὸ ὄνομα, καὶ ἐν Δαιταλεῦσιν

γ, Ἀριστοφάνους, ,, — Στ. 25, Τρέφειν ξένους, τετρακοσίους, καὶ τούτων κ. τ. λ.) Οὕτως ἐσιζῆν οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἐν ἧ τὸ ἐξῆς, Κατέστησαν τετρακοσίους, καὶ Τιμοφάνην ἀρχοντα τούτων. Ἀμιότος δὲ, ἄνευ τοῦ, Καί, ἠρημένους, Τρέφειν ξένους τετρακοσίους, τούτων κ. τ. λ.

ΣΕΛΙΔ. 88, στ. 2, Μανίαν καὶ θυρυχίαν.) Συνονωμαως· περὶ οὗ ἔπιθε τὰ ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 78, καὶ 112) σημειωθέντα. — Στ. 17, Οἰκίαις.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Οἰκείας. — Στ. 23, Μυσώδες.) Μυσταρόν, βδέλυκτόν. Καὶ καταχωριζέσθω ἐν ταῖς Λεξικοῖς τοῦνομα, Μυσώδης.

ΣΕΛΙΔ. 89, στ. 7, Ω; εἰοικε.) Προσέθηκα ἐκ Δ. Γ. τὰς δύο ταύτας λέξεις. — Στ. 21, Αὐτόν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτῷ. — Στ. 27, Μεταμελίσθαι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Μεταμελίσθαι. Ἐτέρα Δ. Γ. Μεταμελίσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 90, στ. 7, Τύραννον ἀνηρηκέναι δόξομεν.) Τύραννον πεφονευκέναι φανησόμεθα ὥσπερ δοκιμάζοντος καὶ συνοικειουμένου Τηλεκλειδούς τὸν φόνον. Ο μέντοι Ἀμιότος, Nous ferons jugement de toy, que tu auras occis un tyran, ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Τύραννον ἀνηρηκέναι σε δόξομεν, τουτέστι, Τύραννον πεφονευκέναι σε λογισόμεθα. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Λατίνος μεταφραστῆς. — Στ. 17, Ἄλλως τε καί.) Προσετέθη ἐκ Δ. Γ. ὁ δεύτερος τῶν συνδέσμων ὑπὸ τῶν πρὸ ἐμοῦ ὄν ἀναγκαιῶς προσίθεσθαι, σσημειώται ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β, ἐμ. ἐκθ. ἐν τῷ Πέννακι, λέξ. Ἄλλως τε).

ΣΕΛΙΔ. 91, στ. 3, Ἐμπεποικιλένας.) Κεντημένας, ἢ Κεντητάς, ὡς ἂν ἡ συνήθεια φαίη, ἀπ' αὐτῶν ἦθη τῶν Καισαρικών χρόνων τοῦ ὀνόματος ἐν χρήτει γενομένου, ἢ δὴλον ἐκ τοῦ Γαληνοῦ, ὃς τὰς παρ' Ἰπποκράτει γλώσσας ἐξηγούμενος φησὶν. “Ραφίω τῷ ΚΕΝΤΗΤΗ, ,, ΡΙΩ, ᾧ ΔΙΑΚΕΝΤΟΥΝΤΕΣ οἱ τεχνίται τῶν τοιούτων, ἐπιτηδείους ,, ὅπας τῆ τοῦ λίνου διέρσει παρασκευάζουσι, ,, Διορθούσθω κατὰ πάροργον καὶ ὁ Πσύχιος, ἐν τῷ “Κεντήματα, ΖΗΜΙΩΜΑΤΑ,, ὅπου γραπτέον, ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ, εἴτε αὐτὰ ταῦτα βουλευθέντος δηλώται τοῦ Λεξικογράφου τὰ παρ' ἡμῖν κεντήματα, εἴτε τὰ ὁπωσούν σημειούμενα ἢ σιζόμενα. Φαμέν δὲ οὐ μόνον Κεντῶ, ἀλλὰ καὶ Κεντίζω, οἷς μαρτυροῦσι τὰ παράγωγα Κεντήτρια, καὶ Κεντίστρια, ἣν οἱ ἀρχαῖοι Ποικιλίτριαν ὀνόμαζον. Αὐτὴν δὲ τὴν τέχνην, ἐκείνοι μὲν Ποικιλίτικὴν, οἱ δὲ Βυζαντινοὶ συγγραφῆς καὶ Πολυμιταρικὴν (ἐκ τῶν πολλῶν δηλαδὴ καὶ παιδιῶν ταῖς βαφαῖς μίτων τε καὶ κλυστέρων) ἐκάλεον. Ἐκ τούτων καὶ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες Polymitarium τὸν πειικίτην ὀνόμασαν,

τὸν ἄλλως παρ' αὐτοῖς λεγόμενον Plumarium, παρὰ τὸ Pluma τὸ σημαῖνον Πτίλον, ἢ πτερόν, ὅθεν τὰ ἐν τῇ συνηθείᾳ Πλουμίον, Πλουμίω, καὶ Πλουμιστής—Στ. 5, Κορινθίας μέν.) Προσέθηκάν Ἐκ Δ. Γ. τὸν σύνδεσμον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 8, Ραγέντχ.) Δ. Γ. Καταραγέντα. — Στ. 19, Σπεύδοντες ὡς τὸ πέλαγος διαπλέοντες.) Περιαιρετέον μοι ἔδοξεν εἶναι τὸ, Ως, ἐπιόρημα. Ἔστι δὲ τὸ, Σπεύδοντες διαπλέοντες (καίπερ καινοφανές διὰ τὸ ἀσύμπλεκτον τῶν μετοχῶν), ὡςπερ ἂν εἶ καὶ ἔλεγε, Μετὰ σπουδῆς διαπλέοντες. Ἐπιθι τοῦ ἔναγχος ἐκδοθέντος ὑφ' ἡμῶν Πολυαίνου τὸν Πίναχα (λέξ. Θαρρέω). — Στ. 30, Παραλογαί.) Ἐντὶ τοῦ Παραλογισμοῖ, τουτέστιν Ἀπάται, παρακρούσεις. Ἄτεροι μὲν τοι γραπτέον εἶναι ὑπενόησαν, Παραλογαίαι.— Προφάσεις.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Φάσεις. Ἐτέρα Δ. Γ. Φύσεις.

ΣΕΛΙΑ. 92, στ. 4, Συνηρῆσθαι.) Συντετελέσθαι, συμπεπληρῶσθαι.—Στ. 14, Ἡ στρατηγήσοντες ἤκλιεν.) Τὸ μὲν Στρατηγήσοντες, ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Στρατηγήσαντες. Τὸ δὲ Ἡ (ἀνθ' οὗ Δ. Γ. Εἰ) διαφόρως ἐξεδέξαντο οἱ ὑπομνηματισταί, καὶ ἄλλοι ἄλλως διορθοῦν ἐπεχείρησαν. Ἡμῖν μέντοι δοκεῖ, ἢ κατὰ χώραν ἐατέον εἶναι, καπαχρηστικῶς δηλονότι εἰλημμένον ἀντὶ τοῦ Οἱ (τοῦ δηλοῦντος τὸ Ὅποι), ἢ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Οἱ τρεπτέον, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον Ἐκεῖ. Ὁ νοῦς, Τὴν μετ' ἱκέτου δύναμιν, τὴν οὖσαν ἐκεῖ (τουτέστιν ἐν Συρακούσαις), ὅποι ἤλθον ἵνα στρατηγήσωσι.—Στ. 20, Ἐμμενεῖν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἐμμένειν.—Στ. 22, Ὑπέτεινεν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑπέμεινεν.

ΣΕΛΙΑ. 93, στ. 17, Χαλεπῶς φέροντες τὸ κατεστρατηγήσθαι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Χ. φ. ἐν τῷ (Δ. Γ. Οὔτω) κατεστρατηγήσθαι, ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἡμῶν ἔγραψαν ἐκ διορθώσεως, Χ. φ. ἐπὶ τῷ κατεστρατηγήσθαι. Τρέψαντες δὲ τὸ Τῷ, εἰς τὸ Τὸ, περιεἰλομεν καὶ τὴν, Ἐν, πρύθεσιν, ὡς προδήλως ἐκ τῆς τελευταίας τοῦ φέροντες ἀποτεχθεῖσαν. Τῆς δὲ τοιαύτης συγχύσεως παράδειγμα τὸ τοῦ Πλάτωνος (Πολιτ., σελ. 502) “ Σωτῆρες ἔσονται, , μετὰ τῆς κακῆς Δ. Γ. Σωτῆρες ἐν, , ἔσονται, , — Στ. 18, Διατριβὴν τοῖς Ρηγίνοις παρέιχον.) Τὸ Διατριβὴν παρέχειν, ἴσον ὄδε δύναται τῷ Γέλωτα παρέχειν. — Στ. 22, Ἐκβάλλει.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐκβάλλει.—Στ. 30, Τριτήρεις.) Δ. Γ. Τριηρῶν.

ΣΕΛΙΑ. 94, στ. 5, Ἀπ' ἐλπίδος.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐπ' ἐλπίδος.— Στ. 16, Ταῦτά.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ταῦτα.—Στ. 27, Χιλίων διακοσίων.) Χιλίων, μόνον φησὶν ὁ Σικελιώτης Διόδωρος (Ις, ξι).

ΣΕΛΙΑ. 95, στ. 14, Δέ τὸ στρατόπεδον.) Γραπτέου, οἶμαι, Δέ και τὸ στρατόπεδον. — Στ. 26, Μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπολιορκείσθαι.) Ἰσ. γρ. Μικρὸν ἀπολείπων ἐκπολιορκείσθαι, ἢ Μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπεπολιορκήσθαι (ἢ ἐκπολιορκηθῆναι).

ΣΕΛΙΑ. 96, στ. 5, Ἴπποι τε γὰρ ἐνῆσαν κ. τ. λ.) Παράθεσ ταῦτα τοῖς ἰσραημηνοῖς ὑπ' Αἰλιανοῦ (Ποικ. ἰσρα. σ, 16, σελ. 89, ἐμ. ἐκδ.) — Στ. 25, Οἱ μὲν χαίροντες. . . οἱ δὲ πρὸς τὴν κ. τ. λ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ (ἴσως οὐκ ἀναγκαίως), ἀντὶ τοῦ, Οἱ τε χαίροντες. . . οἱ τε πρὸς τίν. — Στ. 28, Ἀνθρώποισις.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἀνθρώποις. — Στ. 30, Ἐκείνου.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἐκείνου ὅπερ ἔαν κατὰ χώρον ὄφειλον. Ο νοῦς, Ὁ τότε χρόνος οὐδὲν ἐπεδείξατο φύσεως ἢ τέχνης ἔργον οὕτω παράδοξον, ὅσον ἦν ἐκεῖνο τὸ περὶ τὸν Διονύσιον συμβάν ἔργον τῆς τύχης.

ΣΕΛΙΑ. 97, στ. 1, Ὀψόπωλιν.) Ἡ ἐλλειπτικῶς ἀντὶ τοῦ. Ὀψόπωλιν ἀγοράν, τουτέστιν, Ἀγοράν ἐν ἣ πωλεῖται τὰ ὄψα, ἐφ' ἧς σημασίς οὕτω κατακχεχώρισται οὗτ' ἐν τοῖς Λεξικοῖς, οὗτ' ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν Ἑλληνικῶν ἐλλείψεων ἢ γραπτέου, Ὀψοπωλίην, οὗ ἐν ἧστων ἀνύποπτον ὄνομα, ὃ ἐχρόσαστο Ἀθηναῖος (Α, σελ. 6) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ Ὀψοπωλείου, ἢ Ὀψοπόλιον. Ἄλλως γὰρ, Ὀψόπωλις, ἐστὶν ἡ ὄψα πωλούσα γυνή, ὡς ἐξεδέξαντο ὁ, τε Ἀμιότος καὶ ὁ Λατίνος μεταφραστίς. — Στ. 2, Πίνοντα κεκραμένον.) Ἐλλειπτικῶς τοῦ, Οἶνον, καὶ ὡς περ ἂν ἡ συνήθεια φαίη, Πίνοντα κράσιν, ἢ Κρασίον, περὶ οὗ καὶ ἄλλο Πλουτάρχου ἀλλαχοῦ (Ἡλιοθῶρ. Β, σελ. 253) παρεθέμεθα μαρτύριον. — Στ. 3, Διαπληκτιζόμενον.) Παρατίθησι τούτῳ Πόρτος τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (Ἐκκλ. 964). Ἀλλὰ ἐκεῖνο μὲν τῆς πανδ' μου Ἀφροδίτης ἐστὶ ῥῆμα ἐνταῦθα δὲ τὸ Διαπληκτιζέσθαι, τὸ διαμάχεσθαι καὶ φιλονεικεῖν σημαίνει, ὡς ἐξηγείται Ἡσύχιος, καὶ ὡς ἂν ὁ Κωμικός φαῖη (Ἰπκ. 1403),

Πόρτασι καὶ βαλανεύσι διανεγραγένοι.

— Στ. 4, Ἐν ταῖς ὠδαῖς.) Ὑπόψιας μὴ παντάπασιν ἀπηλλάχθαι τὸ χυρῖον, ἐδῆλωσαν ὁ, τε Ρεῖσιμος, παραινῶν γράφειν Ἐν ταῖς ὠδαῖσις, ὁ, τε Ἀμιότος, μεταφράσας, Ἐν plein carrefour, ὡς περ ἂν εἰ ἐβούλετο γράφειν, Ἐν ταῖς ὁδοῖς. Μὴ μετακίνει τὴν γραφήν· ἔστι γὰρ τὸ, Ἐν ταῖς ὠδαῖς ταυτὸν τῷ, Ἐν αὐταῖς ταῖς ὠδαῖς, ἢ Μεταξὺ ἀδούσας. — Στ. 6, Καὶ περὶ μέλους ἀρμονίας.) Ἐκ Δ. Γ. Προτέθησαν τὸν, Καί, οἱ πρὸ ἐμοῦ. Ἄλλ' ἴσως διπλῶ συνδέσμῳ γραπτέου, Καὶ περὶ μέλους,

καὶ ἀρμονίαις. — Στ. 11, Ἀβελτερίων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀβελτηρίων. — Στ. 26, Μέρβις.) Ἐπὶ τοῦ, Διαφορά, ὡδε. — Στ. 30, Εὐρύων.) Ἐξηγητάμεθα τὴν λέξιν ἀλλαγῆ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 112.)

ΣΕΛΙΔ. 98, στ. 9, Κώθωνα.) “Ποτηρίου Λακωνικόν, στρατιωτικόν,, ὡς ἐρμηνεύει Φώτιος ἐν τῇ Λεξικῷ. Ἐντυχθα δὲ μεταφορικῶς αὐτὸν τὸν Πότον λέγει ὅθεν καὶ Κωθωνίζεσθαι παρὰ τοῖς πάλαι τὸ Μεθύειν. Ἐτωτε δὲ τὴν μεταφορὰν καὶ παρὰ τοῖς Χίοις ἢ συνήθεια, τὸ μὲν Γαθάλιον (εἶδος τρυβλίου κοιλοτέρου, ὅπερ Ἰσχύχιος, Γάθαλον, καλεῖ) ἐπὶ τοῦ Πότου ἐκλαμβάνουσα, τὸ δὲ Γαθαθίζω, ἐπὶ τοῦ Συμπίνου, ἢ Κωθωνίζομαι. Καλεῖ δ’ ἢ αὐτὴ συνήθεια καὶ Γαθαθάριον τὸν μεθυστήν, ὃν οἱ ἀρχαῖοι Ἀκρατοκόθωνα, καὶ ὁμωνύμως τῇ ποτηρίῳ) Κώθωνα, ἐκάλουν. — Στ. 29, Ἀλαθάτρος.) Δ. Γ. Ἀλαθάτρος, ἀνευ τοῦ ρ, ὅπερ τῶν Ἀττικῶν ἔστιν. Σημειοῦ δὲ καὶ τὸ γένος ὃ καὶ ἡ Ἀλάβατρος γὰρ, καὶ τὸ Ἀλάβατρον. Καὶ τὸ μὲν ἀρσενικὸν τῶν ἀρχαίων ἔστιν (Ἀριστοφάν. Ἄλκων. 1053),

Λαθὲ τόνδε τὸν ἀλάβατρον·

οὐ μόνον ἴδιον Προσδότου, ὡς ὑπέλαβεν ὁ Φώτιος (λέξ. Ἀήκυθου)· τὸ Σηλυκὸν δὲ καὶ οὐδέτερον, τῶν μεταγενετέρων. — Στ. 26, Συρακουσῶν.)
 ΒΞ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Συρακουσίων.

ΣΕΛΙΔ. 99, στ. 1, Ὡς ἦν ἀνάγκη καιρὸν περιμένοντας κ. τ. λ.) Τὸ μὲν Περιμένοντας, ἐκ Δ. Γ. τὰ λοιπὰ δ’ ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὡς ἐν ἀνάγκη καιρὸν περιμένοντες. Ὁ νοῦς, Ἐπειδὴ ἦν αὐτοῖς ἀνάγκη ἡσυχάζειν αὐτόθι, περιμένοντας καιρὸν ἐπιτήθειον εἰς τὸ περαιωθῆναι εἰς Σικελίαν. — Στ. 3, Τῶν ἐπὶ Βρεττίους κ. τ. λ.) Τὴν Ἐπὶ Βρεττίους ἔγραψεν ὁ πρὸ ἐμοῦ ἐκ διορθώσεως, προτυπικουῶν τὸ, Στρατεῖαν. Ἐμοὶ δὲ μάλλον ἀρέσκει περιελεῖν ὅλως τὸ ἄρθρον ἢ γράφειν, Τότ’ ἐπὶ Βρεττίους, ὡς ὑπαγορεύει καὶ ἡ Ἀμιότου μετάφρασις. — Στ. 7, Ὑπέπεμψεν.) Κρύφα ἔπεμψεν. — Στ. 12, Ἀναμιχθέντες, ἐγγυτέρω κατὰ μικρὸν ἐπεχειροῦν.) Ἡ γραφείων πλημμελεῖα ἐξέρρηξεν τοῦ χωρίου τὸ Προσιέναι, ἢ ἕτερόν τι συνώνυμον ἀπαρέμψατον, ὡς ὑπέλαβον οἱ πρὸ ἡμῶν, ἢ μετατιθέντας τὴν γίξιν, γραπτέον, Ἀναμιχθέντες ἐγγυτέρω κατὰ μικρὸν, ἐπεχειροῦν, τουτέστιν ἐπιτίθεσθαι παρεσκευάζοντο τῷ Τιμολέοντι. Διόρθου καὶ τὴν Ἰσχύχιον ἐν τούτοις, “Ἐπεχειροῦν,, ΕΠΕΤΙΘΕΣΑΝ, ἐπεχειροῦν,, γράφων, ΕΠΕΤΕΘΗΣΑΝ. — Στ. 16, Ὡσπερ εἶχε τὸ ξίφος.) Μετὰ τοῦ ξίφους. — Στ. 17, Ἀνεπήδησεν.) Ἐκ

Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἀπεπίδησεν. — Στ. 19, Καθ' αὐτοῦ.) Ἐκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί σου, Κατ' αὐτοῦ. — Στ. 25, Κινοῦσα καὶ συνάγουσα... καὶ συγκραταπλέκουσα.) Ἐκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Κινοῦσαν καὶ συνάγουσαν... καὶ συγκραταπλέκουσαν. — Στ. 28, Ἐξεφάνωσαν.) Ἐπὶ τοῦ Ἐτίμησαν, ἢ ἐδόρωσαν τοσούτως ὡς ἡ λέξις, οὐκ ἐπὶ τοῦ κυρίως Στεφάνῳ ἐκόσμησαν (Ἰδ. Ἀρποκρατ. λέξι. Στεφανῶν).

ΣΕΛΙΔ. 100, στ. 3, Τὰ μέλλοντα.) Δ. Γ. Τὸν μέλλοντα. — Ἐπήρην, ὀρῶντας... σέβεσθαι καὶ φυλάττειν.) Τὸ δοκοῦν ἀτυνάρητον τοῦ χωρίου ὡδή πως ἀνθεραπεύταις, Ἐπῆρε (τουτέστιν, ἀνέπεισε καὶ προέτρειβε) ταῖς πρὸς τὰ μέλλοντα ἐλπίζει τοὺς ὀρῶντας σέβεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν Τιμολέοντα, ὡς ἱερὸν ἄνδρα κ. τ. λ. — Στ. 20 Χιλεπῶς ἀπέλλκτον.) Ἀντί τοῦ Κακῶς διεύχον, ἐν κινδύνῳ ἦσαν τοῦ μὴ ἀπαλλαγῆσθαι τῶν Καρχηδονίων. — Στ. 22, Λεὶ δ' ἐν.) Προσέθηκαν ἐκ Δ. Γ. τὸν σύνδεσμον οί πρό ἐμοῦ.

ΣΕΛΙΔ. 101, στ. 1, Νέων.) Ἐκ Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Λέων. — Στ. 29, Φοινικίσιν.) Ἰδὲ Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 481 ἡμετ. ἐκδ. — Στ. 30, Ρεθίῳ.) Προσγέγραπται σχόλιον, “Συντόνῳ τῇ εἰ-
,, ρεσία,,.

ΣΕΛΙΔ. 102, στ. 3, Φενακίζουτος.) Ἀπακτώντος. Θεματικώτερον τοῦ Φενακίζω, ἐπὶ τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξιμοῖς Φεναάσσω, ἢ θῆλον ἐκ τοῦ παρά τῷ Φωτίῳ, Φεναάματα (μηδὲ τοῦτου καταχωρισθέντος πω ἐν τοῖς Λεξιμοῖς), ὅπερ ἐρμηνεύει διὰ τοῦ Φενακίματα. Ὁ μέλλων Φεναάσω, παρ' οὗ ὁ Φεναάξ (ὡς παρά τὸν Δράξω ἢ Δράξ, καὶ παρά τὸν Χαράξω ἢ Χάραξ) οὗ ἡ γενικὴ ἀπέτεκε τὸ Φενακίζω. — Στ. 20, Ἀμφοτέροις.) Ἐκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ (οὐκ ἀναγκαίως) ἀντί τοῦ, Ἀμφοτέρων — Στ. 28, Τὴν πόλιν.) Περιττὸν κατέδοξε μοι τὸ ἄρθρον. — Ἐξήσηκήμενην.) Κατακεκοσμημένην.

ΣΕΛΙΔ. 103, στ. 22, Δυσπροσμάχοις.) Ἐκ Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Δυσπρομάχοις. — Στ. 25, Ἐπήγον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Ὑπήγον.

ΣΕΛΙΔ. 104, στ. 1, Μῆτ' ἀποθανεῖν.) Ἐκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Μῆδὲ ἀποθανεῖν. — Στ. 10, Καὶ τοσοῦτῃ κάλλει τῶν ἔργων τὸ τάχος ἢ τύχη προστέθηκεν.) Ἴσως ἐγγράπτο, Καὶ τοσοῦτον τῷ κάλλει τῶν ἔργων τάχος κ. τ. λ. τουτέστιν, Καὶ τοσοῦτον ἢ τύχη προσέθηκε τάχος τῷ κάλλει τῶν ἔργων ὡς περ ἠρμήνευσεν ὁ Ἄμιτος. — Στ. 28, Ἐγένοντο.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Ἐγίνοντο.

ΣΕΛΙΔ. 105, στ. 1, Κατέβαινεν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Κατέβαινον. — Στ. 16, Ἐν τῇ Ἑλλάδι.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα καὶ τὴν πρόθεσιν καὶ τὸ ἄρθρον.

ΣΕΛΙΔ. 106, στ. 4, Ἄθαις.) Δ. Γ. Ἄθωνις. Ἀθάνης. — Στ. 9, Γενομένης.) Ἐξ Η. Δ. (ἢ συνάδει καὶ ἡ Λατινικὴ μετάφρασις), ἀντὶ τοῦ, Γενομένης. — Στ. 14, Ἀναζωπυρούσης.) Οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, ἀντὶ τοῦ Ἀναζωπυρουμένης. — Στ. 24, Ἀποθεωρεῖσθαι.) Δ. Γ. Θεωρεῖσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 107, στ. 10, Συλλαβέσθαι.) Ἐνταῦθα δὲ τῇ μέσῃ ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ, Συλλαβεῖν, ἐχοίσατο. — Στ. 16, Συνεληθεῖν.) Συνεξεληθεῖν, ἐκ τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως ὠρμημένοι, γραπτέον εἶναι ὑπετίπασαν οἱ πρὸ ἡμῶν. — Στ. 21, Διαρτῶντος.) Δυστάντος καὶ διειρογοντος ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν. Διόρθου καὶ τὸν Πσύχιον, ἐν τῷ “ Διορτᾶ, κρεμνῆ, ,, ΔΙΑΡΓΕΪ, γράφων ΔΙΕΪΡΓΕΙ. — Στ. 23, Ὑπάρξει.) Δ. Γ. Παρέξειν. — Στ. 25, Κρίμησον.) Τοῦτον ἕτεροι Κρίμισον, ἄλλοι δὲ Κρίμισσον ἢ Κρίμεσσον ὀνομάζουσι. — Στ. 27, Ὑπερβάλοντες.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑπερβάλλοντες.

ΣΕΛΙΔ. 108, στ. 2, Τὴν... τοῦτου τοῦ σελίνου.) Σημειῶσαι τὸν καὶ ἀλλαγῆ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 115 καὶ 125) σημειωθέντα πλεονατμόν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας· ὅν τινες ἀγνοήσαντες, ἡμαρτῆσθαι τοῦ χωρίου τὴν γραφὴν ὑπετίπασαν. — Στ. 5, Διελέχθη.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Διελέχθη. — στ. 7, Τοὺς Ἴσθμια.) Δ. Γ. Τοὺς τὰ Ἴσθμια. — στ. 8, Τὸ τοῦ σελίνου.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ πρώτου ἄρθρου. — στ. 10, Ἐντυχόν.) Διαλεχθεῖς· ἐφ’ ἧς σημασίας τέταχεν ἡ συνθήκη τὸ συνώνυμον Συντυχάνω, τρέψατα εἰς τὸ Συντυχαίνω, καθὰ καὶ ἕτερα πλείστα τῶν εἰς ἀνω, οἶον, Λαθαίνω, Μαθαίνω, Παθαίνω, παρὰ τὸ Λαμβάνω, Μανθάνω Πανθάνω, ἢ παρὰ τὰ θεματικώτερα Ληθῶ, Μάθω, Π.θῶ. Τῆς δὲ τοιαύτης παραγωγῆς ἐστὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παραδείγματα, τὸ Λιπῶ καὶ Λιπαίνω, τὸ Ὀρωῶ καὶ Ὀρωαίνω, τὸ Ὑφῶ καὶ Ὑφαίνω, καὶ ἕτερα. — στ. 13, Προσφερομένους.) Δ. Γ. Καταφερομένους. — στ. 16, Ἐτράποντο.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐστρέφοντο.

ΣΕΛΙΔ. 109, στ. 11, Σικελιώταις.) Δ. Γ. Σικελιωτῶν. — στ. 13, Τὸ μαχιμώτατον.) Δ. Γ. Τοὺς μαχιμωτάτους. — στ. 16, Μὴ δυναμένους.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Οὐ δυναμένους. — στ. 24, Ἐσήμαινεν... προσέβαλλε.) Ἰσ. γρ. Ἐσήμανεν (ἢ Ἐσήμηνεν)... προσέβαλε.

ΣΕΛΙΔ. 110, στ. 6, Ἐπὶ τὴν μάχην.) Τουτέστιν, Ἐπὶ τὸν τόπον

τῆς μάχης, ὡς ἠρμήνευσεν ὁ Ἀμιότος. — στ. 8, Κατήστραπτε.) Μεταβατικῶς, καθὰ καὶ παρὰ τῷ Ἠλιοδώρῳ (B, σελ. 296) ἐσημειωσάμεθα. — στ. 16, Ὡσθ' αὐτοῖς.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὸ, Ὡσθ. Τὸ ἐξῆς, Οἱ τε κόλποι τῶν χιτῶνων, πληρούμενοι ὕδατος (ἐμπύδιοι ἦσαν), ὥστε (οἱ Καρχηδόνιοι) αὐτοῖς μὲν ἦσαν βραεῖς καὶ δύσεργοι χρῆσθαι εἰς τὸν ἀγῶνα κ. τ. λ. — στ. 28, Τῶν λόφων ἐφιεμένους.) Κυριολεκτικῶς, Ἐπὶ τοὺς λόφους ἴσθαι βουλομένους, ἢ ἐπὶ τοὺς λόφους τείνοντας τὴν πορείαν. Ὄθεν δηλοῦται καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ Ἐπιέσθαι εἰς τὸ Ἐπιθυμεῖν ὁ γὰρ τις ἐπιθυμεῖ, ἐπ' ἐκεῖνο καὶ ἴεται. — στ. 30, Τοισχιλιοι.) Ὁ δὲ Διόδωρος (I, π) Δισχιλίους πρὸς τοῖς πεντακισίοις λέγει.

ΣΕΛΙΔ. 111, στ. 4, Πρὸς τὰς.) Δ. Γ. Κατὰ τὰς. — στ. 21, Οὐχ Ἑλληνικοῖς κεκοσμημένους κ. τ. λ.) Πλάτων (Πολιτ. Ε. σελ. 469) “ Οὐδὲ μὲν που πρὸς τὰ ἱερά τὰ ὄπλα οἴσμεν, ὡς ἀναθήσονται· ἄλλως , , τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι ἡμῖν μέλη τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας εὐνοίας. Μᾶλλον δὲ καὶ ροδῆθησόμεθα μή τι μίσγμα ἢ, πρὸς ἰεῖον , , τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν . . .

ΣΕΛΙΔ. 112, στ. 2, Τὸν Ἥλιον.) Εκ Δ. Γ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον. — στ. 5, Τῆς προδοσίας.) Τῆς ἐγκαταλείψεως, τουτέστι τοῦ ἐγκαταλείπειν τὸν Τιμολέοντα. Τοῦτο γὰρ ὡς βούλεται ἡ προδοσία. — στ. 10, Γέσκων.) Γίτκων, διὰ τοῦ ι, οἱ μεταφρασταί, ὡς γράφεται καὶ ἐν τοῖς Πολυαίνου στρατηγήματι (ἐμ. ἐκθ. σελ. 168). — στ. 17, Ἰετὰς.) Ἰετὰς, οὐκ ἀπιθάνως γράφειν παρήνεσάν τινες. Λίγαν Ἰεταί, φρούριον Σικελίας· ἐπὶ, κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον. — στ. 20, Φιλοδήμου.) Φιλομήλου τοῦτον ἕτεροι ἱστορικοὶ οὐκ ολίγοι ὀνομάζουσιν. — στ. 28, Τῆς δίκης αὐτοῖς ὁμολογουμένως Τιμολέοντος, κ. τ. λ.) Ἡ τοῦ ἄρθρον περιαιρέσις ἐξ Η. Δ. τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Τῆς δίκης αὐτοῖς ἀπολογουμένης τῇ Τιμολέοντος. Τὸ ἐξῆς, Τῆς δίκης ἐπιτιθεμένης ὁμολογουμένως (τουτέστιν ἀναμφισβόως) αὐτοῖς, εὐτυχία (τουτέστι Δι' εὐτυχίαν) τοῦ Τιμολέοντος. Ἔστι δὲ καὶ τὸ ἄρθρον κατὰ χώραν ἐώντης, οὕτω στίζειν, Τῆς δίκης αὐτοῖς, ὁμολογουμένως τῇ Τιμολέοντος, ὡς τινες τῶν πρὸ ἡμῶν ἐξεθέξαντο, τουτέστι, Τῆς δίκης ἐπιτιθεμένης αὐτοῖς κατὰ τὸν τρόπον ὁμολογοῦντα καὶ ἀρμόζοντα τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ Τιμολέοντος. Ἀμιότος δ' ἠρμήνευσεν, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγράφητο, τῆς δίκης αὐτοῦς ἀπολογουμένης, Τιμολέοντος εὐτυχία, καὶ ἐπιτιθεμένης. — στ. 30, Μηθεμιά.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, αὐτὶ τοῦ, Μηθεμιάς.

ΣΕΛΙΔ. 113, στ. 9, Ὀστρειογραφεῖς.) Δ. Γ. Ὀστρειογραφεῖς. Ἔστι δὲ, Ὀστρεῖον, τουτέστι πορφύρας ἄνθρι, κερωσμένους. — Χρυστελεφαντηλί-

κτρούς.) Εξ Ε. Δ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Χρυσελεφαντεπιλέκτρους, ἢ Χρυσελεφαντεπιλέκτρους. Ἐπι γάρ, Χρυσῶ, καί ἐλέφαντι, καί Πιλέκτρου κεκοσμημένας. Τό δὲ Πιλέκτρον μίγμα ἦν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.—Στ. 11, Καλυονίαν.) Καλυονίαν γράφειν παραινουσί τινες, ἔτεροι δὲ Γαλιριαν· οὐ γάρ ἐπιπόλις Σικελίης ἢ Καλυρία.—Στ. 12, Συρακουσίαν.) Χρηστώτερον ἂν εἶπε, Συρακουσίαν, ὡς ἐσημειώσατό τις τῶν πρό ἡμῶν.—Στ. 17, Υπέση.) Γράφε, Ἐπέση, τουτέστιν, Ἐπαύσατο τοῦ περαιτέρω πορεύεσθαι, ἢ ὡς ἂν ἡ συνθεσις φαίη, Ἐθάη, ἢ Ἐπαμάτησε· τὸ δὲ, Υπέση ἑτέρῳ τι σημαίνει. — Στ. 24, Ἄλληλοῖς.) Ἄλληλους, διορθώσαντες ἔγραψαν οἱ πρό ἐμοῦ, οὐκ ἀπιθάνως. — Στ. 25, Ἐμβάλων.) Βάλλειν καὶ Ἐμβάλλειν κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν κλήρων. Ὄθεν διορθούσθω τὸ ἐν τῇ ἔναγχος ἐκδοθέντι Λεξικῶ τοῦ Ζωνοῦ (σελ. 1497), καὶ ὁ παρ' οὗ ἠρκεῖται τῆν λέξιν Ἐτυμολόγος (σελ. 661), " Πάλος, ὁ κληρός· παρὰ τὸ Πάλλω, ἐπειδὴ ἠνίκα ἌΝΑΚΛΗΘῶΣΙΝ ,, οἱ κληροὶ πᾶλλονται ,, Γραπτέον γάρ, ἠνίκα ἌΝΒΛΗΘῶΣΙΝ κ. τ. λ.

ΣΕΛΙΔ. 114, στ. 5, Συνδεθέντας.) Ἐκ Δ. Γ. (ἦν καὶ ὁ ἡμέτερος Πύρτος ὑπενόησε) οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Συντεθέντας. — Στ. 11, Αὐτοῦς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Αὐτοῖς.—Στ. 13, Κορινθιαὶ γυναῖκες κ. τ. λ.) Πρὸς τὸ Γυναῖκες, τὸ Ἐξήλθον κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Παράδηται δὲ ἐκ τῆς Εὐριπίδου Μηδείας (στίχ. 214), ὅπου Μηδεία ἐστὶν ἡ λέγουσα πρὸς τὰς Κορινθίας,

Κορινθιαὶ γυναῖκες, ἐξήλθον δόμων,

ἐνικῶς καὶ πρωτοπροσώπως περὶ ἐαυτῆς.—Στ. 17, Περιουσία.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Περιουσία. — Στ. 30 Τὴν Ἄβολον.) Δ. Γ. Τὴν Ἀμβολον. Παραινουσί μὲντοι τινὲς γράφειν, ἐκ τῆς Πτολεμαίου Γεωγραφίας ὠρμημένοι, Τὸν Ἄλβον· ποταμὸν οὕτω καλούμενον τῆς Σικελίης.

ΣΕΛΙΔ. 115, στ. 4, Ἀλύκου.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Λύκου. Ἐπιθε καὶ Προδρ. Ἐλλ. Βιβλ. σελ. 3α?—Καὶ τοῖς βουλομένοις.) Ἡ μὲν τοῦ συνδέσμου περιαιρέσεις Ἐξ Π. Δ. ἔγραψα δ' ἐξ Ε. Δ. Τοῖς βουλομένοις, ἀντί τοῦ, Τοῦς βουλομένους.—Στ. 27, Πολέμους.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ πολεμίους.

ΣΕΛΙΔ. 116, στ. 3, Κατόκησαν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ ἀντί τοῦ Κατόκησαν.—Στ. 4, Ἐκ Κέω.) Ἐκ Χίου, τῶν πάσαις τις μεταφρασῶν Ἀτίνων.—Στ. 11, Ἔργη συντελουμένῳ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἔργου συντελουμένου.—Στ. 12, Ἐπιθείς.) Ἰσ.

γο. Ἐπιτιθείς. Κατ' ἐνεστώτα δ' ἠρμύνευσαν καὶ οἱ μεταφρασταί. --- Στ. 17, Ἐπιγίνεσθαι.) Ἐνταῦθα δ' εἰς ἐναντίας γράφει. Ἐπιγενέσθαι, κατὰ προχωρήμενον χρόνον, ὅν ἐδίλωσαν καὶ οἱ μεταφράσαντες. --- Στ. 21, Ταῦθε.) Τῷθε, γραπτέον εἶναι τις ὑπετόπασε τῶν πρὸ ἡμῶν.

ΣΕΛΙΔ. 117, στ. 1, Ἀνῆπτε.) Δ. Γ. Ἀνῆγε. --- Στ. 5, Ἰερὸν . . . Αὐτοματίας.) Οὐ καὶ ἀλλαχοῦ (Πολιτ. παραγγέλιμ. § 20) ἐμνημόνευσε. --- Στ. 13, Ἦρ' ἑαυτοῦ.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ (ἀντὶ τοῦ, Ἦρ' ἑαυτοῦ. --- Στ. 16, Ἐπεὶ δὲ χρόν.) Γράφει, Ἐπεὶ δ' ἐχρον, ἡ γούν, (ὡς ἀλλαχοῦ Πλούταρχος, ταύτης μνημονεύων Σιμωνίδου τὰς ῥάσεις) Ἐπεὶ δὲ χρόν. --- Πᾶσι κορυθαλοῖς.) Ἀλλαχοῦ δὲ (Ὡς ἂν τις ὑπ' ἐχθρ. ὠφελεῖται. § 10, καὶ Πολιτ. παραγγέλιμ. § 14) αὐτοῖς ῥίμασιν ἐχόσαστο Σιμωνίδου, Πάσαισι κορυθαλίσι. Λέγεται γὰρ καὶ Κορυθαλίς, καὶ Κορυθαλῆς, ὁ ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνηθείᾳ Σκορδαλῶς· περὶ οὗ ἀλλαχοῦ (Ἠλιοδώρ, Β, σελ. 184) σεσημαίνεται τὰ ὀνόματα. --- Στ. 17, Ἐγγίνεσθαι.) Ἐν οἷς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεθα παραλλήλοις Πλούταρχου χωρίοις γράφεται, Ἐγγενέσθαι. --- Στ. 19, Πρὸς τινα δίκην κατεγγυῶντος.) Πρὸς οἴκην τινα ἀπαντᾶν ἐν ἡμέρᾳ ῥάτῃ καὶ συνεταγμένη ἀναγκάζοντος, ὡσπερ ἠρμύνευσεν ὁ Νέπωις (Τιμολέοντ. § 4) διὰ τοῦ Vadimonium imponere, ὅπερ οἱ Γάλλοι διὰ τοῦ Assigner, ἢ Ajourner ἐκφράζειν φιλοῦσιν. Ἐπεὶ δὲ ἄλλως τὸ Κατεγγυᾶν συνόνομα τοῦ Εὐεγγυᾶν, τουτέστι τὸ παρατιθέναι τίτιν ἐπὶ φυλακῇ ὅθεν διάρθου καὶ τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ Φωτίου, “Κατεγγυᾶν, παρατιθέναι. , Κατεγγυῶ, ΑΝΕΓΓΥῶ, γράφων ΕΝΕΓΓΥῶ. Σημαίνει πρὸς τοῦτοις, ὡς καὶ τὸ ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 264) Διεγγυᾶν, τὸ ἐγγυητὴν παρὰ τινος αἰτεῖν, τὸ ἐγγυᾶσθαι τινα ἀναγκάζειν, ὅπερ οἱ Γάλλοι διὰ τοῦ Rendre responsable ἐκφράζειν εἰώθασιν. --- Στ. 25, Ἦς εὐξάτο.) Πρὸς τὸ, Παρόρησις, καθ' ὑπερβατόν. Δ. Γ. Οἷς εὐξάτο, πρὸς τὸ, Θεοῖς. --- Ἐπιδῶν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἐπιθεῖν. --- Στ. 27. Οἱ σοφισταὶ διὰ τῶν λόγων τῶν πανηγυρικῶν.) Ἀυσίαν αἰνίσσεται, καὶ Γοργίαν, καὶ Ἰσοκράτην (Ὡς Ἰσοκράτ. Β, σελ. 30, ἐμ' ἐκδ.). --- Στ. 29, Ταύταις.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Αὐτάις.

ΣΕΛΙΔ. 118, στ. 5, Αἰδίω.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Αἰδοῖω. Ἐπεσοι δὲ, Ἰδίω. γεγράφθαι πάλαι ὑπετόπασαν. --- Στ. 12, Ἀθάνεις.) Δ. Γ. Ἀθάνεις. --- Στ. 13, Μυλλαῖς.) Μύλλα (καὶ οὐ Μυλλαί) καλεῖται ἡ Σικελικὴ πόλις αὕτη ὑπὸ τῶν γεογράφων. --- Στ. 23, Αὐτοί.) Δ. Γ. Αὐτοῦ.

ΣΕΛΙΔ. 119, στ. 14, Ἐκ μικρᾶς προσφάσεως.) Κατὰ γὰρ τὸν Σοφοκλέα (Οἶδ. Τύρ. 961),

Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή·

τὸ δὲ κλέος τῶν τοιούτων ἀνθρώπων οὐδ' ἂν ὁ σύμπας αἰὼν κατευνάσειε, καίπερ τοῦτο σπουδαζόντων ἐπεικῶς πλείστων ὄσων συκοφαντῶν,

Καὶ βωλομόχων δημοπηθίκων,
Ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀσί.

(Ἄριστοφ. Βατρ. 1085-1086). — Στ. 29, Διακοσίων μῶν.) Ἐλλειπτικῶς τῆς προσθέσεως· τουτέστιν, Ἀπὸ θαπάνης διακοσίων μῶν. Αἱ δὲ διακόσιαι μᾶλ' ἴσον δύναται σχεθῶν μυριάδες οκτακισχιλίας Γαλατικαῖς λίτραις. — Ἐτίμησε.) Δ. Γ. Τιμήσει.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ.

ΣΕΛΙΔ. 121, στ. 4, Οὐδενὶ γὰρ ἄλλω, ἤ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἤ. — στ. 7, Ὅσσοι ἔην, οἷός τε.) Ἐξ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. Ω, 630),

Ὅσσοι ἔην, οἷός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα εἴκει,

ὥσπερ ἐδίδαξαν οἱ πρὸ ἡμῶν. — στ 10, Φεῦ, φεῦ.) Ἐξ ἀδύλου ποιητοῦ, τραγικοῦ τινος ἴσως. — στ. 12, Εὐλόγῳν εἰδώλων.) Ὁ νοῦς ὅπως προσπίπτωσιν ἡμῖν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος (τουτέστι τοῦ περικυκλοῦντος ἡμᾶς ἀέρος) φαντασίαι εἰδώλων εὐτυχῶν· οὕτω γὰρ ἐξηγήσαντο τὸ Εὐλόγῳν, παρὰ τὸ Λόγῳν τὸ σημαῖνον, κληρῶν, λῆξιν, μερίδα. Τὸ δὲ δῶγμα, οὐ καὶ ἀλλαχοῦ (Περὶ τῶν ἐκλελοιπ. χρηστηρ. § 17) ἐμνημόνευσε, τῆς Δημοκρίτου καὶ Ἐπικουροῦ φιλοσοφίας ἐστίν, εἰκότως ἀποδοκιμαζόμενον ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου. — Σύμφυλα.) Δ. Γ. (παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ Εὐαγγελ. Προπαρασκ. Δ. ιζ.) Σύμφορα. — στ. 13, Φαῦλα.) Οἱ μὲν τινες παρήνεσαν τρέπειν εἰς τὸ, Αφύλα, ἕτεροι δὲ, εἰς τὸ Ἀσύμφυλα (ἀντιδιεσταλμένως πρὸς τὸ Σύμφυλα), ἢ, Ἀσύμφορα (ἀντιδιεσταλμένως πρὸς τὴν Δ, Γ. Σύμφορα). — στ. 24, Τύχαις.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ψυχαις.

ΣΕΛΙΔ. 122, στ. 3. Μάμερκος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μάρκος. — στ. 21, Λεγόμενοι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Γενομένου. Ὁ νοῦς, Δοκῶντες, ἀλλ' οὐκ ὄντες σπουδαῖοι· ἢ Λόγω μόνω, καὶ οὐ ταῖς ἀληθείαις σπουδαῖοι. — στ. 27, Αὔγουροι.) Αὔγουρες, ἢ Αὔγουροι (Λατιν.

τιν. Augures), οί οἰωνοσκόποι, τουτέστιν οί ἐκ τῆς τῶν οἰωνῶν πτήσεως, φώδης, καί ἀπλῶς οἰαστοῦν φορᾶς ἢ κινήσεις τὰ μέλλοντα προφητεύοντες.

ΣΕΛΙΔ. 123, στ. 17, Ἄλλ', ὡσπερ ἱερεῖς ἄλλων ὀργίων δεινῶν.) Τοῦθ' ὁ πρόξέμου οὕτω γράφειν παρήγει, Ἄλλ' ὡσπερ ἱερεῖς, περί τας τῶν ὀργίων Φυσίας δεινός, ἢ ἐπιὸρρηματικῶς, Α. ὦ. ἰ. π. τ. τ. ὀ. Φυσίας, δεινῶς· πρὸς τὸ ἐξηγούμενος. Ἴσως ἀπόχρη μόνη ἢ τοῦ Δεινῶν εἰς τὸ Δεινός τροπή, ἢ ἢ τὸ ἐξίς, Ἄλλ' ἐξηγούμενος ἕκαστα τῶν περί τας στρατείας ἐθῶν, ὡσπερ ἱερεῖς δεινός (τουτέστιν ἐμπειρος καί σοφός) ἄλλων ὀργίων.—Στ. 18, Στρατείας... ἕκαστα.) Δ.Γ. Φυσίας... ἕκαστω.—Στ. 25, Γινομένων.) Γενομένων, ὀρθώτερον ἠρμάνευσεν ὁ Ἀμιότος. — Στ. 30, Περιφανῶς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντι τοῦ, Περιφανές.

ΣΕΛΙΔ. 124, στ. 5, Ἀπό.) Ἐξ Η. Δ. ἀντι τοῦ, Ὑπό. — Στ. 7, Φερνῆς.) Προικός. Ἀπαντες ὡς εἶπεν οἱ γραμματικῶι παρὰ τὸ, Φέρω, παρήχθαι φασὶ τὴν φερνῆν· τοῦ γε μὴν τὴν πρόσθεσιν οὐκ ἐξηγήσαντο. Ἔστι οὖν εἶπεν, ὅτι τὸ ἐν τῇ παρὴμιν συνηθεῖα Φέρω (Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 120) οὐδὲν ἤττον ἑλληνικόν ἐστι τοῦ Φέρω, ὡς μαρτυρεῖ οὐ μόνον τὸ παράγωγον Φερνῆ, ἀλλὰ καὶ ἢ ἐν ἐτέροις ῥήμασι παραπλησία προσθήκη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, οἶον Κεθάω καὶ Κιδνάω, Κεράω καὶ Κιονάω, Κρεμάω καὶ Κρεμνάω. Παρὰ δὲ τὸ Φερνῆ, ἕτερον ῥῆμα Φερνίω (Εξόδ. κβ, 16), τὸ Προικίζω, οὐ αἰολικὸς μέλλον, Φερνίζω παρὸν συνώνυμον τῆς Φερνῆς ἕτερον ἔνομα, ἢ Φέρνιξ (Ἔτυμολογικ. σελ. 790 καὶ Φωτ. Λεξικ. σελ. 470), ὡς παρὰ τὸ Προίξω, ἢ Προίξ, παρὰ τὸ Δράξω ἢ Δράξ κ. τ. λ., καὶ οὐ παρὰ τὸ Φέρειν ὄνησιν, ὡς ἐδίδαξεν ὁ Ἔτυμολόγος.—Στ. 10, Μάσωνος.) Ἐκ Δ.Γ. καὶ τοῦ Τίτου Λιβίου, ἀντι τοῦ, Μνάσωνος. — Στ. 15, Ὡς ἀνὴρ Ρωμαῖος κ. τ. λ.) Ἔτερος παρὰ τὸν Αἰμίλιον, καὶ οὐκ αὐτὸς ὁ Αἰμίλιος, ὡς τινας κακῶς ἐξεδῆξαντο. — Στ. 18, Κάλτιον.) Λατιν. Calceus. Ἡ δὲ λέξις, Κάλτιος, οὐ τῶν Ρωμαίων, ἀλλὰ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλλήνων ἐστίν· οὕτω γὰρ ἐκάλουν ἐκεῖνοι τὰ κοῖλα ὑποδήματα, ἅπερ οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς ὕπερον Καλτίαια, καὶ Καλίγια οὐδετέρως, καὶ συνωνύμως οἷς ἐκάλουν Σαγγίους (τοῖς νῦν παρὸν ἡμῖν, Ὑξαγγίους) ὠνόμαζον. Τὰ δὲ Σαγγία, ἐπεὶ περικνημίδες εἰσι, τουτέστι τῆς κνήμης σκεπάσματα, εἶδος παρὰ τὸ Σαγία παρήχθαι, πλεονασμῶ τοῦ γ (καθάπερ καὶ ἐν τῷ Σπαράγγια ἀντι τοῦ Ἀσπαράγγια). “Σάγανα, σκεπάσματα, περι-, , βόλαια, , φησὶν Ἠσύχιος, καὶ “Σάγη . . . περιβύλαιον, σκέπασμα, , καὶ “Σάγος, μέρος τι τῆς πανοπλίας, , καὶ “Συρτεῦς, Σαγγάριος,

„ καλιγάριος „, ὃν οἱ χυδαίζοντες Τζαγγάριν, ἢ Τζαγγάρην καλοῦσι, καθά δηλοῖ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἀχρήσως τοῖς χρηστοῖς εὐπορουντων παροιμία “ Τζαγγάρης ἐξυπόλυτος, ράπτῃ παραλυμένος „. Ἀμαρτάνουσι οὖν οἱ Ῥωμαϊκῶς τὸ Ῥωμαϊκὸν Calceus παρὰ τὸ Calx (τὴν Πτέρυαν) ἐτυμολογοῦντες· καὶ αὐτὸ γὰρ τὸ Calx παρὰ τὸ Λάξ μεταθέσει τῶν στοιχείων ὁμολογουμένως ἐστὶ, καθά καὶ τὸ Βαρακ παρὰ τὸ Ἀρπαξ. Καὶ ἡ παρ’ ἡμῖν δὲ Κάλτζα, τουτέστιν ἡ ἐκ λίνου, ἢ ἐρίου περικνημῖς, οὐ παρὰ τὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ Calcia (ὅθεν τὸ τῶν Ἰταλῶν Calza) παράγεται, ἀλλὰ παρὰ τὴν Κάλτην, ἢ τὸν Κάλτον. “ Κάλτοι (φησὶν Ἡσύχιος), ὑποδήματα κοίλα, ἐν οἷς ἰππεύουσι „, —στ. 20, Τῷ γὰρ ὄντι μεγάλαί μὲν . . . ἄλλας οὐκ ἀπέλλαξαν· ταῖς δ’ ἐκ τινος κ. τ. λ.) Ἐξ Η. Δ. καὶ ἡ προσθήκη τῆς ἀρονήσεως, καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ τε ἄρθρου καὶ τῆς ζίξεως, ἀντὶ τοῦ, Τῷ γὰρ ὄντι μεγάλαί μὲν . . . ἄλλας ἀπέλλαξαν· τὰς δ’ ἐκ τινος. Ἄλλων ἄλλως διορθωσάντων καὶ ἐξηγησαμένων τὸ ἡμαρτημένον τοῦτο χωρίον, ἡμῖν ἔδοξεν οὐ μόνον διὰ τὰς γραφικὰς πλημμελείας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν Πλούταρχον αὐτὸν, πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντος μηκύνειν τὰς περιόδους φιλοῦντα, δυσνόητον ἀποβῆναι τὸ χωρίον. Τὸ ἐξῆς καὶ ὁ νοῦς? Τῷ γὰρ ὄντι ἄλλας μὲν γυναῖκας οὐδ’ αὐταὶ αἱ μεγάλαί καὶ ἀναπεπταμέναι ἀμαρτίαι (φέρο εἰπεῖν μοιχεῖαι) ἀπέλλαξαν τῶν ἀνδρῶν· ταῖς δὲ, (τουτέστιν Ἄλλαις δὲ) μικρὰ καὶ πυκνὰ προσκρούματα, ἐξ ἀηδίας καὶ δυσαρμοσίας τῶν ἡθῶν γεννώμενα, καὶ τοὺς ἄλλους λανθάνοντα, ἀπεργάζεται ἀνηκέστους ἀλλοτριότητας ἐν ταῖς συμβιώσεσι. Καὶ σημειῶσαι ὅτι αὐτὸ τὸ Ἀνηκέστους ἀλλοτριότητας, ὑπαγορεύει ἀναγκαιῶς τὸ μετ’ ἀρονήσεως γράφειν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περιόδου μέρει, Οὐκ ἀπέλλαξαν. Εἰ γὰρ ἐπίσης αἱ μεγάλαί, ὥσπερ αἱ μικραὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἀπαλλάττουσι τῶν ἀνδρῶν τὰς γυναῖκας, οὐδὲν ἂν εἴη μᾶλλον ἀνίκεστος ἢ διὰ μικρὰ ἀμαρτήματα τῆς διὰ μέγαρα ἀπαλλαγῆ. Ἀναγκαιῶς οὖν ἠγούμενος τὴν προσθήκην τοῦ ἀρονητικοῦ μορίου, οὐκ ἐτι ἀναγκαιῶς ὑπολαμβάνω τὴν μεταβολὴν τοῦ ἄρθρου, οὐδὲ τῆς ζίξεως. Δύναται γὰρ καὶ οὕτω νοεῖσθαι τὸ λεγόμενον, Μεγάλαί μὲν ἀμαρτίαι πολλάκις οὐκ ἴσχυσαν ἀπαλλάξει γυναῖκας ἀνδρῶν· τὰ δ’ ἐκ τινος ἀηδίας προσκρούματα ἀπεργάζεται κ. τ. λ.—στ. 24, Οὕτω δ’ οὖν.) Δ. Γ. Ο δ’ οὖν. — στ. 28, Τῷ Μαξίμου.) Ἐκ διορθώσεως (ἢ συνάδει καὶ ὁ Ἀμίοτος) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀπὸ Μαξίμου.

ΣΕΛΙΔ. 125, στ. 8, Δί’ ἧς.) Ἰσ. γρ. Δί’ ἦν. — στ. 9, Κλίμασι.) Οὐκ ἀποτόμως ὡδὲ ἐκληπτέον τὸ κλίμα, κατὰ γεωγραφικὴν ἔννοιαν

ἐπὶ τοῦ μεταξύ δύο παραλλήλων τῷ ἡμεμερινῷ διαστήματος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀπλῶς θέσεως πρὸς τὸ περιέχον· οἷον ἦν ἰκα χωρίον πα-
τοφῶν πολλῶν ἀδελφῶν κληρουμένων, ὁ μὲν τὸ πρὸς βορρᾶν, φέρ' εἰπεῖν, ὁ δὲ τὸ πρὸς νότον, ὁ δὲ τὸ πρὸς ἀνατολάς, ἢ πρὸς δύσιν νεῦον μέρος τοῦ χωρίου ἑαυτῷ περιποιεῖται. — στ. 21, Περιέκοπ-
τον.) Ἐλήθευον.

ΣΕΛΙΔ. 126, στ. 2, Τρισκάλμου.) “ Σκαλμοὶ, τὰ ξύλα, ὧν (γρ. ,, ἐφ' ὧν) δέονται αἱ κώπαι πρὸς τὴν εἰρεσίαν ,, ὡς ἐξηγεῖται Φώτιος ἐν τῷ Λεξικῷ. Πρῶτος ἐχρήσατο τῇ λέξει Αἰσχύλος (Πέρσ. 676), ἐν τῷ “ Τρισκάλμοι νᾶες ,, . Εἰσῶσε δὲ καὶ ἡ συνθήχεια τὸν Σκαλμὸν, καί-
περ ἐν οὐδενὶ πω τῶν ἡμετέρων καταχωρισθέντα Λεξικῶν, ὡς ἐστὶ μα-
θεῖν ἐκ τε τῶν νῦν ναυτιλλομένων Ἑλλήνων, καὶ τοῦ Εὐσταθίου (Ὀδυσσ.
Δ, σελ. 1517) λέγοντος, “ Τροποὶ δὲ ἄξυτώνως, ἤτοι κοινοτέρου εἰ-
,, πείν Τροπωτήρες, ἱμάντες, οἷς ἡ κώπη πελάζουσα ἐνεῖρεται τῷ ἰδιω-
,, τικῶς λεγομένῳ σκαλμῷ ,, . Ἐλέγετο δὲ ὁ Σκαλμὸς καὶ Τύλος, κατὰ
τὸν Φώτιον. “ Τύλοι, σκαλμοὶ πλοίων. Τύλος ὁ ἐξέχων ἥλος περὶ ὧν
,, (γρ. Περὶ ὧν) δεσμεύεται ὁ τροπωτήρ ,, , καὶ Κωπητήρ, κατὰ τὸν
Ἡσύχιον. Μήποτε μέντοι ὁ Κωπητήρ, τὸ ἐκατέρωθεν ἄκρον ὅλου τοῦ
τοίχου τοῦ πλοίου, ᾧ ἐμπεπύγασιν οἱ σκαλμοὶ, ἐστῆμαινε, ὃν ἡ νῦν
συνθήχεια, Κωπαστῆν, ἢ Κουπαστῆν, θηλυκῶς, ὀνομάζει. — στ. 3, Υπ'
αὐτῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Υπὸ τῶν. — στ. 12, Καὶ
διδάσκαλοι θήρας Ἕλληνες ἦσαν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ συνάδει καὶ ἡ Ἀριότου
μετάφρασις. Εγγράμμο παρ' ἅπασι, καὶ διδάσκαλοι θήρας ἐλεῖν, ἐση-
σαν· οὐ τὸ ἀλλοκότως βάρβαρον ὁ Ρεῖτισιος κατενόησε μὲν, οὐ μὴν
ἴσχυσε θεραπεῦσαι. — στ. 19, Πάσχοντας... ποιούοντας.) Ἐκ Δ. Γ.
οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πάσχοντες... ποιῶντες.

ΣΕΛΙΔ. 127, στ. 9, Συνοικίσαντες.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ,
ἀντὶ τοῦ Συνοικίσαντες. — στ. 11, Δώσων.) Περὶ οὗ ἔπιθε τὰ ἐν τοῖς
πρόσθεν (σελ. 377) σημειωθέντα· οἷς προστίθει, ὅτι τοὺς, οἷος ἦν Ἀν-
τίγονος, Δώσωνας, καὶ Προδοσικόμπους ἐκάλουον οἱ πάλοι, ὡς φησι
Φώτιος, καὶ ὁ ἐκ τοῦ Φωτίου παρεληφώς Σουίδας· “ Προδοσικόμπος,
ὁ ὑποσχετικός, ὁ τὰς ἑαυτοῦ ὑποσχέσεις ἐν οὐδενὶ τιθέμενος, ἀλλὰ
ΠΡΟΔΙΔΟΥ Σ,, . Καὶ ἔχει ἀπορίαν τὸ ἔτυμον. Ἐστὶ μὲν γὰρ πῶς ἀναλο-
γώτερον, παρὰ τὸ Προδιδόναι ἐρμηνεύειν τὴν λέξιν, κατὰ τὸ Προδο-
σέταιρος· σκεπτέον γε μὴν μήποτε κωμικώτερον εἴρηται Προδοσικόμ-
πος, ὁ πρὸ τῆς δόσεως κομπῶν. — στ. 14, Ἀναστήσω.) Ἐκ διορθώ-
σεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀναστήσει. — στ. 17, Σκοτοῦσαν.)

* Έγγραφα διὰ διπλοῦ τοῦ σ. παρά γάρ τὸ σκοτίεσσα. — Φλαμινίου.)
 * Έκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Φλαμινίου.

ΣΕΛΙΔ. 128, στ. 2, Προαγαγεῖν εἰς ἔργον.) Έκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Προσαγαγεῖν εἰς ἔργον. — Στ. 4, Υπολειπόμενος.) Έξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Απολειπόμενος. — Στ. 9, Ἀκαστρίας.) Ἀκαστρία ἢ ἐν τῇ συνθεσίᾳ Ράπτρια (Εὐστάθ. σελ. 1647, καὶ 1764), ἢ Ράπτρησσα λέγεται γάρ καὶ τοῦτο, κατὰ τὸν ἐθνικὸν τύπον τοῦ Κρής, Κρησσα, Μάγνης, Μάγνησσα. — Στ. 10, Γναθινιάς.) Ἰσ. γρ. Γναθίνης, ἢ, ὡς εἰκασαν ἕτεροι πρό ἡμῶν, Γναθινίου. Οὗτοι γάρ αὐτὴν καὶ ἀλλαχοῦ (Ἀράτ. § 54) ὀνομάζει Πλούταρχος. — Στ. 14, Ρώμης.) Δ. Γ. Ρύμης. — Στ. 15, Διηρέισατο.) Ἀντέσχε καὶ διετεῖνατο. Παρὰ τὸ Διερεῖσθαι, οὗ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἐνεργητικὸν Ἐρεῖθω. συγγενὲς καὶ συνωνυμον εἶναι τοῦ Ἐρίζω (ὅθεν τὸ τῆς συνθεσίας Συνερίζομαι) διδάξει σε ἢ μετὰ προσοχῆς τῶν συγγραφέων παράθεσις. — Στ. 21, Ναυστάθμου.) Ἐπι τοῦ στόλου ὡδε, ἤγουν τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ, ὡσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν (σελ. 368) ἐσημειώσαμεν, τῇ λέξει ἐχρήσατο. ἄλλως γάρ ὁ Ναύσταθμος, ἢ τὸ Ναύσταθμον, Λιμένα, ἢ τόπον ἐν ᾧ ἴστανται αἱ νηες, σημαίνει. — Στ. 23, Γεμούσας κατέδυσεν ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα. Καὶ μάχην ἐπολέμησε τὸ δεύτερον, ἐν ἣ τὸν ὑπατικὸν Οστίλιον κ. τ. λ.) Έκ Δ. Γ. παρεῖληφα τὸ, Τὸν ὑπατικὸν, ἀντί τοῦ, Τῶν ὑπατικῶν. Ἐτέρα δὲ Δ. Γ. φέρεται εἰς μακροῦ βραχύτερον συντεταγμένη ἡδε, “ Γεμούσας τὸν δὲ δεύτερον τῶν ὑπατικῶν , Οστίλιον ,. Ἀμιότος δὲ ἠρμήνευσεν, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, “ Γεμούσας κατέδυσεν ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ , ΤΕΣΣΑΡΑ. Καὶ μάχην ἐπολέμησε ΠΡΟΣ τὸν δεύτερον τῶν ὑπατικῶν , Οστίλιον ,. — Στ. 25, Καταβιαζόμενον.) Έξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Καὶ βιαζόμενον. — Ἐλιμας.) Ἐλιμίαν, ἢ Ἐλίμειαν, ταύτην ἐνικῶς ἕτεροι καλοῦσι.

ΣΕΛΙΔ. 129, στ. 6, Ἐάσαντας, αὐτοὺς καλεῖν.) Ἦν τινες τῶν πρό ἡμῶν εἰς τὸ, Εὐθύς, ὑπέλαβον μεταβλητέον εἶναι αὐτωνυμίαν, ἐμοὶ περιελεῖν ὅλως ἔδοξε τοῦ χωρίου. — Στ. 13, Ἐθρύπτετο.) Μὴ βούλεσθαι τὴν ὑπατεῖαν προτεποιεῖτο. Τοῦτο ἢ συνθεσία, Ἐχαδεύετο, ἂν ἐρμηνεύσειε. Σκεπτέον δὲ εἰ καὶ τὸ Χαδεύομαι, τῆς Ἑλλήνων ἐστι φωνῆς ὁ μὲν γάρ ἐνεργητικὸς τύπος Χαδεύω (καὶ οὐ Χαϊδεύω) σημαίνει τὸ παρὰ τοῖς Γαλάταις Caresser, ὁ δὲ μέσος τύπος, Χαδεύομαι, σημαίνει μὲν ἂν καὶ τὸ Χαδεύω ἐμαυτὸν (se caresser), ἐξενίκησε δὲ σημαίνειν, τὸ Προσποικητῶς ἀρνοῦμαι, καὶ ὑποχωρῶ, ἢ ἀναχωρῶ

ἔργου τινός ἢ πράξεως. Ἐπι ῥήμα Χάζω και Χάζομαι, τὸ εἰς τοῦπίτω χωρῶ και ἐκκλίω, παρὸ δ και Ἀναχάζειν, τὸ ἀναχωρεῖν, και Συγχάζειν, τὸ συγχωρεῖν. Τούτου ὁ μέτος παρακειμενος Κέχλα ἀπέπειε ῥηματικὸν τύπον ἕτερον, Χάθω, και Χαθέω· ὅθεν εἰσιε παραχθαι τὸ τῆς συνθεῖας Χαθεύομαι, τούτῳ διατρέρον τοῦ Χάζομαι, ὅτι τὸ μὲν ἀπλῶς τὸ ἀναχωρῶ και φεύγω ἢ ἐκκλίω σημαίνει, τὸ δὲ ἡμέτερον Χαθεύομαι, τὸ ὑποκρίνομαι φεύγειν, ἢ ἐκκλίνειν, τὸ προσποιητῶς ἀροῦμαι, ὅπερ οἱ Γάλλοι διὰ τοῦ Faire de difficile ἐμφράζειν φιλοῦσι. Παράδειγμα τοῦ πρώτου (Εὐριπίδ. Ὀρέστ. 1116),

Και μὴν τόδ' ἔρξας, δις θανεῖν οὐ χάζομαι,

τουτέστιν, Οὐκ ἐκκλίω τὸ δις ἀποθανεῖν· τοῦ δευτέρου δ' ἔστω τὸ, ὡς ἂν τις, ἐπ' ἄριστόν τινα καλῶν, φαιή,

Ἐλα σήμερον νὰ γευθῆς, ἔλα, και μὴ χαθεύου.

—Στ. 25, Δεθακρυμένην.) Σημειωσαι τὸν παρακειμενον ὧδε, οὔτε τὴν Δακρυούσαν κυρίως σημαίνοντα, οὔτε μὴν ἀπλῶς και συντελικῶς τὴν Δεθακρυκίαν, ἀλλὰ τὴν Δεθακρυκίαν ἐπι σημεία φέρουσαν ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀκριβῶς ἐμφράσαι, παρὰ τὴν συνθεθ φωνὴν ἡμῶν, χαλεπὸν ἐστι θυναμένην ἑτέραν γλῶσσαν εὔρειν. Τὸ γὰρ τοῦ Αἰμιότου Esplorée, ὁ και ὁ Στέφανος (Θησαυρ. Α, σελ. 907) ἐσημειώσατο, ἴσως οὐ ταῦτόν δύναται τῷ ἐν τῇ παρὸ ἡμῖν συνθεθῆ παρακειμένῳ, Δακρυσμένην (Δακρύζω γὰρ λεγομεν τὸ Δακρύω, κατὰ τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Βλύω και Βλύζω, Βρύω και Βρύζω, Φλύω και Φλύζω), και τῷ συνωνύμῳ Κλαυμένην, ὅπερ σεσημείωται ἐν τῷ ἐναγχοῦ ἐκδοθέντι Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ. Οὔτω γὰρ ἐκεῖνος, “Κεκλαυμένην, ,, ἀντὶ τοῦ Κεκλαυκίαν· ἐστι δὲ ποιητικόν,,· ἀληθῶς μὲν, οὐκ ἀκριβῶς δέ. Οὔτε γὰρ ἀπλῶς τὸ Κεκλαυκίαν, ἀλλὰ τὸ, Κεκλαυκίαν ἐπι φέρουσαν ἐπὶ τοῦ προσώπου σημεία, δηλοῖ, οὔτε ποιηταῖς ἴδια λεκτέον, ἅπερ ἄλλως ἐμφράσαι λογογράφους οὐ συγκεχώρηται. Ὁ γὰρ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ (Χοηφ. 727) οἰκέτης, ἠνία, τῆς τροφοῦ ἐξερχομένης τοῦ οἴκου, λέγει,

Τροφὸν δ' Ὀρέστον τὴν δ' ὀρῶ ΚΕΚΛΑΥΜΕΝΗΝ,

οὔτε, Κλαίουσαν τῆνικαῦτα σημαίνει (οὐ γὰρ ἂν ἐγρήσατο τῷ παρακειμένῳ), οὔτε Κεκλαυκίαν ἀπλῶς ὀρίζειται (πῶς γὰρ ἂν, ἢν οὐχ ἐωράκει κλαίουσαν); ἀλλ' ἐκ τῶν σημείων τοῦ κλαυμοῦ (τῆς τῶν

ὀφθαλμῶν οἰδησεως δηλονότι καὶ τοῦ ἐρεῦθους) κελαινεύειν τεκμαίρεται τὴν τροφὸν, καὶ λέγει ὅπερ ἂν φαίη καὶ ἡ συνήθεια ἐπὶ παραπλησίαις συνακτῆσεως. “ Βλέπω τὴν παραμάναν (ἢ τὴν βυζάστριαν) τοῦ Ὀρέστου κλαυμένην, — στ. 27, Εἰπεῖν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εἶπεν.

ΣΕΛΙΔ. 130, στ. 1, Ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς.) Βιβλ. Α, κεφ. 46, ὅπου καὶ ἀντὶ τοῦ Δεδακρυμένην, Tristiculam, ὅπερ ἂν εἴη Ἰπόλυπον, εἶρηκεν ὁ Κικέρων. — στ. 5, Συναγαγών.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἐναγαγών, ἢ, ὡς ἑτέρα Δ. Γ., Ἄναγαγών. — στ. 8, Εἰ μὲν.) Προσέθηκα τὸν Μὲν ἐξ Ε. Δ. — στ. 11, Ἀρχοντος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἀρχοντα. — στ. 19, Ἐπὶ τὴν στρατείαν.) Ἐκ διορθώσεως προσέθηκα τὸ ἄρθρον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — στ. 28, Φησίν.) Φῆσει, γραπτέον, οἶμαι. — στ. 30, Ἀποδειλιάσαντος.) Πρὸς τὸ Περσέως. Εἶληφα δ' ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἀποδειλιάσασα.

ΣΕΛΙΔ. 131, στ. 2, Παραβάται.) Ἰσοδρόμῳ παρεπόμενοι τοῖς ἵππεσσι πεζοὶ, ἔν' ἐκείνων πεσόντων αὐτοὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνουσι, ὡς ἐξηγήσατο Λίβιος αὐτὴν ταύτην (ΜΔ, κς) τοῦ Περσέως ἰσορῶν τὴν παρασκευὴν. Ἀμῖππος καλοῦσι τούτους ὅτε Θουκυδίδης καὶ ὁ Ξενοφῶν (Ἀρποκρατ. λέξ. Ἀμῖπποι). — στ. 5, Μηδικῆν.) Γράφε, Μαιδικῆν, ὡς ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀμιότις (Mædique). Παρὰ γὰρ τοὺς Μαιδοὺς, ἔθνος Θράκης πλησίον Μακεδονίας, ὡς ἰσόρηκε Στράβων (σελ. 318), καὶ ὁ Βυζάντιος Στέφανος (λέξ. Μαιδοί). — στ. 13, χιλίους.) Ἐλλειπτικῶς τοῦ Χρυσοῦς στρατηγῆρος. — Πρὸς τὸ γινόμενον τοῦ χρυσοῦ πληθος.) Πεντακοσίων ταλάντων τὸ σύμπαν, ὡς ὁ Σικελιώτης φησὶ Διόδωρος (Τομ. Β, σελ. 580). — στ. 17, Καὶ τοὶ διδασκάλους.) Ἐκ Δ. Γ. (καὶ τοῦ Ἀμιότου) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καὶ διδασκάλους. — Οἷς ἄνευ τῆς ἄλλης παρασκευῆς στρατιωτῶν δέκα μυριάδες ἦσαν κ.τ.λ) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμιότου οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οἱ ἄλλης παρασκευῆς, τῶν δέκα μυριάδων ἦσαν. — στ. 21, Ἀλλοτρίου.) Ἐξ Η. Δ. ἡ συνάδουσι καὶ αἱ μεταφράσεις, ἀντὶ τοῦ, Ἀλλοτρίων.

ΣΕΛΙΔ. 132, στ. 2, Καταχεάμενος.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Καταχεόμενος. — στ. 7, Γέντιον.) Ὡς καὶ ἀνωτέρω, καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἕτεροι δὲ Γέντιον ὀνομάζουσι, παρ' ὧν καὶ ἡ Γεντιανή, βοτάνη τις οὕτω καλουμένη. — στ. 10, Ἐχειν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εἶχεν. — στ. 29, Καὶ λόγῳ πολλὰ διαστρατηγοῦντα τῶν ἀπράκτων.) Διαστρατηγεῖν εἶρηκεν ἐνταῦθα, ὅπερ ἀνωτέρω Παραστρατηγεῖν. Ο νοῦς, Καὶ πολλὰ τῶν μὴ πραχθέντων (ὡς ὁ Ἀμιότις), ἢ τῶν μὴ δυνατῶν

πραχθῆναι (ὡς ὁ Λατ. μεταφρ.) πρακτέα εἶναι λέγοντας, ὡσπερ αὖ εἰ στρατηγοὶ αὐτοὶ ἐτύγχανον οὐτες.

ΣΕΛΙΔ. 133, στ. 1. Ἄλλ' ἤ.) Γράφει, Ἄλλ' ἤ, τρυτέζην, Ἄλλο ἤ· πρὸς τὸ Μιδέν. — στ. 8, Ἐπίδυε.) Ἐπήγαξε· παρὰ τὸ Πιδύω, παρὸ καὶ τὸ, Πιδάξ, συνώνυμον καὶ συγγενές τῷ Πηγῆ, ὡσπερ τὸ Πιδύω, τῷ Πηδῶ. Καὶ σημειούσθω ἡ γραφὴ τῆς πρώτης ἐκατέρου συλλαβῆς, ὡς οὐθεμίαν, ἢ πάμπαν ἐλαχίστην ἐλέγχουσα διαφορὰν τῆς τοῦ η καὶ τοῦ ι προφορᾶς. Παραπλησιον δὲ τι ὑπονοεῖν παρέχει καὶ ἡ τοῦ ι καὶ υ ἐν τῷ Φίτυ καὶ Φυτὸν, καὶ Φιτύσαι καὶ Φυτεῦσαι. “ Φίτυ (φησὶ , Φώτιος), φυτὸν, φύτευμα, Φερεκράτης. Φιτύσαι, γεννησσαι, ἐπὶ τοῦ , πατρὸς τίθησιν. Ἐπὶ δὲ μητρὸς οὐκέτι, ἀλλὰ ΓΕΝΝΗΣΑΙ. Καὶ Φι , τύοντος ὁμοίως τοῦ (γρ. Ἐπὶ τοῦ) γεννῶντος. Λέγεται δὲ καὶ τὸ , γέννημα, Φίτυ κ.τ.λ. , Ὄπου καταχρηστικώτερον ἔτξε καὶ Φώτιος, καὶ ὅτ' αὐτὰ Φωτίω σημειωσάμενος Ἐτυμολόγος (795), ἐπὶ μητρὸς τῷ, Γεννησσαι, ἀντὶ τοῦ ΤΕΞΑΙ· ἄλλως γὰρ ταῦτα πάλαι διώρισται· οἶον ἐστὶ τὸ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ (Τραχ. 311),

Τίς ἢ ΤΕΚΟΥΣΑ; τίς δ' ὁ ΦΙΤΥΣΑΣ πατήρ;

Παρὰ τοῦτο δὲ τὸ, Φιτύω, τρέψαντες αὐτὴς οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ι εἰς τὸ υ ἐσχημάτισαν τὸ κακέμφατον Futuo, οὐπερ ἢ χρῆσις παρὰ τοῖς Γαλάταις τοὺς ἀναγῶγους ἐπιεικῶς διακρίνει τῶν ἀγωγῆς καὶ παιδείας μετεπιψότων. — Συνελεύθετο.) Συνέσασσε, συνεῶρε· παρὰ τὸ Λεῖθω, τὸ σάζω. Παρὰ τοῦτου τοῦ δεύτερον ἀόριστον, Ἐλεθον, ἢ Λεθᾶς, “ Σταγών, κοίτη, ἐνυδρος τόπος , ὡς ἐξηγεῖται ὁ ἡμέτερος Φώτιος· ὅθεν καὶ τὸ μέγρι δεῦρο σωζόμενον ἐν τῇ συνηθείᾳ Λιβάδιον, καὶ ἡ Λιθαδοπέριδικα, τὸ ἄλλως λεγόμενον Ταγηνάριον, παρὰ τὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἄτταγῆνα. Παρὰ δὲ τὸν παρακειμένον Λέλειμμαι, ὁ συνώνυμος τῆς Λιβάδος, Λειμών (ἀποβολὴ τοῦ ἐτέρου μ, ἢ παρὰ τὸ θεματικώτερον Λεῖω, Λέλειμαι), καὶ ὁ Λεῖμαξ, ὁ σημαίνων οὐ μόνον τὸν Λειμῶνα, ἀλλὰ καὶ τὸν Κοχλίαν· ὅς παρὰ μὲν τοῖς Ῥωμαίοις Limax καὶ τοῖς Γάλλοις Limacon, τηρήσας τοῦνομα· ἐν δὲ τῇ παρὸ ἡμῶν συνηθείᾳ, Σάλιακας, εἴτε παρὰ τὸ Σιάλαξ (ὡς ὁ Κόρακας παρὰ τὸ Κόραξ) διὰ τὸ ἐνυγρον καὶ σιελῶδες τοῦ ζώου, εἴτε παρὰ τὸν Σεσηλον, τὸν καὶ Σελάτην, καὶ Σέμελον καλούμενον (Ἡσύχ. λέξ. Σελάτης, Σεμελοιοῖδαί, Σέμελος, καὶ Σεσηλοι). — στ. 23, Πιθακῶδεις.) Ἡσύχιος “ Πιθηέσσης, καθύδρου, πιθακῶδους. Καὶ ἡμεῖς Πίδαν (γρ. Πίθακα) , λέγομεν τὸ ἀναβάλλον ὑγρὸν, , — στ. 27, Ἀναπιδύει.) Ἐκ Δ, Γ. ἀντὶ

τοῦ Ἀναθύει, οἱ πρὸ ἐμοῦ· οἱ καὶ ὑπετόπασαν μήποτε ἐγγράπτο, Ἀναβλύει.

ΣΕΛΙΑ. 134, στ. 2 Ἀπορητικοῖς.) Τοῖς καὶ Ἐφεκτικοῖς, καὶ Ζητητικοῖς, καὶ Σκεπτικοῖς, καλούμενοις φιλοσόφοις, ὧν καθηγῆσατο Πύθρων (Διογ. Λαέρτ. Θ, § 70) — Στ. 9, Ἐξεπήδησε.) Ἰσ. γρ. Ἐξεπίδυσσε, ὡς τις ὑπενόησε τῶν πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 15, Πύθιον.) Πόλις Μακεδονίας, κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον. — Πέτραν.) Μνημονεύει τῆς Πέτρας, κατὰ καὶ τοῦ Πυθίου, καὶ Λίθιος (ΜΔ, λβ'). — Στ. 30, Ἡράκλειον.) Οὐ μέμνηται καὶ Λίθιος (ΜΔ. λε').

ΣΕΛΙΑ. 125, στ. 2, Ἐγένετο.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἐγένετο. — στ. 7, Ἐπι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τῆς ὀξυνομένης Ἐπί. — Στ. 8, Πρὸς κάθετον δ' ἐμέτρει.) Ἐκ διορθώσεως, ἣν εὔρηκα προσγεγραμμένην ἀνωμόως ἢ κέχρηται τεύχει τῶν Παραλλήλων τῆς Στεφανείου ἐκδόσεως, ἀντὶ τοῦ ἀμέτρου, Πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη. — Στ. 10, Πλήθρον.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Πλήθρων. — Στ. 11, Δέ μιν.) Οὐκ ἔρρωται τὸ χωρίον. Ἰσ. γρ. Τὰ μὲν, πρὸς τὸ Μέτρα, καὶ ἀνταποδοτικῶς πρὸς τὸν τοῦ ἐχομένου σίχου, Δέ. — στ. 22, Παρακελευσάμενος.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Παρασκευασάμενος. — στ. 25, Αὐτός.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτόν.

ΣΕΛΙΑ. 136. στ. 2, Πολέμιον.) Ἐξ Ε. Δ. (διὰ τὸ προσεχές Ἐκ πεσεῖν) ἀντὶ τοῦ, Πόλεμον. — στ. 5, Ὑπάρξειν.) Ἐξ Η. Δ. ἢ συνάδουσι καὶ αἱ μεταφράσεις, ἀντὶ τοῦ, Ὑπάρχειν. — στ. 8, Βαλλόμενος.) Ἐκ διορθ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Βαλλόμενος. — στ. 27, Στραφέντας... βαλέσθαι.) Ἰσ. γρ. Συστραφέντας...βάλλεσθαι, ὡς ὑπετόπασαν οἱ πρὸ ἡμῶν.

ΣΕΛΙΑ. 137, στ. 5, Χαλκοῦ τε πατάγοις ἀνακλουμένων τὸ φῶς αὐτῆς.) Ὡσπερ καὶ νῦν νενομίσται παρά τοῖς Τούρκοις ἐν ταῖς σελήναις ἐκλείψεται. Ἐνενομίστο δὲ καὶ τοῖς Ἑλλήσι πάλκι, ὡς φησιν ὁ τοῦ Θεοκρίτου σχολιαστής τουτὶ τὸ χωρίον (Εἰδυλλ. Β, 36),

Ἄ θεὸς ἐν τριόδοισι τὸ χαλκίον ὡς τάχος ἄχει,

ἐξηγούμενος· “Τὸν γὰρ χαλκὸν ἐπεῖθον ἐν ταῖς ἐλλείψεσι (γρ. Ἐπαιον, ἐν ταῖς ἐκλείψεσι) τῆς σελήνης, καὶ ἐν ταῖς κατοιχομένοις, ἐπειδὴ, ἐνομιζέτο καθαρὸς (γρ. καθαρτικὸς) εἶναι, καὶ ἀπελαστικὸς τῶν, μισμάτων κ. τ. λ., Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ περὶ τῆς παρά τὸν πόλεμον ἐκλείψεως ταύτης ἱστορούμενα, οὐ δι' ὅλου συνάδει τοῖς παρά τῷ Λιδίῳ (Μ. Δ. λζ). — στ, 13, Ἐπίσκοτον.) Ἐξ Η. Δ. (ἣν ὑπετό-

πασαν μὲν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ἐν δευτέρῃ γε μὴν ἔθεντο κακῆς ἐτέρας διορθώσεως, τῆς Ἐπισκοτουμένην), ἀντὶ τοῦ, Ἐπὶ σκότου, ἢ, ὡς ἐτέρα Δ. Γ. Ἐπισκότου. Καταχωρίζεσθαι δὲ καὶ ἐν τοῖς Λεξικοῖς τῷ τῶς ἀγνοούμενον Ἐπίσκοτος· ἔστι γὰρ κατὰ τὸν τύπον τοῦ, Ἐπίφθονος, Ἐπίπονος, καὶ πολλῶν ἄλλων προαπλητίων. — Στ. 27, Ἐξέλασαντας.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐξέλασαντος. Τὸ δ' ἐξῆς οὕτω στίζοντας, θηρατέον, Οἱ μὲν φασίν, αὐτοῦ τοῦ Αἰμιλίου τεχνάζοντος ἐκ τῶν πολεμίων γενέσθαι τὴν ἐπιχειρήσειν (τουτέστι μηχανωμένου, ὅπως οἱ πολέμιοι πρῶτοι κατάρξουσιν μάχης.), τοὺς Ἄμμιους, ἐξέλασαντας ἀγάλιον ἵππου, ἐμβλεῖν αὐτοῖς (τοῖς Μακεδόσι), καὶ τοῦτον (τὸν ἵππου), διωκόμενον, παρυσχεῖν ἀρχὴν μάχης.

ΣΕΛΙΔ. 138, στ. 2, Ἀμφοτέρωθεν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀμφοτέρων. — Στ. 8, Φησίν.) Ὁ Νασικῆς. — Στ. 9, Θυρεῶν.) Ἐκ διορθ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Θυρεῶν. — Στ. 12, Ὀνσκευαὶ παντοδαπαί.) Περιεῖλον τὸν σύνδεσμον, ὡς ἐπισκοτουῦντα τῷ νῶ τοῦ χωρίου. Λάμβανε δὲ καὶ τὸ, Ὀνσκευαὶ παντοδαπαί, διὰ μέσου. Ἰσως μὲν τοι οὕτως ἐγγράπτο πάλαι τὸ χωρίον ὅλον· “ Παρὰ δὲ τοὺς . . . , παρενέβαλλον (ὄνσκευαὶ παντοδαπαί) καὶ μεμιγμένοι Παίονες , ἦσαν ἐπὶ τούτοις ἄγῃμα τρίτον κ. τ. λ. , , Ἀμιώτος δ' ἠρμίνευσεν ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, “ Παρὰ δὲ τοὺς . . . παρενέβαλλον, ὄνσκευαὶ , , τε καὶ ὀπλίσεις παντοδαπαί· καὶ τούτοις μεμιγμένοι Παίονες ἦσαν. , , Ἐπὶ δὲ τούτοις ἄγῃμα τρίτον κ. τ. λ. , , . — Στ. 20, Ἐπήσαν.) Ἐπέγραψα τὸ ι (ἴ' ἢ παρὰ τὸ εἶμι τὸ πορεύομαι), ἀντὶ τοῦ Ἐπήσαν (παρὰ τὸ εἶμι). Λέγεται δὲ καὶ Ἐπείσαν, καὶ Ἐπήσαν, ὃ προεῖλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ. — στ. 24, Σαρίσσης.) Ἐξ Η. Δ. ὠδὲ τε καὶ καθεξῆς, ἀντὶ τοῦ Σαρίσας. Ἐπὶ δὲ εἶδος ἀκοντίου Μακεδονικοῦ, τὸ μῆκος κατὰ μὲν τινὰς τεσσαρεσκαίδεκα πηχέων· Θεόφρατος δὲ (Περὶ φυτῶν Γ, ιβ'), δώδεκα μάλιστ' ἀκοντίων τῶν σαρίσσων τὴν μεγίστην εἶναι φησι. — στ. 25, Προσιεμένους.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσιεμένοις.

ΣΕΛΙΔ. 139, στ. 5, Εἰς τὴν πόλιν.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον, ἵνα ἀναφέρεται εἰς τὴν Πύδναν, ἣς ἐμνήσθη ἀνωτέρω (σελ. 136). Οὕτω δ' ἠρμίνευσεν καὶ Ἀμιώτος (Dedans la ville de Pydne). ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ, Εἰς πόλιν, γράφειν προήνεσαν, Εἰς Πέλλην. — στ. 18, Φορέων.) Ὁ μὲν Λατίνος μεταφραστὴς Viatorius ἠρμίνευσεν Ἀμιώτος δὲ, De ceulx qu' il chevauchoit en allant par les champs, ἐκλαβόντες ἀμφοτέρω ἐπὶ ἵππου ὀδοπορικοῦ, τουτέστιν ἵππου, ᾧ ἐχρήσθη παρὰ τὰς ὀδοπορίας. Τόγχε μὴν Φορέως, ᾧ καὶ ἀλλοχού (Ἀρ-

τοξ. § 22) Πλούταρχος ἐχρήσατο, συνώνυμόν ἐστι τῷ Ἀχθοφόρῳ ἢ Φορτοφόρῳ ἀνθρώπῳ, ὃν ἡ συνήθεια, Βασταγάριον, ἢ Βασταγάριν (παρὰ τὸ Βαστάζω) καλεῖ· ἐφ' ἵππου δὲ ταττόμενον, μᾶλλον ἂν ἀρμόσειε τῷ σκευοφόρῳ (ὃν οἱ Γάλλοι Cheval de somme καλοῦσιν) ἢ τῷ πολεμιστῇ, ἢ καὶ ἀπλῶς ἀνθρώπον φέρουσι ἵππῳ. Σκεπτέον οὖν, μηποτε ἀντὶ τοῦ Φορέων, γραπτέον Φορβάδων, ὃ ἐστὶν ἵππων συναγελαζομένων καὶ συμφερομένων (τουτέστι συντρεφομένων) ἐν τῷ λεγόμενῳ Ἱπποφορβίῳ (Γαλατ. Haras)· ἐν ᾧ τῶν πλείστων, ὡς εἰκὸς, θηλειῶν οὐσῶν, ἐξενίκησεν ἡ Φορβάς καὶ ἀπλῶς τὴν θηλειαν ἵππον σημαίνειν, καθὰ καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς αὐτὸ τὸ Ἱπποφορβίον Stuterei ἐκλήθη παρὰ τὸ Stute, τὸ σημαίνειν τὴν θηλειαν ἵππον. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ παρ' Εὐριπίδῃ (Βακχ. 166),

Πῶλος ὅπως ἅμα

Ματέρει φορβάδι.

Ἐντεῦθεν ἡ συνήθεια, περιελούσα τὸ β, ἐποίησε τὴν Φοράδαν καὶ τὸ Φοράδιον· πλὴν εἰ μὴτις καὶ τὴν δίχα τοῦ β Φοράδα τῆς ἀρχαίας εἶναι φωνῆς ἰσχυρίζοιτο, οὐκ ἔτι παρὰ τὸ Φέρω, ἀλλὰ παρὰ τὸ Φέριω, τὴν φέρειν δηλονότι δυναμένην καὶ γόνιμον, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀρρένων ἵππων. Ἡτύχιος μὲν γὰρ φησὶν, “Φοράδες, αἱ ,, θηλειαὶ ἵπποι . . . Φορβάδες, νομάδες, φοιτάδες, βοσκήματα,, . ὃ δὲ τοῦ Νικάνθρου (Θηρ. 925) σχολιαστῆς, “Φορβάς δὲ λέγεται καὶ ,, τὸ Φοράδιον,, . Ῥωμαῖοι δὲ, συγκόψαντες τὴν λέξιν, Φόρδαν (Forda) ἐκάλεσαν, τὴν ἐγγυμονοῦσαν βουῦ. — στ. 21, Ἀχιμῆ.) Οὐ τρεπτέον εἰς τὸ Αἰχμῆ, ὡς ἔδοξε τινι τῶν πρὸ ἡμῶν· ταυτὸ γὰρ ἀμφότερα δύναται, ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, τοῦ Ἄκω ῥήματος, πεφυκότα. Σημαίνει δ' ἐνθάδε τὴν οἰκίαν ἄκραν τοῦ παλτοῦ, ἣν καὶ Μύτιν ἢ συνήθεια ὀνομάζει, μετενεγκοῦσα ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου μέλους τῆς ῥινοῦς. Ἔστι δὲ οὐδὲ τὸ Μύτις (ἢ ῥίς) βάρβαρον, ὡς ἐσημείωσατο καὶ ὁ Εὐστάθιος (σελ. 950). Συγγενὲς γὰρ ἐστὶν ὄνομα τῷ Μυκτῆρι, καὶ τῇ Μύξῃ· πλὴν ὅτι ἀπὸ τοῦ θεματικωτέρου Μύω, παράγεται, τοῦ Μυκτῆρος καὶ τῆς Μύξης παρὰ τὸ Μύζω, ἢ Μύσσω, παρηγημένων. — (Θιγεῖν) Ἐξ II. Δ. ἀντὶ τοῦ βαρβάρου ἐνεσῶτος, Θίγειν. Διαρθοῦσθω δὲ κατὰ πάροδον καὶ ὁ Φώτιος, “Θίγειν, (γρ. Θιγεῖν), Ψαῦσαι, ,, ἐγγίσαι,, . — στ. 23, Τυφλῷ μῶλωπι.) Μῶλωψ ἐστὶν ὁ ἐκ πληγῆς αἱματώδης τύπος, ὃν οἱ ἰατροὶ Θλάσμα, καὶ Ἰωνικῶς Φλάσμα, καλοῦσι (Γαλλιστί Contusion, ἢ Meurtrissure). Γίνεται δὲ ἄνευ

διαϊρέσεως τοῦ δέριματος, ὡς φησιν ὁ Γαλληνός (Ἰπομν. εἰς τὸ Κατ' ἰντρο. σελ. 698) ὃ καὶ δῆλον, ὅτι ἐκ περιουσίας πρόκειται τὸ, Τυφλῶ. — στ. 27, καὶ 29, Πελεγνῶν.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ τοῦ Τίτου Λιβίου, ἀντὶ τοῦ Παλινοῦ.

ΣΕΛΙΔ. 140, στ. 2, Σαρίσσας.) Ἐγραφα καὶ πάλιν διὰ διπλοῦ τοῦ σ, ὡθε τε καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. — στ. 4, Δι ἀμφοτέρων.) Τῶν χειρῶν δηλονότι, ὡς ἠρμήνευσαν οἱ μεταφρασταί. — στ. 7, Πελεγνῶν καὶ Μακρόρουκινῶν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Παλινοῦ καὶ Ρακινῶν (ἢ ὡς ἑτέρα Δ. Γ. ... Καὶ Ταρόσκινοῦ). Οὕτω γὰρ καὶ Λίβιος (Μ. Δ. μ') Πελεγνοῦς καὶ Μακρόρουκίνοῦς αὐτοὺς ὀνομάζει· Στράβων δὲ (σελ. 241), Πελίγνουσ καὶ Μαρουκίνοῦσ. — στ. 21, Προπίπτουσαν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Προσπίπτουσαν. — στ. 27, Κατὰ τὰ γυμνά.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ ἄθρου.

ΣΕΛΙΔ. 141, στ. 3, Ἰπὸ βάρους καὶ καταφορᾶς.) Διὰ τὸ βάρους αὐτῆσ τῆσ μαχαίρασ, καὶ τὴν μεθ' ἧσ κατεφέρετο ρύμην, ὡς ἠρμήνευσαν οἱ μεταφρασταί. Σημειοῦ δὲ ὅτι ἐντεῦθεν καὶ ἡ συνήθεια, τὸ Βαροῦ ἐπὶ τοῦ Πλήττω, τέταχε, καὶ τὴν μετοχὴν, Βαρομένοι, ἢ Βαρημένοι, ἐπὶ τοῦ Πεπληγμένου. Τὸ δὲ θηλυκὸν, Βαρεμένη, οὐ μόνον τὴν Πεπληγμένην, ἀλλὰ καὶ (τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖσ Λεξικοῖσ) τὴν ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, ἢ ἔγγυον, σημαίνει· διὰ τὸ βαρύνεσθαι δηλονότι τὴν γαστέρα. Ἔστι δὲ καὶ τούτου μοτοῦριον ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ (Περὶ τῶν ἐπὶ μισθ. συν. § 24) παρασχέσθαι τὸ, “Βαρύνεται γὰρ ἡ ἄθλια τὴν γαστέρα, καὶ σχεδὸν ὡς ἐπίτεξ ἐξίν,, — στ. 11, Κατεῖθε.) Ἰσ. γρ. Κατεῖθοι, ἢ μᾶλλον, Κατίθοι. — στ. 22, Λευκοῦ.) Ἐξ Η. Δ. ἡ βραεῖα τάσισ, ἀντὶ τοῦ Λευκοῦ· ἡ δὲ τὸν ὡς εἰπεῖν γενικὸν κανὸνα τῆσ ἀνατιβάσεωσ τοῦ τόνοῦ, ἐπὶ τῶν ἀπὸ ἐπιθέτω εἰς κύρια μεταβαίνόντων ὀνομάτων. — στ. 25, Ἐκατόν.) Τοσοῦτοῦσ λέγει καὶ ὁ Λίβιοσ (ΜΔ, μβ'). Αἰμίοτοσ δ', οὐκ οἶδ', ὅθεν ὠρμημένος, Ἐκατόν εἰνοσι εἰξέφρασε.

ΣΕΛΙΔ. 142, στ. 4, Αὐτῶ.) Δ. Γ. Αὐτοῦ. — στ. 5, Στρατενομένων.) Παρήνεσάν τινεσ γράφειν, Συτρατενομένων. — στ. 15, Ἀγαστόσ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀγαθόσ. — στ. 18, Αἵματοσ καὶ φόνου πολεμίων ἀνέπλεωσ.) Ἐξ εὐτυχεστάτησ τοῦ φίλου Κλυερίου διορθώσεωσ, ἀντὶ τοῦ βαρδάρου, Αἵματοσ καινοῦ πολεμίων ἀνάπλεωσ. Ἀχρηστον γὰρ ἂν ἦν ὡθε τὸ Καινὸν αἶμα, δέον εἰπεῖν Νεαρόν, ἢ Πρόσφατον, ὅπερ ἡ συνήθεια, Νωπὸν λέγει κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ Νεωπόν. Εἶρηκε δὲ καὶ ἀλλαγῶ (Πελοπίδ. § 21), Αἵματι καὶ φόνω, συνεξευγμένωσ ὁ Πλούταρχοσ. — στ. 20, Τοῖσ ἰκνουμένοισ χρόνοισ.) Ἐν

τοῖς ἐξῆς, ἢ τοῖς ἔπειτα χρόνοις. Προσέθηκα τὸ Χρόνοις, ὄξαν τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν, τῆς χρήσεως οὐκ ἀποδεχομένης ὡς τιν ἐλλείψιν, ὡσπερ ἐν τῷ Διά πολλοῦ, καὶ Δι ολίγου. Εἶπε δεκακάλλαχού (Καίσαρ. § 69), Τῷ ἰκονομένῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ πλήρες. — στ. 24, Ὑπερβαλλομένη. Σημειούσθω ὡς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ Ἀναβαλλομένη, ἀλλ' οὐκ εἰς τοῦτο τρεπέσθω· ἐχρήσατο γὰρ καὶ Ἡρόδοτος (Γ, § 76) ἐφ' ὁμοίας ἐννοίας τῇ λέξει.

ΣΕΛΙΔ. 143, στ. 19, Γαληψῶ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀλίψω.—στ. 30, Ἐπὶ τοὺς Διοσκούρους.) Οὕτως ἅπαντες πλὴν μιᾶς τῶν ἀρχαίων ἐκδόσεων, ἐν ᾗ Ἐπ' αὐτούς... γεγραπται, κενῆς ἐπομένης μικρᾶς χώρας, ὅπου προσετέθη ἔπειτα τοῦνομα, Διοσκούρους. Ὅπως ποτε δ' ἂν ἔχη τὰ τῆς γραφῆς, Διοσκούρους ἐνθάδε νοητέον, οὐ Καστορα καὶ Πολυδύσκην, τοὺς Τυνδαρίδας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα τιμωμένους ἐν Σαμοθράκῃ Θεοὺς Καθεύρους, Διοσκούρους κακείνους ἐπονομασθέντας (Ἐπιθι Γυβερλεθ. Περὶ μυσηρ. τῶν Καθεύρ. κεφ. 3, καὶ Ράσχ. Λεξικ. νομισματ. Τόμ. Α. μέρ. β, σελ. 21, καὶ Ἀναπληρώμ. Τόμ. Α, σελ. 1457).

ΣΕΛΙΔ. 144, στ. 9, Πάντα.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ. Πάντως. — στ. 21, Καὶ Πλαταιᾶσι τῆς ἐν Μυκάλῃ πρὸς Μήδους.) Μνημονικὸν Πλουτάρχου ἀμάρτημα· ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν, καὶ ἐν Μυκάλῃ τῆς Πλαταιᾶσι πρὸς Μήδους, ὡς ἐσημείωσατο ὁ Κασωδῶν (Ἴδε Πολυαίν. Στρατηγημ. Α, λγ', σελ. 23, ἐμ. ἐκδ.).

ΣΕΛΙΔ. 145, στ. 1, Χαλκοπύγων.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Χαλκοπύγων.—στ. 10, Εἰς ἄλλον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκα τὴν πρόθεσιν.—στ. 15, Ἡ δ' αὐτοῦ τοῦ.) Οὐκ ἀπιθάνως ὑπειλίφασι γραπτέον εἶναι, οἱ μὲν, Ἡ δ' αὐτῆ τοῦ, οἱ δέ, Ἡ δ' αὐτῆ τοῦ τε. — στ. 18, Ναυαρχῶν.) Δ. Γ. Συνάρχων.—στ. 23, Νύκτωρ ἀνέλαβεν, ἐκεῖνον δὲ τῆς νυκτός.) Ἡ τὸ Νύκτωρ περιαιρετέον μετὰ τοῦ Λατίνου μεταφραστοῦ, ἢ ἀντὶ τοῦ ἐχομένου, Τῆς νυκτός, γραπτέον, ὡς ἐξέφρασεν Ἀμιότος, Τῆς ἐχομένης νυκτός.—στ. 28, Ἀπίρους) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀπίρων, ἢ ἑτέρας Δ. Γ. Ἀπειρα.

ΣΕΛΙΔ. 146, στ. 16, Γονάτων ὀρεξάμενος.) Ἐκτείνας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῷ ἄψασθαι τῶν γονάτων, καὶ ἀκολούθως, ἀψάμενος. — στ. 24, Ἀρετῇ τοῖς.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀρετῇ τοι.

ΣΕΛΙΔ. 147, στ. 2, Εὐπραγίας παρούσης.) Δ. Γ. Εὐπραγίαις παρούσαις.—στ. 4, Ἡ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς τύχης... διανοεῖσθαι;) Τὸ χωρίον οὐκ ἐρῶνται. Προσθετέον οὖν ἕτερον ἀπαρέμφατον μετὰ τὸ,

Τύχης, ἢ τὸ Ἐννοεῖν, ὡς ὁ Λατίνος μεταφραστής, ἢ (ὁ καὶ μᾶλλον ἀντιθέσταται πρὸς τὸ Θρασύνεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν) τὸ, Δεδιέναι, ὡσπερ ἐξέφρασεν Ἀμιότος. Ἔστικαι ἐτέρως διοροθοῦν τρέποντας τὸ, Ὡς, εἰς τὸ, Οἰεσθαι, ἢ τὸ ἐξῆς, Ἡ (ἄξιον) διανοεῖσθαι τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς τύχης, ἢ, προθεῖσα παράδειγμα κοινῆς ἀσθενείας τῷ πολεμοῦντι, παιδεύει (αὐτὸν) μηδὲν οἰεσθαι μόνιμον καὶ βέβαιον. — στ. 16, Οὐ . . . καταπτήξετε) Σημειῶσαι τὴν ἄρνησιν μετὰ τοῦ ὀριζικοῦ μέλλοντος, ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἰσοδυναμοῦσαν καταφατικῇ προσαξεί, οἷον ἐστὶ τὸ προκειμένον, ἀντὶ τοῦ, Καταπτήξατε. Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὴν φύσιν αὐτῆν τοῦ μέλλοντος, πολλάκις τὸ καθήκον δηλοῦντος, ὡς ἐν ἄλλοις (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 208) ἐσημειώθη. Τὸ γὰρ, Οὐ καταπτήξετε; οὐδὲν ὡς εἰπεῖν διενένοχε τοῦ, Οὐκ ἐχρὸν ὑμᾶς καταπτήσσειν; ἐρωτηματικοῦ, ἢ τοῦ ἐχρὸν ὑμᾶς καταπτήσσειν, ἀποφαντικοῦ, ὡς ὀρθῶς ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀμιότος. — στ. 22, Κόπτουσι.) Κυριώτερον ἂν εἴπεν, Ἀνακόπτουσι, πρὸς τὴν μεταφορὰν τοῦ χαλινοῦ ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς (§ 32, σελ. 151) ἐρεῖ, Ἰπὸ τῶν λόγων τούτων ἀνακοπῆναι. Σουῖδας· “ Ἀνασειράζω, ἀναχαλινοῦ, ἀνακόπτω ,, . — στ. 26, Ἐκ τοῦ Βασιλικῦ.) Ἐκ τοῦ Βασιλικῦ σίτου, τοῦ Περόσεως δηλονότι· ἢ καὶ ἐλλειπτικῶς τοῦ, Ταμείου, ἐφ’ ἧς σημασίας οὐπω κατακεχώριται ἐν τοῖς Λεξικοῖς. Τοιοῦτον δ’ ἐστὶ καὶ τὸ παρά τῷ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ (Ζ, 182), “ Τῆς οὐσίας. . . εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνα,, ληφθείσης ,, , τουτέστι Δημευθείσης (Γαλατ. Confisqueé, παρὰ τὸν Φίσκον (Fisc.) ὅσπερ ἂν λέγοιτο καὶ αὐτὸς Βασιλικόν).

ΣΕΛΙΔ. 148, στ. 1, Τίθεσθαι.) Δ. Γ. Τεθῆναι. — στ. 8 Διπλάσιον.) Εἰκότως ὁ Ἀμιότος ἐξέφρασε, καὶ ὁ τῆς Ἀθροίγης ἀρχιερεὺς ὕψις δεῖν γράφειν ὑπέλαθε, Δεκαπλάσιον. — στ. 10, Ἀφθόνω.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀφθόνως. — στ. 25, Μόνα.) Ἰσ. γρ. Μόνα οἷ.

ΣΕΛΙΔ. 149, στ. 14, Ἰφ’ ἕνα.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐφ’ ἕνα. — στ. 16, Πόλεων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πολεμίων. — στ. 18, Ἀπό.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἐκ — στ. 19, Μείζον’ ἕνδεκα.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Μείζον ἕνδεκα. — στ. 26, Ὡς καὶ πανηγυρίζοντας ἐξῶθεν, καθάπερ εἰς τινα θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολύειν τοὺς Ῥωμαίους.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τῶν ἀδιανοητῶν τούτων, Ὡς καὶ πανηγύρειν ἐξῶθεν, ὡσεὶ ὄντινα (Δ. Γ. εἴ τινα) θριαμβικῆς πομπῆς προαπολύειν τοὺς Ῥωμαίους. Ἴσως δ’ ὀρθώτερον ἦν τὸ γράφειν, Ὡς καὶ πανηγυρίζοντας ἐξῶθεν, καθάπερ τινὸς θριαμβικῆς πομπῆς

προαπολαύειν τοὺς Ῥωμαίους. — στ. 30, Ἐποφθαλμίσαντες.) Γραπτέον, Ἐποφθαλμίσαντες, παρὰ τὸ Ἐποφθαλμίζω, ἢ Ἐποφθαλμιάσαντες, παρὰ τὸ Ἐποφθαλμιάω, ὡπερ ἀλλαχοῦ (Καίσαρ. § 2, καὶ Δημοσθ. § 25) ἐχρήσατο Ἰλιούταρχος. Ἔστι δὲ ἀντὶ τοῦ Ἐπιθυμητικῶς ἐπιβαλόντες τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ Φθονήσαντες, ἢ Βασκίναντες, ἐφ' ἧς σημασίας τέταχθε καὶ ἡ συνήθεια τὸ ἀπλοῦν Ὀφθαλμίζω, καὶ τὸ συνώνυμον Ὀμματιάζω (χυδ. Φθαρμίζω καὶ Ματιάζω)· περὶ ὧν ἐπιθε καὶ τὰς εἰς τοὺς Θεοφράστου χαρακτηρᾶς Γαλατικᾶς ἡμῶν σημειώσεις (σελ. 261), καὶ τὸν Ἠσύχιον (λέξ. Ὀφθαλμιάσαι, μετὰ τῶν ἐκεῖ σημ.).

ΣΕΛΙΔ. 150, στ. 20, Δήμων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, καὶ ὁ Ἀμιότος, ἀντὶ τοῦ, Τόπον. — Στ. 6, Ἐνεῖς.) Ἐμβαλῶν. — Στ. 28, Ἀχρῖς.) Δ. Γ. Μέχρῖς. — Στ. 29, Πάντων.) Ἰσ. γρ. Τούτων· τουτέστι τῶν Δημάρχων.

ΣΕΛΙΔ. 151, στ. 5, Λιγύων.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Λιθύων. — Τὸν Μακεδόνων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, τῶν Μακεδόνων. — Στ. 8, Εἶπεν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εἶπεῖν. — Στ. 11, Ἀφαιρεῖσθε.) Δ. Γ. Ἀφαιρεῖσθαι. — Στ. 13, Φειδόμενοι πολέμιου βασιλέως.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Φειδόμενοι τοῦ βασιλέως. Ἀμιότος δὲ, ὡπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Φειδόμενοι αἰχμαλώτου βασιλέως. — Στ. 18, Ἰμάς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ὑμάς. — Στ. 20, Τῆς ἐσθῆτος διασχῶν.) Μέρος τοῦ ἐνδύματος διασχήσας. — Στ. 21, Ἐντα τῶν οὐκ εὐπρεπῶς κτλ.) Ἐξηγησάμην ὡς οἶόν τε τὸ χωρίον τότε ἐν ταῖς εἰς τὸ Ἰπποκράτους Περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων, Γαλατικαῖς σημειώσεις (B, σελ. 341).

ΣΕΛΙΔ. 152, στ. 2, Κίρκους.) Ὁ παρὰ Ῥωμαίοις Κίρκος (Circus) αὐτὸς ἐστὶν ὁ Ἑλληνικὸς Κρίκος, καὶ κατὰ ζοιχείων μετὰθεσιν οὐδὲν ἤττον χρησὴν, Κίρκος. “Κίρκοι· κρίκοι, ἀρπαγες, πάντα (ἴσ. γρ. ,, Ἀρπάγαι, καὶ πάντα) τὰ ἐπικαμπῆ, Κίρκοι λέγονται. Κίρκος, κρίκος, ἰέραξ· κωπηλάτης, καὶ τῆς αἰγείρου ἢ Βλάσηςσις,, φησὶν Ἠσύχιος, Ἀρπάγην μὲν καλῶν, ὡς τοὺς ἐμπεσόντας τοῖς φρέασι κάδους ἐξαιρούμεθα (ὅθεν καὶ τὰ παρὰ τοῖς Γάλλοις Harpeau καὶ Harpon), Ἰέρακα δὲ, τὸ πᾶσι γνωστὸν ὄρνεον (ὡπερ καὶ τὸ συνώνυμον Κορώνη, καὶ τὸ ὄρνεον σημαίνει, καὶ τῆς Σύρας τὸν κρίκον, ὃν ἡ συνήθεια Κρικίλλιον καὶ Κιρκέλλιον, καὶ Κουρκέλλιον καὶ Κρουκέλλιον, οὐδετέρως καλεῖ), Κωπηλάτην δὲ (εἰ μὴ ἡμάρτηται ἢ γραφῆ ὡδὲ τε καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ), ἀκύρως πάνυ, τὸν τροπωτήρα, τουτέστι τὸν ἰμάντα, ᾧ περιδένονται τοῖς σκαλοῖς αἱ κῶπαι, καθάπερ ἀλλαχοῦ ἐδήλωσεν αὐτὸς

Ἠσύχιος “Κρίκος, κίρκος, ἔνθα αἱ κῶπαι εἰσέρχονται,., — στ. 12, Τούτων.) Ἐκ Δ. Γ. (τουτέστι τῶν ἀνδριάντων καὶ γραφῶν καὶ κολοσσῶν), ἀντί τοῦ, Τοῦτο. — Θεάν.) Δ. Γ. Θεάμα. — στ. 15, Ὡς ἂν μάλιστα... ἐφίκει πεποιημένα.) Οὐκ ἐρῶτωτι τὰ τῆς γραφῆς. Γραπτέον καὶ ζικτέον, οἶμαι, Ὡς ἂν μάλιστα... ἐφίκοι, πεποιημένα, ἐν ἧ τὸ Δ' ἐξῆς καὶ ἡ διάνοια, Πεποιημένα τὴν Δέσειν ἐκ τέχνης καὶ συναρμογῆς, ὡς ἂν ἐφίκοι μάλιστα (τουτέστιν, Οὕτως, ὡς μάλιστα εἰκέναι) συμπεφορημένοις χύθῳ καὶ αὐτομάτως. — στ. 23, Ἐπεπορεύοντο.) Γράφε Ἐπορεύοντο, δίχα προθέσεως. Ἐτερον γὰρ τι σημαίνει τὸ προθετικόν, αἰτιατικῆ συναπτόμενον· οἷόν ἐστιν ὁ ἀλλαχοῦ (Λυκούργ. § 23, ἐμ. ἐκδ. Μέρ. Α, σελ. 102,) εἴρηκε, “Πολλάκις δὲ καὶ τοὺς ἀργοὺς ἐπιπορεύομαι,., μὲνοι,., Οὕτω γὰρ ὤφειλον ἐκεῖ γράφειν, καὶ οὐ, Τοῖς ἀγροῖς, ὡς ἐγεγράφεσαν οἱ πρὸ ἐμοῦ, καὶ κατεχώρισεν ὁ Στέφανος ἐν τῷ Θησαυρῷ (Γ, σελ. 182). — στ. 24, Ὡν ἕκασον ἀνά τέσσαρες.) τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ ἢ μετ' εὐθείας σύνταξις τῆς προθέσεως, οἷόν ἐστι καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (κά, 21) “Ἀνά εἰς ἕκαστος τῶν πυλῶνων. , , Ἐνδέχεται μέντοι καὶ γραφικῶς ἠμαρτῆσθαι, ἀντί τοῦ, Ὡν ἕκασον τέσσαρες. — στ. 25. Κέρατα.) Τὰ ποτίρια· ἀπὸ τῆς ἀρχαίας χρήσεως τηρήσαντα τὸ ὄνομα· ζῶων γὰρ κέρασιν ἐπινον τὸ πάλαι, ὅθεν καὶ τὸ ῥῆμα Κεράται, ὡς Ἀθηναῖος (ΙΑ, σελ. 476) φησί. — στ. 27, Παχύτητι.) Δ. Γ. Τραχύτητι.

ΣΕΛΙΔ. 153, στ. 6, Ἀργυρῶ.) Ἐξ Η. Δ. (ἀπὸ κοινοῦ συνυπακουομένου τοῦ Νομισματι), ἀντί τοῦ, Ἀργυρίῳ. — στ. 8, Δεκατάλαντον διάλιθον.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Δέκα ταλάντων διὰ λίθων. — στ. 9, Ἀντιγονίδας καὶ Σελευκίδας.) “Ἀντιγονίς, ἐκπωμα, ἀπὸ τοῦ βασιλέως , , Ἀντιγόνου· ὡς ἀπὸ Σελεύκου, σελευκίς· καὶ ἀπὸ Προυσίου, προυσίς , , (Ἀθην. ΙΑ, Τομ. 4, σελ. 222, νέας ἐκδ.), , . — Θηρικλείους.) Ἀπὸ τοῦ πρώτου κατασκευάσαντος Θηρικλείους τοῦ Κορινθίου (Ἀθην. ΙΑ, σελ. 470). — στ. 13, Ἦγοντο.) Δ. Γ. Ἦγετο. — στ. 18, Πρὸς τὴν μεταβολὴν τῆς ἀναισθησίας.) Ἡ γραπτέον, Τῆς πρὸς τὴν μεταβολὴν ἀναισθησίας, ὡςπερ ἠρμήνευσεν Ἀμιότος, ἢ ἀντί τούτου, καθ' ὑπερβατὸν ὑποσόλοιον οὕτω γεγραφέναι τὸν Πλούταρχον ὑποληπτέον. — στ. 20, Προσείχον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Προσείχοντο. — στ. 22, Χάρτι.) Συνωνύμως τῷ συγγενεῖ Χαρά τέταχται ἢ Χάρις ὧδε. Ἠσύχιος “Χάρις, δωρεά, χαρά..., Ἐστὶ δὲ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τῶν Πολυβίου χρόνων εἰσδεδυκὸς εἰς τὴν γλῶσσαν· διὸ καὶ πολὺ παρ' ἐκεῖνο τὸ, Μετὰ χάριτος, ἐφ' οἷς ἡμεῖς ἐν τῇ συνηθειᾷ

τάττομεν τὸ, Μετὰ χαρᾶς, τὸ Προθύμως, δηλοῦν βουλόμενοι. Εὐρη-
ται δὲ καὶ ἐν τῇ Τωβίου (ζ', 20) βίβλῳ, "Ὁ κύριος... δώη σοι χάριν
, ἀντί τῆς λύπης ταύτης,, — Στ. 27, Πάντα θαυμά-
ζοντι καὶ ἐκπληττομένοι. Οὐδέτερον τὸ Θαμβέω· καὶ σπανίως φέρεται
πρὸς αἰτιατικὴν, οἷον ἔστι τὸ Ὀμηρικόν (Ὀδυσ. Ρ, 367),

Οἱ δ' ἑλεαίροντες διδύσαν, καὶ ἐθάμβεον αὐτὸς,

ἐλλειπτικῶς τῆς Διὰ προθέσεως.

ΣΕΛΙΔ. 154, στ. 1, Ὀλοφύρονται.) Ἴσ, γρ. Ὀλοφύροντο· ὡς ἠρη-
νευσε καὶ Ἀμιότος.— Στ. 12, Εξουσίας.) Ἐπὶ τοῦ Πομπῆς ὡς ἐξεδέ-
ξαντο τὴν λέξιν οἱ μεταφραzaί· καὶ ὡς τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ
ἐστημείωσαντο οἱ ὑπομνηματισταί. Ταῦτὸ σχεδὸν βούλεται ἐν τῇ συνη-
θείᾳ τὸ συγγενὲς Παρουσία· οἷον ἐν τῇδε τῇ φράσει, Εἰσέβη εἰς τὴν
πέλιν μὲ τόσῃ παρουσίᾳ, ἢ μὲ τόσῃ παράταξιν· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ
Παρεῖναι, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Πακρατετάχθαι πολλοὺς τοὺς συνομαρτοῦντας
καὶ συμπομπεύοντας.— στ. 21, Καθ' Ὀμηρου.) Ἐν τῇ ρήτει (Ἰλιάδ.
Ω, 525-533) ἤς ἢ ἀρχῇ,

Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ κ. τ. λ.

ΣΕΛΙΔ. 155, στ. 2, Εἰς τὴν οἰκίαν.) Ὁ δ' Ἀμιότος ἀνάρθρως,
Εἰς οἰκίαν, ἐξέφρασε.— στ. 18, Παρά.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ,
ἀντὶ τοῦ, Περί. — στ. 19, Παρούσης) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ
τοῦ Παρούσαις. — στ. 30, Σωθείς.) Σῶος παραγενόμενος. Ἐκ τούτου
τοῦ Σώζω, ἢ μάλλον ἐκ τοῦ συγγενοῦς καὶ θεματικωτέρου Σῶω, παρα-
λαβοῦσα ἡ συνήθεια τὸ Σῶω, οὐδετέρως ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς Παραγίνεσθαι
τέταχεν, ὡς περ καὶ τὸ Φθάνω· οἷον, Ἐσωσεν, ἢ ἔφθασεν εἰς τὴν Χίον.
Ἀμφοτέροις δὲ πάλιν, χρώμεθα πολλάκις οὐδετέρως ἐπὶ τοῦ Ἀρκεῖν, ἢ
Ἀποχρᾶν, Ἰκανῶς, ἢ Ἄλις ἔχειν, οἷον " Σόνει, ἢ Φθάνει τὸ ψωμίον,
,, δὲν θέλω περισσότερον, Δὲν μᾶς ἔσωσεν, ἢ δὲν μᾶς ἔφθασε τὸ ψω-
,, μίον. ,, τῷ δὲ πρώτῳ καὶ ἐνεργητικῶς ἐπὶ τοῦ Συντελεῖν, ἢ Ἐξερ-
γάξεσθαι, οἷον, " Δὲν ἔσωσα ἀκόμη τὸ ἔργον μου ,, , καὶ παθητικῶς
ἢ μέσως, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ συντελεῖσθαι, οἷον " Ἐσώθη ἡ οἰκοδομῆ ,,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀναλοῦσθαι· συντέλεια γὰρ τίς ἐστὶ καὶ ἡ ἀνάλωσις·
ὁ γὰρ λέγων " Ἐσώθη τὸ ψωμίον ,, ἔλον κατηναλώσθαι τὸν ἄρτον,
οὐδὲν ἐτι λείπεσθαι τοῦ ἄρτου, σημαίνει. Διὸ καὶ οὐ οὐδὲν ἐλλείπει
ἢ ὁ οὐδενὸς ἐνδεῖ, σωσὸν καλεῖν εἰώθαμεν, τουτέστι, σῶον, ἀνευδῆες,
ολόκληρον. Ὁ τοίνυν λέγων, Σόνει, ἢ Φθάνει, ἐπὶ τοῦ Ἀπόχρη ἢ ἀρκεῖ,
Σῶον

Σῶον, ἢ Σωσόν, ἔχειν λέγει ὁ εἴληφε, καὶ οὐδενὸς ἔτι προσδεῖσθαι, καθὰ καὶ ὁ Σώσας, ἢ Φθάσας (φέρεῖ εἰπεῖν) εἰς Χίον, συνετέλεσε τὸν πλοῦν, καὶ οὐ προσδεῖται τοῦ περαιτέρω ναυτίλλεσθαι. Ἐντεῦθόν μοι νόει καὶ τὸ Ὀμηρικόν (Ὀδυσσ. Χ, 28),

. Νῦν τοι ΣΩΣ αἰπὺς ὀλεθρος,

ἀληθῶς μὲν, οὐκ ἀκριβοῦς δὲ ἡρμηνευμένον ὑπὸ τῶν γραμματικῶν διὰ τοῦ, “Πρόδηλος καὶ φανερός, καὶ μέγας, καὶ ΤΕΛΕΙΟΣ (Ἡσύχ. λξξ. ,, Σῶς),, . Ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἐξηγήσει τὸ Τέλειος μόνον ἔρχεται τῆς ἀκριβοῦς, ὃ ἔστι μηδενὸς ἔτι λειπόμενος ἢ προσδεῖς ὢν, ἀλλ’ ὀλόκληρος, καὶ ὡς ἂν ἡ συνθετικὴ φράσις ΣΩΣΤΟΣ, καθ’ ἣν καὶ τὴν προκειμένην τοῦ ποιητοῦ ῥῆσιν ἐκφράσαιμεν ἂν, “Τώρα ΕΣΩΣΕΝ, ἢ ΕΦΘΑΣΕΝ, ,, ὁ ἐξολοθρευμὸς σου ,, . Καὶ δηλοῖ αὐτὸς ὁ ποιητὴς τοιοῦτον εἶναι τὸν νόον τοῦ λεγομένου δι’ ὧν μετ’ ὀλίγα, ὡς ἂν αὐτὸς αὐτὸν ἐξηγήσῃ, φησὶ (Ὀδυσσ. Χ. 33),

Ὡς δὴ σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου ΠΕΪΡΑΤ’ ἐφῆπτο.

Τί γὰρ εἰεν ἄλλο τὰ Πέρατα καὶ τέλη τοῦ ὀλέθρου, ἢ αὐτὸς ὁ Σῶς ὀλεθρος, ὁ συντετελεσμένος δηλονότι καὶ ὀλόκληρος, εἰς ὃν ὁ παραγε- νόμενος, οὐκέτι προσωτέρω χωρεῖ, ἀλλ’ ἀπόλωλε;

ΣΕΛΙΑ. 156, στ. 9, Θαρόρῳ καὶ νομίζω.) Σημειῶσαι ὅτι ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν δύο τούτων ῥημάτων ὁρμηθεῖσα ἡ συνθετικὴ, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ Ἐλπίζω, ὡσπερ ὦδε, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Νομίζω τέταχε τὸ Θαρόρῳ· ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ Ἐλπίζω ἔστιν οὐ τὸ Νομίζω σημαίνει. Τοῦ μὲν πρώτου παράδειγμα ἐστὶ τὸ παρ’ ἡμῖν, Θαρόρῳ εἰς τὸν θεόν, καὶ ἔχω τὸ θάρρος μου, ἢ τὰ θάρρη μου εἰς τὸν θεόν· λέγομεν γὰρ καὶ πληθυντικῶς, Τὰ θάρρη (τουτέστι τὰς ἐλπίδας), ὡς Τὰ πλούτη (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 103), καὶ τὰ Κάλλη. Τοῦ δευτέρου, ἠνίκα φαμέν, Ἐθάρόρου ὅτι ἦτον ἄνθρωπος φρόνιμος, ἢ Τὸν ἐθάρόρου ἄνθρωπον φρόνιμον. Ἐρμηνευέσθω κατὰ πάρεργον καὶ τὸ Πλάτωνος χωρίον τουτὶ (Εὐθύδημ. σελ. 275 (“ Οὐδὲν διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εἰάν μόνον ,, ἐθέλη ἀποκρίνασθαι (γρ. ἀποκρίνεσθαι) ὁ νεανίσκος. Ἀλλὰ μὲν δὴ, ,, ἔφη ἐγὼ, τοῦτο γε καὶ εἶθιςαι. . . ὡς ΘΑΡΡΕΙ τὸ ἀποκρίνεσθαι, ,, ὅπου ἐνδέχεται μὲν ὡς ὑπενόει ὁ Στέφανος, καὶ ἡμαρτηθῆαι τὴν γραφὴν, ἀντὶ τοῦ ΘΑΡΡΕΙ, ἐπὶ τοῦ, Οὐ φοβεῖται, τουτέστιν ὁ νεανίσκος· ἐνδέχεται δὲ καὶ καλῶς ἔχειν τὸ προσακτικόν, Θάρρει, ἐπὶ τοῦ, Ἐλπίζε, τουτέστι σὺ ὦ Εὐθύδημε, τὴν παρὰ τοῦ νεανίσκου ἀπόκρισιν.—

Ἰμῖν.) Ἐκ τῆς τοῦ Ἀμίουτου. καὶ ἑτέρας ἀρχαίας Λατινικῆς μεταφράσεως, ἀντί τοῦ Ἡμῖν.—Στ. 17, Ἀπλάστου καὶ ἀληθινοῦ.) Δ. Γ. Ἀληθινοῦ καὶ γενναίου. — Στ. 18, Οἰκτεῖρας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Οἰκτεῖραι. — Στ. 20, Κάρκερε.) Ρωμαϊστί, Carcere, ἀπὸ τῆς εὐθείας Carcer, ὃ ἐστὶν Εἰρκτή. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῶν Σικελιωτῶν Ἑλλήνων τὸ ὄνομα, ὡς διδάσκει ὁ ἡμέτερος Φώτιος, “Κάρκαρον, τὸ ,, δεσμοπύριον. Οὕτως Σώφρων ,, ἦν γὰρ ὁ Σώφρων Σικελιώτης. Διὸ καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης αὐτὸ τοῦτο ἰσορῶν (Τομ. Β, σελ. 516) τὸ Περσείως πάθημα “Ἐνέβαλλον (γρ. Ἐνέβαλεν) αὐτὸν εἰς τὸν ἐν ,, Ἀθλαῖς κάρκαρον μετὰ τῶν τέκνων ,, φησὶν, οὐχ ὅμοια τῷ Πλουτάρχῳ τὴν Ρωμαίων τηρήσας λέξιν, ὥσπερ ὑπέλαβον οἱ ὑπομνηματισταί, ἀλλ’ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν πάτριον φωνὴν προελόμενος. Ἐλεγεν δὲ Καρκάρους καὶ τοὺς δεσμοὺς, καὶ Κάρκαρα οὐδέτερος, τὰς μάνδρας, οἰοῦναι εἰρκτάς τινας οὔσας καὶ ταύτας τῶν προβάτων (Ἡσύχ. λέξ. Κάρκαρα, καὶ Κάρκαροι).—Στ. 28, Ἐτελεύτησεν. Ἐτελεύτησε δέ.) Οἱ πρό ἡμῶν Δ. Γ. ἐσημείωσαντο τήνδε, “Τέθνηκεν. “Ἐτελεύτησε δέ,, ἦν εἰκὸς μᾶλλον αὐτῷ γεγράφθαι “Ἐτελεύτησε. Τέθνηκε δέ,, — Στ. 29, Εὐφυᾶ μὲν ἐν τῷ τορευεῖν καὶ λεπτοουργεῖν γενέσθαι.) Δ. Γ. Εὐφυᾶ μὲν ἐν τῷ τορευεῖν καὶ λεπτοουργὸν γενέσθαι· οὐ παντάπασιν ἀπόβλητος, εἰς περιεὶλης τὸν σύνδεσμον Καί. Γραπτέον δ’ ἴσως καὶ Τορευεῖν ἀντί τοῦ Τορευεῖν, διὰ τὰ ἀλλοχου (Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 65) σημειωθέντα· Λεπτοουργὸν γὰρ εὐθάδε χρὴ νοεῖν, ὥσπερ καὶ παρὰ Διόδωρῳ τῷ Σικελιωτῇ (ΙΖ, ριέ), καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ, τὸν παρα τοῖς Γάλλοις καλούμενον *Ménusier*.

ΣΕΛΙΔ. 157, στ. 1, Ἐπιθεξίον.) Οὐκ ἄλλως ἢ παρ’ ἡμῖν συνήθεια καλεῖ τὸν εὐφυῶς τι μεταχειριζόμενον. Ἡ δὲ μεταφορὰ δηλὸν ὅτι ἀπὸ τῆς Δεξιᾶς· εὐμαρέσερον γὰρ διὰ ταύτης ἢ τῆς ἀριστεράς, διὰ τὴν ἔξιν ποιεῖται τὰ ποιούμενα πάντα. Τῇ δ’ Ἐπιθεξιότητι τῶν ἀρχαίων προσεσημάτισεν ἢ αὐτὴ συνήθεια τὴν συνώνυμον Ἐπιθεξισύνην, δι’ ἀμφοτέρων τὴν ποιότητα δηλοῦσα τοῦ Ἐπιθεξίου. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς οὐσιαστικὸν καὶ οὐδέτερον (ἢ μᾶλλον ἑλλειπτικὸν τοῦ Ἀγγείου, ἢ Δοχεῖον) Ἐπιθεξίον, ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καλούμενου, Λασάνου, ἢ Σικωραμίδος, εἴτε κατ’ εὐφημισμὸν, εἴτε καὶ ἄλλως τέταχε. — Στ. 4, Ὡς τοσοῦτων.) Πλεονάζειν μηδὲν θέον τὸ, Ὡς, εὐθάδε ἐσημείωσαντο οὐκ ἀλόγως οἱ πρό ἡμῶν. — Στ. 22, Δικίνιος καὶ Φιλόνεικος.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὸν Καί, ἔν’ ὧσι δύο κύρια ὀνόματα, τῶν πρό ἐμοῦ ἐν τῷ Δικινίῳ προσαφάν-

των τὸ Φιλόνεικος, ὡς προσηγορικόν. Μνημονεύει δὲ καὶ ἀλλαχοῦ (Πολιτ. παραγγέλλμ. § 14) Πλούταρχος τοῦ Φιλόνεικου τοῦδε. — Στ. 23, Τιμητιαν.) Γράφει Τιμητιαν, ὡσπερ γέγραφε καὶ ἀλλαχοῦ (Κρασσ. § 13), παρὰ τὸ Τιμητεύω, ὡπερ ἐν ἄλλοις (Τιβ. Γραυχ. § 14) ἐχοίσατο. Λέγει δὲ τὴν τοῦ Τιμητοῦ (Λατιν. Censor) ἀρχήν. — Στ. 27, Τιμηταίς.) Γρ. καὶ ὡθε, Τιμηταίς. — στ. 30, Τιμηταίς.) Ἐκ Δ. Γ. (ὁ καὶ ὁ Πόρτος κατενόησεν) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τιμηταίς. — Προγράψαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Προσγράψαι.

ΣΕΛΙΔ. 158, στ. 2, Ἀπογραφάς.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἐπιγραφάς. — στ. 8, Αὐτῶ.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Αὐτοῦ. — στ. 14, Εὐχόμενοι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Εὐωχοῦμενοι. — στ. 16, Ἰκανῶς ἔχειν.) Ἡ μὲν χρῆσις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταφορικῶς, ὡς συνώνυμον τοῦ Ἄλις, καὶ τοῦ παρ' ἡμῖν Ἀρκετῶς ἢ Ἀρκετά, οἷδε τὸ Ἰκανῶς· ἐνταῦθα μὲν τοι οὐ μόνον τὸ Δυνατῶς (Ἠσύχ. λέξ. Ἰκανῶς), ἀλλὰ καὶ κυριολεκτικώτερον τὸ Πορευτικῶς δύναται σημαίνειν, ἐν' ἧ ὁ νοῦς, Δοκοῦντος τοῦ σώματος οἷου τ' εἶναι τὴν ἐπὶ Ῥώμης πορείαν ποιήσασθαι. Τὸ γὰρ Ἰκανός παρὰ τὸ Ἰκω (τὸ Παραγίνομαι, ἢ καταλαμβάνω, ἢ ἐφικνοῦμαι τινος) παρῆνται, καθάπερ καὶ τῶν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς Hinreichen καὶ Hinlangen τῶν δηλούντων τὸ ἐφικνεῖσθαι, τὸ μὲν ἀπέτεκεν τὸ Hinreichend, τὸ δὲ τὸ Hinlänglich, τὰ σημαίνοντα τὸν Ἰκανόν. Ἔστι οὖν κυρίως Ἰκανός, ὁ ἵκειν ἢ ἰκνεῖσθαι δυνατός, ὡς ὁ παρὰ τὸ Ἄγω Ἄγανός σημαίνει τὸν ἄγειν δυνατόν, καὶ ὁ παρὰ τὸ Πείθω Πιθανός, τὸν πείθειν δυνατόν. Νόει δέ μοι κάκ τούτου, διὰ τί καὶ ἡ παρ' ἡμῖν συνίθεια τὸ Φθάνει ἐπὶ τοῦ Ἰκανῶς ἔχειν τέταχεν, ὡς ἐν ταῖς πρόσθεν (σελ. 456) σεσημείωται· συνώνυμον γὰρ πως ἐστὶ τὸ Φθάνω τοῦ Ἰκω, ἢ Παραγίνομαι. — Στ. 20, Ὡς προεῖρηται.) Περιέγραψα τὰς δύο ταύτας λέξεις, λειπούσας καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἀμιότου μεταφράσει· ὦν τὸ ἄτοπον συννενοηκότες καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν (οὐδὲν γὰρ περὶ τῆς δευτέρας ταύτης Ψυσίας προλέλεκται) τρέπειν παρῆνουν εἰς τὸ, Ὡς προήρητο. — στ. 21, Πρὶν αἰσθῆσθαι καὶ νοῆσαι τὴν μεταβολήν.) Ὁ Ἀμιότος ἐξέφρασεν, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγραπτο, Πρὶν τιν' αἰσθῆσθαι καὶ νοῆσαι τὴν μεταβολήν, τουτέστι, Πρὶν τινα τῶν οἰκείων τοῦ Αἰμιλίου αἰσθῆσθαι κ. τ. λ. Ἡμῖν δὲ μᾶλλον ἀρεσκεί τὸ ἀρθρον τρέψαντας γράφειν, Πρὶν αἰσθῆσθαι καὶ νοῆσαι τινὰ μεταβολήν, αὐτὸν ἐν ἐαυτῷ δηλονότι τὸν Αἰμιλίον.

ΣΕΛΙΔ. 159, στ. 10, Οὗτος.) Ἰσ. γρ. Τιοῦτος.

ΣΕΛΙΔ. 160, στ. 8, Παρεγχειρεῖν.) Παραλογιστικῶς ἀντειπεῖν, δεῖ-
 ξαι βουλόμενον ἀνόμιον Αἰμιλίῳ Τιμολέοντα.

ΣΕΛΙΔ. 161, στ. 2, Καιτοι καὶ Δίωνα.) Προσέθηκα τὴν, Καί,
 ἐκ τῆς Αἰμιότου μεταφράσεως, προσθεῖς ἄν μῆδ' ὑπαγορευούσης
 ἐκείνης. — Στ. 15, Παρανόμων.) Παρανόμως, γραπτέον εἶναι ὑπ-
 ενόησαν οἱ πρὸ ἐμοῦ· σὺ δὲ γράφε διὰ θυεῖν λέξεων, Παρά νόμον. —
 Στ. 21, Περιουσία τις ἀρετῆς.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Περιουσία τῆς
 ἀρετῆς. — Στ. 22, Φέρειν.) Γραπτέον εἶναι ὑπενόησαν οἱ πρὸ ἡμῶν
 ἀρνητικῶς, Οὐ φέρειν. — Στ. 25, Οὔτε συμφοραί.) Ἰσ. γρ. Οὐθ' αἰ
 συμφοραὶ, ὥσπερ ὑπετόπασαν οἱ πρὸ ἡμῶν.

ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ.

ΣΕΛΙΔ. 163, στ. 3, Τοῦ πολλοῦ τινα τὴν ἀρετὴν ἀξίαν τὸ μὴ
 πολλοῦ κ. τ. λ.) Ἡ μὲν τροπὴ τοῦ πρώτου ἄρθρου ἐξ Η. Δ. ἡ δὲ
 παράλειψις τοῦ συνδέσμου ἐκ Δ.Γ. Ἐγράφετο γὰρ, Τὸ πολλοῦ τινα τὴν
 ἀρετὴν ἀξίαν καὶ τὸ μὴ πολλοῦ, μετὰ Δ. Γ. τῆςδε, Τὸ πολλοῦ τινα
 τὴν ἀρετὴν ἀξίαν τὸ μὴ πολλοῦ. — Στ. 5, Ἰταμὸς, φαῦλος δὲ τὴν.)
 Δ. Γ. Ταμὸς φαῦλός τε τὴν. Τῶν πρὸ ἡμῶν οἱ μὲν τινες ὑπενόησαν
 γραπτέον εἶναι Ἰταμος κ. τ. λ. προπαροξυτόνως, ἔν' ἡ κύριον ὄνομα,
 ἢ Ἰταμὸς μὲν, φαῦλος δὲ τὴν, ὥσπερ ἐξέφρασε καὶ ὁ Αἰμιότος, καὶ
 ἡμῖν ἀρέσκει· ἕτεροι δὲ, τρεπτέον εἶναι εἰς τὸ Ἰταλός, ἢ Γάλλος,
 ἢ Αἰτωλός, τὸ Ἰταμὸς, εἴκασαν, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ὁ δὲ Ἰταμὸς,
 ὥσπερ καὶ ὁ Ἰτης, τὸν θρασὺν δηλοῦσιν, ἀμφοτέρω παρὰ τὸ Ἴεσθαι,
 ὃ ἐστὶν ὄρμᾶν (Ἠσύχ. καὶ Φώτ. λέξ. Ἰταμὸς, καὶ Ἰτης). — Στ. 10,
 Ραγθαῖος.) Ραγθαίους, κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ὄμβρων, τοὺς
 κεινημένους καὶ σφοδρούς καὶ βιαίους εἰρῆσθαι ἐν τοῖς πρόσθεν (σελ.
 390) δεδῆλωται. Ἡ δὲ συνίθεια τῇ κυρίᾳ μόνον σημασία ἠγάπησεν,
 οἷον ἐν τῷ, Ραγθαία βροχῇ, ἀμελήσασα τῆς μεταφορικῆς. — Στ. 18,
 Διὰ τὴν πρὸς τὸ καλὸν. . . τὸν θάνατον.) Καθ' ὑπερβίχασμόν οὐ
 πάνυ τι δοκιμὸν· τὸ γὰρ ἐξῆς, Οἱ μὴ φοβούμενοι τὸν θάνατον διὰ
 τὴν πρὸς τὸ καλὸν ὄρμην καὶ φιλοτιμίαν, εἰκότως Συβαρίταις ἐφαίνοντο
 μισεῖν τὸν βίον. — Στ. 20, Λακεδαιμονίους. . . ἀρετῆ.) Ἐκ διορθώσεως
 οἱ πρὸ ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ, Λακεδαιμόνιοι. . . ἀρετῆ. — Στ. 22, Οἱ θάνον, οὐ
 τὸ ζῆν θέμενοι κ. τ. λ.) Ἐκ Δ.Γ. καὶ παραλλήλου ἑτέρου χωρίου (Παρα-
 μυθ. πρὸς Ἀπολλῶν. § 15) τοῦ Πλουτάρχου, ἀντὶ τοῦ Οἷδε (γὰρ φησι)
 θάνον, οὐ ζῆν θέμενοι. — Στ. 25, Γίνοιτο.) Ἐξ Η.Δ. ἀντὶ τοῦ, Γένοιτο.

ΣΕΛΙΔ. 164, στ. 8, Ἀποκινδυνεύων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑποκινδυνεύων.—Στ. 10, Καὶ τὸνναντίον.) Τουτέστι, Οὐχ αὐτοῦ ὁξείειν ἂν φειδόμενος ἐπιμελείσθαι, ἀλλ' ἀπάντων κ. τ. λ. ὁ παραφρασιῶς προσέθηκεν ὁ Ἰμμιότος.

ΣΕΛΙΔ. 165, στ. 10, Καιρός.) Ἐπὶ τῆς χρείας ὦδε. — Στ. 14, Ἐπαμεινώνων.) Διὰ διφθογγου ὦδε τε καὶ ἐν τοῖς ἔξης Ἐπαμεινώνων γραφουσιν τὸν ἀλλαχοῦ τῶν Πλουταρχείων συγγραμμάτων γραφόμενον Ἐπαμεινώνων. Ὅποτέρα δὲ τῶν γραφῶν ὀρθωτέρα οὐκ ἔχω φράζειν, οὔτε νομισμάτων οὔτ' ἀνδριάντων σωζομένων εἰκὼνα καὶ ἐπιγραφήν ἐχόντων Ἐπαμεινώνων. Ἰσως παραπλήσιόν τι συνέβη καὶ περὶ τοῦνομα τόδε, οἷον ἔφαμεν καὶ περὶ τοῦ Ἰσοκράτους ἢ Εἰσοκράτους (Ἰσοκράτ. Α. Αὐτοσχ. 50χ. σελ. πη-47).—Στ. 25, Κατὰ τὰς στρατείας.) Προσέθηκεν ἐκ διορθώσεως τὸ ἄρθρον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 26, Ὁ Εὐριπίδου Καπανεύς.) Ἐκ τῶν Εὐριπίδου Ἰκετίδων (στίχ. 861),

Καπανεύς δδ' ἐστίν· ὃ βίος μὲν ἦν πολὺς,

Ἡκιστα δ' ὄλω γαῦρος ἦν.

—Στ. 29, Τὴν πενίαν. . . κοῦρον ἐποίησε.) Εἰς τὸ Κούφην, μὴδὲν θεόν, τρέψαι τὸ Κούφον ἐτόλμησαν οἱ πρὸ ἐμοῦ· οἳα κάμοι τῶν μὴ θεόντων ἐτολμήθη τινα.

ΣΕΛΙΔ. 166, στ. 5, Νικοδήμω, εἶπε, τούτῳ.) Νικομήδῃ, οὐ Νικόδημον ὀνομάζει τοῦτον ἐν τοῖς Ἀποφθέγμασιν· ὅθεν παρεληφώς προσέθηκε καὶ τὸ, Εἶπε, ἀνθ' οὗ οἱ πρὸ ἐμοῦ τὸ, Ε φη.—Στ. 14, Ἐμμείναςαν.) Ἰσως γρ. Συμμείναςαν, καθὰ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπετόπαταν. — Στ. 19, Τούτους ἂν . . . ἢ ἐκεῖνους.) Κατ' ἔλλειψιν τοῦ Μάλλον, ἧς ἐστὶ μὲν καὶ ἐκ τῶν πάλαι ἀναλέξασθαι παραδείγματα, μακρῶ δὲ πλείω ἐκ τῶν μεταγενεστέρων. — Στ. 26, Τοῖς αὐτῶν.) Ἡ γραπτέον, Τοῖς ἀλλήλων, ἢ ἐπὶ τούτου ἐκδεκτέον.

ΣΕΛΙΔ. 167, στ. 18, Λεοντιάδας.) Λεοντιάδας οὗτος παρὰ Ξενοφῶντι καλεῖται.—Στ. 22, Ἀρμόσασθαι δι' ὀλίγων τὴν πολιτείαν.) Ἐκ δημοκρατουμένης ὀλιγαρχικῆν ἀποφῆναι.

ΣΕΛΙΔ. 168, στ. 15, Παρακινεῖν.) Ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ κατὰ λυσιν τῆς ὀλιγαρχίας· καθὰ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ φημὲν τοὺς ἐπαρακίνησεν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἢ νὰ ἐλευθερωθῶσι. — Στ. 19, Τοῦ Κατελθεῖν.) Προσέθηκεν ἐκ διορθώσεως τὸ ἄρθρον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 23, Ἰδίᾳ τε.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἰδίᾳ τό. — Στ. 25, Εἴη.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, εἶναι. — Στ. 29, Καὶ κινδυνευτέον.) Ἰσως

περιαιρετός ὁ σύνδεσμος, ὃν καὶ ὁ Λατίνος μεταφραστὴς παρῆλιπε.

ΣΕΛΙΑ. 169, στ. 5, Συνεπῆνον.) Συγκατετίθεντο. — στ. 7, Φυλ-
λίδας.) Οὕτως ἔγραψα ἄδὲ τε καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, ὡς γράφεται παρὰ
Ξενοφῶντι, καὶ παρ' αὐτῷ Πλουτάρχῳ ἐν ἄλλοις (Περὶ τοῦ Σωκράτ.
Δαιμον. § 4) ἀντὶ τοῦ Φιλίδης. — στ. 16, Παραβαλέσθαι.) Παρα-
κινδυνεύσαι. — στ. 20, Μέλων.) Παρὰ Ξενοφῶντι, Μέλων. — Δαμο-
κλειδῆς.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ αὐτοῦ (κατωτέρ. § 11) Πλουτάρχου, ἀντὶ τοῦ,
Δαμοκλειδῆς. — στ. 23, Δώδεκα.) Ἐπτὰ μόνους ἀριθμῆ Ξενοφῶν
(Ἑλλην. Ε, δ', 3). — στ. 25, Στάλικας.) Πασσάλους, ὡς ἐξηγεῖται
ὁ ἡμέτερος Φώτιος, καὶ ὁ Ἡσύχιος. Λέγει δὲ τοὺς ἐμπεπηγῶτας τῆ γῆ
σκόλοπας, οἷς ἀνέχονται καὶ ἐπερείδονται τὰ θηρευτικὰ δίκτυα. Ἡ δὲ
συνῆθεια Σταλίκια μὲν οὐδετέρως καλεῖ τοὺς ὄρους, τουτέστι τοὺς
πεπηγῶτας σκόλοπας ἢ πασσάλους εἰς ὄρων διάκρισιν· τοὺς δὲ θηρευ-
τικοὺς πασσάλους διὰ τοῦ μήπω καταχωρισθέντος ἐν τοῖς Λεξικοῖς
ὀνόματος Πολυβέργια δηλοῖ, ὡς ἐσι μαθεῖν ἐκ τοῦ σχολιάσαντος τὸν
Ὀπικανὸν (Ἄλιευτ. Δ, 606). — στ. 29, Οὐδὲ ὑπὸ τοῦ δεινοῦ πλη-
σιάζοντος.) Καθ' ὑπερβιασμόν, ὧ πέρα τοῦ δέοντος χρῆται Πλούταρχος.
Τὸ ἐξῆς, Οὐδ' ὑπὸ πλησιάζοντος τοῦ δεινοῦ, ἢ καὶ κατ' ἔλλειψιν
τῆς προθέσεως, Οὐδὲ πλησιάζοντος τοῦ δεινοῦ.

ΣΕΛΙΑ. 170, στ. 5, Ἐν χειρὶ γενομένου.) Φράσις συνώνυμος
τῆ μετοχῆ, Πλησιάζαντος. Τοῦ γὰρ Ἐγγύς καὶ πλησίον καὶ παραχρῆμα
σημαίνει τὸ Ἐν χειρὶ, ὡς τὸ Παρὰ πόδας καὶ Κατὰ πόδας. Λέγεται δὲ
καὶ ἐνικῶς, Ἐν χειρὶ, οἷον ἐς τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Τόμ. 4, σελ. 694,
ἐκδ. Βρυγ.) ἐπὶ τοῦ Εὐθέως καὶ παραχρῆμα,

Ὀργὴ γέροντος, ὡς μαλθακὴ κοπίς,

Ἐν χειρὶ θήγεται, ἐν τάχει δ' ἀμβλύνεται.

Καὶ μεθ' ἑτέρων δὲ προθέσεων τὴν αὐτὴν ἔσωσεν ἡ Χεὶρ σημασίαν.
Τοιοῦτόν ἐστι τὸ Ὑπὸ χεῖρα, ὧ ἀλλαχοῦ (Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θ. βραδ.
τιμωρ. Τ. 8, σελ. 168, ἐκδ. Ρεῖσκ.), Πλουτάρχος ἐχρήσατο, παρα-
πλησίως πῶς τῷ παρὰ τοῖς Γαλάταις Sous la main· καὶ τὸ παρὰ τοῖς
Ἑβδομήκοντα, Ἄνα χεῖρα, Ἐπὶ χεῖρα καὶ Πρὸς χεῖρα· καὶ τὸ παρ'
Ἰπποκράτει (Γαλην. ἐξηγ.) καὶ παρ' Εὐριπίδῃ (Ἡρακλειδ. 430) Ἐς
χεῖρα, καὶ τὸ παρὰ Στράβωνι (σελ. 669) Κατὰ χεῖρα. — στ. 7, Ἐκεῖ-
θεν.) Ἦτοι γραπτέον, Ἐκεῖ (τουτέστιν ἐν Λακεδαιμόνι) ἢ κταχρή-
σασθαι τὸν Πλουτάρχον ὑποληπτέον τῆ λέξει. — στ. 13, Ὡς οὐκ εἶχε,
καὶ δοῦναί τι.) Ἐξ Η. Δ. ἢ προσθήκη τοῦ συνδέσμου, ὃν ἀναγκάζιον

μὲν ἐνόμισαν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, διορθοῦν δὲ τὸ χωρίον ἐπεχείρησαν ὠδῆ, ὡς οὐκ εἶχε δοῦναι, καὶ χρῆσαι τι, ἐξ ἑτέρου παραλλήλου χωρίου τοῦ Πλουτάρχου (Περὶ τοῦ Σωκράτ. δαιμον. § 18). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Δοῦναι, ἐπὶ τοῦ Χρῆσαι, ἢ Δανεῖσαι τεταχέναι εἰκὸς τοῦ Πλουτάρχου κατὰ τὴν πρὸ ἡμῶν συνήθειαν, ἐν οἷς γὰρ οἱ Γάλλοι χρῶνται τῷ Prêter, πολλάκις ἡμεῖς τῷ Διδόναι καταχρώμεθα· οἷον, Γάλλος μὲν ἀνὴρ, συμποσιάζων, φαίη ἂν πρὸς τὸν συμπότην, Prêtez moi votre couteau, Γραικὸς δὲ, Δός (καὶ οὐ Δάνεισόν) με τὸ μαχαίριόν σου. — στ. 19, Τραπέσθαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τρέπεσθαι. — στ. 21, Γεωργῶν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τὰς γεωργῶν.

ΣΕΛΙΔ, 171. στ. 3, Ἐπραττεν ὅτι μάλισα... παρέξει.) οὐκ ἀπεικότως οἱ πρὸ ἡμῶν ἐσημειώσαντο ὀρθότερον ἐν τοῖς τοιοῦτοις εἶναι τὸ Ἐπραττεν ὅπως μάλισα... παρέξει. — στ. 28, Διεφθαρμένον ὑπὸ τοῦ παρόντος.) Διπλῆ ἔλλειψις, Διεφθαρμένον τὰς φορέας ὑπὸ τοῦ παρόντος κακοῦ, ἢ κινδύνου. Ἐπιθετὰ ἀλλαχού (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 125 καὶ 218) σημειωθέντα περὶ τῆς πρώτης. — στ. 21, Ἀπολομένων.) Δ. Γ. Ἀπολουμένων· ὁ καὶ ἄμεινον. — στ. 30, Ἐκ ποδῶν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἐκποδῶν.

ΣΕΛΙΔ. 172, στ. 9, Φυλλίδας.) Φίλιππος, γραπτέον εἶναι εἰκασέ τις τῶν πρὸ ἡμῶν, ἐξ ἑτέρου ὠρμημένος χωρίου τοῦ Πλουτάρχου. — Εἶπον.) Εἰς τὸ εἶπεν, τρέπειν παρήνευέ τις. Μηποτε δὲ μᾶλλον τὸ ἐχόμενον, Ἀκίκοα, τρεπτέον εἰς τὸ Ἀκικίαμεν. — στ. 10, Καὶ ἐν τῇ πόλει.) Προσέθηκα τὸν σύνδεσμον ἐκ Δ. Γ.

ΣΕΛΙΔ. 173, στ. 14, Ἐπιζάντων.) Τοῦ Χάρωνος καὶ τοῦ Μέλωνος. — στ. 15, Κρότον ἐποίησαν.) Οἱ περὶ τὸν Ἀρχίαν. — Οἰομένων.) Γραπτέον, Οἰόμενοι· πρὸς γὰρ τοὺς περὶ Ἀρχίαν ἀναφέρεται. — στ. 27, Αἰσθόμενοι.) Δ. Γ. Αἰσθόμενοι· οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν δηλονότι. — στ. 30, Αὐτῷ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτό.

ΣΕΛΙΔ. 174, στ. 6, Συνεπλέκετο.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Συνεπέλεκτο. — στ. 12, Ἐκ ποδῶν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐκποδῶν. — στ. 17, Τὰ περὶ τὴν οἰκίαν.) Ὑπενόει τις τῶν πρὸ ἡμῶν γραπτέον εἶναι, Τὰ περὶ τὴν ἀγοράν· Ἀμύτος δὲ ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ Χάρωνος ἐξεδεξάτο τὸ λεγόμενον. — στ. 28, Χωροῦντα.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἀναχωροῦντα.

ΣΕΛΙΔ. 175. στ. 11, Ὑποσπόνδους.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ Ἀποσπόνδους. — στ. 14, Ἡριπίδαν μὲν καὶ Ἄρκεσον.) Οὕτως ἐγραψα ἐξ ἑτέρων Πλουτάρχου χωρίων (Ἀγησιλ. 11, καὶ Περὶ τοῦ

Σωκράτ. δαιμον. § 17), ἀντί τοῦ, Ερμιππίωαν μὲν καὶ Ἀριστον.—
 Στ. 15. Δυσανοριίδας.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ Δυσανοριίδας. — Στ. 21,
 Δυνατωτέρων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Δυνατωτάτων.
 —Στ. 28, Τῆς Λακεδαιμονίων.) Δ. Γ. Τῆς τῶν Λακεδαιμονίων.

ΣΕΛΙΔ. 176, στ. 15, Μᾶλλον ἄψασθαι.) Περιττὸν ἐδοξέ μοι,
 ὡς καὶ ἐτέρω τινὶ τῶν πρὸ ἡμῶν, τὸ Μᾶλλον. — Στ. 23, Ράδιον
 τοῖς.) Ἐξ Η. Δ. (συνάδοντος καὶ τοῦ Ἀμιότου) ἀντί τοῦ, Ράδιον ὄν
 τοῖς, ἢ ὡς ἐτέρω Δ. Γ. Ράδιον αὐτοῖς, ἢν προσείλοντο οἱ πρὸ ἡμῶν.—
 Πόλεμον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἡμῶν ἀντί τοῦ, Πολεμεῖν.—Στ. 27, Τοὺς
 ἀποστατικῶς τῶν Ἑλλήνων ἔχοντας.) Ἐκεῖνους ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι
 ἐρίεντο τοῦ ἀποστατῆσαι. Ἐν ἄλλοις δὲ ἀντί τοῦ, Ἑλλήνων, φέρεται
 Λακεδαιμονίων, ἢ γραφῇ ἠκολούθησε καὶ Ἀμιότος, κατὰ τοῦτον τὸν
 νοῦν, Τοὺς ἐφιεμένους ἀποστῆναι τῶν Λακεδαιμονίων.

ΣΕΛΙΔ. 177, στ. 1, Ἐξερόπιζοντο τοῖς θυμοῖς.) Ἐξηπτοnton καὶ
 ἀνεφλέγοντο τὰς ψυχὰς ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ ῥιπιζομένου πυρός. —
 Διεπονοῦντο τοῖς σώματι.) Ἰσκούντο, ἢ ἐγυμνάζοντο τὰ σώματα. —
 Στ. 5, Ἀπολαμβάνεις.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ Ἀντιλαμβάνεις.—Στ. 10,
 Ἀπάγοντες.) Ἐξ Ε. Δ. (ἢ συνάδει καὶ ὁ Ἀμιότος) οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ
 Ἀγαπῶντες. — Στ. 10, Ἀφ' ἧς.) Ἐλλειπτικῶς τοῦ Ἡμέρας. Τοῦτο ἢ
 συνῆθεια οὐ μόνον Ἀφῆς ἐπιρῥηματικῶς ἀλλὰ καὶ Ἀπὴν λέγει (Δου-
 κάγγ. λέξ. Ἀπὴν), τὸ μὲν τῆς προθέσεως π ἄτρεπτον φυλάξασα ἰαστί,
 ἀντί δὲ τῆς γενικῆς τὴν αἰτιατικὴν λαβοῦσα, διότι καὶ αἰτιατικῇ φιλεῖ
 συνάπτειν τὴν Ἀπό. Λέγει δὲ καὶ Ἀπῆτης, τὸ μὲν Ἡς ἰαστί εἰς τὸ Τῆς
 τρέψασα, τὸ δὲ τῆς προθέσεως ληκτικὸν εἰς τὸ η, ὡσπερ καὶ ἐν τῷ
 Ἀπηλογοῦμαι ἀντί τοῦ Ἀπολογοῦμαι.—στ. 16, Τανάγρα.) Ἐξ Η. Δ.
 ἀντί τοῦ, Τάναγραν, ἢ ὡς ἢ Δ. Γ. Τάναγρα.—στ. 17, Αὐτῶν.) Ἐξ
 Η. Δ. ἀντί τοῦ, Αὐτόν. Τὸ ἐξῆς, Πολλοὺς δ' αὐτῶν, καὶ Πανθοίδην τὸν
 ἀρμοστήν τρεψάμενος ἀνεῖλε πρὸς Τανάγρα.—Στ. 25, Μέγαν ἤρεν ἐν
 δόξῃ.) Ἴσως ἐγγεγραπτο Μέγαν ἤρε δόξῃ καὶ ἦν ἂν χρηστότερον τὸ
 κατ' ἔλλειψιν.

ΣΕΛΙΔ. 178, στ. 5, Βάσιμον.) Ἐλλειπτικῶς τοῦ Χωρίον, Πεδίον,
 ἢ Ἐδαφος.—Τὴν γὰρ διὰ μέσου.) Διπλῆ ἔλλειψις, ἀντί τοῦ, Τὴν διὰ
 μέσου μέρους χώραν.—Στ. 19, Τὰ γὰρ πλεῖστα.) Τὰ δὲ πλεῖστα, ἠρ-
 μήνευσαν ὅ τε Λατῖνος καὶ ὁ Γάλλος μεταφραστῆς· ὁ καὶ ἄμεινον.—
 Στ. 20, Γεννητοῖς.) Θνητοῖς, ἠρμήνευσεν ὁ Ἀμιότος. οὐ τοιαύτη ἐν-
 τυχῶν γραφῇ, ἀλλ' ὅτι τὸ Γεννητοῖς ἐνταῦθα συνωνυμεῖ τῷ Θνητοῖς, ἢ
 Ἀνθρώποις. Ονοῦς, Ὁ γὰρ πάτριος λόγος, τουτέστιν ἢ παρά πατέρων

εἰς παιδάς παραδοθεῖσα φήμη οὐ συγκαταριθμεῖ τὸν Ἀπόλλωνα ἐκεῖνοις τοῖς δαίμοσι, τοῖς ἐξ ἀνθρώπων μὲν γεννηθεῖσι, μεταβληθεῖσι δὲ εἰς ἀθανάτους.— Στ. 22, Ἐκ μεταβολῆς.) Περιέγραψα, ὡς καὶ οἱ πρὸ ἔμοῦ, τὸ δεύτερον τοῦτο, Ἐκ μεταβολῆς, ὅπερ οὐδ' ὁ Ἀμιότος ἐξέφρασε.— Στ. 30, Ἐμπεπτώκαμεν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Ἐμπεπτώκαμεν.

ΣΕΛΙΔ. 179, στ. 1, Εὐθύς ἐκέλευσε.) Δ. Γ. Εὐθύς πάσαν ἐκέλευσε.— Στ. 10, Κατ' αὐτούς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἔμοῦ, ἀντὶ τοῦ Καθ' αὐτούς.— Στ. 13, Διέσχε.) Διέστη, εἰς δύο ἐμερίσθη, ὅπως ἂν διάβασιν τοῖς Θηβαίοις παράσχοι, καὶ οὕτως αὐτῶν ἀπκλαγγεῖη. — Στ. 15, Τὴν δεδομένην εἴατας ὁ Πελοπίδας.) Προσέθηκα ἐκ Δ. Γ. τὴν μετοχὴν, ἀνθ' ἧς ἕτερον Δ. Γ. Χαίρειν εἴατας. Ὁ νοῦς, Ἐάτας ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι διαστάντες ἐδίδουν αὐτῷ διάβασιν, ἠγείτο πρὸς τοὺς συνηστώτας, τουτέστι, πρὸς τοὺς πεπικνωμένους καὶ ἀδιαβάτους.— Στ. 17, Εφυγον.) Δ. Γ. Ἐθεον. Ἴσως γο. Εφυγον.

ΣΕΛΙΔ. 180, στ. 6, Οἴκησιν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἀσκησιν.— στ. 8, Ὁ ἐκ πόλεως.) Προσέθηκαν οἱ πρὸ ἔμοῦ τὸ ἄρθρον, ὅπερ ἔχει καὶ ὁ Ἀμιότος.— Στ. 14, Ὡς φρόνη κ. τ. λ.) Ἐκ τῆς Ἰλιάδος Β, σίχ. 363.— Στ. 16, Φράτορας.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκαν τὴν λέξιν οἱ πρὸ ἔμοῦ. — Στ. 21, Μᾶλλον ἑτέρων παρόντων.) Μᾶλλον ἢ ἑτέρους παρόντας.

ΣΕΛΙΔ. 181, στ. 3, Ἀπαντας τοῖς στέροισι, ἐν ὅπλοις μετ' κ. τ. λ.) Οὕτω γρηπτεόν εἶναι ὁ φίλος Κλανέριος (ἐν ταῖς εἰς τὴν Ἀμιότ. μετὰ φρ. σημειώσεσι Τόμ. Γ, σελ. 476) ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως κατενόησεν, ἀντὶ τοῦ, Ἀπαντας ἐν τοῖς στενοῖς ὅπλοις, καὶ μετ'.— Στ. 4, Ἀναμειγμένους.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἀναμιγνυμένους.— Στ. 15, Τὴν ἐξ Ἀρεως καὶ Ἀφροδίτης.) Τὴν Ἀρμονίαν λέγει, ὡς παρ' ἔφρασεν ὁ Ἀμιότος, καὶ ὡς αὐτὸς Πλούταρχος ὑπονοεῖν παρέχει διὰ τῶν ἐξῆς, “ Δι' Ἀρμονίας καθισταμένων, ,. — Στ. 22, Διαλελυμένων, καὶ παρὰ πολὺ μεμιγμένων τῷ φαυλοτέρῳ.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Διαλελυμένης, καὶ παρὰ πολὺ μεμιγμένον ἢ τὸ φαυλότερον. Δ. Γ. Διαλελυμένος κἀν παρὰ κ. τ. λ. Διαλελυμένης, καὶ παρὰ πολὺ μεμιγμένων οἱ τῶν φαυλοτέρων. Οἱ δὲ πρὸ ἡμῶν διώρθουν οὕτως· Διαλελυμένη καὶ πρὸς πολὺ μεμιγμένη τὸ φαυλότερον. Ὁ δ' Ἀμιότος, *Divisée et melee parmi beaucoup d' autres qui valaient moins.* — Στ. 24, Καθαρῶς.) Κεχωρισμένως τῶν ἄλλων. — Καὶ περὶ αὐτῶν.) Οὕτως οἱ πρὸ ἔμοῦ ἐκ διορθώσεως, ἣν ἀποδεξάμεθα μετὰ μέλει μοι· ὦφειλον γὰρ εἶναι κατὰ χώραν τὸ, Καὶ περὶ αὐτὸν, τουτέστι Περὶ τὸν

Πελοπίδαν. Περιπτὸς δὲ καὶ ὁ Καί, ὃν καὶ Ἀμιότος παρέλιπε. — Στ. 26, Προεκινδύνευε τοῖς.) Γραπτέον ἴσως, Προεκινδύνευεν ἐν τοῖς, ἀνελλιπῶς τῆς προθέσεως. — Στ. 28, Ἐμπίπτοντες.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Ἐκπίπτοντες.

ΣΕΛΙΑ. 182, στ. 1, Ἐυέντας.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, ὄντας. — Στ. 11, Χρῆ παραινεῖν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἀεὶ χρῆ παραινεῖν. Λεῖπει δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀμιότου μεταφράσει τὸ εἰς οὐδὲν χρήσιμον ἐπιρῶρημα τοῦτο· ὅπερ εἰκὸς, ὡς ἐσημειώσαντο καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ἐκ διαφόρου γραφῆς (ΔΕΙ) τοῦ Χρῆ, διὰ τὴν ὁμοιότητα γεννηθῆναι. — Στ. 20, Σήματα.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ, Σώματα. — Στ. 27, Προῦφαινον.) Καὶ τοῦτο ἐκ Δ. Γ. οἱ αὐτοὶ ἀντὶ τοῦ, Προῦφαινον.

ΣΕΛΙΑ. 183, στ. 9, Τῶν μὲν παλαιῶν.) Ἰσ. γρ. Τοῦτο μὲν, τῶν μὲν· διὰ τὸ ἐπαγόμενον μετ' ὀλίγα, Τοῦτο δέ.—Στ. 16, Ἐκεῖνοις γὰρ ἐπιμαχουρηῆσαι τὰ κατορθώματα.) Τοῦ καλῶς καὶ τοῖς θεοῖς ἀρεσκόντοις πεπράχθαι μαρτύριον γεγονέναι τὰς ἐπακολουθησάσας νίκας.—Τοῦτο δέ.) Τοῦναντίον δὲ πάλιν προφέροντες παραδείγματα τῶν μὴ πεισθέντων τοῖς χρησμοῖς, ὡς ἄριστα ἠρμίνευεν Ἀμιότος.—Στ. 19, Ταύτην εἶδε τὴν ὄψιν.) Ἰσ. γρ. Τὴν αὐτὴν εἶδεν ὄψιν· τουτέστιν, ἦν καὶ Ἀγαμέμνων, ὥσπερ ἠρμίνευσε καὶ Ἀμιότος.—Στ. 20, Ἀπομαλθικωθεῖς.) Χρηστότερον, καὶ αὐτῷ Πλουτάρχῳ συνηθέστερον τὸ Ἀπομαλθικωθεῖς.—Στ. 30, Ἴππος ἐξ ἀγέλης καὶ πώλος.) Τὸ χωρίον οὐκ ἐῤῥωται· γραπτέον γὰρ δίχα τοῦ συνδέσμου, ἢ παραλείποντας τὴν πρώτην λέξιν, Ἐξ ἀγέλης πώλος, ἢ γοῦν τρέποντας, Ἴππων ἐξ ἀγέλης πώλος, ἢ ἢ καθ' ὑπερβιασμὸν ἀντὶ τοῦ, Ἐξ ἀγέλης Ἴππων πώλος.

ΣΕΛΙΑ. 184, στ. 3, Πυρσότατον.) Ξανθότατον, παρ' ὃ καὶ ὁ παρ' Αἰσχύλῳ Πυρσοκόρησι λέων (Φῶτ. καὶ Ἠσύχ. λέξ. Πυρσοκόρου), ὁ πυρσὴν, τουτέστι ξανθὴν, χαίτην ἔχων. Καὶ σημείου τῇ Πυρσὸς ταυτὸν ὃν τῷ Πυρρὸς, καθά καὶ τὸ Κόρη τῷ Κόρρη. — Στ. 4, Συμφρονήσας.) Ἐκ Δ. Γ. (ὁ συνῆκε Πόρτος) ἀντὶ τοῦ, Συμφωνήσας. —στ. 6, Μὴ περιμένωμεν.) Ἀμιότος μετέφρασεν, ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγεγραπτο, Μὴ περιμένε.—Στ. 10, Διδόντες.) Οὐθ' αὕτη, οὐθ' ἡ Δ. Γ. Διδόντος, ἐῤῥωται. Γράφε Διαδιδόντες, ὡς ἠρμίνευσαν καὶ οἱ μεταφρασταί. Λόγον μὲν γὰρ διδόναι ἐπὶ τὸ ἀπολογεῖσθαι, ἢ τὴν αἰτίαν τινὸς ἐξηγεῖσθαι· Λόγον δὲ διαδιδόναι, τὸ ἐκφέρειν εἰς ἅπαντας τὸ τέως ἄγνωστον καὶ δημοσιεύειν.—στ. 20, Συναγαγεῖν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Συναγεῖν.—στ. 25, Ἐπισάταις.) Ἐπισάτης ὁ ἐν τῇ παρατάξει κατὰ νότου τεταγμένος ἑτέρου, τοῦ λεγομένου ἀντιδιεσταμένως Πρω-

τοσάτου.—Ζευγίταις.) Εἶη δ' ἂν ὁ Ζευγίτης ὁ πλευρούθεν ἑτέρου τεταγμένους, καὶ Παραστάτης σχετικῶς καλούμενος. Διὸ καὶ γραπτέου ἔοικε, Ζυγίταις παρὰ τὸ Ζυγόν. Ζυγόν δὲ ὅπερ ἀνωτέρω (§ 19 σελ. 181) Πλούταρχος ἐχρήτατο, λέγεται ἢ κατὰ μῆκος ἑταξίς τῶν μαχομένων, ὡσπερ Στίχος, ἢ κατὰ βᾶθος· ὅθεν καὶ Ζυγεῖν μὲν, τὸ ἐφεξῆς τετάχθαι κατὰ μῆκος, Στοιχεῖν δὲ τὸ ἐφεξῆς τετάχθαι κατὰ βᾶθος.—στ. 26, Ὅποι ποτὲ συνίσησιν ὁ κίνδυνος καὶ καταλαμβάνει, καὶ συναρμόττειν κ. τ. λ.) Ἡ ἀντί τοῦ Καταλαμβάνει Δ.Γ. Καταλαμβάνειν, ὑπονοεῖν παρέχει μήποτε ἐγγράπτο δίχα τοῦ πρώτου συνδέσμου, Ὅποι ποτὲ συνίσησιν ὁ κίνδυνος, καταλαμβάνειν καὶ συναρμόττειν, τουτέστιν Εἰς ὄντινα τόπον συνωθεῖ αὐτοὺς ὁ κίνδυνος, καταλαμβάνειν ἐκείνον τὸν τόπον, καὶ συναρμόττειν ἑαυτοὺς οὕτως, ὥστε ποτὲ μὲν ζυγίτην ἕτερον ἑτέρου εἶναι καὶ παραστάτην, ποτὲ δ' ἐπιστάτην, καὶ ἄλλοτε πάλιν πρωτοστάτην.—στ. 30, Συνέχεον.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Συνέχεε.

ΣΕΛΙΔ. 185, στ. 19, Στρατείας.) Γράφε, Στρατιάς. — στ. 24, Κἂν, ὡσπερ.) Δ. Γ. Καὶ ὡσπερ.

ΣΕΛΙΔ. 186, στ. 2, Στρατεία.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Στρατιά.—στ. 14, Βουκάτιον.) Βουκαῖρον γράφειν χορηναῖσημειώσατο ὁ τῆς Ἀβρόνκης ἱεράρχης Υἱέτιος, ἐκ τῶν εἰς τὸν Ησίοδον ὠρμημένος ὑπομνημάτων τοῦ Πρόκλου.—στ. 27, Μετὰ δίκην.) Γραπτέον, Μετὰ τὴν δίκην· πλὴν εἰ μὴ ἐλατίνισεν ἐνθάδε ὁ Πλούταρχος.

ΣΕΛΙΔ. 187, στ. 1, Κοινῶν.) Εἰς τὸ Κενὴν τρέπειν ἐγνώκασιν οἱ πρὸ ἡμῶν.—στ. 2, Δύνανται.) Δ.Γ. Δύνανται. — Ἀμωσγέπως.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἡμῶν, ἀντί τοῦ, Ἄλλως γε πως· ὁ δ' Ἀμύτος οὐδέτερον ἐξέφρασε. — στ. 7, Ἀνδροκύδης.) Οὐ καὶ Πλίνιος (ΛΕ, λς) καὶ Ἀθηναῖος (Η, σελ. 341), καὶ Πλούταρχος αὐτὸς ἀλλαχοῦ (Συμποσιακ. Δ, β) ἐμνημόνευσαν. — στ. 10, Τοῦ τέλος ἔχειν ἐλλείποντα.) Τέλος, ἐκ Δ.Γ. ἔγραψαν οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Τέλους· καὶ δηλον ὡς ἦτοι ταύτην ἀποδεκτέον τὴν γραφήν, ἢ τὴν γενικὴν κατὰ χώραν ἑῶντας, τὸ ἀπαρέμρατον περιαιρετέον. — στ. 23, Καὶ ὁ Μενεκλείδας ζημιούται.) Τὸ μὲν προσθεῖν, Καί, ἐξ Η. Δ. τὰ λοιπὰ δ', ἐξ Ε.Δ. ἀντί τοῦ Ὁμὶ Μενεκλείδαν ζημιῶσαι.

ΣΕΛΙΔ. 188, στ. 1, Διοικοῦντα.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Διοικεῖν. — στ. 22. Ὁ τῆς Ἑλλήσιν ὑπερον πολεμίστας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.) Ἀκυρωτέροις εἶρηται τοῦτο, περὶ τοῦ πολεμίστατος ὑπὲρ τοῦ ἀρελῆσθαι τοὺς Ἑλληνας τὴν ἐλευθερίαν.—στ. 24, Ζηλωτῆς γεγονόμηναι ἐδο-

ξεν Ἐπαμινώνδου, τὸ περι... ἴσως κατανοήσας.) Ἴσως ἐγγράπτο πάλαι “Ζηλωτῆς γεγονέναι ΤΙΣΙΝ ἔδοξεν Ἐπαμινώνδου, τὸ περι... , ἴσως ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΣΙΝ,,.

ΣΕΛΙΔ. 189, στ. 8, Βουλόμενος μὲν ἐπιφανῆσαι.) Οὕτω γράφειν παρήνεσαν οἱ πρὸ ἐμοῦ περιελόντες τὸν ἕτερον τῶν συνδέσμων Οὖν, τὸν μετὰ τὸν Μέν. — στ. 21, Καθύβριζο.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Καθύβριζαι.—Συναγαγών.) Ἐξ Ε. Δ. ἡ περιαιρέσεις τοῦ συνδέσμου ἐκ τῆς κοινῆς γραφῆς, Καὶ συναγαγών.—στ. 22, Ἦγεν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἦκεν.—στ. 30, Ὡς μετὰ.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὡς γε μετὰ, ἢ ὡς ἐτέρω Δ. Γ. Ὡς μετὰ.

ΣΕΛΙΔ. 190, στ. 22, Ἦθους) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Εἰθους.

ΣΕΛΙΔ. 191, στ. 8, Ἀπέσειλεν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἀπέσειλαν. — στ. 22, Ὡς.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὡς. — στ. 25, Σκοτούσση.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Σκοτούση.

ΣΕΛΙΔ. 192, στ. 8, Ἐπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον κ.τ.λ.) Ἐκ Δ. Γ. τὸ, Δοῦλον, οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Δοῦλος· περὶ ἧς διαφορᾶς ἐπιθι τὰ ἐν τοῖς πρόσθεν (σελ. 360) σημειωθέντα. — Στ. 19, Ὡς ὁ πρῶτος περὶ τῆς.) Οὕτω διωρθώκασιν οἱ πρὸ ἐμοῦ, συναδόντες Ἀμιότῳ, ἀντὶ τοῦ Ὡς πρῶτος ἐπὶ τῆς. — στ. 24, Ταύγετον.) Ἐξ Ε. Δ. (συναδόντος καὶ τοῦ Ἀμιότου) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Γέταν. — στ. 27, Ταῦτά τ' οὖν... ἐθαύμαζεν ἐπὶ τῇ δόξῃ.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ταῦτ' οὖν... ἐθαύμαζε τῇ δόξῃ. Ὁ νοῦς, Διὰ ταῦτά τε οὖν (τουτέστι τὰς κατὰ τῶν ἐαυτοῦ ἐχθρῶν τῶν Λακεδαιμονίων νίκας τοῦ Πελοπίδου) ἔχαιρεν ὁ Ἀρταξέρξης, καὶ τὸν Πελοπίδαν ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζεν ἐπὶ τῇ διὰ τὰς νίκας ταύτας δόξῃ.

ΣΕΛΙΔ. 193, στ. 6, Ὡ τὸν σέφρονον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὅτι τὸν σέφρονον.—στ. 22, Σακεσφόρου.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Σκευοφόρου. Καὶ κυρίως μὲν ὁ Σακεσφόρος συνωνυμεί τῷ Ἀσπιδοφόρῳ· παρά γὰρ τὸ Σάκος τὸ δηλοῦν τὴν ἀσπίδα. Μεταφορικῶς δὲ Σακεσφόρος ἐπωνόμασαι ὁ δημκωγὸς Ἐπικράτης δι' ὃν ἔτρεφε δασύτατον πώγωνα, ὅτι καὶ προκαλύπτει ὁ τοιοῦτος τὸ σῆθος, ὡσπερ καὶ ἡ ἀσπίς. Κεκαμώθηται δὲ εἰς τὴν δασύτητα οὐ μόνον ὑπ' Ἀρισοφάνους (Ἐκκλησ. 71) ἀλλ', ὡς παραδεδωκεν ὁ σχολιάσας αὐτὸν, καὶ ὑπὸ τοῦ Κωμικοῦ Πλάτωνος, φήσαντος,

Ἄναξ ὑπὲρνης, Ἐπίρατες σακεσφόρε.

στ. 27, Ὅσων.) Δ. Γ. Ὅσον.

ΣΕΛΙΔ. 194, στ. 3, Αὐτοῦ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἢ

συνάδει καὶ ὁ Λατῖνος μεταφραστῆς, καὶ ὁ Ἀμιότος, ἀντί τοῦ, Αὐτῆν. — Στ. 9, Τοῦ Στρατηγοῦ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ συμφωνοῦντες Ἀμιότω, προσέθηκον τὸ ἄρθρον. — Στ. 12, Ἀποκινδυνεύειν ἐν ἑπτακισχίλοις.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τῆς προθέσεως, ἣν οἱ πρὸ ἡμῶν, διορθοῦντες καὶ αὐτοὶ, τῷ ῥήματι συνῆψαν, γράψαντες Ἐν-ποκινδυνεύειν. — Στ. 14, Καὶ ξένους.) Λεῖπει ὁ σύνδεσμος παρὰ τῷ Ἀμιότω, ὡστ' οὐχ' ἑτέρουσ παρὰ τοὺς τριακοσίους ἰπέας εἶναι τοὺς ξένους. — Στ. 20, Καὶ προεκάλει.) Περιέγραψα τὸν σύνδεσμον, ὡς περιττόν, δοῶν τούτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν· πλὴν εἰ μὴ τις ἕτερον ῥῆμα ἐξερόνηκεναι τοῦ χωρίου ὑπολαμβάνοι, οἶον, Ἐνήγε καὶ προεκάλει, ὡσπερ ὑπονοεῖν παρέχει καὶ ἡ Ἀμιότου μετάφρασις, Le sollicitoit et l' aiguillonnoit.

ΣΕΛΙΔ. 195, στ. 12, Κατιδῶν οὖν.) Περιττόν ἐδοξε τοῖς πρὸ ἐμοῦ τὸ, Οὖν, κάμοι συνοκεί. — Στ. 24, Ἔστη, καὶ περιεσκόπησεν, αὐτόν κ. τ. λ.) Το μὲν Περιεσκόπησεν ἐξ Η. Δ. (συναρδούσης τῷ Ἀμιότω Jetta sa vuë ça et là tout à l' entour, τὰ λοιπὰ δὲ ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Ἔστη, καὶ περιέστησεν αὐτόν. Τῶν τις πρὸ ἡμῶν ἀντί τοῦ Περιέστησεν, γράφειν παρῆναι, Περιήθησεν ὁ τῆς αὐτῆς μὲν ἔχεται διανοίας καὶ τὸ Περιεσκόπησεν, οὐ γὰρ μὴν τῆς αὐτῆς κριτικῆς ἀληθείας. — Στ. 28, Ἐξαλλόμενος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Ἐξαλλόμενος.

ΣΕΛΙΔ. 196, στ. 2, Ἀνεκόπησαν.) Εἰς τοῦπίσω ἀπίσθησαν. — Στ. 10, Ἐπὶ τῇ τοῦ Πελοπίδου τελευταίᾳ βαρέως φέρειν.) Καινῶς εἰρημένον, εἰ μὴ ἡμάρτηται ἡ γραφή, ἀντί τοῦ, Τῆν τοῦ Πελοπίδου τελευταίην βαρέως φέρειν. — Στ. 21, Κείρασθαι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Κείρεσθαι. — Στ. 23, Νενικηότων.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Νενικηότας. — Στ. 29, Ἡτοῦντο.) Ἰσ. γρ. Ἡτοῦν.

ΣΕΛΙΔ. 197, στ. 3, Προπέμψουσιν.) Δ. Γ. Προπέμπουσιν, ἣν προεἶλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Στ. 4, Ψαῦσαι γε.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Ψαῦσαι τε. — Στ. 5, Δόξομεν ὑμῖν οὐκ ἀπιστεῖν.) Ἀντί τοῦ Ὑμῖν, ἴσ. γρ. Ὑμᾶς, τοῦ Δόξομεν τῆνικαῦτα ἐπὶ τοῦ, Λογισόμεθα, ἢ Ἠγησόμεθα, λαμβανομένου. — Στ. 7, Ὑμῖν μὲν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προστεθείκασιν τὸν σύνδεσμον. — Μόνον.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Μόνου. — Στ. 10, Συνεχώρησαν.) Δ. Γ. Παρεχώρησαν. — Στ. 15, Ἐξόδιον.) Ἐπιθι τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (σελ. 367). — Στ. 20, Τῶν τυχόντων.) Τοιαύτης δηλονότι ταφῆς ἐντίμου, ὡς ἠρμήνευσεν ὁ Ἀμιότος. — Στ. 21, Τῶν βιαζομένων.) Παθητικῶς ἐνθάδε, ὡς ὁ Ἀμιότος, οὐ μέσως, ὡς ὁ Λατῖνος μεταφρα-

ςίς.—στ. 28, 'Απέχειν.) 'Εκ Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, 'Επέχειν.

ΣΕΛΙΔ. 198, στ. 1, Τύχη μεταβάλλεσθαι οὐκ ἀπολείπων.) 'Εκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Τύχην μεταβάλλεσθαι ἀπολείπων. Ἴσως ἐγγράπτο, Τύχην, μεταβάλλεσθαι πεφυκυῖαν, ἀπολείπων. — στ. 4, Διαγύρα.) 'Εκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Διαγώρας. — στ. 5, Ολυμπιακός.) Ἴσ. γρ. Ολυμπιακός. — στ. 19, 'Εφ' οὔς.) 'Εκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, 'Εφ' οἷς. — στ. 24, φυλάκων.) 'Εξ Η. Δ. ἀντί τοῦ ἀδιανοήτου Φυγάδων. Ταύτην δὲ τὴν διόρθωσιν ὑπενόησεν ἴσως καὶ ὁ 'Αμιότος' ἀμφοτέρω γὰρ ἐξέφρασε, καὶ τὸ Φυγάδων, καὶ τὸ Φυλάκων. — στ. 25, Οὔσαν.) Πρὸς τὸ, Θήβην, οὐ πρὸς τὸ, Λαμπρότητα καὶ παρασκευήν.

ΣΕΛΙΔ. 199, στ. 15, Προσφέρουσα τὸν λύχνον.) Γράρε, Προφέρουσα κ. τ. λ. Τουτέστι, Πρὸ τῶν ἀδελφῶν φέρουσα τὸν λύχνον.—στ. 18, Πραότερον.) 'Εκ Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Πρότερον.—στ. 19, Μόνον, ἢ πρῶτον.) 'Εκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Μόνω, πρῶτον. 'Αμιότος δὲ, Πρῶτον, δίχα τοῦ Μόνω.

Μ Α Ρ Κ Ε Λ Λ Ο Σ .

ΣΕΛΙΔ. 201, στ. 3, Μάρκελλον.) Οὐ τοῦτον πρῶτον ἐκ τῆς οἰκίας τὸν Κλαυδίον κληθῆναι Μάρκελλον, ἀλλ' ἕτερον πρὸ τούτου, ἐκ τοῦ Λιβίου ἀρυσάμενος ἐσημειώσατό τις τῶν πρό ἡμῶν. — στ. 5, Κὰν τούτω.) 'Εκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Καὶ τούτω. — στ. 11, Ὀμηρος εἰρηκεν.) 'Εν Ἰλιάδι (Σ, 86,). — στ. 21, Γενόμενος.) 'Εκ διορθώσεως οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Γινόμενος.

ΣΕΛΙΔ. 202, στ. 4, Παῖς ὁμώνυμος, ἐν ᾧρα τὴν ὄψιν ἐκπρεπής.) Ἄμεινον τὸ στίζειν ᾧδε, Παῖς ὁμώνυμος, ἐν ᾧρα, τὴν ὄψιν ἐκπρεπής. — Στ. 16, Μεμιγμένον ἀπαύστω θυμουμένω τὸ αἰδούμενον.) Μεμιγμένην ὀργὴν σφοδρὰ τὴν αἰδῶ. — Στ. 18, Ἀργυρὰ λοιβεῖα.) 'Εκ Δ. Γ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, 'Αργυραμοιβίαν. Λοιβεία δὲ, καὶ Λοιβάσια, καὶ Λοιβιδες (παρὰ τὸ Λεῖβω), ἐκαλεῖτο τὰ σπονδεῖα, τουτέστι τὰ ἀγγεῖα ἀφ' ὧν ἔσπενδον τοῖς θεοῖς. — στ. 23, Ἰνσομβρες.) 'Εξ Ε. Δ. ὡς καὶ Πλούταρχος κατωτέρω (§ 4, σελ. 203), ἀντί τοῦ, Ἰβηρες. Ἄμεινον δ' ἂν γράφαις Ἰνσουβρες (Λατιν. Insubres).—στ. 25, Γεσσάτιμ.) 'Εξ Ε. Δ. οί πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Γερῶται. Περὶ δὲ Γαισατῶν, ἢ Γεσσατῶν, ἔπιθι τοὺς ὑπομνηματίσαντας τὰ τοῦ Πλουτάρχου, καὶ τὰς εἰς τὸν Ἡτύχιον (λέξ. Γαισός) σημειώσεις τῶν κριτικῶν.

ΣΕΛΙΔ. 203, στ. 8, Βαρθαριχόν μὲν γάρ.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμιότου προσέθηκα τὸν δεύτερον τῶν συνδέσμων.—στ. 12, Καὶ δύο.) Ἐκ διορθώσεως (συναδούσης Ἀμιότω) προσέθηκα τὸν σύνδεσμον οἱ πρὸ ἐμοῦ. — στ. 19, Ἰνσόμβρας.) Δ. Γ. Ἰνσούβρας· δίχα τοῦ μ.—στ. 20, Πικηνίδος.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Πικηνίδου.—στ. 21, Ἐπὶ ταῖς.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Περί ταῖς.—στ. 22, Τοὺς οἰωνούς.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ ἄρθρου, ὅπερ ἐξέφρασε καὶ Ἀμιότος.—στ. 29, Μάχη.) Δ. Γ. Μάχην.

ΣΕΛΙΔ. 204, στ. 13, Καὶ στρατεύματα, ἱερατικοῖς ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Καὶ στρατευματικοῖς ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν. Δ. Γ. Καὶ ἱερατευτικοῖς ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν.—στ. 16, Ἐχων οἶκον.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ Δ. Γ. προσέθηκα τὴν μετοχὴν.—στ. 17, Εἰς τὴν πόλιν.) Ἐξ Ἀμιότου προσέθηκα τὸ ἄρθρον, προσθεῖς ἂν καὶ μὴ φράσαντος ἐκείνου. — στ. 20, Τῷ αὐτῷ.) Οἴκῳ.—στ. 23, Μικροῦ ὄντος.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Μικρὸν αὐτως.—στ. 30, Μινουκίου.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Μενικίου, ἢ Μινυκίου. Οὐαλέριος δὲ Μάξιμος οὐδέτερον τούτων, ἀλλὰ Φάβιον ὀνομάζει Δικτάτωρα, ὥσπερ ἐσημείωσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν.

ΣΕΛΙΔ. 205, στ. 2, Σόρικα.) Λατινιστὶ Soricem, παρὰ τὴν εὐθεῖαν Sorex, ὃ καὶ αὐτὸ τῆς Ἑλλήνων αἰολικῆς διαλέκτου εἶναι σημαίνεται ὑφ' ἑτέρον. Ἐπεὶ γὰρ παρ' Αἰολεῦσιν ὁ Μῦς, καὶ τῆ συνήθει τοῦ σ προσθήκη Σύραξ, ὥσπερ, Ὑς καὶ Σῦς. Παρὰ τοῦτο δὲ, καὶ τὸ τῶν Ἰταλῶν Sorcio, καὶ τὸ τῶν Γάλλων Souris.—στ. 9, Πολλὰ συμβατικά τῶν Γαλατῶν λεγόντων.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὴν μετοχὴν.—στ. 12, Γεσσάται.) Δ. Γ. ἡ διόρθωσις Γεσσάται. — στ. 13, Ἰνσόμβρους.) Δ. Γ. Ἰνσούβρους. Εἰσὶ δ' οὗς ἀνωτέρω (§ 4, σελ. 203) Ἰνσόμβρας ὀνόμασεν ἄστατος γὰρ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἡ γραφὴ τῶν ξενικῶν ὀνομάτων.—στ. 17, Βοιτόμαχος.) Δ. Γ. Βιρδόμαχος, ὥσπερ καὶ τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων οἱ πλεῖστοι (Viridomarus). Ἐστὶ δ' οἷς καὶ Βοιτόμαχος (Viridomarus) ἀρέττει γράφεσθαι. — Περί Πάθου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περί Πάθου.—στ. 19, Ἀκέρρασις.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἀκέρρας. Σῶζει δὲ μέχρι δευροτονουμα ἢ πόλις, Acerra παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς καλουμένη.—στ. 22, Νυκτας.) Ἰσ. γρ. Νυκτός.—στ. 23, Ἀνείεις.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἀνείεις.—Περί τό.) Ἐκ διορθ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περί τόν. — στ. 24, Κλαστίδιον.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καπίδιον. — στ. 27, Ἀφικόμενος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀφικόμενοις.

ΣΕΛΙΔ. 206, στ. 4, Ὀλιγοσόν.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντί τοῦ Ὀλιγισον (Ἐπιθε Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 472). — Στ. 7, Συντυγχάνει.) Συμβαίνει ἀπροσώπως ἐνθάδε, ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ Τυχαίνει, οὐ μόνον ὅταν αὐτὸ τοῦτο, τὸ Συμβαίνει, σημαίνει, οἶον, Ἐτυχε νὰ φοβηθῇ τὸ ἄλογον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπὶ τοῦ Προσῆκει, Χρῆ, ἢ Δεῖ, τάσσηται τῶν ἀπροσώπων, οἶον Ἐτυχαίνει τοῦ ἡγεμόνος νὰ ἐπιμελῆται ἀκριβῶς κ. τ. λ. (Θεατρ. Πολιτικ. σελ. 37.),, Εἰκὸς δὲ τοῦτο σημεῖναι τὸ τελευταῖον, διότι τὰ θεοντά τε καὶ πρέποντα τοιαῦτα μάλιστα ἐστίτε καὶ λέγεται, ὅτι εἰς σκοπὸν ἀποτείνεται καὶ σκοποῦ τινος τυγχάνει.—Στ. 10, Ἐφ' ἡνίαν.) Ἐπὶ τὰ ἀριστερά.—Στ. 12, Αὐτός.) Ἰσ. γρ. Εὐθύς ὅπερ εἰσεν ὑπονοῆσαι καὶ Ἀμιότος, En même instant ἐκράσας. — Στ. 22, Καὶ πᾶσι ποικίλμασιν.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντί τοῦ, Πᾶσι καὶ ποικίλμασιν. — Στ. 23, Στιλβούση) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ Στιλβουσα. Τὸ ἐξῆς, Καὶ διαφέρων πανοπλίᾳ σιλβούση ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ βαφαῖς καὶ πᾶσι ποικίλμασιν, ὡσπερ ἀσραπή. Εἰκε δὲ λελέχθαι κατὰ μίμησιν Ὀμήρου (Ἰλιάδ. Δ, 65) ἐν οἷς φησι περὶ Ἐκτορος,

Πᾶς δ' ἄσα χαλκῷ

Λάμφ', ὥστε στεροπὴ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.

—Στ. 28, Ἐνεῖς.) Ἐξ Η.Δ. (παρὰ τὸ Ἐνίμη) ἀντί τοῦ Ἐνθεῖς περιέγραφα δὲ καὶ τὸ προσεχές Εὐθύς, ὡς γραφῆων ἀμαρτίαν, ἣν ἀπέτεκεν αὐτὸ τὸ Ἐνθεῖς. Ἀμιότος δὲ ἔταξε τὸ Εὐθύς μετὰ τὸ ἐπαγόμενον, Ἀποπηδήσας. — Στ. 29, Πρὸς τὸν οὐρανόν.) Ἀμιότος ἠρμήνευσε, Πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέψας. — Στ. 30, Ὡ μεγάλα στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων ἔργα καὶ πράξεις ἐπιβλέπων.) Ἐξ Η.Δ. τὸ Ἐπιβλέπων ἀντί τοῦ Περιβλέπων, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ Δ. Γ. ἀντί τῆς ἀσυντάκτου γραφῆς, Ὡ μεγάλα καὶ ἡγεμόνων ἔργα στρατηγῶν καὶ πράξεις καὶ περιβλέπων.

ΣΕΛΙΔ. 207, στ. 4, Δίδου.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Διαδίδου. — Στ. 5, Προστρεπομένοις.) Ἰσ. γρ. Προστρεπομένοις, ὅπερ ἐστὶν Ἰκετεύουσιν, ἢ, ὡς ἐξηγεῖται Ἠσύχιος, σέβουσι, τιμῶσι, προσκυνοῦσιν ὅθεν καὶ Προστροπὴ ἢ ἰκετεῖα, καὶ Προσρόπαιος ὁ ἰκέτης.—Στ. 8, Ἰδέα.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Ἰδίαν. — Στ. 9, Ἰππέας.) Ἐξ Η.Δ. ἀντί τοῦ Ἰππέες ὅτι ἀττικίζειν δεῖξαι πειρώμενος τὸν Πλούταρχον, ἀλλὰ διαστῆλαι βουλόμενος τοῦ προηγησαμένου κατ' ὀνομαστικὴν Ἰππέας. — Στ. 14, Μέν.) Περίγραφε τὸν περιττὸν τοῦτον σύνδεσμον.—Στ. 20, Τυχοῦσι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Τυχοῦσα. Δ. Γ. Τυχούση. — Στ. 26, Εὐκτεάνου.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντί τοῦ, Εὐκτεάνου. Εἶη δ' ἂν Εὐκτεάνος ἢ εἰς

εις ὄρθον πεφυκνία· καὶ ἴσως γρ. Εὐθυκτεάνου, κατὰ τὸ παρ' Ἡσυχίου Ἰθυκτεάνου.—Ὄρθιον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ὄρειον. Παράβαλλε ταῦτα τοῖς ἐν Ρωμύλῳ (Πλούταρχ. Μέο. Α. σελ. 48) εἰρημένοις.—στ. 30, Τῶν ἐκείνου κάλλιτον.) Τὸ ἐκείνου, οἱ μὲν πρὸς τὸν Φοίριχον, οἱ δὲ, πρὸς τὸ Τέθριππον, ἀναφέρουσιν. Μηποτε δ' ἀμεινον πρὸς τὸν Θεόν, τουτέστι τὸν Φερέτριον Δία, ἀναφέρειν, ἢ ἡ κάλλιτον ἀπάντων τῶν τοῦ Διὸς ἀγαλμάτων.

ΣΕΛΙΔ. 208, στ. 2, Ἄλλα τε πεποιημένα.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἄμα πεποιημένα.—στ. 5, Αἰῶνος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀγῶνος.—στ. 8, Βριτομάρτου.) Δ. Γ. Βιοδομάρου.—στ. 9, Φερέτριος.) Δ. Γ. Ὀπίμιος καὶ Φερέτριος.—στ. 10, Φερετρευομένου.) Ἐπὶ φερέτρου φερομένου· ἐπλάσε δὲ τὸ Φερετρεύῳ Πλούταρχος παρὰ τὸ Φέρετρον.—στ. 13, Φερίρε.) Ρωμαϊκοῖς γράμμασι, Ferire.—στ. 17, Ὀπίμια.) Ὀπίμα γράφειν παραινουσί τινες παρὰ τὸ τῶν Ρωμαίων Opime, ὅπερ ἐξηγίσαστο ἀλλαχοῦ (Ρωμύλ. § 16) Πλούταρχος. Ἐλέγγοτο δὲ ἐπιθετικῶς πρὸς τὸ Σπόλια (Spolia)· τοῦτο δὲ παρὰ τὸ τῶν Ἑλλήνων Σκυλα τροπή τοῦ κ εἰς τὸ π, ὡς καὶ ἐν τῷ Lupus παρὰ τὸ Λύκος.—στ. 23, Οὔτος,) Ἰσ. γρ. Οὔτως.—στ. 24, Ὀπιμίαν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τιμίαν.—Ὅσα.) Προσυπάκουε τὸ Σκυλεύεται.—στ. 27, Λιτρῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Λύτρων. Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν λιτρῶν οὐχ εὔρηται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, μόνου Ἀμιότου ἐκφράσαντος. Ἀπὸ λιτρῶν πεντήκοντα.

ΣΕΛΙΔ. 209, στ. 4, Κανύσιον.) Δ. Γ. Κανούσιον.—στ. 10, Ρωμαίοις.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ρωμαῖοι.—στ. 11, Οἱ μὲν.) Ἀμιότος ἐξέφρασεν, οἱ μὲν πλείστοι.—στ. 16, Κατέφευγον.) Δ. Γ. Ἀφεώρων.—στ. 27, Κατατρέχοντας.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Κατέχοντας.

ΣΕΛΙΔ. 210, στ. 10, Ἐξήγη.) Ἐξ Η. Δ. (ἢν ἐξέφρασαν καὶ οἱ μεταφρασταὶ) ἀντὶ τοῦ, Ἐξήγαγε.—στ. 11, Λαμπρὸν οὔτω τὴν τύχην.) Εὐγενεῖα γὰρ ἦν πρωτεύων ἐν τῇ πόλει. Διὸ οὐ τρεπτέον τὸ Τύχην εἰς τὸ, ψυχὴν, ὡς γεγράφασιν οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἐξ Ἀμιότου ὠρμημένοι.—Καὶ κεκοινωνηκότα.) Ἐκ διορθώσεως (συναχούσης Ἀμιότῳ) προσθετέκασι τὸν σύνδεσμον οἱ πρὸ ἐμοῦ.—στ. 13, Ὀμιλίᾳ προσάγεσθαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ περιεῖλον τὸν μεταξὺ τῶν δύο τούτων λέξιων σύνδεσμον, Καί· ὃς συνέπλεκεν ἴσως ἕτερον ἀπαρέμφατον, ἐξερρηκτικῶς τοῦ χωρίου, οἶον, Αἰρεῖν καὶ προσάγεσθαι, ὅπερ ὑπονοεῖν συγχωρεῖ καὶ ἡ Ἀμιότου μετάφρασις, Attraire et Gaigner,

Κακῶς δὲ τὸ, Ομιλία, ἐτρεψαν εἰς τὸ, Δι' ομιλίας. — Στ. 20, Ἐκείνη φερομένων.) Χρηστώτερον ἂν εἶπεν, Εἰς ἐκείνον, ἢ Κατ' ἐκείνου, φερομένων. — Στ. 24, Ἦς ἐστίν.) Ἐκ Δ. Γ. (ἢ συνάδει καὶ Ἀμύτος) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οἷς ἐστίν.

ΣΕΛΙΑ. 211, στ. 5, Καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐπεσπάσατο.) Ἡ τῶν ὀπλοῦν ἐρημία, δηλονότι· σαφέστερον μὲντοι ἂν εἶπεν, Ἡ καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐπεσπάσατο. — Στ. 6, Ταραττομένων.) Στασιαζόντων. Ἴσως μὲντοι γραπτέον, Ταραξομένων, κατὰ μέλλουτα, ὡσπερ ἐστὶν ἀναλέξασθαι ἐκ τοῦ Λεβίου (ΚΓ, 16). — Στ. 10, Πρὸς τούτους.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πρὸς τούτοις. — Στ. 11, Αὐθὶς αὐτοῦ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Αὐθὶς αὐτοῦ. — Στ. 16, Φόνω.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Φόνω. — Στ. 19, Ἦτταν.) Γράφει ἐνάρθως, Τὴν ἦτταν. — Οὐδὲ πεσεῖν νεγρούς τασούτους.) Ὀκτακισίους γὰρ πρὸς τοῖς δισχιλίους, καὶ τούτους δισάξων, ἀριθμῆι Λίβιος τούς πεπτοκίτας. — Στ. 22, ἢς οὐ πρὸς ἄμαχον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Οὐχ ὡς πρὸς ἄμαχον.

ΣΕΛΙΑ. 212, στ. 15, Χιλίους.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκα τὴν λέξιν. Ἐπιθι Λίβιον (ΚΓ, 46). — Στ. 17, Διαφυλάξαντος.) Δ. Γ. Παρχφυλάξαντος. — Στ. 29, Ρωμαίοις.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ρωμαίοις. — Στ. 30, Τοῦ φρονήματος.) Περιττὸν ἄτε τὸ ἄρθρον.

ΣΕΛΙΑ. 213, στ. 7, Επιτίμου.) Ἐκ διορθώσεως συναδούσης Ἀμύτω οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Επιτήμου. — Στ. 14, Εἰ... ἴσως, μηδεὺς κ. τ. λ.) Τὸ μὲν μηδεὺς, ἐκ Δ. Γ. παρείληφα ἀντὶ τοῦ, Μηδενί· τὸ δὲ Ἴσως, κατὰ χώραν ἐῶ, μὴ πειθόμενος τοῖς παραινέσασιν τρέπειν εἰς τὸ, Ὁμῶς, ἢ Ὀλῶς. Ἐστὶ γὰρ ἀνενεκτέον πρὸς τὸν συναπτικόν, ὧ προσκολλώμενον, οὐδὲν πλέον, ὡς εἰπεῖν ἐστῆμινεν (ἐπί γε Πλουτάρχου) τοῦ ἀπλοῦ Εἰ, καθάπερ καὶ τὸ παρ' ἡμῖν συνημμένως γραφόμενον, Ἀνίσως (Ἀν ἴσως) ἐπὶ τῆς αὐτῆς πολλάκις τῷ Ἀν σημασίας τάσσεται. — Στ. 23, Καὶ εἰλε.) Ἐξ Ε. Δ. περιέγραψα τὸν σύνδεσμον.

ΣΕΛΙΑ. 214, στ. 18, Ὑπεριδόντες.) Ἐκ Δ. Γ. (ἢ συνάδει καὶ Ἀμύτος) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑπεριδόντες. — Στ. 19, Ἀνάλογους.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἄλογον, οὗ Δ. Γ. Ἀλόγουσ: Ἀνάλωτον. Ἐκ ταύτης ὠρμημένοι τινὲς παρήνεσαν γράφειν, Ἀνά λόγον, καθὰ φέρεται παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτιάῳ (Βιβλ. Η. τμ. 33), ἢ Ἀνάλογον, ὡς ἀλλαχοῦ (Σύμψοσις. Η, β') τῶν Πλουτάρχου. — Στ. 21, Μεσογράφους.) Μεσολάβους γράφειν παραινούσι τινες, οὐδὲν θέον· τὸ γὰρ Μεσολάβον, ἢ Μεσολάβιον αὐτὸ ἐστὶ τὸ μαθηματικὸν ὄργανον, ἢ Ἐρατοσθένους

ἐχρήσατο εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν. — Γραμμῶν.) Ἐξ Η. Δ. (ἢ συνάδει καὶ Ἀμιότος), ἀντὶ τοῦ, Γραμμάτων. — Στ. 26, Βαναυσουργίας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Βαναύσου ἀργίας.

ΣΕΛΙΑ. 215, στ. 1, Ρόμη.) Ἴτ. γρ. Ρύμη, ὃ ἐστὶν Ὀρμη, ἐξενεχθεὶς δηλονότι ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἀπόδειξιν ῥύμης εἰς τὸ νεανιεύσασθαι. — Στ. 5, Πορισάμενος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Πριάμενος. — Στ. 9, Μηχανήματος.) Λεῖπει ἐν τισιν ἢ λέξεις· καὶ περιαιρετέων εἶναι ἀπεφάναντο οἱ πρὸ ἡμῶν, ὡς συνυπονοουμένην κατ' ἔλλειψιν. — — Καὶ ὡσπερ.) Περιαιρετέος ὁ, Καί, ὅν οὐδ' ὁ Ἀμιότος ἐξέφρασε. — Στ. 18, Μηδὲν ἂν ἀνθέξειν.) Καλῶς ἂν προσέειπε ὁ δυνητικῶς, εἰ κατ' ἀόριστον ἐκέφρασε τὸ ἀπαρέμφατον, οἶον, Μηδὲν ἂν ἀντισχεῖν. Γράφε τοῖνον, Μηδὲν ἀνθέξειν, μεμνημένος τῶν ἀλλαχῶ (Ἰσοκράτ. Β. σελ. 124 καὶ 186) σεσημειωμένων. — Στ. 19, Σχάσαντος.) Χαλάσαντος, ἀφέντος. — Στ. 26, Ἡ σόμασιν εἰκασμένοις γεράνων.) Ἀμιότος ἐξέφρασε, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Καὶ ἀγκίστροις, σόμασιν εἰκασμένοις γεράνων. Ἴσως ἢ γνησίᾳ γραφῇ ἦν, Καὶ σόμασιν εἰκασμέναις γεράνων, τουτέστι, Χερσὶ σιδηραῖς, εἰκασμέναις στόμασι γεράνων — Στ. 27, Ἐβάπτειζον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀνεβάπτειζον. — Στ. 28, Περιτρεφόμεναι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐπιτρεφόμεναι. — Πεφυκόσι.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Εἰσπεφυκόσι.

ΣΕΛΙΑ. 216, στ. 4, Περιολίσθοι.) Ἐξ Η. Δ. κατὰ δεύτερον ἀόριστον εὐκτικόν, ἀντὶ τοῦ, Περιολισθῆ. — Στ. 8, Οἱ μὲν.) Ἐκ τοῦ ἀνασταποδοῦτο τούτου Μὲν, ἐξερῥηκέναι τι τοῦ χωρίου εἴκασαν οἱ πρὸ ἡμῶν. — Αὐτῆ.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Αὐτῆς. Φέρεται δὲ πρὸς τὸ Σαμβύκη. Ἐχοι δ' ἂν καὶ τὸ, Αὐτῆς, πρὸς τὸ Μηχανῆς φέρεσθαι καθ' ὑπερβιασμόν, Οἱ μὲν ἐμπασόντες... αὐτῆς τῆς μηχανῆς τίν τε βάσιν συνήλθησαν κ. τ. λ. — Στ. 10, Γόμφωμα.) Τὴν διὰ τῶν γόμφων, τουτέστι τῶν ἥλων, σύνδεσιν καὶ σύμπηξιν. — Στ. 15, Ποιήσεσθαι.) Ἐκ Δ. Γ. συναδούσης Ἀμιότω, ἀντὶ τοῦ Ποιήσασθαι. Ἐχει δὲ τινα τὸ χωρίον ἀσάφειαν· ὁ νοῦς, Τοὺς γὰρ τόνους οἷς ἐχρήτο Ἀρχιμήδης, πέρα τοῦ ὀνόματος ῥωμαλέους ὄντας, ᾤοντο οἱ περὶ τὸν Μάρκελλον ποιήσεσθαι ὑπερπεταεὶς τὰς ἀφέσεις τῶν βελῶν· τουτέστιν, Ἀπὸ τόνων ἄγαν ἰσχυρῶν ἀπιέμενα τὰ βέλη, ᾤοντο μὴ κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοὺς πεσεῖσθαι. — Στ. 16, Ἐγγύθεν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐντεῦθεν. — Εἶναι.) Ἀμεινον Ἀμιότος, Ἐσεσθαι. — Στ. 17, Καὶ ἐπὶ ταῦτα.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκαν τὸν σύνδεσμον. — Στ. 19, Δοκοῦς οὐ μεγάλας.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Διάδοχος

οὐ μέγας. — Διὰ πολλῶν.) Ἐξ Ε. Δ. ἡ προσθήκη τῆς προθέσεως. — στ. 20, Τρημάτων.) Ἐξ Ε. Δ. ἡ συνάθει καὶ Πολύβιος (Τόμ. Γ, σελ. 19, τῆς τελευτ. ἐκδ.), καὶ ἡ Ἀμιότου μετάφρασις, ἀντὶ τοῦ τραυμάτων.—Ἐγγύθεν.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ τοῦ Ἀμιότου οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐντεῦθεν.—στ. 23, Καὶ πληγαῖς.) Ἐκ διορθώσεως συναδούσης Ἀμιότω οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ ἀσυνδέτου κατ' ὀνομαστικῆν, Πληγαί.—Ἐκ κεφαλῆς.) Γράφε Κατὰ κεφαλῆς.—στ. 24, Τοῦ δὲ τείχους.) Ἐκ διορθώσεως προσετέθη ὁ σύνδεσμος ὑπὸ τῶν πρὸ ἐμοῦ.

ΣΕΛΙΔ. 217, στ. 2, Ἀπέφυγε.) Δ. Γ. Ἀπέφυγε.—στ. 5, Κυαθίζων.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Καθίζων. Τὸ δ' ὅλον χωρίον ἴσως καὶ ἑτέρων χρῆζει διορθώσεων, ἃς ἐδίδαξαν οἱ πρὸ ἡμῶν, τὰς μὲν ἐκ Δ. Γ., τὰς δὲ ἐκ τοῦ Πολυβίου (Η, ἡ, Τόμ. Γ, σελ. 21, τελευτ. ἐκδ.) καὶ τοῦ Ἀθηναίου (ΙΔ, σελ. 634) ἀναλεξάμενοι, οἷον, “Ὅς τὰς μὲν ,, ναυσὶν ἡμῶν κυαθίζει ἐκ τῆς θαλάττης, τὴν δὲ σαμβύκην ραπίζων ,, μετ' αἰσχύνης ἐκβέβληκεν, , καθὰ σχεδὸν ἤρμηνευσε καὶ Ὀ ἀμιότος.—στ. 10, Τῆς πόλεως.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τοῖς πολεμίοις.—στ. 22, Εἰς ἐκεῖνα.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ προστεθείκασι τὴν πρόθεσιν.

ΣΕΛΙΔ. 218, στ. 3, Παρίσταται.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περισταται. — στ. 4, Ἀγει.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀγειν.—στ. 6, Ἐλέλησο καὶ σίτου.) Γράφε, Ἐλέλησο ποτοῦ καὶ σίτου, ὡς ἤρμηνευσεν ὁ Ἀμιότος. — Θεραπείας.) Αἰτιατικὴ πληθυντικὴ, οὐ γενικὴ ἐνικὴ.—στ. 8, Ἐν τὰς ἐσχάραις.) Ἐπὶ τῆς τέφρας τῆς ἐν τὰς ἐσχάραις, τουτέστιν ἐξίαις, τοῦ πυρός.—στ. 18, Εἶλε.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Προς.—στ. 19, Ἀκίλλας.) Ἀκρίλλας ἕτεροι γράφουσιν, ἐκ τοῦ Λιβίου (ΚΔ, 35). Ἀμεινον δὲ κατὰ δοτικῆν, Ἀκρίλλαις.—στ. 22, Μάχαις ἐνίκησε πάσαις.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μάχας ἐνίκησε πάσας.—στ. 23, Δάμιππον.) Δ. Γ. ἐκ τοῦ Λιβίου, Δαμάτιππον.—στ. 27, Οὐκ ἀμελῶς.) Ἐξ Η. Δ. προσέθη ἡ ἄρνησις, καίπερ λείπουσα καὶ παρὰ τῷ Πολυαίνῳ (Στρατηγημ. Η, Μ, σέλ. 256, ἐμ. ἐκδ.) Ἐπιθι τὸν Λίβιον (ΚΕ, 23).

ΣΕΛΙΔ. 219, στ. 7, Μένοντος.) Ἴσ. γρ. Μείναντος, ὡς καὶ Ἀμιότος ἐξέφρασε.—στ. 9, Διὰ τό.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Καὶ διὰ τό. Οὕτω δὲ καὶ Ἀμιότος δίχα συνδέσμου.—Ἡς τὸ μὲν Νέαν κ. τ. λ.) Ἡς ἐξωτέρας πόλεως, τὸ μὲν κ. τ. λ. ὥσπερ Ἀμιότος ἤρμηνευσε. Τῷ δὲ Νέαν προσυπάκουε τὸ Πόλιν, ἣν ἐνὶ ὀνόματι Κικέρων (Πρὸς Οὐέρῳ. Δ, 53) Νεάπολιν ὀνομάζει.—στ. 11, Ἀμα φάει διὰ τῶν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ

πρὸ ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ, Ἀμα φαίνεται τῶν. Δ Γ. Ἀμα φατὶ διὰ τῶν.—
στ. 15, Σχήμα.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Σχήματος.—στ.
16, Ὑπό.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ αὐταὶ ἀντὶ τοῦ, Ἀπό.—στ. 20, Ἄκων βια-
σθεῖς.) Οὐκ ἀπιθάνως γράφειν τινὲς προήνεσαν, Ἄκων καὶ βιασθεῖς.
—στ. 26, Ομῶς.) Ἰτ. γρ. Ολῶς.

ΣΕΛΙΔ. 220, στ. 12, Καταλείπη.) Γράφε, Καταλίπη. — στ. 15,
Σκίθηρξ.) Ἐπιθι τάς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (B, σελ. 312).
—στ. 24, Δικαιοτέρους.) Αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων δηλονότι, ὡς ἤρμη-
νευσεν Ἀμιότος.—στ. 26, Ἐνναν.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Λιθίου οἱ πρὸ
ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Αἴτναν.

ΣΕΛΙΔ. 221, στ. 10, Καὶ παραφυλαττόμενον.) Ἡ μὲν τοῦ συν-
δέσμου περιαιρέσεις ἐξ Η. Δ. τὸ δὲ Παραφυλαττόμενον ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ
ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Παραφυλαττόμενος. — στ. 15, Ἦν μὲν ἐκκλησία.) Ἐκ
Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἦν μὲν ἡ ἐκκλησία. — Στ. 26, Φεισά-
μενος.) Ἐξ Η.Δ. ἀντὶ τοῦ, Χρησάμενος.—στ. 28, Ἰκέτης.) Ἐξ Ε.Δ.
οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἰκέτης.

ΣΕΛΙΔ. 222, στ. 3, Ὁ δὲ Νικίας... ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀρξάμενος.)
Ἄγαθὸς ἐν τοῖς μάλιξά οὐ Νικίας τις ἀρετῆς· καὶ χάρις πολλὴ τῷ Ποσει-
δωνίῳ, ἀνδρὸς πράξις, πολὺ τὸ ἀνεξίκακον πολλῷ τῷ φρονίμῳ συγκατα-
μίξαντος, ἀνίσθητον μὴ καταλιπόντι.—στ. 12, Οὐδ' ἦν... γλαφυρὸν
ἀγαπώμενον.) Ἐξ Η.Δ. ἡ περιαιρέσεις τοῦ δευτέρου Καί. Ὁ νοῦς, Οὐδ'
ἤγαπᾶτο πρότερον ἐν τῇ Ρώμῃ τὸ χάριεν τοῦτο καὶ γλαφυρὸν.—στ.
16, Δειλῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Δειλόν.—στ. 19, Βαθυ-
πολέμου κ. τ. λ.) Ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου εἶδους τῶν Πυθίων
Πινδάρου.—στ. 21, Ἠδονὴν ἐχούσαις καὶ χάριεν Ἑλληνικὴν καὶ πιθαν-
νότητα διαποικίλας ὄψει τὴν πόλιν.) Οὕτως ἔγραψα ἀντὶ τοῦ, “Ἠδο-
,, ναις ἐχούσαις καὶ χάριεν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν
,, ὄψει τὴν πόλιν κοσμήσας ,, , περιελὼν μὲν ἐκ Δ.Γ. τὸ Κοσμήσας,
τρέψας δ' ἐκ τῶν αὐτῶν, τὸ, Διὰ ποικιλίαν, εἰς τὸ, Διαποικίλας, καὶ
τὸ, Ἠδοναῖς, εἰς τὸ, Ἠδονήν. Τὸ ἐξῆς, Διαποικίλας τὴν πόλιν ὄψεσιν
ἐχούσαις ἡδονὴν καὶ χάριεν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα.—στ. 22,
Τοῖς πρεσβυτέροις.) Τοῖς ἐκ τῆς βουλῆς, τοῖς γερουσιασταῖς, ἀντιδι-
εσαλμένως πρὸς τὸν Δῆμον (οἰοεὶ κατὰ λέξιν ἐκφράσας τὸ Ρωμαϊκὸν
ὄνομα Senatoribus) οὐ τοῖς ἠλικίᾳ προβεβηκόσιν, ὡς ἐξεδέξαντο
οἱ μεταφρασταί.

ΣΕΛΙΔ. 223, στ. 3, Φαῦλου ἀνομιῶν, τὰ μέγισ' ἀγαθόν.) Ἐγρα-
ψα, καθά φέρεται καὶ ἐν τῷ Κίμωνος βίῳ (§ 4), καὶ παρὰ Διογένη
Δ δ 3

τῷ Λαερτίῳ (Γ, 63), ἀντί τοῦ, Φαῦλον, ἀχομφον ὄν, τὰ μέγιστα τε ἀγαθῶν. Τὸ δὲ Φαῦλον ὡδὲ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀπονήρου τὸ ἦθος τέτακται, καθὰ καὶ ὁ προῤῥήθεις Λαέρτιος ἐσημειώσατο, καὶ ὁ Σουίδας (λέξ. Εἰδέα). — στ. 11, Ὁ τρίτος.) Δ. Γ. Ὁ πρῶτος· ὁ δὲ Λατίνος μεταφραστὴς, Ὁ δεύτερος. — στ. 12, Ἐξέλασαι.) Ἰσ. γρ. Ἐλάσαι.—στ. 13, Ὄθαν.) Ἀκριβέστερον ἂν εἶπεν, Ὄθατίωνα, ἢ Οὐατίωνα, παρὰ τὸ τῶν Ῥωμαίων Ουατιο.—στ. 27, Μέλος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντί τοῦ Μέρους. — στ. 28, Καὶ πολέμοις.) Ἐξ Ε. Δ. προσέθηκται τὸν, Καὶ, οἱ πρὸ ἐμοῦ.—στ. 29, Ὀνομάζεται.) Ὀνομάζετο, γεγράφαί παλαι τινὲς ὑπένοιον.—Καὶ γὰρ ἐκεῖνον.) Γράφε, Καὶ γὰρ κάκεινον, πλὴν εἰ μὴ κόνταῦθα καθ' ὑπερβιασμὸν εἰρησθαί τις ὑπολάβοι, ἀντί τοῦ, Κάκεινον γάρ. Ὁ νοῦς (ὄν οὐδέτερος τῶν μεταφραστῶν συνήκεν), Ὁ ἐλάττων Φρίαμβος οὐ παρὰ τὸν εὐασμὸν ἐκλήθη Ὄθας (καὶ γὰρ καὶ τὸν μέγαν Φρίαμβον εὐάζοντες παραπέμπουσιν), ἀλλὰ κ. τ. λ.—στ. 30, Ἐφευάζοντες.) Ἰσ. γρ. ἀπροθέτως, Εὐάζοντες· εἰ δὲ μετὰ προθέσεως, ὄφειλεν εἶναι, Ἐφευάζοντες, πλὴν εἰ μὴ τις τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ εἶναι νομίζοι τὴν θαυτύτητα, ὡς καὶ τὸ παρ' Ἡλιοδώρῳ (Β. σελ. 80) Ἐφραμίσας, ἀντί τοῦ Ἐφραμίσας, καὶ τὸ παρ' ἡμῖν Μεθαύριον, ἀντί τοῦ Μεταύριον.

ΣΕΛΙΑ. 224, στ. 5, Ὄθας.) Λεῖπεται καὶ τοῦτο τῆς ἀκριβείας· ὄφειλε γὰρ εἶναι Ὄθας, ἢ Ὄουας (Ῥωμαϊστὶ Ουας), παρὰ τὴν εὐθεῖαν Ουας, οὐδενὶ διαφέρουσαν τῆς ἑλληνικῆς εὐθείας, Οἰς ἢ Οἰς, πλὴν τῆ παρενθήκη τοῦ δίγαμμα. Ὄθας δὲ, ἢ Ὄουας, εἶεν ἂν παρ' ἐκεῖνοις τὰ Ὄα, Ουα, παρὰ τὴν εὐθεῖαν Ουαυμ.—στ. 7, Τῷ Ῥωμαϊκῷ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκται τὸ ἄρθρον.—στ. 22 Ἐχρημάτιζεν.) Ἰσ. γρ. Ἐχρημάτισεν, ὡς ἠρμήνευσεν Ἀμιότος.—στ. 27, Καὶ τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις.) Γράφε μηδὲν μελλήσας ἀρσενικῶς, Καὶ τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις.—στ. 29, Καὶ παραθαρόντων.) Περιέγραψα τὸν, Καὶ, ὡς περιπτόν.

ΣΕΛΙΑ. 225, στ. 6, Οὕτω.) Τουτέστι, κατὰ κράτος.—στ. 9, Τυράννοους.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Τυραννοῦντας (Δ. Γ. Τυραννοῦσι).—στ. 10, Ὡσπερ εἶωθεν.) Ἀπροσώπως ὡδὲ ἐπὶ τοῦ, Ὡσπερ εἶθος καθέστηκε· καὶ καταχωριζέσθω ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἢ χρῆσις.—στ. 15, Διενέχθησαν αἱ γνώμαι.) Αἱ ψήφοι δηλονότι. Διενεγκεῖν γνώμην, ὡς τὸ Διενεγκεῖν ψήφον, ὅπερ ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 234) ἐσημειώθη.—στ. 17, Τὴν ὀργὴν εἰς αὐτοὺς ἀφείναι.) Τῆς φερομένης γραφῆς, Τὴν ὀργὴν τὴν εἰς αὐτοὺς ἀφείναι, τί μὲν δεύτερον ἄρθρον περιηρέθη

ἐξ Ε. Δ. τὸ δ' Ἀφείναι (Δ. Γ. Εφίεναι) ἐτράπη ἐξ Η. Δ. εἰς τὸ Ἀφείναι. Ἐστὶ δὲ τὸ, Ἀφείναι τὴν ὄσσην, ἢ ὡς ἕτεροι ἔφρασαν (Πρόδρο. Ἑλλην. Βιβλιοθ. σελ. 282), Ἀφείναι τὴν γολύην, ταύτων τῶ ἐν, τῇ συνηθείᾳ, Νά ἐκβάλλῃ τὸν θυμὸν, τουτέστιν, Ὄλω τῷ θυμῷ κατὰ τινος χρίσασθαι.

ΣΕΛΙΔ. 226, στ. 3, Οὐ καλῶς ἐκείνης ἰάσθαι τὸ νόσημα, τῆς πατρίδος περιμένοντα τῇ ῥώμῃ μαραινουμένη.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ Ἐκείνης, ἔγραψαν (πρὸς τὸ Ἰταλικὸς) ἀντὶ τοῦ, Ἐχειν μετέθηκαν δὲ μετὰ τὸ, Νόσημα, τὴν μετὰ τὸ, Πατρίδος, στυμῆν καὶ ἔτρεψαν τὸ κύριον ὄνομα, Ῥώμη, εἰς τὸ προσηγορικόν, ῥώμη.—στ. 7, Τὴν τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἡγουμένου.) Ἐξ Ἀμιότου οἱ πρὸ ἐμοῦ (πλὴν τοῦ πρώτου ἄρθρου) ἀντὶ τοῦ, Τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσειν ἡγούμενος.—στ. 14, Χαράν.) Ἐξ Ε. Δ. (συναδοῦ τῷ Τίτῳ Λίβιῳ ΚΖ, 2) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Χάραν.—στ. 22, Καὶ καταβάτος.) Ἐξ Ε. Δ. περιεῖλον τὸν σύνδεσμον.—στ. 30, Πλείον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Πλείστον.

ΣΕΛΙΔ. 227, στ. 2, Ἀπάγειν.) Ἐκ διορθώσεως συναδοῦσης Ἀμιότω οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑπάγειν.—στ. 4, Φούλιον.) Ἐξ Ε. Δ. (ἡ συνάδει καὶ ὁ Τίτος Λίβιος, καὶ ἡ Ἀμιότου μετάφρασις) ἀντὶ τοῦ, Φάβιον.—στ. 7, Δίκερι.) Ῥωμαῖτι Dicere, καὶ τοῦτο δὲ, παρὰ τὸ Ἑλληνικόν, Δίκη, κυρίως μὲν τὸ Δικολογεῖν, τουτέστιν ἐν δικαστηρίῳ λέγειν, ἐσήμανε, μετηνέχθη δ' ὕστερον καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς Λέγειν, καθὰ καὶ τὸ παρ' Ἑλλῆσιν Ἀγορεύειν, καὶ τὸ Δημηγορεῖν, καὶ τὸ ἀπλῶς Λέγειν σημαίνει.—στ. 9, Προστάττειν.) Δ. Γ. Προστάττειν καὶ λέγειν.—στ. 14, Λέγειν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ συνάδει καὶ Ἀμιότος, ἀντὶ τοῦ, Λαβεῖν.—στ. 17, Εἰπεῖν.) Ἀνειπεῖν, γραπτέον εἶναι οὐκ ἀλόγως ὑπέλαθέ τις τῶν πρὸ ἡμῶν.—στ. 22, Ἐπέβαλε.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐπέβαλλε. Ἐστὶ δὲ, Ἐπορεύθη πρὸς τὸν Ἀννίβαν, ὡς ἡρμίνευσεν Ἀμιότος, (P alla trouver), ἢ ἀκριβέστερον, Ὑπάντησε τῷ Ἀννίβᾳ καὶ γὰρ μεταφράζειν εἰσικεν ἐνθάδε Πλούταρχος τὸ τοῦ Λίβιου (ΚΖ, 12). Ad Canusium Hannibali occurrit.—στ. 24, Ἰδρουθίντα.) Δ. Γ. Ἰδρουθέντα.

ΣΕΛΙΔ. 228, Ἐν τῶν ταγματῶν.) Προσέθηκα τὴν πρώτην λέξιν ἐξ Ἀμιότου.—στ. 13, Ἀπὸ τῆς μάχης.) Ἐξ Ε. Δ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπὶ ταῖς μάχαις.—στ. 17, Ἡττημασμένοι.) Δ. Γ. Ἡττημένοι. ὡσπερ καὶ ὁ Λίβιος (ΚΖ, 12). A quibus orta pridie fuga esset, etc.—στ. 20, Χρήσεται τις.) Δ. Γ. Χρήσιμό τις.—στ. 24, Τὸ θαροεῖν.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον οἱ πρὸ ἐμοῦ. Ὁ νοῦς, Ὁ Μαρκελλῶ,

καὶ τὸ θαρῆσαι, ἥνικα εὐτυχεῖ, καὶ τὸ αἰδεῖσθαι, ἥνικα σφάλλεται, γίνονται πρόφασις τοῦ τολμᾶν ἀεὶ. Ἄλλως· Ὅς καὶ νικῶν, τολμᾷ αὐθις μάχεσθαι, διὰ τὸ ἐκ τῆς νίκης θάρσος, καὶ ἠπτώμενος, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἡττῆς αἰσχύνην.—στ. 27, Ἐπάγειν.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐξάγειν. Ἐτέρα Δ. Γ. Ἐνάγειν.

ΣΕΛΙΔ. 229, στ. 12, Σινοέσση.) Οὐενουσία, γράφειν τις παρήνευεν ἐκ τοῦ Λιθίου (ΚΖ, 21). Ταύτην δ' ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς ἐξῆς (§ 29, σελ. 231) Βενουσίαν ὀνομάζει.—στ. 14, Ἀπέρρηξεν.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀπέρριψεν. Ἐπιθετὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 35). — στ. 24, Ἀπολογησόμενος.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐπαπολογησόμενος.

ΣΕΛΙΔ. 230, στ. 2, Μὴ μάχεσθαι στρατηγῶν.) Σημειοῦ τὴν σύνταξιν παρατιθεῖς τὴν σημειωθεῖσαν ἐν τῷ Πολυαῖνου Πίνακι (λίξ. Στρατηγέω).—στ. 16, Ἐχον κεφαλὴν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ. Ἐκ κεφαλῆς. Δ. Γ. Μετὰ κεφαλῆς.—στ. 17, Καὶ περιγενέσθαι· καὶ περὶ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς δυσιερούντες οἱ μάντις κατεῖχον.) Ἐξ Η. Δ. συνωδοῦ τῷ Ἀμύτῳ, ἀντὶ τοῦ γραφομένου καὶ στιχομένου ἀδιανοήτως, “Καὶ περιγενέσθαι περὶ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς δυσιερούντας. ,, Οἱ δὲ μάντις κατεῖχον,, . Ὅ νοῦς, Καὶ ζήσαι· καὶ οἱ μάντις, μὴ καλοῖς χρώμενοι τοῖς ἱεροῖς περὶ τοὺς ἐξίλασμούς καὶ τὰς ἀποπομπὰς τῶν κακῶν, οὐκ εἶων τὸν Μάρκελλον ἐξελθεῖν τῆς Ρώμης.—στ. 23, Ἐντός.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐνός.—στ. 25, Ὑπήρχε.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ὑπήρξε.

ΣΕΛΙΔ. 231, στ. 5, Κατὰ τὸν περὶ Πετηλίαν.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Καὶ τὸν περὶ Πετηνάν.—στ. 13, Ἐνστρατοπεδεῦσαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῷ στρατοπεδεῦσαι. — στ. 19, Δι-εστρατήγουν.) Πολυπραγμόνως ἅπερ ἐχρῶν τὸν στρατηγὸν αὐτοὶ ἐβουλεύοντο.—στ. 21, Ἐδοξεν.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐθεεν.

ΣΕΛΙΔ. 232, στ. 4, Ἀρετῆς.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντὶ τοῦ Ἀρχῆς. Δ. Γ. Μάχης. Οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξ Ε. Δ. Ἀλικῆς.—στ. 9, Προσελθεῖν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσεξελθεῖν.—στ. 11, Ὑφισαμένους.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἐφισαμένους. — στ. 16, Λαγκίαν.) Τὸ Lancea (ὅθεν τὸ τῶν Γαλατῶν Lance) τοὺς Ῥωμαίους οἱ μὲν ἐκ τῆς παλαιᾶς τῶν Ἰβήρων, οἱ δὲ, ἐκ τῆς τῶν Γάλλων φωνῆς παρεληφέναι φασίν· εἰσὶ δ' οἱ καὶ παρὰ τὴν Ἑλληνικὴν Λόγχην παρήχθαι τοῦνομα ὑπειλήφασιν.

ΣΕΛΙΔ. 233, στ. 19, Ἀστίρ.) Δ. Γ. Ἀστός. — στ. 21, Ὑπάταν.)

Δ. Γ. Ὑπάτων. — Στ. 22, Καὶ πολὺν κ. τ. λ.) Ἀσυναράτητος οὗτος ὁ
 σίχως πρὸς τοὺς προτέρους.

ΣΕΛΙΔ. 234, στ. 14, Ταῦτά.) Ἐκ διορθ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ
 Ταῦτα. — Στ. 17, Κρυφαίῳ δὲ σὺν λόγῳ.) Δ. Γ. Κρυφαίον δὲ σὺν
 λόγῳ. Ἰσ. γρ. Κρυφαίαν δὲ καὶ σὺν δύλῳ, πρὸς τὸ Πράξιιν ἢ, Κρυ-
 φαίῳ δὲ σὺν δύλῳ, ὅπερ εἶη ἂν ἐκ ποιητοῦ τινος μ εμμημένον, οἷα φιλεῖ
 Πλούταρχος. Αὐτίκα Εὐριπίδης (Ῥήσ. 91),

Τί δ' ἔστι; μῶν τις πολειμίων ἀγγέλλεται

ΔΟΛΟΣ ΚΡΥΦΑΪΟΣ ἔσαναι κατ' εὐφρόνην;

πλὴν εἰ μὴ τις καὶ παρ' Εὐριπίδῃ, Λόχος, ἀντὶ τοῦ Δύλος γραπτέον
 εἶναι ὑπολάβῃ, καθά καὶ ἀλλαχοῦ (Ῥήσ. 561) ὁ Τραχηλὸς Κρυπτὸν
 λόγον, εἶρηκε. — Στ. 19, Οἷαν.) Δ. Γ. Οἷς. — Στ. 22, Ῥωμαίοις.)
 Προσέθηκα τὴν λέξιν ἐκ Δ. Γ. — Στ. 23, Ἐνδοῦναι μέντοι τούτους
 Πελοπίδα.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἀντὶ τοῦ, Ἐνδοῦναι μὲν τούτοις δὲ
 Πελοπίδας. Τὸ δὲ τούτους, πρὸς τὸ Λακεδαιμονίους.

ΣΕΛΙΔ. 235, στ. 7, Ψευδόπτωμά τι.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ψεύδω-
 μά τι. Ὁ νοῦς, Οὐκ ἀληθῆς καὶ γνησίᾳ ἤττι ἐτύγχανεν οὕτα, εἰ
 ποτε ἤττατο Ἀννίβας ὑπὸ Μαρκελλοῦ, ἀλλ' ἐώκει ψευδῆ πτόωμκι, μεθ'
 ὁ ἐγειρόμενος αὐθις Ἀννίβας, φοβερώτερος Ῥωμαίοις ἐγίνετο. Ἐπιθε-
 τὸν Σχολιαστὴν Ἀριστοφάνους (Ἰππ. 568). — Στ. 15, Ἀμφισθητοῦν.)
 Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἀμφισθητοῦνται. — Στ. 18,
 Αἰδεῖσθαι.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἀρνεῖσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 236, στ. 2, Ἀντιταξάμενος.) Δ. Γ. Ἀντιπαρταξάμενος,
 — Μεταβαλὼν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Μεταλαβὼν. — Στ. 8, Τῇ Παι-
 δεῖα.) Τῇ Κυροπαιδεῖα τοῦ Ξενοφώντος (Δ. α). — Στ. 13, Εἰ δὲ
 θανεῖν θέμις, θανεῖν εἰς κ. τ. λ.) Ἀντὶ τοῦ, Καὶ ἀποθανεῖν εἰς, ἔγρα-
 ψα οὕτως, τὰς μὲν πρώτας τρεῖς λέξεις ἐκ Δ. Γ. εἰληφώς, τὰς δὲ
 ἐπομένους δύο (θέμις, θανεῖν) ἐξ ὧν ἀλλαχοῦ (Πῶς δεῖ τὸν νέον
 Ποιημ. ἀκ. § 6) γέγραφε Πλούταρχος, αὐτὴν ταύτην τὴν Εὐριπί-
 δεῖον παρατιθέμενος ῥῆσιν. — Στ. 16, Πρὸς δὲ τῷ θυμῷ κ. τ. λ.)
 Ὁ νοῦς, πρὸς δὲ τῷ θυμῷ ἐπεσπάσπατο οὐ παντάπασιν ἀλόγως τὴν
 ὁρμὴν τοῦ Πελοπίδου καὶ τοῦτο, ὅτι ἑώρα τὸ τέλος τῆς νίκης ἐν
 αὐτῇ τοῦ τυράννου τῇ πτώσει ὡς καὶ Ἀμιότος ἐξεδέξατο. — Στ. 18
 Χαλεπὸν γάρ.) Ἰσ. γρ. Χαλεπὸν γάρ ἦν, ὡς ἠρμάνευσεν Ἀμιότος. —
 Στ. 29, Παραναλωθῆναι.) Δ. Γ. Παρναλωθῆναι.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΔΗΣ.

ΣΕΛΙΔ. 239, στ. 1, Τὸν δὲ δῆμον.) Δ. Γ. Τῶν δὲ δῆμων. — στ. 7, Λεγόμενον.) Δ. Γ. Γενόμενον.

ΣΕΛΙΔ. 240, στ. 3, Περσικῶν.) Δ. Γ. Μηδικῶν, ὡς καὶ Ἀμιότος. — Τελευτ' ἔν.) Δ. Γ. Ἀρχῆν, ὡς καὶ Ἀμιότος. — στ. 11, Λόγου.) Δ. Γ. Πλούτου. — στ. 18, Ἡς.) Πρὸς τὸ Ἀρχῆς, δυνάμει περιεχόμενον ἐν τῷ, Ἡρξεν. — Λαγγάνοντες.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ Λαμβάνοντες. — στ. 21. Γῆν οἰκίσαν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῆν οἰκίσαν.

ΣΕΛΙΔ. 241, στ. 6, Χίος.) Δ. Γ. Κεῖος: Κίος, τουτέστιν ἐκ τῆς γῆσου Κέω. Ὅποτέρα τῶν γραφῶν ἐστὶν ἡ γνησία τοσοῦτω χυλεπώτερον εἶναι διακρινῶναι ἐσημειώσατο ὁ πρὸ ἐμοῦ, ὅσω γε δύω ἰσότητητι Ἀριστῶνες γεγονέναι, ὁ μὲν Χίος, ὁ δὲ Κεῖος. Ποσειδίμην ὅμως ἄν ἐγὼγε τὴν γραφὴν, Κεῖος. — στ. 8, Κεῖος.) Τὸν δὲ Στρησίλειον τοῦτον ἐν Θεμιστοκλεῖ (Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 207, § 3) οὐ Κεῖον, ἀλλὰ Τίτιον ἔφη γεγονέναι. — στ. 16, Εἰς τοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι τὸν Φρόνον.) Ἀμεινον ἐξέφρασε τοῦτο ἀλλοχού (Πολιτ. παρρηγιέμ. § 13), “Εἰς τοιοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι Φρόνον,, — στ. 31, Ὁρῶν.) Δ. Γ. Ἰδῶν (ἐξ ἀμεινόνος ἴσως γραφῆς τῆς, Εἰδῶς.) — στ. 29, Παρελθεῖν... τῷ δῆμῳ.) Τουτέστιν, Ἀμελῆσαι τινὰ τῶν συμφερόντων τῷ δῆμῳ. Δ. Γ. Παρελθεῖν . . . τὸν δῆμον, τουτέστι, Λαθεῖν τὸν δῆμον τινὰ τῶν ἐαυτῷ συμφερόντων, ὡς ἐσημειώσατο οἱ πρὸ ἡμῶν.

ΣΕΛΙΔ. 242, στ. 4, Βάραθρον.) Ἐπιθὶ τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Μέρ. Β, σελ. 26). — στ. 13, Οὐ χρημάτων κ. τ. λ.) Ἄνευ τοῦ ἐλπίζειν χρήματα, ἢ δοῦσαν, μισθὸν λήψεσθαι τῶν πεπολιτευμένων, καθάπερ ἠρμίνευσεν Ἀμιότος. — στ. 15, Ὑπ' Αἰσχύλου.) Ἐν τοῖς Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβαις (σίχ. 594-596). — στ. 17, Δίκαιος.) Παρ' Αἰσχύλῳ δὲ γράφεται Ἀριστος, καθὰ καὶ Πόρτος ἐσημειώσατο ὧδε, καὶ φέρεται ἐν τοῖς εἰς Πλούταρχον ἀναφερομένοις Ἀποφθέγμασι. — στ. 19, Ἄφ' ἧς.) Παρ' Αἰσχύλῳ δὲ, Ἐξ ἧς.

ΣΕΛΙΔ. 243, στ. 10, Τῶν προτέρων.) Ἰσ. γρ. Τὸ τῶν προτέρων. — στ. 22, Κατεστόμισε.) Δ. Γ. Ἐπεστόμισε ὅπερ ἄμεινον, καὶ τῷ Πλουτάρχῳ συνηθέστερον, παρὰ τὸ, Ἐπισομίζω, ἀνθ' οὗ καὶ τῷ, Ἐπισομῶ, ἀλλοχού (Κατ. Νεωτέρ. § 38) ἐχρήσατο. Ἡ δὲ συνήθεια, Ἀποσομίζω, καὶ Ἀποσομόνω, φιλεῖ λέγειν. — στ. 26. Εἰς Μαχα-

Ἰδῶνα... κατέσχε.) Κατέχειν, καὶ ἀπλῶς Ἔχειν εἰς τινα τόπον λέγονται οἱ πλωζόμενοι, ἔλλειπτικῶς τῆς αιτιατικῆς, Νῆα, ἢ Πλοῖον, ὅπερ ἐστὶν ἐπιστάναι τὴν ναῦν καὶ κωλύειν τοῦ προσωτέρω πλοῦ. Ἐσθ' ὅτε δὲ οὐ τὸ, Νῆα, ἀλλὰ τὴν ἀντωνυμίαν Ἐαυτοῦς, προσυπακουστέον· καὶ γὰρ τὸ πλήρες, οὐ μόνον Κατατρεῖν τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ναυσὶν εὐρηται. Τοῦτο ἢ συνήθεια διὰ συνωνύμου ῥήματος τοῦ, Πιάζω, ἢ Πιάνω· (κατὰ τὸ Κραυγάνω ἀντὶ τοῦ Κραυγάζω), ἐκφράζει ὅπερ γὰρ ὁ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει (Βατρ. 188) Διόνυσος, τὸν πορθημέα Χάρανα ἐρωτᾷ,

. Ποῦ σχήσειν οκεῖς;

ἡμεῖς οὐκ ἂν ἄλλως ἐκφράσαιμεν, ἢ διὰ τοῦ, Ποῦ σοχάζεσαι γὰ πιάσης; —στ. 27, Τῶν δέκα καθεζώτων.) Ἐκ Δ. Γ. συναχούσης Ἀριότης οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῶν δὲ καθεζώτων. Ἐτέρα Δ. Γ. Δέκα δὲ καθεζώτων.

ΣΕΛΙΔ. 244, στ. 8, Παρὶ ἡμέραν.) Ἐκ Δ. Γ. Ἀντὶ τοῦ, Καθ' ἡμέραν. —στ. 12, Λεοντίδης.) Δ. Γ. Λεοντίδος. —στ. 13, Ἀντιοχίδης.) Δ. Γ. Ἀντιοχίδος. —στ. 14, Ἐπὶ νήσων.) Πρὸς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, οἵπερ ἔδει πλεῖν τοὺς διαθητομένους εἰς τὴν Ἀσίαν. —στ. 15, Ἀποβιαζομένους.) Δ. Γ. Ἀποβιαζομένους. —στ. 20, Ἀργυρίου.) Γράφει, Ἀργύρου. —στ. 23, Θεγείν.) Ἐξ Η. Δ. Ἀντὶ τοῦ Θίγειν. —στ. 26, Στρώφιον.) Σημαίνει μὲν τὸ στρογγύλον ζωνάριον ὡς ἐξηγεῖται Φώτιος ἐν τῷ Λεξικῷ· πρὸς δὲ, καὶ τὸ στηθόδεσμον, ἢ περιμαστιδίου ζῶσμα τῶν γυναικῶν, ἢ συνωνυμῶς τὸ ἐν τῇ συνήθειᾳ Στηθόπανον, καὶ Στομαχόπανον, καὶ τὸ μίτω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς, Στομαχικόν. Ἐνταῦθα δὲ τὸ κεφαλοδέσμιον τῶν ἱερέων, ὃ καὶ Κίθαριν, ὡσπερ καὶ τὴν βασιλικὴν τῶν Περσῶν μίτραν, ἐκάλουν (Ἠσύχ. καὶ Φώτ. λέξ. Κίθαρις). Καίσημειούσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἐν τῷ Πλουτάρχου (Μέρ. Α, σελ. 232, στ. 4 καὶ 11) Θεμιστοκλεῖ, ἀπροσεκτίσας οὐ διώρθωκα τὴν κοινῶς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐκδόσεσι φερομένην διὰ τοῦ θ Κίθαριν.

ΣΕΛΙΔ. 245, στ. 10, Ἐντελεχεστάτην.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Ἐντελεχεστάτην. Τοῦτο μὲν γὰρ ἂν εἴη ποις, Ἐντελεστάτην· τὸ δὲ διὰ τοῦ δ, σημαίνει, Διηνεχεστάτην, συνεχεστάτην. —στ. 12, Τὸν δίκαιον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τὸ δίκαιον. —στ. 14, Πολιορκηταί.) Ὡς Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου. —Κεραινοί.) Ὡς Σέλευκος ὁ τρίτος, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Πτολεμαίων ὁ δευτέρος. —Νικάτορες.) Δ. Γ. καὶ ὁ Ἀμιότος, Νικάτορες. Ἐπανομάζετε δὲ Νικάτωρ, Σέλευκος ὁ

πρώτος, καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Δημίτριος ὁ δευτέρως. — Ἄσται.) Ὡς ὁ Πύρρος. — στ. 15, Ἰέραιες.) Ὡσπερ εἰς τῶν Ἀντιόχων. — στ. 22, Δίκης δὲ καὶ Σέμιδος οὐδενί κ. τ. λ.) Ἀντὶ τοῦ, Οὐδέν, ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἔγραψαν, Οὐδενί. Οὐ πάνυ δ' εὐσύνητον τὸ λεγόμενον, διὰ τὸ ἐπαγομένον, Μεταλαγχάνει. Εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς συνήθους σημασίας τοῦ Μεταλαμβάνει τέταχθαι τὴν λέξιν ὁ Πλούταρχος, ἔσται ὁ νοῦς, Οὐδενί ἐτέρω, πλὴν τῷ φρονεῖν καὶ λογιζέσθαι, μεταλαμβάνει δίκης καὶ Σέμιδος ὁ Θεός, ἢ, Δίκαιός ἐστιν ὁ Θεός δι' οὐδέν ἕτερον, ἢ διὰ τὸ λογικός καὶ φρόνιμος εἶναι. Εἰ δὲ Ῥωμαίους, ὥσπερ καὶ ὁ Λίλιανός (Πρόδρο. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 333), ἐπὶ τοῦ Μεταδίδωσιν ἐχρήσατο τῷ Μεταλαγχάνει, ἔσται τὸ λεγόμενον, Οὐδενί μεταδίδωσιν ὁ Θεός δίκης καὶ Σέμιδος, πλὴν τῷ λογικῷ καὶ φρονίμῳ ζῶν, τούτῃ τῷ ἀνθρώπῳ, τῶν μὲν ἀπαρεμφάτων, ἀντ' ἀρηρημένων ὀνομάτων, τούτων δὲ πάλιν ἀντὶ συγκεκριμένων, λαμβανομένων ἢ, Οὐδενί μεταδίδωσι δίκης, ἢ διὰ τοῦ φρονεῖν καὶ λογιζέσθαι, τούτῃσιν, Ἐκείνοις μόνοις μεταδίδωσι δίκης, οἷς καὶ λόγου καὶ φρονήσεως μετέδωκε.

ΣΕΛΙΔ. 246, στ. 1, Ἐφ' ἡμῖν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Ἐν ἡμῖν. — Κακῶς φρονοῦντες.) Ἴσον ἐνθάδε δύναται τῷ, Ἀγνοοῦντες. συναπτόμενον τῷ ἐπαγομένῳ, Ὡς, καθὰ καὶ παρ' Ἰσοκράτει (Μέρο. Β, Πίνακ. λέξι. Κακῶς εἰδότες) τὸ, Κακῶς εἰδότες. — στ. 2, Τύχη.) Εὐτυχία (Ἰδὲ Ἰσοκράτ. Β, σελ. 213). — Μεγάλῃ.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθησαν τὴν λέξιν οἱ πρὸ ἐμοῦ. — στ. 3, Τῷ δ' οὖν.) Δ. Γ. Τῷ γ' οὖν. — στ. 6, Ἐμβαλόντος.) Δ. Γ. Διαδιδόντος (ἐξ ἀμείνονος δηλονότι τῆς Διαδόντος). — στ. 8, Κατεσκευασμένος.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Κατασκευασμένος. — στ. 10, Τοῖς ὄνομα καὶ δόξαν. . . ἐχούσι.) Τῇ ὀνομασίᾳ δόξαν. . . ἐχούση. — στ. 22, Τὸ ὄσρακον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Τὸν ὄσρακον. — Διαλεχθέντες.) Εἰσὶν οἱ γράφειν παρήνεσαν Διαλεχθέντες. — Στ. 29, Δρυφάκτοις.) Δ. Γ. Δρυφάκτοις. Καὶ γὰρ οὐ πάνυ τι δῆλον εἴτε παρὰ τὸ Δρυς καὶ Φράσσω, δι' εὐφωνίαν πλειστάκις παραλειπομένου τοῦ ἐτέρου ρ, εἴτε παρὰ τὸ Δρυφάσσω.

ΣΕΛΙΔ. 247, στ. 1, Γράψαντες.) Δ. Γ. Φέροντες. — Στ. 8, αὐτόν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Αὐτῷ. — Στ. 11, Ἐγγράψαι.) Δ. Γ. Ἐπιγράψαι. — Στ. 26, Αἱ βαρβαρικαί.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καὶ βαρβαρικαί. — Στ. 27, Τὰς νήσους.) Δ. Γ. Τὴν νήσον.

ΣΕΛΙΔ. 248, στ. 8, Καὶ Κατόπιν.) Ἀμιότος ἐξέφρασεν ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο, Καὶ ἔμπροσθεν καὶ κατόπιν οὐδετέρου μέντι χροσία, ἐξαρκοῦντος τοῦ, Ἐν κύκλῳ — Στ. 11, Λέλειπται.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ

ἡμῶν, ἀντί τοῦ, Λεῖπεται.—στ. 12, Μέν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη.—στ. 27, Πολιτῶν.) Ὀπλιτῶν, ἐγραψαν ἐξ Ε. Δ. οἱ πρό ἐμοῦ, καθὰ φέρεται καὶ πρὸ Ἡροδότῳ (Η, 4ξ).

ΣΕΛΙΑ. 249, στ. 2, Καθιερωθῆναι.) Δ. Γ. Καθιερωθῆναι.—στ. 9, Εἶναι τό) Δ. Γ. Εἶναι καὶ τό. — στ. 14, Ἐκβάλωσι.) Ἐκβαλοῦσι, εἶπεν ἂν ἀττικώτερον, εἰ ἀττικισμῶν ἐφρόντιζε Πλούταρχος.—στ. 15, Τραπή.) Δ. Γ. Τρέψηται.—στ. 21, Μαχιμώτατον.) Δ. Γ. Δοκιμώτατον.—στ. 30, Ἐκ ποδῶν.) Η. Δ. ἀντί τοῦ, Ἐκποδῶν.

ΣΕΛΙΑ. 250, στ. 14, Ἐκέλευε.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Ἐκέλευσε.—στ. 75, Οὔτε ὑπὸ γῆν.) Δ. Γ. Οὔθ' ὑπὸ γην.—στ. 19, Τῶν ἡσθεμένων.) Τῶν ἡτιμασμένων. — στ. 25, Προεμένους.) Ἰσ. γρ. Προϊεμένους.—στ. 27, Ραθυμεῖν.) “ Ἀργεῖν καὶ τρυφᾶν, παρὰ ,, τὸ ῥᾶστα τῷ θυμῷ διδόναι,, ὡς ἐξηγεῖται ὁ ἡμέτερος Φώτιος (λίξ. Ραθυμεῖν), καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρολιηφῶς Σουΐδας. Ἡ δὲ συνήθεια μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, Ξεραθυμῶ, λέγει.

ΣΕΛΙΑ. 251, στ. 2, Εφασκον.) Δ. Γ. Εφασαν. — στ. 3, Ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς Πέρσας.) Καὶ ἀπλῶς τοὺς βαρβάρους, τουτέστι τοὺς μὴ Ἕλληνας· καὶ ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ Ξένος συνώνυμον τῷ, Ἐχθρός. Ὄθεν καὶ παρὰ τοῖς πολλὰ τῶν Λακωνικῶν παρελιηφῶσι Ρωμαίοις τὸ Hostis, δηλοῦν πάλαι τὸν ξένον, εἰς τὴν τοῦ, Ἐχθρός, τῷ χρίνω μετέπεσε σημασίαν.—στ. 7, Μυρωνίδης.) Δ. Γ. Κιρωνίδης. — στ. 14, Διά.) Δ. Γ. Διά τό. — Μέγεθος.) Μῆκος, ὡς σημαίνει. — στ. 15, Ἐκάστη.) Γράφε, Ἐκάστη κατὰ δοτικὴν, καθάπερ ἐγραψαν καὶ οἱ πρό ἐμοῦ διερρώσαντες.—στ. 21, Σφραγίτισι.) Μνημονεύει τούτων καὶ ἐν τοῖς Συμποσικαίοις (Α, 10), ὅπου καὶ γράφεται, Σφραγίτισι. Ἄλλ' ἴσως γραπτέον ὡδὲ τε κάκει, Σφραγιδίτισι· παρὰ γὰρ τὸ ἄντρον τὸ καλούμενον Σφραγίδιον, περὶ οὗ ἐπιθι τὸν Πausανίην (Θ, γ').—στ. 23, Ἐν γὰρ ἰδίᾳ.) Δ. Γ. Ἐν τῇ ἰδίᾳ. — στ. 26, Σφραγιτιδῶν.) Καὶ ὡδὲ ἴσως, Σφραγιδιτιδῶν.

ΣΕΛΙΑ. 252, στ. 7, Διαμαρτάνειν.) Δ. Γ. Διαμαρτεῖν.—στ. 12, Τῶν Ὑσιῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Τῶν Νυσιῶν.—στ. 18, Αὐτοῦ.) Δ. Γ. Ταύτη.—στ. 19, Πυκνῶν καὶ συσκίων.) Δ. Γ. Πυκνῶ καὶ συσκίῳ.—στ. 23, Ὡστ' ἐν οικείᾳ.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ, Ὡς, ὅπερ ἐξέφρασαν καὶ οἱ μεταφρασταί.—στ. 30, Ἐπέδωκαν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἀπέδωκαν.

ΣΕΛΙΑ. 353, στ. 1, Ἀθηναίοις δὲ Τεγεάται.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ ἀντί τοῦ, Ἀθηναῖοι δὲ Τεγεάταις. — στ. 12, Ὡς οὗτος ὁ ἀγῶν

κ. τ. λ.) Εἰς θεὸν ἂν μετενέγκαις ἀπὸ τῶν πάλαι ἐφ' ἡμᾶς τοὺς νῦν Ἕλληνας, οἷς οὐ κατὰ βαρβάρων ὡσπερ ἐκεῖνοις, ἀλλὰ κατὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ πόλεμος, ἐπάδων ἀπαξάπασιν τοὺς καλλίτους τούτους τῶν προγόνων λόγους, “ Οὗτος ὁ ἀγὼν δεῖξει καὶ πόλιν καὶ ἄρχοντα καὶ ἰδιώτην, ὁπόσου τοῖς Ἕλλησιν ἄξιός ἐστι, . . . — στ. 26, Ἀγνοούμενον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀγνοοῦντας. — Στ. 29, Δύο μὲν, οἷς πρώτοις. . . Ἀχαρνεὺς, ὄρχοντο φεύγοντες.) Δ. Γ. Δύο μὲν τοῖς πρώτοις. . . Ἀχαρνεὺς, οἱ καὶ ὄρχοντο φεύγοντες.

ΣΕΛΙΔ. 254, στ. 11, Καὶ προσβολὰς ἐχούσης πανταχόθεν.) Πανταχόθεν δυναμένης προσβάλλειν, ὡς ἡρμίνευσεν Ἀμιότος. Ὁ δὲ Λατίνος μεταφραστής, ὡσπερ ἂν εἰ ἐγγέγραπτο (δίχως συνδέσμου), Προσβολὰς ἔχοντας πανταχόθεν, πρὸς τὸ, Αὐτοῦς, δηλοῦντι· καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ (Λουκουλλ. § 12) Πλούταρχος, Προσβολὴν ἔχουσαν νῆσον, εἶπε, τὴν ἢ προσβάλλειν δυνατὸν ἐστὶ. — στ. 21, Προσαγωνίσασθαι.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ Προαγωνίσασθαι. — στ. 24, Ὑπ' ἐαυτόν.) Δ. Γ. Ὑπ' αὐτῷ. — στ. 26, Διεσκευασμένων.) Δ. Γ. Διασκευασαμένων.

ΣΕΛΙΔ. 255, στ. 10, Ἐκειρον.) Γράφει, Ἐκειραν, ὡς ἡρμίνευσεν Ἀμιότος, καὶ ὑπαγορεύει ἡ κακὴ Δ. Γ. Ἐκειρας. — στ. 26, Δὲ κινδύνων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Δὲ ἐκ κινδύνων. — στ. 27, Ἐκπλήξιεν ὑμᾶς χειρὸν ἀγωνίσασθαι.) Παραλέλειπτε τι, ἢ τῶν γραφῶν, ἢ αὐτοῦ Πλουτάρχου, πλημμελεῖα· τὸ γὰρ συνηρημένον ὄφειλεν εἶναι, Ἐκπλήξιεν ὑμᾶς, ὡς χειρὸν ἀγωνίσασθαι, ἢ Ποιήσειεν ὑμᾶς χειρὸν ἀγωνίσασθαι, ἢ τι ἕτερον τοιοῦτον.

ΣΕΛΙΔ. 256, στ. 4, Αὐτόν.) Μόνον· κατὰ τὸ (Ἰλιάδ. Θ. 99),

Τυδείδης δ', αὐτὸς περ ἐὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη.

Ἐσωσε δὲ καὶ ἡ συνήθεια, ἐν ἐνιαῖς γε φράσεσι, οἷον, Ἐξευρέ το ἀτόσου. Τὸ γὰρ ἡμέτερον, Ἀτός, παρὰ τὸ Αὐτός ἐστι, ἢ κατὰ βαρβαρισμὸν, ἢ καὶ κατ' ἀρχαίαν διάλεκτον περιαιρεθέντος τοῦ υ' καὶ παρ' ἐκεῖνοις γὰρ εὐρηται ἢ τοιαύτη περιαιρέσεις ἐν τῇ Ἀτάρ, συγγενεῖ καὶ συνωνύμῳ συνδέσμῳ τῇ Αὐτάρ. Καὶ ἐρμηνεύεσθω ἐν παρεργῇ δύο τοῦ Πλάτωνος χωρία, τὸ μὲν ἐκ τοῦ Περὶ νόμων οἰδοῦ (σελ. 836), “ Περὶ δὲ τῶν ,, ἐρώτων (αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν), ἐναντιοῦνται παντάπασιν ,, τὸ δὲ ἐκ τοῦ Παρμενίδου (σελ. 137) “ Ὅμως δὲ δεῖ ΓΑΡ χαρίζεσθαι, ,, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ζήνων λέγει· Οἱ αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν ,, Ἐν ἀμφοτέροις γὰρ τούτοις τὸ, Αὐτοὶ, ἐπὶ τοῦ Μόνοι τεταγμένον, μὴ συνέντες, τοῦ μὲν πρώτου τρέπειν παρήγουσιν τινές τὸ Ἐσμέν εἰς τὸ Ἴσμεν, ἐν

τῷ δευτέρῳ δὲ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτοί, οἱ μὲν γραπτέον εἶναι εἴκασαν, Παῦροι, οἱ δὲ ἔγραψαν ἐνάροθως, μηδενὸς συναγορεύοντος ἀντιγράφου, Οἱ αὐτοί. Περιελὼν σὺν τῷ ἄρθρῳ, πρὸς δὲ, καὶ τὸν εἰς οὐδὲν χαϊσίμῳ πρώτου ΓΑΡ, γράφει, “Ὅμως δὲ δεῖ χαρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ , ὁ Ζήνων λέγει· αὐτοὶ γὰρ ἐσμὲν ,.—στ. 14, Ως Ἡρόδοτος ἴσῳρει.) Κι μὴν, ἀποδεχόμενος ὡς τὰ Ἡροδότῃ ἱστορημένα, ἀλλαχοῦ (Περὶ τῆς Ἡροδότ. κακοθ. § 42) ψευδολογίας ἐγράψατο τὸν ἱστορηκότα, ὡς μήποτ’ ὠφέλεν, ὁ χρηστός Πλούταρχος.—στ. 20, Ἀγνώμονα.) Δ. Γ. Πολυπράγμονα.

ΣΕΛΙΔ. 257 στ. 7, Ως ἐκείνοις.) Τῷ, Ἐκείνοις, οἱ μὲν, πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἰδίως, οἱ δὲ, πρὸς τοὺς ἐν Μαραθῶνι νικήσαντας τῶν Ἀθηναίων, οἱ δὲ, κοινῇ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, πλὴν Ἀθηναίων, οἱ δὲ (ὁ καὶ ἄμεινον), πρὸς τοὺς Πέρσας, ἀναφέρεσθαι ὑπέλαθον. Οὐοὺς, Ὁ ἀγίων ἡμῖν οὐ μόνον ὑπὲρ χώρας καὶ πόλεως, τουτέστι ὑπὲρ τοῦ φυλάξει τὴν ἡμετέραν χώραν καὶ πόλιν, ὥσπερ ἐστὶ τοῖς Πέρσαις ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν αὐτάς.—στ. 17, Εὐθύς.) Περιαιρετέον εἶδοξεν εἶναι τὸ Εὐθύς τοῖς πρὸ ἡμῶν, λείπον καὶ ἐν ἐνόις τῶν ἀντιγράφων. Ἄμεινον δὲ τρεῖσιν εἰς τὸ, Αὐθις, περιαιροῦντας τὴν διείργουσαν αὐτὸ τοῦ, Ἐξ ἀρχῆς, σιτημῖν, ἢ ἢ, Ἐξ ἀρχῆς αὐθις, οἷς καὶ ἀλλαχοῦ συνημμένους κέχρηται Πλούταρχος.—στ. 20, Εὐνδρου.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εὐνδρου.

ΣΕΛΙΔ. 258, στ. 12, Ἐκλιπόντες.) Δ. Γ. Ἐκλειλιπότες.—στ. 14, Ἐσομένης.) Δ. Γ. Γενησομένης.

ΣΕΛΙΔ. 259, στ. 19, Ἐφάνη τὰ ἱερά.) χρυστὰ δηλονότι. — Οἱ μάντις ἐμικνου.) Δ. Γ. Ὁ μάντις ἔφραζε.—στ. 24, Μαχομένους.) Γράφει, Μαχουμένους, ὥσπερ ἠρμάνευσαν καὶ οἱ μεταφρασταί.

ΣΕΛΙΔ. 260, στ. 6, Προχωροῦσιν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Προσχωροῦσιν.—στ. 12, Συντεταγμένους ἐπὶ τὴν μάχην.) Ἰσγρ. Συντεταμένους ἐπὶ τὴν μάχην (τουτέστι, Συντόνως φερομένους ἐπὶ τὸ μάχεσθαι), ὡς εἶδοξέ τινα τῶν πρὸ ἡμῶν.—στ. 21, Ἀρίμνηστος.) Δ.Γ. Διάμνηστος.

ΣΕΛΙΔ. 261, στ. 12, Σφραγίτισι.) Επιθι τὰ ἀνωτέρω (σελ. 445) περὶ τούτου σημειωθέντα.—στ. 21, Εὐτόλμῳ ψυχᾷς λήματι πειθόμενοι.) Ἐκ τῶν ἀλλαχοῦ (Περὶ τῆς Ἡροδότ. κακοθ. § 42) εἰρημένον Πλούταρχῳ προσετέθη τὸ λείπον εὐθάδε πεντάμετρον τοῦτο.—στ. 22, Ἐλευθέρα.) Δ.Γ. Ἐλευθέρον.—στ. 24, Τετράδι.) Ἀλλαχοῦ δὲ (Καμῖλλ. § 19, καὶ Πότερον Ἀθην. κατὰ πόλεμ. κτλ. § 7), Τρίτη, εἰρηκε.

ΣΕΛΙΔ. 262, στ. 6, Ἐφείναι.) Ἐ Δ, Γ. Ἀντί τοῦ, Ἄφείναι. — στ. 8, Ἐτέρῃ.) Εἰσὶν οἱ γεγράφθαι πάλαι ὑπετόπασαν, Οὐδετέρῃ τουτέστιν, οὔτε τῇ Ἀθηναίων, οὔτε τῇ Λακεδαιμονίων πόλει. — στ. 12, Ἀρέσαντα Ξαυμαζόν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Ἀρέσαντα καὶ Ξαυμαζόν. — στ. 18, Ὠκοδόμησαν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Ἀνωκοδόμησαν. — στ. 27, Πλαταιέων.) Πλατανῶν, ἔοικεν ἀναγνῶναι Ἀμιότος.

ΣΕΛΙΔ. 263, στ. 2, Ἀνύσας.) Δ. Γ. Κατανύσας. — στ. 3, Ἀράμενοι.) Δ. Γ. Ἀγάμενοι. — στ. 23, Παρά.) Δ. Γ. Παρὰ τοῖς. — στ. 27, Κρωσσούς.) Πσύχιος, “ Κρωστοί, ὕδριαι, στάμνοι, λήυθοι, . . . Ἐν τεῦθεν δ’ ἴσως καὶ τὸ Γαλατικόν, Cruche. — στ. 28, Ἐξῆσι.) Δ. Γ. Θέμις ἐστὶ — στ. 29, Πρασάψασθαι.) Δ. Γ. Προσψάψασθαι (ἐξ ἀμείωνος ἴσως γραφῆς τῆς, Προσψᾶσαι).

ΣΕΛΙΔ. 264, στ. 8, Αἰμακουρίαν.) Ἐξ Ε. Δ ἀντί τοῦ Αἰμοκουρίαν. — στ. 20, Τῷ Ἀριζειῖδῃ.) Δ. Γ. Τῷ Ἀριζειῖδῃ τοῦ Θεμιστοκλέους. — στ. 27, Πιστὸς ὁ ἀνὴρ καὶ βέβαιος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Ὁ ἀνὴρ πιστὸς καὶ βέβαιος, ἢ τῆς Δ. Γ. Πιστὸς ἀνὴρ καὶ βέβαιος, ἣν προειλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ.

ΣΕΛΙΔ. 265, στ. 13, Βουλομένον.) Δ. Γ. Βουλευθέντος. — στ. 19, Ἀποκριναμένον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Ἀποκρινόμενον. — στ. 20, Τότε ἀναγκαῖον.) Ἐκ Δ. Γ. Προσέθηκα τὸν σύνδεσμον. — στ. 21, Ἐάσει.) Δ. Γ. Ἐάσειε. — στ. 23, Ἀνταγόρου.) Δ. Γ. Αὐταγόραν: Ἀρταγόραν.

ΣΕΛΙΔ. 266, στ. 4, Ἐπαύσαντο στρατηγούς.) Ἐκ τῆς Ἀμιότου μεταφράσεως, ἀντί τοῦ, Ἐπαυσαν τοὺς στρατηγούς. — στ. 8, Ταχθῆναι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἀχθῆναι. — στ. 10, Ἐπισκεψάμενον.) Δ. Γ. Ἐπισκεψαμένω. — στ. 26, Οὐχ οὕτω . . . ὡς τὸν δήμον κ.τ.λ.) Σημειοῦ τὸ ἀσυνάρτητον καὶ ἦκιστα ἀκριβὲς τῆς φράσεως. Ὁ γὰρ νοῦς, Οὐ τοσοῦτον ἔνεκα τοῦ πολέμου, διὰ μῆκος καὶ τύχης δαπανηροῦ γενομένου καὶ πολυτελοῦς, ὅσον διὰ τὸ προκαγεῖν τὸν δήμον εἰς διχομαγὰς κ.τ.λ.

ΣΕΛΙΔ. 267, στ. 15, Δεομένης.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Δεομένην. — στ. 16, Βουλευομένων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Βουλευομένων. — στ. 27, Προσερχόμενον.) Ἐκ τῆς Λατινικῆς τε καὶ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως, ἀντί τοῦ Προσερχόμενον.

ΣΕΛΙΔ. 268, στ. 9, Αἰσχύνησθαι δὲ πενίαν.) Ἀμιότος ἐκφράζει, ὡς περ ἂν εἰ ἐγγράπτω, Αἰσχύνησθαι δὲ δεῖν πενίαν· καὶ ἴσως ἀμεινον οὕτω. — στ. 24, Οὐτ’ ἀπέλαυσεν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Οὐδ’ ἀπέλαυσεν. — στ. 26, Ἐκπλεύσαντα.) Δ. Γ. Εἰσπλεύσαντα.

ΣΕΛΙΔ. 269, στ. 6, Ἐχοντα.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐχοντος. — στ. 8, Παρέσχεν.) Δ. Γ. Παρέσχηκεν. — στ. 25, Ἀπέταξεν.) Σημειοῦ τὴν χρήσιν τοῦ, Ἀποτάσσειν, ἢ καὶ τοῦ ἀπλοῦ, Τάσσειν παρὸ ὃ τὸ τῆς συνηθείας Ταμίσιον, ὅπερ ἀλλαχθῶ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 103) σεσημαίωται. — στ. 27, Ὅσῃν καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις.) Πεντακοσίας δραχμάς, ὡσπερ ἐστὶν ἀναλέξασθαι ἀλλαχθῶθεν (Πλουτάρχ. Μέρ. Α. σελ. 165, ἐμ. ἐκθ.)

ΣΕΛΙΔ. 270, στ. 7, Ἰαχιεῖον.) Δ. Γ. Ἰάχιον. — στ. 9, Τὸν δῆμον διδόναι.) Δ. Γ. Τὸν δῆμον τροφὴν διδόναι. — στ. 10, Δραχμῆν.) Δ. Γ. (τρισὶ λέξεσι) Ἀντὶ τριωδόλου δραχμῆν.

ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΤΩΝ.

ΣΕΛΙΔ. 271, στ. 8, Δημοσίου.) Ἐκ Δ. Γ. (συνάδοντος καὶ τοῦ Ἀμιότου) οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Δῆμου. — στ. 9, Γένους δοῶξαν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Γένους μὲν δοῶξαν. — στ. 12, Ἀρχῆν.) Δ. Γ. Ἀρχάς. — στ. 15, Κάτων.) Ἐκ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ, Κάτωνα. Τοῦτο μὲν γὰρ κύριόν ἐστιν ὄνομα (Ῥωμαϊστὶ Cato)· τὸ δὲ, παρὸ ὃ παρήχθη, Κάτος (Ῥωμαϊστὶ Catus), ἐπιθετον, σημαίνει τὸν ἔμπειρον, ἢ, ὡς ἐρμηνεύεται ἐν ἀρχαίαις γλώσσαις, “ τὸν οἶνον, ,, τὸν δεδιδαγμένον ,, . — στ. 20, Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξιν... πάνυ χρηστικὴν εἶχε.) Τοιοῦτον εἶχε τὸ σῶμα, ὥστε χρῆσθαι αὐτῷ δύνασθαι πρὸς ἅπαντα. — στ. 23, Καὶ τῶν καλῶν οὐ μόνου ἀναγκαῖον κ.τ.λ.) Δ. Γ. Καὶ τῶν καλῶν, οὐ μόνου ἀναγκαῖων. Τὸ χωρίον οὐκ ἐρῶται· θῆλον δὲ ἐκ τοῦ ἄλλως ἄλλους αὐτὸ ἐξηγήσασθαι. Ἴσως γραπτέον περιελόντας τὴν ἄρνησιν, Καὶ τῶν καλῶν μόνου ἀναγκαῖον, ἐν ἢ ὀνοῦς τοῦ λεγομένου καὶ ἡ συνάρτησις, Ἐξηρτύετο δὲ καὶ παρεσκευάζετο τὸν λόγον, ὡσπερ δεύτερον σῶμα, καὶ ὡσπερ τῶν καλῶν ὄργανον μόνου ἀναγκαῖον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσομένῳ.

ΣΕΛΙΔ. 272, στ. 1, Ῥήτωρ ἰκανός.) Οὐδὲ τοῦτο τὸ χωρίον ἐδῶρωται. Ἴσως γραπτέον, Ῥήτωρ ἰκανὸς ἀπέβη, προστιθέντας τὸ λείπον εἰς ἀπάρτισιν τοῦ λόγου ῥῆμα, ὅπερ ἐξέφρασε πως καὶ Ἀμιότος. — στ. 5, Ὡς μέγιστον ἀγαπῶν.) Ἐξεῖρήθη τι τοῦ χωρίου· ὅπερ ἀναπληροῦν ἐστὶν ἴσως γράφοντας, Ὡς μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἀγαπῶν. — στ. 18, Παραθέντι.) Ἴσως γρ. Παρατιθέντι. — στ. 20, Γενόμενος.) Ἴσ. γρ. Γινόμενος. — στ. 22, Τῆς ἰσχύος.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον. — Ἐπιθάλοι.) Ἴσ. γρ. ὡς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπετόπασαν, Ἐπιθάλοι.

τουτέστιν ἐπὶ τῷ ὕδατι βάλοι.—στ. 24, Μανίου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Μαρκίου.

ΣΕΛΙΔ. 273, στ. 11, Ταῦτα.) Ἰσ. γρ. Ταῦτα, ὡσπερ ἐξέφρασε καὶ Ἀμιότος.

ΣΕΛΙΔ. 274, στ. 8, Πολλὴν δέ.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Πολλὴν τε. Ἡ δὲ σύγχυσις διὰ τὸ μὴ ἀκριβὲς τῆς τοῦ λόγου συναρτησεως, περὶ ἣν ἀμαρτάνει πολλάκις ὁ Πλούταρχος. Ἀντιδιέσταλται γάρ ἡ διὰ τοῦ Οὐάλεριου προστεθείσα τιμὴ καὶ δύναμις τῷ Κάτωνι, πρὸς ὃν αὐτὸς εαυτῷ ἐκτίσαστο διὰ τῶν συνηγοριῶν Σαυμασμὸν.—στ. 17, Φθονεῖσθαι.) Ὑπὸ τοῦ Φαβίου. Ἐπιθι τὰ ἀλλαγῶ (Μαξιμ. Φαβ. § 25) Πλουτάρχῳ εἰρημένα.—στ. 22, Φάμενος.) Δ. Γ. Φάσκων.—στ. 23 Ἐφ' ἠδονάς.) Δ. Γ. Εἰς ἠδονάς.—στ. 28, Φθοράν τε.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Φοράν τε.

ΣΕΛΙΔ. 275, στ. 5, Δικαιτῆς.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Δαπάνης.—στ. 12, Ἀφελές.) Δ. Γ. Εὐτελές.—στ. 19, Ὑπό.) Ἐξ Ε. Δ. συναδούσης Ἀμιότῳ οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καὶ ὑπό.

ΣΕΛΙΔ. 276, στ. 12, Ἀτενοῦς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀγενοῦς.—στ. 18, Ζώων, ὡσπερ ἐκ κ. τ. λ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ γραφομένου καὶ ριζομένου, Ζώων. ὡσπερ γάρ ἐκ.—στ. 19, Πόνου.) Δ. Γ. Χρόνου.—στ. 20, Σκυλακίαι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Σκυλακίαι.—στ. 28, Αἷς.) Δ. Γ. Οἷς.

ΣΕΛΙΔ. 277, στ. 3, Τοῖς ψυχῶν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῆν ψυχῶν.—στ. 10, Γεγενημένον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Γενησόμενον.—στ. 22, Περὶ δεῖπνα δαπάναις.) Ἐξ Ε. Δ. περιεῖλον τὸν σύνδεσμον τῆς κοινῆς γραφῆς, Περὶ δεῖπνα καὶ δαπάναις.

ΣΕΛΙΔ. 278, στ. 6, ὡσπερ ὁ Πλάτων.) Ἐν τῷ Συμποσίῳ (σελ. 215).—στ. 7, Ἐνδοθεν δέ.) Ἐξάλειψον τὸν σύνδεσμον, λείποντα καὶ ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων.—στ. 9, Οὐκ οἶδα, τί.) Δ. Γ. Οὐκ οἶδ' ὃ, τι. Αἰνίττεται δὲ Κικέρωνα· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ Λυσία τὸν Κάτωνα παρεκάσας, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Περὶ τῶν ἐνδόξων ῥητόρων, ἢ Βρούτῳ (κεφ. 16).—στ. 11, Ρωμαϊκῶν.) Δ. Γ. Ῥητορικῶν.—στ. 19, Πολυτελείας.) Οὕτω καὶ ἐν τοῖς Ἀποφθέγμασι. Ἐν δὲ Δ. Γ. Πολιτείας· ὁ καὶ Ἀμιότος ἐξέφρασε.—στ. 27, Τοῦτο μὲν οὖν ἐστὶν ἐκ τῶν Θεμιστοκλέους.) ὡσπερ τὸ μικρὸν ἀνωτέρω “Οἷς οὐκ ἀνάξιώσασθε”, συμβούλοις κ. τ. λ. ,, ἐκ τῶν Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος.

ΣΕΛΙΔ. 279, στ. 11, Μὴ πλανηθῶσιν.) Σημειοῦ τὴν ἔλλειψιν,

ἀντί τοῦ, Ἴνα μὴ πλανηθῶσιν, ἢ τοῦ, Φοβουμένους μὴ πλανηθῶσιν, σπάνιον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, συνήθη δὲ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις· οὕτω γὰρ ἐκεῖνοι χρῶνται τῇ Ne ἀντί τοῦ Ut non, ἐκφράζοντες τοῦτο δὴ τὸ, Μὴ πλανηθῶσιν, διὰ τοῦ Ne errent.— στ. 20, Εὐμένους.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ Εὐμενοῦς· κύριον γὰρ ἐστὶ ὄνομα ἐνθάδε, οὐκ ἐπίθετον.— στ. 21, Ὑπεδέξατο.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Ἀπεδέξατο. — στ. 25, Σαρκοφάγον.) Αἰνίττεται δηλονότι τὸ τοῦ ποιητοῦ (Ἰλιάδ. Α, 231) “ Διημόβρος Βασιλεύς ,, — στ. 27, Μάνιον. Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Μάρκον.— στ. 30, Εὐ πράξας.) Ἐφ’ ἧς σημασίας καὶ ἡ παρ’ Ἰσοκράτει (Β, σελ. 152) Εὐπραγία, ἐπὶ ταύτης καὶ τὸ, Εὐ πράξας, ὧδε, οὐκ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον συνήθους.

ΣΕΛΙΑ. 280, στ. 6, Ἐλγε.) Δ. Γ. Εἶπε. — στ. 7, Μῖτε πόδας, μῖτε κεφαλὴν, μῖτε καρδίαν, ἔχουσιν.) Τὸ μὲν πόδας, δηλον ὅτι πρὸς τὸν ποδαγχιόν, ὡσπερ καὶ τὸ Κεφαλὴν, πρὸς τὸν ἀνατρηθέντα ταύτην· τὸ δὲ Καρδίαν, τίνα σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ Μωρος, οὐκ ἂν εἰδῆ ὁ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς ἄπειρος. Ὡσπερ οὖν παρ’ ἡμῖν αἱ φρενες, καὶ τὸ ἐν τῷ σώματι διάφραγμα τὸ διειργὸν τὴν τοῦ στήθους κοιλότητα, τῆς κάτω κοιλίας σημαίνει, καὶ αὐτὸν τὸν νοῦν (ὅθεν καὶ Ἀφρονα καλοῦμεν τὸν μὴ ἔχοντα φρένας, τουτέστι νοῦν), οὕτω καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις Cor (παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κῆρ), καὶ τὴν ἐν τῷ σώματι καρδίαν, καὶ τὴν φρόνησιν δηλοῦ. Ὅθεν καὶ ὁ παρ’ ἐκείνοις τὸν μωρὸν δηλῶν, Excoris, ἢ Vecors, Ἀκάρδιος εἴρηται πολλαχοῦ τῆς Παλαιᾶς διαθήκης· οἷόν ἐστι (Παροιμ. ιζ, 16), “Κτίσασθαι γὰρ ,, σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δύνησεται ,, ἡμῶν νῦν τὸν Ἀκάρδιον (καὶ κατὰ συγκοπὴν Ακαρδον) ἐπὶ τοῦ θεилоῦ τασσόντων. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ σπλάγγου, ἐπὶ τὴν φρόνησιν μεταφορὰ ἀπὸ δόξης ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῶν ἡγισμαμένων τὴν ἐν ἀνθρώπῳ φρόνησιν, ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ κείσθαι. Οὕτω γὰρ ὁ τοῖς Ἰπποκράτην ἀναγερόμενον Περὶ καρδίας Βιβλίον (Ἰπποκράτ. Τόμ. Α, σελ. 293) συγγράψας φησὶ περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, “ Γνώμη γὰρ ἢ τοῦ ἀνθρώπου πέφυκεν ἐν ,, τῇ λαίῃ κοιλίᾳ (τῆς καρδίας), καὶ ἄρχει τῆς ἄλλης ψυχῆς ,, καὶ ἀλλαχοῦ (Τόμ. Β, σελ. 356) ἐκδηλότερον, “ Ὅκταν οὖν ταῦτα (αἱ ,, φρένες καὶ ἡ καρδία) πληρωθῶσιν, ἘΜΩΡΩΘΗ ἢ καρδίη . . . ἐπι- ,, κάρσαι γὰρ αἱ φλέβες, καὶ ὁ τόπος ἐπικαιρος ἐς τε παραφροσύνην ,, καὶ μανίην,, — Στ. 8, Ἐντευχθεῖς.) παρακληθεῖς ὡσπερ ἐξηγήσατο ἐν τοῖς Ἀποφθέγματιν. Σημειοῦ δὲ τὴν παθητικὴν χοῆσιν, Ἐν-τυγχάνομαι, τῶν οὐ τετροιμένων οὔσαν. — Στ. 18, Ὡσπερ τὸν Οὔσε.

σέα.) Σκοτεινῶς ἐκπεφρασμένον παράδειγμα· διὸ καί, κακῶ τὸ κακὸν γίνονται, παρήνεσάν τινες γράφειν μετ' ἀρνήσεως, Οὐχ ὡσπερ τὸν Ὀδυσσεά. Ὁ γὰρ νοῦς ὤφειλεν εἶναι, Τὸν Πολύβιον οὐκ ἀγαπᾶν εὐ- τυχῶς ἐξεληθόντα τῆς Συγκλήτου, ὡσπερ τὸν Ὀδυσσεά τοῦ Κυκλι- πείου σπηλαίου, ἀλλὰ βούλεσθαι πάλιν εἰσελθεῖν εἰς αὐτὸν, ὡσπερ ἂν εἰ καὶ αὐτὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸ σπήλαιον ἐπανελθεῖν ἡβουλήθη, πιλίον καὶ ζῶνην, ἐπιλεησμένα τυχόν, ἐπιζητήτων.—στ. 15, Τοὺς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι κινουντος.) Ἄλλοτ' ἄλλοσε μεταφέροντος, καὶ μὴ ἐν ταύτῳ μένοντος. Αἰνίττεται δὲ τὸ τοῦ Τυρταίου πρὸς τοὺς μαχομένους παράγγελμα.

Ἀλλὰ τίς ἐν διαβάς μενέτω, ποσὶν ἀμφοτέροισι,
Στηριχθεῖς ἐπὶ γῆς.

ΣΕΛΙΔ. 281, στ. 5, Πεξεῦσαι.) Σημειοῦ τὸ Πεξεῦσαι ἀντιδιατελλόμενον ὡδὲ, πρὸς τὸ Πλέειν, οὐ πρὸς τὸ Ἐρ' ἵππου ὀχεῖσθαι, καθὰ καὶ ἀλλαγῆ (Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 60) σσημειῖται ὁ Πεζομάχος ἀντιδιατελλόμενος πρὸς τὸν Ναυμάχον. Ἡ δὲ συνθεσιὰ τὸ Πεξεῦσαι καὶ ἐπὶ τοῦ, Ἄρ' ἵππου καταβαίνειν, οὐκ ἀλόγως τέταχθε· Πεζὸς γὰρ ἀνθ' ἱππέως γίνεται ὁ καταβέβηκώς ἀφ' ἵππου.—'Αδιάθετος.) Μὴ διατεθειμένος τὴν σχολὴν (Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 101), μὴ διατάξας τὸν καιρὸν, τουτέστι μὴ διορίσας εἰς οἷας πράξεις δικτοῦναι τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸν χρόνον. Παρὰ δὲ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσι, καὶ ἡμῖν μέχρι δεῦρο (καίπερ οὐπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς), ἐπὶ τοῦ πρὶν ἢ διαθέσθαι τὰ ἐαυτοῦ τελευτήσαντος τέταχται τὸ 'Αδιάθετος.—στ. 10, Κιονῆς.) Δ. Γ. Κιονᾶς· ἀμφοτέρα γὰρ λέγεται, καὶ Κιονᾶν, καὶ Κιονῆμι. Ἡ δὲ συνθεσιὰ Κερνώ, παρὰ τὸ Κεράω.—στ. 15, Ἡθος.) Δ. Γ. Εἶδος· Γένος.

ΣΕΛΙΔ. 282, στ. 14, Πάκκος.) Δ. Γ. Πάκκιος.—στ. 22, Λακετανῶν.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ τοῦ Ἀριότου, ἀντὶ τοῦ, Λακετανῶν.—στ. 28, Ἄλλὰ τῆς συγκλήτου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἄλλὰ καὶ συγκλήτου.

ΣΕΛΙΔ. 283, στ. 8, Ἄφ' ἑτέρας.) Ἐνοι παρήνεσαν γράφειν, Ὡς ἀφ' ἑτέρας, οὐκ ἀλόγως ἐμοὶ δοκεῖν· πλὴν ὅτι προελοίμην ἂν τὸ, Ὡσπερ ἀφ' ἑτέρας, ἢ, Οἷον ἀφ' ἑτέρας.—στ. 15, Ὡς οὐδένα ἕτερον.) Ὀφείλεν εἰπεῖν, Ὡς οὐδεὶς ἕτερος. Καὶ σημειῶσαι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνθεσιᾷ ἀσυνταξίας τῶν τοιοῦτων φράσεων· οἷον Ἐλαμα καὶ ἐγὼ ὡσάν τοὺς ἄλλους, Δὲν εἶμαι ὡσάν ἐκείνον κ.τ.λ. ἄς εἰς τὸ

καταλληλότερον ἐπανάγειν, οὐδὲν κωλύει.—στ. 16, Νικάτωρ.) Οὕτως ὀρθῶς ἢ Στεφάνειος ἐκδοσις, ἢ χρῶμαι, οὐχ ὡς αἰ πλαῖσται, Νικάνωρ· Ἐπιθι τὰ ἀνωτέρω (σελ. 443) σημειωθέντα.—στ. 18, Ἐπῆρο.) Δ. Γ. Ἰππεγετο (ἐξ ἀμείνουτος ἴσως ἐτίρας τις, Ἠπειγετο).—στ. 20, Μηθέν.) Δ. Γ. Οὐθέν.—στ. 26, Φλαμινίος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Φλαμίνιος.

ΣΕΛΙΔ. 284, στ. 5, Ποσοῦμιον Ἀλθίνου.) Ποσοῦμιον Λαβιῖνον τοῦτον ὀνομάζει ἐν τοῖς Ἀπορθέγμασι. Μακρόβιος δὲ (Κρονικ. Α, σελ. 208), Αὐλον Ἀλθίνου.—στ. 6, Συγγνώμην αἰτούμενου.) Παρὰ τῶν ἀναγνωσομένου. Ἠτέτο δὲ κατ' ἀρχὰς τῆς ἱστορίας τοιούτοις τισὶ τοῖς λόγοις χρῆσάμενος, ὡς φησιν ὁ Μακρόβιος, “Καὶ μὴδεὶς αἰτιασθῶ , με, εἰ τι μὴ κομφῶς μηδὲ καλῶς γέγραπται· εἰμὶ γὰρ Ῥωμαῖος, καὶ , τῆς Ἑλλήνων φωνῆς ἀλλοτριώτατος ,. Τὴν γελόιαν ταύτην συγγνώμης αἰτησὶν ἀναγκρῶς ὁ Κάτων, ἀστείως πάνυ ἐπήγαγε, τὴ “ Δοτέον εἶναι , τὴν συγγνώμην, εἰ τῶν Ἀρφικτυόνων κ.τ.λ. ,. Τοῦτο καὶ τῶν παρ' ἡμῖν βαρβάρως ἑλληνιζόντων ἐνίοις ἐπαξίον θκιμνὰ, εἶπως ἀνανήψαιεν, ἐκ τῆς τῶν καλῶν γραμματικῶν μέθης, “ Δοτέον συγγνώμην σοι, , ἀμουσάτατε Γραμματικῆ, εἰ, τοῦ Σουλτάνου προστάξαντος, ἀναγ- , κασθεὶς ὑπέμεινας γράφειν ἑλληνιστὶ, ὃς οὐδὲ τῇ πᾶσι κοινῇ γλώττῃ , , χρῆσθαι οἷός τε εἶ ,.—στ. 8, Φησι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Φησι—στ. 13, Φράξας.) Δ. Γ. Ἐμφράξας.—στ. 14, Προσβαλῶν.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμίουτου, ἀντὶ τοῦ, Περιβαλῶν, ὅπερ οἱ πρὸ ἐμοῦ ἔτρεψαν εἰς τὴν Προβαλῶν.—στ. 15, Ἐκκεκλειμένα.) Ἐκ διορθώσεως (συναδούσης Ἀμίουτου) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐκκεκλειμένα.—στ. 17, Περιιλυσιν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περιείλησιν. Ἔστι δὲ ἡ Περιιλυσις, περίοδος, ὡσπερ ἐξηγεῖται Ἡσύχιος· ὃν ἐφείσθω διορθῶσαι καὶ ἐρμηνεῦσαι καὶ ἐν τοῖσδε, “ Εἰσηλούσιον, , τίμημα εἰσόδου, ἢ τέλος ,. Γραπτέον, Εἰσηλύσιον (πλὴν εἰ μὴ δωρικῶς τέτραπται εἰς τὴν ου δίφθογον τὸ υ), καὶ ἐκδεκτέον ἐπὶ τοῦ κατατιθεμένου τοῖς τελῶναις τιμῆματος, διὰ τὴν εἰς τινα πόλιν ἢ χώραν εἰσίλυσιν, τουτέστιν εἰσόδου, τοῦ παρὰ τοῖς Γάλλοις καλουμένου droit d'entrée. —στ. 25, Κολωνοῖς.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ (περὶ οὗ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἠπόρησαν), Κοτίνοις. Λέλειται δὲ συνωνύμως τῷ ἐπιφερομένῳ Πάγοις. Καὶ γὰρ Κολωνός μὲν, ἢ Κολώνη (παρ' ὃ τὸ τῶν Ῥωμαίων Collis καὶ τὸ τῶν Γάλλων Colline) ἐστὶ “ τόπος , , ὕψος ἔχων, ἐπανάστημα γῆς βουνοειδές , , Πάγος δὲ, “ Ὀχθος, , βουνός, ἐξοχὴ τῶν πετρῶν καὶ τῶν ὄρων , , ὡς ἐξηγεῖται Ἡσύχιος.

ΣΕΛΙΔ. 285, στ. 1, Προαχγόντες.) Δ. Γ. Προάγοντες. —στ. 9, Φιρμιανούς.) Φιρμιανούς ὠφείλεν εἰπεῖν, ὡς ἐσημειώσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν ἢ γὰρ πόλις Φίρμιον, οὐ Φίρμιον, καλεῖται. —στ. 13, Ἡ τάξις, ἢ παρασκευή.) Ἐξ Η. Δ. συνάδοντος καὶ τοῦ Ἀμιότου, ἀντὶ τοῦ, Ἡ τάξις, ἢ παρασκευή. —στ. 14, Ἀρπασμα τάχους.) Δ. Γ. Ἀρπαγμα δὴ τάχους. —στ. 19, Ἐνεχείρισαν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἐνεχείρησαν. —στ. 21, Αὐτοῦ.) Ἰσ. γρ. Αὐτῶν· τουτέστι τῶν στρατιωτῶν, ἔλλειπτικῶς τῆς, Ἐκ. —στ. 26, Ἐνεπίπλασαν ἅπαντα.) Δ. Γ. Κατεμπίπλασαν ἅπαντας.

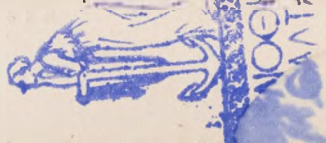
ΣΕΛΙΔ. 286, στ. 3, Ἀποτόμων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἀποτόμως. —στ. 27, Αἱ ἔλλογιμώταται.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκον τὸ ἄρθρον. —στ. 24, Τὸ περὶ.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τότε περὶ. —στ. 27, Ἄλλους.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὄλως.

ΣΕΛΙΔ. 287, στ. 5, Ἡτιμωκότι.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἡτιμωκότι. —στ. 16, Σερουίου.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμιότου, ἀντὶ τοῦ, Σερουιλίου. —Ἐυνενήκοντα.) Ὡσπερ καὶ ὁ Λίβιος· Κικέρων δὲ καὶ Πλίμιος πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτη βιώσαι μόνον τὸν Κάτωνα παραδεδώκασιν. —στ. 18, Διερισάμενος.) Ὅπερ ἢ συνήθεια, Συνερισάμενος, λέγει παρὰ τὸ, Συνερίζομαι. —στ. 20, Ἐκείνου.) Δ. Γ. Ἐκείνω. —στ. 24, Τῆς πολιτείας ἐπιτελείωσις.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ ἐτέρου παραλλήλου χωρίου (Τ. Κ. Φλαμιν. § 18, σελ. 350), ἀντὶ τοῦ, Τῆς πολιτείας ἀπάσης ἐπιτελείωσις.

ΣΕΛΙΔ. 288, στ. 5, Οὐσιῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ουσιῶν. —στ. 26, Ορῶν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ορῶν. —στ. 27, Ἀρξοντας.) Ἐξ Η. Δ. (ἢ συνάδουσι καὶ οἱ μεταφρασταί), ἀντὶ τοῦ, Ἀρξαντας.

ΣΕΛΙΔ. 289, στ. 3, Προέγραψε.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προέγραψε. —Τῆς συγλήτου.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ ἐτέρου παραλλήλου χωρίου τοῦ Πλουτάρχου (Τ. Κ. Φλαμιν. § 18), ἀντὶ τοῦ, Τῆ συγλήτω. —στ. 5, Ἄλλους τε συχνοῦς.) Ἐπτὰ, ὡσπερ ἱστορεῖ Λίβιος (ΛΘ, 42). —Κοίντιον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Κόιντον. —στ. 21, Παρᾶσθηναι.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Εἰσαχθῆναι. —στ. 30, Κατέφυγε.) Ἐξ Η. Δ. συνάδοντων καὶ τῶν μεταφραστῶν, ἀντὶ τοῦ, Κατέφυγε.

ΣΕΛΙΔ. 290, στ. 16, Σκιπίωνι.) Δ. Γ. (ἢ συνάδει καὶ Ἀμιότος), Σκιπίωνι τεθνηκότι. —στ. 23, Ἐπερτιμάσθαι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὑποτιμάσθαι. Δ. Γ. Ἀποτιμάσθαι. —στ. 25, Τοῖς χιλίοις.)



Ἐκ Δ.Γ. ἀντί τοῦ, Πρὸς τοῖς χεῖραϊς.—στ. 27, Ἀπαγορεύσωσιν.) Δ.Γ. Ἀπαγορεύσωσιν.

ΣΕΛΙΔ. 291, στ. 10, Ἐπεισόδιος.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἐπεισόδιον.—στ. 17, Οἱ δέ.) Οἱ γάρ, γραπτέον εἶναι οὐκ ἀλόγως ἠγίσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν.—στ. 21, Παρώξυνον.) Γράφε, Παρώξυναν, καθάπερ ἠομήνευσαν καὶ οἱ μεταφράσαι.—Προσκαλέσασθαι.) Ἐκ Δ.Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ (οὐ καλῶς οἶμαι ποιῶντες), ἀντί τοῦ Προκαλέσασθαι.—στ. 29, Τὰ χεῖρα.) Δ.Γ. Τὸ χεῖρον.

ΣΕΛΙΔ. 292, στ. 13, Ἐπαριτερούς.) Γράφε βαρυτόνως, Ἐπαριτέρους. Ἠσύχιος, “ Ἐπαρίτετρα, κακά, ἀηδῆ ,, Ἡ δὲ λέξις τοῦ παρακμάζοντος ἑλλητισμοῦ (Φρόνιχ. σελ. 110), τῶν δοκιμωτέρων Σκαιῶς καλούντων τοὺς οὐκ ἐμμελῶς τι πράττοντας, μετενεχθείσης τῆς λέξεως ἐκ τῆς κατὰ τὰς χεῖρας σικιότητος ἢ ἀριτερότητας, καθάπερ καὶ τὸ παρά τοῖς Γάλλοις παραπλησίᾳ μεταφορᾷ λεγόμενον gauche.—στ. 17, Ἀ δὴ καί.) Ἐξ Η.Δ. ἡ προσθήκη τοῦ δευτέρου συνδέσμου· ὁ γάρ νοῦς, Ἀ δὴ οὐ μόνον ὑπ’ αὐτοῦ Κάτωνος (τοῦ πλεῖστα πάντων ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν εἰωθότος) ἐλέγγοτο, ἀλλὰ καὶ παρ’ ἐτέρων αὐτῷ μαρτυρεῖται, ὡσπερ ἐξέφρασεν Ἀμιότος.

ΣΕΛΙΔ. 293, στ. 20, Αἰσχυρά.) Ἐκ Δ.Γ. ἀντί τοῦ, Αἰσχιστα.—στ. 27, Καλὸν ἔργον.) Ἐξαλειψαὶ τὰς δύο ταύτας λέξεις τοῦ χωρίου τοῦδε τοῖς πρὸ ἡμῶν ἔδοξε. Καὶ ἡμῖν δὲ συνδοκεῖ· οὔγε μὴν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἀλλ’ ὅτι ἀναγνώστου προσγραφή εἰκοθεν εἶναι ἐπιστημινομένου καὶ ἐγκρίνοντος τὸ περὶ τῆς τοῦ παιδὸς πλάτσεως, ὡσπερ ἂν εἶ καὶ ἐπεφώνει, “ Καλὸν ἔργον ἔπραττες, Κάτων, εἰς ἀρετὴν πλάττων ,, τὸν υἱόν ,,.

ΣΕΛΙΔ. 294, στ. 4, Ἐξολισθέντος.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Ἐξολισθέντος.—στ. 6, Σάγμασιν.) Ἐπὶ τοῦ Σωροῖς, ἡ φορτίοις, ἐνθάδε. Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ ἐλυτρον τῆς ἀσπίδος, ὡς ἐξηγεῖται Ἠσύχιος· πρὸς δὲ, καὶ τὸ ἐπίβλημα τῶν ὑποζυγίων. Ὁ γάρ ἐπιίππων Ἐρίππειον λέγεται, τοῦτο ἐπὶ ὄνου, ἢ ἡμίονου, Σάγμα καλεῖται, ἢ διλον ἐξ Αἰσχύλου (Προμ. δεσμ. 462),

Κνώδαλα

Ζεύγησι δουλεύοντα, σάγμασιν ὄ,

καὶ ἐκ τῆς παρ’ ἡμῖν συνηθείας, χρωμένοις τῷ, Σαγμάριον, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐνοίας. Καὶ διορθούσθω ὁ Δουκάγγιος (λέξ. Σαμάρια) ἐν παρόδῳ, “ Καὶ καταλιπὼν σαμάρια παλλὰ καὶ τετράποδα, ἀνεχώρησεν

,, εἰς Τὸ ΠΟΔΑΣΟΥ καὶ κατάσκιον,,. Γραπτέον γὰρ δηλονότι ΤΟΠΟΝ ΔΑΣΥΝ. — στ. 20, Ἀπεκρίνετο.) Ἐξ Η. Δ. συναχθούσης Ἀμιότου, ἀντὶ τοῦ, Ἀπεκρίνατο.

ΣΕΛΙΔ. 295, στ. 7, Συντονώτερον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Συντονώτερου.—στ. 10, Ἐργατησίαν χώραν.) Τί βούλεται Πλουτάρχῳ ἢ Ἐργατησία χώρα, οὐθ' οἱ πρὸ ἐμοῦ νοῆσαι ἴσχυσαν, καὶ γὰρ μετ' ἐκείνων ἀγνοῶ ὧφειλε γὰρ, πᾶν τούναντίον, Ἀνέργαστον χώραν, εἰπεῖν, ὡς ἐσημειώσατο ὁ φίλος Συνειθέρος ἐν τῷ Λεξικῷ. Σκοπεῖν οὖν χρῆ, μήποτε γραπτέον, Ἐργάταις οικίαν χώραν, τὸ, Ἐργάταις, συνωνύμως ἐκλαμβάνοντας τῷ, Τεχνίταις—στ. 30, Ἠλθον.) Δ.Γ. Ἠκον.

ΣΕΛΙΔ. 296, στ. 1, Φιλόσοφον.) Γράφει, Φιλόσοφοι, ὡς ὑπονοεῖν παρέχει ἢ τοῦ Ἀμιότου μετάφρασις, καὶ ὁ λόγος αἰρεῖ· οὐ γὰρ ὁ Διογένης μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ Καρνεάδης φιλόσοφος ἦν. Αἰλιανὸς δὲ (Ποικ. ἐς. Γ, ἐπ.) Καρνεάδην καὶ Κριτόλαον ὀνομάζει τούτους, ἐλλείψας δηλονότι κακείνος ἐνί, ὡς περὶ Πλούταρχος· τρεῖς γὰρ ἦσαν οἱ πρεσβεύσαντες εἰς Ρώμην Ἀθήνηθεν, Καρνεάδης, Διογένης, καὶ Κριτόλαος ὁ περιπατητικὸς, ὡς φησὶν Αὐλὸς Γέλλιος (Νυκτ. Ἀττικ. Ζ, 14). — στ. 13, Ἡρεσε.) Ἐξ Η. Δ. συναχθόντων καὶ τῶν μεταφραστῶν, ἀντὶ τοῦ, Ἡρεσε.

ΣΕΛΙΔ. 297, στ. 2, Ὅς γε καὶ Σωκράτη κ. τ. λ.) Πρόσεχε νέε, μή σε λογισμῶν ἐμστήση Κάτων, ταῦτά σχεδόν, ἅπερ ἑαυτὸς ποτε καὶ Μελίτος, Σωκράτους κατηγορῶν· ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπιστήσας ἑκατέρου τῶν βίῳ, οὕτω τὴν ψῆφον φέρε. Καὶ τὸν μὲν ἐκουσίως πενόμενον, καὶ πρῶτως ἀπασὶ καὶ φιλανθρώπως χρώμενον Σωκράτη, θεῖον ἀληθῶς ἄνδρα λογίζου· τὸν δὲ τοκιστὴν, καὶ τῶν οικητῶν ὀμώτατον κολαστὴν ἀποστρέφου Κάτωνα. — στ. 7, Παρὰ Μίνω.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τῆς Ἀμιότου μετάφρασεως προσέθηκα τὰς λέξεις.—στ. 10, Προμαντεύων.) Τοῦ παρακμάζοντος ἢ λέξις ἑλληνισμοῦ, καὶ τῆς παρ' ἡμῖν συνηθείας· τῶν γὰρ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καλουμένων ἀποθετικῶν, τουτέστι τῶν ἐλλειπόντων τῷ ἐνεργητικῷ τύπῳ, ἐστὶ τὸ Μαντεύομαι.—στ. 17, Μεγάλου.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα τὴν λέξιν. — στ. 21, Καὶ πρὸς τοῦτο.) Ἐξ Η. Δ. (δοῦξαν τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν), ἀντὶ τοῦ, Καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο.

ΣΕΛΙΔ. 298, στ. 8, Ἐμβλέψας δέ.) Δ. Γ. Ἐμβλέψας δέ πως.—στ. 11, Σαλωνῖνον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Σαλωνῖνον.—στ. 16, Δυσχεραίνουτο.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Μὴ δυσχεραίνουτο· περιττὴ γὰρ ἢ δευτέρα ἀπαγόρευσις.—στ. 19, Πελάτιν.) “Πελάτης ὁ ἀντιτροφῶν,, καὶ ὑπηρετῶν (γρ. ἀντὶ τροφῶν ὑπηρετῶν) καὶ προσπελάζων,, ὡς

ἐξηγεῖται Φώτιος. Ἐνταῦθα δὲ Πελάτιν τὴν κόρην ἐκάλεσεν, ὡς θυγατέρα τοῦ ὑπογραμματεῦσαντος Σαλωνίνου, οἷον εἰ καὶ ἔλεγεν, Οἰκέτιν. Τοιοῦτοι δὲ παρὰ Ῥωμαίοις ἦσαν, οὓς ἀλλαχοῦ (Μέρο. Α, σελ. 44, καὶ 370) Πλούταρχος Κλίεντας Ῥωμαίτι ὠνόμασε. — στ. 28, Ἐπάγεται.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ὑπάγεται.

ΣΕΛΙΔ. 299, στ. 4, Ἰωφῶντα.) Ἀμεινον ἂν γράφοιτο, Ἰοφῶντα. — στ. 5, Σαλωνίνου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Σαλώνιον. — στ. 24, Σκευασίας.) Δ. Γ. ἢ μᾶλλον ἐξήγησις, Ἐργασίας. — στ. 28, Μόνοις.) Δ. Γ. Μόνον. — στ. 30, Συντετυχηκῶς.) Δ. Γ. Ἐντετυχηκῶς.

ΣΕΛΙΔ. 300, στ. 24, Πολέμων.) Δ. Γ. Πολεμῆν ἢν προείλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ. — Προανακινεῖσθαι κ. τ. λ.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντί τοῦ, Προανακινεῖσθαι. Οἱ πρὸ ἡμῶν εἰκασάν γεγράφθαι πάλαι, Προακονάσθαι τοῖς Νομαδικοῖς ἐπὶ τοὺς κ. τ. λ.) Ἴσως γραπτέον, Προανακρούεσθαι (ἀπὸ μετεφορᾶς τῶν μουσικῶν ὀργάνων)· τοῦτο γὰρ ἐξέφρασαν καὶ οἱ μεταφρασταί. — στ. 26, Περιμένοντας.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Περιμένοντα, ὅπερ ὀρθῶς ἂν εἶχεν, εἰ ἀντί τοῦ, Κεῖσθαι, ἐγγέγραπτο, Θέσθαι.

ΣΕΛΙΔ. 301, στ. 7, Ρέψει.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ρέψει. — στ. 14, Καὶ κεκολασμένην.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα τὸν σύνδεσμον. — στ. 16, Ἀπολιπόντας.) Ἀμεινον ἂν γράφοις κατὰ παράτασιν, Ἀπολείποντας. Ὁ δὲ νοῦς, ὃν ἄλλως ἄλλοι ἐξεδέξαντο, οὗτος ἂν εἴη, Δεινὸν ἐφαίνετο τῷ Κάτωνι τὸ μὴ παντάπασι ἀνελεῖν τοὺς ἐξωθεν φόβους, τουτέστι τὸ μὴ καταστρέφει τοὺς Καρχηδονίους, ἀνάπαλλκτομένοις τοῦ φόβου Ῥωμαίοις ἀναφοραὶ γοῦν ἀπελείποντο πρὸς τὰς οἰκοθεν ἀμαρτίας, τουτέστιν, ἀνενεγκεῖν αὐτοῖς, ὥσπερ ἐκ νόσου, τῶν οἴκοι σφαλμάτων ὑπῆρχε. — στ. 23, Οἶος πέπνυται κ. τ. λ.) Ἐκ τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος (Κ. 495). — στ. 26, Παρώννμιον.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ ἐτέρων παρολλήλων χωρίων (ἀνωτέρ. σελ. 299, καὶ Μέρο. Α, σελ. 132) ἀντί τοῦ Παρώννμιον. Διορθούσθω ἐν παρόδῳ καὶ Ἰπποκράτης (Ἐπιδημ. 5, Τμ. ή, σελ. 822) “Σάτυρος ἐν Θάσῳ, ΠΑΡΩΝΟ-,, ΜΙΟΝ ἐκαλεῖτο Γρουπαλώπηξ,,· Παρωνύμιον γὰρ καὶ παρ’ ἐκείνου γραπτέον.

ΣΕΛΙΔ. 302, στ. 2, Ὀλω βίῳ.) Δ. Γ. Ὀλω βίῳ. — στ. 10, Τὸ τῶν Πεντακοσιομεδίμων.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ Ε. Δ. ἀντί τοῦ διηρημένου καὶ μονόρθρου, τῶν πεντακοσίων μεδίμων. Ἐπιθι τὰ ἀλλαχοῦ (Πλούταρχ. Μέρο. Α, σελ. 417) σημειωθέντα. — στ. 18, Νομάς.) Ἡ γραπτέον, Διανομάς, ἢ πάντας ἐπὶ τούτου ἐκληπτέον. — στ. 21, Πέντε

γὰρ ἢ τριῶν ταλάντων.) Δ. Γ. Πέντε γὰρ ἡμιταλάντων (ὃ ἐστὶ δύο ταλάντων καὶ ἡμίσειος). Ἀμιότος δ' ἐξέφρασε, Πέντε γὰρ, ἢ τεττάρων ταλάντων. Ορθῶς ἔχειν οἶμαι τὸ, Πέντε γὰρ ἡμιταλάντων, ὡς ἦπτον ἀπαθὸν ὦν ἐν ἄλλοις (Θεμιστοκλ. § 25) εἶρηκε Πλούταρχος.—στ. 23, Σερουίους.) Εἰς Ε. Δ. (συνχθούσης τῇ ἐν τῇ σελ. 454 γραφῇ) ἀντὶ τοῦ, Σερουίλους. Δ. Γ. Σερβίους.

ΣΕΛΙΑ. 303, στ. 5, καὶ 6, Δεύτερος.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Δεύτερον, οἱ πρὸ ἐμοῦ.—στ. 7, Ὑπερβλλόμενος.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ Ὑπερβλλόμενος.—στ. 9, Μὲν ἔχει.) Εἰς Ε. Δ. προσέθηκα τὸν σύνδεσμον.—στ. 20, Αὔθις.) “Αὔθις . . . μετὰ ,, ταῦτα,, , Ἡσύχιος.—στ. 21, Περὶ δὲ τίν.) Δ. Γ. Τὰ δὲ περὶ τίν.—στ. 28, Τοῦ βίου) Τὸν βίον γράφειν δεῖν εἰκασάν τινες οὐκ ἀπιθάνως, ἢ ἢ, Τὸ χρηστῶς βιοῦν ἀμυντήριον ἔχων.

ΣΕΛΙΑ. 304, στ. 7, Εὐθηνούντων.) Δ. Γ. Εὐθηνούντων.—στ. 18, Πολλὰ καὶ χρῆσιμα.) Κατὰ τὸ, Πολλὰ καὶ καλά. Περὶ οὗ ἐπιθετὸν Πίνακα Ἰσοκράτους (λέξι. Πολύς).—Συλλεξάμενος.) Δ. Γ. Συνταξάμενος.—στ. 24, Ἔργον δὲ μοι . . . καὶ οἱ τοί.) Ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας (Ξ, 222-225).—στ. 29, Τοῦλαιον . . . βλαβερώτατον.) Τὸ μὴ χρηστὸν, ἢ τὸ μὴ καλῶς ἐσκευασμένον. Ἄλλως δὲ, “ Ἐλαιον, καὶ ὅσα ,, ἐλαιώδη, κομιζικὰ καὶ φλεγματώδη ,, ὡς φησὶν Ἱπποκράτης (Περὶ παθ. § 50, σελ. 193).

ΣΕΛΙΑ. 305, στ. 15, Δημοσιεύοντι ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις.) Τουτέστι, Τὰ δημόσια πράττοντι μετὰ πασῶν τῶν ἀρετῶν, ὡς οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξηγήσαντο. Ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ παντὸς λίμματος ἀλλότριον εἶναι, τὸ μὴ πρὸς ἔριν, μηδὲ πρὸς φθόνον ἐτέρων πολιτεῦσθαι, τὸ δίκαιον ἐν ἅπασιν ἑαυτὸν παρέχειν, καὶ τὰ τοιαῦτα.—στ. 17, Οὐ γὰρ ἐστὶ κ. τ. λ.) Ἐκ τοῦ Δημοσθένους (Περὶ Συντάξ. σελ. 173), “ Ἔστι δ' ,, οὐδέποτ', οἶμαι, δυνατόν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ ,, νεανικὸν φρόνημα λαθεῖν ,,.—στ. 19, Αὐτάρκεια.) Ἐνάρθρως γεγράφθαι τὸ πάλαι, Ἡ αὐτάρκεια, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπενόησαν.—στ. 21, Ἀπροσδέης . . . τελειότατον.) Τοῦθ' ὁ καὶ Σωκράτης ἔλεγε (παρὰ τῷ Ξενοφ. Ἀπομνημ. Α, 5, 10), “ Ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν ,, μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων, ἐγγυτάτω τοῦ ,, θείου· καίτοι τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θείου ,, ἐγγυτάτω τοῦ κρατίστου. ,,—στ. 27, Ἄλλ' εἴτε μὴ δεῖται, τῇ παρασκευῇ ὦν οὐκ ὀρέγεται, μάταιος.) Τῇ παρασκευῇ, ἔγραψαν οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἐκ τῆς Λατινικῆς ὠρομημένοι μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ, Τῆς

παρσκευῆς, κατὰ τοιόνδε νοῦν, Εἴτε μὴ χρειᾶν ἔχει, μάταιός ἐστι διὰ τὴν παρσκευὴν ὧν οὐκ ὀρέγεται. Τῆς δὲ κατὰ γενικὴν γραφῆς τοιοῦτος ἂν εἴη ὁ νοῦς, Εἴτε μὴ χρειᾶν ἔχει τῆς παρσκευῆς ὧν οὐκ ὀρέγεται, μάταιός ἐστιν.

ΣΕΛΙΔ. 306, στ. 9, Τοσαῦτα.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τοσαυτάκις.

ΣΕΛΙΔ. 307, στ. 9, Η.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Η. Δ. Γ. Ἐν ἧ.—στ. 14, Ἄθικτον.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἄμικτον.

ΦΙΛΟΠΟΙΜΗΝ.

ΣΕΛΙΔ. 309, στ. 1, Κλεάνδρος.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Κάσανδρος. Ἐπιθι Πausανίαν (Η, μ.ζ), καὶ Σουίθαν (λέξ. Φιλοποίμην).—στ. 2, Τύχη.) Κατὰ δηλονότι, ἀπεναντίας οἷς ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β, σελ. 213) ἐσημειώσαμεθα περὶ τοῦ σημαυνομένου τῆς λέξεως.—στ. 4, Κραῦσιν.) Ἐκ τε τοῦ Πausανίου καὶ τοῦ Σουίθα τῶν ἄρτι μνημονευμένων, ἀντὶ τοῦ Κραῦσιν.—στ. 10, Ἐκδήμος) Ἐκδήλον τοῦτον ἀλλαχοῦ (Ἀράτ. § 5) Πλούταρχος, ὥσπερ καὶ Πausανίας καὶ Σουίθας, ὀνομάζει.—στ. 11, Δημοφάνης.) Παρὰ δὲ τῷ Πausανίᾳ καὶ τῷ Σουίθα Μεγαλοφάνης καλεῖται.—στ. 16, Τὸν Σικωνίων.) Γραπτέον οἶμαι, Τὸν Σικωνίων.—στ. 21, Ἀπεργασόμενοι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Ἀπεργασόμενοι.

ΣΕΛΙΔ. 310, στ. 8, Προδρόμων.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πρόδρομον.—στ. 10, Ξένος.) Ἐπὶ τοῦ Ξενοδόχου ὡς ὡς γὰρ φησι Φώτιος, “ Ξένος καὶ ὁ καταγόμενος, καὶ ὁ ὑποδεχόμενος ,.—στ. 17, Ἐν ταῖς σχολαῖς.) Οἱ μὲν ἐπὶ τῶν διδασκαλείων ἐξεῖξαντο τὰ σχολὰς ἐνάθδε, οἱ δὲ συνωνύμως ταῖς Λέσχαις, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ (Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 97) διὰ μακροτέρων εἰρήκαμεν.—στ. 21, Τὸ μὲν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ, Μέν.—στ. 27, Ὀπλομαχῶν καὶ Ἰππεύων.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης καὶ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ, Ὀπλομαχεῖν καὶ ἰππεύειν.

ΣΕΛΙΔ. 311, στ. 6, Τὰ δέ.) Δ. Γ. Τῶν δέ· ἴσως οὐ κακῶς, εἰ οὕτως ἐξηγοῖο, Τῶν δὲ στρατιωτῶν τὰ σώματα προσήκον κ. τ. λ.—στ. 7, Ἐμπειρα.) Δ. Γ. Ἐν πείρα.—στ. 21, Τὸ δεῖπνον.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκα τὸ ἄρθρον.—στ. 24, Τὴν πόλιν.) Ἐξ Η. Δ. ἡ τοῦ ἄρθρου προσθήκη.—στ. 28, Δικαιοτάτου.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Δικαιοτάτω.—στ. 29, Οἰκειᾶ κεκτησθαι τὸν ἀλλοτριῶν ἀφεξόμενον.) Ἐκ διορ-

Σώσεως οί πρό ἐμοῦ, Τόν, ἔγραψαν ἀντί τοῦ, Τῶν. Ἡ δὲ γνώμη νῶτ φιλοσοφικῶν καὶ βιωφελεστάτων. Διὰ γὰρ τὴν ἀργίαν αἱ πλείσται παρεισδύουσιν εἰς τὸν βίον κακίαι· ὅθεν καὶ ὁ παρὰ τῷ Κωμικῷ Συκοφάντης, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ συκοφαντεῖν λοιδορούμενος, ἀποκρίνεται (Ὅρον. 1432),

Τί γὰρ πάθω; σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.

ΣΕΛΙΔ. 312, στ. 2, Ὅσα ΤΑΣ πρὸς ἀνδρείαν... ἐνόμιζε φαντασίας.) Οἱ πρό ἡμῶν μεταθέσει τοῦ ἄρθρου ἔγραψαν Ὅσα πρὸς ἀνδρείαν... ἐνόμιζε ΤΑΣ φαντασίας, καθάπερ ἠρμάνευσε καὶ ὁ Ἀμιότος.—στ. 7, Περαινοῖτο.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Περαινοῖτο.)—στ. 10, Παρά.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Περί.—στ. 21, Οὐ κατίσχυσεν.) Δ. Γ. Οὐκ ἴσχυσεν.

ΣΕΛΙΔ. 313, στ. 15, Διατεταμένη.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Διατεταμένη.

ΣΕΛΙΔ. 314, στ. 1, Κατὰ τάχος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντί τοῦ, Κατὰ τὸ τάχος.—στ. 5, Ἐν μεσαγκύλω.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἐν μεσαγκύλω. Εὐλόγως δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν περιαιρετέον εἶναι παρήγεσαν οἱ διορθώσαντες. Ἔστι δὲ εἶδος ἀκοντίου, τὸ Μεσάγκυλον, ἐν μέσῳ σπάρτῳ δεδεμένον, ὃ κατέχοντες ἤφιεσαν (Σχολ. Εὐριπίδ. Ἀνδρομ. 1133).

ΣΕΛΙΔ. 315, στ. 2, Συμβαίνοι τῷ.) Τουτέτι Συμβαίνοι τινί. Ἐξ Ε. Δ. ἀντί τοῦ, Συμβαίνοιο.—στ. 4, Ἀποδιδράσκοντας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἐπιδιδράσκοντας.—στ. 8, Ἀνηκεν.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ἀνεῖκεν.—στ. 14, Πρὸς τε.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Ὡστε.—Ἐπιστροφάς.) Δ. Γ. Ἀποστοφάς.

ΣΕΛΙΔ. 316, στ. 3, Πρῶτοι.) Ἐκ διορθώσεως συναδούσης Ἀμιότῳ οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Πρῶτον.—στ. 12, Πλείστον.) Δ. Γ. Πλείον.—Προσάταις.) Δ. Γ. Προσασίαις.—στ. 18, Γενομέναις.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Γενομέναις.—στ. 23, Εὐτελέσι.) Ἐκ Δ. Γ. συναδούσης Ἀμιότῳ, ἀντί τοῦ, Εὐπετέσι.—στ. 29, Διδάξας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ Διατάξας.

ΣΕΛΙΔ. 317, στ. 11, Κολούσαντας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρό ἐμοῦ, ἀντί τοῦ, Κωλύσαντας.—στ. 16, Ἐν δὲ ταῖς χερσὶ . . . δινηθισμένων.) Ἄσυνάρτητον τὸ χωρίον, οὐ τῶν γραφῶν πλημμελεῖα, ἀλλ' αὐτοῦ Πλουτάρχου παραβλέψει. Ὄφειλε γὰρ εἶναι, Ἐν δὲ ταῖς χερσὶ... χιτῶνας ἵππικούς καὶ στρατιωτικὰς χλαμύδας δινηθισμένας· ἢ, Τὰς δὲ χερ-

ρας... κρῶν καὶ πτερόν βραχίς κοσμουμένων, καὶ χιτώνων κ. τ. λ.
— στ. 19, Ὀρμὴν ἐνεποίει.) Ἡ μὲν περιαιρέσεις τοῦ ἄρθρου Ἐξ Η. Δ.
τὸ δ' Ἐνεποίει, ἀντὶ τοῦ, Ἐποίει, Ἐξ Ε. Δ.

ΣΕΛΙΔ. 318, στ. 4, Τόν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ,
Τόν. — στ. 13, Παρήλλαξε.) Δ. Γ. Παρήλασε. — στ. 21, Παιήσαι.)
Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Παιήσας.

ΣΕΛΙΔ. 319, στ. 2, Θηρίω... τρεπομένω.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ
ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Θηρίων... τρεπομένων. Τὸ ἐξης, Ἄλλ' (ἦν οἴμῃς) ὡσπερ
κυνηγέτου δεινοῦ, συνηστῶτης (τουτέστι μαχομένου) Θηρίω τρεπομένω
πρὸς ἀλλήν ὑπ' ἀνάγκης. — στ. 16, Ἐνεστῶσης.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ,
Συνηστῶσης.

ΣΕΛΙΔ. 320, στ. 4, Γενομένων.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Γενομένων.
Ὁ δὲ νοῦς, Καὶ τῷ θαρρόειν, ἔγγιστα γενομένων τοῦ τότε φρονήματος,
τουτέστι, Διὰ τοῦ ἐλπίζειν φρονούντων, ὡσπερ ἐφρόνουσι οἱ πάλαι Ἐλ-
ληνες.

ΣΕΛΙΔ. 321, στ. 16, Χρῆμα.) Δ. Γ. Κτῆμα. — στ. 18, Τῷ...
ῤῥηθέντι.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Τῷ... ῤῥηθέν. — στ. 25, Ἀρισταίνετον.)
Δ. Γ. Ἀρισταῖον. Εἴη δ' ἄν, ἢ φασὶ τινες, ὁ αὐτὸς καὶ ὄν ὁ Λίδιος
(Βιβλ. λβ.) Ἀρίττεινον καλεῖ.

ΣΕΛΙΔ. 322, στ. 8, Λαμπρός... ἀνακομισθεῖς.) Ἐκ διορθώσεως
οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Λαμπρῶς... ἀνακομισθεῖς. Εἴρηξε δὲ καὶ ἀλλα-
χοῦ (Λουκουλλ. § 17), “ Λαμπρὸς παρημεῖβετο τὸ στρατόπεδον ,,
ὀνομαστικῶς, οὐκ ἐπιρρηματικῶς, ἴσως διὰ τὴν δηλουμένην, ὡς γέ φασιν
οἱ Γραμματικοὶ, κίνησιν, ἐν τοῖς ῥήματι Ἀνακομισθεῖσθαι καὶ Παρα-
μεῖβειν. Καὶ ἐξηγεῖσθω ἡμῖν ἐν παρόδῳ τὸ τοῦ Λεξιμογράφου Ζωνοῤῃ,
αἰνίγματι εὐκὸς τουτί: “ Λαμπρὸς. Λαμπρὸς ἐπανάεξε, καὶ ὅσα
,, μετὰ κινήσεως, μικρά· Λαμπρῶς δὲ ἀνηγορεύθη, καὶ ὅσα μετὰ εἰ-
,, σεως, μεγάλα. ,, Κανὸνα δηλοῦν προτίθησι, κομψότερον ἴσως ἢ
ἀληθέστερον, τουτονί: ὅτι ἡ λαμπρότητα σημαίνουσα λέξις, κίνησιν μὲν
δηλοῦσι ῥήμασι συνηστῶσιν, ὀνομαστικῶς καὶ διὰ τοῦ ο μικροῦ (τοῦ-
το γὰρ βούλεται τὸ Μικρὰ) προεινετιχᾶ ὡς Λαμπρὸς ἀνέεξε. Στάτιν
δὲ σημαίνουσι συναπτομένη ῥήμασιν, ἐπιρρηματικῶς καὶ διὰ τοῦ ω
(τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ Μεγάλα) γραπτῆ· οἷον Λαμπρῶς ἀνηγορεύθη.
— Παρά.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Περὶ. — στ. 12, Παραβαλλόμενος.) Ἐκ
διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Παραβαλλόμενος. — στ. 18, Ἀπρα-
κτου.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀπρακτοί. Σημειῶσαι δὲ καὶ
τὴν συνηθειαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας χρωμένῃ τῇ Ἀπρακτος (Ἰσοκράτ.

Β, σελ. 208).—στ. 23, Παλαιάν μὲν, ἐνδοξον δέ.) Ἄμεινον ἂν εἶπεν ἀνεστραμμένως, Ἐνδοξον μὲν, παλαιάν δέ· ὡσπερ ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀμιότος.

ΣΕΛΙΔ. 323, στ. 6, Τέχνης.) Οὕτως οἱ πρὸ ἐμοῦ συμφωνοῦντες Ἀμιότω, ἀντὶ τοῦ Τέχνην.

ΣΕΛΙΔ. 324, στ. 9, Καθαρός.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Καθαρός.—στ. 18, Ὡχρητο.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ὡς ὥχρητο.—στ. 22, Τοὺς φίλους καὶ ἀγαθοὺς.) Ἐκ Δ. Γ. προσέθηκαν τὸν σύνδεσμον οἱ πρὸ ἐμοῦ. Γνησιωτέρα δ' ἂν ἴσως εἶη γραφή, Τοὺς καλοὺς ἀγαθοὺς.

ΣΕΛΙΔ. 325, στ. 15, Τοὺς μὲν φυγάδας.) Δ. Γ. γνησιωτέρα ἴσως, Τὰς μὲν φυγάς. Ἐπιθι τὰ ἀλλαγῶ (Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 372) σημειωθέντα μοι.—στ. 20, Μετώκισεν.) Ἐξ Η. Δ. συμφώνου τοῖς μεταφρασταῖς, ἀντὶ τοῦ, Μετώκισεν.—στ. 21, Ἀπειθοῦντας.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἀποικοῦντας.—στ. 23, Ἐμπιπλάμενος δὲ τῶν Λακεδαιμονίων.) Μέχρι κόρου καταφρονῶν. Καὶ καταχωριζέσθω ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἡ παροφθεῖτα τροπικὴ αὕτη τοῦ Ἐμπιπλάσθαι σημασία. Ἀνεστραμμένως οἱ Γάλλοι ἐπὶ τοῦ καταφρονουμένου, *Rassasier qu'el- qu'un d' injures* φασί, τουτέστιν ἐμπιπλάνασι τινα ὕβρεως, ἢ λοιδορίας.—στ. 29, Φρονήσοντας.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης Ἀμιότω, ἀντὶ τοῦ, Φρονήσαντας.

ΣΕΛΙΔ. 326, στ. 23. Ἀχαρισεῖν.) Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ, Ἀπειθεῖν, ὡς φησιν Ἐρωτιανὸς (λέξι. Χάριτες).—στ. 29, Ταυτά.) Δ. Γ. Τοῦτ' αὐτό.

ΣΕΛΙΔ. 327, στ. 11, Ἐπιλειπούσης.) Ἄμεινον ἂν γράφοις κατ' ἐνεστῶτα, Ἐπιλειπούσης, ὡς ἐξέφρασε καὶ Ἀμιότος.—στ. 18, Πουηρίαν.) Δ. Γ. Μοχθηρίαν.—στ. 20, Κολωνίδα.) Κορώνην ταύτην ὁ Λίβιος (ΛΘ, 49) ὀνομάζει.—στ. 22, Συνέτεινεν.) Συντόνως καὶ μετὰ σπουδῆς ἔδραμε.—στ. 25, Δι' εὐνοίαν.) Γραπτέον μετὰ συνδέσμου, Καὶ δι' εὐνοίαν.—στ. 27, Τὸν Εὐάνδρου λόφον.) Εὐαν λόφον ὀνομάζουσι τοῦτον Πολύβιος τε καὶ Πανσυνίας.—στ. 30, Ἡττημένον.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἡττωμένων. Κατὰ παρακείμενον δὲ καὶ οἱ μεταφρασταί.

ΣΕΛΙΔ. 328, στ. 1, Δεΐσας... κυκλωθῆναι.) Ἀντὶ τοῦ χρηστοτέρου, Δεΐσας μὴ κυκλωθῆ, ἢ Δεΐσας τὸ κυκλωθῆναι.—στ. 27, Εἰς πολλούς.) Γραπτέον, οἶμαι, Εἰς τοὺς πολλοὺς, ἐνάρθρως.

ΣΕΛΙΔ. 329, στ. 27, Ἀνεκάθισε.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης Ἀμιότω, ἀντὶ τοῦ, Ἀνεκάθιζε.

ΣΕΛΙΔ. 330, στ. 12, Δι' αὐτῶν ἀπέθνησκον.) Ἀποχειρίει δηλο-

νότι.—στ. 13, Ὅσοις δὲ καὶ βασιάνισαι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ τὸ, Ὅσοις, ἀντὶ τοῦ, Ὅσοι. Ὁ δὲ νοῦς, Βασιάνισαι πρὸ τοῦ ἀνελεῖν, βασιάνισαι, εἴτα ἀνελεῖν. Ἀμιότος μέντοι ἔοικεν ἀναγνώσαι διχα τοῦ δευτέρου συνδέσμου. Ὅσοις δὲ βασιάνισαι, τουτέστι, Βασιάνισαι μόνον, ἄνευ τοῦ ἀνελεῖν ὅπερ ἴσως ἄμεινον. Οὕτω γὰρ μάλλον ἂν εἴη διηλκῆ καὶ ἡ αἰτία, διὲν ἦν οὗτοι οὐ δι' ἑαυτῶν ἀπέθανον, ὡς καὶ οἱ ἕτεροι.—Ἐν αἰτιάζεις.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἐπ' αἰκίαις, ἢ ὡς ἡ Δ. Γ. Ἐπ' αἰτιάζεις.—στ. 14, Συνελάμβανεν.) Ἐπὶ θανάτῳ δηλαδὴ. — Αὐτοῦ) Ἐν αὐτῇ τῇ Μεσσόνῃ. —στ. 20, Ὀρωμένην, ἐκόμιζεν ὁ.) Ἐξ Ε. Δ. καὶ ἡ γραφὴ καὶ ἡ στίξις, ἀντὶ τοῦ, “ Ὀρωμένην. Ἐκόμιζε δ' ὁ

Τ. Κ. ΦΛΑΜΙΝΙΝΟΣ.

ΣΕΛΙΔ. 333, στ. 1, Φλαμινίνος.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Φλαμίνιος. —στ. 6, Ὀμοίως.) Ἐξ. Ε. Δ. (συμφωνούσης Ἀμιότῳ) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὀμοίος. —στ. 10, Ἀεὶ.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ τοῦ Ἀμιότου προσέθηκα τὴν λέξιν. —στ. 23, Νάρονειαν.) Ἐκ Δ. Γ. (συμφωνούσης Ἀμιότῳ) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἀρονειαν.

ΣΕΛΙΔ. 334, στ. 3, Μάλλιον.) Δ. Γ. Μάνιον. —στ. 19, Ἐντυγχάνοντι.) Διαλεγομένῳ τοῖς ἄλλοις.— Ἐντυγχανομένῳ.) Τὰ παρὰ τῶν πρὸς αὐτὸν διαλεγομένων ἀκούοντι. Καὶ σημεῖοῦ τὴν καὶ ἀνωπέσω (σελ. 451) σημειωθεῖσαν παθητικὴν τοῦ ῥήματος χρῆσιν.—στ. 30, Ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις.) Ὡς περιττὰς οἱ πρὸ ἐμοῦ τὰς λέξεις ταύτας ἐσημειώσαντο.

ΣΕΛΙΔ. 335, στ. 4, Λεύκιον.) Δ. Γ. Λούκιον.—στ. 10, Ἀψον.) Ἀῶν γράφειν παραινούσιν οὐκ ἀπιθάνως, ὡς φέρεται τὸ ὄνομα καὶ παρὰ τῷ Λιβίῳ (ΑΒ, 10.)—στ. 23, Λύγον.) Ἐξ Ε. Δ. (συναδούσης Ἀμιότῳ) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Λύκον. Ἔστι δὲ Μακεδονίας πόλις, ἡ Λύγκος. —στ. 25, Γλίσχρους.) Οὐ διαφιλῶς χορηγοῦντας τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτιθεῖα· κυριολεκτικώτερον δ' ἂν εἶπε, Λυπρούς.

ΣΕΛΙΔ. 336, στ. 7, Τὸν Μαχάτα.) Ἐξ. Ε. Δ. (ἡ συνάδει καὶ ὁ Ἀμιότος, fils de Machatas) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τὸν Μαχάταν.—στ. 9, Ἐχοντα.) Δ. Γ. Ἀγοντα. —στ. 18, Ὀρθίας.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ ὀρθιος. Καὶ Ἀμιότος δὲ, Ὀρθίας, ἀνέγνω, καίπερ οὐκ ἀκριθῶς ἐρμηνεύσας. Ἔστι γὰρ Ὀρθία γάλαγξ, ἡ σπείρα, ἡ πλέον ἔχουσα τὸ βᾶθος τοῦ μήκους, ὡς ἐρμηνεύουσιν οἱ τακτικοί.—στ. 28, Φίλιος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Φίλος. Ἐπιθι τὸν Πίνακα τῶν λέξεων τοῦ Πηλυαίου (λέξ. Πυρρός φίλιος).

ΣΕΛΙΔ. 337, στ. 6, Τὸν ἐπιμήνιον σίτου μὴ μεμετρημένους.) Τὸ κατὰ μῆνα διδόμενον μέτρον τοῦ σίτου μὴ λαβόντας.

ΣΕΛΙΔ. 338, στ. 11, Βραχύλλην.) Ἐκ τοῦ Πολυθίου διώρθωκα τὸ παρ' ἅπασι φερόμενον Βραχύλλειν.—στ. 15, Ἄχρι τοῦ τούς.) Ἐξ εικασίας τῶν πρὸ ἐμοῦ προσέθηκα τὸ πρῶτον τῶν ἄρθρων.—στ. 16, Προάγων.) Καὶ τοῦτο εικασάντων τῶν πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσάγων.—στ. 24, Ρεύματος.) Ἀποπληξίας, ἣν καὶ Κατάφρουον συντόμως ἀπολλύντα (Ἀφορισμ. Γ, 16.) ὠνόμασεν Ἰπποκράτης. Καὶ οἱ Τοῦροικοὶ δὲ διὰ συνωνύμου λέξεως καλοῦσιν αὐτὴν Δαυλιᾶ ὃ ἐστὶ Σταγών, ἢ Σταλαγμός· καθάπερ ὠνομάζετο, καὶ ἐν τῷ παρακμαζόντι Λατινισμῷ, ἐνια τῶν συγγενῶν παθημάτων, οἷον Ἐπιληψία τε καὶ Παράλυσις, Gutta. Καὶ ἴσως παρὰ τὸ ὑποκοριστικὸν Guttula (Ἰταλιστὶ Gocciola) ἐσχημάτισται ἢ ἐν τῇ συνηθείᾳ τὴν ἀποπληξίαν σημαίνουσα Γούσουρα.

ΣΕΛΙΔ. 339, στ. 9, Σκοτοῦσσαν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Σκοτοῦσαν.—στ. 21, Προβάς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσβάς.—στ. 22, Οἶα πρὸ μάχης.) Δ. Γ. Οἶα εἰς προτροπὴν πρὸ μάχης.

ΣΕΛΙΔ. 340, στ. 4, Μεταβολῶν.) Ἀμιότος εἴκειν ἀναγνώνας, Μεταβολῶν πολλῶν ὕπερ ἄμεινον.—στ. 10, Σαρισσῶν.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀντὶ τοῦ, Ἀρίστων. Ἀμιότος ἀρπύτερα δῆλός ἐστιν ἐρμηνεύσας, καὶ τὸ, Σαρισσῶν, καὶ τὸ, Ἀρίστων, οἷον, Τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἀρίστων οὐχ ὑπομεινάντων τὴν τραχύτητα τῆς προσβολῆς τῶν σαρισσῶν. Μακρῷ μέντοι προέχει ἢ τοῦ, Σαρισσῶν, μόνου γραφῆ. —στ. 12, Ἀπογνοῦς.) Δ. Γ. Ἐπιγνοῦς· ἣν ἐξέφρασε καὶ Ἀμιότος.—στ. 17, Ὀπλισμῷ) Δ. Γ. Ἀμιότῳ συνάθουσα, Ὀθισμῷ.—στ. 21, Ὅτι γ' ὄντος ὄλου κ. τ. λ.) Ἐξ Η. Δ. ἴσως μὲν οὐ γνησίως τῇ λέξει, ἰκανῆς γε μὴν τὴν Πλουτάρχου δηλῶσαι διάνοιαν, ἀντὶ τοῦ πολλά τοῖς ὑπομνηματισταῖς παρασχόντος πράγματα, Ὅτι παντὸς ὄλου κ. τ. λ. Ὀνοῦς, Ὅτι, ὄντος ὄλου τοῦ σώματος τῆς φάλαγγος, τουτέστιν, ἐν ὅσῳ ἢ φάλαγξ ἀδιάλυτος μένει, ἕκαστος τῶν συντιθέντων αὐτὴν δυνατός ἐστιν ἀντέχειν τοῖς ἐπιφερομένοις τῶν πολεμίων, διὰ τὴν ἐκ τῶν παραλλήλων μερῶν προσγινομένην αὐτῷ ἐπικουρίαν μᾶλλον, ἢ δι' ἑαυτόν.—Τοῖς παραλλήλοις.) Ἐξ Ε. Δ. τοῦτο, ἀντὶ τοῦ, Τοῖς παρ' ἀλλήλων.—στ. 28, Γενόμενοι.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Γινόμενοι. Συνάθουσι δὲ καὶ οἱ μεταγραφσταί.

ΣΕΛΙΔ. 341, στ. 5, Ποιητῶν.) Δ. Γ. Τῶν ποιητῶν.—στ. 7, Νώτῳ.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Τύμβῳ. Δηλοῖ δὲ καὶ ἢ μετ' ὀλίγα τοῦ Φιλίππου παρηγδία, Ἄφλοιος καὶ ἄφυλλος κ. τ. λ. ,, οὕτω γραπτέον εἶναι.

εἶναι. Νῶτον δὲ Θεσσαλίας, ὕβει μοι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Θεσσαλικῆς γῆς. Λέγεται γὰρ καὶ Νῶτα γῆς, ὡσπερ καὶ Θαλάσσης (Εὐστάθ. σελ. 1461).—στ. 16, Παρέβαλλεν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ Παρέβαλλεν.—στ. 23, Τοῦτ' ἐκεῖνοι.) Ἀμιότος, Τότ' ἐκεῖνοι. Οἱ δὲ πρὸ ἡμῶν ἐκ διορθώσεως ἔγραψαν, Τοῦτ' ἐκεῖνο.

ΣΕΛΙΔ. 342, στ. 8, Εὐ βεούσης.) Ἴσως γρ. Εὐ βεούση, πρὸς τὸ, Τύχη.—στ. 8, Πῶθ καὶ καθ' ἑαυτὸν.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης τοῖς μεταφρασταῖς ἢ τοῦ συνδέσμου προσθήκη.

ΣΕΛΙΔ. 343, στ. 4, Διὰ χρόνου.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Διὰ χρόνου. Ἐτέρα Δ. Γ. Διὰ χρόνου, ἣν προείλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ.—στ. 7, Προελθών.) Ἐκ διορθώσεως συναρτοῦ τοῖς μεταφρασταῖς οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσελθών.—στ. 17, Ἐγεγώνησε.) Δ. Γ. Ἐγεγώνει. Ἐσι δὲ, Ἐξάκουσον ἐβόησεν ὡς ἐξηγεῖται Ησύχιος. Καὶ τοῦτο μὲν δῆλον. Ἡ δὲ παραγωγὴ τοῦ ῥήματος, εἰ μὴ ἀδύνατος, ὡς ἀπεφάνητο οἱ κριτικοὶ, ἀλλὰ γε πάνυ δυσθήρατος. Τὸ γὰρ παρὰ τὸ, Φωνεῖν, τροπὴ τοῦ φ εἰς τὸ γ παράγει τὴν λέξιν (Ἐτυμολογικ. σελ. 224), οὐκ ἐτυμολογεῖν, ἀλλὰ ματαιολογεῖν ἐστὶ. Σκοπητέον οὖν εἴπως αὐτὴν ἐκ τῆς παρὸ ἡμῖν συνηθείας οἶόν τε διασαφηνίσαι. Ἡμεῖς οὖν τὸ Γεγωνῶ οὐκ ἂν δι' ἐτέρας μίς ἐκφράσαιμεν λέξεως, ἢ τῆς, Γόζομαι. Τοῦτο δὲ προδήλως ἐκ τοῦ ἀρχαιωτάτου καὶ Σεματικωτάτου, Γόω, παρὸ ὃ καὶ τὸ Γοῶν ἢ Γοῶν, τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἰς τὴν τοῦ Θορηῶ (ἢ μᾶλλον τοῦ Ἐξάκουστον Θορηῶ) μεταπεσοῦ σημασίαν. Τούτου δὲ τοῦ Γόω ἂν εἴη γέννημα καὶ τὸ Γόνω, Γώνω, Γεγώνω, Γεγωνέω, (κατὰ τὸ, Τέω, ἢ Τάω, Τένω, Τείνω, Τιταίνω). Ἐπεὶ δὲ τοῦ Βοῶν τὸ ἄχρηστον Σεμα, Βόω, ταυτόσημόν πως ἐστὶ τῷ Γόω, καθὰ μαρτυρεῖ καὶ τὰ παρὸ ἡμῖν νῦν συνώνυμα, Γοῆ, καὶ Βοῆ, πιθανῶς ἂν τις ἰσχυρίζαιτο τῆς Δωριέων καὶ Αἰολέων διαλέκτου γεγονέναι τὸ Γόω, ἢ Γοῶ, μηδὲν πλέον διαφέρειν τοῦ Βοῶ, ἢ τὸ παρὰ τοῖς αὐτοῖς Αἰολεῦσι Γλέφαρον τοῦ παρὰ τοῖς ἄλλοις Βλέφαρον, καὶ Γάλανος (ὅθεν τὸ τῶν Ῥωμαίων Glans) τοῦ παρὰ τοῖς ἄλλοις, Βάλκνος—στ. 23, Ἰπερπετόμενοι.) Ἐκ διορθώσεως συμφωνούσης Ἀμιότω οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περιπετόμενοι.—στ. 29, Πάλιν ῥύμην.) Διὰ μίς λέξεως, Παλιῖρῥύμην (κατὰ τὸ Παλιῖρροιο γραπτέον εἶναι οὐκ ἀπιθάνως ὑπενόησάν τινας.

ΣΕΛΙΔ. 344, σ. 3, Καὶ πάντοθεν.) Ἴσως περιττὸς ὁ σύνδεσμος, ὃν οὐδ' Ἀμιότος ἐφάρσεν.—στ. 11, Πειριμαχητότατον.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πειριμαχίωτατον.—στ. 30, Ἡν.) Ἐξ Ε. Δ. προσέβη, κατὰ τὸ ῥήμα.

ΣΕΛΙΔ. 345, στ. 1, Στερτίμιον.) Οὕτως ἔγραψα Πολυβίῳ καὶ Λιβίῳ ἀκολουθήσας, ἀντὶ τοῦ, Τιτίλλιον, ἢ ὡς ἕτεροι, Τίλλιον.—στ. 3, Οὐίλλιος.) Δ. Γ. Ιούλιος.—στ. 11, Τὰς φυγὰς.) Τουτέστι Τοὺς φυγάδας· ὁ καὶ ἀλλαγῶ ἡμῖν, καὶ Πόρτῳ ὧδε, σεσημειῖται.

ΣΕΛΙΔ. 346, στ. 17, Τὸν Λακεδαιμονίων.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Τῶν Λακεδαιμονίων.—στ. 19, Παρασχόν.) Δ. Γ. Παρόν.—στ. 23, Ὄν ἐν κ. τ. λ.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὡν ἐν.—στ. 28, Πολέμων.) Δ. Γ. Πόλεων.

ΣΕΛΙΔ. 347, στ. 14, Κεκομισμένον.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ Κεκοσμημένον, ἢ ὡς ἕτερον Δ. Γ. Κεκοσμημένον.—στ. 18, Αὐτοί.) Ἰσ. γρ. Αὐτῶ.—στ. 21, Οἱ περὶ Τουδιτανόν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Οἱ περὶ τὸν Ἴτανόν. Μνημονεῦει δὲ τοῦ Τουδιτανοῦ Μακρόβιος (Κροικ. Α, 13, καὶ 16).

ΣΕΛΙΔ. 348, στ. 6, Καὶ σφόδρα.) Περιττός ὁ Καὶ διὸ καὶ παρελείφθη ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν.—στ. 11, Ὡσπερ τι.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ὡσπερτις —στ. 20, Ἀπεραντῶν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἀπεράντων, ἢ ὡς ἕτερα Δ. Γ. Ἀπεραντίων. Τὸ γὰρ ἔθνικόν, Ἀπεραντοί. —στ. 26, Βασιλείας.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Βασιλεῖς.

ΣΕΛΙΔ. 349, στ. 9, Βασιλίσαι.) “Βασιλίζειν, ὡς Φιλιππίζειν,, ἐσημειώσατο ἐνθάδε ὁ Πόρτος.—στ. 11, Τὴν τε.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τὴν δέ.—στ. 24, Μεγαλλικεστάταν.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Μεταλευκοτάταν.—στ. 27, Ἄλλων Ἑλλήνων.) Προσέθηκα ἐξ Ε. Δ. τὴν πρῶτην λέξιν.

ΣΕΛΙΔ. 350, στ. 18, Πληθός τε.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Πληθός τι.—στ. 20, Παρὰ τῷ ξένῳ.) Ἀμιότος ἐγκλιτικῶς, Παρὰ τῷ ξένῳ· ἦν γραφὴν προείλοντο οἱ πρὸ ἐμοῦ. Δ. Γ. Παρ’ Ἀντιόχῳ· κακῶς, οἶμαι, ἐνθάδε προσγεγραφέα, δέον τῇ μικρῶ ἀνωτέρῳ, Παρ’ Ἀντιόχου, προσγεγράφθαι γραφῇ.—στ. 25, Πεζαιτέρους.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Πεζεταίρους.

ΣΕΛΙΔ. 351, στ. 3, Τερεντίου Κουλλέωνος.) Ἐξ Ε. Δ. συναδούσης Ἀμιότῳ, οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τερεντίου τοῦ Λέωνος.—στ. 7, Προέγραψε τῆς βουλῆς.) Ἐκ Δ. Γ. καὶ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προσέγραψε κ. τ. λ.—στ. 22, Λόγῳ Κάτωνος.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Λόγῳ ᾧ Κάτωνος.

ΣΕΛΙΔ. 352, στ. 22, Προκαθημένης.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Προκαθημένης.

ΣΕΛΙΔ. 353, στ. 1, Σπαργῶν τε πρὸς δόξαν.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Σπαργῶντι τὰ πρὸς δόξαν.—στ. 3, Τὸ περί.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῆ περί.—στ. 6, Φυγῶν.) Δ. Γ. Φεύγων.—στ. 14, Παρῆκε.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Παρεῖχεν.—στ. 18, Ἐπὶ θαλάσσης.) Ἐξ Ε. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ἀπὸ θαλάσσης.—στ. 27, Ἰμάτιον.) Δ. Γ. ἡ διόρθωσις, Ἰμάτιον.—στ. 28, Ἰνίου.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Ἰσχίου.

ΣΕΛΙΔ. 354, στ. 1. Λίθιος.) Ἐν τῇ τριακοστῇ ἐνάτῃ τῶν ἱστοριῶν (κεφ. 51).—στ. 18, Ἐπενέθη.) Δ. Γ. ἡ μᾶλλον ἐξήγησις, Ἐφύβρισε.—στ. 21, Ἐκείνω.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Εἶναι.—στ. 22, Λόγου περὶ στρατηγῶν ἐμπεσόντος.) Τὴν περὶ τῶν ἀρίστων στρατηγῶν Ἀννίβου κρίσιν ὧδε μὲν συμφώνως Λιθίω (ΛΕ, 14) ἰσορεῖ Πλούταρχος· ἀλλαχοῦ δὲ (Πύρρ. § 8) διαφωνῶν εὐρῆται. Σημειοῦ δὲ καὶ τὴν φράσιν, Λόγου ἐμπεσόντος (ἧς καὶ παρὰ τοῖς δοκιμωτάτοις τῶν συγγραφέων εὐρεῖν ἔστι παραδείγματα), τῇ προσθήκῃ μόνῃ τῆς προθέσεως διαφέρουσαν τῆς ἡμῖν συνήθους· Ἐπεσε λόγος, γὰρ εἶπαμεν, ἀντὶ τοῦ, Ἐγένετο λόγος.

ΣΕΛΙΔ. 355, στ. 1, Ριπίσοντος.) Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Ριπίζοντος.—στ. 4, Ἀφαιρεῖ.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης Ἀμιότῳ, ἀντὶ τοῦ, Ἀφήρει. Ἔστι δὲ καὶ ἀπαρεμφατικῶς γράφειν, Ἀφαιρεῖν, κατὰ τὸ ἐπόμενον, Ὑπομένειν.—Ὑπομένειν μὲν τὴν φύσιν κ. τ. λ.) Ἐξ Η. Δ. ἡ προσθήκη τοῦ συνδέσμου. Τούτοις δὲ τοῖς ἀπαρεμφάτοις ἅπασι προσυπάκουε τὸ, Ἠγούντο, ἢ Ἐλεγον, οἱ ἐπαινοῦντες δηλαδὴ τὸ πεπραγμένον.—στ. 14, Καὶ βίος συνήθης, καὶ διατριβαὶ περὶ κ. τ. λ.) Ἐκ Δ. Γ. ἀντὶ τοῦ, Καὶ βίος καὶ συνήθεις, καὶ διατριβαὶ περί.—στ. 19, Ἡ καὶ τοῦ εἶναι.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ προσέθηκαν τῶν ἄρθρων τὸ πρῶτον.

ΣΕΛΙΔ. 356, στ. 13, Ἐφύλαξε.) Ἐξ Η. Δ. συμφωνούσης τοῖς μεταφρασταῖς, ἀντὶ τοῦ, Ἐφύλασσε.—στ. 15, Τοῖς εὐ παθοῦσιν.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τοῖς παθοῦσιν.—στ. 21, Πάντα λογισμῶ.) Ἐξ Ε. Δ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Παντὶ λογισμῶ.—στ. 22, Πλήθει γε.) Ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Πλήθει τε.

ΣΕΛΙΔ. 357, στ. 6, Τὸ γε πρὸς.) Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Τῷ γε πρὸς.—στ. 20, Ἀνατείνοντος.) Ἐξ Η. Δ. συναδούσης Ἀμιότῳ, ἀντὶ τοῦ, Ἀνατείναντος.—στ. 24, Στρατηγὸς μὲν γὰρ ὦν.) Γράφειν παρηνέκασιν οἱ μὲν, Στρατηγὸς μὲν γὰρ οὐκ ὦν,

οἱ δὲ, ἰδιώτης μὲν γὰρ ὢν, ὅπως ἂν συνάδοι τὸ λεγόμενον οἷς ἀνωτέρω (Φιλοποιμ. § 12) Πλούταρχος ἰστόρηκε. Οὐ μετακινήτεον μὲντοι τὴν γραφὴν· Πλουτάρχου γὰρ ἔστι μνημονικὸν ἀμάρτημα, οὐ τῶν γραψάντων παρόραμα.

ΣΕΛΙΔ. 358, στ. 1, Αὐτός.) Ἐκ διορθώσεως (οὐκ ἀναγκαίως ἴσως) οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτοῖς. — στ. 4, Τὰ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὀχυρά.) Τὸ μὴ ῥαδίως ἐνδιδᾷναι, μηδ' ὑπείκειν, οἷς ἐβούλοντο Ῥωμαῖοι.

ΠΙΝΑΞ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

AB—AN

- ΑΒΕΛΤΕΡΙΑ.** 394
 ***Άβολος** ἢ **Άλαβος.** 398.
 ***Άγάθαρχος.** 364.
Άγαθός συγκέχ. τῷ **Άγαστός.**
 411.
Άγαθῶν συγκέχ. τῷ **Άγαπῶν.**
 449.
Άγεννοῦς. Ζ. **Άτενοῦς.**
Άγαπῶντες. Ζ. **Άπάγοντες.**
 ***Άγλαοφῶν.** 364.
Άγοντα. Ζ. **Έχοντα.**
Άγορεύω. 439.
 ***Άγραυλος.** 362.
Άγῶνος. Ζ. **Αἰῶνος.**
Άδιάθετος. 452.
 ***Άετός** (ἐπῶνυμον Πύρρῳ). 444.
 ***Άθανις.** 396, 399.
Άθικτον συγκέχ. τῷ **Άμικτον.**
 459.
 ***Άικανοί.** 389.
Αἰκίαις συγκέχ. τῷ **Αἰτίαις.**
 463.
Αἰμακουρία. 448.
Αἰτιατικά εἰς εὐθείας μεταπε-
 σοῦσαι. 365.
Αἰτίαις. Ζ. **Αἰκίαις.**
Αἰῶνος συγκέχ. τῷ **Άγῶνος.**
 433.
Άκάρδιος. 451.
 ***Άκέρρῳι.** 431.
Άκέστρια. 404.
 ***Άκίλαι.** Ζ. **Άκρίλλαι.**
Άκολουθῶ σοί, ἢ μετὰ σοῦ.
 369.
Άκρατοκώθων. 394.
 ***Άκρίλλαι** 436.
Άλάβαστος, ἢ **Άλάβαστρος.** ὁ
 καὶ ἡ, καὶ **Άλάβαστρον,** τό.
 394.
 ***Άλαβος.** Ζ. **Άβολος.**
Άλλως γέ πως. Ζ. **Άμωςγέπως.**
Άλλως τε καὶ. 391.
 ***Άλυκος.** 398.
Άμικτον. Ζ. **Άθικτον.**
Άμικπος. 406.
Άμμα. 359.
 ***Άμφίδιος.** 381.
Άμωςγέπως συγκέχ. τῷ **Άλλως**
 γέ πως. 427.
Άν, μετ' ἀπαρεμφ. ἀορίστου.
 435.
Άνά εἰς.—**τέσσαρες.** 415.—
 χεῖρα. 422.
Άναζωπυρώω. 396.
Άνακόπτω. 429.
Άναφέρω. 372.

- Αναφορική ἀντωνυμία πρὸς ὄνοματ^α ὑπονοούμενα. 442.
 Αναχάζω. 405.
 * Ἀνδοκίδης. 361.
 * Ἀνδροκλῆς. 364.
 * Ἀνδροκύδης. 427.
 Ἀνειπεῖν. Ζ. Εἰπεῖν.
 Ἀνέφερε συγκ. τῷ Ἀνέφαινε. 372.
 * Ἀνίην, ἢ Ἀνίον. 374.
 * Ἀννίβας. 467.
 * Ἀνταγόρας. 448.
 Ἀντέρως. 360.
 ** Ἀντιγονίς. 415.
 Ἀντιλχμβάνεις. Ζ. Ἀπολχμβάνεις.
 * Ἀντίοχος ὁ σωτήρ. 376.
 * Ἀντίοχος ὁ γρυπός. 376.
 Ἀντωνυμία. Ζ. Πλεονασμός.
 Ἄξιος (ὁπόσου τοῖς Ἕλλησιν). 446.
 Ἀπάγοντες συγκέχ. τῷ Ἀγαπῶντες. 424.
 Ἀπαλλάττειν χαλεπῶς. 395.
 Ἀπειθοῦντας συγκέχ. τῷ Ἀποικοῦντας. 462.
 Ἀπειπεῖν. 390.
 * Ἀπεραντοί. 466.
 Ἀπέρρηξε συγκέχ. τῷ Ἀπέρριψεν. 440.
 Ἀπεσσούα. 370.
 Ἀπετρέψαντο συγκέχ. τῷ Ἀπετρέψαντο. 380.
 Ἀφ' ἧς. 424.
 Ἀποβιαζομένους συγκέχ. τῷ Ἀποβιαζομένους. 443.
 Ἀποδύομενοι. Ζ. Ἀπολύομενοι.
 Ἀποικοῦντας. Ζ. Ἀπειθοῦντας.
- Ἀποκινδυνεύω. 421.
 Ἀποκριναμένου συγκέχ. τῷ Ἀποκρινομένου, 448.
 Ἀπολαμβάνεις συγκέχ. τῷ Ἀντιλχμβάνεις. 424.
 Ἀπολαμβάνομαι. 362.
 Ἀπολειφθέντας συγκέχ. τῷ Ἀποληφθέντας. 362.
 Ἀπολειπόμενοι. Ζ. Ὑπολειπόμενοι.
 Ἀπολλύναι τὸν κχιρύν. 364.
 Ἀπολύομενοι συγκέχ. τῷ Ἀποδύομενοι. 380.
 Ἀπομκλθκοῦμαι. 426.
 Ἀπορητικός. 408.
 Ἀποστατικῶς ἔχω. 424.
 Ἀποστροφή. 390.
 Ἀποτάσσω. 449.
 Ἀπρακτος. 461.
 Ἀργυρίου συγκέχ. τῷ Ἀργύρου. 443.
 Ἀρετῆ. 373.
 Ἀρετῆς συγκέχ. τῷ Ἀρχῆς. 440.
 * Ἀρισταίνετος. 461.
 ** Ἀριστείδης. 442—449.
 Ἀριστεύς. 373.
 Ἄριστος. 373.
 * Ἀριστοφῶν. 364.
 ** Ἀρίστων Κεῖος. 442.
 * Ἀρίστων Χίος. 442.
 Ἀρίστων. Ζ. Σαρισσῶν.
 * Ἄρκεσος. 423.
 * Ἄρμονια. 425.
 Ἀρμόσασθαι δι' ὀλίγων τὴν πολιτείαν. 421.
 Ἄρνησις παραλειφθεῖσα. 402.—μεθ' ὀριστικοῦ μέλλοντ. ἐρω-

- τηματική ἰσοδυναμεί καταφατ. **Βασιλικὸν (ἐλλειπτ. τοῦ Τα-
 προστάξει. 413. μείον). 413.
- * Ἀρπάγη. 414. Βασιλιζω. 466.
- * Ἀρχέστρατος. 364. Βάτιμος. 424.
- * Ἀρχῆς. Ζ. Ἀρετῆς. Ἐξ Ἀρχῆς. * Βάττων. 377.
 αὔθις. Ζ. Αὔθις. * Βενουσίαι. 440.
- * Ἀσεβοῦμαι (παθητικῶς). 445. Βιάζομαι. 429.
- * Ἀσησιν. Ζ. Οἰκησιν. * Βόλλαι, ἢ Βοῦλλαι. 383.
- * Ἀτενοῦς συγκέχ. τῷ Ἀγενοῦς. * Βουκάτιος. 427.
 450. * Βραχύλλης. 464.
- * Αὔγουρες, ἢ Αὔγουροι (Ρωμ. * Βριτόμαρτος. 431, 433-
 Augures). 400. * Βροῦτος (Ιούnius). 394.
- Αὐθάδεια ἐρημία ξύνοικος. 379.
- Αὔθις. 458. Ἐξ ἀρχῆς αὔθις. Γ.
- 447.
- Αὔθις συγκέχ. τῷ Εὐθύς. 447. Γάβαθον. 394.
- * Αὐτοματίας ἱερόν. 399. * Γαληψός. 412.
- Αὐτός συγκέχ. τῷ Εὐθύς. 432. Γάστρων. 376.
- Αὐτός (ἀντὶ τοῦ Μόνος). 446. Γεγωνῶ. 465.
- Αὐτοῦ. 463. * Γένθιος. Ζ. Γέντιος.
- * Ἀφεῖναι τὴν ὀργάνην, ἢ τὴν χολήν. Γεννητός. 424.
 439. Γενόμενος συγκέχ. τῷ Γινόμε-
 νος. 396, 430, 461, 464.
- * Ἀφελές συγκέχ. τῷ Εὐτελές. — τῷ Λεγόμενος. 400-
 450. 442.
- * Ἀχαριστῶ. 462. * Γεντιανή. 406.
- * Ἀχρι τραυμάτων καὶ φόνων προ- * Γεντιος, ἢ Γένθιος. 406.
 ἦλθον. 389. * Γέσκων, ἢ Γίσκων. 397.
- * Ἄψος. 463. * Γεσσάται. 430, 431.
- * Ἄωος. 463. Γίνεσθαι. Ζ. Τίθεσθαι.
 Γινόμενος. Ζ. Γενόμενος.
 Γλίσχρος. 463.
- Β.
- Βαλανηφάγοι ἄνδρες. 373. * Γναθαινία, Γνάθαινα, Γναθνί-
 Βάλλειν. καὶ Ἐμβάλλειν κλήρους. νιον. 404.
298. Ζ. καὶ Ἐμβάλλειν. * Γόνιμος. 387, 388.
- Βαναουσοργία. 435. Γραμμμάτων συγκέχ. τῷ Γραμ-
 Βάραθρον. 442. μῶν. 435.

Δ

- *Δαμασάνθρα. 372.
 *Δάμιππος. 436.
 *Δαυοκλείδας. 422.
 Δεδακρυμένη. 405.
 Δειρά. 367.
 *Δειράθες. 367.
 *Δειραδιώτης. 367.
 Δεισας... κυκλωθῆναι. 462.
 Δεκαπλάσιον. Ζ. Διπλάσιον.
 *Δημιρίστη. 390.
 Δημοβόρος βασιλεύς. 451.
 Δημοπίθηκος. 400.
 Δημοσιεύειν ταῖς ἀρεταῖς ἀπά-
 σαις. 458.
 *Δημοφάνης. 459.
 Διά. Δί' ἐλάσσονος.—ὀλίγου.
 372.
 **Διαβάλλων (τουτέστι τὸ δια-
 βολάνων συνθεθειμένον). 374.
 *Διαγόρας. 430.
 *Διαδημάτος. (Ῥωμ. Diade-
 matus). 377.
 Διαδιδόντες. Ζ. Διδόντες.
 **Διακώδιον (τουτέστι τὸ διὰ
 κωδιῶν συνθεθειμένον). 374.
 Διακόμισις. 375.
 Διαπληκτίζομαι. 393.
 Διαπονοῦμαι τῷ σώματι. 424.
 Διαργεῖ συγκέχ. τῷ Δειργεῖ.
 396.
 Διαρτάω. 396.
 Διαρτίζω ἢ Διαρτύνω. 373.
 Διατρατηγῶ. 403, 410.
 Διασχών τῆς ἐπιπέδου. 414.

- Διατριβὴν παρέχειν. 392.
 Διαφέρω. Ζ. Διενεργεῖν.
 Διαφθείρω. Διεφθαρμένον ὑπὸ
 τοῦ παρόντος. 423.
 Διαφύρησις. 375.
 Διαφυγγάνειν ἀπιστή. 388.
 Διδόντες συγκέχ. τῷ Διαδιδόντες.
 426. Ζ. καὶ Δίδου.
 Δίδου συγκέχ. τῷ Διαδίδου. 432.
 Δειργεῖ Ζ. Διαργεῖ.
 Διενεργεῖν Διηνέχθησαν αἱ γνῶ-
 μαι. 438.
 Διερείδομαι. 404.
 Διερίζομαι. 454.
 Διέρχομαι. Δηλθε λόγος. 359.
 Διέχω. Διέτχε. 425.
 Διίταμαι. 390.
 Δίκερος (Ῥωμ. Dicere). 439.
 Δικρανοφόρος. 382.
 *Διομένης. 456.
 *Διόσκουροι. 412.
 Διπλάσιον συγκέχ. τῷ Δεκαπλά-
 σιον. 413.
 *Δίον. 420.
 Δόλος κρυφτός. 441.
 *Δόντας. 366.
 Δρύφακτος, ἢ Δρύφρακτος.
 444.
 Δρυφάτω. 444.
 *Δύσων. 377 403.

Ε.

- Ἐγένοντο συγκέχ. τῷ Ἐγίνοντο.
 395.
 Εἰ... ἴσω. 434.
 Εἶδος. Ζ. 405.

- Εικάζω. Στόμασιν εικασμένοις ἔν συγκέχ. τῇ συλλαβῇ Ες 392.
 γεράνων. 435.
 Εἶναι. Ζ. Ἐκείνω.
 Εἰπεῖν συγκέχ. τῷ Ἀνειπεῖν.
 439.
 Εἶς συγκέχ. τῷ Ὡς. 372.
 * Εἰσηλύσιον, ἢ Εἰσηλύσιον.
 453.
 Εἶτα συγκέχ. τῷ Ετι. 386.
 Ἐξ Ζ. Κλί.
 Ἐκ μικρᾶς προφάσεως. 400 —
 ποδῶν. 372, 423, 445.
 * Εξῆμος, 459.
 Ἐκείθεν. 422.
 Ἐκείνω συγκέχ. τῷ Εἶναι. 467.
 Ἐκπλ. ττω. Ὡς μὴ ἐκπληξίειν
 ὑμᾶς χεῖρον αγωνίσασθαι.
 446.
 Ἐκριπίζω. Ἐξέκρίπιζοντο τοῖς
 θυμοῖς. 424.
 Ἐκχέω. 360.
 Ἐλιον... βλαβερώτατον. 458.
 Ἐλεγεία, ἢ, Ἐλεγῆιον, τό. 371.
 * Ἐλιμία, ἢ Ἐλίμεια. 404.
 Ἐλπίζω. 380.
 Ἐμβάλλειν. Ζ. Βάλλω. Εἰς νοῦν
 ἐμβάλλομαι. Ἐν θυμῷ, ἢ με-
 τὰ φρεσὶ βάλλομαι, ἢ βάλλω.
 375.
 Ἐμποικίλλω. 391.
 * * Ἐμπιπλάμενοι τῶν Λακεδαιμο-
 νίων. 462.
 Ἐμπίπτω. Λόγου ἐμπεσόντος
 περί... 467.
 Ἐμπλήσαι τὴν ὀργήν. 390. Ζ.
 καὶ Ἐμπιπλάμενοι.
 Ἐμποιεῖν ὄργην. 461.
 Ἐν συγκέχ. τῇ συλλαβῇ Ες 392.
 Ἐν. Ἐν τοῖς κάτω χρόνοις. 383.
 — χερσὶ γίνομαι. 422. Ζ.
 καὶ Ην.
 Ἐνάλλομαι. 375.
 Ἐνήμι. Ἐνεῖς. 414.
 Ἐνδεδεχεσάτη συγκέχ. τῷ Ἐν-
 τελεχεσάτη. 443.
 Ἐνεῖς συγκέχ. τῷ Ἐνθεῖς. 432.
 Ζ. καὶ Ἐνήμι.
 Ἐνεσώσης συγκέχ. τῷ συνεστώ-
 σης. 461.
 Ἐνθεῖς. Ζ. Ἐνεῖς.
 Ἐντυγχάνομαι (παθητικῶς).
 451, 463.
 Ἐντυγχάνω. 396.
 Ἐξάγοισι συγκέχ. τῷ Ἐξελαύ-
 νωσι. 371.
 Ἐξαοτύω. 373.
 Ἐξέπεισε συγκέχ. τῷ Ἐξέπεσε.
 372.
 Ἐξήγαγε συγκέχ. τῷ Ἐξηγε.
 433. Ἐξήγαγον τῷ Ἐξήλασαν.
 382.
 Ἐξησηκημένος. 395.
 Ἐξόδιον. 429.
 Ἐξολισθόντος. 455.
 Ἐξουσία. 416.
 Ἐπακολουθῶ, 369, 375.
 * Ἐπαμινώνδας. 421.
 Ἐπαναρχῶν συγκέχ. τῷ Ἐπα-
 ρχῶν. 371
 Ἐπαρίζερα, Ἐπαρίστερος. 455.
 Ἐπεμβαίνω. 467.
 Ἐπεξελθὼν συγκέχ. τῷ Ἐπελ-
 θὼν. 361.
 Ἐπεξέρχομαι. 361, 381.

- Ἐπέστη. Ζ. Ὑπέστη. Εὐλοχίης. 400.
 Ἐπήγον συγκέχ. τῷ Ὑπήγον. *Εὐμένης. 451.
 395. Εὐνάζω. 400.
 Ἐπί. Ζ. Φέρω. Ἐπί χεῖρα. 422. Εὐρώς. 387.
 Εφ' ἠϊάν. 432. Εὐτελής. Ζ. Ἀφελές.
 Ἐπιβλέπων συγκέχ. τῷ Περιβλέ- Εὐφύτης. 394.
 πων. 432. Εὐχόμενοι συγκέχ. τῷ Εὐωχού-
 Ἐπιδέξιος. 418. μενοι. 419.
 *Ἐπικράτης. 428. Ἐφαμίσσας ἀντί τοῦ Ἐπαμίσσας.
 Ἐπικωμάζω. 371. 438.
 Ἐπιμήνιον (τὸν) σίτον μὴ μεμε- Ἐφεκτικός. 408.
 τρημένους. 464. Ἐφευάζω. 438.
 Ἐπιπορεύομαι. 415. Ἐφίεμαι. 397.
 Ἐπίτημον. Ζ. Ἐπιτίμου. Ἐχοντα συγκέχ. τῷ Ἄγοντα. 463.
 **Ἐπίσκοτος. 408, 409. Ἐχω. Ποῦ σχήσειν δοκίαι; 443.
 Ἐπιστάτης. 426. Ζ.
 Ἐπιστομιζώ. 442. Ζ.
 Ἐπιστρέφω. 364. Ζ.
 Ἐπιτίμου. συγκέχ. τῷ Ἐπισή- Ζευγίτης. 427.
 μου. 434. Ζημιώματα συγκέχ. τῷ Σημειώ-
 Ἐποφθαλμιζώ, ἢ Ἐποφθαλμιάω. ματα, 391.
 414. Ζητητικός. 408.
 Ἐργατησία χώρα. 456. Ζυγεῖν. 427.
 *Ἐρμων. 368. Ζυγίτης. 427.
 Ἐρῶ. 370. Ζυγόν. 427.
 Ἐρως Θεῶν ὑπηρεσία. 360.
 Ἐς. Ζ. Ἐν. Η.
 Ἐς χεῖρα. 422.
 Ἐσχάρα. 436. Ἡδονὴν ἐχούσαις ὄψεσι. 437.
 Ἐτι. Ζ. Εἶτα. Ἡθολόγος. 383.
 Εὖ πράξας. 451. Ἡθος πρόπον. 383.
 *Εὐάνδρου λόφος. 462. Ἡθους συγκέχ. τῷ Εἶδους. 428.
 Εὐθενέω. 458. Ἡλεκτρον. 398.
 Εὐθυκτέανος. 433. Ἡμιταλάντων (πέντε). 458.
 Εὐθύς συγκέχ. τῷ Ἀΰθις. 447. Ζ. καὶ Αὐτός. Ἡν ἀνάγκη συγκέχ. τῷ Ἐν ἀνάγκη. 394.
 Ζ. καὶ Αὐτός. Ζ. Ἐπίηγετο.
 Εὐκτέανος. 432.

* Ἡράκλειον. 408.

* Ἡριππίδας. 423.

Θ.

Θαμβέω. 416.

* Θεανώ. 367.

* Θεός ἢ (Ἀθηνᾶ) 371. Τῷ θεῷ
(ἢ Δημήτηρ καὶ ἢ Κόρη).
364.

Θεῶν ὑπηρεσία. 360.

Θεραπεύω. 389.

Θηρίκλειος. 415.

Θήσσα. (Ῥωμ. Thensa). 382.

Θιγεῖν συγκέχ. τῷ Θύγειν.
443.

Θλάσμα. 410.

Θρύπτομαι. 404.

Θυμῷ μάχεσθαι. 381.

Θυσιῶν. Ζ. Ουσιῶν.

I.

* Ἰακχεῖον. 449.

Ἰδέα συγκέχ. τῷ Ἰδία. 432.

Ἰερά ἄγκυρα. 384.

Ἰερά ὁδός. 371.

Ἰέρακες. 444.

* Ἰεταί. 397.

Ἰθυκτέανος. 433. Ζ. Εὐθυκτέ-
ανος.

Ἰκανός. 419.

Ἰκανῶς ἔχειν. 419.

Ἰκετηρίας συγκέχ. τῷ Ἰκετείας.
385.

Ἰκνουμένοις (τοῖς) χρόνοις.
411, 412.

Ἰμάτιον συγκέχ. τῷ Ἰμάντιον.
467.

Ἰνίου συγκέχ. τῷ Ἰσχίου. 467.

* Ἰνσομβρ.ς. 430. Ἰνσόμβροι. 431.

* Ἰορῶν. 457.

Ἰππέας (κατ' αἰτιατικὴν ῥητέον)
οὐχ Ἰππεῖς. 432.

Ἰπποφόρβιον. 410.

Ἰσχίου. Ζ. Ἰνίου.

* Ἰταμός. 420.

K.

* Κάβειροι. 412.

Καθαρῶς. 425.

Καθεστῶς. 380.

Καθίστημι. 380.

Καὶ συγκέχ. τῷ Ἐκ. 361.

Καῖκος (Ῥωμ. Cæcus). 478.

Καιρός. 421.

Κακῶς φρονεῖν. 444.

* Καλαυρία. 398.

Κάλτιος, ἢ Κάλτος (Ῥωμ. Cal-
ceus) 401, 402.

* Κανύσιον. 433.

Καρδία. 451.

Κάρκρος, ὁ· καὶ Κάρκαρον, τό.
387, 418.

Κάρκρε (Ῥωμ. Carcere πρὸς
τὴν εὐθεῖαν Carcer). 418.

* Καρνεάδης. 456.

Κατὰ χεῖρα. 422.

Κατάρρους συντόμως ἀπολλύς.
464.

Καταστομίζω. 442.

Καταστράπτω. 397.

Κατασχεῖν τὰς ναῦς, ἢ ταῖς

- ναυσί. 443.
 Κατεγρυῶν δίκην πρὸς τινα. 399.
 Κατέχειν, ἢ ἔχειν εἰς τινα τόπον. 443.
 Κάτος (Ῥωμ. Catus). 449.
 *Κάτων. 449.
 *Καυλωνία. 398.
 Κεκλαυμένη. 405.
 Κεκομισμένον συγκέχ. τῷ Κεκομημένον. 466.
 Κέλερ. (Ῥωμ. Celer). 378.
 Κενῶς χερσί. 368.
 Κέρατα. 415.
 Κεραυνοί. 443.
 Κίθαρις (οὐ Κίθαρις). 443.
 Κινεῖν τὸν ἀφ' ἱερᾶς. 384.
 Κίρκος (Ῥωμ. Circus.) 414.
 Κιρνάω καὶ Κίρνημι. 452.
 Κλασασυχενενομαι. 359.
 *Κλαστιδιον. 431.
 *Κλέανδρος. 459.
 Κλιεντες (Ῥωμ. Clientes). 457.
 Κλίμα. 402.
 *Κλώδιος. 378.
 *Κοίντιος. 454.
 Κολούω. 460.
 *Κολωνίς. 462.
 Κολωνοῖς συγκέχ. τῷ Κοτίνοις. 453.
 Κολωνός, ἢ Κολώνη. 453.
 Κόπτω. 413.
 Κορίνθιαι γυναῖκες ἐξῆλθον δόμων. 398.
 *Κοριολάνος. 376.
 Κορυθαλίς, καὶ Κορυθαλός. 399.
 Κορώνη. 414.
 Κοτίνοις. Ζ. Κολωνοῖς.
 Κούφος. 421.
 *Κραῦγίς. 459.
 Κρίκος. 414.
 *Κρίμισος. 396.
 *Κριτόλοχος. 456.
 Κρυφαῖος λόχος. 441.
 Κρωσσός. 448.
 Κυαθίζω. 436.
 Κώθων. 394.
 Κωλύω. 460.
 Κωπηλάτης. 414.
 Κωπητήρ. 403.
 Λ.
 Λαγκία (Ῥωμ. Lancea). 440.
 *Λάθουρος, ἢ Λάθυρος. 377.
 *Λακετανοί. 452.
 Λαμπρός συγκ. τῷ Λαμπρῶς. 461.
 Λανθάνω. Ἐλέληστο ποτοῦ καὶ σίτου. 436.
 Λάζ. 402.
 *Λαουϊκάνοι. 383.
 *Λάρκιος. 374.
 *Λάρτιος. 374.
 *Λατῖνος. 381.
 Λεγόμενος. Ζ. Γενόμενος.
 Λείμαξ (ὁ Λειμών). 407.
 Λείμαξ (ὁ Κοχλίας). 407.
 *Λεοντίδας. 421.
 Λεπτουργέω. 418.
 Λεπτουργός. 418.
 *Λεύκιος. 463.
 *Λεῦκος. 411.
 Λιβᾶς. 407.
 Λιγύων συγκέχ. τῷ Λιδύων. 414.

- * Λικίννιος. 418.
 Λογιμός. 388.
 Λόγχη. 400.
 Λοιβάσια, Λοιβεΐα, καὶ Λοιβί-
 δες. 430.
 Λόχος. Ζ. Κρυφαῖος.
 * Λύγμος. 463.
 * Λυσανορίδας. 424.
- Μ.
- * Μαιδική. 406.
 * Μάλλιος. 463.
 * Μάμερκος. 400.
 Μανία καὶ δυστυχία. 391.
 * Μάνιος, 374, 450, 451.
 * Μάρκελλος. 430.
 * Μάρκος. 374.
 * Μαρρόουκινοί. 411.
 * Μάτων. 401.
 * Μαχάτας. 463.
 Μεγαλαλιεστάτα. 466.
 Μέγαν αἶρω ἐν δόξῃ. 424.
 Μέγεθος. 445.
 Μελίτειον. 374.
 * Μέλων. 422.
 Μεμιγμένον ἀπαύσῳ θυμουμένῳ
 τὸ αἰδούμενον. 430.
 Μέμψις. 394.
 Μέν. Ζ. Τῆν.
 Μέν, οὖν. 380.
 * Μενεκλείδας. 427.
 * Μενήμιος. 374.
 Μερμηριζῶ. 384.
 Μεσάγκυλον. 460.
 Μεσογράφος. 434.
 Μεσόλαβον, ἢ Μεσολάδιον. 434.

- Μετὰ χάριτος. 415.
 Μεταλαγχάνα. 444.
 Μετοχὰ ἀσυμπλέκτως συνταξο-
 σόμεναι. 392. — ἀντὶ ὀνομά-
 των. Ζ. Μεμιγμένον.
 Μετροῦμαι. Ζ. Ἐπιμήμιος.
 Μῆ (ἀντὶ τοῦ Ἴνα μή. 450).
 * Μινούμιος. 431.
 * Μίνως. 456.
 ** Μουκτῆρες. 387.
 ** Μουκτηριᾶν. 387.
 Μυγμός. 388.
 Μύκης. 387.
 Μύκκη, ἢ Μύκλος. 387.
 Μύκλοι, καὶ Μύχλοι, καὶ Μύ-
 κλαι. 387.
 Μυκτῆρ. 387.
 * Μύλαι. 399.
 Μύξα. 387.
 Μυρωνίδης. 445.
 ** Μυσσῶδες. 391.
 ** Μυττάζω καὶ Μυττηκάζω.
 388.
 Μώλωψ. 410.
 Μωρόω. Ἐμωρόθη ἢ κερδίη.
 451.

Ν.

- * Νάροεια. 463.
 * Νασικᾶς. 409.
 Νάυσταθμος. 404, 368.
 * Νεάπολις. 436.
 Νίγρος (Ρωμ. Niger.) 378.
 * Νικάτωρ. 443, 453.
 * Νικίας, 437.
 * Νικίσιον. 362.

* Νικόδημος. 421.

Νομή. 457.

Νουνδίναι (Ῥωμ. Nundinæ).

380.

Νυός. 385.

Νῶτος Θεσσαλίας. Νῶτα γῆς.

— θαλάσσης. 465.

Ξ.

Ξένος. 459.

Ξύλα. (συνώνυμον τῷ Ἐχθρός).

44.

Ξυστίς. 370.

Ο.

Ὄβα (Ῥωμ. Ovatio). 438.

Ὄβις (Ῥωμ. Ovis). 438.

Ὄβουμ. (Ῥωμ. Ovum). 438.

Ὄγκου συγκέχ. τῷ Ὄγλου. 383.

Ὀϊκησιν συγκέχ. τῷ Ἀσκησιν.

425.

Ὀϊός ἦν. 364.

Ὄκ ἄγε (Ῥωμ. Hoc age). 382.

Ὄλεθρου πειρατ' ἐφήπτο. 417.

Ὀλιγοστός. 432.

Ὀλυμπική. 430.

Ὀμοιωματικῶν μορίων σύνταξις.

452.

Ὀνόματα εἰς ΩΤΟΣ. 377.

Ὀπαδός. 367.

Ὀπιδῶ. 369.

Ὀπίμια (Ῥωμ. Opima). 433.

Ὀργήν. Ζ. Ὀρμήν.

Ὀρέγεσθαι γονάτων. 412.

Ὀρθία φάλγξ, ἢ σπεῖρα. 463.

Ὀρθιον συγκέχ. τῷ Ὀρειον. 433.

Ὀρμήν συγκέχ. τῷ Ὀργήν. 30.

Ὄσος ἔην, οἴός τε. 400.

* Ὄστίλιος. 373.

Ὄστρακον. 414.

Ὄστρειογραφεύς. 397.

* Ὀυενουσία. 440.

* Ὀυεργιλία. 385.

* Ὀυετουρία. 374, 385.

386.

* Ὀύλλιος. 466.

* Ὀυλουμνία. 374, 385.

386.

Ὀυοπίσκος (Ῥωμ. Vorpiscus).

378.

Ὀυσιῶν συγκέχ. τῷ Θυσιῶν.

454.

Ὄχλου. Ζ. Ὄγκου.

Ὄψοπωλις. 393.

Ὄφοπωλία. 393.

Π.

* Πάδος. 431.

* Πάκκος. 452.

Παλιμπροδοσία. 368,

Πάλιν. 382.

Παλιρρύμη. 465.

* Πανθοιδής. 424.

Παντός συγκέχ. τῷ Γ' ὄντος.

464.

Παραβάλλομαι. 422.

Παραβάτης. 406.

Παραθαρρύνω. 438.

Παρκελευσάμενος συγκέχ. τῷ

Πρασκευασάμενος. 408.

Παρχινῶ. 421.

- Παρχλογί. 392. Πιεζέω. 359.
 Παραστάτης. 427. *Πικηνίς. 431.
 Παραστρατηῶ. 406. **Πικραίνομαι. 379.
 Παρεγχειρῶ. 420. **Πικρία. 379.
 Παριλλαξε συγκέχ. τῷ Παρίλασε. * Πικροί (περίλυποι καὶ) γίνονται.
 461. 379.
 Παρίστημι. 386. Πλάττοντες συγκέχ. τῷ Τάττον-
 Παρωνύμιον. 457. τες. 385.
 Πᾶς. Πάντα μόνον ἡγουμένων αὐ- Πλεονασμὸς δεικτικῆς ἀντωνυμί-
 τοῖς εἶναι. 383. ας. 396.
 Πάσχω. Τί γὰρ πάθω; 460. Πλυντήρια. 371.
 Πάταγος. Ζ. Χαλκοῦ. Πολεμίσας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 Παχύτητι συγκέχ. τῷ Τραχύ- 427.
 τητι. 415. Πολέμων συγκέχ. τῷ Πόλεων.
 Πεζαίτερος. 466. 566.
 Πεζεύω. 452. Πόλεων συγκέχ. τῷ Πολεμίω.
 Πεζομάχος. 452. 361.
 Πελάτι;. 456. Πολιορκηταί. 413.
 *Πελεγνοί. 411. Πολίτας συγκέχ. τῷ Ὀπλίτας.
 Πεντακοσιομέδιμοι. 457. 380.
 Περιβλέπων. Ζ. Ἐπιβλέπων. Πολιτῶν συγκέχ. τῷ Ὀπλιτῶν.
 Περιδίδομαι. 361. 445.
 Περιεσκόπησε. συγκέχ. τῷ Περιέ- Πολλὰ καὶ χορήσιμα. 458.
 σησε. 429. Πολυτελείας συγκέχ. τῷ Πολι-
 Περιήλυσις. 453. τείας. 450.
 Πεικοπή, Πεικόπη. 372. *Πολυτίων. 367.
 Πεικόπτω. 372, 384, 403. Πορισάμενος συγκέχ. τῷ Πριά-
 Περιπετόμενοι. Ζ. Ὑπερπετόμενοι. μενος. 435.
 *Περισυνθεσίη. 361. *Ποστουμίος Ἀλβίνος. 453.
 **Περισυντιθεμαι. 361. Πόστουμος (Ῥωμ. Postumus).
 Περιφρόνησιν συγκέχ. τῷ Περιφρο- 378.
 σὺνην 390. Πραξιεργίδαί. 371.
 *Πετηλία. 440. Πραῦτερον συγκέχ. τῷ Πρώτε-
 Πέτρα. 408. ρον. 430.
 Πιδακώδης. 407. Πρεσβύτερος. 437.
 Πιδάξ. 407. Προιάμενος. Ζ. Πορισάμενος.
 Πιδῶ. 407. Προαγγεῖν εἰς ἔργον. 404.

- Προανκινεῖσθαι. 457. P
 Προβάλλομαι. 362.
 Προγράφειν της βουλης. 466. Ραγδαίως. 390. 420.
 Προδοσία συγκέχ. τῷ Προσδο- Ραθυμῶ. 445.
 κία. 390. Ρεῦμα. 464.
 Προδοσία. 397. Ριπίζω. 467.
 Προδοσίκομπος. 493. Ρόθιος. 395.
 Προέρχομαι. Z. Αχρῖ. *Ροῦφος (Ρωμ. Rufus). 378.
 Προῖξ. 401. Ρυμός. 382.
 Προκεχωρηκός συγκέχ. τῷ Προσ- Ρώμη συγκέχ. τῷ Ρύμη. 464.
 χωρηκός. 375. 435.
 Προκλος. (Ρωμ. Proculus). 378.
 Προμαντεύω. 456. Σ.
 Πρὸς χειρῶν. 422.
 Προσβολὰς ἔχειν. 446. Σάγη, Σάγος. 401.
 Προσδοκία. Z. Προδοσία. Σάγματα. 455.
 Προστρόπαιος. 432. Σακεσφόρος. 428.
 Προστροπά. 432. *Σαλωνίνος. 456.
 Πρότερον. Z. Προότερον. Σαμβύκη. 435, 436.
 Προτρεπομένοις. συγκέχ. τῷ Σάρισσα. 409.
 Προστρεπομένοις. 432. Σαρισσῶν συγκέχ. τῷ Αρίσων.
 Προτροπάην φεύγειν. 375. 464.
 *Προυσίς. 415. Σαροφάγος. 451.
 Προφάσεις συγκέχ. τῷ Φάσεις. **Σελάτης. 407.
 392. Σελευκίς. 415.
 Προφέρειν λύχρον. 430. *Σέλευκος ὁ Καλλίνικος. 376.
 Πρωτοστάτης. 426. **Σεμελοριίδης. 407.
 Πτίσσω. Ἐπτηξ' ἀλέκτωρ. 360, **Σέμελος. 407.
 428. *Σεραύιος. 454, 458.
 *Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος. 377. **Σεσηλος. 407.
 *Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης. 376. Σήματα. συγκέχ. τῷ Σώματα.
 *Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων. 376. 426.
 *Πύθειον. 408. Σημειώματα. Z. Ζημιώματα.
 Πυρσοκόμης. 426. Συνανώ. Συνήνυσε πλέων. 369.
 Πυρρός φιλιος. 463. *Σιβύρτιος. 359.
 Πυρσότατος. 426. *Σικίνιος Βέλουτος. 374.
 *Πωγωνάτος. 377. *Σινύεσσα.



- *Σινόεσσα. 440.
 Σκαίος. 455.
 Σκαλμός. 403.
 Σκεπτικός. 408.
 Σκίοθηρον. 437.
 *Σκιπίων. 454.
 *Σκοτοῦσσα. 403, 428, 464.
 Σκυλαχειά. 450.
 Σόριξ (Ῥωμ. Sorex). 431.
 Σπαργᾶν πρὸς δόξαν. 467.
 Σπερμολογία. 372.
 Σπόλια (Ῥωμ. Spolia). 433.
 Στάλιξ. 422.
 Στέρνοις συγκέχ. τῷ Στενοῖς.
 425.
 *Στερτίνοις. 466.
 Στεφανώ. 395.
 *Στησίλειως. 442.
 Στίχος. 427.
 Στοιχεῖν. 427.
 Στρατεία συγκέχ. τῷ Στρα-
 τιά. 427.—τῷ Στρατηγία.
 370.
 Στρατηγέω (ἀπαρεμφάτω συντασ-
 σόμενον). 440.
 Στρατιωτικός. 390.
 Στρόφιον. 443.
 Συγχάζω. 405.
 Συλλαμβάνομαι. 396.
 *Σύλλας. 378.
 Συλλειδομαι. 407.
 Συμβατικά λέγειν. 431.
 Συμφρονήσας συγκέχ. τῷ Συμ-
 φωνήσας. 426.
 Σύμφυλος. 400.
 Συναγαγεῖν συγκέχ. τῷ Συνά-
 γειν. 426.
 Συνεστῶσης. Ζ. Ἐνεστῶσης.
 Συντείνω. 462. Συντεταμένος
 ἐπὶ τὴν μάχην. 447.
 Συντίθεμαι. 560.
 Συντυγχάνει. 432.
 Σύστασις. 383.
 *Σφραγίδιον. 445.
 *Σφραγιτίδες. 445, 447.
 Σχάω. 435.
 Σώζομαι. 416.
 *Σωκράτης. 456.
 Σώματα. Ζ. Σήματα.
 Σῶς αἰπὺς ὄλεθρος. 417.
 Τ.
 *Τάναγρα. 424.
 Τάσσω. 449.
 Τάττοντες. Ζ. Πλάττοντες.
 *Ταύγετος. 428.
 *Ταυρέας. 364.
 *Τερέντιος Κουλλέων. 466.
 Τὴν συγκέχ. τῷ Μέν. 389.
 Τίθεσθαι συγκέχ. τῷ Γίνεσθαι.
 375.
 Τίθημι νόω. 375,
 *Τιμάνετος. 390.
 *Τιμάνδρα. 372.
 Τιμητεία. 419.
 Τιμητής. 419.
 *Τιμόδημος. 390.
 *Τισαφέρνης. 369.
 Τοί. 370.
 Τορνεύειν συγκέχ. τῷ Τορεύειν.
 418.
 *Τουδιτανός. 466.
 **Τραυλιζομαι. 359.

- Τραυμάτων συγκέχ. τῷ Τρημά-
 των. 436.
- Τραχύτητι. Ζ. Παχύτητι.
 Τρίσκαλμος. 403.
 Τριψημερῶ. 365. Φ.
 Τρόφιμος. 388.
 Τυγγάνω. Οὐ τοῦ τυχόντος.
 362.
 Τύλος. 403.
 Τύχαις συγκέχ. τῷ Ψυχαῖς.
 493.
 Τύχη. 459.
- Υ.
- Υβρίσματα. 363.
 Υπεχειροῦμαι. Μηδὲν αὐτοῖς
 ἴδιον ὑπεξελόμενοι. 370.
 Υπεριδόντες συγκέχ. τῷ Υπ-
 εριδόντες. 434.
 Υπερβάλλομαι. 412.
 Υπερβιβασμῶ πέρα τοῦ δεοντος
 χοῦται Πλούταρχος. 422.
 Υπερπετόμενοι συγκέχ. τῷ Πε-
 ριπετόμενοι. 465.
 Υπέση συγκέχ. τῷ Ἐπέση. 397.
 Υπέτεινεν συγκέχ. τῷ Υπέμεινεν.
 392.
 Υπήγετο συγκέχ. τῷ Ηπείγετο.
 453.
 Υπήγον. Ζ. Ἐπήγον.
 Υπολειπόμενοι συγκέχ. τῷ Ἀπο-
 λειπόμενοι. 404.
 Υπόνοια. 363.
 Υποπέμπω. 394.
 Υποστάτης. 382.
 Υραξ. 431.
- Ὑρχη. 382.
 *Υσίαι. 445.
 Ὑφίημι τὸ φρόνημα. 380.
 *Φαίαξ. 361.
 Φαίνομαι. Ἐφάνη τὰ ἱερά. 447.
 Φάμενος. 450.
 Φάσεις. Ζ. Προφάσεις.
 Φαῦλος. 437, 438.
 Φεισάμενος συγκέχ. τῷ Χρησά-
 μένος. 437.
 *Φενάγματα. 395.
 Φενακίζω. 393.
 **Φενάσσω. 395.
 Φερετρύω. 433.
 *Φερέτριος. 433.
 Φερίοι [Ῥωμ. Ferire]. 433.
 Φερνή. 401.
 Φερνίζω. 401.
 Φέρνιξ. 401.
 Φέρω. Φέρειν βαρέως ἐπί. 429.
 Φεῦ, Φεῦ. 400.
 *Φηγαίεῦς. 367.
 Φθοράν συγκέχ. τῷ Φοράν. 450.
 *Φιλάδελφος. 377.
 Φίλιος συγκέχ. τῷ Φίλος. 463.
 *Φιλόδημος. 397.
 *Φιλόνεικος. 418.
 *Φιλοποίμην. 459.
 *Φιρμανοί. 454.
 *Φίρμον. 454.
 Φίτυ. 407.
 Φιτύω. 407.
 *Φλαμινῖνος. 453, 463.
 Φλάτμα. 410.

Φλύαρος. 371.	Χαράν συγκέχ. τῷ Χώραν. 439.
Φοινικίς. 395.	Χάρις. 415.
Φοράν. Ζ. Φθοράν.	Χεῖρ. Ἀνά χεῖρα, Ἐπί χεῖρα,
Φορβάς. 410.	Ἐς χεῖρα, Ἐν χερσί, Κατά
Φορεύς. 409.	χεῖρα, Πρὸς χεῖρα, Ὑπὸ χεῖ-
Φορτικός. 372.	ρα. 422.
Φουρκίφερ [Ῥωμ. Furcifer].	Χῖος συγκέχ. τῷ Κεῖος. 442.
382.	Χρησάμενος. Ζ. Φεισάμενος.
Φράτωρ. 425.	Χρησικὴ σώματος ἕξις. 449.
Φρένες. 451.	Χρυσελεφαντήλεκτρος. 397.
Φρότηρη. 425.	
*Φρύνιχος. 368.	Ψ.
Φυγάδων. Ζ. Φυλάκων.	
Φυγή. 462, 466.	Ψευδόπτωμα. 441.
Φυλάκων συγκέχ. τῷ Φυγάδων.	Ψιμμυθίω, ἢ ψιμμυθίω. 872.
430.	
*Φυλλίδας. 422, 423.	Ω.
Χ.	Ὠθοῦμαι. Ὠσάμενος. 375.
	Ὠς. Ζ. Εἰς.
Χάζω. 405.	Ὠς. 386.
Χαλκοπώγων. 412.	Ὠσοῦδένα ἕτερον. 452.
Χαλκοῦ πατάγοις ἀνακαλεῖσθαι	**Ὠσπερ εἴθε. 438.
τὸ φῶς τῆς σελήνης. 408.	ΩΤΟΣ. Ζ. Ὀνόματα.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΑΔ. — ΑΚ.

ΑΔΙΑΘΕΤΟΣ. 452.	ἀντί ὀνομαστικῶν ἐνικῶν.
ΑΙΝΩ. Ζ. Ῥήματα.	365.
Αἰτιατικαὶ ἐνικαὶ θηλυκ. ὀνομάτ.	Ἀκαρδος. 451.
ἀντί ὀνομαστικῶν ἐνικῶν—	Ἀκατάστατος. 380.
πληθυντικαὶ ἀρσενικ. ὀνομάτ.	Ἀκολουθῶ. Σὲ ἀκολουθῶ, καὶ Σοῦ

- ἀκολουθῶ. Ὅσα ἠκολούθησαν. Γοή. Ζ. Βοή.
 369. Ζ. καὶ Τρέχω. Γούσουρα. 464.
 Ἄμανιτης. 387.
 Ἄνιτω. 434. Δ.
 Ἀπηλογοῦμαι [ἀντί τοῦ Ἀπολο-
 γοῦμαι]. 424. Δακρύζω. Δακρυσμένη. 405.
 Ἀπὴν, Ἀπήτης, Ἀφῆς. 424. Διαγοῦμιζω, Διαγοῦμισις, Δια-
 Ἀποστομιζω, καὶ Ἀποστομόνω. γοῦμισμα. 375.
 444. **Διάρροδον. 374.
 Ἀπρακτής. 461. Διαρτόνω. 373.
 Ἀτό. Ἐξευρέ το ἀτόσου. 446. Δίδω. Δός με τὸ μαχαίριόν σου.
 ΑΥΘΣ. Ζ. Ὀνόματα. 423.
 Αφ. Ζ. Ἀπὴν.

E.

B.

- Ἐκβάλλω (χυδ. Ἐβγάλλω ἢ Ἐβ-
 Βάλλω σοίχημα. 360.—Βάλλει γάζω). Νὰ ἐκβάλῃ τὸν θυμόν
 ὁ νοῦς μου. Ὅσα βάλλει ὁ νοῦς 439.
 μου. Νὰ τὸ βάλλῃ εἰς τὸν νοῦν Ἐπιδεξίος. ὁ. Ἐπιδεξίον, τό.
 του. 375. Ἐπιδεξιοσύνη. 418.
 Βαρβάτος. Βαρβάτον ἄλογον. Ἐρχομαι. Ἠλθαν ἕως εἰς τὰ μα-
 377. χαίρια. 389.
 Βαρεμένη. Βαρεμένος, ἢ Βαρη-
 μένος. Βαρῶ. 411. Θ.
 Βασταγάριος, ἢ Βασαγάρης, ἢ
 Βασταγάρης. 410.
 Βοή, ἢ Γοή. 465. Θάρρος. Ζ. Θάρρῶ.
 Θάρρῶ εἰς τὸν Θεόν. Ἐχω τὸ
 θάρρος μου, ἢ τὰ θάρρη μου
 εἰς τὸν Θεόν.—Ἐθάρρουν ὅτι
 ἦτον ἄνθρωπος φρόνιμος, ἢ
 τὸν ἐθάρρουν ἄνθρωπον φρό-
 νιμον. 417.
 Θυμός. Ζ. Ἐκβάλλω.

Γ.

- Γαβαθάριος. 394.
 Γαβαθίζω. 394.
 Γαβάθιον. 394.
 Γασέρα, Γάσρα, Γλάσρα. 365.
 Γεμάτος. 378. K.
 Γλάστρα. Ζ. Γαστέρα.
 Γόζομαι. 465. Κάλλη (τά). 417.



Κάλτζα. 402.
 Καλίγια, ἡ Καλίγια. 401. Ξ.
 Κάρκαδον. 387.
 Κεντῶ, ἡ Κεντίζω. Κεντημένος, Ξερθουμῶ. 445.
 ἡ Κεντητός. Κεντήτρια, ἡ
 Κεντίστρια. 391. Ο.

Κερνῶ. 452.
 Κλαίω, Κλαυμένη. 405, Ορματιάζω. 414.
 406. Ονόματα εἰς ΑΤΟΣ. 378 /—
 Κουπαστή, ἡ Κωπαστή. 403. Συγκριτικά. Ζ. Ὡς.
 Κρασίον. 393. Οξειδάτης. 378.
 Κρικίλλιον, Κιρκέλλιον, Κουρ- Ὄσον. Ζ. Ὡς.
 κέλλιον, Κρουκέλλιον. 414. Οφθαλμίζω. 414.

Κ.

Π.

Λαθούριον. 377.
 Λεπτουργός. 418.
 Λιβάδιον. 407.
 Λιθαδοπέρικα. 407.

Παρακινῶ. Τοὺς ἐπαρακίνησεν
 εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἡ νὰ ἐλευ-
 θερωθῶσι. 421.

Μ.

Μεθούριον. 438.
 Μελαγχροινός. 378.
 Μετὰ χαρᾶς. 416.
 Μουγαλίζω, ἡ Μουγκρίζω.
 Μουγαλισμός, ἡ Μουγκρι-
 σμός. 388.
 Μουγκρός. 387.
 Μούχλα. 387.
 Μύτις. 410.

Παράταξις. 416.
 Παρουσία. 416.
 Πεξεύω. 452.

Πέφτω. Ζ. Πίπτω.
 Πιάζω, ἡ Πιάνω. Ποῦ στοχάζε-
 σαι νὰ πιάσης; 443.

Πικραίνομαι, Πικραμένος, Πίκρα
 379.

Πίπτω, Πέπτω [χυδ. Πέφτω.]
 Ἔπεσε λόγος. 467.

Πλουμίζω, Πλουμίον, Πλουμιτίς.
 392.

Πλοῦτος (ὅ). Πλούτη (τά).
 417.

Ν.

Νύφη. 385.
 Νωπός. 411.

Πολυβέργια (τά). 422.

Πολυμιταρικῆ. 391.

Προμαντεύω. 456.

Συντυχαίνω. 396.

Ρ.

Ραχδαία βροχή. 420.

Ράπτρια, ἢ Ράπτησσα. 404. Ταγηνάριον. 407.

Ρήματα εἰς ΑἸΝΩ ἀπὸ τῶν εἰς Ταγίνιον. 449.

ΑΝΩ ἑλληνικῶν. 396.

Τζαγγία. Ζ. Σαγγία.

Τζαγγάρις, ἢ Τζαγκάρης. Ζ.

Σαγγάριος.

Τός. 370.

Σ.

Σαγγία. 401.

Σαγγάριος, ἢ Τζαγγάριος, ἢ

Τζαγγάριος. 401. Τζαγγάρης
ἐξυπόλυτος, ράπτης παραλυ-
μένος. 402.Τυχαίνει [συμβαίνει]. Ετυχε
νά φοβηθῆ τὸ ἄλογον. [Πρέπει].Τυχαίνει τοῦ ἡγεμόνος νὰ ἐ-
πιμελῆται ἀκριβῶς. 432.

Σαγμαρίον. 455.

Φ.

Σάλιακας. 407.

Σκαλμός. 403.

Φέρνω. 401.

Σκορδαλός. 399.

Φθάνω. 419. Ζ. καὶ Σόνω.

Σπαραγγία. 401.

Φίσκος. 413.

Σόνω, ἢ Φθάνω [Υπάγω]. Ἐσω-
σεν ἢ Ἐφθασεν εἰς τὴν Χίον.

Φοράδα. Φοράδιον. 410.

[Ἀρκῶ]. Δέν μᾶς ἔσωσεν, ἢ Φουρκίζω. 382.

Δέν μᾶς ἔφθασε τὸ ψωμίον.

Φουσκοκοίλιος, ἢ Φουσκοκοίλις.

416. [Τελειόνω]. Δέν ἔσωσα

376.

ἀκόμη τὸ ἔργον μου. Ἐσώθη
ἢ οἰκοδομή. 416. [Ἀναλίσκω
ἢ Δαπκνῶ]. Ἐσώθη τὸ ψω-
μίον. 416.

Χ.

Σταλίχια. 422.

Χα^δεύω. Χαθεύομαι. 404, 405.

Σταματῶ, ἢ Στέκω. 398.

Χάνω. 365. Χάνω τὸν καιρὸν.

Στηθόπανον. 443.

364.

Χασημερῶ, καὶ Χασοκαιρῶ. 364

Στομαχικόν, Στομαχόπανον.
443.

Ω

Σπράτα. 377.

Συγκριτικὰ ὀνόματα. Ζ. Ως.

**Ὠάτος. 377.

Συνερίζουαι. 404.

Ὠς, Ὠσάν, καὶ Ὄσον [μὲ συγ-



κριτικά ὀνόματα]. Δὲν εἶναι τῆ· 387.
 εἰς τὸν κόσμον πρᾶγμα ἀρε- Ὡσάν [μέ αιτιατικὴν ἀντὶ ὀνομα-
 στότερον ὡς ἡ τάξις. Δὲν εἶναι ρικῆς]. Ἐκαμα καὶ ἐγὼ ὡσάν τοὺς
 μανία φοβερωτέρα ὡσάν τοῦ ἀν- ἄλλους. Δὲν εἶμαι ὡσάν ἐκεῖνον.
 θρώπου. 386. Δὲν με φαίνεται 452. Ζ. καὶ Ὡς.
 ἄλλη πλέον γελοιώδης ὡσάν αὐ-

ΟΙ ΔΙΟΡΘΩΘΕΝΤΕΣ, ΕΞΗΓΗΘΕΝΤΕΣ, Η ΟΠΩΣΟΥΝ
 ΚΡΙΘΕΝΤΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ. 361.	Ἴπποκράτης. 457.
Δουκάγγιος. 455.	Ὀμηρος. 417.
Ἐτυμολόγος. 398.	Παυσανίας. 388.
Ζωναρᾶς. 398, 377, 405, 461.	Πλάτων. 417, 446, 447.
Ἡσύχιος. 374, 390, 391, 394, 396, 453, 414, 407, 457.	Πλούταρχος. 415.
Θεόκριτος. 408.	Σχολιαστῆς Θεοκρίτου. 408.
Θουκυδίδης. 363.	Φώτιος. 390, 394, 399, 403. 497, 410, 457.

ΤΕΛΟΣ.













ΒΕΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΟΥΛΙΑΝΟΥ